ספר הזהר

על חמשה חומשי תורה

מהתנא האלקי

רבי שמעון בן יוחאי ז"ל

עם הפירוש

ד ר ך א מ ת

ועם הביאורים הנפלאים

ה ס ו ל ם

מבאר ומתרגם כל דברי הזהר במלואם, אחת בלי פירוש, ומלבד אותם המקומות
החל מענינים הפשוטים עד המקומות שבספר הזהר, העוסקים בחכמת הקבלה,
הסתומים ביותר, ואינו מניח אף מלה הרי הוא ביאור שוה לכל נפש.

מ ר א ו ת ה ס ו ל ם

הוא מלוי אל ביאור הסולם:
אותם המקומות, שצריכים לאריכות יתרה, הוקבע מקומם במראות הסולם.

מסורת הזהר

מראה מקומות לענין המדובר, שנמצא בג' חלקי
הזהר, תקוני זהר, זהר חדש והקונים חדשים.

חלופי גרסאות

מביא כל השינוים שבאו בדפוסים
הקודמים משנת שי"ח עד הנה.

לוח השואת הדפים

משיה הדפים בתקוני זהר, זהר חדש ותקונים חדשים של דפוסים שונים, לאלו שב„מסורת הזהר"

כדי להקל על המעיין להבין הביאורים במקומות
שעוסקים בחכמת הקבלה, הוספנו את הספרים
א. פ ת י ח ה ל ח כ מ ת ה ק ב ל ה
ב. פ ת י ח ה ל פ י ר ו ש ה ס ו ל ם

ח ל ק י ז

פרשיות: פנחס — מטות

כל אלו הם מתחבר הספרים המפורסמים „פנים מסבירות" ו„פנים מאירות" על עץ חיים מהאריז"ל „תלמוד עשר ספירות" ס"ז חלקים, „בית שער לכונות" וספר „האילן הקדוש"

האדמו"ר רבי יהודה לייב הלוי אשלג זצוקל"ה

בעיה"ק ירושלים תובב"א

לוח ראשי תבות וקיצורים

א) א״א: אריך אנפין, אי אפשר. אבי״ע: אצילות, בריאה יצירה עשיה. אב״א: אחור באחור. אדה״ר: אדם הראשון. או״א: אבא ואמא, אחד ואחד. או״ע: אומות העולם. או״ח: אור חוזר. או״י: אור ישר. א״י: ארץ ישראל. או״מ: אור מקיף. או״נ: אריך ונוקבא. או״פ: אור פנימי. אחב״פ: אחור בפנים. אח״ז: אחר זה. אח״כ: אחר כך. אח״פ: אוזן חוטם פה. א״כ: אם כן. אמ״ר: אור מים רקיע. אע״ג: אף על גב. א״ס: אין סוף. אצ״ל: אין צריך לומר. א״ק: אדם קדמון. ארגמ״ן: אוריאל רפאל גבריאל מיכאל נוריאל. ארמ״ע: אש רוח מים עפר. אשל״י: אדום שחור לבן ירוק. אתעד״ל: אתערותא דלעילא. אתעד״ת: אתערותא דלתתא.

ב) בא״ד: באמצע דיבור. באד״ר: באדרא רבא. באדר״ז: באדרא זוטא. בג״ה: בינה גבורה הוד. בג״ד: בנין דא. בג״כ: בגין כך. בד״ר: בדחילו ורחימו. ביהמ״ק בית המקדש. בוצד״ק: בוצינא דקרדנותא. בחי׳: בחינה. בי״ע: בריאה יצירה עשיה. בחי״ד: בחינה ד׳. בכ״מ: בכל מקום, בכמה מקומות. במ״א: במקום אחר. במ״ר במדרש רבה. ב״נ: בר נש. ב״ן: הוא מספר שם הויה במילוי ההין. בס״ד: בסייעתא דשמיא. בספרא דצניעותא. בסו״ה: בסוד הכתוב. בע״א: בענף א׳ בס׳: בכספר. בע״ה: בעזרת השם. בעה״ח: בעץ החיים. בעוה״ז: בעולם הזה. בע״כ: בעל כרחו. בע״מ: בעל מנת. ב״פ: ב׳ פעמים. בפ״ע: בפני עצמו. ב״ש: ב׳ שלישים. בשכמל״ו: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. בת״ת: בתפארת.

ג) ג״א ג׳ אמצעיות. ג״כ: גם כן. גי׳: גימטריא. גו״ע: גולגלתא ועינים ג״ע אח״פ: גולגלתא עינים אוזן חוטם ופה. ג״ט קר״ע פ״ח: (ז׳ תיקוני רישא) גלגלתא לבנה, טלא דבדולחא, קרומא דאוירא, רעוא דמצחא, עמר נקא, פקיחו דעיינין, חוטמא. ג״ע: גן עדן. ג״ר: ג׳ ראשונות. ג״ת: ג׳ תחתונות.

ד) ד׳: דף. דו״נ: דכר ונוקבא. דהו״ג: דהוד וגבורה. דט״ר: דט׳ ראשונות. דחז״ל: דברי חכמינו ז״ל. דכ״ז: דכל זה. דלפי״ז: דלפי זה. דנת״א: דנקודות תנין אותיות. דע״כ: דעל כן, דעל כרחך. דע״ס: דעשר ספירות. דעסמ״ב: דע״ב ס״ג מ״ה ב״ן. דפו״י: דפוס ישן. דצחמ״ם: דומם צומח חי מדבר. דת״י: דעת ת״ת יסוד.

ה) ה״ג: ה׳ גבורות. ה״ח: ה׳ חסדים. ההה״ד: ההא דכתיב. הי׳: היה. ה״מ: ה׳ מקיפין. הנ״ל: הנזכר לעיל. ה״ס: היא סוד. הק׳: הקדוש. הקב״ה: הקדוש ברוך הוא. ה״ר: ה׳ ראשונות. ה׳ ראשונה: השי״ת: השם יתברך. ה״ת: ה׳ תחתונה. התפ״א: התפשטות א׳ התפ״ב: התפשטות ב׳.

ו) ואכ״מ: ואין כאן מקומו. ואכמ״ל: ואין כאן מקומו להאריך. ובעוה״ר: ובעונותינו הרבים. ובש׳ ובשער. ודו״ק: (ודייק). והמ״י: והמשכיל יבין. ונלע״ד: ונראה לפי ענינות דעתי. ועי״ד: ועל דא ועד״ז: ועל דרך זה. ו״ק: ו׳ קצוות. ועכ״ז: ועל (ועם) כל זה ו״ת: ו׳ תחתונות. ות׳: ותיקונים.

ז) ז״א: זעיר אנפין. זא״ז: זה אצל זה. זב״ז: זה בזה. זו״ן: זעיר ונוקבא. ז״ח: זהר חדש. ז״ל: זכרונו לברכה. זה לשונו. זל״ז: זה לזה. ז״מ: ז׳ מלכין. זמ״ז: זה מזה. ז״ס: זה סוד. ז״ע: זה ענין. זע״ז: זה על זה. ז״ת: ז׳ תחתונות.

ח) ח״א: חלק א׳ ח״ב: חלק ב׳. חפצי בה. חב״ד: חכמה בינה דעת. חג״ת: חסד גבורה תפארת. ח״ו: חס ושלום. חו״ב: חכמה ובינה. חו״ג: חסד וגבורה. חז״ל: חכמינו ז״ל. חח״ן: חכמה חסד נצח. ח״ס: חכמה סתימאה. חע״ה: חיי עולם הבא.

ט) טנת״א: טעמים נקודות תנין אותיות. ט״ס: ט׳ ספירות. ט״ר: ט׳ ראשונות. ט״ת: ט׳ תחתונות. טו״ר: טוב ורע.

י) י״ה: (ב׳ אותיות ראשונות דשם הויה). יו״ש: ימין ושמאל. יחנר״ן: יחידה חיה נשמה רוח נפש. י״ס: יוד ספירות. יצה״ר: יצר הרע

לוח ראשי תבות וקיצורים

הרע. יצ״ט: יצר טוב. יש״א: ימין שמאל אכצע. ישסו״ת: ישראל סבא ותבונה. יתי׳: יתברך יתעלה.

כ) כאו״א: כל אחד ואחד. כ״ג: כהן גדול.

כד״א: כדא דאת אמרת. כה״ג: כהאי גונא.

כ״ז: כל זה. כ״ח: כלי חיצון. כתר חכמה. כח״ב: כתר חכמה בינה. כחב״ד: כתר חכמה בינה דעת. כח״ב תו״מ: כתר חכמה בינה ת״ת ומלכות. כי׳: כנסת ישראל. כ״כ: כל כך. כמד״א: כמה דאת אמרת. כמו״ש: כמו שכתוב. כנז׳: כנזכר. כנ״ל: כנזכר לעיל. כ״ע׳ כתר עליון. כ״פ: כלי פנימי.

ל) ל״ג: לא רסינן. ל״ה: לבנת הספיר. לעסמ״ב: לע״ב ס״ג מ״ה ב״ן לעת״ל: לעתיד לבא. ל״ת: לא תעשה.

מ) מ״ב: שם מ״ב אותיות. מב״ד: משיח בן דוד. מ״ד: מיין דוכרין, מאן דאמר. מדה״ד: מדת הדין. מדה״נ: מדרש הנעלם. מדה״ר: מדת הרחמים. מ״ה: הוא מספר הויה במילוי אלפין. מה״מ: מלאך המות. מה״ש: מלאכי השרת. מול״מ: מטי ולא מטי. מו״מ: מעלה ומטה. מ״ז: משנה ז׳. מכ״ש: מכל שכן. מ״ל: מנא לן. מל״ת: מצות לא תעשה. מ״מ: מכל מקום. ממ״נ: ממה נפשך. מ״ן: מיין נוקבין. מ״ע: מצות עשה. מע״ט: מעשים טובים. מ״ש: מה שכתוב. משא״כ: מה שאין כן.

נ) נ״א: נוסחא אחרינא. נה״י: נצח הוד יסוד. נהי״מ: נצח הוד יסוד מלכות. ני״ק: ניצוצין קדישין. נ״ע: נקבי עינים. נק׳: נקרא. נ״ר: נפש רוח. נחת רוח. נר״ן: נפש רוח נשמה. נרנח״י: נפש רוח נשמה חיה יחידה. נת״א: נקודות תגין אותיות.

ס) ס״א: ספרים אחרים. סתרי אותיות. סטרא אחרא. ס״ג: (הויה במילוי יודין ואלף בואו). סו״ה: סוד הכתוב. ספי׳: ספירה. ס״ת: ספר תורה. סתרי תורה.

ע) ע״א: ענף א׳, עמוד א׳. ע״ב: (הויה במילוי יודין) עמוד ב׳. עבגע״מ: עור בשר גידין עצמות מוחא. ע״ג: ענף ג׳. ע״ד: על דרך. עד״ה: על דרך הכתוב. עד״מ: על דרך משל. עוה״ז: עולם הזה. עו״נ: עתיק ונוקבא. ע״ז: על זה. ע״ח: עץ חיים. עי״ז: על ידי זה. ע״י: עתיק יומין. על ידי. עי׳: עיין. עילאין. עי״מ: עיבור יניקה מוחין. ע״כ: על כן, עד כאן. עכ״ד: עד כאן דבריו. עכ״ל: עד כאן לשונו. עכ״פ: על כל פנים. ע״מ: על מנת. ע״ס: עשר ספירות. עסמ״ב: ע״ב ס״ג מ״ה ב״ן. ע״פ: על פי. עצה״ד: עץ הדעת. ע״ק: עתיקא קדישא. ע״ש: עיין שם. עש״ה: עיין שם היטב.

פ) פ״א: פרק א׳. פ״ב: פרק ב׳. פב״א: פנים באחור. פב״פ: פנים בפנים. פ״ג: פרק ג׳. פו״ח: פנימיות וחיצוניות. פי׳: פירוש. פלחה״ק: פתיחה לחכמת הקבלה. פמ״א: פנים מאירות. פמ״ס: פנים מסבירות. פרד״ס: פשט רמז דרוש סוד.

צ) צח״מ: צומה חי מדבר.

ק) קו״ש״י: קוצו של יוד. קלי׳: קליפות. ק״ק: קדשי קדשים. ק״ש: קריאת שמע.

ר) רה״ר: רשות הרבים. רה״י: רשות היחיד. רדל״א: רישא דלא אתידע רח״ו: ר׳ חיים ויטאל. ר״ל: רצונו לומר. רמ״ק: ר׳ משה קורדיברי. רמ״ח: (מספר). רע״מ: רעיא מהימנא. רפ״ח: (מספר). רשב״י: ר׳ שמעון בן יוחאי. רשר״ד: ראיה שמיעה ריח דיבור. רת״ס: ראש תוך סוף.

ש) ש׳: שער. ש״א: שליש אמצעי שליש א׳. ש״ב: שער ב׳. שביה״כ: שבירת הכלים. ש״ג: שער ג׳. ש״ך: (מספר). שמרשב״י: שער מאמרי רבי שמעון בן יוחאי. שנגל״ה: שורש נשמה גוף לבוש היכל. שנא״ן: (ד׳ חיות המרכבה). שור אריה נשר אדם. שס״ה: (מספר). ש״ע: שליש עליון. שצ״מ חנכ״ל: (ז׳ כוכבי לכת) שבתאי צדק מאדים חמה נוגה כוכב לבנה. ש״ת: שליש תחתון.

ת) ת״ד: תיקונא דיקנא. תה״ר: תהומא רבא. תו״מ: תפארת ומלכות. ת״ז: הקוני זהר. ת״ח: תא חזי. תיקונים חדשים. תכ״ב: תלת כלילן בחלת. תע״ס: תלמוד עשר ספירות. תרי״ג: (מספר). ת״ש: תא שמע תש״י: תפילין של יד. תש״ר: תפילין של ראש. ת״ת: תפארת.

פרשת
פנחס

א) א) וידבר יי' אל משה לאמר, פנחס בן אלעזר וגו', רבי אלעזר פתח ואמר, ב) שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך. שמע בני מוסר אביך, דא קב"ה. ואל תטוש תורת אמך, דא כנסת ישראל. מאי מוסר אביך, מוסר, דא אורייתא, דאית בה כמה תוכחין, כמה עונשין. כד"א, ג) מוסר יי' בני אל תמאס ואל תקוץ בתוכחתו.

ב) ובגין דכל מאן דאשתדל באורייתא בהאי עלמא, זכי דיפתחון ליה כמה תרעין להההוא עלמא, כמה נהורין. בשעתא דינפוק מהאי עלמא, היא אקדימת קמיה, ואזלא לכל נטורי תרעין, מכרזת ואומרת, ד) פתחו שערים ויבא גוי צדיק, אתקינו כרסיין לפלניא עבדא דמלכא. דלית חדו לקב"ה אלא מאן דאשתדל באורייתא, כ"ש ב"נ דמתער בליליא לאשתדלא באורייתא, דהא כל צדיקייא דבגנתא דעדן, צייתין לקליה, וקב"ה משתכח בינייהו, כמה דאוקמוה ה) היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעיני.

ג) ר"ש אמר האי קרא רזא דחכמתא אית ביה. היושבת בגנים, דא כנסת

מסורת הזהר

א) צו יא צ"ס. ב) (משלי א) יתרו צה צ"ד. ג) (שם ג) בחקותי יג צ"ת. ד) (ישעיה כו) יתרו לג צ"י. ה) (שיר ה) לך ז צ"א.

הסולם

מאמר

מאמר שמע בני מוסר אביך

א) **וידבר ה' וגו'**: וידבר אל משה לאמר פנחס בן אלעזר וגו'. ר' אלעזר פתח ואמר, שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך. **שמע בני מוסר אביך**, זהו הקב"ה. **ואל תטוש תורת אמך**, זו היא כנסת ישראל. מהו מוסר אביך, מוסר, זהו התורה, שיש בה כמה תוכחות כמה עונשים. כש"א מוסר ה' בני אל תמאס ואל תקוץ בתוכחתו.

ב) **ובגין דכל מאן** וכו': ומשום שכל **מי** שעוסק בתורה בעולם הזה, זוכה שיפתחו **לו** כמה שערים, כמה אורות לעולם ההוא.

(זפו"י דף ד"ג ע"א)

שמע בני מוסר אביך

ע"כ **בשעה שנפטר** מעולם הזה, התורה מקדמת לפניו והולכת לכל שומרי השערים, **מכרזת ואומרת, פתחו שערים ויבא גוי צדיק**, התקינו כסא לפלוני עבד המלך. כי אין שמחה להקב"ה, אלא במי שעוסק בתורה. כל שכן אדם הנעור בלילה לעסוק בתורה, כי כל הצדיקים שבגן עדן מקשיבים לקולו והקב"ה נמצא ביניהם. כמו שהעמידוהו. **היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעיני.**

מאמר חברים מקשיבים לקולך

ג) **ר"ש אמר האי** וכו': ר' שמעון אמר, מקרא הזה יש בו סוד החכמה. **היושבת בגנים**

ישראל, דאיהי בגלותא עם ישראל, ואזלא עמהון בעקתייהו. חברים מקשיבים לקולך, משריין עלאין. כלהו צייתין לקולך, לקול תושבחתך בגלותא. השמיעיני, כד"א ה הראיני את מראיך השמעיני את קולך. השמעיני, קלא דאינון חברייא דמשתדלי באורייתא א דהא לית תושבחתא קמאי, כאינון דמשתדלי באורייתא.

ד) אמר ר"ש, כביכול, כל אינון דזכאן לאשתדלא באורייתא, ומכד פליג ליליא, ואתיין במטרוניתא כד נהיר יממא, לקבלא אנפי מלכא, אתקיף ואחסין בשכינתא. ולא עוד, אלא דשריא ביה ב חוט של חסד, כמה דאוקימנא.

ה) ת"ח, כל מאן דזכי לאתתקף בשכינתא, ג יסתמר גרמוהי מאנון מלין דאחידן לקבלה. כגון מאן. אינון דלא משקרי באת קדישא, ד כגון בת אל נכר. וכל מאן דנעייר גרמיה, כביכול כנסת ישראל אחידא ביה, ונטרא ליה, והיא אקדימת ליה שלם. וכ"ש אי זכי וקני להאי.

ו) ואמר ר"ש, אתחזיין ישראל לאשתצאה בההוא שעתא, בר דאקדים פנחס להאי עובדא, ושכיך רוגזא. הה"ד, פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב וגו'. ד"א, פנחס בן אלעזר וגו'. אר"ש, בן בן תרי זמני, לאשלמא ה עובדא קא אתי.

ז) אמר רבי שמעון, האי ב"נ דנטיל גלגולא דנשמתא, ולא זכי דיתתקן ביה, כאילו משקר בקושטא דמלכא. ואנא קרינא עליה האי קרא ז או מצא אבידה וכחש בה ונשבע על שקר. וכחש בה, טב ליה דלא אברי.

מסורת הזהר

ז) (שם ב) לך סז צ"ד ת"ז תי"ח לג: ז) (ויקרא ה) ויקרא פט אות רעג

חלופי גרסאות

א ל"ג מן דהא עד סוף האות. ב ל"ג חוט של. ג יתמסר גרמיה מאינון מלין דאחידן לקבלא מאן. ד בגין. ה אובדא.

הסולם

מאמר — **חברים מקשיבים לקולך**

בגנים, זו היא כנסת ישראל. דהיינו המלכות, שהיא בגלות עם ישראל, והולכת עמהם בצרתם. **חברים מקשיבים לקולך**. הם מחנות מלאכים העליונים, כולם מקשיבים לקולך, לקול **התשבחות** שלך בגלות. **השמיעיני**, הוא כש"א, הראיני את מראיך השמיעיני את קולך. **השמיעיני** הקול של אלו **החברים** העוסקים בתורה, כי אין שבח לפני כאלו העוסקים בתורה.

ד) **אמר ר"ש** וכו': אר"ש, כביכול, כל אלו הזוכים לעסוק בתורה, ובשעה שמתחלק הלילה, וכשהאיר היום הם באים עם המלכה לקבל פני המלך הוא מתחזק ונוחל בהשכינה. ולא עוד, אלא ששורה עליו חוט של חסד כמו שהעמדנו.

ה) **ת"ח כל מאן** וכו': בוא וראה כל מי שזוכה להתחזק בשכינה ישמור עצמו מאלו הדברים האחוזים כנגד השכינה. דהייט מה. (דפו"י דף ר"ג ע"א)

היינו אלו שאינם משקרים באות **ברית קודש**, להתחבר בבת אל נכר. וכל מי **ששומר עצמו**, כביכול, כנסת ישראל אחוזה בו ושומרת אותו. והיא מקדמת לו שלום. וכל שכן, אם זכה וקנה לזה, לאות ברית קודש.

ו) **ואמר ר"ש** וכו': **ואר"ש**, **ראוים** היו ישראל באותה שעה, שיכלו מן העולם, אלא שהקדים פנחס אותו מעשה, שהרג את זמרי וכזבי, ונשקט הכעס. ז"ש **פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי** וגו'. פירוש אחר. **פנחס בן אלעזר בן** וגו' אר"ש, בן בן ב' פעמים, באו להשלים המעשה (כלהלן אות י"א).

ז) **אמר רבי שמעון** וכו': אר"ש אדם זה **שלוקח** גלגול נשמה, דהיינו שמתגלגל פעם ב', ואינו זוכה שיתתקן בה, הוא כאלו משקר **באמיתיותו** של המלך, ואני קורא עליו המקרא

ח) תנינן צדיק גמור, אינו נדחה. וצדיק שאינו גמור, נדחה. מאן הוא צדיק גמור, ומאן הוא צדיק שאינו גמור, וכי מאן דלא שלים במלוי, צדיק אקרי. אלא, צדיק גמור, ידיע, דהא לא נטיל גלגולין עקימין, ובאחסנתיה בני בניין, ואתקין שורין, וחצב בירין, ונטע אילנין.

ט) צדיק שאינו גמור, דבני בניין באחסנתא אחרא, חפר בה בירין, ואעדר, הא אתקין אבני יסודא כמלקדמין, ואעמל בה, ולא ידע אי אשתאר דיליה. מסטרא דיליה, טב וצדיק אקרי. ומסטרא דההוא אחסנתא, לאו הכי.

י) לב"נ דבני בניין שפירן, יאן למחזי, אסתכל ביסודא, וחמי ליה שקיע עקימא מכל סטרין. הא בניינא לא שלים, עד דסתר ליה, ואתקין ליה כמלקדמין. מסטרא דההוא בניינא דיליה, אשתכח טב ושפיר. *) מסטרא דיסודא, ביש ועקים. ובגין כך, לא אקרי עובדא שלים, לא אקרי בניינא שלים. בג"כ צדיק שאינו גמור אקרי, ונדחה. וע"ד זו כבלע רשע צדיק ממנו.

יא) ת"ח, מאן דמקנא לשמא קדישא דקב"ה, דאפילו לא יזכי לגדולה, ולא

מסורת הזהר

(ז) (חבקוק א) ת"ז ת"ג בהשמטות קמ.

חלופי גרסאות

ו ועוד ול"ג בירין ואעדר.

הסולם

מאמר צדיק גמור וצדיק שאינו גמור

חמה, או מצא אבדה וכחש בה ונשבע על שקר. וכחש בה, בנשמה, **טוב** לו שלא נברא. כי **מוסב** היה לו שלא היה מתגלגל לבא לעולם.

מאמר צדיק גמור וצדיק שאינו גמור

ח) **תנינן צדיק גמור** וכו': למדנו, **צדיק גמור** אינו נדחה מפני רשע ומותר לו להתגרות עמו. וצדיק שאינו גמור נדחה. ואסור לו להתגרות עם רשע. שואל, מי הוא צדיק גמור ומי הוא צדיק שאינו גמור, וכי מי שאינו שלם במעשיו נקרא צדיק. שתאמר עליו צדיק שאינו גמור. שהרי, המחסר ממעשיו כפי שצריכים להיות, הוא רשע. ומשיב, אלא **צדיק גמור, ידוע,** כי הוא לא לקח גלגולים **עקומים,** כלומר שאינו מגולגל, **ובנחלתו** עצמו **בונה** בניינים, **ומתקן חומות, וחוצב בורות, ונוטע אילנות.** כלומר כל מעשיו הטובים שנעשה הם ברשותו עצמו, כי אינו צריך לתקן אחרים.

ט) **צדיק שאינו גמור** וכו': **צדיק שאינו גמור,** פירושו, **שבנה בניינים בנחלת אחר.** כלומר שנשמתו היא בגלגול פעם ב', מחמת שבפעם הראשונה היה רשע. ונמצא, שכל מעשיו הטובים צריכים לתקן הנשמה מפעם הא' שבאה לעולם, ונמצאים בניניו בנחלת

(דפו"י דף רי"ג ע"א *) דף רי"ג ע"ב)

צדיק גמור וצדיק שאינו גמור

אחר. **חפר בה בורות,** ומעדר, הוא מתקן **אבני היסוד** כמקודם, **ועמל בה,** ואינו יודע **אם נשארת שלו.** כי מצדו עצמו, דהיינו לפי מעשיו בגלגול הזה, **הוא טוב,** ונקרא **צדיק. אבל** מצד **אותו הירושה,** דהיינו מצד מעשיו בפעם הראשונה שבא לעולם, **אינו כך.** כלומר שעוד לא תקן העונות מה שעשה בפעם הא'.

י) **לב"נ דבני בניין** וכו': בדומה לאדם הבונה בניינים יפים טובים למראה. הסתכל ביסוד, וראה אותו שקוע, עקום מכל הצדדים. הנה הבנין אינו נשלם עד שסותר אותו ומתקן אותו כמקודם. דהיינו כמו שצריך להיות ונמצא שמצד הבנין שלו שהוא בנה, נמצא הכל טוב ויפה, אלא מצד היסוד של הבנין, הוא רע ועקום, ומשום זה לא נקרא מעשה שלם, ולא נקרא בנין שלם. כן אותו המגולגל, אע"פ שמצד מעשיו הוא צדיק, עם כל זה כיון שעוד לא תקן העונות שעשה בפעם הא' שבא לעולם הוא נקרא משום זה, **צדיק שאינו גמור,** והוא **נדחה** מפני רשע. וע"כ אוה"כ, כבלע רשע צדיק ממנו.

יא) **ת"ח מאן דמקנא** וכו': בוא וראה מי שמקנא לשם הקדוש של הקב"ה, אפילו שאינו צריך לזכות לגדולה, ואינו ראוי לה, הוא מרויח אותה ולוקח אותה. פנחס לא היה

ראוי

אתחזי לה, ז רווח לה ונטיל לה. פנחס לא אתחזי ליה בההוא זמנא, ובגין דקנא לשמא דמאריה, רווח לכלא, וסליק לכלא, ואתתקן ביה כלא וזכה לאשתמשא בכהונה עלאה. מההיא שעתא, פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, דאשלים לתרין ח דרגין, בגין דקנא לשמא דמאריה, דאתתקן מה דאתעקם.

יב) רבי יהודה פתח ואמר, ט) שמרה נפשי כי חסיד אני הושע עבדך וגו'. סופיה דקרא אית לאסתכלא, ולבתר קרא כלא, סופיה דקרא כתיב, הבוטח אליך, הבוטח בך מבעי ליה, מאי הבוטח אליך. אלא כביכול דוד מבטח ליה, דלא יעבר ליה פלגות ליליא בשנתא, כמה דכתיב י) חצות לילה אקום להודות לך. קמתי מבעי ליה. אלא, אקום, ט ואתקשר בך לעלמין.

יג) שמרה נפשי, שמור מבעי ליה. והא תנינן דלית את באורייתא דלא אית בה רזין עלאין ויקירין. שמרה. לקב"ה קאמר, שמרה להההוא חולקא, דאתאחד ביה נפש. דכד נפשא נפקאת מהאי עלמא, אתיא למירת עלמא י דאתי. אי זכי, כמה חילין עלאין נפקין לקבלא, ולנטרא לה, ולאעלא לה במדורא דדוכתהא, והאי ה' נטיל לה, לאתאחדא עמה בריש ירחי ושבתי.

יד) ואי לא זכי, כמה גרדיני טהירין אזדמנן לקבלה, ודחו לה לבר. ווי להההיא נפשא, דמתגלגלא בריקניא, כאבנא בקוספיתא. ההי"ד, כ) ואת נפש אויביך

מסורת הזהר

ט) (תהלים פו) בלק קצו צ"א ז"ח מז ס"ג שי"ו.
י) (שם קיט) לך גה צ"א. כ) (ש"א כה) בשלח צב צ"כ.

חלופי גרסאות

ז דירית לה, והא ירית ליה ועייל ליה, דרחוח לה ואי שעתא ונטיל ליה. ח ל"ב דרגין. ט ל"ג ואתקשר בך. י ל"ג דאתי.

הסולם

מאמר

ראוי לכהונה בעת הדיא, אלא משום שקנא לשם של אדונו, הרויח הכל, ועלה לכל, ונתתקן בו הכל, וזכה להשתמש בכהונה עליונה. מאותה שעה, פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, שכתוב ב"פ בן, משום שהשלים לב' מדרגות, דהיינו שתקן את עצמו וגם תקן נשמתם של נדב ואביהוא שנתגלגלו בו. שהם בני אהרן, וע"כ כתוב, בן אלעזר, בן אהרן. שהוא משום שקנא לשם של אדונו, שנתתקן מה שנתעקם. כי הוא תקן את עצמו, וגם בחינות הנשמות של נדב ואביהוא שהיו מגולגלים בו.

מאמר שמרה נפשי כי חסיד אני

יב) ר' יהודה פתח וכו': ריש"פ ואמר. שמרה נפשי כי חסיד אני הושע עבדך וגו'. יש להסתכל בסוף הפסוק, ואח"כ לכל הפסוק, בסופו של הפסוק כתוב, הבוטח אליך. שואל, הבוטח בך היה צריך לומר, מהו הבוטח אליך. ומשיב, אלא כביכול דוד היה מבטיח שלא יעבור עליו חצות לילה בשינה. כמ"ש חצות

(דפו"י דף ריש"ג ע"ב)

שמרה נפשי כי חסיד אני

לילה אקום להודות לך. היה צריך לומר קמתי. אלא הפירוש הוא, אקום ואתקשר בך לעולם.

יג) שמרה נפשי וגו': שואל, שמרה היה צריך לומר. והרי למדנו, שאין אות בתורה שלא יהיו בה סודות עליונים ויקרים. ומשיב, שמרה, היינו שאומר אל הקב"ה, שמרה, היינו. שמור ה', שהיא אותו החלק שהנפש נאחזת בו. כי כשהנפש יוצאת מעולם הזה, היא באה לרשת עולם הבא, אם זכתה. כמה צבאות עליונים יוצאים לקבלה ולשמרה ולהכניסה אל המדור שלה במקומה. ואותה ה' שהיא המלכות, שומרת אותה, להתאחד עמה בראשי חדשים ושבתות.

יד) ואי לא זכי וכו': ואם לא זכתה, כמה מלאכי חבלה מוכנים כנגדה, שדוחים אותה לחוץ. אוי לאותה נפש המתגלגלת לריק. כאבן בכף הקלע. ז"ש ואת נפש אויבך יקלענה בתוך כף הקלע. ודוד בקש בקשתו לפני הקב"ה, ואמר, שמרה נפשי, שלא ידחו אותה לחוץ. וכשיגיעו כנגדה, יפתחו לה הפתחים ותקבלה

יקלענה בתוך כף הקלע. ודוד בעי בעותיה קמי קב"ה ואמר, שמרה נפשי, דלא ידחון לה לבר. וכד מטי כ לקבלה, יפתחון לה פתחין, ותקבל לה קמך. כי חסיד אני, וכי חסיד אקרי. א"ר יהודה, אין. דכתיב, ל חסדי דוד הנאמנים. בגין כך שמרה נפשי, דלא תשבוק לה למהך לבר.

טו) ר' יצחק אמר, כל ב"נ דאית ליה חולקא בצדיק, ירית להאי ארץ. כמה דכתיב, מ ועמך כלם צדיקים וגו'. והאי צדיק חסיד אקרי. אמר דוד נ בתר דבהאי אתר אחידנא, חסיד אני, ובג"כ שמרה נפשי, לאתקשרא בך.

טז) רבי חייא פתח, ס עדות ביהוסף שמו וגו'. הא אוקמוה, דאוליף שבעין פתקין, ולשון הקדש יתיר. ה"ד, ע שפת לא ידעתי אשמע. אבל מ מאי עדות. ת"ח, בשעתא דאתתיה דפוטיפר הות אחידא ביה להההיא מלה, הוה יוסף עביד גרמיה כמאן דלא ידע לישנא דילה, וכן בכל יומא עד ההיא שעתא בתרייתא, דכתיב פ ותתפשהו בבגדו. מאי ותתפשהו. אלא בגין דעביד גרמיה כמאן דלא ידע לישנא. ורוח הקדש צווח לקבליה, צ לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה. מאי קמ"ל. אלא כל מאן דנטיר גרמיה מהאי, אתקשר בה בשכינתא. ואחיד בההוא עדות. ומאי הוא. ה' דאתוסף ביה. ק דכתיב, עדות ביהוסף שמו. אוף הכא ר אתוסף בפנחס, על דקני בהאי.

מסורת הזהר

ז) (ישעיה נה) תרומה רנח צ"ל. מ) (שם ס) משפטים קיז צ"ת. נ) (תהלים מא) וירא עא צ"א. ס) (שם) שם. ע) (בראשית לט) וישב סט צ"ג. פ) (משלי ז) ב"ב ה צ"ב.

חלופי גרסאות

כ לקבלך יפתא"ל לך. ל באתר דהאי אחידנא. מ האי. נ ל"ג מן דכתיב עד סוף האות.

הסולם

מאמר

ותקבלה לפניך. **כי חסיד אני,** שואל, וכי חסיד נקרא דוד, הלא הוא מלך. ומדתו היא מלכות, **אמר ר' יהודה,** כן, שנקרא חסיד. **שכתוב, חסדי דוד הנאמנים.** דהיינו, שמשאם שמקבל חסדים הנאמנים נקרא חסיד. ומשום זה **שמרה נפשי,** שלא תעזוב אותה ללכת לחוץ.

טו) ר' יצחק אמר וכו'; ריי"א, כל **אדם** שיש לו חלק **בצדיק,** דהיינו שמשמר בריתו, **יורש ארץ** זו, שהיא המלכות כ"ש, **ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ.** וצדיק הזה שהוא יסוד נקרא חסיד, משום שמשפיע חסדים, וע"כ, **אמר דוד,** מאחר שאני אחיז באותו מקום, בצדיק, ע"כ **חסיד אנכי,** ובשביל זה **שמרה נפשי להתקשר בך.**

מאמר ה' דאתוסף ביוסף ר' בפינחס

טז) רבי חייא פתח וכו'; רח"פ, **עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים שפת לא ידעתי אשמע וגו'.** הרי למדנו, שהמלאך למדהו ע' לשון, כמו שידע פרעה, ובלשון

(דפו"י דף רי"ג ע"ב)

ה' דאתוסף ביוסף ור' בפינחס

הקודש היה גדול יותר מפרעה, שפרעה לא היה יודע לשון הקדש (שמות לו:) ז"ש, **שפת לא ידעתי אשמע.** שלמדהו שפות, שלא שמע אותן מקודם. אבל לפי זה, **מהו עדות.** ומשיב. **בוא וראה, בשעה שאשת פוטיפר אחזתו לאותו הדבר, עשה עצמו יוסף כמי שאינו יודע השפה שלה, וכן בכל יום, עד שעה ההיא האחרונה, שכתוב, ותתפשהו בבגדו. מהו ותתפשהו. אלא משום שעד אז, עשה עצמו כמי שאינו יודע הלשון,** ואז, הכירה בו, שהוא יודע הלשון, כלומר שמבין כונתה. **וזהו** ותתפשהו, שתפשה הרמאות שלו. בבגדו, הוא לשון בגידה ורמאות. **ורוח הקדש,** שהוא המלכות, **צווח כנגדו, לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה.** שואל, **מהו משמיענו.** ומשיב, שמשמיענו, **אלא כל מי ששומר עצמו מזה,** כמו יוסף, **הוא מתקשר בהשכינה, ואחז בעדות הזו,** שהיא המלכות. **ומה היא** ה' שנתוספה בו, **שכתוב עדות ביהוסף שמו וגו'.** אף כאן ר' נתוספה בפינחס על שקנא בזה. במעשה זמרי, שהי' רומזת על המלכות.

רבי

יז) רבי ייסא פתח, צ) על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון. את ירושלם מבעי ליה, כמה דכתיב ק) אם אשכחך ירושלם תשכח ימיני, מאי בזכרנו את ציון. לב"נ דהו"ל היכלא יקירא, יאה ושפירא, אתו לסטין ואוקידו ליה. צערא דמאן הוא, לאו דמאריה דהיכלא. אוף הכא שכינתא ר בגלותא שריא. צערא דמאן הוא, לאו דצדיק. ואולא הא כמה דאוקמוה, דכתיב ש) הצדיק אבד, אבד ממש. אוף ע הכא בזכרנו את ציון, בזכרנו ההוא צערא דיליה על זווגהא, צערא דיליה הוא.

יח) אמר רבי ייסא, מאן דאוקיר שמא דמאריה בהאי, ונטיר האי, זכה דיוקיר ליה מאריה על כלא. מנלן. מיוסף. דכתיב ת) וירכב אותו במרכבת המשנה אשר לו, וכתיב ונתן אותו על כל ארץ מצרים *) ולא עוד, אלא כד עברו ישראל ית ימא, ארונא דיוסף עאל בגו בקדמיתא, ולא הוו מיא קיימין על קיומייהו קמיה, הדא הוא דכתיב, א) הים ראה וינוס. מאי וינוס. אלא ראה ההוא דכתיב ביה ב וינס ויצא החוצה.

יט) ת"ח, זכי ליקרא בחייוי וזכי ליקרא במיתתיה. בחייו אמאי. בגין ההוא זמן דלא בעא לאתדבקא בה, דכתיב ג וימאן ויאמר אל אשת אדניו. וכתיב ולא שמע אליה לשכב אצלה להיות עמה. בגין כך זכה בהאי עלמא. כיון דכתיב

מסורת הזהר

צ) (תהלים קלו) שמות ג צ"ה. ק) (שם) ח"ג שג, ז"ח גג ט"ב שמ"ז שמ"ת. ש) (ישעיה נז) ב"ב רה צ"א. ת) (בראשית מא) מקץ יט צ"ה. א) (תהלים קיד) סוקדי סד צ"ח. ב) (בראשית לט). ג) (שם) ויחי עט צ"ב.

חלופי גרסאות

ס בגלותא שרותא ול"ג שכינתא. ע ל"ג הבא.

הסולם

מאמר

מאמר נטיר ברית

יז) **רבי ייסא פתח** וכו': ריש"פ, על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון. שואל, את ירושלים היה צריך לומר, כמ"ש אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני, מהו בזכרנו את ציון. ומשיב, בדומה לאדם שהיה לו היכל יקר נאה ויפה. באו שודדים ושרפוהו. צערו של מי הוא. אם לא, של בעל ההיכל הוא. אף כאן, השכינה בגלות, צערו של מי הוא. אם לא, של הצדיק הוא שהוא יסוד. וזה הולך כמו שהעמידוהו. שכתוב **הצדיק אבד**, **אבד ממש**, כי כל פעולתו של היסוד הוא להשפיע, ואם השכינה בגלות, ואין לו למי להשפיע, הוא כמו שאינו בנמצא, והוא אבוד. אף כאן, בזכרנו את ציון, פירושו, בזכרנו את הצער של ציון, שהוא יסוד, על חוסר הזווג, כי הצער, שלו הוא.

יח) **אמר רבי ייסא** וכו': אר"י, מי

(נדפ"י דף רי"ג ע"ב *) דף רי"ד ע"א)

נטיר ברית

שמכבד שם אדונו בזה, ושומר הברית, הוא זוכה, שיכבד אותו אדונו על כל. מאין לפי מיוסף, שכתוב, וירכב אותו במרכבת המשנה אשר לו. וכתוב, ונתן אותו על כל ארץ מצרים. ולא עוד, אלא, כשעברו ישראל את הים, ארונו של יוסף נכנס תחילה בתוכו, והמים לא יכלו לעמוד לפניו על קיומם, ז"ש, הים ראה וינוס. מהו וינוס. אלא הים ראה, אותו שכתוב בו, וינס ויצא החוצה.

יט) **ת"ח זכה ליקרא** וכו': בוא וראה, זכה בכבוד בחייו וזכה בכבוד במיתתו. בחייו למה. הוא משום אותו הזמן שלא רצה להתדבק באשת פוטיפר, שכתוב, וימאן ויאמר אל אשת אדוניו וגו'. וכתוב ולא שמע אליה. לשכב אצלה להיות עמה. משום זה זכה לכבוד בעולם הזה. כיון שכתוב, ותתפשהו בבגדו. וכתוב, וינס ויצא החוצה. משום זה זכה לאחר פטירתו, שנכנס לתוך הפרוכת העליונה שבהיכל קדש הקדשים, וכך ראוי לו. נמצא שלקח את

שלו

ותתפשהו בבגדו, וכתיב וינס ויצא החוצה, זכי לבתר דעאל לגו פרוכתא עלאה, והכי אתחזי פ ליה, דידיה נטל בהאי עלמא, ודידיה נטל בעלמא אחרא.

כ) פנחס זכי בהאי עלמא, וזכה בעלמא דאתי, וזכה לקיימא יתיר מכל אינון דנפקו ממצרים, וזכה לכהנא עלאה, הוא וכל בנוי אבתריה. ואי תימא צ דלא זכה לכהנא עד לא עבד עובדא דא. ק לא. דהא אינון דאמרי ר דזכה קודם. לאו הכי אלא במאי אוקימנא תחת אשר קנא לאלהיו, דמשמע דבגין עובדא דא רווח כהונתא, מה דלא הוה קודם.

כא) ת"ח, כל כהן דקטיל נפש, פסיל ליה כהונתיה לעלמין. דהא ודאי פסיל ההוא דרגא דיליה לגביה. ופנחס מן דינא פסיל לכהנא הוה, ובגין דקנא ליה לקב"ה, אצטריך ליחסא ליה כהונת עלמין, ליה, ולבנוי אבתריה, לדרי דרין. א"ר יצחק, ת"ח, רשים הוא פנחס לעילא, ורשים הוא לתתא, עד לא יפוק לעלמא דהא עם אינון דנפקו ממצרים אתמני.

כב) רבי אלעזר ור' יוסי ור' חייא, הוו אזלי במדברא, א"ר יוסי, הא דכתיב בפנחס הנני נותן לו את בריתי שלום. שלום ממלאך המות, דלא שליט ביה לעלמין, ולא אתדן בדינוי. ואי תימא דלא מית. ודאי לא מית כשאר בני עלמא, ואוריך יומין על כל בני דרא, בגין ש דבהאי ברית עלאה אחיד, וכך אסתלק מעלמא, בתיאובתא עלאה ובדביקותיה שפירא אסתלק משאר בני עלמא.

חלופי גרסאות

פ ל"ג ליה. צ דהא. ק אין. ר דלא זכה. ש והשי.

הסולם

מאמר נטיד ברית

שלו בעולם הזה ולקח את שלו בעולם האחר.

כ) **פנחס זכה בהאי וכו':** פנחס זכה בעולם הזה, וזכה בעולם הבא, וזכה ליותר קיום מכל אלו שיצאו ממצרים, וזכה לכהן עליון, הוא וכל בניו אחריו. ואם תאמר, שלא זכה לכהונה עד שעשה מעשה זה. לא. כי יש אומרים שזכה לכהונה מקודם לכן, בלי זה. וא"כ, במה נעמיד הכתוב, תחת אשר קנא לאלקיו, שמשמע, שבשביל מעשה זה הרויח הכהונה, גיה שלא היה לו מקודם לכן.

כא) **ת"ח כל כהן וגו':** ומשיב, בוא וראה, כל כהן שהרג נפש הוא פסול לכהונה לעולם. כי הוא פסל ודאי את המדרגה שלו אליו. כי הכהונה היא מדרגת חסד, והריגת נפש היא הפוכו. ופנחס, כיון שהרג את זמרי וכזבי, נפסל מן הדין להיות עוד כהן. ומשום שקנא להקב"ה, היה צריך לתת לו מחדש כהונת עולם לו ולזרעו אחריו לדורי דורות. וע"כ כתוב, תחת אשר קנא לאלהיו. א"ר

(דפ"י דף ר"י ע"א)

יצחק, בוא וראה, רשום הוא פנחס למעלה, ורשום הוא למטה. למעלה היינו מטרם שבא לעולם. למטה, שהרי נמנה עם אלו שיצאו ממצרים.

פירוש. כי אמר לעיל (בפרשת וארא אות פ"ז) שבשעה שאמר הקב"ה ואזכור את בריתי, רצה להעביר את אהרן משליחותו למצרים מחמת שב' בניו פגמו את הברית. אלא שראה הקב"ה איך פנחס מקיים הברית במקומו, ומתקן את גדב ואביהוא, אז שלח לו. ע"ש. וז"ש כאן, רשום הוא פנחס לעילא וכו' עד לא יפוק לעלמא. כי בזכותו שלח את אהרן לשליחותו. ע"ש.

כב) **ר' אלעזר ור' יוסי וכו':** ר"א ור"י ור' חייא היו הולכים במדבר, אר"י, זה שכתוב בפנחס, הנני נותן לו את בריתי שלום. היינו שלום ממלאך המות, שאינו שולט עליו לעולם, ולא נדון בדיניו, ואם תאמר שלא מת. הוא מת, אבל ודאי לא מת כשאר בני העולם, והאריך ימים על כל בני דורו, משום שנאחז בברית עליון הזה. וכשנפטר מן העולם,

בתשוקה

כג) רבי אלעזר פתח ואמר, ד) ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך יי׳ וגו׳. ת״ח, ווי לאינון בני נשא, דלא מסתכלאן ביקרא דמאריהון, וכל יומא ויומא כרוזא קארי עלייהו, ולא משגיחין. אתא ב״נ לאסתכלא בפקודי אורייתא, כמה סניגורין קיימין לאדכרא עליה לטב. אתא ב״נ ואעבר על פקודי אורייתא, אינון עובדין קטיגורין עליה לביש, קמי קב״ה. יהושע כהן גדול הוה, ואוקמוה. מה כתיב ביה. והשטן עומד על ימינו לשטנו. ומה בהאי כך, בשאר בני עלמא דלא מסתכלי ת ביקרא דמאריהון, על אחת כמה וכמה.

כד) חמי מה כתיב, ויהושע היה לבוש בגדים צואים, ואוקמוה. אבל בגדים צואים, ודאי אינון לבושין דאתלבשא ביה רוחא בההוא עלמא. א זכאה חולקיה דמאן דלבושוי מתתקנין ושלמין בההוא עלמא. והא אתמר, כל מאן דבעיין לאעלא לגיהנם, אינון לבושין דמלבשין ב ליה, היך אינון. מה כתיב הכא, ויהושע היה לבוש בגדים צואים ועומד לפני המלאך. מאן מלאך. דא מלאך דממנא על ניהנם, וממנא על מאן דחמי באינון לבושין. עד דאתיב ג קלא ואמר, הסירו הבגדים הצואים מעליו.

כה) מהכא אית לאסתכלא, דעובדין ד בישין דב״נ, עבדין ליה אינון לבושים צואים. ויאמר אליו ראה העברתי מעליך עונך והלבש אותך מחלצות. אלבישיניה לבושין אחרנין מתתקנן, דבהו אסתכל ב״נ בזיו יקרא דמאריה.

מסורת הזהר

ד) (זכריה ג) ויראנ קו צ״ה.

חלופי גרסאות

ת בכאריהון ול״ג ביקרא. א ל״ג מן זכאה עד והא אתמר. ב ביה. ג ל״ג קלא. ד ל״ג בישין.

הסולם

מאמר

בתשוקה עליונה ובדביקות נאה, נסתלק משאר בני העולם.

מאמר לבושין דההוא עלמא

כג) **ר׳ אלעזר פתח וכו׳: ראיפ ואמר, ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך ה׳ וגו׳.** בוא וראה, אוי לבני אדם שאינם מסתכלים בכבוד אדונם, וכל יום ויום קורא עליהם כרוז, ואינם משגיחים. בא אדם להסתכל במצות התורה, כמה מליצים ישרים עומדים להזכיר עליו לטוב. בא אדם ועבר על מצות התורה, אלו המעשים מקטרגים עליו לרע לפני הקב״ה. יהושע כהן גדול היה, והעמידוהו. מה כתוב בו, והשטן עומד על ימינו לשטנו. ואם בזה כך, בשאר בני העולם שאינם מסתכלים על כבוד אדונם, על אחת כמה וכמה.

כד) **חמי מה כתיב וכו׳: ראה מה כתוב, ויהושע היה לבוש בגדים צואים.**

(הפו״י דף רי״ד ע״א)

לבושין דההוא עלמא

והעמידוהו. אבל בגדים צואים, הם ודאי הלבושים שהרוח נתלבש בהם בעולם ההוא. אשרי חלקו של מי שלבושיו מתוקנים ושלמים בעולם ההוא. והנה למדנו, כל מי שרוצים להכניסו בגיהנם, איך הם הלבושים שמלבישים אותו. ומשיב, כתוב כאן ויהושע היה לבוש בגדים צואים ועומד לפני המלאך. מי הוא המלאך. זה הוא המלאך הממונה על הגיהנם, והוא ממונה על כל מי שרואהו באלו הלבושים. עד שהשיב הקול, ואמר, הסירו הבגדים הצואים מעליו.

כה) **מהכא אית לאסתכלא וכו׳:** מכאן יש להסתכל שהמעשים הרעים של האדם עושים לו אלו לבושים הצואים. ויאמר אליו ראה העברתי מעליך עונך והלבש אותך מחלצות. כי הלבישוהו לבושים אחרים מתוקנים שבהם מסתכל האדם בזיו יקרו של אדונו.

כו) ת"ח, כגוונא דא פנחס, דלא אסתלק מעלמא, עד דאתתקנו קמיה לבושין אחרנין, דרוחא אתהני בהו, לעלמא *) דאתי. בשעתא חדא אתפשט מאלין. ואתלבש באלין, לקיימא דכתיב הנני נותן לו את בריתי שלום. עד דהוו אזלי, שמשא הוה תקיפא, ויתבו תחות צלא דחד טנרא דמדברא. אמר ר' אלעזר, ודאי צלא חדוותא דנפשא הוא.

כז) אמר רבי חייא לרבי אלעזר, אלין יומין, מראש השנה עד יומא בתראה ה דחג, בעינא למיקם עלייהו. א"ר אלעזר, ו הא אתמר וחברייא אתערו בהו. א"ר חייא, ודאי הכי הוא, אבל אנא שמענא לבוצינא קדישא עלאה מלה בהו. אמר ליה, אימא ההוא מלה. א"ל עד לא קאימנא ביה. א"ר אלעזר, אף על גב דחברייא אוקמו מלה, ושפיר הוא, אבל סדורא דהני יומי, רזא דחכמתא הוא, בין מחצדי חקלא.

כח) ת"ח, הא אתמר סדורא דיחודא כלא בחד היך הוי. והא אתמר. פתח ואמר, ה) חשף יי' את זרוע קדשו, דא דרועא חדא, דביה תליא ישועה, דביה תליא נוקמא, דביה תליא פורקנא. ולמה, למיקם לה לכנ"י מעפרא, ולקבלא לה לגביה, לאזדווגא כחדא. וכד האי אתער לקבלה, כמה דחילו שריא בעלמא, עד דינח ההוא דרועא תחות רישהא לאתחברא. כמה דאת אמר, ו) שמאלו תחת לראשי וגו' וכדין נייחא דינא, ומכפר חובין.

מסורת הזהר

ה) (ישעיה נב), ו) (שיר ב) ב"א רלה צ"א.

חלופי גרסאות

ה דהכי. ו והא.

הסולם

מאמר מרה"ש עד יומא בתראה דחג

כו) **ת"ח כגוונא דא** וכו': בוא וראה, כעין זה, פנחס. שלא נסתלק מן העולם עד שנתתקנו לפניו לבושים אחרים, שהרוח נהנה מהם לעולם הבא. בשעה אחת נתפשט מאלו ונתלבש באלו, לקיים מה שכתוב, הנני נותן לו את בריתי שלום. בעוד שהיו הולכים, היה אור השמש חזק, וישבו תחת צל של סלע אחד שבמדבר. אמר רבי אלעזר, הצל, הוא ודאי שמחת הנפש.

מאמר מרה"ש עד יומא בתראה דחג

כז) **אמר ר' חייא** וכו': אר"ח לר' אלעזר, אלו הימים שמן ראש השנה עד יום האחרון של החג אני רוצה לעמוד עליהם. א"ר אלעזר הרי למדנו, והחברים העירו בהם. א"ר חייא ודאי כך הוא. אבל אני שמעתי דבר בהם, ממאור הקדוש העליון, שהוא ר' שמעון. אמר לו אמור דבר ההוא. אמר לו,

(דפו"י דף רי"ד ע"א *) דף רי"ד ע"ב)

עוד איני עומד בו. כלומר שהדברים אינם מובנים לו כל צרכו. א"ר אלעזר, אע"פ שהחברים העמידו דבר הזה ויפה הוא, אבל סדר אלו הימים הוא סוד החכמה בין קוצרי השדה. כלומר, בין אלו החכמים, שכבר גמרו כל בירורי המלכות, הנקראת שדה.

כח) **ת"ח הא אתמר** וכו': בוא וראה, הרי למדנו, סדר היחוד הכל באחד איך הוא. והנה למדנו, פתח ואמר, חשף ה' את זרוע קדשו, זו זרוע אחת, שהיא קו השמאל, שבו תלויה הישועה, בו תלויה הנקמה, בו תלויה הגאולה. ולמה, חשף ה' את זרוע קדשו זו, הוא להקים כנסת ישראל, שהיא המלכות, מן העפר, ולקבל אותה אצלו להתחבר כאחד. וכאשר זו הזרוע, נתעוררה כנגדה, כמה פחד שורה בעולם עד שיניח זרוע ההיא תחת ראשה, להתחבר. כש"א, שמאלו תחת לראשי וגו'. ואז נח הדין, ומכפר החטאים.

כט) לבתר אתי ימינא לחבקא, כדין חדוותא שרייא בעלמא, וכל אנפין נהירין. לבתר אזדווגת בגופא, וכדין כלא אקרי אחד, בלא פרודא, כדין הוא שלימו דכלא, וחדוותא דכלא, ואחידו ודאי, מה דלא אשתכח הכי בשאר זמני.

ל) כגוונא דהאי, סדורא דהני יומין, מראש השנה עד יומא בתראה דחג. בראש השנה, אתער דרועא ז דשמאלא, לקבלא לה למטרוניתא, וכדין כל עלמא בדחילו בדינא, ובעי ההוא זמנא בתיובתא שלים, לאשתכחא עלמא קמי קב"ה. לבתר אתיאת מטרוניתא, ובעיין בני היכלא בתשעה לירחא, למעבד חדוותא, ולמטבל בנהרא, לדכאה גרמייהו בזווגא דמטרוניתא, ביומא אחרא, ח הוא זווגא דילה לשוואה שמאלא תחות ט רישהא, כמה דאת אמר שמאלו תחת לראשי.

לא) וכדין ישראל בתעניתא על חובייהו, ומכפרא להו. דהא אימא עלאה אנהירת אנפהא למטרוניתא בזווגהא, ומתכפרין כל בני היכלא. כיון דשמאלא מקבלה לה בהאי יומא, דרישא דמטרוניתא י שרייא על שמאלא.

לב) ביומא קדמאה דחג, יתער ימינא לקבלה, בגין לחבקה וכדין כל חדווא וכל אנפין נהירין, וחדוותא דמים צלילן, לנסכא על מדבחא. ובעיין בני נשא למהדי בכל זינין דחדוה, דהא ימינא גרים. בכל אתר דשארי ימינא, כ חדוותא אצטריך בכלא, כדין חדוותא היא לאשתעשעא.

חלופי גרסאות

ז ושמאלא. ח האי; היא. ט רישא; רישא דמלכא. י ל"ג שרייא. כ ל"ג מן חדוותא עד חדוותא.

הסולם

מאמר מרה"ש עד יומא בתראה דחג

כט) **לבתר אתי ימינא** וכו': אח"כ בא קו הימין לחבקה, אז שורה שמחה בעולם, וכל הפנים מאירים. **לאחר זה**, היא, המלכות, **מתחברת בגוף**, דהיינו בקו האמצעי, **ואז נקרא הכל אחד בלא פרוד**. כי קו האמצעי כולל ימין ושמאל יחד. אז הוא שלמות הכל ושמחת הכל ומתאחדים ודאי ז"א ומלכות, מה שלא נמצא כך בשאר הזמנים.

ל) **כגוונא דהאי סדורא** וכו': כעין זה, הוא הסדר של אלו הימים, מרה"ש, עד יום האחרון של החג. **בראש השנה נתעוררה זרוע השמאלית**, דהיינו קו שמאל דז"א, **לקבל את המלכה. ואז כל העולם בפחד בדין, וצריכים. העולם בעת ההוא, להמצא בתשובה שלמה לפני הקב"ה. אח"כ באה המלכה בתשעה לחדש** (עי' אחרי אות רל"א) **וצריכים בני ההיכל**, דהיינו בני ישראל, **לעשות שמחה ולטבול בנהר לטהר עצמם** להיות ראויים **אל הזווג של המלכה** עם ז"א **ביום האחר**, דהיינו בעשרה לחדש, ביוה"כ. **שהוא הזווג שלה**, שז"א **ישום שמאלו תחת ראשה, כמו שאתה אומר, שמאלו תחת לראשי.**

(דפו"י דף רי"ד ע"ב)

לא) **וכדין ישראל בתעניתא** וכו': ואז ישראל הם בתענית **על עוונותיהם ומתכפרים להם. כי אמא עלאה**, שהיא בינה, **מאירה פניה אל המלכות בזווג. כי** ביוה"כ עולה המלכות ומלבשת את הבינה. **ומתכפר לכל** בני ההיכל, שהם ישראל, **משום שהשמאל** דז"א **מקבל אותה ביום הזה. כי הראש של המלכות שורה על שמאל. פירוש. כי אז נגלה הארת החכמה משמאל** דז"א **הממשיך משמאל הבינה, שהארת החכמה מכפרת העונות. כמו שנתבאר כל זה לעיל** (בפרשת וירא מאות שפ"א עד אות שפ"ז ע"ש ובפרשת נח מאות שפ"א עד אות שפ"ו ע"ש).

לב) **ביומא קדמאה דחג** וכו': **ביום הראשון** של סוכות, **יתעורר** קו הימין דז"א **כנגד** המלכות, **כדי לחבק**. דהיינו בסו"ה וימינו תחבקני, **ואז יש לכל שמחה, וכל הפנים מאירים. ושמחת** ניסוך מים **הצלולים על המזבח. וצריכים בני אדם לשמוח בכל מיני שמחה, מפני שהימין גורם זה. כי בכל מקום ששורה הימין**, שהוא חסדים, **צריך להיות שמחה בכל, אז היא שמחה להשתעשע.**

לג) לבתר ביומא תמינאה, חדוותא דאורייתא הוא, דהא כדין זווגא דגיפא, הוא זווגא דכלא, למהוי כלא חד, ודא הוא שלימו דכלא, ודא יומא דישראל איהו ודאי, ועדבא דידהו ל בלחודייהו, דלית ביה חולקא לאחרא. זכאין אינון ישראל בעלמא דין, ובעלמא דאתי, עלייהו כתיב ז) כי עם קדוש אתה ליי' אלהיך וגו'.

לד) ח) פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל וגו'. ר' יהודה פתח, ט) זכר נא מי הוא נקי אבד ואיפה ישרים נכחדו, תמן תנינן, מאן דחמי קשת מ בגוונוי. אצטריך לברכא ברוך זוכר הברית. בגין דדא איהו ברית קיימא קדישא, דשוי קב"ה *) בארעא דלא ייתי עלה מי טופנא. בגין דכד סגיאו חייבין בעלמא, בעי קב"ה לאובדא לון, וכדין דכיר לון האי אומאה דאומי לארעא, דכתיב נ תרי זמני לא לא. ס) לא אוסיף לקלל, ולא אוסיף עוד להכות. דא איהו אומאה. כמה דכתיב כ) אשר נשבעתי מעבור מי נח ס.

להּ/א) רבי יוסי אמר, קשת אתא לאגנא על עלמא. למלכא, דכל זמנין דבריה חב לקבליה, אתא מלכא לאלקאה ליה, אתגליא עליה מטרוניתא בלבושי יקר דמלכו, מלכא חמי ע לה סליק רוגזא דבריה, וחדי בה, דכתיב ף) וראיתיה לזכור ברית עולם. וע"ד, לא אתחזי קשת בעלמא, אלא בלבושי יקר דמלכו. ובשעתא

מסורת הזהר

ז) (דברים יד) שמות כד צ"ר. ח) צו יא צ"ס ט) (איוב ד) להלן אות עד צ"ד. י) (בראשית ח) מצורע יא צ"כ. כ) (ישעיה נד) נח סה צ"ח. ל) (בראשית ט) נח קא צ"ב.

חלופי גרסאות

ל ל"ג בלחודייהו. מ מוסיף בגוונוי נהירין. נ אשר נשבעתי מעבור מי נח על הארץ וכתיב תרי זמני לא לא דכתיב לא אוסיף וגו'. ס בדפ"י כתבו קשור עם הרעיא מהימנא. ע ליה.

הסולם

מאמר

לג) **לבתר ביומא תמינאה** וכו': אח"כ, ביום שמיני העצרת, הוא שמחת התורה כי אז הוא זווג הגוף, דהיינו של קו האמצעי הנקרא גוף, שהוא זווג של הכל, שהוא כולל הן זווג השמאל של רה"ש ויוה"כ, והן זווג הימין של חג הסוכות, כי קו האמצעי כולל ימין ושמאל, להיות הכל אחד, וזה הוא **שלמות הכל**. וזה הוא ודאי היום של ישראל, וגורל שלהם לבדם, שאין בו חלק לאחר, כלומר לא כמו בחג, שמקריבים ע' פרים בשביל ע' אומות. כי בשמיני עצרת אין בו חלק להם. **אשרי הם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא**, עליהם כתוב, **כי עם קדוש אתה לה' אלהיך** וגו' (עי' פרשת צו אות קט"ז).

מאמר הקשת

לד) **פנחס בן אלעזר** וגו': **ר' יהודה פתח, זכר נא מי הוא נקי אבד ואיפה ישרים**

(דפו"י דף רי"ד ע"ב *) דף רס"ו ע"א)

הקשת

נכחדו. שם למדנו, מי שראה קשת בצבעיה, צריך לברך ברוך זוכר הברית, משום שזהו **אות ברית** קדוש, ששם הקב"ה בארץ, שלא יבואו עליה מי המבול. משום כשמתרבים הרשעים בעולם, רוצה הקב"ה להאבידם, ואז **זוכר** להם **אותה** השבועה שנשבע לארץ. כי כתוב שתי פעמים, לא, לא. **לא** אוסיף לקלל **ולא** אוסיף עוד להכות. וב' פעמים **לא** הוא שבועה. כמ"ש **אשר נשבעתי מעבור מי נח.**

להּ/א) **ר' יוסי אמר** וכו': **ר"א**, קשת **באה להגין על העולם.** בדומה למלך, שכל פעם **שבנו חטא** כנגדו **ובא** המלך **להכות אותו**, מתגלה עליו המלכה בלבושי יקר של המלכות, המלך רואה אותה, ומסתלק הכעס מבנו, ושמח עמה. שכתוב, **וראיתיה לזכור ברית עולם.** וע"כ, לא נראית קשת בעולם אלא בלבושי יקר של המלכות. שהם ג' צבעים הרומזים על ג' קוין, שהם לבן אדום ירוק, שהמלכות מתלבשת בהם. כמ"ש לפנינו. **ובשעה שיש**

צדיק

דאית צדיק פ בעלמא, איהו ברית, למיקם ברית, ואגיז על עלמא. לא הוי צדיק, הא קשת, לאתחזאה דהא עלמא איהו קיימא לאובדא, אלא בגין קשת דא.

להּ/ב) ר' אלעזר אמר, לעולם לא אתלבש קשת דא, אלא בלבושא דאבהן קדמאי. ירוק וסומק וחיוור. ירוקא, דא לבושא דאברהם, אצטבע צ לבושא דא, כד נפק מניה ישמעאל. סומקא, דא גוון יצחק. דאתיא סומקא ואצטבע, כד נפיק מניה עשו. ואתמשך ההוא סומקא לתתא, עד ככבא דמאדים, דאתאחיד ביה עשו. חוורא, דא איהו לבושא טבא דיעקב, דהא לא אשתנו אנפוהי לעלמין.

להּ/ג) ר' אבא אמר יאות הוא, אבל הכי אמר בוצינא קדישא, חוור, דא אברהם. דאתלבן בחוורא דנורא. סומקא, דא יצחק ודאי. ירוק, דא הוא יעקב, דקיימא בין תרין גוונין, וכתיב ביה ביעקב, מ) לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו דהא כל ערסיה שלים הוה. והכי הוא לא עתה יבוש יעקב, לאתחזאה בגוון סומק, ק כיצחק דנפק מניה עשו. ולא עתה פניו יחורו, כאברהם לאתחזאה בגוון חוור, דנפק מניה ישמעאל. אלא נטל גוונין, לאתעטרא בהו, על אבהן דיליה, *) ובאלין לבושין מתלבשת קשת, בשעתא דאתחזי קמי מלכא.

להּ/ד) תא חזי, רזא דברית קדישא, היא את יו"ד, דמתעטרא ברשימו עלאה, ר ודא איהו דאתרשים בברית תדיר לעלמין, ובגין דקני פנחס על ברית, אתרשים בשמיה הכא את דא, פנחס יו"ד זעירא, איהו יו"ד דאיהו ברית ודאי

חלופי גרסאות

פ בארעא. צ גוון. ק דיצחק. ר הא.

מסורת הזהר

מ) (ישעיה כט) ויצא קכה ע"א ת"ז תנ"ח צב: ז"ח מז ט"ב ש"א עו ט"ד ש"ח.

הסולם

מאמר

צדיק בעולם הוא ברית, לקיים הברית, ומגין על העולם. אם אין צדיק, הרי יש קשת, להראות, שהעולם עומד להיות אבוד, אלא שמתקיים בשביל קשת הזו.

להּ/ב) ר' אלעזר אמר וכו': רא"א, יפה לעולם ?א **נתלבשה קשת הזו** שהיא המלכות, **אלא בלבוש של האבות הראשונים**, שהם חג"ת דז"א, שהם **ירוק** אדום ולבן. **ירוק**, זה הוא **לבושו של אברהם**, **ונצטבע לבושו זה כשיצא ממנו ישמעאל. אדום**, זה **יצחק**, **הבא בצבע אדום**, **ונצטבע כשיצא ממנו עשו. ונמשך אדום הזה למטה עד ככב** מאדים **שנאחז בו עשו. לבן**, זה הוא לבוש הטוב של **יעקב**, שלא נשתנו **פניו הטוב לעולם**. כי מטתו שלמה, ולא היתה בו שום פסולת.

להּ/ג) **ר' אבא אמר וכו':** רא"א, יפה הוא. אבל כך אמר המאור הקדוש. דהיינו ר"ש. **לבן זהו אברהם**. שנתלבן בלובן **של אש**, ע"י נמרוד שהפילו לאור כשדים. **אדום**, זה **ודאי**

דפו"י דף רט"ו ע"א *) דף רט"ו ע"ב)

הקשת

יצחק. ירוק זהו יעקב, העומד **בין ב' הצבעים**, כי ירוק כולל לבן ואדום. וירוק הזה פירושו ירוק כחמה. **וכתוב בו ביעקב, לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו. כי כל מטתו היתה** שלמה. והפירוש **כך הוא, לא עתה יבוש יעקב, שלא להראות בצבע אדום כיצחק**, שיצא ממנו עשו. **ולא עתה פניו יחורו**, שלא **להראות בצבע לבן** כאברהם, **שיצא ממנו** ישמעאל. **אלא לקח הצבעים** לבן ואדום **להתעטר בהם באבות שלו**, כלומר במה שהוא כולל בעצמו ב' האבות אברהם ויצחק, שהם לבן ואדום, וע"כ צבעו ירוק, שכולל בתוכו לבן ואדום. **ובאלו הלבושים**, לבן אדום ירוק, מתלבשת הקשת, שהיא המלכות, **בשעה** שהיא **נראית לפני המלך**. ז"א.

להּ/ד) **תא חזי רזא וכו':** בוא וראה, **סוד הברית הקדוש, הוא אות י', המתעטרת ברושם העליון**, דהיינו עטרת יסוד דז"א. וזו, העטרה, **היא נרשמת בברית תמיד לעולם.**

ומשום

דנפיק מגו יו"ד עלאה קדישא. וע"ד, איהו קאים בקיומא שלים קמי מלכא קדישא, דלא אתאביד מגו עלמא. והכי הוא נקי מההוא חובא דפעור, ולא אתאביד ש תדיר מגו קדישא דעלמא. נ ואיפה ישרים נכחדו, אלין נדב ואביהוא, דלא אשתציאו מן ההוא עלמא בגיניה.

רעיא מהימנא

לו) *) אמר ת ליה רעיא מהימנא, שפיר קאמרת, אבל בגין דאליהו דאיהו פנחס, קני על ברית, צריך לחדתא מלין סגיאין ביה, דהאי פרשתא כתיבא באורייתא על שמיה, דעליה אתמר ס) קנא קנאתי, תרי קנאות, חד בשד"י דלעילא, ותניינא בשד"י דלתתא, ובגין דא עביד תרין שבועות א בתרווייהו, ותרין זמנין לא לא.

לז) אבל רבי יהודה אמר, מאן דחמי קשת בגוונוי נהירין, צריך לברכא ברוך זוכר הברית. ובגלותא דלאו איהו נהיר בגוונוי כדקא יאות, ולא עוד אלא דלזמנין נהיר זעיר, וזמנין לא נהיר כלל, זמנין אתחזי בשלימו, וזמנין לאו. דקשת קא רמיז גוונוי, לזכוון דכהנים לוים וישראלים, כד אינון שפירין, דנהיר קשת בגוונוי דאינון תלת.

מסורת הזהר

נ (איוב ד). ס) (מ"א יט) לך קכט צ"ה.

חלופי גרסאות

ש מגו עלמא. ת ל"ג ליה. א בתרי [זמנין] לא לא.

הסולם

מאמר

ומשום שקנא פנחס על ברית, נרשמה אות י, זו כאן בשמו, כי פנחס הוא י, קטנה, שה"ס המלכות, וה"ס עטרת יסוד, כלומר, כי פינחס שבכאן נכתב עם י'. שהיא י' שהיא ברית ודאי, שיוצא מתוך י' העליונה הקדושה. כי המלכות יוצאת מן י' דהויה, בסוד אבא יסד ברתא. וע"כ הוא, פנחס, עומד בקיום שלם לפני מלך הקדוש, שלא יאבד מן העולם. וכך הוא נקי מעון ההוא דפעור. כי לא נאבד מקדוש העולם תמיד. **ואיפה ישרים נכחדו**, אלו הם נדב ואביהוא, שלא כלו מן עולם ההוא בשבילו, כי נתגלגלו בפנחס, והוא תקן אותם (כנ"ל וארא אות פ"ז)

רעיא מהימנא

לו) **אמר ליה רעיא מהימנא וכו':** א"ל רע"מ, יפה אמרת. אבל משום שאליהו הוא פנחס, שקנא על הברית, צריכים לחדש בו

דפו"י דף רט"ו ע"ב *) דף רט"ו ע"א)

הקשת

דברים גדולים, כי פרשה הזו כתובה בתורה על שמו, של אליהו שהוא פנחס, שעליו נאמר **קנא קנאתי**, שהם ב' קנאות, א' בשדי של מעלה שהוא יסוד דז"א, והשניה בשדי של מטה, שהוא מטטרון הנקרא שדי (כלהלן אות ל"ט) ומשום זה עשה ב' שבועות בשניהם. וכתוב ב' פעמים לא, לא.

לז) **אבל ר' יהודה וכו':** אבל ר"י אמר, מי שרואה קשת בצבעים מאירים, צריך לברך ברוך זוכר הברית. ובגלות שאינה מאירה בצבעיה כראוי, משום שבגלות אין המלכות מקבלת היחוד דג' קוין כראוי שה"ס ג' גווני הקשת, ולא עוד, אלא שלפעמים מאירה מעט, ולפעמים אינה מאירה כלום, פעמים נראית בשלימות ופעמים לא. (כלהלן אות מ"א) כי גווני הקשת רומזים לזכיות כהנים לוים וישראלים, כשהם יפים, כי הקשת מאירה, בצבעיה של אלו הג' שה"ס ג' קוין.

קום

לח) קום אנת רבי יוסי ב הגלילי, ואימא, דהא מלין שפירין קאמרת בחבורה קדמאה. ג דקשת לא אתיא אלא לאגנא על עלמא. למלכא, דבכל זמנא דבריה חב, ומלכא חזי למטרוניתא, סליק רוגזא דבריה, דכתיב ד) וראיתיה לזכור ברית עולם. ה וע"ד לא אתחזי קשת, אלא לאגנא על עלמא. ולא אתגליא, אלא בלבוש יקר דמלכו, ובשעתא דאית צדיק ו בארעא, איהו ברית. למיקם ברית.

לט) וכי בגלותא, קב"ה ז אתרחק ממטרוניתא, ואיך מטרוניתא אתלבשת לבושי ח מלכותא בגלותא ט לא. אבל בגלותא, לבושה דקדרות, ואיהו אמרת י) אל תראוני שאני שחרחרת. יא אלא ודאי ההוא קשת דאתגלייא בגלותא, לאו איהו אלא מטטרו"ן, דאתקרי שד"י ואיהו יב) עבדו זקן ביתו דשליט בכל כ דיליה, ובנוי, אתקריאו עבדים דקב"ה. ובני מטרוניתא בנים, ובגין דא, אם כבנים אם כעבדים.

מ) ובזמנא דאתחרב בי מקדשא, אוקמוה דעבדים חפו ראשם, ונתדלדלו אנשי מעשה. ודאי אנשי מעשה אתקריאו, על שם מטרוניתא, דאתמר עלה יג) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה. אבל אי אית ליה צדיק, דזווגו *) זעובדוי לאנהרא, בהון מטרוניתא, ולמפשט מנה לבושי קדרותא דפשטין ולקשטא לה בלבושין דגוונין נהירין דרזין דאורייתא, מה כתיב ביה, וראיתיה

מסורת הזהר

ע) (בראשית ט) לעיל אות א/לה צ"ל להלן אות קעד צ"ל פ) (שיר א) תזריע כא צ"כ. צ) (בראשית כד) חיי שרה מז צ"א. ק) (משלי לא) ב"ב קלח צ"א.

חלופי גרסאות

ב ל"ג הגלילי. ג מוסיף דאמרת דקשת. ד ל"ג פן וע"ד עד ולא. ה ל"ג בארעא. ו מטרוניתא אתרחק. ז מלכא. ח אבל ול"ג לא; לא ול"ג אבל. ט ל"ג אלא. י לבר מארעא דישראל ול"ג בגלותא. כ מוסיף דיליה בגלותא.

הסולם

מאמר

לח) **קום אנת רבי** וכו': קום אתה ר' יוסי הגלילי, ואמור, כי דברים יפים אמרת בחבור הראשון, שהקשת אינה באה אלא להגין על העולם, בדומה למלך, שבכל פעם שבנו חטא, והמלך רואה המלכה, מסתלק הכעס מבנו. שכתוב, וראיתיה לזכור ברית עולם. וע"כ לא נראה הקשת אלא כדי להגין על העולם. כי הקשת ה"ס המלכות כנ"ל. ואינה מתגלה אלא בלבוש המלכות היקר. שה"ס ג' גוונין. ובשעה שיש צדיק בעולם, הוא ברית לקיים הברית. דהיינו לקיים היחוד דז"א ומלכות. ואין צריכים להתעוררות המלכות בסוד הקשת.

לט) **וכי בגלותא קב"ה** וכו': שואל, וכי בגלות, שהקב"ה מתרחק מן המלכה, ואיך מתלבשת המלכה בלבוש מלכות בגלות, שה"ס ג' הקוין. ומשיב, לא. שאין לה בגלות לבוש מלכות. אבל בגלות לבושה של קדרות, דהיינו שחרות. והיא אמרה, אל תראוני שאני שחרחרת. אלא ודאי אותה הקשת שמתגלה בגלות אינה

(דפו"י דף רט"ו ע"א *) דף רט"ו ע"ב)

הקשת

אלא המלאך מטטרון, הנקרא שדי. והוא עבד זקן ביתו, השולט בכל אשר לו, ובניו, דהיינו אותם שזכו לרוח, מבחינת ממטרון, נקראים עבדים של הקב"ה. ובניה של המלכה, דהיינו אותם שזכו לנפש ממלכות דאצילות, נקראים בנים. ומשום זה אנו מתפללים, אם כבנים אם כעבדים. קדרות פירושו שחרות מלשון, וסיהרא קדרון (תרגום יונתן, דברים כ"ח ט"ו).

מ) **ובזמנא דאתחרב בי** וכו': ובזמן שנחרב בית המקדש, העמידוהו, שעבדים חפו ראשם, ונתדלדלו אנשי מעשה. ודאי הם נקראים אנשי מעשה על שם המלכות, שנאמר עליה: רבות בנות עשו חיל ואת עליה על כלנה. מבחינת המעשה. הרי שהמלכות נקראת מעשה. אבל אם יש צדיק שזכיותיו ומעשיו הב להאיר בהם את המלכות, ולהפשיט ממנה לבושי השחרות של פשט בלי סוד, ולקשט אותה בלבושים של צבעים המאירים של סודות התורה

לזכור ברית עולם. וראיתיה, ברזין נהירין דאורייתא, דאור ר"ז אתקרי, ההי"ד, ה) כי נר מצוה תורה אור. ובאלין רזין ל אתמר וראיתיה.

מא) ובההוא זמנא סליק מניה רוגזא מ דבריה, ש) וחמת המלך שככה. ויימא לה מלכא בצלותא דעמידה קמיה, ת) מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך. בההוא זמנא, שאלתא על פורקנא דילה, ובנהא נ עמיה, ההי"ד א) תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי. אבל קשת דאתחזיא בעלמא בגלותא, דעבדא איהו, זמנין דנפיק בשלימו, כד בנוי מכשירין עובדוי, ולזמנין לא אשתכח בשלימו, כד בנוי לא מכשרין עובדוי ס.

מב) ע אלין דמכשרין עובדיהון קמי מלכא, ומקנין על שמיה, ומקדישין ליה ברבים. הכי מקדשין ליה לעילא, בין ממנן דשאר עמין, ואשתמודעין ליה כל ממנא בכנוייה. אבל ישראל אשתמודעין לעילא כלא בשם ידו"ד, דאיהו חיי כל כנויין.

מג) וכל שם וכנוי סהיד עליה, א"ל סהיד עליה, דאית ליה יכולת על כל אל, ההי"ד ב) אני אדרוש אל אל. פ אל, מארי דאל. אלהים סהיד עליה, דאיהו אלהי האלהים. אדנ"י סהיד עליה, דאיהו אדוני האדונים. אוף הכי כל צ שם. דכל ק מלאך אית לכל חד שם ידיע, לאשתמודעא לכל ר כת בההוא שם דמלכא דיליה. אבל ישראל, אשתמודען ש ליה ביהו"ה.

מסורת הזהר

ר) (משלי ו) תרומה רלז צ"צ. ש) (אסתר ז) אדרא רבא צ צ"צ ת) (שם ה) בהר כב צ"ע. א) (שם ז). ב) (איוב ה).

דשמעון הוו קטלין ליה ואובדין ליה מעלמא ובג"ד נכחדו. ע אלא. פ ל"ג אל. צ ספירה ק ספירה ומלאך

חלופי גרסאות

ל קאמר. מ דברית. נ ועמיה; ועמה. ס בדפו"י כתבו כאן חסר; מוסיף ואי לאו בגין אות יו"ד דשדי דקני עלה [עליה] פנחס דאגין ליה בשבטא [עליה משבטא] (איוב ד') מי הוא נקי אבד (דא פנחס) ואיפה ישרים נכחדו. ע אלא. פ ל"ג אל. צ ספירה ק ספירה ומלאך; שם ומלאך. ר ל"ג כת. ש ל"ג ליה; לה' ול"ג ליה.

הסולם

מאמר

התורה, מה כתוב בו, וראיתיה לזכור ברית עולם. **וראיתיה**, היינו בסודות המאירים של התורה, כי אור נקרא רז, כלומר, אור, בגימטריא ר"ז, וע"כ **אור** רומז על רזי התורה, ז"ש, כי נר מצוה ותורה **אור**. **ובאלו רזין נאמר וראיתיה.**

מא) **ובההוא זמנא סליק** וכו': **ובזמן ההוא**, שרואה הקשת, שהיא המלכות, הולך ממנו הכעס מבנו, **וחמת המלך שככה**. ויאמר **לה המלך**, בתפילת העמידה לפניו, **מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך**. בזמן ההוא היא מבקשת על הגאולה שלה ושל בניה עמה. ז"ש, **תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי**. אבל קשת הנראה בעולם בזמן הגלות, היא של העבד. דהיינו מטטרון, כלומר שהארת הזווג של מעלה מתלבשת במטטרון, והוא הנושא של ג' גווני הקשת, שהם ג' קוין, ופעמים היא יוצאת

(דפו"י דף רט"ז ע"ב)

הקשת

בשלמות, כשבניו מכשירים מעשיהם. ולפעמים אינה נמצאת בשלמות, כשבניו אינם מכשירים מעשיהם.

מב) **אלין דמכשרין עובדיהון** וכו': (חסרה ההתחלה) ואלו המישרים מעשיהם לפני המלך, ומקנאים על שמו, ומקדישים אותו ברבים, כך מקדישים אותו למעלה, בין המלאכים הממונים על שאר העמים, שכל ממונה נודע בכנוי שלו. אבל ישראל נודעים למעלה בשם הוי"ה שהוא החיים של כל הכנוים.

מג) **וכל שם וכנוי** וכו': **וכל שם וכנוי מעיד עליו**, על הקב"ה, השם **אל, מעיד עליו שיש לו יכולת על כל אל**. ז"ש **אני אדרוש אל אל. אל** הוא רבון של כל אל. **אלהים, מעיד עליו, שהוא אלהי האלהים. אדני, מעיד עליו שהוא אדוני האדונים. אף כך כל שם. וכל**

מלאך

מד) ורזא דמלה, ב"נ חד יכיל למהוי ליה כמה סוסוון, אוף הכי כל ישראל אינון בנוי דאדם, וכל ברא צריך למהוי ליה לאבוי כסוס וכחמור למשוי, ו ולמהוי כפיף תחותוי, והאי איהו רזא ז אדם ובהמה תושיע יי. דאיהו ברא דאדם, א ועביד גרמיה כבהמה תחותוי.

מה) ובגין דא איהו פקודא דקב"ה באורייתא, למהוי אח ב מיבם לאתתיה דאח, למעבד ברא לאחוי, ג בגין דלא יתאביד מההוא עלמא. והאי איהו כגון רזא דכלאים בציצית. דאמרו, מה שאסרתי לך כאן, התרתי לך כאן. אסרתי לך כלאים דעלמא, התרתי לך כלאים דציצית. אסרתי לך אשת אח, התרתי לך יבמה. כגון מרכיבים תפוחים או דקלים מין במינו. ואסור לארכבא מין בשאינו מינו. ואתמר ביה ד כי האדם עץ השדה. וביבמה מרכיבין מין בשאינו מינו, בגין דלא לתאביד נפש המת. ה ולא ימחה שמו מישראל.

מו) והאי איהו רזא דגלגול. גלגל לית ליה תנועה בלא אמת המים, אוף הכי, אמת המים רזא דאת ו', ביה אתעביד גלגל גלגול. ורזא דמלה, מה גלגל אין לו תנועה בלא אמת המים, אוף הכי, גלגל איהו י', ולית ליה תנועה בלא אמת המים דאיהו ו'. יבמה ה'. ד להאי איהו בינ"ה ב"ן י"ה. באות י' ברא עלמא דאתי, עולם ארוך, דאיהו ו'.

מסורת הזהר

ג) (תהלים לו) שמות ק צ"ע. ד) (דברים כ) בשלח צח צ"י להלן אות צא צ"ק. ה) (שם כה) ז"ח נט ט"ב שי"ב.

חלופי גרסאות

ת ל"ג ולמהוי. א דעביד. ב דיבם לאתתיה מאת. ג ל"ג בגין. ד והאי.

הסולם

מאמר

מלאך, יש לכל אחד שם ידוע להכיר כל כתה של מלאכים באותו השם של המלך שלו. אבל ישראל נודעים לו בשם הוי"ה.

מד) **ורזא דמלה ב"נ** וכו': וסוד הדבר, לאדם אחד יכול להיות לו כמה סוסים. אף כך כל ישראל הם בניו של אדם, שה"ס הוי"ה במילוי אלפין שהוא בגימטריא אדם. כי נשמות ישראל הם תולדות ז"א ומלכות. וכל בן צריך להיות לאביו כסוס וכחמור למשא, ולהיות כפוף תחתיו. וזה הוא סוד, אדם ובהמה תושיע ה'. שישראל הם בניו של אדם, שהוא הוי"ה דמ"ה, ועושים עצמם כבהמה תחתיו.

היבום והגלגול

מה) **ובגין דא איהו** וכו': ומשום זה, היא מצות הקב"ה בתורה, להיות אח מיבם לאשת אחיו לעשות בן לאחיו, כדי שלא יאבד מעולם ההוא. וזה הוא כמו הסוד של כלאים בציצית. שאמרו, מה שאסרתי לך כאן, התרתי לך כאן, אסרתי לך כלאים בכל מקום, התרתי לך כלאים בציצית. אסרתי לך אשת אח, התרתי לך יבמה. כמו שמרכיבים תפוחים או דקלים מין במינו, ואסור להרכיב מין בשאינו מינו. ונאמר בו, כי האדם עץ השדה. שגם האדם אסור בשאינו מינו. שהם העריות, אבל ביבמה מרכיבים מין בשאינו מינו, כדי שלא להאביד נפש המת. ולא ימחה שמו מישראל.

מו) **והאי איהו רזא** וכו': **וזה הוא סוד הגלגול. גלגל אין לו תנועה בלי אמת** המים המגלגלתו, אף כך, אמת המים ה"ס **אות ו', בה נעשה גלגול הגלגל. וסוד הדבר,** מה גלגל אין לו תנועה בלא אמת המים, אף כך, הגלגל הוא **אות י', ואין לו תנועה בלא אמת המים שהיא ו'. יבמה היא ה', ולזה היא** אותיות בינה בן י"ה, כי הבן שהוא ז"א, יוצא מזווג י"ה שהם חו"ב, וע"כ הוא נרמז באמת בשמה, דהיינו בן י"ה, שהוא אותיות בינה. **באות ו', שהיא חכמה, ברא עולם הבא. שהוא עולם ארוך, שהוא ו'. שהוא** ז"א.

בגין

(דפו"י דף רט"ו ע"ב)

מז) בגין דא, מאן דלית ליה בן, לאו איהו מבני עלמא דאתי, דימא ה לקבליה, ומניה נפיק, ו מבינייהו ו', ומניה מתפלגין כמה נחלי, דאינון מסבבין עלמא, עד דחזרו לימא דנפקו מתמן, ובגין דא אמר קרא, ז כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא אל מקום שהנחלים וגו'. עד דאהדרו כגוונא דנפקו.

מח) אוף הכי, ח והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה. כגוונא דיהיב לה ט) שלימתא. אם תשוב בתיובתא, דאיהו בינ"ה ב"ן י"ה, עלאה. את ה' סליקת באת י' לחמשין, עשר זמנין חמש. הא איהו י"ם, י"ה. ב"ן, נחל דנפק מן ימא, ואתפליג לכמה נחלין, כגוונא דאילנא דאתפשט לכמה ענפין.

מט) ואי לא חזר נשמתא שלימתא, כגוונא דאשתלמת. אתמר בה, שם הם שבים ללכת, איהי וכל נשמתין אחרנין. אוף הכי לאו איהו שלים בבן, אי לית ליה בת, דאיהו עלמא דין, למהוי שלים בהאי עלמא דאתברי י בה', ה"ד יא) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם.

נ) יב יה"ו, יג) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר. ורשיעייא

מסורת הזהר

ז) (קהלת א) ב"א צד צ"ב. ח) (שם יב) לך מ צ"א. ט) (בראשית ב) הקסה"ז כג צ"א. יא) (איוב לג) משפטים קיח צ"ג.

חלופי גרסאות

ה לקבל. ו מנייהו; ביניהו. ז ביה; בה. יב מוסיף אלא יה"ו.

הסולם

מאמר

מז) **בגין דא מאן וכו'; משום זה, מי** שאין לו בן, שהוא כנגד ז"א שה"ס **ו'**, שהוא עולם הבא, אינו מבני **עולם הבא. כי הים** שהוא בינה, שה"ס עולם הבא, **הוא כנגדו כנגד הו', כי הו' יוצאת מביניהם של י"ה,** אשר **י'** ה"ס חכמה **והה'** ה"ס בינה הנקראת ים. וע"כ נקראת **הו'** ג"כ עוה"ב כמוה. **ומן הים,** שהוא בינה, **מתחלקים כמה נחלים,** שהם הספירות **של הו'** שהיא ז"א, **שהם מסבבים העולם,** שהוא מלכות, **עד שחוזרים לים,** שהוא בינה, **שמשם יצאו** הנחלים, שהם ז"א. **ומשום זה אמר** הכתוב, **כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים ללכת. דהיינו עד שחוזרים** כמו **שיצאו,** דהיינו כמו שהנחלים יצאו מן הבינה כן חוזרים אל הבינה.

מח) **אוף הכי והרוח וגו'; אף כך** בנשמת האדם, כתוב, והרוח תשוב אל האלהים **אשר נתנה.** דהיינו שתשוב אליו בשלמות **כמו שנתן אותה כשהיא שלמה. אם תשוב בתשובה, שהיא בינה עליונה** הנקראת תשובה, שהיא אותיות **בן י"ה, אות ה'** שבה **נכפלת באות י'** שבה, **שהיא עשר פעם חמש, שהם חמשים.**

(דפו"י דף רט"ו ע"ב *) דף רט"ז ע"א)

היבום והגלגול

והרי היא בגימטריא **ים** שה"ס אותיות **י"ה** שבבינה, שהם **ה'** פעם **י'**. אותיות **בן** שבבינה, הוא **הנחל היוצא** ממנה, שהוא ז"א, **ומתחלק לכמה נחלים,** דהיינו לששה קצוות, **כמו אילן המתפשט לכמה ענפים.** ובעת שהאדם חוזר בתשובה הוא מתדבק בנחל, שהוא ז"א, ושב עם נחליו לבינה, הנקראת תשובה. ונקראת ים. שז"ס, כל הנחלים הולכים אל הים. כנ"ל.

מט) **ואי לא חזר וכו'; ואם אינה חוזרת נשמה שלמה,** כמו **שהיתה שלמה** בעת נתינתה, **נאמר בה שם הם שבים ללכת,** היא **וכל נשמות האחרות,** שהן כמוה, שאינן שלמות. כלומר ששבים לעולם הזה להתגלגל. **אף כך אם הוא אינו שלם בבן, או שאין לו בת, שהיא** נרמזת **בעולם הזה,** שהיא מלכות, **שיהיה נשלם על ידה, בעולם הזה,** שהיא מלכות, **הנבראת בה',** ז"ש, **אלה תולדות** השמים והארץ **בהבראם,** שפירושו **בה'** בראם. אף הוא צריך להתגלגל פעם שנית, כי נשמתו אינה שלמה. ונאמר עליו, שם הם שבים ללכת.

נ) **יה"ו, הן כל אלה** וגו': יה"ו דהוי"ה, שה"ס חג"ת, הסוה"כ **הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר,** דהיינו שהנשמות באות **בגלגול**

דאתמר בהון, י) ובכן ראיתי רשעים קבורים ובאו, גרמו אלה אלהיך ישראל, דאתמר עלייהו, כ) על שלשה פשעי ישראל. בתר דקלקלו גרמייהו תלת זמנין, ולא זכי ביה"ו, דאתמר ביה ל) מקום שיפול העץ שם מ יהו. על ארבעה לא אשיבנו, דהיינו ה', ואתדנו בגיהנם, במשחית אף וחימה.

נא) ולבושין דתלת אתוון אלין, אשתמודעין בקשת, דאינון חיוור סומק זירוק. מאן דייתי בזמנא חדא, איהו חיוור. בתניינא, סומק. בתליתאה, ירוק. ובגין דביעקב אתכלילו אתוון, ואשתרש אילנא ואתנטע ואתרבא, ואתעביד איבא טבא, מ) לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו, למהוי מרכבתיה ביצר הרע, דאיהו נחש, וכל מיני חיה בישא. ובג"ד, נ) וישר אל מלאך ויוכל. ובגין דאתקרי אדם אילנא, איהו רזא דא, לאילנא דאתנטע באתר דלא עביד איבא. מה עבד. עקר ליה ונטעיה באתר אחרא.ובגין דא אוקמוה מ"מ ס דלא הוי מוחזק למהוי עקר, עד דאזיל לארץ ישראל, ואתנטע תמן באתתא.

נב) אוף הכי צדיק, דאיהו מטלטל מאתר לאתר, מבית לבית, כאילו ייתי בגלגולא זמנין סגיאין. והיינו ס) ועושה חסד לאלפים לאוהביו, עד דיזכה לעלמא. דאתי שלים. אבל לחייביא, לא אייתי ליה יתיר מתלת זמנין. ואי

מסורת הזהר

י) (קהלת ח) חיי שרה ס צ"א ז"ח נט ט"ב ש"י תק"ח קיד ט"ב ש"כ שכ"ח. כ) (עמוס ב) ת"ז תל"ב עו: תס"ט קיד: ז"ח כט ט"א שט"ז טד ש"ח פט ס"א שי"ח. ל) (קהלת יא) ויקרא דף צב אות רפב ז"ח ל ט"ד שי"ג ס ט"א של"ג. מ) (ישעיה כט) לעיל אות לה/ג צ"מ. נ) (הושע יב). ס) (שמות כ) ה"ג רלט. ת"ז תס"ט קג.

חלופי גרסאות

ח בדפו"י נ"ב לפניני כתיב, יהוא ואולי לא נחשבה הא' כי אינה נרגשת. ט מוסיף מאן דלא. י ל"ג דאתי.

הסולם

מאמר היבום והגלגול

בגלגול בסוד ג' אותיות יה"ו, שעליהם אוה"כ, הן כל אלה וגו'. והרשעים שנאמר בהם, ובכן ראיתי רשעים קבורים ובאו, כלומר שאע"פ שבאו בגלגול נשארו רשעים. גרמו אלה אלהיך ישראל, דהיינו שפגמו באלה, שה"ס יה"ו, שנאמר עליהם על שלשה פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיבנו, שפירושו, אחר שקלקלו עצמם ג' פעמים בגלגולם, ולא זכו להתתקן ביה"ו, שנאמר בו, במקום שיפול שם יהו, כלומר שתקון העץ שהוא האדם הוא ביהו, אז, על ארבעה לא אשיבנו, דהיינו ה' אחרונה, שהיא אות רביעית דהוי"ה, דהיינו שלא ישיבנה פעם ד' בגלגול כנגדה. אלא שנדונים בגיהנם, במשחית אף וחמה.

נא) **ולבושין דתלת אתוון** וכו': ולבושים של אלו ג' אותיות יה"ו, נודעים בקשת, שהם לבן אדום וירוק. מי שיבא בגלגול פעם א', הוא לבן, כנגד הי' דהויה, שהיא חסד, ובשניה, היא אדום, כנגד ה' דהויה שהיא גבורה. ובשלישית, היא ירוק, כנגד ו' דהויה.

(דפו"י דף רט"ז ע"א)

שהיא ת"ת שנקרא יעקב, שהוא קו האמצעי הכולל שניהם, החסד והגבורה. ומשום שביעקב נכללו האותיות י"ה, שהם חסד וגבורה, ונשרש האילן ונטע ונגדל ועשה פירות טובים, ע"כ נאמר, לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו, שלא תהיה מרכבתו ביצר הרע, שהוא נחש, וכל מיני חיות רעות. ומשום זה, כתוב עליו, וישר אל מלאך ויוכל. ומשום שאדם נקרא אילן, הוא בסוד הזה דומה לאילן שנטע במקום שאינו עושה פירות. מה עושים. עוקרים אותו ונוטעים אותו במקום אחר. ומשום זה העמידו בעלי המשנה, שאין אדם מוחזק להיות עקר עד שהולך לארץ ישראל, ונטע שם באשה.

נב) **אוף הכי צדיק** וכו': אף כך צדיק שהוא מטולטל ממקום למקום, מבית לבית, היא כאלו בא בגלגול פעמים הרבה. והיינו ועושה חסד לאלפים לאוהביו, עד שיזכה להיות שלם לעולם הבא. אבל לרשעים אין מביאים אותם בגלגול יותר משלש פעמים. ואם חזר בתשובה למדנו בו, הגלות מכפרת עון, והטלטול ממקום

חזר בתיובתא, אתמר ביה גלות מכפרת עון. ובגין דא אוקמוה כ מ״מ, צדיקים ג שוב אינן חוזרים לעפרם.

נג) אלא קא רמיז, ע) ועפר אחר יקח וטח את הבית. פ) ואדם על עפר ישוב. צ) וישוב העפר על הארץ כשהיה. בגין מ דהוא מנוגע, ולית ביה אלא אשה נ רעה, יצר הרע, דאתמר בה אשה רעה צרעת לבעלה. מאי תקנתיה. יגרשנה ויתרפא. דאיהי גרמת ק) ויגרש את האדם ס האדם, דא נשמתא. א״ת, בת זוגו דאדם. ר) כצפור נודדת מן קנה כן איש נודד ממקומו.

נד) ובגין דא, ש) גם צפור מצאה בית, ע היינו יבמה. ודרור קן לה, היינו גואל, אשר שתה אפרוחיה, בן ובת. זכאה איהו מאן דעבד פ קינא, ת) וגאל את ממכר אחיו. דאיהו צ מכור בעבור דלאו דיליה.

נה) ובגין דא אמר משה, א) ויתעבר יי׳ בי למענכם. הכא ק הוא סוד העבור. רעיא מהימנא, שזיב שתין רבוא, כמה זמנין דאתי בגלגולא, ובגין דא ר זכות כלהו תלייא קב״ה ביה. ובגין דא אוקמוה רבנן, אשה אחת ילדה ש במצרים ששים רבוא בכרס אחד. ואע״ג דאוקמוה רבנן במלין אחרנין, שבעים פנים לתורה.

מסורת הזהר

ע) (ויקרא יד) להלן אות פט צ״ע ת״ז תכ״ב סו: תס״ט קג. פ) (איוב לד) ח״ג קפ. ת״ז תס״ט קטז: תק״ח קיד ט״ג ש״ב. צ) (קהלת יב) לך מ צ״א ז״ח ח ט״ב של״א יז ט״ב שמ״א. ק) (בראשית ג) ב״ב עו צ״א. ר) (משלי כז) לך קלו צ״ב. ש) (תהלים פד) תצוה כו צ״י. ת) (ויקרא כה) ז״ח נט ט״ג שכ״ז. א) (דברים ג) ח״ג רס:

חלופי גרסאות

כ ל״ג מ״מ. ל ל״ג שוב. מ דהוה. נ ל״ג רעה. ס ל״ב האדם. ע ל״ג היינו יבמה. פ מוסיף לון קינא. צ מכר באבר; נתן בעיבור. ק ל״ג הוא. ר ל״ג זכות. ש ל״ב במצרים.

הסולם

מאמר

ממקום למקום נחשב לו כגלגול, והוא נשלם כנ״ל בצדיק. **ומשום זה העמידו בעלי המשנה, צדיקים שוב אינם חוזרים לעפרם.** דהיינו שאינם באים בגלגול.

נג) **אלא קא רמיז וכו׳: אלא הכתוב מרמז,** על הרשע, **ועפר אחר יקח וטח את הבית,** דהיינו שיקח בגלגול גוף אחר הבא מן העפר, ויתקן את הנשמה. וכן, **ואדם על עפר ישוב.** פירושו שישוב בגלגול, וכן, **וישוב העפר על הארץ כשהיה.** רומז שישוב בגלגול. משום שהרשע הוא מנוגע, ואין בו אלא אשה רעה. שהיא יצר הרע, שלמדנו עליה, **אשה רעה צרעת לבעלה.** שהיא גוף של הרשע. **מהו התקון שלו, יגרשנה ויתרפא,** דהיינו שיגרש גוף הזה ויתגלגל ויקח גוף אחר, ויתרפא. **כי היא,** האשה רעה דהיינו הגוף, **גרמה, אל, ויגרש את האדם. האדם זה הנשמה, את** האדם זה הגוף, **שהוא בת זוגו של האדם,** שהיא הנשמה, **שנאמר, כצפור נודדת מן קנה כן**

(דפו״י דף רט״ז ע״א)

היבום והגלגול

איש נודד ממקומו. כלומר, שבשביל שהאיש גרם שהצפור שהיא הנשמה, נדדה בשבילו מן קנה, שנתגרשה ממקומה העליון מחמת חטאיו, לפיכך, כן איש נודד ממקומו, שישוב ויתגלגל.

נד) **ובגין דא גם וגו׳: ומשום זה, גם צפור מצאה בית.** היינו **יבמה.** כלומר, הצפור, שהיא נשמת הנפטר בלא בנים, **מצאה בית,** דהיינו שנתגלגלה ובאה בגוף היבמה, שנעשתה בית לה. **ודרור קן לה,** היינו הגואל, המיבם אותה. שמצא קן ביבמה. **אשר שתה אפרוחיה,** היינו **בן ובת,** שמולידים. **אשרי הוא מי שעושה קן,** דהיינו שמיבם אשת אחיו, **וגאל את ממכר אחיו.** שהיבמה **מכורה לו משום שאינה שלו,** אלא של אחיו, וע״כ נקראת ממכר אחיו.

נה) **ובג״ד אמר משה ויתעבר ה׳ וגו׳: ומשום זה אמר משה ויתעבר ה׳ וגו׳. כאן הוא סוד העיבור.** שהמלכות נתעברה מנשמת משה. **רועה הנאמן הציל ששים רבוא נשמות ישראל**

נו) דהכי ארח דמארי רזין, אמרין מרגלית לתלמידיהון, ולא אשתמודעון ביה ברמיזא, אהדר לון ההוא מלה במלי שחוק, כגוונא דההוא דאמר, דביצה אחת, אפילת שתין כרכין. ואתא ביצה ונפלת מן עופא ת דהוה פרח באוירא, א ימחאת אלין שתין כרכין, ומארי דליצנותא אמרו, דלא אמר ב הוא אלא דב"כ כתב ששים כרכין, ואתא ביצה דנפקת מן עופא ומחקת שתין כרכין דכתיבה. וחס ושלום דמארי אורייתא אמרין מלין דשחוק, ודברים בטלים באורייתא.

נז) אלא ג הא אוקמוה, אפרוחים, אלין מארי משנה. או ביצים, אלין מארי מקרא. וכגוונא דנפל ד מההוא נפול, דאיהו בר נפלי, נפילת ביצה דאיהו אתרוג שיעורא בכביצה. ובגינה אתמר ב) ביום ההוא אקים את סכת דוד הנופלת. ונפלו עמה ג) ששים המה מלכות, דאינון כריכין בה, כגון כיצד כורכין את שמע. ואינון לקבל ששים מסכתות. ועלמות אין מספר, אלין ה) בתולות אחריה רעותיה, דאינון הלכות, דלית לון חושבן.

נח) וההוא ניפול איהו בן י"ה איהו בתוך נ' ו תרעין דבינ"ה, דהיינו

מסורת הזהר

ב) (עמוס ט) שמות מב צ"י. ג) (שיר ו) ויצא קד צ"ב. ד) (תהלים מה) משפטים סט צ"ט.

חלופי גרסאות

ת דפרח ול"ג דהוה. א ומחקת. ב האי; ליה הא האי. ג ל"ג הא. ד ההוא. ה וההוא נפיל; ומההוא נפיל. ו ל"ג תרעין.

הסולם

מאמר היבום והגלגול

ישראל **כמה פעמים**, שבא בגלגול בכמה דורות, והצילם. ומשם זה זכות כולם תלה הקב"ה במשה. ומשום זה העמידו רבנן אשה אחת ילדה במצרים ששים רבוא בכרס אחד. שהוא משה השקול כנגד ששים רבוא נשמות ישראל. ואע"פ שהעמידו רבנן כתוב הזה בדברים אחרים. אין קושיא, כי ע' פנים לתורה.

נו) **דהכי ארח דמארי** וכו'; כי כך הוא הדרך, שבעלי הסוד אומרים מרגלית לתלמידיהם, ואם התלמידים אינם מבינים בהרמז. מחזירים להם אותו הדבר בדרך שחוק. כעין מי שאמר, שביצה אחת הפילה ששים כרכים, כי ביצה באה, שנפלה מעוף שפרח באויר, והכתה ששים כרכים אלו. והלצים אמרו, שהוא לא אמר, אלא שאדם כתב על הנייר את המלות ששים כרכים, ובאה ביצה שיצאה מעוף, ומחקה את המלות ששים כרכים שנכתבו. וחס ושלום שבעלי התורה יאמרו דברי שחוק ודברים בטלים, בהתורה.

נז) **אלא הא אוקמוה** וכו'; אלא הרי העמידו, **אפרוחים** הם בעלי משנה. **או ביצים**, הם בעלי מקרא כלומר **אפרוחים** הוא ז"א, שבו אחוזים בעלי משנה. **ביצים** היא המלכות, שבה אחוזים בעלי מקרא. וכמו **שנפל מאותו הניפול, שהוא בר נפלי**, שהוא ז"א, הנקרא

ניפול, ובר נפלי, משום שממנו הנפילה, בדומה לעוף שביצה נופלת ממנו. שממנו **נפילת הביצה**, שהיא אתרוג, ששיעורו כביצה, כלומר שביצה ואתרוג הם מלכות. וע"כ אתרוג שיעורו כביצה. **ובשבילה נאמר, ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת.** כי היא שנפלה בגלות וצריכים להקימה. **ונפלו עמה** בגלות **ששים המה מלכות**, שהם חג"ת נה"י שלה, שכל אחת כוללת עשר. שהן נקראות **כרכים**, משום **שכרוכים בה.** מלשון **כיצד כורכין את שמע.** שכורכין פירושו, מחברים שלא יהיה הפסק, אף כאן כרכים, פירושו ו"ק שלה המחוברות בה. והם כנגד **ששים מסכתות** כי תורה שבעל פה שהיא המלכות מחולקת על ששים מסכתות, שהן כנגד ששים מלכות הנ"ל. **ועלמות אין מספר, הם בתולות אחריה רעותיה**, דהיינו ההיכלות שבבריאה, **שהם הלכות שאין להם חשבון**, בהיותם בבריאה. פירוש, שז"ס, **שעוף אחד**, שהוא ז"א, **הפיל ביצה**, שהפיל המלכות לגלות. **ונמחקו ששים כרכים**, כי ע"י הנפילה נתבטלו חג"ת נה"י שלה, המכונים **ששים כרכים.**

נח) **וההוא ניפול איהו** וכו'; **וניפול ההוא הוא בן י"ה**, דהיינו ז"א, **שהוא בתוך חמשים שערי בינה, דהיינו י"ח** שמכפילים

י״ה חמש זמנין עשר ו׳ איהו ז ניפול, דנפל בתר ההיא דאתמר, ח) איך נפלת משמים הילל בן שחר ואקרי ניפול, ולא נפל, ולא נופל. בגין דביה ט ניפול י״ו ונחית בהון לגבי ה׳ ה׳, דאתמר בהון י) ותלכנה שתיהן. ההי״ד יא) שלח תשלח חד מבית ראשון ותניינא מבית שני, לאקמא לון. ההי״ד, *) יב) י״שמחו ה״שמים ו״תגל ה״ארץ.

נט) ת״ח, האי שמשא אתגליא ביממא, ואתכסיא בליליא. ונהיר בשתין רבוא ככביא. אוף הכי רעיא מהימנא, בתר דאתכניש מעלמא, נהיר בשתין רבוא יב נשמתין דישראל, אי דרא כדקא יאות. והאי איהו רזא דגלגולא, דאמר יג עליה קהלת, יד) דור הולך ודור בא. ואוקמוה דלית דור פחות מששים רבוא. והארץ לעולם עומדת, טו דא כ״י. ההיא דאתמר בה, טז) והארץ הדום רגלי, יז) והיה זרעך כעפר הארץ.

ס) ועוד רזא אחרא אוקמוה רבנן, הדור יח שהולך הוא יט הדור שבא, הלך חגר בא חגר, הלך סומא בא סומא. ועוד אוקמוה רבנן, דעתיד הוה משה לקבלא אורייתא בדרא דטופנא, אלא בגין דהוו רשיעייא, ההי״ד כ) בשג״ם הוא בשר. בשג״ם זה מש״ה. ואמאי קרי ליה בשגם. אלא קהלת חסר ב׳ מן בשג״ב לכסאה מלה. אמר כא) אמרתי שגם זה הבל.

מסורת הזהר

ה) (ישעיה יד) בשלח קכט צ״ל. ו) (רות א) ת״ז בהקדמה י׳. תל״א עה: תס״ט קטו: ז״ח פב ט״ד של״ד פג ט״ב שי״ח. ז) (דברים כב) יתרו קמד צ״ב. ח) (תהלים צו) אחרי־מות טז צ״מ. ט) (קהלת א) ב״א קצו צ״ד. י) (ישעיה סו) יתרו קב צ״ש. כ) (בראשית כח) משפטים סה צ״א. ל) (שם ו) ב״א שמח צ״ב. מ) (קהלת ח) שמות נא צ״ט.

חלופי גרסאות

ז נפול. ח ל״ג ניפול. ט מוסיף דאינון נשמתין. י ל״ג עליה. כ ל״ג דא. ל שהוא הולך. מ ל״ג הדור.

הסולם

מאמר

הי׳ עם ה׳, ה׳ פעמים י׳, שהם חמשים. הו׳ שהוא ז״א, היא נקראת ניפול, משום שנפל אחר ההוא שנאמר בו, איך נפלת משמים הלל בן שחר. שהוא המלכות הנקראת כן על שם ב׳ מצבים שלה, שבמצב הא׳ היא שחורה, ובמצב הב׳ היא מהוללת (כנ״ל ב״א מאות ק״י עד אות קט״ו) וז״א נפל אחריה כשהיא בגלות, כדי להקימה. וע״כ נקרא ניפול, ולא נפל, ולא נופל, משום שבו נפילה, כלונר שלא הוא הנופל, אלא ממנו נופלת המלכות, משמים לארץ. ובו י״ו, דהיינו שז״א כולל י״ו דהויה, שהם חכמה וז״א, ויורד בהם להקים את ה׳ ה׳ דהויה, שהן בינה ומלכות, שנאמר בהן, ותלכנה שתיהן. ז״ש, שלח תשלח, שלח הא׳ הוא מבית ראשון, שנחרב, שהוא כנגד ה׳ ראשונה. ושלח הב׳ הוא מבית שני, שנחרב, שהוא כנגד ה׳ אחרונה דהויה. וירדו י׳ ו׳ דהויה להקים אותן ב׳ ההין, ז״ש אז ישמחו השמים ותגל הארץ. שר״ת שלהם הוא י״ה ו״ה, כי י״ו נתחברו בה׳ ה׳.

(דפי״ דף רס״ז ע״א *) דף רס״ז ע״ב)

היבום והגלגול

נט) ת״ח האי שמשא וכו׳: בוא וראה, שמש הזה מתגלה ביום ומתכסה בלילה, ומאיר בששים רבוא כוכבים, אף רועה הנאמן כך, אחר שנפטר מן העולם חוזר ומתגלגל ומאיר בששים רבוא נשמות ישראל, אם הדור הוא כראוי. וזהו סוד הגלגול שאמר עליו קהלת, דור הולך ודור בא. ולמדנו שאין דור פחות משששים רבוא. והארץ לעולם עומדת זו היא כנסת ישראל, שהיא המלכות, אותה שנאמר בה, והארץ הדום רגלי. והיה זרעך כעפר הארץ.

ס) ועוד רזא אחרא וכו׳: ועוד סוד אחר העמידו חכמים, דור הולך ודור בא, פירושו, הדור שהולך הוא הדור שבא, הלך חגר בא חגר, הלך עור, בא עור. ועוד העמידו חכמים. שעתיד היה משה לקבל התורה בדור המבול, אלא לא קבל אז משום שהיו רשעים, ז״ש, בשגם הוא בשר. בשגם, הוא אותיות משה. ולמה קרא אותו, בשגם. אלא הוא כדי לכסות הדבר. וקהלת עוד החסיר ב׳ מן בשגם.

כדי

סא) ואוקמוה על יתרו, למה נקרא שמו קיני, שנפרד מקין. קם בוצינא קדישא ואמר, על דא כתיב, נ קניתי איש את ידו"ד. נ דחזאת ליה ברוח הקדש, דעת־דין בנוי למיתב בלשכת הגזית.

סב) ואוף הכי ס ר' פדת, דהוה ע דחיקא ליה שעתא, דלא הוה ליה אלא קב חרובין מע"ש לע"ש, כמו לר' חנינא. אמאי האי, פ בתר דהות בת קול נפקת ואומרת, כל העולם כלו אינו ניזון אלא בשביל חנינא בני.

סג) אלא איהו גרים קודם, דחרב ק"ב מן י', דאיהו יב"ק. אוף הכי לא הו"ל אלא קב חרובין. דאת י' איהו צ יחוד, ומניה אתיא נביעו לאת ב', דאיהי ברכה, ואיהי קדש, ומניה אתקדש ק', דאיהי ק קדושיה. ר ור' פדת גרים למהוי חרובין ש דיליה ק"ב, דאינון ק"דושה ב"רכה, אוף הכי לא הו"ל אלא קב חרובין, אוף הכי איוב בן יבמה הוה, ובגין דא אתענש, על מה דאירע לו כבר.

סד) ואינון דלא ידעי רזא דא, אמרי בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא, אלא במזלא תליא מלתא. והא חזינא לאברהם דחזא במזליה, דלא הוה עתיד למהוי ליה ברא, וקב"ה אפיק ליה לברא, כדכתיב ט ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט וגו'. ואקמוה, דא"ל צא מאצטגנינות שלך, והעלהו למעלה

מסורת הזהר

ש (בראשית ד) ב"א קפח ב"ג. ס) (שם טו) לך קי צ"א.

חלופי גרסאות

נ דחזא. ס ר' אלעזר בן פדת. ע ליה דחיקא. פ ל"ג בתר. צ יחיד. ק קדש. ר ור"א בן פדת. ש מיניה.

הסולם

מאמר היבום והגלגול

כדי לכסות הדבר. שאמר, אמרתי **שגם** זה הבל. אשר **שגם** הוא משר והחסיר ב', כדי להעלים הענין).

סא) **ואוקמוה על יתרו** וכו': **והעמידו על יתרו, למה נקרא שמו קני, משום שנפרד מקין** (כנ"ל נשא אות י"ח) קם המאור הקדוש, שהוא ר"ש, ואמר, **על זה כתוב** בקין, **קניתי איש את ה'. כי ראתה** את יתרו **ברוח הקודש שעתידים** בניו **לשבת בלשכת הגזית**, בסנהדרין.

סב) **ואוף הכי ר' פדת** וכו': **ואף כך ר' פדת שהשעה היתה דחוקה לו, שלא היה לו אלא קב חרובין מערב שבת לערב שבת כמו ר' חנינא.** שואל, **למה זה. אחר שיצאה בת קול ואמרה, כל העולם כולו אינו ניזון אלא בשביל חנינא בני.**

סג) **אלא איהו גרים** וכו': ומשיב, **אלא הוא גרם מקודם**, בגלגול הראשון, **שחרב קב מן י', שהוא יב"ק, אף כך לא היה לו אלא קב חרובין.** ומפרש דבריו. יב"ק, הוא ר"ת **יחוד ברכה קדושה, אשר אות י', היא יחוד**, שה"ס שם אהיה, בינה, **שממנו באה נביע**

(דפו"י דף רט"ז ע"ב)

לאות ב', שהיא ברכה, שה"ס שם הוי"ה, שהוא ז"א, **שהוא קדש, וממנו נתקדש ק', שהיא קדושה** שלו, דהיינו השם אדנ"י, שהוא מלכות. **ורבי פדת גרם** בגלגול הא' **שקב** שלו **יהיו חרובים, שהם קדושה וברכה**, שהיחוד לא יאיר בהם, **אף כך לא היה לו אלא קב חרובין. אף כך איוב, היה בן יבמה, ומשום זה נענש על מה שקרה לו כבר**, בגלגול הא'.

מאמר מקודם דאתיהיבת אורייתא הוו תליין במזלא

סד) **ואינון דלא ידעי** וכו': **ואלו שאינם יודעים סוד הזה, אומרים בני חיי מזוני לא בזכות תלוי הדבר, אלא במזל תלוי הדבר. והרי אנו רואים, שאברהם, שראה במזלו, שאינו עתיד שיהיה לו בן, והקב"ה הוציאו לחוץ, כמ"ש, ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט וגו'. והעמידוהו שאמר לו, צא מאצטגנינות שלך, דהיינו מהסתכלות בככבים ומזלות, והעלהו למעלה מכוכבים, ואמר לו הבט נא השמימה וספור את הככבים. עד כאן דברי חכמים וצריכים לפרשם בדרך נסתר.**

מהככבים, ואמר לו הבט נא השמימה וספור הככבים. עד הכא מלין דרבנן, וצריך לפרשא לון בדרך נסתר.

סה) ת"ח, כל בריין דעלמא, קודם דאתייהיבת אורייתא לישראל, הוו תליין במזלא, ואפילו בני חיי ומזוני. אבל בתר דאתייהיבת אורייתא לישראל, אפיק לון מחיובא דככביא ומזלי. ודא אוליפנא מאברהם. בגין ת דהוו עתידין בנוי לקבלא ה' מאברהם, א דאיהי חמשה חומשי תורה. דאתמר בה ע) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, בה' בראם. אמר לאברהם, בגין האי ה' דאתוסף בשמך, השמים תחתך, וכל ככביא ומזלי דנהירין ב בה'. ג ולא עוד, אלא דאתמר ד בה פ) ה"א לכם זרע, וזרעתם בה"א. צ) כי ביצחק יקרא לך זרע.

סו) ובג"ד, כל המשתדל באורייתא, בטיל מניה חיובא דככביא ומזלי. ה אי אוליף לה כדי לקיימא פקודהא. ואם לאו, כאלו לא אשתדל בה, ולא בטיל מניה חיובא דככביא ומזלי. כל שכן עמי הארץ דאינון ו אתמתלן לבעירן. דאוקמוה עלייהו ק) ארור שוכב עם כל בהמה, דלא אתבטלון מנהון חיובא דככביא ומזלי.

סז) ז ר) אנוש כחציר ימיו כציץ השדה כן יציץ, ואתמר ביה, ש) נער הייתי גם זקנתי. לבתר ת) ישוב לימי עלומיו. דאילנא דאתקציצו ענפין עתיקין דיליה, וצמחו כמלקדמין בשרשוי, ח אהדרו בעלמא כמלקדמין. מיתו סבין, ואתהדרו

מסורת הזהר

ע) (שם ב) הקסה"ז כג צ"א. פ) (שם מז) ח"א בהשמטות רסא: ת"ז תי"ז לא. צ) (שם כא) לך קמח צ"א. ק) (דברים כז) ב"א רמ צ"ב. ר) (תהלים קג) להלן אות פ צ"י. ש) (שם לז) לך קמה צ"ב. ת) (איוב לג) וישב נד צ"ה.

חלופי גרסאות

ת דעתידין ול"ג דהוו; דהוה. א ל"ג דאיהי. ב ביה. ג ל"ג מן ולא עוד עד ה"א. ד בה'. ה ל"ג מן אי עד כ"ש. ו אמתלן. ז מוסיף ד"א אנוש. ח אתהדרו.

הסולם

מאמר מקודם דאתייהיבת אורייתא הוו תליין במזלא

סה) **ת"ח כל בריין וכו'**: בוא וראה, כל בריות העולם, קודם שניתנה התורה לישראל, היו תלוים במזל, ואפילו בנים חיים ומזון. אבל אחר שניתנה התורה לישראל, הוציאם מן החיוב של כוכבים ומזלות. זה למדנו מאברהם, משום שבניו היו עתידים לקבל ה' מאברהם, שהיא חמשה חומשי תורה דהיינו המלכות, שנאמר בה אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, בה' בראם. אמר לאברהם משום אותה הה' שנתוסף בשמך, השמים תחתיך, וכל הככבים והמזלות המאירים בה' כי הגביה אותו למעלה מהם. ולא עוד אלא שנאמר בה הא לכם זרע וזרעתם, בה'. והיינו כי ביצחק יקרא לך זרע. שה"ס קו השמאל. שהמלכות שה"ס ה' נמשכת ממנו. וע"כ הזריעה היא בה.

סו) **ובגין דא כל המשתדל וכו'**: ומשום זה כל העוסק בתורה, בטל ממנו החיוב של ככבים ומזלות. וזה הוא, אם לומר התורה כדי לקיים מצותיה. ואם לא, ואם אין כוונתו לקיים המצות, הרי הוא כמי שלא עסק בתורה, ואינו מתבטל ממנו החיוב של ככבים ומזלות. וכ"ש עמי הארץ, שהם נמשלים לבהמות, שהעמידו עליהם, ארור שוכב עם כל בהמה. ודאי שלא נתבטל מהם החיוב מככבים ומזלות.

סז) **אנוש כחציר ימיו וגו'**: אנוש כחציר ימיו כציץ השדה כן יציץ. ונאמר בו, באדם, נער הייתי גם זקנתי. ואח"כ, כתוב, ישוב לימי עלומיו. כמו אילן שנקצצו ממנו ענפים הישנים, וחזרו וצמחו בעולם משרשיו כבתחילה כי אנשים מתים זקנים, וחוזרים ומתגלגלים לעולם הזה לילדים. וזה סוד, שהקב"ה מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית. כי אלף מתים בכל יום, ואלף מתחדשים בכל יום, שחוזרים ומתגלגלים בעולם.

ויין

(דפו"י דף רט"ז ע"ב)

להאי עלמא עולימין. והיינו רזא דמחדש ס קב"ה בכל יום תמיד מעשה בראשית. דמתין אלף בכל יומא ומתחדשין אלף בכל יומא.

סח) א ויין ישמח לבב אנוש, דא יינא דאורייתא. דהכי סליק יין, כחושבן סו"ד. ומה יי"ן צריך למהוי סתים וחתים, כ דלא יתנסך לע"ז. אוף הכי צריך למהוי סתים וחתים סוד דאורייתא, וכל רזין ל דילה, מ ולא אשתקיין אלא ליראיו. ולאו למגנא עבדין כמה פקודין נ ביין, ומברכין ביה לקב"ה, ויין אית ליה תרי גווני, חיור וסומק, דינא ורחמי, והיינו ב' תוספת ביין. כגוונא דשושנה חיורא וסומקא. חוור מסטרא דימינא, סומק מסטרא דשמאלא.

סט) ומאי לבב אנוש, לב הו"ל למימר. אלא אית לב מסור ללב. ואינון ל"ב ס אלהים דעובדא דבראשית, ב' מן בראשית, ל' מן לעיני כל ישראל, ע איהו ל"ב תניינא. פ דא ל"ב ל"ב צ שנים ס"ד, חסר תמניא לע"ב, דאיהו ויכלו. אינון שבעה ימי בראשית. תמינאה מאי ק היא. ר ז' ימי בראשית, עם ש זה ספר תולדות אדם. זה ע"ב, בחושבן ביין.

ע) מאי להצהיל פנים משמן. אינון י"ב פנים, ד' דאריה, ד' דשור, ד'

מסורת הזוהר

א) (תהלים קד) ויחי ר צ"א. ב) (בראשית ה) ב"א שמד צ"א.

חלופי גרסאות

ס ל"ג קב"ה. י מוסיף רעיא מהימנא. כ ל"ג מן דלא עד סוד; דלא ינסך ליה גוי. ל מוסיף דילה סתים וחתים. מ דלא אשתריין. נ ל"ג ביין. ס ל"ג אלקים. ע ל"ג איהו. פ ואיהו סוד ול"ג מן דא עד חסר. צ מוסיף אינון שנים. ק ל"ג היא. ר כ"ג הסולם; הוי ספר.

הסולם

מאמר ויין ישמח לבב אנוש — ברושים ביתה

מאמר ויין ישמח לבב אנוש — ברושים ביתה

סח) **ויין ישמח לבב אנוש: זה הוא יינה של תורה, כי כך עולה יין כחשבון סוד. ומה ציין צריך להיות סתום וחתום, שלא יתנסך לעבודה זרה, אף סוד התורה כך, שצריך להיות סתום וחתום. וכל הסודות שלה אינם נשקים אלא ליראיו. ולא לחנם עושים כמה מצות ביין, ומברכים עליו להקב"ה. ויין יש לו ב' צבעים, לבן ואדום, שהם דין ורחמים והיינו ב' שהיא תוספת, ביין.** כלומר, שבהמלה ביין, יש תוספת אות ב' על יין, שהב' הזו רומזת על דין ורחמים. **והוא כמו השושנה שיש בה לבן ואדום. לבן מצד ימין שהוא חסד ואדום מצד שמאל, שהוא גבורה.**

סט) **ומאי לבב אנוש וכו':** שואל, ומהו **לבב אנוש, לב אנוש היה צריך לומר.** ומשיב, **אלא יש לב מסור ללב. והם** א' **ל"ב** אלקים **דמעשה בראשית, שלב** הזה ה"ס בינה. ב'

עו"י דף רט"ז ע"ב)

הם

הוא ב' דבראשית ול' מן לעיני כל ישראל, דהיינו ב' שבתחילת התורה עם הל' שבסוף התורה, גם הם אותיות **לב.** שהיא לב המלכות. וע"כ כתוב **לבב** אנוש. שהיין שה"ס הארת החכמה, מתגלה ומשמח את לב הבינה ולב המלכות, שמשם מקבל אנוש. **לב לב זה שני פעמים,** הוא בגי' **ס"ד חסר שמונה לע"ב,** שהוא בגימטריא **ויכלו,** כי השם ע"ב המרומז בויכלו, ה"ס השם של הארת החכמה, שהוא צריך להיות מרומז באלו לב לב, ומשיב, **הם** ז' **ימי בראשית** עצמן, שבהם מאירים ל"ב אלקים, מתחברים עם מספר ס"ד. שואל, השמיני מה הוא, שהרי עוד חסר א' לע"ב. ומשיב אלא, **ז' ימי בראשית עם זה ספר** תולדות **אדם,** הנחשב ג"כ לבחינת יום של מעשה בראשית, **זה הוא ע"ב, כחשבון ביין,** שה"ס הארת חכמה כנ"ל בדבור הסמוך.

ע) **מאי להצהיל פנים וכו':** שואל, מהו להצהיל פנים משמן. ומשיב, אלו **הם י"ב פנים, ד' דאריה ד' דשור ד' דנשר.** שהם מיכאל שה"ס חסד, **הוא אריה, ד' פנים שלו,**

דנשר, *) דאינון מיכאל אריה, ארבע אנפין דיליה ש יהו"ה. ארבע אנפין דשור, ת ואיהו גבריאל, ואינון א יהו"ה. ד' אנפין דנשר, ב ואיהו נוריאל, ואינון ג יהו"ה. ואינון ממנן, תחות חס"ד פח"ד אמ"ת, דרגין דתלת אבהן. ואוקמוה ד רבנן, האבות הן הן המרכבה. וסלקין ה נהורין לחשבן יב"ק. ואינון מלך מלך ימליך, ו יהו"ה אהי"ה אדנ"י. סך הכל יב"ק ז.

עא) רבי שמעון הוה יתיב ולעי א בפרשתא דא, אתא לקמיה ר' אלעזר בריה, א"ל, נדב ואביהוא מאי עבידתייהו בפנחס. ח אי לא הוה פנחס בעלמא כד מיתו, ובתר אתא לעלמא ואשלים דוכתייהו ט שפיר. אבל פנחס בעלמא הוה, י ונשמתיה ביה בקיומא קאי.

חלופי גרסאות

ש מיסף הוי"ה הוי"ה. ת דאיהו. א מוסיף הוי"ה הוי"ה. ב דאיהו אוריא"ל. ג מוסיף הוי"ה הוי"ה. ד מוסיף רבנן עלייהו. ה נקודין. ו ל"ג מן הוי"ה עד סוף האות. ז בדפו"י כתבו ר"א ור"י שבעמוד ב' שייך כאן. ח אי נימא דלא. ט לאו הכי דהא ול"ג שפיר אבל. י וסגן ול"ג ונשמתא ביה בקיומא.

דרך אמת א) ועסק בפרשה זו.

מאמר **הסולם** ויין ישמח לבב אנוש — ברושים ביתה

הם ד' אותיות **הוי"ה**, שהי' והו' הן בניקוד סגול. ד' פנים של השור, שהוא גבריאל, שהוא גבורה, הם ד' אותיות **הויה**, שהי' והו' שלה הן בניקוד פתח, ד' פנים של הנשר, הוא נוריאל, שהם ד' אותיות **הויה**, שהי' בנקוד חירק, והו' שלה היא בנקוד שבא. והם ממונים תחת **ג'** ספירות דז"א חסד פחד אמת, שהם חג"ת. דהיינו המדרגות של ג' האבות אברהם יצחק ויעקב. והעמידו רבנן, שהאבות הן הן המרכבה. והאורות של י"ב פנים עולים כחשבון **יב"ק**, כי הם מלך מלך ימלוך, שה"ס הויה אהיה אדני, שג' שמות אלו הם בסך הכל **יב"ק**, דהיינו שהם בגימטריא קי"ב.

פירוש נודע שיחוד ברכה קדושה שה"ס יב"ק, הם ג' שמות אהיה הויה אדני, (כנ"ל אות סג), ואומר שה"ס הויה מלך הויה מלך הויה ימלוך לעולם ועד. אשר הויה **מלך** הא' מנוקד בב' סגולים וכן הויה שלו מנוקד בב' סגולים, א' **תחת הי'** וא' **תחת הו'**. וה"ס חסד, וה"ס ד' פנים של אריה, וה"ס מלאך מיכאל הממונה תחת מדרגת אברהם שהוא חסד. וז"ש, **דאינון מיכאל, אריה, ארבע אנפין דיליה** י"ה **ו"ה שהי'** היא בניקוד סגול וכן **הו'**. **דהיינו כמו הויה מלך הא'**. וה"ס ברכה, וה"ס הויה שהוא ז"א. **וחויה מלך הב'**, הוא מנוקד בב' פתחין, וכן הויה שלו מנוקד עם ב' פתחין. וה"ס **גבורה**, וה"ס **ד' פנים של שור**, וה"ס מלאך **גבריאל** הממונה תחת מדרגת **יצחק**, שהוא גבורה, וז"ש, **ארבע אנפין דשור ואיהו גבריאל ואינון חויה שהי' והו' הם בניקוד פתח**. דהיינו כמו הויה מלך הב'. שניקודו בפתח. וה"ס השם אהיה, שהוא בינה, משום שקו שמאל נמשך מן גילוי השמאל שבבינה. וע"כ ה"ס יחוד. כי הבינה מיחדת ז"א שה"ס ברכה והמלכות שה"ס קדושה. (כנ"ל אות ס"ג). **וחויה ימלוך הג'**, מנוקד בחירק ושבא וחולם. אבל הויה שלו רק בניקוד חירק תחת **הי'**, וניקוד שבא תחת **הו'**. כי רק הזכרים מנוקדים שהם י"ו, ולא הנקבות שהם ה"ה. וה"ס ת"ת, וה"ס ד' פנים של נשר, וה"ס מלאך נוריאל הממונה תחת מדרגת יעקב. וז"ש, **ד' אנפין דנשר ואיהו נוריאל ואינון חויה שניקוד הי'** הוא בחירק, וניקוד הו' הוא בשבא, **דהיינו** כמו הויה ימלוך. וה"ס קדושה, שה"ס **אדני**. וז"ש, **וסלקין נהורין כחשבון יבק** וכו' דהיינו להיותם סוד ג' שמות **אהיה הויה אדני** שהם בגי' יב"ק.

עא) **רבי שמעון הוה** וכו': ר"ש היה יושב ועוסק בפרשה זו. בא לפניו **ר' אלעזר** בנו. אמר לו, נדב ואביהוא מה להם שיתגלגלו בפנחס, **אם** לא היה **פנחס** בעולם כשמתו **ואח"כ** בא לעולם, ונתגלגלו בו, והשלים מקומם היה יפה. אבל **פנחס** בעולם היה בעת שמתו נדב ואביהוא ונשמתו כבר היתה בו בקיומה. ואיך נתגלגלו בו.

עב) א״ל ברי, רזא עלאה הכא, והכי הוא. דבשעתא דאסתלקו מן עלמא, לא הוו מתטמרן ב) תחות גדפי טנרא קדישא. מ״ט. בגין דכתיב ג) ובנים לא היו להם, דאזעירו דיוקנא דמלכא, דהא אינון כ) לא אתחזון לשמשא בכהונה רבה.

עג) בשעתא דקני פנחס על ברית קדישא, ל) ועאל בגו כמה אוכלוסין, וסליק לון, מ) לגייפין על רומחא, לעיניהון דכל ישראל. נ) כד חמא שבטא דשמעון בכמה אכלוסין דאתו לגביה, פרחא נשמתיה מניה, ותרין נשמתין דהוו ד) ערטיראין בלא דוכתא, נ) אתקריבו בה, ואתכלילו כחדא, ואתהדרת נשמתיה, כלילא רוחא, דאתכליל בתרין רוחין, ואתתקפו ביה, כדין רווח דוכתייהו, למיהוי ס) כהנא מה דלא ע) אתחזי מן קדמת דנא.

עד) וע״ד פ) כתיב, ד) זכר נא מי הוא נקי אבד, דלא אתאביד בההיא שעתא, ולא אביד רוחיה כד פרחה מניה. ואיפה ישרים נכחדו. אלין בני אהרן, צ) דאתהדרו לעלמא, מה דאבד ק) בחייהון. וע״ד כתיב ביה בפנחס בן בן, תרי זמני. פנחס בן אלעזר בן.

עה) מה כתיב לעילא מפרשתא דא. ה) ויאמר יי׳ אל משה קח את כל ראשי העם והוקע אותם ליי׳ נגד השמש. וכי על דקטלין בלילא, או על דקטלין ביממא ה) ביומא דעיבא, כתיב נגד השמש. אמר ר׳ יהודה, דתהא מיתתהון באתגלייא, כמה דחבו באתגלייא.

מסורת הזהר

ג) (במדבר ג) אחרי מות ב צ״ת. ד) (איוב ד) לעיל אות לד צ״ט. ה) (במדבר כה) שמות ח צ״ז.

חלופי גרסאות

כ ל״ג לא. ל ועייל. מ וכל ול״ג כד חמא. נ אתכלילו ול״ג אתקריבו בה. ס מוסיף כהנא רבא. ע ל״ג אתחזי. פ איהו נקי ול״ג מן כתיב עד דלא. צ דאהדרו. ק בחיוי.

דרך אמת ב) תחת כנפי השכינה והיא נקראת טלע קדוש. ג) לנואפין זמרי וכזבי כנודע. ד) ערומים בלא לבוש רוחני בעוה״ב. ה) ביום המעונן.

הסולם

ויין ישמח לבב אנוש — ברושים ביתה

מאמר

עב) **א״ל ברי רזא** וכו׳: **אמר לו בני** סוד עליון כאן, וכך הוא, בשעה שנדב ואביהוא נסתלקו מן העולם, לא היו מתכסים **תחת כנפי** טלע הקדוש, שהוא המלכות, **מה הטעם. הוא משום שכתוב, ובנים לא היו להם,** שמיעטו דמותו של המלך, שלא קיימו מצות פריה ורביה, להעמיד בנים בצלם אלקים. **שמשום זה לא היו ראוים לשמש בכהונה גדולה.**

עג) **בשעתא דקני פנחס** וכו׳: **בשעה** שקנא פנחס על ברית הקדוש ונכנס בתוך ההמונים, והעלה את הנואפים על הרומח לעיני כל ישראל. **כשראה את שבט שמעון, שבאו** אליו בכמה המונים, פרחה נשמתו של פנחס מחמת פחד, ואז שתי נשמות שהיו ערומות בלי תקונם, שהם נשמות נדב ואביהוא, קרבו לנשמתו של פנחס, ונכללו עמה יחד, ואח״כ **חזרה** אליו, נשמתו כלולה, רוח הנכלל מב׳ רוחות, והחזיקו בו. אז הרויח מקומם של נדב ואביהוא להיות כהן, מה שלא היה ראוי מקודם לכן.

עד) **וע״ד כתיב זכר** וגו׳: **וע״כ כתוב זכר נא מי הוא נקי אבד,** שנאמר על פנחס, **שלא נאבד באותה שעה ולא אבד רוחו כשפרח ממנו. ואיפה ישרים נכחדו,** אלו הם בני אהרן נדב ואביהוא **שחזרו לעולם** ע״י שנתגלגלו בפנחס, ונתקן להם **מה שאבדו בחייהם,** דהיינו תקון הברית. **וע״כ כתוב בו בפנחס, בן בן ב׳ פעמים, פנחס בן אלעזר בן.** שמורה על ב׳ הנשמות שנתגלגלו בו, שהם בני אהרן. וע״כ אומר בן אלעזר, על פנחס, בן אהרן על נדב ואביהוא.

עה) **מה כתיב לעילא** וכו׳: **מה כתוב למעלה מפרשה זו, ויאמר ה׳ אל משה קח את כל ראשי העם והוקע אותם לה׳ נגד השמש** שואל, **וכי על שהורגים בלילה או על שהורגים ביום המעונן,** מזה״ר **הכתוב** שיהרגם **נגד השמש**

עו) א"ר שמעון, לאו בגין כך אתמר. אלא מהכא אוליפנא, ו) בדרגא דחב ב"נ לקב"ה, לההוא אתר אצטריך למעבד תקנתא לנפשיה. אינון חבו בברית קדישא דאקרי שמש. בגין כך דינא ותקונא ד דילהון איהו כנגד השמש, ולאו באתר אחרא. מכאן דלא אצטריך ב"נ לתקנא נפשיה, אלא בההוא אתר דחב לגביה ומאן דלא יעביד הכי, לית ליה תקונא לעלמין כדקא יאות.

עז) רבי חייא פתח, ז) ישבעו עצי י' ארזי לבנון אשר נטע, מה כתיב לעילא, ויין ישמח לבב אנוש וגו'. וכי מאי האי להאי. אלא הכי אוליפנא, דכתיב ז) מצמיח חציר לבהמה וגו'. וכי שבחא דבהמה דאית לה חציר אתא דוד למימר ברוח קודשא. אלא מצמיח חציר, אלין אינון שתין אלף רבוא דמלאכין, שליחן, דאתבריאו ביומא תניינא דבראשית, וכלהו אשא מלהטא. אלין אינון חציר אמאי חציר. בגין דצמחין כחציר דא בעלמא, דכל יומא ויומא אתקצירו השתא, ולבתר צמחין ומהדרין כמלקדמין.

עח) וע"ד כתיב מצמיח חציר לבהמה, ההי"ד ח) יודע צדיק נפש בהמתו, ותנינן, אלף טורין סלקין לה בכל יומא ויומא. וכל טורא וטורא שתין רבוא הוי, והיא אכלה.

עט) ועשב לעבודת האדם, אלין אינון נשמתהון דצדיקייא, דההוא אדם

מסורת הזהר
ו) (תהלים קד) ב"א רמג צ"ב. ז) (שם) ב"א פ צ"א.
ח) (משלי יב) ויקהל לו צ"ב.

חלופי גרסאות
ד ל"ג דילהון.

דרך אמת ו) במדרגה שאדם חוטא להקב"ה באותה מדרגה צריך האדם לחזור בתשובה והוא ענין תשובת המשקל ותשובת הגדר כנודע.

מאמר **הסולם** ויין ישמח לבב אנוש — ברושים ביתה

השמש. מהו נגד השמש. אמר ר' יהודה נגד השמש פירושו, שתהיה מיתתם בגלוי כמו שחטאו בגלוי.

עו) **א"ר שמעון לאו וכו':** אר"ש לא משום זה נאמר. נגד השמש. אלא מכאן אנו למדים, שבאותה המדרגה שאדם חוטא לפני הקב"ה, לאותה המדרגה צריך לעשות התיקון בנפשו. הם חטאו בברית הקדוש, שנקרא שמש, משום זה הדין והתיקון שלהם כנגד השמש, שה"ס הברית, ולא במקום אחר. מכאן שאין אדם צריך לתקן עצמו אלא באותו מקום שחטא לו, ומה שלא יעשה ויתקן כאן במקום שחטא אין לו תקון לעולם כראוי.

עז) **רבי חייא פתח וכו':** רח"פ ישבעו עצי ה' ארזי הלבנון אשר נטע. מה כתוב למעלה, ויין ישמח לבב אנוש וגו'. שואל, וכי איזה ענין זה לזה. ומשיב, אלא כך למדנו. כתוב, מצמיח חציר לבהמה וגו'. שואל, וכי שבחה של בהמה שיש לה חציר, בא דוד לומר ברוח הקודש. ומשיב, אלא, מצמיח חציר, אלו הם ששים אלף רבוא מלאכים, שליחים שנבראו ביום ב' דמעשה בראשית, וכולם אש לוהט. אלו הם חציר. למה הם חציר. הוא משום שצומחים בעולם כחציר הזה, שבכל יום ויום, עתה נקצרים ולאח"כ חוזרים וצומחים כבתחילה.

עח) **וע"ד כתיב מצמיח וכו':** וע"כ כתוב, מצמיח חציר לבהמה, שה"ס המלכות בבחינת הויה במילוי ההין שהוא בגימטריא נ"ב כחשבון בהמה. ז"ש, יודע צדיק שהוא יסוד נפש בהמתו, שהיא מלכות. ולמדנו אלף הרים מעלים לה, אל המלכות, בכל יום ויום, וכל הר והר, הם ששים רבוא מלאכים שנקראים חציר, כנ"ל, והיא, המלכות, אוכלת אותם (וביאור הדברים תמצא לעיל בראשית א' אות ע"ו בהסולם).

עט) **ועשב לעבודת האדם:** אלו הן נשמות הצדיקים, שאדם ההוא, שהוא ז"א, הרוכב ושליט על בהמה זו, שהיא המלכות, אוכל, ומביאם בתוכו, דהיינו שנשמות הצדיקים

דרכיב ושליט על בהמה דא אכיל, ואעיל לון בגוויה, ובזכותהון אתזן כל עלמא מההוא אדם, דכתיב ביה, ט) ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם וגו'. וע"ד כתיב האדם, ההוא דאשתמודע, בגין להוציא לחם מן הארץ, לאפקא מזונא לעלמא מן הארץ קדישא.

פ) ויין, דא תמרא עתיקא דנגיד מלעילא. ישמח לבב אנוש, אנוש: דא רזא דההוא נער, *) ז) דסליק לסיבו, ואתהדר כמלקדמין. וע"ד כתיב, י) אנוש כחציר ימיו.

פא) להצהיל פנים, אלין אינון פנים: דאקרון אנפי רברבי, ואנפי זוטרי. משמן: מנגידו דעלמא דאתי, משח ורבו קדישא עלאה. ולחם לבב אנוש יסעד, ההוא לחם דאזילו שחקים, וטחנן מנא למיכלא דצדיקייא סתמא, ומתמן אתנגיד לכמה חיילין, דאקרון לבב אנוש. וכלא אתא מנגידו עלאה.

פב) ישבעו עצי יי', אלין אינון אילנין עלאין פנימאין. ארזי לבנון ש אשר נטע, דהא אתעקרו ונטע לון קב"ה. ת מאי בין עצי יי', לארזי לבנון. עצי יי',

מסורת הזוהר

ט) (יחזקאל א) תוריע לט צ"ס. י) (תהלים קג) לעיל אות סז צ"ר.

חלופי גרסאות

ש ל"ג אשר נטע. ת מבין.

דרך אמת ז) שעולה לזקנה.

הסולם

מאמר ויין ישמח לבב אנוש — ברושים ביתה

עולים ונכללים בז"א, בסוד מ"ן, כדי ליחד ז"א ומלכות יחד. ובזכותם נזון כל העולם מאדם ההוא שהוא ז"א. כי הם גורמים זווגו עם המלכות, ומשפיע המזון למלכות והמלכות משפעת לכל העולם. שכתוב בו ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם וגו'. וע"כ כתוב, לעבודת האדם, עם ה' הידיעה, דהיינו אותו הנודע, שהוא ז"א. והוא כדי להוציא לחם מן הארץ. דהיינו להוציא מזונות לעולם מן הארץ הקדושה, שהיא המלכות.

פ) ויין, דא חמרא וכו': ויין, זה הוא יין ישן הנמשך מלמעלה. דהיינו הארת החכמה הנמשכת מן הבינה. ישמח לבב אנוש, אנוש, זה סוד אותו הנער שמגיע לזקנה, ואח"כ חוזר להיות נער כבתחילה. שהוא מטטרון שר העולם, שאומר, נער הייתי וגם זקנתי. שהוא בסוד רצוא ושוב, כשהוא בסוד רצוא, לקבל חכמה, הוא זקן. וכשהוא בסוד ושוב, הוא נער. וע"כ כתוב עליו, אנוש כחציר ימיו. שהוא כמו חציר הנקצר וחוזר וצומח. כי כשחוזר להיות נער, הרי נקצרו הג"ר שלו, אבל אח"כ הוא חוזר ומגיע לזקנה, דהיינו שחוזר וצומח, וכן חוזר חלילה.

(דמ"י דף רי"ז ע"א *) דף רי"ז ע"ב)

פא) להצהיל פנים: אלו הם הפנים הנקראים פנים גדולים, ופנים קטנים. ג"ר גמורים דזו"ן הם פנים גדולים. וג"ר דו"ק דזו"ן, הם פנים קטנים. משמן, היינו מהמשכה של עולם הבא, דהיינו מבינה, שממנה השמן, וגדלות הקדוש העליון. ולחם לבב אנוש יסעד. היינו לחם ההוא שהשחקים שה"ס נו"ה, משפיעים וטוחנים מן למאכל הצדיקים סתם, שה"ס יסוד ומלכות, הנקראים צדיק וצדק. שהם מקבלים המ"ן שנו"ה טוחנים להם, ומשם נמשך לכמה צבאות הנקראים לבב אנוש. והכל בא מהמשכה העליונה. מן הבינה.

פב) ישבעו עצי ה': אלו הם אילנות עליונים פנימים. דהיינו ז"א ומלכות. ארזי לבנון אשר נטע. כי נתעקרו ז"א ומלכות ממקומם, ונטע אותם הקב"ה שהוא המאציל, במקום בינה. מה בין עצי ה' לארזי הלבנון. הוא כי עצי ה', היינו עץ החיים, שהוא ז"א, ועץ הדעת טוב ורע, שהוא המלכות. ארזי הלבנון, אלו הם חמשים שערי בינה, אשר נטע בזו"ן, שהם נקראים חמש מאות שנה. כי הם ה"ס דבינה חג"ת נ"ה שזו"ן עולים ומלבישים אותם, שמצד ז"א, שספירותיו במספר

אלין עץ החיים, ועץ הדעת טוב ורע. ארזי לבנון, אלין חמשין תרעין, דאקרון חמש מאות שנה.

פג) א אשר נטע. אשר שם צפרים יקננו, ב בטוליהון, מקננן נשמתהון דצדיקייא. וכל חיילין קדישין אתזנו מתמן. חסידה, ברתיה דאברהם אבינו, דאקרי חסיד, ועבד חסד עם כל בני עלמא, בג"כ אקרי חסידה. ברושים ביתה. בין דרועי עלמא ב יתבא ע"כ ג.

פד) רבי אבא ור' יוסי, קמו למלעי באורייתא בפלגות ליליא, עד דהוו יתבי ולעאן באורייתא. א"ר יוסי, הא דא"ר חייא אנוש כחציר ימיו שפיר קאמר. אבל במאי ד אוקימנא סופיה דקרא, כי רוח עברה בו ואיננו ולא יכירנו עוד מקומו. א"ל הכי הוא ודאי, אנוש כחציר ימיו כמה דאמר, כציץ השדה ה ההוא שדה דאשתמודע. כן יציץ דאתחדש ואתהדר ו כמלקדמין.

פה) כי רוח עברה בו ואיננו, דא ז הוא רוחא עלאה טמירא קדישא גניזא מכלא, ח דכליל ליה בגויה. וכדין ואיננו. ודא הוא רזא דחנוך, דכתיב ביה ואיננו כי לקח אותו אלהים, דא אלהים עלאה. רוח עלאה, רוח גניזא טמירא.

מסורת הזהר

כ) (בראשית ה) ב"ב שמז צ"א.

חלופי גרסאות

א ל"ג אשר נטע. ב ל"ג יתבא. ג בדפו"י כתבו כאן ובחבורא קדמאה [וזה הוא שייך להתחלת רעיא מהימנא אות פ"ו.] ד קאמר. ה ל"ג ההוא שדה דאשתמודע. ו מוסיף כמלקדמין הכי נציץ וסליק. מ"ט בגין. ז ל"ג הוא. ח יכליל.

דרך אמת ח) בצל שלהם.

הסולם

מאמר כי רוח עברה בו ואיננו

עשרות, הם חמשים. ומצד הבינה, שספירותיה במספר מאות, הם חמש מאות שנה.

פג) **אשר נטע** וגו': בצילם של ז"א ומלכות, מקננים נשמות הצדיקים, וכל צבאות הקדושים נזונים משם. **חסידה**, היא המלכות, שהיא בת אברהם אבינו שנקרא חסיד, ועשה חסד עם כל בני העולם, משום זה נקראת המלכות חסידה. **ברושים ביתה**, הייגו שיושבת בין זרועות העולם. שהם חסד וגבורה דז"א, שהם נעשים לה לחכמה ולבינה, שה"ס ראשים וע"כ אומר ברושים ביתה. דהיינו בראשים ביתה.

מאמר כי רוח עברה בו ואיננו

פד) **ר' אבא ור' יוסי** וכו': ר"א ור"י קמו לעסוק בתורה בחצות לילה, בעוד שהיו יושבים ועוסקים בתורה. א"ר יוסי זה שאמר **ר' חייא** בהכתוב, אנוש כחציר ימיו, (לעיל אות פ') יפה אמר, אבל במה מעמידים סוף הפסוק, כי רוח עברה בו ואיננו ולא יכירנו עוד מקומו. אמר לו כך הוא ודאי, אנוש כחציר ימיו, כמו שאמר ר' חייא. **כציץ**

(דפו"י דף רי"ז ע"ב)

השדה, הייגו אותו שדה הנודע, שהוא המלכות. **כן יציץ**, הייגו שמתחדש וחוזר כבתחילה (כנ"ל אות פ').

פה) **כי רוח עברה בו ואיננו: זה** הוא רוח עליון נסתר וקדוש הגנוז מכל, דהיינו רוח הבינה, הכולל את מטטרון בתוכו, **ואז ואיננו.** וזהו סוד **חנוך**, שכתוב בו ואיננו כי לקח אותו אלקים, וזהו אלקים העליון, דהיינו בינה, שהוא רוח עליון רוח גנוז ונסתר. **ולא יכירנו עוד מקומו**, כי רוח הקטן של מטטרון נכלל ברוח העליון דבינה. מה כתוב אחריו, **וחסד ה' מעולם ועד עולם.** דהיינו שהכהן הגדול, שהוא חסד, מכניסו לתוך קדש הקדשים. ולוקח אותו ומולידו כבתחילה ומחדש כנשר עלומיו. וחוזר להיות נער.

פירוש. המלאכים הם חלקי המלכות. וכמו שיש במלכות ב' מצבים, שבמצב הא' מקבלת מבינה, ובמצב הב' מקבלת מז"א. (כנ"ל ב"א מאות ק"י עד אות קט"ו) כן יש אותם ב' מצבים גם במטטרון. שבמצב א' הוא מקבל מבינה, ואז יורד עליו רוח הבינה, והוא נכלל בו כנר בפני אבוקה, ואיננו. ואח"כ בא למצב

ולא יכירנו עוד מקומו. דהא אתכליל רוחא זעירא, ברוחא עלאה. ט מה כתיב בתריה, וחסד יי׳ מעולם ועד עולם ועאל ליה כהנא רבא לגו קדש קדשים. ונטיל ליה, ואוליד ליה כמלקדמין, ואתחדש כנשר עולמין. ואתהדר איהו נער.

רעיא מהימנא

פו) ובחבורא קדמאה אמר רעיא מהימנא כ בוצינא קדישא, שפיר אמרו ר׳ אבא ור׳ חייא ור׳ יוסי, אבל ל) כי רוח עברה בו ואיננו, הכא צריך למפתח מלין. מאי עברה בו. דא עברה וזעם וצרה. חד מאינון מלאכין רעים.

פז) דבגין דלא מ ישתמודעו ביה אינון מארי חובין, צריך למעבד נ ליה שנוי מקום, ושנוי השם, ושנוי מעשה. כגוונא דאברהם, דאתמר ביה מ) לך לך מארצך וממולדתך, הרי שנוי מקום. נ) ולא יקרא עוד שמך אברם, והיה שמך אברהם הרי שנוי השם. שנוי מעשה דאשתני מעובדין בישין דעבד בקדמיתא, לעובדין טבין. איהו מתלא. לרוח ס דההוא דמית בלא בנין. כגוונא דא עבד קב״ה לאדם, כך תריך ליה ע מההוא עלמא, ואייתי ליה להאי עלמא. והא אתמר לעיל.

פח) ט) משנה פניו ותשלחהו, ובג״ד כי רוח עברה בו, חד מאינון מלאכין

מסורת הזהר

ל) (תהלים קג) בלק אות עח צ״ת. מ) (בראשית יב) לך ס צ״ב. נ) (שם יז) לך ק צ״ג. ס) (איוב יד) ח״ג רפא. ת״ז תס״ט קג. ת״ע קכט: תק״ח קיד ט״ב ש״ט.

חלופי גרסאות

ט ל״ג מן מה כתיב עד סוף האות. י ל״ג ובחבורא קדמאה. כ ל״ג בוצינא קדישא. ל בגין. מ אשתמודעו ישתמודעא. נ לון. ס ל״ג דההוא. ע מהא.

הסולם

מאמר כי רוח עברה בו ואיננו

הב׳ שחוזר ונולד מן המלכות, ובמצב הא׳ שמקבל מבינה נחשב לזקן, שה״ס ג״ר. ובמצב הב׳ שמקבל מז״א ומלכות נקרא נער, שה״ס ז״ק. והם חוזרים עליו, שלפעמים הוא במצב הא׳, ולפעמים הוא במצב הב׳.

וז״ש, **כי רוח עברה בו ואיננו דא הוא רוחא עלאה** וכו׳, דהיינו במצב הא׳ שמקבל מבינה, **וכדין ואיננו** וכו׳ **ולא יכירנו עוד מקומו, דהא אתכליל רוחא זעירא ברוחא עלאה**, כי הרוח הקטן של מטטרון מתבטל ברוח העליון דבינה, כנר בפני אבוקה. **מה כתיב בתריה וחסד ה׳** וגו׳ שה״ס מצב הב׳ שלו, שכהן גדול שה״ס חסד דז״א מכניסו ליסוד דמלכות, וחוזר ונבנה מחדש בבחינת ו״ק. וז״ש **ועאל ליה כהנא רבא** שהיא **חסד** דז״א, לגו קדש קדשים, ליסוד המלכות, **ונטיל ליה ואוליד ליה כמלקדמין**, שחוזר ונבנה מחדש כמו שהיה מטרם שבא למצב הא׳. **ואתהדר איהו נער**, ששוב בא לבחינת ו״ק.

רעיא מהימנא

פו) **אמר רעיא מהימנא** וכו׳: אמר רע״מ: מאור קדוש, יפה אמרו ר׳ אבא ור׳ חייא ור׳ יוסי לעיל, בפירוש הכתוב אנוש כחציר ימיו וגו׳. אבל, **כי רוח עברה בו ואיננו, כאן צריכים לפתוח הדברים. מהו, עברה בו.** ומשיב, זה הוא **עברה** וזעם וצרה, שהוא אחד מאלו המלאכים הרעים. הנקרא עברה, וזהו כוונת הכתוב, כי רוח **עברה** בו. והכתוב סובב, על המת בלי בנים, שנתגלגל.

(דפו״י דף ריי״ז ע״ב)

פז) **דבגין דלא ישתמודעו** וכו׳: **כי** כדי שלא יכירו אותו את המת בלי בנים, המשגיחים על העונות, **צריך לעשות לו שינוי** מקום ושינוי השם, ושינוי מעשה. כמו **באברהם**, שנאמר בו, לך לך מארצך וממולדתך, **הרי שינוי מקום. ולא יקרא עוד שמך אברם והיה שמך אברהם. הרי שינוי השם. וכן שינוי מעשה**, שנשתנה ממעשים רעים שעשה בתחילה, לעשות מעשים טובים. וזהו משל אל הרוח של אותו שמת בלי בנים. כי כעין זה עושה הקב״ה לאדם כשמגרש אותו מעולם ההוא מחמת שמת בלי בנים, ומביאו בגלגול לעולם הזה בבן הנולד מיבום אשתו. וכבר למדנו לעיל (באות מ״ט).

פח) **משנה פניו ותשלחהו**: ומשום זה שמשנה פניו בעת שמגרשו מעולם העליון,

רעים, כד חזי ליה משונה, פ בזמנא דאערע צ עמיה, שאלין ליה שאר משחיתין עליה. דא הוא מארי חובך. איהו עני לון ואמר, ואיננו.

פט) כד אתתרך מאתריה, ואתנטע באתר אחרא, אתמר ביה ולא יכירנו עוד מקומו. בגין ע) דעפר אחר יקח וטח את הבית. ק ודא איהו רזא, ונתץ את הבית את אבניו ואת עציו, אינון גרמין וגידין ובשרא דהוה חזר עפרא. מה כתיב ר ביה פ) ונחש עפר לחמו. בגין דהוה מנוגע. ולבתר ועפר אחר יקח וטח את הבית, ובני ליה גרמין וגידין. ש ואתחדש, כבית ישנה דעבדין ליה חדשה. ודאי איהו דאתחדש.

צ) ומאי דאמר ולא *) יכירנו עוד מקומו. על רוח, דאתכליל רוחא זעירא, ברוחא עלאה. ת האי איהו מתלא, לאילן דלא עביד אבין, נטלין ענפין דיליה, ומרכיבין ליה בענפא דאילנא אחרא א עלאה, ב דעביד פירין, ואתכליל דא בדא, ועביד פירין. בההוא זמנא אתמר ביה, ולא יכירנו עוד מקומו.

צא) אוף הכי בר נש דיתיב בקרתא דיתבין בה אנשין בישין, ולא ג יכיל לקיימא פקודין דאורייתא, ולא אצלח באורייתא, עביד שנוי מקום, ואתעקר מתמן, ואשתרש באתר דדיירין ביה גוברין טבין, מארי ד תורה, מארי פקודין,

מסורת הזהר

ע) (ויקרא יד) לעיל אות נג צ"ע. פ) (ישעיה סה) פקודי רפז צ"מ.

חלופי גרסאות

פ ל"ג בזמנא. צ ביה; מניה. ק ובני ליה ול"ג מן ודא עד גרמין. ר ל"ג ביה. ש בגין דאתחדש. ת הכי א מוסיף עלאה דא בדא. ב יעביד פירי. ג יכלין. ד ל"ג תורה מארי.

הסולם

מאמר כי רוח עברה בו ואיננו

נאמר, **כי רוח עברה** בו, שסובב על **אחד** מאלו **מלאכים הרעים**, ששמו **עברה**, כנ"ל, **כי כשרואה אותו שהוא משונה, בזמן שפוגש אותו**, ושאר המשחיתים שואלים עליו, **הזה הוא בעל העונות שלך. הוא עונה להם ואומר, ואיננו.** כי אינו מכירו, שהסו"ה, משנה פניו.

פט) **כד אתתרך מאתריה** וכו': עתה מבאר סו"ה, ותשלחהו, ואומר, **כשגורש ממקומו, ינטע במקום אחר**, דהיינו אחר שכבר בא בגוף בעולם הזה, **נאמר בו, ולא יכירנו עוד מקומו. משום שעפר אחר יקח וטח את הבית**, דהיינו שלקח גוף אחר מעפר אחר והגוף מכונה בית. וזהו **סוד, ונתץ את הבית את אבניו ואת עציו**, דהיינו **אלו עצמות וגידים ובשר שהיו בו** מקודם חזרו **להיות עפר. מה כתוב בו, ונחש עפר לחמו.** שעפר ההוא שנעשה מגופו המת, הוא בחינת נחש, משום שהיה מנוגע ממנו. וע"כ **לאח"כ, ועפר אחר יקח וטח את הבית**, דהיינו **שבונה לו עצמות וגידין, ומתחדש כמו בית ישן שעושים אותו בית חדש, שהוא ודאי מתחדש.**

(דפו"י דף רי"ז ע"ב *) דף רי"ח ע"א)

צ) **ומאי דאמר ולא** וגו': **ומה שאמר, ולא יכירנו עוד מקומו.** נאמר **על הרוח שלו, כי רוח הקטן שלו נכלל ברוח העליון**, פירוש, כי רוח הקטן שלו הנפגם מחמת שלא היו לו בנים, נכלל עתה ע"י הגלגול, ברוח שלם של בן הנולד מיבום אשתו שראוי להוליד בנים. **זה הוא משל לאילן שאינו עושה פירות, לוקחים הענפים שלו ומרכיבים אותם בענפים של אילן אחר עליון העושה פירות, ונכללו זה בזה** וגם הם **עושים פירות. באותה שעה נאמר בו, ולא יכירנו עוד מקומו.** כי רוח הא' הפגום, אינו ניכר אפילו מקומו.

צא) **אוף הכי בר נש** וכו': **אף כך, אדם היושב בעיר שיושבים בה אנשים רעים, ואינו יכול לקיים מצות התורה, ואינו מצליח בתורה, הוא עושה שינוי מקום ועוקר עצמו משם, ומשתרש במקום שיושבים בו אנשים טובים בעלי תורה, בעלי מצות. כי התורה נקראת עץ.** ז"ש **עץ חיים היא למחזיקים בה. ואדם הוא עץ**, שכתוב, **כי האדם עץ השדה, והמצות שבתורה, דומות לפירות. ומה כתוב**

דאורייתא ה אקרי עץ. ההי"ד, צ) עץ חיים היא למחזיקים בה. ובר נש ו הוא עץ, דכתיב ק) כי האדם עץ השדה. ופקודין דבה, דמיין לאיבא, ומה כתיב ביה, ר) רק עץ אשר תדע כי לא עץ מאכל הוא אותו תשחית וכרת. אותו תשחית מעלמא דין, וכרת מעלמא דאתי. ובגין דא צריך ז לאעקרא מההוא אתר, ויתנטע באתר אחרא בין צדיקייא.

צב) מה בר נש בלא בנין, אתקרי עקר, ואתתיה עקרה. אוף הכי אורייתא בלא פקודין, אתקריאת עקרה, ובגין דא אוקמוה, לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה. אתו חברייא ואשתטחו קמיה, ואמרו ודאי כען אוליפנא חדושא, איך אתכליל רוח ברוח, כמאן דחזי מלה בעינא ואתבריר ליה. בקדמיתא הוה לן קבלה, וכען ברירו דמלה.

צג) ח ותו אתמר בחבורא קדמאה, ט דהא ניחא ליה לסטרא אחרא לשלטאה על זכאה, יתיר י מכלא, ולא חייש כדין לכל עלמא. אדהכי, הא טולא אזדמן כ לגבייהו, וא"ל מנלן. מאיוב. דחזא קב"ה דדרא הוו מחויבין כלייה, ואתא שטן לקטרגא, אמר ליה קב"ה, ש) השמת לבך אל עבדי איוב כי אין כמוהו בכל הארץ, לאשתזבא ביה דרא. ואיהו מתלא לרעיא דאתא זאב למטרף עאניה, ולמיבד ליה. מה עבד ההוא רעיא דהוה חכימא, יהיב ליה אמרא תקיפא ושמנה ורברבא מכלהו, ל ההוא דהוו מתנהגין אבתריה כלהו. וברעו לשלטאה על ההוא אמרא טבא, מ שבק לכלהו. מה עבד ההוא רעיא, בשעתא דהוה נ זאב

מסורת הזהר

צ) (משלי ג) כ"א רכט צ"א. ק) (דברים כ) בשלח צה צ"י לעיל אות מה צ"ד. ר) (שם) ת"ז תנ"ב סז. ש) (איוב א) תצוה יז צ"ל.

חלופי גרסאות

ה דאקרי ול"ג אקרי עץ ההי"ד. ו ל"ג הוא. ז מ"סיף לאעקרא ליה. ח ל"ג ותו אתמר בחבורא קדמאה. ט יהא נייחא. י ל"ג מכלא. כ ל"ג לגבייהו; לגביה. ל ל"ג ההוא. מ שכח. נ ל"ג זאב.

הסולם

מאמר

בו, רק עץ אשר תדע כי לא עץ מאכל הוא אותו תשחית וכרת. אותו תשחית מעולם הזה, וכרת מעולם הבא. ומשום זה הוא צריך לעקור את עצמו מאותו מקום, שיש שם רשעים שלא יוכל להצליח שם בתורה ומצות, ויטע את עצמו במקום אחר בין צדיקים. ויצליח בתורה ומצות.

צב) **מה בר נש** וכו'; מה אדם בלא בנים הוא נקרא עקר ואשתו נקראת עקרה, אף כך, תורה בלי מצות, נקראת התורה עקרה, ומשום זה, למדנו, לא המדרש עיקר אלא המעשה. באו החברים והשתטחו לפניו, ואמרו, ודאי למדנו עתה חידוש, איך רוח נכלל ברוח, בבירור, כמי שרואה דבר בעינו ומתברר לו. מתחילה היה לנו בדברים האלו רק קבלה. ועתה

(דסו"י דף רי"ת ע"א)

למה נתפס צדיק בעון הדור

יש לנו בירורו של הדבר.

צג) **ותו אתמר בחבורא** וכו'; ועוד למדנו בחיבור הראשון, כי נוח לו וסטרא אחרא לשלוט על הצדיק יותר מכל, שאינו מחשיב אז את כל העולם. בתוך כך נזדמן להם צל אחד, ואמר להם, מאין לנו זה, שמחשיב יותר לשלוט על הצדיק מלשלוט על כל העולם, מאיוב, כי ראה הקב"ה, שהדור היה חייב כליה, והשטן בא לקטרג, אז אמר לו הקב"ה, השמת לבך אל עבדי איוב כי אין כמוהו בכל הארץ, כדי להציל בו את הדור. משל, לרועה, שבא זאב לטרוף את צאנו ולאבד אותם, מה עשה אותו הרועה שהיה חכם, נתן לו שה חזק ושמן וגדול מכולם, אותו שכולם היו מונהגים על ידו. וברצונו

אשתדל בההוא אמרא, ברח ס רעיא עם עאנא ושוי לון *) באתריהון. ולבתר תב לאמרא, ושזיב ליה מזאב.

צד) הכי עביד קב״ה עם דרא, יהיב קב״ה לצדיק, ברשו מקטרגא, לשזבא ע לדרא בגיניה. ואם הוא תקיף כיעקב, אתמר ביה ת ויאבק איש עמו, כ״ש וכ״ש דנצח ליה, עד דאמר שלחני. אמר טולא טולא, הכי הוא, זכאה חולקיה דההוא צדיק, דאיהו תקיף למסבל ייסורין, כ״ש מאן דנצח בהון למקטרגא דיליה. דאיהו שולטנותיה פ על כל דרא, ואתחשיב ליה כאילו הוא שזיב לון, וקב״ה עביד ליה רעיא עלייהו באתריה, ובגין דא זכה רעיא מהימנא. למהוי רועה על ישראל, ולא עוד אלא דהכי אשליט צ ליה עלייהו בעלמא דאתי. בגין דשזיב לון דלא אתאבידו מתמן, דאנהיג לון באורייתא ובעובדין טבין.

צה) אדהכי הא רעיא מהימנא, אמר לון, ואמאי לקי דרועא ימינא. דאורח כל מארי אסוותא דאקיזין בקדמיתא דרועא ימינא, והא דרועא שמאלא איהו קריב ללבא, אמאי לא אקיזין ליה. אמר ליה ק בגין דקב״ה לא בעי לאלקאה יתיר, דהא בהאי סגי ואי אתיקר מרעא ר על שייפין דגופא, אקיז דרועא שמאלא.

צו) א״ל, אי לא הוו תרווייהו בחד זמנא, יאות אבל אית צדיק הכא, ואית צדיק הכא, לדא אית מרעין ומכתשין, ולדא אית טיבו. אמאי. אי אתיקר ביה מרעא ש יקיז לתרווייהו, דאינון תרין דרועין, למיהב אסוותא לכל שייפין,

חלופי גרסאות

ס ל״ג רעיא. ע דרא; מדרא. פ בכל ול״ג על. צ ל״ג ליה. ק [דאיהו] קב״ה. ר מוסיף על כל. ש אקיז; יאקיז.

מסורת הזהר

ת) (בראשית לב) ב״א של צ״ב.

הסולם

מאמר

לשלוט על אותו השה הטוב, עזב הזאב את כולם. מה עשה אותו הרועה, בשעה שהזאב היה עסוק בשה ההוא, ברח הרועה עם הצאן, ושם אותם במקומם. ואח״כ חזר אל השה, והצילו מן הזאב.

צד) **הכי עביד קב״ה** וכו׳: כך עושה הקב״ה עם הדור, שהקב״ה נותן את הצדיק ברשות המקטרג, כדי להציל את הדור בשבילו. ואם הצדיק הוא חזק כמו יעקב, נאמר בו ויאבק איש עמו, כל שכן וכל שכן שמנצח אותו, את המקטרג, עד שאמר לו שלחני. אמר, צל, צל, כך הוא. אשרי חלקו של אותו צדיק, שהוא חזק לסבול יסורין, כל שכן מי שמנצח על ידי היסורין, את המקטרג שלו שפרש שליטתו על כל הדור, ונחשב לו כאלו הוא הצילם, והקב״ה עושה אותו רועה עליהם במקומו של המקטרג. ומשום זה זכה רעיא מהימנא להיות רועה על ישראל, ולא עוד אלא שכך השליטו עליהם בעולם הבא. משום

(דפו״י דף רי״ח ע״א *) דף רי״ח ע״ב)

למה נתפס צדיק בעון הדור

שהצילם שלא נאבדו משם, מעולם הבא, כי הנהיגם בתורה ובמעשים טובים.

צה) **אדהכי הא רעיא** וכו׳: בתוך כך, הנה רעיא מהימנא. אמר להם, ולמה לקתה הזרוע הימנית, כי דרך כל הרופאים להקיז דם מתחילה בזרוע הימנית. והרי הזרוע השמאלית היא קרובה יותר אל הלב, למה לא מקיזים דם ממנה כלומר, ששואל, אנו רואים שצדיק אחד נלקה, והב׳ אינו נלקה. אמר לו, משום שהקב״ה אינו רוצה להכות יותר, כי בזה, בצדיק אחד, די, ואם נכבדת המחלה על אברי הגוף מקיזים דם גם מהזרוע השמאלית. אז מוכים גם צדיקים אחרים.

צו) **א״ל אי לא הוו** וכו׳: אמר לו אם לא היו שניהם בזמן אחד יפה. אבל יש צדיק כאן ויש צדיק כאן, לזה יש מחלת ונגעים, ולזה יש חסד. למה, אם נכבדת המחלה, דהיינו עונות הדור, יקיז דם לשניהם, לשני

הצדיקים

ואי לא אתייקר ביה מרעא ת על כל שייפין, אמאי אקיז לדרועא ימינא, יתיר משמאלא. א אלא א"ל אימא אנת.

צז) אמר ליה, ב ודאי גופא ותרין דרועין, אינון לקבל אבהן. רישא, לקבל אדם קדמאה. דרועא ימינא, לקבל אברהם. דרועא שמאלא, לקבל יצחק. גופא, לקבל יעקב. ומלגו לגופא, כבד לימינא. טחול לשמאלא. עשו וישמעאל. לבא יעקב, באמצעיתא. ג כנפי ריאה וכוליין, לקבל אברהם ויצחק. ריאה מים. דאינון ד שואבין כל מיני משקין. ה כוליין אשא, דבשיל זרע דנחית ממוחא.

צח) ובגין דאברהם איהו מים, שוי זרעיה בגלותא דאדום ובגין דא כבד לימינא דאברהם, ומרה, דכבד חרב דיליה, איהי מרה, אתמר *) ו בה א) ואחריתה מרה כלענה. ואי חובין מתרבין בבנוי דאברהם דאינון בגלותא דאדום, אתיקר ביה מרע עלייהו מסטרא דכבד, דרועא ימינא צריך לאלקאה לאקזא דמיה מניה, דמאן דנטלין מניה ממוניה, כאילו שפיכו דמיה, ז ואשתאר עני, דעני חשוב כמת.

מסורת הזהר

א) (משלי ה) ב"א רכה צ"ח.

חלופי גרסאות

ת בכל ול"ג על ; על ול"ג כל. א ל"ג אלא אל ; אלא ול"ג אל ; ל"ג אלא. ב ל"ג ודאי. ג ל"ב כנפי. ד מוסיף כנפי ריאה שואבין. ה ל"ג כוליין. ו ביה. ז ל"ב ואשתאר עני.

הסולם

מאמר למה נתפס צדיק בעון הדור

הצדיקים שהם שתי זרועות, כדי לתת רפואה לכל אברי הגוף, דהיינו לכל הדור. ואם לא נכבדת המחלה על כל האברים למה מקיז לזרוע ימנית יותר משמאלית. למה ילקה לזה, ולא לזה. א"ל, אלא אמור אתה.

צז) **אמר ליה, ודאי** וכו' : א"ל, ודאי הגוף וב' זרועות הם כנגד האבות, הראש הוא כנגד אדם הראשון. הזרוע הימנית היא כנגד אברהם. הזרוע השמאלית כנגד יצחק. הגוף הוא כנגד יעקב. ובפנימיות הגוף, הכבד הוא בימין. הטחול לשמאל. שהם ב' קליפות של עשו וישמעאל. הלב, הוא יעקב באמצעם. כנפי ריאה וכליות הם כנגד אברהם ויצחק. הריאה היא מים, הרומזים לחסד, כי הריאה שואבת כל מיני משקה. הכליות הן אש, המבשלות הזרע היורד מן המוח.

פירוש. שכל דור, יש בו קומת אדם בכללו. כנגד הקומה הרוחנית שלמעלה, וחושב את ראשי הדור שנמשכים מאדם הראשון, שה"ס ג"ר. ושאר הצדיקים הם נמשכים מן האבות, מהם נמשכים מאברהם שהוא חסד המכונה זרוע ימנית, ובפנימיות הגוף הוא סוד הריאה. ומהם נמשכים מיצחק, שה"ס גבורה המכונה

(דפר"י דף ר"ח ע"ב *) דף ר"ט ע"א)

זרוע שמאלית ובפנימיות הגוף ה"ס כליות. ומהם נמשכים מיעקב שה"ס הגוף הכולל ב' הזרועות, ובפנימיות הגוף ה"ס הלב. ועשו, ה"ס הכבד שכולו דם. והטחול, הוא ישמעאל. שהם ראשי האומות מימין ומשמאל. ומה שנתהפך הסדר שעשו מימין, וישמעאל משמאל מבאר לפנינו.

צח) **ובגין דאברהם איהו** וכו' : ומשום שאברהם הוא מים, דהיינו חסד, לכן אם זרעו פוגם בחסד, משים זרעו בגלות אדום, שהוא פסולת הגבורה שמשמאל, ושם מקבלים עונשם. להיותם בהיפך ממדתם. ומשום זה נמצא הכבד וכן המרה שבכבד לימינו דאברהם, דהיינו לימין הגוף, החרב שלו, דהיינו המלכות דקליפת עשו, היא מרה. שנאמר בה ואחריתה מרה כלענה. ואם העונות מתרבים בבניו של אברהם, דהיינו באותם הנמשכים מצד החסד, שהם ניתנים בגלות אדום ונכבדת עליהם המחלה מצד הכבד, צריכים להלקות ולהקיז דם מהזרוע הימנית, דהיינו מצדיקים הנמשכים מצד החסד, ולא מאותם הנמשכים מצד הגבורה כי הפגם הוא באותם הנמשכים מחסד, ומי שלוקחים ממנו כספו, הוא כאלו שפכו דמו, כי נשאר עני, ועני חשוב כמת.

צט) ח ואי חובין מתרבין מסטרא דבני יצחק, דאינון ט בגלותא בין ישמעאל, בי מרעיה יתיקר מסטרא דטחול לשמאלא, וצריך לאקזא דרועא שמאלא, ולא יתיר.

ק) ואי חובין מתרבין בבני יעקב, דאינון אחידן לתרין סטרין, דאינון מפיזרים בבני עשו וישמעאל, הא מרעא אתיקר על גופא, ובעי לאקזא ב' דרועין. ואי כלהו תלת במרעין כחדא. הא מרעא סליק לרישא, ובעי לאקזא ורידין דרישא, ואלין תלת אתעבידו מרכבה לאדם קדמאה ולאבהן, ובהון אתתקפו למסבל ייסורין, לאגנא על דרא י לארבע סטרי דעלמא.

קא) ווי ליה לדרא, דגרמין דילקון אבהן ואדם קדמאה, כ ואלין צדיקייא דבינייהו, דלית אפרשותא בין אלין צדיקיא, לאבהן ואדם, דאינון נשמתין דלהון, ודוחקא וצערא ויגונא דלהון, ל מטי לאבהן ואדם. מ כגוונא דימא, אלין נחלין דנפקין מתמן, אי חזרין עכורין ומלוכלכין לימא, הא ימא נטיל מן עכירו ולכלוכא דלהון. ובחילא דימא דאיהי תקיפא, נ לא סבילת לכלוכא דלהון, וזריקת ס ליה לבר, ואשתארו נחלין צלילין ודכיין מההוא לכלוך.

קב) כגוונא דאימא, ע דדכיאת לכלוכין דבנהא זעירין, הכי אבהן מדכאין

חלופי גרסאות

ח ל"ג כל האות. ט ל"ג בגלותא. י ל"ג לארבע. כ דאלין. ל מני. מ מוסיף דאינון כגוונא. נ ל"ג לא. ס ל"ג ליה. ע דרביאת.

הסולם

מאמר — למה נתפס צדיק בעון הדור

צט) **ואי חובין מתרבין** וכו': ואם העונות מתרבים מצד בני יצחק, דהיינו שאותם הנמשכים ממנו פוגמים במדת הגבורה שה"ס יצחק, שאז **הם ניתנים בגלות בין ישמעאל**, שהם קליפת הימין, שהוא בהיפך ממדתם של בני יצחק, כדי להגדיל עונשם. **המחלה נכבדת מצד הטחול שהוא לשמאל הגוף**, השולט על בני יצחק שפגמו במדת השמאל, וע"כ **צריכים להקיז דם מהזרוע השמאלית**, דהיינו מצדיקים הנמשכים מצד הגבורה, **ולא יותר**. מפני שלא נפגמו כאן הנמשכים מאברהם שהוא זרוע ימנית אלא הנמשכים מיצחק שהוא זרוע שמאלית.

ק) **ואי חובין מתרבין** וכו': ואם **העונות מתרבים בבני יעקב**, דהיינו שאותם הנמשכים ממנו פוגמים במדתו, שהוא כולל ב' הצדדים חסד וגבורה, **שהם מפוזרים בגלות בבני עשו וישמעאל**, דהיינו בקליפות הימין ובקליפות השמאל, **הנה נכבדת המחלה על הגוף**, שהוא בחינת יעקב, **וצריכים להקיז דם מב' הזרועות. ואם כל השלשה** דהיינו הנמשכים מיעקב, והנמשכים מיצחק, והנמשכים מאברהם.

(דפו"י דף רי"ט ע"א)

הם במחלות ביחד, דהיינו שפגמו כולם בשרשיהם. **הרי המחלה עולה לראש, וצריכים להקיז הורידים שבראש. ואלו שלש בחינות** הצדיקים, הנמשכים מאברהם יצחק ויעקב, **נעשו מרכבה לאדם הראשון ולאבות, ובהם מתחזקים לסבול יסורים ולהגין על הדור** לארבע רוחות העולם.

קא) **ווי ליה לדרא** וכו': אוי לו לדור הגורם שיוכו האבות ואדם הראשון, ואלו הצדיקים שביניהם, **כי אין הפרש בין אלו הצדיקים שביניהן**, לבין האבות ואדם הראשון, **כי** אלו הצדיקים **הם הנשמות שלהם**, כלומר הנמשכות מהם, והדוחק והצער והיגון שלהם, **מגיע לאבות ולאדם הראשון, כמו הים, אם** אלו הנחלים היוצאים ממנו, **חוזרים אליו עכורים ומלוכלכים, הרי לוקח הים את העכירות והלכלוך שלהם. ומחמת כח הים שהוא חזק, אינו סובל הלכלוך שלהם, וזורק** אותו לחוץ, **והנחלים נשארים צלולים וטהורים** מאותו הלכלוך.

קב) **כגוונא דאימא דדכיאת** וכו': **וכעין**

חובין ולכלוכין דבנייהו דישראל, כד פ אשתכחו בהון צדיקייא בעובדיהון, תקיפין למסבל ייסורין על צ דריהון. בההוא זמנא לית אפרשא בהון. אתו כלהו ובריכו ליה, ואמרו ליה סינ"י סינ"י, דקב"ה ושכינתיה מליל בפומוי, מאן יכיל לקיימא קמיה בכלא. זכאה חולקנא, דזכינא לחדשא חבורא ק קדמאה דא בך, לאנהרא שכינתא בגלותא.

קג) אמר לון, רבנן דכל דרא הויתו בזמניהון, כ"ש ש בוצינא קדישא, דנהיר חכמתיה בכל דרין דהוו אבתריה, אל תתנו דמי לקב"ה ת באורייתא, עד יערה עלינו רוח א קדשא ב דהא לא אית רשו לאשתמשא במטטרו"ן שר הפנים אלא לך, דאתוון דיליה רמיזין בשמך.

קד) וכען צריך ג אסיא, למנדע בכמה דרגין אסתלק דפיקו דההוא חולה בגליתא דאדום, דאתמר עליה ב שחולת אהבה אני. דהא כמה אסיין אתכנשו ד עליה, למנדע קץ דמרעא דיליה, באלין דפיקין, ולא הוה חד מנייהו דאשתמודע בהון, דדפיקו דההוא חולה, לא כל אסיא בקי לאשתמודע ביה, דאית דפיקין דקשר"ק קש"ק קר"ק, דאמר נביא עלייהו ג כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה.

קה) וכלהו עשר שופרות, כלילן בתלת, דאינון סימן ה קש"ר, דאיהו תקיעה שברים תרועה. ותקיעה אחזי אריכו דגלותא, שברים קריבו דגלותא. תרועה ביה ייתי פורקנא, דאחזי דוחקא בתר דוחקא, ולית רווחא בין דא לדא, דודאי כיון

מסורת הזהר

ב) (שיר ה) חי שרה טז צ"ב. ג) (ישעיה כו) משפטים קנ צ"ס.

חלופי גרסאות

פ אשכחון. צ מאריהון. ק ל"ג קדמאה; ל"ג קדמאה דא. ר שכינתיה. ש ל"ג מן בוצינא עד אל. ת באורתיה. א מוסיף קדשא לגבי שכינתיה. ב ל"ג דהא. ג למנדע אסיא. ד עלך. ה קש"ק.

הסולם

מאמר דפיקו דההוא חולה בגלותא דאדום

וכיון אם המטהרת לכלוך בניה הקטנים, כך האבות מטהרים העונות והלכלוך של בניהם ישראל, בעת שנמצאים בהם צדיקים במעשיהם, החזקים לסבול יסורים בשביל הדור. בזמן ההוא איו הפרש ביניהם לבין האבות. שהם מטהרים עונות הדור כמו האבות. באו כולם וברכו אותו, את רע"מ, ואמרו לו, סיני סיני, שהקב"ה ושכינתו מדבר בפיו, מי יכול לעמוד לפניו, בכל דבר. אשרי חלקנו שזכינו לחדש חבור הראשון הזה, בך. להאיר השכינה בגלות.

קג) **אמר לון רבנן** וכו': אמר להם, רבנן שבכל הדורות שהייתם ותהיו בזמנם, כל שכן המאור הקדוש, שהוא ר"ש, שחכמתו תאיר בכל הדורות שיהיו אחריו, אל תתנו דמי להקב"ה בתורה, עד יערה עלינו רוח הקודש. (נראה שיש כאן חסר) כי אין רשות להשתמש במטטרון שר הפנים אלא לך, כי האותיות שלו רמוזות בשמך, כי ראשי תיבות

(דפו"י דף רי"ט ע"א)

מטטרון שר הפנים הם משה.

קד) **וכען צריך אסיא** וכו': ועתה צריכים רופא, לדעת בכמה מדרגות עלה הדופק של אותו החולה, ישראל, בגלות אדום. שנאמר עליו שחולת אהבה אני. כי כמה רופאים נתאספו עליו לדעת באלו הדפיקות, את הקץ של המחלה שלו, ולא היה אחד מהם שיכיר בהן, כי הדפיקות של אותו החולה, אין כל רופא בקי להכיר בהן, כי יש דפיקות של קשר"ק קש"ק קר"ק, שאמר הנביא עליהם, כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה.

קה) **וכלהו עשר שופרות** וכו': וכל עשרה השופרות, שהם קשר"ק קש"ק קד"ק, כלולים בשלשה, שהם סימן, קש"ר, שהם תקיעה שברים תרועה, כי אין בהם, אלא ג' שינוי קולות אלו בלבד, והתקיעה מראה אריכות הגלות. השברים מורים קרבת הגלות.

התרועה

דשאר עמין מעכבין לון ו לישראל בגלותא, ז דוחקא דלהון מקרב לון פורקנא. אוף הכי מהירו דדפיקו דא בתר דא, ח ביה נפיק נפשא דב"נ, בתר דלית ריוח בין דא לדא.

קו) קשר"ק קש"ק קר"ק, איהו דשוי קש"ר, תקיעה שברים תרועה. ט דאתעבר ביה שקר מן עלמא, *) י) דביה אומאה, יא) מלחמה ליי בעמלק. יתער בעלמא. שיר פשוט, וכפול, ומשולש, ומרובע. דאיהו סליק אתוון דיליה, י, י"ה, יה"ו, יהו"ה, ע"ב. בההוא זמנא, ובכן צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלוזו וחסידים ברנה יגילו. ו תוספת, אלף שתיתאה. קודם דיליה עק"ב, חרב בי מקדשא. ולבתר דיליה, עד תשלום רעב, יהיה ערב. ה"ד יב) ערב וידעתם כי יי הוציא אתכם וגו'. יג) כי עבדך ערב את הנער וגו'. ע"כ.

קז **) עד דהוו יתבי, חמו יד) חד טולא דקיימא עלייהו, אזלא ואתיא, אזלא ואתיא, בגו ביתא. תווהו. א"ר אבא, יוסי בני, אימא לך מה דהוה לי עם בוצינא קדישא. יומא חד הוינן אזלינן בבקעתא דאונו, והוינן לעאן באורייתא, כל ההוא ***) יומא, ומגו תוקפא דשמשא אותבנין גבי חד טינרא, טו) בגו נוקבא חדא.

מסורת הזהר

ד) (שמות יז) ב"א קצז צ"ג. ה) (שם טז) בשלח קיג צ"ב.

חלופי גרסאות

ו ל"ג לישראל. ז דוחק; בדוחקא. ח ל"ג ביה. ט אתעבר; ביה אתעבר. י מוסיף לגבי נגונא כד אתעבר עמלק מעלמא דביה.

דרך אמת ס) פיין בתקונים דף מ"א ע"א. יא) צל אחד.

כ) בנקב אחד שהיה בסלע וישבו שם.

הסולם

מאמר התרועה, בה תבא הגאולה, כי קולות התרועה מורים דחק אחר דחק, שאין ריוח בין זה לזה. כי ודאי, כיון ששאר העמים מכבידים על ישראל הגלות, הדחק שלהם מקרב את הגאולה. אף כך מתוך המהירות של הדפיקה בזה אחר זה, יוצאת נפש האדם, משום שאין ריוח בין זה לזה.

קו) קשר"ק קש"ק קר"ק וכו': קשר"ק קש"ק קר"ק שה"ס הדפיקות של הגלות כנ"ל, שעושים קש"ר שהם תקיעה שברים תרועה, שבו נעבר השקר מן העולם, כי קש"ר הוא אותיות שקר, שבו השבועה, מלחמה לה' בעמלק. שע"י הדפיקות המרומזים בקשר"ק קש"ק קר"ק תבא הגאולה כנ"ל. ואז יתעורר בעולם שיר פשוט, וכפול, ומשולש, ומרובע, שאותיותיו של השם הויה עולות ומתחברות תחילה י' ואח"כ יה, ואח"כ יהו, ואח"כ הוי"ה. אשר י' היא שיר פשוט, י"ה הוא כפול, יה"ו, הוא משולש, י"ה ו"ה, הוא מרובע. שהם ביחד בגי' ע"ב. שבזמן הגאולה יתעורר שם ע"ב הזה. בזמן ההוא יקוים, ובכן צדיקים יראו וישמחו וגו'. אשר ובכן הוא בגי' ע"ב, עם תוספת ו' ו' התוספת מורה על אלף הששי.

(דפו"י דף רי"ט ע"א *) דף רי"ט ע"ב **) דף רי"ז ע"ב

דפיקו דההוא חולה בגלותא דאדום

הקודם שלו עק"ב, נחרב בית המקדש, כלומר, ההקדם, שהקדים החורבן לפני זמן אלף החמישי, היה קע"ב שנה (כמ"ש בע"ז ט.) ולבתר דיליה, כלומר האיחור שלו לאחר אלף החמישי יהיה עד תשלום רע"ב לאלף הששי, כי אלף ומאתים צריך להיות זמן הגלות, כדי שיתקיים האלף לך שלמה ומאתים לנוטרים את פריו. ועם הגילוי של שם ע"ב הנ"ל, הם אלף רע"ב. (כמ"ש לקמן אות רמט. ובתקוני זהר חדש דף צ"ה עמוד א') ואלו קע"ב שנה שקדמו לאלף החמשי, אפשר שיהיו בכלל החשבון של אלף ורע"ב ואפשר שלא יהיו בחשבון, לזה אומר, עד תשלום רע"ב, אז יהיה ערב, ז"ש ערב וידעתם כי ה' הוציא אתכם וגו'. וכן כי עבדך ערב את הנער. ודע כי כל אלו הקצין המובאים בזהר הם בחינת אתערותא שלמעלה שתהיה במיוחד בזמן ההוא לגאול את ישראל. אמנם הדבר תלוי ודאי בתשובה. (ע"כ רעיא מהימנא).

קז) עד דהוו יתבי וכו': בעוד שהיו יושבים, ראו צל אחד עומד עליהם שהולך ובא, הולך ובא בתוך הבית. תמהו. א"ר אבא, יוסי בני, אומר לך מה שהיה לי עם המאור

***) דף רי"ח ע"א)

קח) אמינא ליה, מאי האי, כ דבכל שעתא דחייבין אסגיאו בעלמא, ודינא שרייא בעלמא, זכאין דבהון לקאן עלייהו. דהכי תנינן, בחובא דדרא, קדישייא וצדיקייא יתפסון. אמאי, אי בגין דאינון ל דלא מוכיחין לעלמא על עובדייהו, כמה אינון דמוכיחין, ולא מקבלי מנייהו, וצדיקייא אתכפיין קמייהו. ואי בגין דלא מ הוי ל מאן דיגין על עלמא, לא יהון מתין, ולא יתפסון בחובייהו, דהא חדווה איהו לצדיקייא באבודא דלהון.

קט) א"ל, בחובה דדרא ודאי מתפסין צדיקייא, והא אוקימנא הני מילי. אבל בשעתא דיתפסון צדיקייא במרעין, או במכתשין, בגין לכפרא על עלמא ס הוי, כדין יתכפרון כל חובי דרא, מנלן. מכל שייפי גופא, בשעתא דכל שייפין בעאקו, ומרע סגי שרייא עלייהו, שייפא חדא אצטריך לאלקאה, פ בגין דיתסון כלהו, ומנו. דרועא. דרועא אלקי ואפיקו מיניה דמא, כדין הא אסוותא לכל שייפי גופא.

קי) אוף הכי בני עלמא ע אינון שייפין דא עם דא. בשעתא דבעי קב"ה למיהב אסוותא לעלמא, אלקי לחד צדיקא בינייהו, פ במרעין ובמכתשין, ובגיניה יהיב אסוותא לכלא. מנלן. דכתיב צ והוא מחולל מפשעינו מדוכא מעונותינו וגו'. ובחבורתו נרפא לנו. ובחבורתו, אקזותא דדמא, כמאן דאקיז דרועא, ובההוא חבורא נרפא לנו, אסוותא הוא לנא לכל שייפין דגופא.

מסורת הזהר

ו) (בראשית מד) ויגש ט צ"א. ז) (ישעיה נג) ויקהל קסו צ"כ.

חלופי גרסאות

כ דכל. ל לא מוכחי. מ יהוי. נ ל"ג מאן. ס ל"ג הוי. ע מוסיף הוי אינון. פ ל"ג במרעין ובמכתשין.

הסולם

מאמר דפיקו דההוא חולה בגלותא דאדום

הקדוש, שהוא ר"ש. יום אחד היינו הולכים בבקעת אונו. והיינו עוסקים בתורה כל אותו היום. ומשום תקפו של חום השמש, ישבנו אצל סלע אחד בתוך נקב אחד.

קח) **אמינא ליה מה** וכו': אמרתי לו, מה זה, שבכל זמן שהרשעים מתרבים בעולם והדין שורה בעולם, הצדיקים שבהם מוכים עליהם. כי כך למדנו בעונות הדור, נתפסים הקדושים והצדיקים. למה. אם משום שאינם מוכיחים לעולם על מעשיהם. כמה יש שמוכיחים, ואינם מקבלים מהם, והצדיקים נכנעים לפניהם, שאין שומעים להם. ועכ"ז נתפשים על עון הדור, ואם משום שאין מגין על העולם, נתפשים הצדיקים ומתים כדי שיתקיימו הרשעים בזכותם, שואל, לא ימותו הצדיקים ולא יהיו נתפשים בעונותיהם של הרשעים, ואם הרשעים יאבדו, הרי שמחת הצדיקים היא, אם הרשעים יאבדו. כמ"ש באבוד רשעים רנה.

קט) **א"ל בחובא דדרא** וכו': א"ל

(דפו"י דף ריח ע"א)

בעונות הדור, ודאי נתפסים הצדיקים, וכבר העמדנו דברים אלו. אבל בשעה שהצדיקים נתפסים במחלות או בנגעים, הוא כדי לכפר על עונות העולם, כי אז מתכפרים כל עונות הדור. שעי"ז מתעלה צד הקדושה, והס"א נכנעת. מאין לנו זה. הוא מכל אברי הגוף. כי בשעה שכל האברים הם בצרה, ומחלה גדולה שורה עליהם, צריכים להלקות אבר אחד, כדי שיתרפאו כולם, ואיזה אבר מלקין. לזרוע הזרוע מוכה, שמוציאים ממנה דם, ואז יש רפואה לכל אברי הגוף.

קי) **אוף הכי בני** וכו': אף כך, בני העולם הם אברים זה עם זה. בשעה שרוצה הקב"ה לתת רפואה לעולם הוא מכה לצדיק אחד שביניהם, במחלות ובנגעים, ובשבילו נותן רפואה לכל, מאין לנו זה, כי כתוב, והוא מחולל מפשעינו מדוכא מעונותינו וגו' ובחבורתו נרפא לנו. **ובחבורתו**, הייני הקזת דם, כמי שמקיז דם מזרוע, שבחבורה ההיא נרפא לנו, רפואה היא לנו לכל אברי הגוף.

ולעולם

קיא) ולעולם לא אלקי צדיקא, אלא למיהב אסוותא לדרא, ולכפרא ע עלייהו. דהא ניחא לסטרא אחרא דדינא ק שלטא על זכאה יתיר מכלא, דלא חייש כדין לכל עלמא, ולא אשגח בהו, מחדוה דשליט עליה. וההוא זכאה זכי לשולטנא עלאה. בהאי עלמא, ובעלמא דאתי. צדיק *) וטוב לו, דלא חייש קב"ה לכפרא על עלמא.

קיב) אמינא ליה, אלו לא הוו בחד זמנא, יאות. אבל אית צדיק הכא, ואית צדיק ר הכא, לדא אית מרעין ומכתשין, ולדא אית כל טיבו דעלמא. אמר לי, בחד מנייהו או תרין סגי, דלא בעא קב"ה לאלקאה ש כלא, כמה דלא אצטריך אלא דריעא חדא, לאלקאה ולאקזאה למיהב אסוותא לכל שייפין. אוף הכא, בחד צדיקא סגי.

קיג) ואי ת אתקף ביה מרע, על כל שייפין, כדין אצטריך תרין דרועין לאקזאה. אוף הכי, אי אסגיאו חובין יקירין על עלמא, כדין כל זכאין אלקון למיהב אסוותא על כל דרא. אבל בזמן דלא אסגיאו כל כך, כדין חד זכאה אלקי, ושאר צדיקיא בשלם, דהא לא אצטריך עלמא דילקון כלהו. אתסיאו עמא. אתסיאו צדיקייא. ולזמנין דכל יומיהון קיימין במרעין, לאגנא על דרא. מיתו, הא אתסי כלא, ואתכפר. א לזמנין דחובין אינון יקירין יתיר.

קיד) קמנא ואזלנא. ותוקפא דשמשא הוה יתיר, ודחיק לן באורחא. חמינן

חלופי גרסאות

ע מוסיף עלייהו ורזא דא צדיק ורע לו. ק לשלטאה. ר בגויה. ש כל דמא. ת אתקם; אתייקר. א לזמנא.

הסולם

מאמר דפיקו דההוא חולה בגלותא דאדום

קיא) **ולעולם לא אלקי** וכו'; ולעולם **אינו** מכה את הצדיק, אלא כדי **לתת רפואה לדור** ולכפר על עוונותיהם. כי נוח לו לסטרא אחרא יותר מן הכל, שהדין שולט על הצדיק, כי אז אינו מחשיב לכל העולם ואינו משגיח בהם. מרוב שמחה ששולט על הצדיק. והצדיק **ההוא** המתיסר על הדור, **זוכה לממשלה עליונה, בעולם הזה ובעולם הבא.** ואם יש צדיק וטוב לו, הוא משום שהקב"ה אינו דואג לכפר על העולם.

קיב) **אמינא ליה אלו** וכו'; **אמרתי לו, אם** ב' הצדיקים, שהאחד הוא צדיק ורע לו והשני הוא צדיק וטוב לו, **לא היו בזמן אחד, יפה היה** מה שאמרת שע"כ צדיק וטוב לו, משום שהקב"ה אינו דואג לכפר על העולם, וצדיק ורע לו, משום שהקב"ה דואג לכפר על העולם. **אבל יש צדיק כאן ויש צדיק כאן, בזמן אחד, שלזה יש מחלות ונגעים ולזה יש כל טוב שבעולם. אמר לי, בצדיק אחד מהם או שנים די,** על כפרת הדור, שהקב"ה אינו

(ד"ר"י דף ר"ח ע"א *) דף ר"ח ע"ב)

צריך להכות כולם, כמו שלא צריכים להכות ולהקיז דם אלא מזרוע אחת כדי לתת רפואה לכל אברי הגוף, אף כאן בצדיק אחד די.

קיג) **ואי אתקף ביה** וכו'; **ואם המחלה** התקיפה את כל האברים, אז צריכים להקיז דם מב' הזרועות. אף כך, **אם נתרבו עוונות** כבדים על העולם, אז כל הצדיקים מוכים כדי **לתת רפואה** לכל הדור. **אבל בזמן** שאינם מרובים כל כך, אז רק צדיק אחד מוכה, ושאר הצדיקים הם בשלום, כי העולם אינו צריך שיהיו מוכים כולם. ואם נרפא העם, נרפאים ג"כ הצדיקים. ולפעמים נמצאים הצדיקים במחלות בכל ימיהם כדי להגין על הדור, **בזמן שהעוונות כבדים יותר.** מהו הצדיקים, הרי נרפא הכל, ונתכפר.

מאמר כל העמים לא עבדי נענועא רק ישראל

קיד) **קמנא ואזלנא ותוקפא** וכו'; קמנו והלכנו. ותקפו של חום השמש היה חזק ביותר, והיה מיצר לנו בדרך. **ראינו אילנות במדבר**

ומים

אילנין במדברא, ומיין תחותייהו. יתיבנא תחות חד טולא דאילנא דמדברא. שאילנא ליה, מאי האי דכל עמין דעלמא לא עבדין ב נענועא, אלא ישראל בלחודייהו, דכד לעאן באורייתא, ג מתנענען הכא והכא, בלא למודא דבר נש בעלמא, ד ולא יכלין למיקם בקיומייהו.

קטו) אמר לי, אדכרתן מלתא עלאה, ובני עלמא לא ידעין, ולא משגיחין. יתיב שעתא ובכה, אמר, ה ווי לבני נשא דאזלין כבעירי חקלא, בלא סוכלתנו. במלה דא בלחודוי אשתמודען נשמתהון קדישין דישראל, בין נשמתהון דעמין עכו"ם. נשמתהון דישראל אתגזרו, מגו בוצינא קדישא דדליק, דכתיב ח) נר יי' נשמת אדם. והאי נר בשעתא ו דאתדליק *) ז מגו אורייתא דלעילא, לא שכיך נהורא עליה אפילו רגעא. ורזא דא, ט) אלהים אל דמי לך. כגוונא דא כתיב, י) המזכירים את יי' אל דמי לכם, לא שכיכו לכון. נהורא דשרגא כיון דאתאחדא גו פתילה, ההיא נהורא לא שכיך לעלמין, אלא מתנענעא נהורא לכאן ולכאן, ולא משתכיך לעלמין.

קטז) כגוונא דא, ישראל, דנשמתייהו מגו ההוא נהורא דשרגא, כיון דאמר מלה חדא דאורייתא, הא נהורא דליק, ולא יכלון אינון לאשתככא, ומתנענען לכאן ולכאן, ולכל סטרין. כנהורא דשרגא, דהא כ) נר יי' נשמת אדם ח כתיב.

קיז) וכתיב, ל) אדם אתם, אתם קרויין אדם, ולא אומין עכו"ם. נשמתין דעמין עכו"ם, מדעיכו דקש, בלא נהורא מ דשרי עלייהו. ועי"ד י משתככין, ולא מתנענען,

מסורת הזהר

ח) (משלי כ) צו יח צ"ס. ט) (תהלים פג) לך יב צ"ב. י) (ישעיה סב) לך יב צ"ב. כ) (משלי כ) לעיל אות קטו צ"ח. ל) (יחזקאל ל"ד).

חלופי גירסאות

ב ל"ג נענועא; אילנין. ג מתנועען. ד לא. ה מוסיף וי לעלמא. ו. ז דאתאחד. ז בגי'. ח ל"ג כתיב. ט ל"ג דשרי עלייהו. י אית להון שכיכו.

הסולם

מאמר — כל העמים לא עבדי נענועא רק ישראל

ומים תחתיהם. ישבנו תחת צלו של אילן אחד במדבר. שאלתי אותו, את ר"ש, מה זה, שכל עמי העולם אינם עושים נענוע, אלא ישראל לבדם, כשעוסקים בתורה הם מתנענעים לכאן ולכאן, מבלי שלמדו זה מאיזה אדם בעולם. ואינם יכולים לעמוד על עמדם.

קטו) **אמר לי אדכרתן וכו'**: אמר לי, הזכרתני דבר עליון, ובני אדם אינם יודעים ואינם משגיחים. ישב מעט ובכה. אמר אוי לבני אדם שהולכים כבהמות השדה, בלי תבונה. בדבר זה בלבד ניכר בין נשמות הקדושות של ישראל לנשמות שאר העמים עכו"ם, נשמות ישראל נגזרו מנר הקדוש הדולק, שהוא המלכות, שכתוב, נר ה' נשמת אדם, ונר הזה בשעה שנדלק מן התורה העליונה, שהיא ז"א,

(דפו"י דף ר"ח ע"ב *) דף ר"ט ע"א)

אינו שקט האור עליו אפילו רגע. וז"ס אלקים אל דמי לך. הכתוב על המלכות. וכעין זה כתוב על הנשמות, המזכירים את ה' אל דמי לכם. דהיינו אין שקט לכם. אור הנר כיון שנתאחז בפתילה, אותו האור אינו שוקט לעולם, אלא האור מתנענע לכאן ולכאן, ואינו שוקט לעולם.

קטז) **כגוונא דא ישראל וכו'**: כעין זה, ישראל, שנשמותיהם מאותו אור הנר, שהוא המלכות, כיון שאמר דבר תורה אחד, הרי האור דולק, והם אינם יכולים לשקוט אלא מתנענעים לכאן ולכאן, ולכל הצדדים, כאור הנר, כי נר ה' נשמת אדם כתוב.

קיז) **וכתוב אדם אתם וכו'**: וכתוב. אדם אתם, שפירושו, אתם קרוים אדם ולא אומות

דהא לית לון אורייתא, ולא דלקין בה, ולאו נהורא שריא בהון, אינון קיימין כעצים בגו נורא דדליק, בלא נהורא דשריא עלייהו, וע"ד משתככין בלא נהורא כלל. א"ר יוסי, דא איהו ברירו דמלה, זכאה חולקי דזכינא להאי, למשמע דא.

קיח) *) כ קום ר' אבא, לחדשא מילין דאורייתא, דאמרת בחבורא קדמאה. פתח ר' אבא ואמר, מ) שירו ליי' שיר חדש תהלתו מקצה הארץ וגו'. כמה חביבין ישראל קמי קב"ה, ל דחדוה דלהון ותושבחתא דלהון לאו איהו, אלא מ ביה דהכא תנינן, כל חדוה דישראל דלא משתתפי נ בה ס לקב"ה, לאו איהו חדוה. וזמין איהו סמאל וכל סייעתא דיליה לקטרגא ע לההוא חדוה, פ ואשתאר בצערא ובכיה, וקב"ה לא צ אשתתף בההוא צערא.

קיט) ק אבל מאן דשתיף קב"ה ושכינתיה בחדוה דיליה, אם ייתי מקטרגא לקטרגא בההיא חדוה. ר קב"ה ושכינתיה משתתף בההוא צערא. מה כתיב ביה ש בכל צרתם לו צר. ובמאי. ת בגין ס) דעמו אנכי בצרה.

קכ) ומנלן, דאית לון לישראל לשתפא לקב"ה ושכינתיה בחדוה דלהון. דכתיב ע) ישמח ישראל בעושיו. ההיא חדוה דישראל לאו איהו, אלא בעושיו. ח בעושיו, בעושו מבעי ליה. א אלא אלין קב"ה ושכינתיה, ואביו ואמו, דאף על גב

מסורת הזהר

מ) (ישעיה מב). נ) (שם סג) ויקרא קנג צ"ג. ס) (תהלים צא) פקודי רעב צ"ל. ע) (שם קמט) ויקרא קלא צ"ק.

חלופי גרסאות

כ ל"ג קום; ל"ג מן קום עד פתח. ל מוסיף מסטרא דישראל דלעילא דאיהו שותפי דקב"ה ושכינתיה וחדוה. מ בהו; לשתפא לקב"ה ושכינתיה בהו דהכי. נ ביה. ס מוסיף לקב"ה ושכינתיה. ע ליה בההוא. פ ואתחזר; ל"ג מן ואשתאר עד קב"ה (באמצע אות ק"ט). צ משתתף. ק ל"ג מן אבל עד מה כתיב. ר וקב"ה ול"ג ושכינתיה. ש בגין דלאו איהו חדוה אלא בשותפות דיליה מאלין דכתיב ישמח; ת ל"ג בעושיו; ישמח ישראל בעושיו בעושו מבעי ליה אלא אלין קב"ה ואבא ואמא, דאע"ג דמיתו אבא ואמא, קב"ה אעקר לון מג"ע ואייתי לון עמיה להההוא חדוה ד"א בעושיו בעושו מבעי ליה כד"א. א ל"ג מן אלא עד כד"א.

הסולם

מאמר

אומות העולם קרוים אדם. **הנשמות** של עמים העכו"ם, הן מקש כבוי, בלי אור השורה עליהם, וע"כ הם שקטים ואינם מתנענעים, כי אין להם תורה, ואינם נדלקים בה, ואין אור שורה בהם, וע"כ הם עומדים כעצים בתוך האש, שדולקים בלי אור השורה עליהם. וע"כ הם שקטים בלי אור כלל. א"ר יוסי, זהו בירורו של הדבר. **אשרי** חלקי שזכיתי לשמוע דבר זה.

מאמר ישמח ישראל בעושיו

קיח) **קום ר' אבא** וכו': קום ר"א לחדש דברי תורה שאמרת בחבור הראשון. **פתח ר' אבא ואמר, שירו לה' שיר חדש תהלתו מקצה הארץ.** כמה אהובים ישראל לפני הקב"ה, **שהשמחה שלהם** :התשבחות שלהם אינם אלא בו. כי כך למדנו, שכל שמחה של ישראל

(דפו"י דף רי"ט ע"א *) דף רי"ט ע"ב)

ישמח ישראל בעושיו

שאינם משתפים בה את הקב"ה, אינה שמחה. ועתיד הוא, סמאל וכל הכת שלו לקטרג על אותה השמחה, ונשאר בצער ובבכיה, והקב"ה אינו משתתף בצער ההוא.

קיט) **אבל מאן דשתיף** וכו': אבל מי שמשתף את הקב"ה ושכינתו בשמחה שלו, אם יבא מקטרג לקטרג על השמחה ההיא, הקב"ה ושכינתו משתתפים בצער ההוא. מה כתוב בו, בכל צרתם לו צר. ובמה, הוא משום שכתוב, עמו אנכי בצרה.

קכ) **ומנלן דאית לון לישראל** וכו': ומאין לנו שיש לישראל לשתף את הקב"ה ושכינתו בשמחתם. הוא, כי כתוב, ישמח ישראל בעושיו, שפירושו, שמחה ההיא של ישראל אינה אלא בעושיו. שואל, בעושיו, והרי היה צריך לומר בעושו. ומשיב. אלא אלו הם הקב"ה ושכינתו ואביו ואמו, שאע"פ שמתו. הקב"ה עוקרם מגן

העדן

דמיתו, קב״ה אעקר לון מג״ע, ואייתי לון עמיה להההוא חדוה, לנטלא חולקא דחדוה עם קב״ה ושכינתיה. כד״א ס העושו יגש חרבו.

קכא) ב ד״א בעושיו, בגין דב״נ אתעביד בשותפות, גברא ואתתא, וקב״ה. ועל רזא דא כתיב, ע נעשה אדם, בשותפו. דתנינן, תלת אומנין עבד קב״ה, לאפקא מנהון עלמא, ואלין אינון: שמיא, וארעא, ומייא. וכל חד שמש חד יומא, ואהדרו כמלקדמין.

קכב) יומא קדמאה, אפיק שמיא אומנותא דיליה, דכתיב ק ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור. יומא תניינא, אפיקו מיא אומנותא לעבידתא, דכתיב ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים וגו׳. אסתלקו פלגא מייא לעילא, ופלגא מייא לתתא אשתארו. ואלמלא כך דמיא אתפרשו, עלמא לא הוה קאים. יומא תליתאה, עבידת ארעא ואפיקת כמה דאתפקדת, דכתיב ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב, וכתיב ותוצא הארץ דשא וגו׳.

קכג) עד הכא כל אומנא מאלין תלתא, אפיק אומנותא דיליה, ועבדו מה דאתפקדו. אשתארו תלת יומין אחרנין. יומא ד׳, אתפקד אומנא קדמאה למעבד אומנא דיליה, דכתיב ויאמר אלהים יהי מארת וגו׳, והיינו שמים. ביומא חמשאה, אפיקו מייא דאיהו אומנא אחרא, דכתיב ויאמר אלהים ישרצו המים וגו׳. ביומא שתיתאה, עבדת ארעא אומנותא דילה, דכתיב ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה וגו׳.

מסורת הזהר

ס) (איוב מ), צ) (בראשית א) הקסה״ן קעט צ״א.
ק) (שם) ב״א מ צ״ד.

חלופי גרסאות

ב אלא.

הסולם

מאמר

העדן ומביא אותם עמו לאותה שמחה, לקחת חלק בשמחה עם הקב״ה ושכינתו. ובעושיו, פירושו כמו שאתה אומר, העושו יגש חרבו.

מאמר ג׳ אומנין שמים וארץ ומים

קכא) ד״א בעושיו, בגין וכו׳: פירוש אחר. בעושיו היינו הקב״ה ואביו ואמו, משום שהאדם נעשה בשותפות של גבר ואשתו והקב״ה, ועל סוד זה כתוב, נעשה אדם, דהיינו בשותפות. עם אביו ואמו. כי למדנו, ג׳ אומנים עשה הקב״ה להוציא מהם העולם, ואלו הם, השמים, הארץ, והמים. וכל אחד מהם שימש יום אחד, ואח״כ חזרו שוב לשמש כל אחד יום אחד כמקודם.

קכב) יומא קדמאה אפיק וכו׳: יום הראשון, השמים הוציא אומנותו, שכתוב, ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור. יום השני,

(דפו״י דף רי״ט ע״ב)

ג׳ אומנין שמים וארץ ומים

המים הוציאו אומנותם לעשות, שכתוב, ויאמר אלקים יהי רקיע בתוך המים וגו׳, שמחצית המים עלו למעלה, ומחצית המים נשארו למטה. ולולא נתחלקו המים, לא היה נמצא העולם. יום השלישי, הארץ עשתה והוציאה כמו שנצטותה, שכתוב, ויאמר אלקים תדשא הארץ דשא עשב וגו׳. וכתוב ותוצא הארץ דשא וגו׳.

קכג) עד הכא כל וכו׳: עד כאן כל אומן מאלו ג׳ אמנים, הוציא אומנתו, ועשו מה שנצטוו. נשארו ג׳ אחרים במעשה בראשית. ביום הרביעי נצטוה האומן הראשון, השמים, לעשות אומנותו, שכתוב ויאמר אלקים יהי מארת ברקיע השמים וגו׳. והיינו שמים. ביום החמישי, המים הוציאו, שהם האומן השני, שכתוב, ויאמר אלקים ישרצו המים וגו׳. ביום הששי הארץ עשתה אומנתה, שכתוב ויאמר אלקים תוצא הארץ נפש חיה וגו׳.

כיון

קכד) כיון דתלת אומנין אלין אשלימו עובדייהו. אמר לון קב"ה, אומנותא חדא אית לי למעבד, ואיהו אדם. אתחברו כחדא, ואנא עמכון, נעשה אדם, גופא דלכון, ואנא אהא שותפו עמכון, ונעשה אדם. כמה דבקדמיתא הוה בשותפו, הכי נמי לבתר. אבא, ג דביה עביד ד עבידתא דשמיא, ועבידתא דמייא. ואתתא, דאיהי אומנא תליתאה, כגוונא דארעא. וקב"ה דאשתתף בהדייהו. ועל רזא דא כתיב בעושיו.

קכה) ואף על גב דאבא ואמא אתפרשו מהאי עלמא, חדוה בכל שותפותא הוי. דתנינן, בשעתא דבר נש *) שתיף לקב"ה לחדווה דיליה, קב"ה אתי לגנתא דעדן, ה ואעקר מתמן לאבוהי ואמיה, דאינון שותפין בהדיה, ואייתי לון עמיה להחוא חדווה, וכלהו ו זמינין תמן, ובני נשא לא ידעין. אבל בעקו דב"נ, קב"ה זמין לגביה בלחודוי, ולא אודע לאבוהי ולאמיה, ההי"ד ח) בצר לי אקרא יי' ואל אלהי אשוע וגו'.

רעיא מהימנא

קכו) **) אמר קב"ה, אנא ושכינתי שותפותא דנשמתא, ואבוי ואמיה שותפותא דגופא, דאבוי מזריע לובן, ז דעיינין, ודגרמין, וגידין, ומוחא. ואתתא שחור דעיינין, ושערא, ובשרא, ומשכא. ואוף הכי שמייא וארעא. וכל חיילין דלהון, אשתתפו ביצירתיה. מלאכין, מנהון יצר הטוב ויצר הרע למהוי מצוייר מתרווייהו. שמשא וסיהרא, לאנהרא ליה ביממא וליליא. חיון ובעירן ועופין ונונין, לאתפרנסא מנהון. כל אילנין וזרעין דארעא, לאתפרנסא מנהון.

מסורת הזהר

ר) (תהלים יח).

חלופי גרסאות

ג דביק ול"ג עביד. ד עבידתיה. ה דאודע תמן. ו דתמן ול"ג זמינין; דמיכין דתמן. ז דגרמין ודעיינין.

הסולם

מאמר ג' אומנין שמים וארץ ומים

קכד) **כיון דתלת אומנין** וכו': כיון שג' אומנים אלו השלימו מעשיהם, אמר להם הקב"ה, אומנות אחת יש לי לעשות, והוא **אדם**. התחברו יחד, ואני עמכם **נעשה אדם**, הגוף שלכם, ואני אהיה שותף עמכם לתת הנשמה, ונעשה אדם. וכמו בתחילה הוי ג' אומנים בשותפות מעשה בראשית, כך הוא לאח"כ בבריאת אדם. **האב**, שבו עשה עבודת השמים ועבודת המים שמהם הלובן שבאדם. **והאשה**, שהיא אומנת הג' כעין הארץ, שממנה האודם שבולד. **והקב"ה**, שנשתתף עמהם, שממנו הנשמה. ועל סוד זה כתוב, **בעושיו**. שהם הקב"ה ואביו ואמו (כנ"ל אות קכא).

קכה) **ואף על גב דאבא** וכו': ואע"פ שאביו ואמו נפטרו מעולם זה, **השמחה** של **האדם הוא בכל השותפים**, כי למדנו, בשעה שאדם משתף את הקב"ה בשמחתו, בא הקב"ה

(דפו"י דף ר"ט ע"ב *) דף ר"כ ע"ב **) דף ר"ט ע"ב)

לגן העדן ולוקח משם את אביו ואמו, שהם שותפים עמו, ומביאם עמו לאותה השמחה, וכולם נמצאים שם ובני אדם אינם יודעים. אבל בצרתו של אדם נמצא הקב"ה אצלו בלבדו, ואינו מודיע לאביו ואמו. ז"ש, בצר לי אקרא ה' ואל אלקי אשוע וגו'.

רעיא מהימנא

מאמר ג' שותפין הקב"ה ואביו ואמו

קכו) **אמר קב"ה אנא** וכו': אמר הקב"ה, אני ושכינתי הננו שותפים של הנשמה, ואביו ואמו הם שותפים של הגוף. שאביו מזריע הלובן שבולד, שהם הלובן שבעיניים ושל העצמות והגידים והמוח. והאשה נותנת, השחור שבעין והשערות והבשר והעור. השמים והארץ וכל צבאם השתתפו גם כן ביצירתן של האדם, **המלאכים**, נשתתפו בו, כי מהם באים יצר הטוב ויצר הרע, שהאדם

יהיה

קכז) מה עבד קב"ה, ח אעקר לאבוי ולאמיה מגנתא דעדן, ואייתי ט להו עמיה, למהוי *) עמיה בחדוה דבנוי, ולית חדוה כחדוה דפורקנא, דכתיב בה, ש) ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים יי' מלך. ת) אז ירננו עצי היער מלפני יי' כי בא לשפוט את הארץ. ע"כ.

קכח) אהדר ההוא טולא דמלקדמין, ואזלא גו ביתא, כמו דיוקנא דב"נ. נפק על אנפוי ר' אבא. אמר רבי יוסי, אדכרנא דבהאי אתרא חמינא ליה לר' פנחס בן יאיר יומא חד הוה קאים בהאי דוכתא, והוה אמר הכי, א) פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, באת י' זעירא.

קכט) בגין דתרין אלפין ביתין רשימין, אלפא ביתא דאתוון רברבן, ואלפא ביתא דאתוון זעירן. אתוון רברבן, אינון י בעלמא דאתי. ואתוון זעירן, אינון כ בעלמא תתאה. ל י' זעירא, ברית קיימא קדישא. כיון דקני פנחס על ברית דא, אתוסף ביה י' זעירא, רזא דברית דא.

קל) בההוא שעתא, אמר קב"ה, מה אעביד עם משה, ברית דא ממשה הוי, מ וכלה דיליה הוי. נ גנאי הוא למיהב ליה לאחרא, בלא דעתא ס ורעותא דמשה, לאו יאות הוא. שארי קב"ה ואמר למשה, משה, פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן.

מסורת הזהר

ש) (ד"ה א טז) ת"ז תכ"ב סד: בהשמטות ת"ז קמד
ת) (שם) לך ג צ"ב. א) לעיל אות א צ"א.

חלופי גרסאות

ח אעבר. ט לה עמיה למהוי עמהון. י דעלמא. כ דעלמא.
ל ל"ב י' זעירא. מ וכלא. נ ל"ב גנאי הוא. ס ל"ב ורעותא.

הסולם

מאמר הנני נותן לו את בריתי שלום

יהיה מצויר משניהם. השמש והלבנה, נשתתפו בו, להאיר לו ביום ובלילה. חיות ובהמות ועופות ודגים, השתתפו בו, להתפרנס מהם. כל אילנות וזרע הארץ, השתתפו בו, היינו לפרנס אותו.

קכז) מה עבד קב"ה וכו': מה עושה הקב"ה, הוא עוקר את אביו ואמו מגן עדן ומביאם עמו שיהיו עמו בשמחת בניהם. וכן בזמן הגאולה, שאין שמחה כשמחת הגאולה, שכתוב בה ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים ה' מלך, אז ירננו עצי היער מלפני ה' כי בא לשפוט הארץ. שמביא אז הקב"ה את האבות והאמאות של ישראל להיות בשמחתם. (ע"כ רעיא מהימנא).

מאמר הנני נותן לו את בריתי שלום

קכח) אהדר ההוא טולא וכו': חזר אותו הצל כבתחילה (כנ"ל אות ק"ז) והלך בתוך הבית כמו דמות אדם. נפל ר' אבא על פניו, א"ר יוסי, נזכרתי שבמקום הזה ראיתי את ר' פנחס בן יאיר, יום אחד היה עומד

(דפו"י דף רי"ט ע"ב *) דף ר"כ ע"א)

במקום הזה, והיה אומר כך. פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן. שפינחס כתוב עם אות י' קטנה. למה.

קכט) בגין דתרין וכו': ומשיב, משום שב' אלפין ביתין רשומים, שיש אלף בית של אותיות גדולות, ויש אלף בית של אותיות קטנות. ומפרש, אותיות גדולות הן בעולם הבא. שהן בחינת בינה שנקראת עולם הבא. ואותיות קטנות הן בעולם הזה. שהן בחינת מלכות הנקראת עולם הזה. וע"כ י' קטנה. היא אות ברית קדש. דהיינו מלכות. כיון שקנא פנחס על הברית הזה, נתוספה בו י' קטנה, שה"ס ברית הזה. דהיינו מלכות.

קל) בההוא שעתא אמר וכו': באותה שעה אמר הקב"ה, מה אעשה עם משה, כי ברית זה הוא ממשה, והכלה שהיא המלכות, שלו היא. לא יפה היא לתת אותה, את המלכות, לאחר, בלי דעתו ורצונו של משה. לא יפה הוא. התחיל הקב"ה, ואמר אל משה, משה, פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן. אמר לו משה, רבונו של עולם מה הוא. אמר לו הקב"ה, אתה הוא שמסרת נפשך על ישראל כמה פעמים.

ע א״ל משה, רבש״ע מהו. א״ל, אנת הוא דמסרת נפשך על ישראל דלא ישתצון מן עלמא בכמה זמנין, ואיהו השיב את חמתי מעל בני ישראל וגו׳. אמר משה מה את בעי פ מני, הא כלא דידך.

קלא) א״ל, הא כלא דידך צ היא, אימא ליה דתשרי בגויה. אמר משה, הא בלבא שלים תהא לגביה. א״ל אימא אנת בפומך, וארים קלך, דאנת מסר ליה ברעותא, בלבא שלים. הה״ד, לכן אמור, ק את אימא ברעותא, הנני נותן לו את בריתי שלום. משה הוה אמר הנני נותן לו וגו׳, דאילו קב״ה, ר ה״ל למימר ש לכן אמור לו הנני נותן לו את בריתי שלום, אבל לא כתיב אלא לכן אמור. ואי תימא, דאתעברת מן משה. לא. אלא ת כבוצינא א דא דאדליקו מינה, דא יהיב ב ואהני, ידא לא אתגרע מנה.

קלב) אתא ההוא טולא, ויתיב, ונשיק ליה. שמעו חד קלא דהוה אמר, פנון אתר, פנון אתר לר׳ פנחס בן יאיר, דאיהו גבייכו. דתנינן, דכל אתר דצדיקא אתחדש ביה מלי דאורייתא, כד איהו ג בההוא עלמא, פקיד להההוא אתר, ואתי ליה לגביה. וכ״ש כד שראן ד בגוויה צדיקייא אחרנין. לחדתא בההוא ה אתר, דאמרין מלי דאורייתא. כגוונא דא דהוה אתי ר׳ פנחס בן יאיר למפקד לאתריה, ואשכח אלין צדיקייא מחדתין מלין דאורייתא, ואתחדש כמלקדמין, ההוא מלה דר׳ פנחס בן יאיר קמיה.

חלופי גרסאות

ע משה א״ל ; ל״ג משה. פ ל״ג מני. צ ל״ג היא אימא ליה. ק ל״ג את אימא ברעותא. ר הוה ול״ג ליה. ש ל״ג לכן. ת כבוסינא. א ל״ב דא דאדליקו מינה. ב ל״ב ואהני. ג בהאי. ד לגבי. ה אמר ; אתר ול״ג דאמרין.

הסולם

מאמר הנני נותן לו את בריתי שלום

שלא יכלו מן העולם. והוא, פנחס, השיב את חמתי מעל בני ישראל, וגו׳. אמר משה, מה אתה רוצה ממני, הרי הכל שלך. ואם אתה רוצה להשרות עליו המלכות, מי יאמר לך מה תעשה.

קלא) **אמר ליה הא כלא** וכו׳ ; אמר לו הקב״ה למשה, הרי הכל שלך הוא, אמור לו לפנחס, ששכינתי תשרה בתוכו. אמר משה. הנה בלב שלם תהיה המלכות אצלו. אמר לו הקב״ה, אמור אתה בפיך ותרים קולך, שאתה מוסר לו השכינה ברצון בלב שלם. ז״ש, **לכן אמור**, אתה תאמר ברצון, **הנני נותן לו את בריתי שלום**. משה היה אומר, הנני נותן לו וגו׳, כי אלו היה סובב על הקב״ה, היה לו לומר, לכן אמור לו הנני נותן לו את בריתי שלום, אבל לא כתוב אלא לכן אמור, ולא כתוב לו, שמשמע שהציווי היה שמשה יאמר זה. ואם תאמר שהשכינה נתעברה מן משה וניתנה לו, אינו כן, אלא כנר הזה שמדליקים ממנו שזה נותן ומהנה, וזה לא נגרע ממנו.

קלב) **אתא ההוא טולא** וכו׳ ; בא אותו הצל וישב ונשק לו. שמעו קול אחד שהיה אומר פנו מקום פנו מקום לר׳ פנחס בן יאיר, שהוא אצלכם. שלמדנו שבכל מקום שהצדיק חידש בו דברי תורה, כשהוא בעולם ההוא, פוקד לאותו מקום ובא אליו. וכל שכן כששורים בו צדיקים אחרים, לחדש באותו מקום ולומר דברי תורה. כעין זה, הנה בא ר׳ פנחס בן יאיר לפקוד מקומו, ומצא אלו צדיקים מחדשים דברי תורה, ונתחדש דבר ההוא כמקודם, לפני ר׳ פנחס בן יאיר. כלומר אותו דבר תורה שאמר ר׳ פנחס בן יאיר כאן (כנ״ל אות קל״א) חזר ונתחדש לפניו, כשאמרת [illegible]

(דפו״י דף ר״כ ע״א)

קלג) א"ר אבא, יאות מלה דרבי פנחס בן יאיר, דהא לא כתיב לכן הנני נותן, אלא לכן אמור ו הנני נותן לו. וכי מלה דא הוה גניזא מחסידא דא תחות ידך, ולא הוית אמר. זכאה חולקנא, ז דזכינא למהוי בסיעתא דטולא קדישא ח הכא.

קלד) אוף הוא פתח ואמר, משמיה דר' פנחס ב כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה וגו', כמה יאות ליה לב"נ בעוד ט דבוצינא דליק ושריא על רישיה. לאשתדלא ולמעבד רעותא דמאריה. בגין דההוא נהורא דבוצינא, איהי כ"ח דשריא עליה. וע"ד כתיב, ג יגדל נא כח יי'. כח יי', דא הוא כח, דשריא על רישיהון דצדיקייא, וכל אינון דמשתדלין ברעותא דמאריהון. ועל דא תנינן, כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל י כחו.

קלה) ודאי אצטריך לאתערא כל שייפוי בחילא תקיף בגין דבאתערותא תקיף דאתקף, אתער ההוא כח קדישא עלאה, ואסתלק גו קודשא כ ואתבר חילא ותיקפא דסטרא אחרא. וע"ד *) בכחך, אצטריך למעבד רעותא דמארך.

קלו) כי אין מעשה וחשבון וגו', בגין דבההוא כח אית מעשה, אשתדלותא לאשתדלא בהאי עלמא דאקרי מעשה, עלמא דעובדא, למשלם סופא דמחשבה. וחשבון, דא הוא עלמא, דתליא בדבורא, דהא חשבון בדבורא תלייא. וע"ד, כל

מסורת הזהר

ב) (קהלת ט) מקץ כב צ"א. ג) (במדבר יד) ח"ב קסא. רמה. רצה: ת"ז בהקדמה ד: יד: ז"ח מג ט"ד שכ"א.

חלופי גרסאות

ו ל"ב הנני נותן לו. ז ל"ג דזכינא. ח ל"ב הכא. ט דבוסינא. י מוסיף כחו, דא איהו כחו. כ ואתברך.

הסולם

מאמר כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה

קלג) א"ר אבא יאות וכו': אר"א, יפה הוא הדבר של ר' פנחס בן יאיר, שהרי לא כתוב, לכן הנני נותן, אלא לכן אמור הנני נותן לו, משמע שצוה למשה שיאמר לו. כנ"ל. וכי דבר זה היה גנוז תחת ידך מחסיד הזה ולא אמרת עד כאן. אשרי חלקנו שזכינו להיות כאן בעזרת הצל הקדוש.

מאמר כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה

קלד) אוף הוא פתח וכו' אף הוא פתח ואמר משמו של ר' פנחס. כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה, וגו'. כמה יפה הוא לאדם, בעוד שהנר דולק ושורה על ראשו, להשתדל ולעשות רצון אדונו. משום שאור הנר ההוא הוא כח השורה עליו. וע"ז כתוב, יגדל נא כח ה'. כח ה', זה הוא כח השורה על ראש הצדיקים וכל אלה העוסקים ברצון אדונם שהוא השכינה. ועל זה למדנו, כל העונה אמן יהא שמיה רבא

(נפ"י דף ר"כ ע"א *) דף ר"כ ע"ב)

מברך בכל כחו קורעים לו גזר דינו של ע' שנה (לעיל ויקרא אות של"ז).

קלה) ודאי אצטריך וכו': ודאי צריך לעורר כל אבריו בכח חזק, בעבודת הקב"ה, משום שבהתעוררות החזקה שהגביר, הוא מעורר לאותו כח הקדוש העליון, שהוא המלכות, ומתעלה בקדש ומשבר כח ותוקף הסטרא אחרא וע"כ כתוב כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך, כי בכחך אתה צריך, לעשות רצון אדונך.

קלו) כי אין מעשה וחשבון וגו' ודעת וחכמה בשאול משום שבכח הזה יש מעשה, דהיינו ההשתדלות לעסוק בעולם הזה הנקרא מעשה, שהוא עולם המעשה, להשלים סוף המחשבה. וחשבון, זה הוא עולם התלוי בדבור. דהיינו המלכות הנקראת דבור, כי חשבון תלוי בדבור. וע"כ כל הגימטריאות והתקופות והעיבורים של העולם, הם בלבנה, שהיא

גימטריאות

גימטריאות, ותקופין, ועבורין דעלמא, בסיהרא הוו. ודעת, דא איהו רזא דשית סטרין. דתליין במחשבה, ואקרון עלמא דההוא מחשבה. וחכמה, דכלא תלייא מניה.

קלז) וכל אלין כלילן בההוא כח, ל מה דלאו הכי בסטרא דשאול, דרגא דגיהנם. דהא כל ב״נ דלא אשתדל בהאי כ״ח, בהאי עלמא, לאעלאה ביה, במעשה וחשבון ודעת וחכמה, סופיה לאעלאה בשאול, דלית ביה מעשה וחשבון ודעת וחכמה. דהא סטרא אחרא, מ ארח שאול איהי, דכתיב, נ דרכי שאול ביתה. מאן דאתרפי מהאי כ״ח קדישא, אתקף ביה סטרא אחרא, דשאול ביתה.

קלח) אשר אתה הולך שמה, וכי כל בני עלמא אזלי לשאול. אין. אבל סלקין מיד. דכתיב, ס מוריד שאול ויעל. בר אינון חייבין, דלא הרהרו תשובה לעלמין, דנחתין ולא סלקין. ואפילו צדיקים גמורים נחתין תמן. אמאי נחתין. בגין דנטלין כמה חייבין מתמן, וסלקין לון לעילא. נ ומאן אינון. אינון ס דהרהרו בתשובה בהאי עלמא, ולא יכילו, ואסתלקו מן עלמא. וצדיקייא נחתין בגיניהון ע דחייבין גו שאול. ונטלין לון, וסלקין לון מן תמן.

קלט) אמר ר׳ יוסי, כתיב, פ אחת לאחת למצא חשבון. חשבון דגימטרייאות דקיימן בסיהרא, באן דרגא דילה אינון. לא אתיב ליה. אמר, שמענא, ולא אדכרנא מלה. קם ההוא טולא, ובטש בעיניו דר׳ אבא, נפל על אנפוי מגו דחילו. עד דהוה פ נפל על אנפוי, נפל קרא בפומיה, דכתיב, ז עיניך ברכות בחשבון

מסורת הזהר

ד) (משלי ז). ה) (ש״א ב) תרומה קמה צ״ר. ו) (קהלת ז). ז) (שיר ז) פקודי יט צ״ד.

חלופי גרסאות

ל ל״ג מה. מ ל״ג ארח. נ מוסיף ותמן עבדין לון להרהר בתשובה ומאן. ס דהרהרו. ע ל״ב דחייבין. פ ל״ג נפל.

הסולם

מאמר — כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה

המלכות. **ודעת,** הוא סוד ששה קצוות, שהוא ז״א. התלוים במחשבה, ונקראים עולם של אותה המחשבה, שהיא בינה. **וחכמה,** היינו חכמה שהכל תלוי בה. כמ״ש כולם בחכמה עשית.

קלז) **וכל אלין כלילן** וכו׳: וכל אלו, המעשה וחשבון ודעת וחכמה, כלולים באותו **הכח,** שהוא השכינה השורה על ראש הצדיקים. מה שאין כן בצד השאול, שהוא מדרגה של הגיהנם. כי כל אדם שאינו משתדל **בכח** ההוא בעולם הזה, ליכנס בו במעשה וחשבון ודעת וחכמה, סופו לכנס **בשאול,** שאין בו כל מעשה וחשבון ודעת וחכמה. כי סטרא אחרא **דרך** שאול הוא. שכתוב, **דרכי** שאול ביתה. מי שמתרפה מאותו **כח** הקדוש, מתקיף אותו הסטרא אחרא, אשר שאול ביתה.

קלח) **אשר אתה הולך שמה:** שואל, וכי כל בני העולם הולכים לשאול. ומשיב, **כן.** אבל הצדיקים עולים מיד. שכתוב, מוריד שאול **ויעל. חוץ** מאלו הרשעים שלא הרהרו תשובה

(דפו״י דף ר״כ ע״ב)

מעולם, שהם יורדים לשאול ואינם עולים. ואפילו צדיקים גמורים יורדים שם. למה הם יורדים. הוא משום שלוקחים משם כמה רשעים ומעלים אותם למעלה. ומי הם, שמעלים אותם. היינו הם שהרהרו בתשובה בעולם הזה, ולא יכלו, כי נסתלקו מן העולם. והצדיקים יורדים בשביל רשעים האלו בתוך השאול, ולוקחים אותם ומעלים אותם משם.

מאמר עיניך ברכות בחשבון

קלט) **א״ר יוסי כתיב** וכו׳: **אר״י** כתוב, **אחת לאחת למצוא חשבון.** שואל, החשבון, מהגימטריאות, הנמצאים בלבנה, שהיא המלכות, **באיזה מדרגה שלה הם. לא** השיב לו. **אמר שמעתי ואיני זוכר הדבר. קם** אותו הצל, **ובטש בעיניו של ר׳ אבא. נפל על** פניו מתוך פחד. **בעוד שהיה נופל על פניו,** נפל פסוק בפיו, שכתוב, **עיניך ברכות בחשבון**

על

על שער בת רבים. ואלין עיינין צ דילה, פרפראות ק לגו חכמה עלאה, דאתמשכא מלעילא. ומגו חשבון יתקיפין ועבורין אתמליין, ואתעבידו בריכות, דנפקו מימין, לכל סטרין, ר עד דאתפקדן לכל חושבן ועבורין דסיהרא ש דלבר, וככבין ומזלי למעבד חשבון, ודא איהו על שער בת רבים, דא איהי סיהרא דלבר.

קמ) **א"ר אבא לר' יוסי, ההוא מרגלא קדישא דהוה תחות ידך, מגו סיעתא ת דחסידא קדישא דאיהו גבן, כמה שפיר איהו, ואהדרנא ביה. דהא ודאי לא אצטריך לאפקא אתתא, א למשרי באתר אחרא, עד דבעלה ב יפקד לה ויהיב לה רשו**

חלופי גרסאות

צ **דילה.** ק **לחכמה** ול"ג לגו. ר מוסיף איגון עיינין עד. ש לבר; ובסוף האות ג"כ במקום דלבר, לבד; בלבר; ל"ג מן דלבר עד דלבר. ת ל"ג דחסידא. א למהוי. ב יהיב ול"ג יפקד לה.

הסולם

מאמר — עיניך ברכות בחשבון

על שער בת רבים. פירושו שאלו העינים של המלכות, דהיינו החכמה שלה הנקראת עינים, **הן פרפראות** דהיינו מטעמים, **לחכמה** העליונה הנמשכת מלמעלה, מן הבינה, ומחשבון ותקופות ועבורים מתמלאות העינים שלה ונעשו **ברכות היוצאות** מימין לכל הצדדים, **עד שנפקדות לכל חשבון** ועבור של הלבנה מבחוץ, דהיינו לחיצוניות המלכות, והככבים והמזלות, **לעשות חשבון.** וזהו **על שער בת רבים,** שזו היא הלבנה, שהיא המלכות, מבחוץ.

פירוש החכמה מכונה חשבון וגימטריאות (כנ"ל פקודי אות כ"ח), ושאל ר' יוסי, באיזה מדרגה של המלכות מתגלה החשבון. וז"ש **חשבון דגימטריאות דקיימן בסיהרא, במאן דרגא דילה אינון.** ונודע שיש ב' מצבים במלכות שבמצב הא' היא מקבלת משמאל דבינה בלי ימין, ויש לה חכמה בלי חסדים, שהחכמה אינה יכולה להאיר אז כלל, להיותה בלי חסדים. שמשום זה חוזרת **לעבור** לבינה, לסוד או"א, ואז ויבן ה' אלקים את הצלע וגו', שאז נבנית מבחינת הימין, שה"ס חסדים. אבל אז שוב אינה ראויה לקבל חכמה משמאל (כנ"ל ב"א מאות ק"י עד אות קט"ו) אמנם כיון שיש בה גם הכלים דמצב הא', שה"ס כלים דאחורים וחיצוניות שלה. ע"כ מתגלה החכמה בכלים דאחורים והחיצוניות ההם (כנ"ל ויקהל אות נ"ג). באופן שבחינת הפנים דמלכות, דהיינו הבנין של מצב הב' שקיבלה ע"י **עיבור,** הם בנין של חסדים. אלא כיון שמצב הא' לא יכול להתקיים מקודם לכן, מחמת חוסר חסדים. ע"כ עתה, כיון שהמלכות קבלה ריבוי חסדים במצב הב', גם החכמה שהיתה בכלים דמצב הא' מתעוררת ומתלבשת בחסדים ההם, ומאירים בה.

(דפו"י דף ר"כ ע"ב)

וז"ש **ואלין עיינין דילה פרפראות לגו חכמה עלאה,** כי העינים של הנוקבא **נתקנו** במצב הב' שתהיינה מטעמים **לחכמה עלאה,** וז"ש, **ומגו חשבון ותקופין,** שה"ס **חכמה,** הנמשכת למלכות במצב הא'. **ועבורים,** ה"ס בנין החסדים וכלים דפנים הנמשכים לה ע"י **עיבור** באו"א בסו"ה ויבן ה' אלקים את הצלע וגו'. **אתמליין ואתעבידו בריכות דנפקן מימין** נתמלאו העינים ונעשו בריכות של אורות החסדים היוצאים מימין הבינה ומז"א. **ומעינים** אלו יוצא השפע **לכל סטרין** דהיינו הן לחכמה והן לחסדים, **עד דאתפקדן וכל חושבן ועבורין דסיהרא דמלבר,** עד שהשפע מתגלה בכלים דמלכות החצונית שה"ס הכלים דמצב הא', ושם מקובלים החכמה מצד החשבון, והחסדים מצד העבורים, כי שם מקום הגילוי של העינים שה"ס החכמה. ושיעור הכתוב, **עיניך ברכות בחשבון** ששפע העינים שלך, של המלכות, הם מלאים מחסדים שנקראים ברכות. ומחכמה הנקראת **חשבון,** כדי להאיר אותם, **בשער בת רבים,** דהיינו בחיצונית המלכות, שהם הכלים דמצב הא'. **וז"ש, על שער בת רבים, דא איהי סיהרא דלבר.** ששם מקום גילוי של העינים דמלכות. ולא בעינים במקומם ששם כלים דפנים, כי במקומם ה"ס, **ברכות דנפקן מימין לכל סטרין,** כנ"ל.

מאמר בערב היא באה ובבקר היא שבה

קמ) **א"ר אבא לר' יוסי** וכו'; אר"א לר"י, מרגלית קדושה ההיא שהיתה תחת ידך, **מתוך העזרה של החסיד הקדוש שהוא אצלנו,** דהיינו השמועה של ר' פנחס בן יאיר. (כנ"ל

אות

ג למהך. ואודעין לבעלה בקדמיתא, ומפייסין ליה, דהוא יפקד לה, ויהיב לה רשו למיהך להוא אתר. כך קב"ה פייס למשה, ועד דיהב ליה רשו, וא"ל אימא ד אנת. הנני נותן לו את בריתי שלום, למשדי בגוויה, ה ועד דיהב לה רשו למהך תמן, לא אזלת.

קמא) מנלן. מצדיקו של עולם, דיהיב לה רשו, ו למשרי גו צדיקי בהאי עלמא. ויתבא עמהון, ככלה גו קשוטהא. וצדיקא דעלמא חמי, וחדי בהאי. אבל בין דרועי דבעלה שכיבת, ואתהדרת למהוי בהדייהו, ותבת לבעלה. כד"א, ח) בערב היא באה ובבקר היא שבה. בערב היא באה, לגבי בעלה. ובבקר היא שבה, לגבי צדיקייא דעלמא. וכלא ברשותא ז דבעלה.

קמב) ומשה כך אמר, הנני נותן לו את בריתי, כמה דצדיק דלעילא נותן, אף אנא הנני נותן, מתנה למהדר מתנה איהי. ח ובגין ברית דא, רווח כהונה עלאה. ואי לא תהא בהדיה, לא אתקשר פנחס בדרגא דכהונה עלאה, דהא ברית דבקא איהו תדיר בימינא עלאה. וימינא עלאה דא, זמין למבני בי מקדשא, דאיהו ברית.

קמג) אמר רבי אבא, אדכרנא מלה ט חדא, דשמענא מבוצינא קדישא, דשמע משמיה דרבי אליעזר. יומא חד, אתא לקמיה חד חכים י גוי, א"ל סבא סבא,

מסורת הזהר

ח) (אסתר ב) ויראו סה צ"א.

חלופי גרסאות

ג ל"ג למהך. ד את. ה ל"ג ועד דיהב לה רשו. ו למהוי. ז מוסיף דבעלה ההי"ד (תהלים ל"ז) וצדיק חונן ונותן. ח בגין דברית. ט דא. י ל"ג גוי; והגי

הסולם

מאמר בערב היא באה ובבקר היא שבה

אות קכ"ח) מתוך העזרה שבא אצלנו (כנ"ל אות קל"ב) כמה יפה היא ואחזור עליה. כי ודאי אין צריך להוציא אשה לשרות במקום אחר עד שבעלה יצוה ויתן לה רשות ללכת. וע"כ מודיעים לבעלה תחילה ומרצים אותו שהוא יצוה לה ויתן לה רשות ללכת לאותו מקום. כך הקב"ה הרצה את משה עד שנתן לו רשות ואמר לו, אמור אתה, הנני נותן לו את בריתי שלום, לשרות בתוך פנחס. וכל עוד שלא נתן לה רשות ללכת שם לא הלכה.

קמא) **מנלן מצדיקו של עולם** וכו': מאין לנו זה, מצדיק העולם, שהוא יסוד דז"א, שנתן למלכות רשות לשרות תוך הצדיקים בעולם הזה, ויושבת עמהם ככלה בתכשיטיה, וצדיק העולם רואה, ושמח בזה. אבל בין זרוע בעלה שוכבת, שה"ס קו ימין וקו שמאל, שהם חסד וגבורה דז"א, וחוזרת משם להיות עם הצדיקים, ואח"כ חוזרת לבעלה. כש"א **בערב היא באה ובבקר היא שבה. בערב היא באה** אל בעלה, דהיינו בחצות לילה, שאז היא זוגג

(דפו"י דף ר"כ ע"ב)

השמאל, **ובבקר**, שהיא מלאה בחסדים מזווג הימין, **היא שבה** אל צדיקי העולם. והכל הוא ברשות בעלה, ז"א.

קמב) **ומשה כך אמר** וכו': **ומשה אמר כך. הנני נותן לו את בריתי**, שה"ס המלכות. כמו שהצדיק שלמעלה נותן, אף אני, הנני נותן מתנה **על מנת להחזיר המתנה**. כלומר, כמו שצדיק שלמעלה נותן על מנת להחזיר, דהיינו בערב היא באה ובבקר היא שבה כנ"ל, אף משה כן. **ומשום ברית הזה הרויח כהונה עליונה**, שה"ס חסד, **ואם לא היתה עמו** המלכות, **לא היה** נקשר פנחס במדרגת כהונה עליונה. כי **הברית** היא בחינת המלכות **כשהיא** דבקה **תמיד בימין העליון**. שהוא חסד דז"א, **וימין העליון הזה עתיד לבנות את בית** המקדש, שהוא ברית, דהיינו המלכות.

מאמר בית שלישי לא כתיב באורייתא

קמג) **אמר רבי אבא** וכו': **נזכרתי דבר אחד ששמעתי ממאור הקדוש**, ר"ש, **ששמע**

תלת בעין *) בעינא למתבע מנך. חד, דאתון אמרין דיתבני לכו בי מקדשא אחרא, והא לא הוו למבני אלא תרי זמנין, בית ראשון ובית שני, בית כ שלישי לא תשכח באורייתא, והא מה דהוה ליה למבני, כבר אתבנון, ולעולם לית ביה יתיר, דהא תרי בתי ישראל קרא לון קרא. וכתיב, ט) גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון.

קמד) ותו, דאתון אמרין, דאתון קרבין למלכא עלאה, יתיר מכל שאר עמין, מאן דמתקריב למלכא, איהו חדי ל תדיר, בלא צערא, בלא דחילו, ובלא דחיקו. והא אתון בצערא ובדחקא וביגונא תדיר, יתיר מכל בני עלמא. ואנן לא אתקריב לן צערא ודחקא ויגונא כלל. אנן קריבין למלכא עלאה, ואתון רחיקין מניה, וע"ד אית לכו צערא ודחקא אבלא ויגונא, מה דלא אית לן.

קמה) ותו, דאתון לא אכלי נבלה וטרפה, בגין דתהוון בריאין, וגופא דלכון להוי בבריאותא. אנן אכלינן כל מה דבעינן, ואנן תקיפין בחילא בבריאותא, וכל שייפון דילן בקיומייהו. ואתון דלא אכלין, חלשין כלכו במרעין בישין, ובתבירו יתיר מכל שאר עמין. עמא דסני מ לכון אלהכון נ בכלא. סבא סבא. לא תימא לי מדי, דלא אשמעינך, ולא אקבל מנך. זקיף עינוי ר' אליעזר, ואשגח ביה, ואתעביד תלא דגרמי.

קמו) כיון דנח רוגזיה, אהדר רישיה ובכה, ואמר, ס) יי' אדוננו מה אדיר שמך בכל הארץ. כמה תקיף חילא ס דשמא קדישא, תקיפא בכל ארעא, ע וכמה

מסורת הזהר

ס) (חגי ב) משפטים נב צ"ש. י) (תהלים ח) שמית ו צ"ע.

חלופי גרסאות

כ מוסיף שלישי ובית רביעי. ל מוסיף יתיר תדיר. מ ל"ג לכון. נ מכלא. ס ל"ג דשמא. ע ל"ג מן וכמה עד ולית מלה.

הסולם

מאמר בית שלישי לא כתיב באורייתא

משמו של רבי אליעזר. יום אחד בא חכם אחד גוי, אמר לו זקן זקן, ג' שאלות אני רוצה לשאול ממך. אחת, שאתם אומרים שיהיה נבנה לכם בית מקדש אחר. והרי אין לבנות אלא ב' פעמים, בית ראשון ובית שני כתוב, ובית שלישי לא תמצא בתורה, ומה שהיה בשבילכם לבנות כבר נבנה. ולעולם אין בו יותר, כי שני בתי ישראל קרא אותם הכתוב, וכתוב על בית שני, גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון.

קמד) **ותו, דאתון אמרין** וכו': ועוד. אתם אומרים שאתם קרבים למלך העליון יותר מכל שאר העמים, מי שמקורב אל המלך, הוא שמח תמיד בלא צער, בלא יראה, בלא צרות. והרי אתם נמצאים תמיד בצער ובצרות וביגון יותר מכל בני העולם. ואנו, לא קרב אלינו צער וצרה ויגון כלל. הרי שאנו קרבים למלך העליון, ואתם רחוקים ממנו, וע"כ יש לכם צער וצרה ואבל ויגון, מה שאין לנו.

קמה) **ותו, דאתון לא** וכו': ועוד. שאתם אינכם אוכלים נבלה וטרפה, כדי שתהיו בריאים, והגוף שלכם יהיה בריא. אנו, אוכלים כל מה שאנו רוצים, ואנו חזקים בכח ובבריאות וכל אברינו בקיום שלהם. ואתם, שאינכם אוכלים, כלכם חלשים במחלות רעות, ורצוצים יותר מכל שאר העמים. אתם עם, ששונא אתכם ה' מכל וכל. זקן זקן אל תאמר לי כלום כי לא אשמע אותך, ולא אקבל ממך. נשא עיניו ר' אליעזר, והביט בו, ועשה אותו גל של עצמות.

קמו) **כיון דנח רוגזיה** וכו': כיון שנח כעסו, החזיר ראשו ובכה ואמר, ה' אדוננו מה אדיר שמך בכל הארץ. כמה חזק הוא הכח של השם הקדוש התקיף בכל הארץ, וכמה חביבים

(דפו"י דף ר"כ ע"ב *) דף רכ"א ע"א)

חביבין מלי דאורייתא, דלית לך מלה זעירא דלא תשכח לה באורייתא, ולית מלה זעירא דאתיא באורייתא, דלא נפקת מפומיה דקב״ה. מלין אלין דשאל ההוא רשע, אנא שאלנא יומא חד לאליהו, ואמר דהא במתיבתא דרקיעא, אתסדרו קמיה דקב״ה, פ והכי הוא.

קמז) **דכד נפקו ישראל ממצרים**, בעא קב״ה למעבד לון בארעא, כמלאכין קדישין לעילא, ובעא למבני לון ביתא קדישא, ולנחתא צ ליה מגו שמי רקיעין, ולנטעא לון לישראל, נציבא קדישא, כגוונא דדיוקנא דלעילא. הה״ד כ) **תביאמו ותטעמו בהר נחלתך. באן אתר** ק **במכון לשבתך פעלת יי׳**. בההוא דפעלת אנת יי׳, ולא אחרא. מכון לשבתך פעלת יי׳, דא בית ראשון. מקדש יי׳ כוננו ידיך, דא בית שני. ותרווייהו, אומנותא דקב״ה אינון.

קמח) **ומדארגיזו קמיה במדברא**, מיתו, ר **ואכנס לון קב״ה לבנייהו בארעא.** ש **וביתא אתבני על ידא דבר נש**, ובגין כך לא אתקיים. ושלמה הוה ידע, דבגין דהאי עובדא דבר נש לא יתקיים, ועל דא אמר, ל) אם יי׳ לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו, דהא לית ליה ביה קיומא. ביומוי דעזרא, גרם חטאה, ואצטרכון אינון למבני, ולא הוה ביה קיומא. ועד כען, בניינא קדמאה דקב״ה, לא הוה בעלמא, ת **ולזמנא דאתי כתיב**, מ) **בונה ירושלם יי׳, איהו ולא אחרא.** ובניינא דא אנן מחכאן, ולא בניינא דבר נש, דלית ביה קיומא כלל.

קמט) **בית ראשון, ובית שני**, א **יחית לון קודשא בריך הוא כחדא מלעילא.**

מסורת הזהר

כ) (שמות טו) הקסה״ז צ צ״ג ז״ח כח ט״ג שכ״ו. ל) (תהלים קכז) ויצא מד צ״א. מ) (שם קמז) ב״א רלג צ״ו.

חלופי גרסאות

פ ל״ג והכי הוא. צ לה. ק מכון. ר ואנח. ש מוסיף דאוליפו [אוליפו] עובדיהון וביתא. ת דכתיב ול״ג ולזמנא דאתי כתיב. א אחית.

הסולם

מאמר

דברי תורה, שאין לך דבר קטן שלא תמצאהו בתורה, ואין דבר קטן שבא בתורה, שלא יצא מפיו של הקב״ה. דברים אלו ששאל אותו רשע, אני שאלתי יום אחד את אליהו, ואמר, כי במתיבתא דרקיע, סודרו אותם הדברים לפני הקב״ה, וכך הם.

קמז) **דכד נפקו ישראל** וכו׳: כשיצאו ישראל ממצרים, רצה הקב״ה לעשות אותם בארץ, כמלאכים הקדושים למעלה, ורצה לבנות להם בית קדוש, ולהורידו משמי השמים, ולנטוע את ישראל בארץ נטע קדוש, כעין הצורה שלמעלה. ז״ש, **תביאמו ותטעמו בהר נחלתך**. באיזה מקום, **מכון לשבתך פעלת ה׳** באותו מקום, שאתה ה׳ פעלת אותו, ולא אחר. מכון לשבתך פעלת ה׳, זהו בית ראשון. מקדש ה׳ כוננו ידיך, זהו בית שני. ושניהם פעולתו של הקב״ה הם.

(דפו״י דף רכ״א ע״א)

בית שלישי לא כתיב באורייתא

קמח) **ומדארגיזו קמיה במדברא** וכו׳: ומשהכעיסו לפניו במדבר, מתו, והביא הקב״ה את בניהם בארץ. ובית המקדש נבנה על ידי אדם. וע״כ לא נתקיים. כי הם צריכים להיות פעולתו של הקב״ה. ושלמה היה יודע שמשום שזה הוא מעשה ידי אדם לא יתקיים. וע״כ אמר, אם ה׳ לא **יבנה בית שוא עמלו בוניו בו.** כי אין לו קיום. בימיו של עזרא, גרם החטא, והם היו צריכים לבנות בית המקדש. וע״כ לא היה בו קיום. ועד עתה, בנין הראשון של הקב״ה עוד לא היה בעולם. ולעתיד לבא כתוב, בונה ירושלים ה׳, הוא יבנה ולא אחר. ולבנין זה אנו מחכים ולא לבנין בן אדם שאין לו קיום כלל.

קמט) **בית ראשון ובית** וכו׳: בית ראשון ובית שני יוריד הקב״ה בבת אחת מלמעלה, הבית הראשון, שהוא כנגד בינה,

יהיה

בית ראשון באתכסיא, ובית שני באתגליא. ההוא בית להוי באתגליא, דאתקרי בית שני, דיתחזי לכל עלמא אומנותא דקב״ה. חדוה שלים, ורעותא דלבא בכל קיומא.

קנ) **ההוא בית ראשון באתכסיא, אסתלק לעילא, על גבוי דההוא דאתגליא, וכל עלמא יחמון, ענני יקר דסחרן על** ב **גבי דההוא דאתגלייא, ובגו דאינון ענני, הוי בית ראשון, בעובדא טמירא, דסליק עד רום יקר שמייא ובניינא דא אנן מחכאן.**

קנא) **ועד** ג **כען, לא הוה בעלמא, דאפילו קרתא דירושלם לא ליהוי אומנותא דב״נ, דהא כתיב,** ד **ואני אהיה לה נאם יי׳ חומת אש סביב וגו׳. אי לקרתא כתיב הכי, כל שכן ביתא, דאיהו דיורא דיליה. ועובדא דא, הוי אתחזי למהוי ברישא, כד נפקו ישראל ממצרים, ואסתלק עד לסוף יומין, בפורקנא** *) **בתראה.**

קנב) **שאלתא אחרא, דודאי אנן קרבין למלכא עלאה, יתיר מכל שאר עמין. ודאי הכי הוא, דישראל עבד לון קב״ה לבא דכל עלמא. והכי אינון ישראל בין שאר עמין, כלבא בין שייפין, כמה דשייפין לא יכלי למיקם בעלמא אפילו רגעא חדא בלא לבא,** ד **הכי עמין כלהו, לא יכלין למיקם בעלמא, בלא ישראל. ואוף הכי ירושלם בגו שאר ארעאן, כלבא בגו שייפין. ועל דא** ה **איהי באמצעיתא דכולי עלמא. כלבא גו שייפין.**

מסורת הזהר

נ) (זכריה ב) ב״א רלז צ״ח.

חלופי גרסאות

ב גג ; גו. ג דלא ול״ג כען. ד ל״ב מן הכי עד יע״ד. ה הוו.

הסולם

מאמר — בית שלישי לא כתיב באורייתא

יהיה במכוסה, ובית השני, שהוא כנגד המלכות, יהיה בגלוי בית ההוא שנקרא בית שני יהיה בגלוי כדי שתראה לכל העולם אומנותו של הקב״ה. ואז תהיה שמחה שלמה, ורצון הלב, בכל קיומו.

קנ) **ההוא בית ראשון** וכו׳: בית הראשון ההוא שיהיה במכוסה, עולה למעלה על בית שני שנתגלה, וכל העולם יראו ענני יקר המקיפים אותו הבית שנתגלה, ובתוך אלו העננים יהיה הבית הראשון בפעולה נסתרת. העולה עד רום יקר השמים. שהוא בינה. ואל בנין זה אנו מחכים.

קנא) **ועד כען לא** וכו׳: ועד עתה לא היה זה בעולם, כי אפילו העיר ירושלים לא תהיה אומנותו של אדם, כי כתוב, ואני אהיה לה נאום ה׳ חומת אש סביב וגו׳. אם בעיר כתוב כך, כל שכן הבית, שהוא משכן שלו.

(דפו״י דף רכ״א ע״א *) דף רכ״ז ע״ב)

ופעולה זו של הקב״ה, היתה צריכה להיראות בתחילה, כשיצאו ישראל ממצרים, ונתעכב עד לאחרית הימים בגאולה האחרונה.

מאמר למה ישראל בצערא יתיר משאר העמים

קנב) **שאלתא אחרא דודאי,** וכו׳: השאלה השניה, ששאל אותו הגוי, הוא כך. כי ודאי אנו קרבים אל מלך העליון יותר מכל שאר העמים. ודאי כך הוא, שישראל עשה אותם הקב״ה, לב, של כל העולם. וכך הם ישראל בין שאר האומות, כמו לב בין האברים, וכמו שאברי הגוף לא יכלו להתקיים בעולם אפילו רגע אחד בלי הלב, כך כל העמים אינם יכולים להתקיים בעולם בלא ישראל. וגם ירושלים היא כך בין שאר הארצות כמו לב בין האברים. וע״כ היא באמצעו של כל העולם. כלב שהוא באמצע האברים.

וישראל

קנג) וישראל מתנהגן גו שאר עמין, כגוונא דלבא גו שייפין. לבא איהי רכיך וחלש, ואיהו קיומא דכל שייפין, לא ו ידע מצערא ועקא ויגונא כלל אלא לבא, דביה קיומא, דביה סוכלתנו, שאר שייפין לא אתקריב בהו כלל, דהא לית בהו קיומא, ולא ידעין מדי. כל שאר שייפין לא קריבין ז למלכא, דאיהו חכמתא וסוכלתנו, דשריא במוחא, אלא לבא. ושאר שייפין, רחיקין מניה, ולא ידעין מניה כלל. כך ישראל, למלכא קדישא קריבין, ושאר עמין רחיקין מניה.

קנד) שאלתא אחרא, דישראל לא אכלי נבלות וטרפות, וטנופא ולכלוכא דשקצים ורמשים כשאר עמין, הכי הוא, דהא לבא דאיהו רכיך וחלש, ומלכא וקיומא דכל שאר שייפין, לא נטיל למזוניה, אלא ברירו וצחותא דכל דמא, ומזוניה נקי וברירא, ח ואיהו רכיך וחלש מכלא, ושאר פסולת אנח לכל שייפין, וכל שאר שייפין לא משגחין בהאי, אלא כל פסולת וביש דכלא נטלין, ואינון בתקיפו כמה דאתחזי לון.

קנה) ועל דא בכל שאר שייפין אית אבעבועין, שאת או ספחת, סגירו דצרעת. ללבא, לאו מכל הני כלום, אלא איהו נקי ברירא מכלא, לית ביה מומא כלל. ט כך קב"ה נטיל ליה לישראל דאיהו נקי וברירו דלית ביה מומא על דא כתיב, י כלך יפה רעיתי ומום אין בך. אתא רבי יוסי, נשיק ידוי, אמר, אילו לא אתינא לעלמא, אלא למשמע דא, דיי.

מסורת הזהר

ט) (שיר ד) צו י צ"מ ז"ח יד ט"א ש"ג ט"ג של"ב לא ט"ג שמ"ד תק"ח קח ט"ג שי"ט.

חלופי גרסאות

ו ידעין. ז ללבא. ח דכלא ול"ג ואיהו רכיך וחלש מכלא. ט ל"ג מן כך עד ע"ד.

מאמר הסולם

ישראל דלא אכלו נבלות וטרפות למה הן חלשים

קנג) **וישראל מתנהגן גו** וכו': וישראל מונהגים תוך שאר העמים, כמו הלב בתוך האברים. הלב הוא רך וחלש והוא קיום של כל האברים, וכל האברים אינם יודעים מצער וצרה ויגון כלל, אלא הלב, שבו הקיום, ובו **התבונה. שאר האברים**, אין הצער והיגון קרבים אליהם כלל, כי אין בהם קיום, ואינם יודעים כלום. כל שאר האברים אינם קרבים אל המלך, שהוא החכמה והתבונה, השורים במוח, אלא לב. ושאר אברים רחוקים ממנו, ואינם יודעים ממנו כלל. כך ישראל קרבים אל המלך הקדוש, ושאר העמים רחוקים ממנו.

מאמר ישראל דלא אכלו נבלות וטרפות למה הן חלשים

קנד) **שאלתא אחרא, דישראל** וכו' השאלה האחרת, ששאל הגוי שישראל אינם אוכלים נבלות וטרפות וטנוף ולכלוך של שקצים ורמשים כשאר העמים ועכ"ז הם חלשים מהם. כך הוא. כי הלב שהוא רך וחלש והמלך יתקיום של שאר האברים אינו לוקח מאכילת האדם למזונותיו, אלא הברור והצח מכל הדם הנעשה מהמאכל, ומזונו נקי וברור, והוא רך וחלש מכל ושאר הפסולת מן הדם מניח לשאר האברים, וכל שאר האברים אינם משגיחים בזה שיהיה מזונם נקי, אלא לוקחים כל הפסולת, והרע מכל, והם חזקים כמו שראוי להם.

קנה) **ועל דא בכל** וכו': וע"כ בכל שאר האברים יש אבעבועות שאת או ספחת, ואבעבועות של צרעת. אבל ללב אין מכל זה כלום, אלא הוא נקי וברור, שאין בו מום כלל, כך הקב"ה לקח לו את ישראל שהוא נקי וברור שאין בו מום, על זה כתוב, כלך יפה רעיתי ומום אין בך. בא ר' יוסי נשק ידיו, אמר אלו לא באתי לעולם אלא לשמוע זה היה די.

קנו) ושם איש ישראל המוכה וגו'. אמר ר' יצחק, האי קרא הכי הוה ליה למכתב. ושם איש ישראל אשר הכה פנחס, ולא המוכה אשר הוכה, לא נאמר אלא בארח סתים.

קנז) א אלא הכי אמר ר' ב אלעזר, כיון דסלקיה קב"ה לפנחס לכהנא רבא, לא בעא לאדכרא ליה לפנחס בקטלנותא דבר נש. דהא לא אתחזי לכהנא רבא. עד לא סלקיה לכהנא רבא, ג אדכר ליה, ואמר וירא פנחס ויקח רמח וגו', וידקור את שניהם וגו'. כיון דסלקיה לכהנא רבא לא אדכר שמיה בקטלנותא, דלא ד אתחזי ליה, וחס עליה יקרא דקב"ה, דכהנא רבא לא אתחזי לאדכרא בקטלנותא. ושם האשה ה המוכה, אוף הכי.

קנח) רבי שמעון הוה אזיל מקפוטקיא ללוד, ור' יהודה אזיל עמיה, עד דהוו אזלי פגע בהו ר' פנחס בן יאיר, ותרין גוברין טוענין אבתריה. שכיך חמריה דר' פנחס. טעינו ליה, ולא אזיל. אמר ר' פנחס, שביקו ליה, דהא ריחא דאנפין חדתין קא ארח, או נסא אתעביד לן השתא. עד דאינון תמן, נפק ר' שמעון מבתר חד טנרא. נטל חמרא ואזיל, אמר ר' פנחס, ולא אמרית לכו, דהא ריחא דאנפין חדתין קא ארח.

קנט) נחת ו וגפיף ליה ר' פנחס, ובכה, אמר ליה, חמינא בחלמי, דאתיא שכינתא לגבי, ויהבת לי ז נזבזין רברבן, וחדינא בה. ח השתא כמה דחמינא.

חלופי גרסאות

א והכי ול"ג אלא. ב שמעון. ג ל"ג אדכר ליה. ד יתחזי. ה ל"ג המוכה. ח מוסיף הא השתא.

אמת ו) וחיבק אותו. ז) אוצרות.

הסולם

מה דהשתא קדמאה להוי בתחה"מ בתראה

מאמר

מאמר ושם איש ישראל המוכה

קנו) **ושם איש ישראל המוכה** וגו': אמר ר' יצחק, מקרא זה כך היה צריך להכתב. ושם איש ישראל אשר הכה פנחס, ולא המוכה אשר הוכה. שלא נאמר זה אלא בדרך סתם. שלא נזכר המכה.

קנז) **אלא הכי אמר** וכו': ומשיב, אלא כך אמר ר' אלעזר, כיון שהקב"ה העלה את פנחס לכהן גדול, לא רצה להזכיר את פנחס בהריגת אדם. כי אינו יפה לכהן גדול. מטרם שהעלהו לכהן גדול, הזכירו ואמר, וירא פנחס ויקח רומח וגו', וידקור את שניהם וגו'. כיון שהעלהו לכהן גדול, לא נזכר שמו בהריגה, כי אינו ראוי לו, וחס עליו כבוד הקב"ה, שכהן גדול אינו ראוי להיות נזכר בהריגה. ושם האשה המוכה, ג"כ נאמר סתם, שלא נזכר מי הרגה, מאותו הטעם.

(דפו"י דף רכ"א ע"ב)

קנח) **רבי שמעון הוה** וכו': ר"ש היה הולך מקפוטקיא ללוד, ור' יהודה הלך עמו. בעוד שהיו הולכים, פגש אותם ר' פנחס בן יאיר, ושני אנשים מחמרים אחריו. עמד חמורו של ר' פנחס. דקרו אותו עם מחט שילך, ולא הלך. אמר ר' פנחס, אל המחמרים, עזבו אותו. כי ריח פנים חדשות הבאים אלינו, הוא מרית. או שנס יעשה לנו. בעוד שהם שם, יצא ר' שמעון מאחורי סלע אחד. נסע החמור והלך. אמר ר' פנחס, וכי לא אמרתי לכם שריח פנים חדשות הוא מרית. **טעינו**, פירושו דקרו, כי תרגום מדוקרים הוא מטעינין (ירמיה ל"ז).

קנט) **נחת וגפיף ליה** וכו': ירד ר' פנחס, מחמורו, וחבק את ר' שמעון ובכה. אמר לו, ראיתי בחלומי שהשכינה באה אלי, ונתנה לי מתנות גדולות, ושמחתי בה. **עתה** התקיים מה שראיתי. א"ר שמעון, מקול פסיעות חמורך, הכרתי שאתה הוא. **עתה** השמחה שלמה. א"ר

אמר ר' שמעון, ט) מקל פרסי דחמרך, ידענא דאנת הוא. השתא ע חדוה שלים. אמר ר' פנחס, נתיב בדוך חד, דמלי דאורייתא אצטריך צחוחא. אשכחו עינא דמיא, ואילנא, יתבו.

קס) אמר ר' פנחס, מסתכל הוינא דהא לתחיית המתים, פ בארחא אחרא יעביד לון קב"ה, צ ומה ק דהוה השתא קדמאה, ליהוי כדין בתראה. מנלן. מאינון עצמות. ר הנהו גרמין דאחיא לון קב"ה על ידי יחזקאל, דכתיב ש) ותקרבו עצמות עצם אל עצמו בקדמיתא, ולבתר כתיב *) וראיתי והנה עליהם גידים ובשר עלה וגו'. ויקרם עליהם עור מלמעלה ורוח אין בהם. דהא מה דאפשיט בקדמיתא, ליהוי בתראה. ש בקדמיתא אפשיט מרוחא, ולבתר עור, ת ולבתר בשר, ולבתר עצמות.

קסא) אר"ש, בדא אקשן קדמאי, אבל גרמין אלין דאחיא קב"ה, נסין ואתין משניין, עבד בהו קב"ה. ת"ח מה כתיב, פ) זכר נא כי כחומר עשיתני ואל עפר תשיבני. מה כתיב בתריה, הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני, עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תסוככני. זמין קב"ה, לבתר א דיתבלי ב"נ בעפרא, ומטי זמנא דתחיית המתים, דההוא גרמא דישתאר. למעבד ליה כעסה דא, וכגבינה ב דחלב, ונביע דחלב, דהוא נביעו נקי מצוחצח בצחוחא. ג יתערב ד ההוא גרמא ויתמחי כחלבא, ולבתר יקפיא ליה, ויתצייר בצייורא כגבינה בקפיאותא, ולבתר יתמשך עליה עור ובשר ועצמות ה וגידים.

מסורת הזהר

ש) (יחזקאל לז) ח"ג רסז: ת"ז תכ"א סג. תס"ט קה: בהשמטות ח"ג קמ. פ) (איוב י).

חלופי גרסאות

ע בחדוה. פ כארחא דארעא; באורחא דארעא. צ במה; מוסיף מכאן במה. ק דהוא ר ל"ג הנהו. ש מוסיף בקדמיתא עור ולבתר בשר בקדמיתא. ת ל"ג ולבתר.

א דיתגבל. ב ל"ג דחלב וגביע; וגביע דחלב ול"ג וכגבינה כחלב; וכגבינה דחלב. ג מוסיף ההוא גרמא כד יתערב. ד ל"ג ההוא גרמא. ה ל"ג וגידים.

דרך אמת ט) מקול פרסות של חמורך יודע אני שאתה ברוב שמחה.

הסולם

מה דהשתא קדמאה להוי בתחה"מ בתראה

מאמר

פנחס נשב באיזה מקום, כי דברי תורה צריכים צחות. מצאו עין של מים ואילן, וישבו.

קס) **אמר ר' פנחס** וכו': אר"פ, מסתכל הייתי, כי לתחיית המתים בדרך אחר יעשה אותנו הקב"ה, ומה שהיה עתה ראשון להסתלקות יהיה אז אחרון לתחיה. מאין לנו מאלו העצמות, אלו העצמות שהחיה אותם הקב"ה על ידי יחזקאל, שכתוב, בתחילה, ותקרבו העצמות עצם אל עצמו, ואח"כ כתוב, וראיתי והנה עליהם גידים ובשר עלה וגו', ואח"כ, ויקרם עליהם עור מלמעלה ורוח אין בהם. כי מה שהפשיט האדם תחילה, יהיה אחרון, שבתחילה נפשט מרוח, ואח"כ נרקב העור, ואח"כ הבשר ואח"כ הגידין ואח"כ העצמות, ובתחיה הוא להיפך, תחילה העצמות ואח"כ הגידין ואח"כ הבשר ואח"כ העור.

(דפו"י דף רכ"א ע"ב *) דף רכ"ב ע"א)

מאמר תחית המתים

קסא) **אר"ש בדא אקשן** וכו': א"ר שמעון, בזה הקשו הראשונים. אבל עצמות אלו שהחיה הקב"ה, עשה בהם הקב"ה נסים ואותות משונים. בוא וראה, מה כתוב, זכר נא כי כחומר עשיתני ואל עפר תשיבני. מה כתוב אחריו, הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תסוככני. אחר שהאדם נרקב בעפר והגיע הזמן של תחיית המתים, עתיד הקב"ה לעשות אותו העצם הנשאר, שאינו נרקב, (כנ"ל וארא אות קכ"ז) כמו

קסב) **הה"ד הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני. התכתני לא כתיב, אלא תתיכני. הקפיתני לא כתיב, אלא תקפיאני. הלבשתני לא כתיב, אלא תלבישני. סוככתני לא כתיב, אלא תסוככני.** ו **כלהו לבתר זמנא משמע.**

קסג) **ולבתר מה כתיב, חיים וחסד עשית עמדי, דא רוחא דחיי.** ז **ואי תימא עשית עמדי כתיב, ולא כתיב תעשה. אלא הכי אמר, חיים וחסד עשית עמדי.** ח **בההוא עלמא שדית בי רוחא דחיים, אבל** ט **ופקודתך, דמטרוניתא דמלכא. שמרה רוחי, איהי נטרת לרוחי, בההוא עלמא. מאי ופקודתך. דאת זמין לפקדא לה** כ **בקדמיתא.**

קסד) **ורזא דמלה** ל **דא, כל נפשין דצדיקייא, גניזין וטמירין תחות כרסייא דמלכא, ואיהי נטרא לון, לאתבא לון לדוכתייהו, הה"ד ופקודתך שמרה רוחי. מאי ופקודתך. כד"א,** צ) **פקודתו יקח אחר.** מ **פקודתך,** נ **דא מטרוניתא דמלכא,** ס **דכל רוחין אינון פקדונין בידהא, הה"ד** ק) **בידך אפקיד רוחי וגו', ואיהי נטרא לון, בגין דא שמרה רוחי,** ע **ואיהי נטרת לה.**

קסה) **כגוונא דא** פ **אמר דוד,** ר) **שמרה נפשי כי חסיד אני. שמרה: דא מטרוניתא דמלכא. דאיהי נטרא נפשי, בגין כי חסיד אני. ובכל אתר דכתיב סתם,**

מסורת הזהר

צ) (תהלים קט). ק) (שם לא) צו נב צ"ש. ר) (שם פו) לעיל אות יב צ"ט להלן אות קפב צ"ט.

חלופי גרסאות

ו ל"ג כלהו לבתר זמנא משמע. ז ל"ג ואי תימא. ח בהאי עלמא חיים ול"ג מן בההוא עד אבל; בהאי עלמא דאתי ההוא חיים אבל. ט ל"ג מן ופקודתך עד ופקודתך. י ל"ג לה. כ מוסיף בקדמיתא שמרה רוחי. ל ל"ג דא. מ פקודתו. נ ודאי. ס איהי ול"ג מן דכל עד שמרה. ע איהי. פ ל"ג אמר דוד.

הסולם

מאמר תורת המתים

כמו עסה זו, וכמו גבינת חלב, וכנביע של חלב שהוא נביע נקי מצוחצח בצחות. כי עצם ההוא יתדקיק, דהיינו שיעשה דק מאד, ויהיה נשחק עד שיעשה חלב, ואח"כ מקפיא אותו, ויהיה מצטייר בציור, כמו גבינה קפואה, ואח"כ ימשוך עליו עור ובשר ועצמות וגידים. **יתערב** פירושו יתדקיק כי על רקיקין מתרגם יונתן ערובין (שמות כ"ט ב).

קסב) **הה"ד הלא כחלב** וגו'; ז"ש, הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני. התכתני לא כתוב, אלא לשון עתיד, תתיכני. הקפיאני לא כתוב, אלא תקפיאני. הלבשתני לא כתוב, אלא תלבישני. סוככתני לא כתוב, אלא תסוככני. כי הכל משמע לאחר זמן, בעת התחיה.

קסג) **ולבתר מה כתיב** וכו'; ואח"כ מה כתוב, חיים וחסד עשית עמדי. זהו רוח החיים. ואם תאמר, עשית עמדי כתוב, לשון עבר, ולא כתיב תעשה. ומשיב, אלא כך אמר, **חיים וחסד עשית עמדי**, שבעולם ההוא נתת בי רוח החיים, אבל **ופקודתך**, של המטרוניתא של המלך, דהיינו המלכות, **שמרה רוחי**, היא שומרת הרוח שלי בעולם ההוא. ולמה אומר על המלכות **ופקודתך**, הוא משום שאתה עתיד לפקוד אותה **תחילה**. ע"כ אומר עליה, ופקודתך.

קסד) **ורזא דמלה דא** וכו'; וסוד הדבר הזה, כל נפשות הצדיקים גנוזות ונסתרות תחת כסא המלך, שהוא המלכות הנקראת כסא, והיא שומרת אותן להחזירם למקומם. ז"ש **ופקודתך שמרה רוחי**, מהו ופקודתך, הוא כש"א **פקודתו, יקח אחר. פקודתך** זו היא המטרוניתא של המלך. דהיינו המלכות, שכל הרוחות הם פקדונות בידיה. ז"ש, בידך אפקיד רוחי וגו'. והיא שומרת אותן. משום זה כתוב שמרה רוחי, שהיא שומרת אותה.

קסה) **כגוונא דא אמר** וכו'; כעין זה אמר דוד, **שמרה** נפשי כי חסיד אני. **שמרה** זו היא המטרוניתא של המלך, שהיא שמרה נפשי, משום שחסיד אני. ובכל מקום שכתוב סתם שלא כתוב השם, זו היא המטרוניתא.

דא מטרוניתא. כד"א, ש) ויקרא אל משה. ת) ויאמר אם שמע תשמע בקול יי אלהיך.

קסו) בכה ר' פנחס, ואמר, ולאו אמרית לך דשכינתא יהבת לי נבזבזן ומתנן, זכאה חולקי צ דזכינא למחמי לך, ושמענא דא. א"ל, בההוא זמנא, תינח ההוא גרמא, שאר גרמין דישתכחון מה יתעביד מנהון. א"ל, כלהו יתכלילו בההוא נביעו דהאי גרמא, ויתכלילו בהדיה, ויתעביד כלא עסה חדא, ותמן יתצייר ציורא, כמה דאתמר. הה"ד, א) ועצמותיך יחליץ. מאי יחליץ. כד"א ב) חלץ מהם. כלהו יתעברון מקיומייהו, ויתכלילו בהאי גרמא, למהוי עסה חדא. וכדין ג) והיית כגן רוה וכמוצא מים וגו'.

רעיא מהימנא

קסז) ק אמר רעיא מהימנא, ווי לון לבני נשא, דאינון אטימין לבא, סתימין עייניו, דלא ידעין דכד אתי ליליא, תרעין דגיהנם אתפתחו, דאיהי מרה. ר ועשנין דילה, דמתפשטין סלקין עד מוחא. וכמה חיילין דיצר הרע, מתפשטין בכל אברין דגופא. ש ותרעין דג"ע, דאיהו עיינין דלבא, מסתתמין ולא מתפתחין. דכל נהורין דעיינין, מלבא נפקין.

קסח) ותרעין דלבא, אינון עיינין מסתתמין, בגין דלא מסתכלין באלין מזיקין, ת דאינון לילית. ולא שלטין בנהורין דלבא, דאינון מלאכים דמתפשטין בכל אברים, כענפין דאילנא לכל סטרא. בההוא זמנא אינון כלהו נהורין סתימין

מסורת הזהר

ש) (שמות כד). ת) (שם טו) וירא מה צ"ב. א) (ישעיה נח) משפטים יח צ"ס. ב) (הושע ה) ז"ח נט ט"ב שלב. ג) (ישעיה נח) ב"א קטז צ"ה תק"ח צח ט"ד ש"כ שכ"ד.

חלופי גרסאות

צ דחמינא לך ושאלנא דא. ק דאמר ; קאמר. ר ועשבין. ש ותרעין דאיהו לבא דג"ע ; ותרעין דגופא דאיהי ג"ע. ת דאלין לילות.

הסולם

מאמר תחיית המתים

שהיא המלכות. כש"א ויקרא אל משה, שלא נזכר השם, וכן ויאמר אם שמוע תשמע בקול ה' אלקיך שלא נזכר מי האומר. היא המלכות.

קסו) **בכה ר' פנחס** וכו' : בכה ר' פנחס ואמר, ולא אמרתי לך שהשכינה נתנה לי מנחות ומתנות, בחלומי, שהכונה היתה על אלו הממרות של ר"ש. אשרי חלקי שזכיתי לראותך ושמעתי את זה. אמר לו, בזמן ההוא של תחיית המתים. מה שאמרת, נכון הוא באותו עצם שאינו נרקב. שאר העצמות הנמצאים מה נעשה מהם. אמר לו כולם יהיו נכללים באותו הנביע של העצם ההוא, ויוכללו עמו ויעשו הכל עיסה אחת, ושם יצטייר ציור האדם. כמו שאמרו, ז"ש, ועצמותיך יחליץ. מהו יחליץ. הוא כש"א, חלץ מהם. כולם יתעברו מקיומם, ויוכללו בעצם הזה להיות עיסה אחת. ואז והיית כגן רוה וכמוצא מים וגו'.

קסז) **אמר רעיא מהימנא** וכו' : אמר

(דפו"י דף רכ"ב ע"א)

רע"מ, אוי להם לבני אדם אטומי הלב שתומי העין שאינם יודעים, כי כשבא הלילה, נפתחים שערי גיהנם, שהוא נקרא מרה. והעשנים שלו המתפשטים עולים עד המוח. וכמה כחות של יצר הרע מתפשטים בכל אברי הגוף. והשערים, של גן העדן, שהם עיני הלב נסתמים ואינם נפתחים. כי כל האורות שבעינים יוצאים מן הלב.

מאמר בידך אפקיד רוחי

קסח) **ותרעין דלבא אינון** וכו' : ושערי הלב, שהם העינים, נסתמים, כדי שלא יסתכלו באלו המזיקים, שהם לילית. ואינם שולטים באורות הלב, שהם מלאכים המתפשטים בכל האיברים כענפי האילן לכל צד. בזמן ההוא כל האורות סתומים בלב, ומתאספים אליו, כיונים אל ארובותיהם. כנח ואשתו, וכל מין ומין שנכנסו עמו, בתיבה.

ומזיקין

בלבא, ומתכנשין לגביה, ד) כיונים אל ארבותיהם. כנח ואתתיה, וכל מין ומין דעאלו עמיה בתיבה.

קסט) ומזיקין דמתגברין על כל אברים דגופא, כמי טופנא דגברו עליה ט"ו אמה, בגין דחב א ביה"ה, ואסתלק י"ה מן גופא, ואשתאר אלם, בלא ראיה ושמיעה וריחא ודבור. ורזא דמלה, ה) נאלמתי ב דומיה, דומי"ה : דו"ם י"ה. כההוא זמנא, חמש עשרה אמה, גברו מזיקין על גופא. ואינון ככסלא לעוגיא.

קע) *) וכגוונא דנח, שלח את היונה בשליחותיה. ג אוף הכי שלח נשמתא ד באדם. רוחיה בשליחותיה. ובגין דא צריך ב"נ לפקדא לה במטרוניתא. ה"ד ו) בידך אפקיד רוחי. ואם היא אסירא בחובוי דגופא, ה בידא דחיילין דיצר הרע, מה כתיב, בידך אפקיד רוחי פדית אותי יי' אל אמת.

מסורת הזהר

ד) (ישעיה סא) משפטים סג צ"צ. ה) (תהלים לט) כ"א שלד צ"ג. ו) (תהלים לא) לעיל אות קסד צ"ק.

חלופי גרסאות

א ביה ואסתלק ביה. ב מוסיף דומיה החשיתי מטוב וכאבי נעכר. ג ל"ג מן אוף עד יכגין. ד ואדם. ה בתיילין ול"ג בידא.

הסולם

מאמר

קסט) **ומזיקין דמתגברין** וכו' : והמזיקים המתגברים על כל אברי הגוף הם כמי המבול שגברו עליהם י"ה אמה. משום שחטא ביה"ה, ונסתלק י"ה מן הגוף, דהיינו שנסתלק י"ה מן אלקים, ונשאר אלם, בלי **ראיה ושמיעה וריח ודבור**. וסוד הדבר **נאלמתי דומיה**, דומי"ה, הוא אותיות **דום** י"ה. דהיינו כזמן ההוא של המבול, **חמש עשרה אמה, גברו** המזיקים על הגוף, והם מקיפים את הגוף, **כמו תלם** המקיף את החפירה והערוגה.

ביאור הדברים. המרה שבגוף ה"ס הגיהנם ויצר הרע, והלב שבגוף ה"ס גן העדן הקדושה. וז"ש (באות קס"ז) **דכד אתי ליליא תרעין דגיהנם אתפתחו דאיהי מרה**. ומן המרה עולים עשנים, דהיינו כחות הדין, אל המוח, וע"כ מסתלקים המוחין, והאדם ישן. וז"ש, **ועשנין דילה דמתפשטין** שהם כמו עשן הגיהנם, **פלקין עד מוחא**, והמוחין מסתלקים. ואז, שערי גן עדן שה"ס העינים נסתמים, וז"ש **ותרעין דג"ע דאיהו עיינין דלבא, מסתתמין**, ולמה נקראים העינים שערי הלב, משום, **דכל נהורא דעיינין מלבא נפקין**. והנה הלב הוא גן העדן, **והאורות** שבו, ה"ס מלאכים המתפשטים, שה"ס **שם אלקים**, אל כל אברי הגוף, ושולטים עליהם. אבל בלילה, **ולא שלטין בנהורין דלבא, דאינון מלאכים דמתפשטין בכל אברים** וכו'. ולפיכך **בההוא זמנא**, בלילה, **אינון כלהו נהורין פתימין בלבא ומתכנשין לגביה. שכל האורות**

(דפו"י דף רכ"ב ע"א *) דף רכ"ב ע"ב)

בידך אפקיד רוחי

המתפשטים לגוף חוזרים ומתאספים לשורשם אל הלב, שה"ס גן העדן. בדומה לתיבת נח, שבזמן התגברות הדינים שה"ס מי המבול, נתאספו כולם אל התיבה, וז"ש **כנח ואתתיה** וכו'.

והנה במבול כתוב, **חמש עשרה אמה** מלמעלה **גברו** המים. אשר **חמש עשרה אמה** רומז להשם י"ה, שיש באותיות אלקים, **גברו המים**, הם הקליפות **שנתגברו לדחות** השם י"ה מן העולם. ואף כאן מתגברים כחות הקליפות ודוחים שם י"ה דאלקים, דהיינו מן אורות הלב, שה"ס אלקים כנ"ל, המתפשטים **אל אברי הגוף**. וז"ש **בגין דחב ביה"ה ואסתלק י"ה מן גופא**, שנסתלקו אותיות י"ה מן אלקים המתפשט בגוף, ואז **ואשתאר אלם**, שלא נשאר מן ה' אותיות אלקים אלא ג' אותיות **אלם**, שזה יורה שהגוף הוא, **בלא ראיה ושמיעה וריחא ודבור**. שז"ס **נאלמתי דומיה**, שהוא אותיות **דום י"ה**, דאלקים ונשאר אלם, וע"כ **נאלמתי**.

קע) **וכגוונא דנח שלח** וכו' : וכמו שנח שלח את היונה בשליחותו, אף כך שולחת נשמת האדם את רוחו בשליחותה. ומשום זה צריך האדם להפקיד את רוחו במטרוניתא, שהיא המלכות, ז"ש, **בידך אפקיד רוחי**. ואם הוא אסור בידי כחות היצר הרע בעונות הגוף, מה כתוב, בידך אפקיד רוחי פדית אותי ה' אל אמת. שהקב"ה פודה אותו מידם.

ועוד

קעא) ועוד בזמנא דאיהי חייבת, מה כתיב ו ברוחיה, ז) יד ליד לא ינקה רע. דאזיל מיד ליד, במשריין דיצר הרע, דשריין עליה בחובין דיליה, וזרקין ליה מאתר לאתר. ז והאי איהו ח דאחזי גרמיה במדינה אחרת, או במלכו אחרא, ולזמנין באשפה, כפום חובוי. ואי איהו זכאה, כל משריין דיצר טוב כלהו, ח) ופניהם וכנפיהם פרודות, לקבלה רוחיה, וסלקין ליה ט לעילא, לאתר דחיון דכרסייא, ותמן חזי, כמה חזיונות, דמיונות, ומראות דנבואה. ובגין דא אוקמוה רבנן, דחלום אחד מששים בנבואה.

קעב) ועוד ט) שמרה נפשי כי חסיד אני, י אלא הכי אוקמוה רבנן. ולא עם הארץ חסיד. דאורייתא אתיהיבת מימינא דקב״ה, דאיהו חסד. ובגין כ דא, מאן דאתעסק באורייתא, אתקרי חסיד. בגין דא, אמינא לקב״ה, שמרה נפשי, ולא תדון לה כעובדי אלין עמי הארצות, דאתמר בהו ולא עם הארץ חסיד. ואי תימא, כמה עמי הארצות אינון דעבדו חסד. אלא הכי אוקמוה, אי זהו חסיד, זה המתחסד עם קונו. כגון דוד דהוה מחבר. ומאי הוה מחבר. אורייתא דלעילא, הוה מחבר עם קב״ה. ובגין דא, שמרה נפשי כי חסיד אני.

קעג) וכד ב״נ מית, מה כתיב ל בה בהאי נפש י) בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך, והקיצות לתחיית המתים, היא תשיחך. דא מ לתחיית

מפירת הזהר

ז) (משלי יא) כי תשא כה צ״א. ח) (יחזקאל א) משפטים קמד צ״ד. ט) (תהלים פו) לעיל אות יב צ״ט. י) (משלי ו) וישלח סב צ״א.

חלופי גרסאות

ו בגופיה. ז ומאי. ח דאחיד. ט לאתר לעילא. י כ״ג הרמ״ק ובדפו״י מוסיף אע״ג דאוקמוה בגמרא ולא חסיד אני שכל מלכי מזרח ומערב ישנים עד ד׳ שעית

ואני (תהלים קיט) חצות לילה אקום להודות לך ולא עוד אלא שכל מלכי מזרח ומערב וכו׳ ואני ידי מלוכלכות בדם שפיר ושליא כדי לטהר אשה לבעלה. מיד אזדמן ליה צפרדע ואמר ליה למה את משבח גרמך למימר חצות לילה אקום להודות לך ואנא כל לילא [בכל לילא ולילא] לא שכיבנא לשבחא ליה ולבנגא קמיה. אמר דוד וז לממנא דההוא צפרדע דלא ידע מאי דאנא אמינא דלא אמינא כי חסיד אני אלא בגין דאוקמוה. כ דמאי. ל ב״ה. מ שפיר לתחיית המתים.

הסולם

מאמר בידך אפקיד רוחי

קעא) **ועוד בזמנא דאיהי** וכו׳: ועוד בזמן שהנשמה היא חייבת, מה כתוב ברוחו, יד ליד לא ינקה רע. שהוא הולך מיד אל יד במחנות היצר הרע, שהם שורים עליו בעונותיו, וזורקים אותו ממקום למקום, וזה הוא שהאדם רואה את עצמו בחלומו, שהוא במדינה אחרת או במלכות אחרת ולפעמים באשפה, הכל לפי עוונותיו. ואם הוא צדיק, כל המחנות של יצר הטוב כולם, שנאמר עליהם, ופניהם וכנפיהם פרודות לקבל רוחו, ומעלים אותו למעלה, למקום החיות, הנושאות את הכסא, שהוא המלכות, ושם רואה כמה חזיונות, דמיונות, ומראות הנבואה. ומשום זה העמידו חכמים שהחלום הוא אחד מששים בנבואה.

קעב) **ועוד, שמרה נפשי** וכו׳: ועוד. שמרה נפשי כי חסיד אני. אלא כך העמידו חכמים, ולא עם הארץ חסיד. כי התורה ניתנה מימינו של הקב״ה, שהוא חסד. ומשום זה, מי שעוסק בתורה נקרא חסיד, משום זה אני אומר להקב״ה, שמרה נפשי, ואל תדין אותה כמעשי עמי הארצות האלו, שנאמר בהם, ולא עם הארץ חסיד. ואם תאמר כמה עמי ארצות הם שעושים חסד. אלא כך העמידו, אי זהו חסיד, זהו המתחסד עם קונו. כמו דוד, שהיה מחבר. ומהו היה מחבר. התורה שלמעלה שהוא ז״א, היה מחבר עם הקב״ה, שהוא מלכות. וזהו נקרא המתחסד עם קונו, שמייחד קב״ה ושכינתו. ומשום זה שמרה נפשי כי חסיד אני.

(דפו״י דף רכ״ב ע״ב)

מאמר ב׳ מראות

קעג) **וכד בר נש** וכו׳: וכשהאדם מת. מה כתוב בה בנפש הזו, בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות, לתחיית המתים, היא תשיחך. שואל, זהו יפה לתחיית המתים.

שתקים

המתים שפיר, דיוקים ליה לב״נ, אבל לאגרא לנשמתא בעלמא דאתי, מאי הוי.

קעד) אלא קב״ה מלביש לה בענני כבוד. כקדמיתא תיעול במראה. דאיהו כגוונא דגופא, כליל ברמ״ח איברים. אוף הכי תיעול במראה. כליל במאתים וארבעים ושמנה. נ נהירין דמתפרשן מההוא מראה. דאתמר ביה, מ) ויאמר אם יהיה נביאכם יי׳ במראה אליו אתודע. ובלבושין דענני כבוד ס) וראיתיה לזכור ברית עולם, דא אספקלריאה המאירה. מ) בחלום אדבר בו, דא אספקלריאה דלא נהרא. כליל משס״ה נהירין, כחשבן ישנה. והיינו נ) אני ס ישנה. חד בעלמא דין. וחד בעלמא דאתי. ואינון בעובדי ידוי דקב״ה.

קעה) ורזא דלהון, ס) זה שמי לעולם. י״ה עם שמי, שלש מאות וחמשה וששים. ו״ה עם זכרי, מאתים ושמנה וארבעים. וכרוזין נחתין וסלקין ע קמיה, הבו יקר פ לדיוקנא דמלכא.

קעו) והיינו ע) ויברא אלהים את האדם בצלם אלהים ברא אותו. צ והיא דעבד ליה בתרין דיוקנין, בתרין ק פנים דאתמר ר עלה פ) כי לא ראיתם כל תמונה. ועל שאר דיוקנין כתיב, תמונת כל וגו׳. צ) ותמונת יי׳ יביט. ותרי״ג מלאכין סלקין לה לנשמתא. ש באלין דיוקנין, כלהו ופניהם וכנפיהם פרודות, קרא דכתיב בהון ק) ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי.

מסורת הזהר

כ) (במדבר יב) וישב כז צ״ב. ל) (בראשית ט) לעיל אות א/לה צ״ל. מ) (במדבר יב) לעיל צ״ר. נ) (שיר ה) וירא קב צ״ה ח״ג רלו: רפו.: רצו. שז. ת״ז תי״ח לא: תכ״ה ע: תס״ט קה. ז״ח מה ט״א שמ״ז תק״ח צו ט״ג שכ״א קד ט״א שט״ו. ס) (שמות ג) בהר טז צ״ת. ע) (בראשית א) הקסה״ז קפא צ״א. פ) (דברים ד) בא ס צ״צ. צ) (במדבר יב) משפטים קלא צ״ם. ק) (שמות יט) יתרו עב צ״י.

חלופי גרסאות

נ פקודין; מוסיף פקודין וברמ״ח נהירין. ס שניה. ע ל״ג קמיה. פ ליקרא. צ וההוא. ק גנים. ומוסיף דאתמר עלייהו (שיר ה) היושבת בגנים איהו עלת על כלא. ר עליה. ש כאלין.

הסולם

מאמר

שתקים את גוף האדם לתחיית המתים, אבל שכר לנשמה בעולם הבא מה הוא.

קעד) **אלא קב״ה מלביש וכו׳**: ומשיב, **אלא** הקב״ה מלביש את הנשמה כבתחילה בענני כבוד. וכבתחילה תכנוס **במראה**, שהוא, כעין שהגוף כלול ברמ״ח איברים, תכניס ג״כ במראה, הכלולה ברמ״ח אורות המתפשטים ממראה ההיא. כי **במראה**, היא בגי׳ **רמ״ח**. שנאמר בה, ויאמר אם יהיה נביאכם ה׳ **במראה** אליו אתודע. ובלבושים של ענני כבוד. ונאמר עליה **וראיתיה לזכור** ברית עולם. זהו מראה המאירה. בחלום אדבר בו. זהו מראה שאינה מאירה, הכלולה משס״ה אורות כחשבון **ישנה**, **והיינו אני ישנה**. מראה אחת היא להנשמה **בעולם הזה**. ומראה אחת היא להנשמה **בעולם הבא**. **והן** מאירות במעשה ידיו של הקב״ה שנאמר מעשה ידיו וגו׳.

(רפו״י דף רכ״ב ע״ב)

ב׳ מראות

קעה) **ורזא דלהון זה וגו׳**: והסוד שלהם הוא, **זה שמי לעולם. י״ה עם שמי** הוא בגימטריא שס״ה. וזה **זכרי** לדר דר. **ו״ה עם זכרי** הוא בגימטריא רמ״ח. וכרוזים יורדים ועולים לפניו, **תנו כבוד לצורת המלך**, דהיינו אל הנשמה.

קעו) **והיינו ויברא** וגו׳: והיינו **ויברא אלקים את האדם בצלמו בצלם אלקים ברא אותו**. שהוא עשה אותו בב׳ צורות, א׳ בצלמו, והב׳ בצלם אלקים. דהיינו **בב׳ פנים**. א) שנאמר עליהם כי לא ראיתם כל תמונה. ועל שאר תמונות האסורות כתוב פסל תמונת כל. ב) ותמונת ה׳ יביט. ותרי״ג מלאכים מעלים **את הנשמה באלו הצורות**, כולם, ופניהם וכנפיהם פרודות. לקיים הכתוב שנאמר בהם **ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי**.

כגוונא

קעז) כגוונא דנפקו ממצרים, ואזלו בענני כבוד, ובכל ההוא יקר, כההוא גוונא תהא מפקנותא דנשמתא, מגופא דטפה סרוחה, למיזל לתרין גנים, דאתברי שמיא וארעא דלהון בשם יי׳. ובגיניה אתמר, ר) ישמחו השמים ותגל הארץ. בההוא זמנא יתקיים בב״נ ש) ולא יכנף עוד מוריך לגביך, ת) בשתים יכסה פניו, אלא והיו עיניך רואות את מוריך. ומסטרא דאלין מראות, זכה ש מרע״ה, רבן

מסורת הזהר

ר) (תהלים צו) אחרי מות טז צ״מ. ש) (ישעיה ל) משפטים קלג צ״ו. ת) (שם ו) ב״ב נא צ״א ז״ח לג ט״א שמ״ה.

חלופי גרסאות

ש ב״נ רבן דמלאכי השרת.

הסולם

מאמר

ב׳ מראות

קעז) **כגוונא דנפקו ממצרים** וכו׳: כעין שיצאו ממצרים, שהלכו בענני כבוד ובכל אותו היקר, כעין זה תהיה יציאת הנשמה, מגוף שלה שהוא טפה סרוחה, ללכת לב׳ גנים, ג״ע העליון וג״ע התחתון, שהשמים והארץ שלהם נבראו בשם הוי״ה. **ובשבילו נאמר ישמחו השמים ותגל הארץ.** בעת ההוא יתקיים באדם, ולא יכנף עוד מוריך, אליך, יכנוף, הוא כש״א בשתים יכסה פניו, אלא, **והיו עיניך רואות את מוריך.** ומצד אלו ב׳ מראות, זכה משה רבינו עליו השלום, רבן של הנביאים והחכמים. אמר המאור הקדוש, שהוא ר״ש, לרע״מ, **אתה הוא שזכית בחייך למה שיזכו הצדיקים לאחר חייהם. אשרי חלקך.**

ביאור המאמר. המלכות נקראת **מראה, כי** בה מקום גילוי החכמה הנקראת **ראיה.** זיש ב׳ בחינות במראה, א) כשהיא בזווג עם ז״א, והחסדים שולטים במלכות כמו בז״א, והגם שהארת חכמה כלולה בחסדים אלו שבמלכות, מ״מ נמשכת ממעלה למטה. משום שעיקרם הוא חסדים ולא חכמה. וע״כ מכונה מראה הזו בשם **מראה המאירה, כי** מאירה ממעלה למטה. והיא בחינת ז״א, להיותה עמו בזווג ונכללת בו. ומראה זו, נבחנת לבחינת ו״ה דהויה, כי חסדים הם ו״ק, שה״ס ז״ה. ב) היא כשהחכמה שה״ס י״ה, מתגלה במלכות. ואע״פ שגם כאן היא בזווג עם ז״א, אמנם החכמה שבמלכות שולטת ולא חסדים דז״א. ונדע שהחכמה אינה נמשכת ממעלה למטה, וע״כ נבחנת **למראה שאינה מאירה** למטה. ואז כתוב עליה, **זה שמי לעלם** שכתוב לעלם חסר ו׳, שפירושו להעלים. כי צריכים להעלימו שלא להמשיכו למטה, שזה שורש כל שס״ה לא תעשה שבתורה. וע״כ בא הרמז על זה. **שמי עם י״ה,** הוא בגי׳ שס״ה. כי י״ח שה״ס החכמה והג״ר ה״ס, זה שמי לעלם, שצריכים להעלימו. אבל בחינת **מראה**

(דפו״י דף רכ״ב ע״ב)

המאירה, שה״ס הארת החסדים, הוא מצוה להמשיכו ממעלה למטה, וזהו שורש כל רמ״ח מצות עשה, וע״כ כתוב עליו, וזה **זכרי לדר** דר, וע״ז בא הרמז **ו״ה עם זכרי** גי׳ רמ״ח. כי אורות החסדים ה״ס ו״ה. והם רמ״ח אורות. כנגד רמ״ח מצות עשה הממשיכות אלו רמ״ח אורות. ונשמת הצדיק שקיים רמ״ח מצות עשה, מתלבשת לאחר פטירתה באלו רמ״ח אורות.

וז״ש (באות קע״ד) **קב״ה מלביש לה כקדמיתא בענני כבוד, שה״ס** ז׳ עננים שהם חסדים כנגד ז״ס חג״ת נהי״מ. ועל ידי לבושים אלו **תיעול במראה דאיהו כגוונא דגופא כליל ברמ״ח** וכו׳, דהיינו שמתלבשת ברמ״ח אורות של מראה המאירה. **דאתמר ביה,** וכו׳ **במראה אליו אתודע,** במראה היא בגי׳ רמ״ח. ועליה כתוב, **וראיתיה לזכור ברית עולם, דא אספקלריא המאירה. כי** בה שייך ראיה, ואור, להיותה נמשכת ממעלה למטה. ואע״פ שעיקרה חסדים, עכ״ז נקראת ראיה, משום שהחסדים כלולים מהארת החכמה.

בחלום אדבר בו, דא אספקלריא שאינה מאירה, דהיינו סוד י״ה, שעליה כתוב, זה שמי לעלם. שה״ס שליטת החכמה שבמלכות כנ״ל. שצריכים להעלימה שלא תאיר אלא ממטה למעלה. ובעת שהיא שולטת לפי עצמה בלי חסדים, ה״ס חשך ולא אור (כנ״ל ב״א דף מ״ז ד״ה נפיק.) וז״ש, **כליל משם״ה נהירין כחשבן ישנה, והיינו אני ישנה.** כי אז היא בבחינת סתימת עינים שה״ס חשך ושינה. וע״ז אוה״כ **אני ישנה. חד בעלמא דין,** מראה אחת נוהגת בעולם הזה, שה״ס המלכות, שהיא מראה שאינה מאירה. **וחד בעלמא דאתי,** ומראה אחת היא, כשהמלכות היא בסוד הבינה, המשפעת חסדים שאז היא מראה המאירה. **ואינון בעובדי ידוי דקב״ה.** וב׳ המראות מאירות בנשמות שהן מעשה ידיו של הקב״ה.

של נביאים ת וחכמים. אמר בוצינא קדישא, אנת הוא דזכית בחייך, למה דיזכון צדיקיא בתר חייהון, זכאה חולקך.

קעח) ד"א שמרה נפשי כי חסיד אני, אמאי. כדי שאתחסד עם אנ"י. דאתמר א ביה אנ"י וה"ו. ווי ליה למאן דאפריש *) אני מן הוא. דאתמר א) והוא עשנו ולא אנחנו. דכלא חד בלא פרודא. ההי"ד, ב) ראו עתה כי אני אני הוא אני אמית ואחיה מחצתי ואני ארפא ואין מידי מציל. אני ידו"ד, אני הוא ולא אחר. ודא אני מן ב אדנ"י. ידוד עמודא דאמצעיתא.

מסורת הזהר

א) (תהלים ק) נח סב צ"ו. ב) (דברים לב) ב"א קנ צ"ד.

חלופי גרסאות

ת ל"ג וחכמים. א ל"ג ביה. ב ל"ג אדנ"י.

הסולם

מאמר ב' מראות

וז"ש (באות קע"ה) **ורזא דלהון, זה שמי לעלם, י"ה עם שמי, שס"ה.** כי בחינת **החכמה ה"ס י"ה,** שצריכים להעלימה. וע"כ **כתוב לעלם** בלי ו'. שזה שורש **לשס"ה** ל"ת שבתורה כנ"ל. וע"כ **שמי י"ה,** בגימטריא שס"ה. **ו"ה עם זכרי רמ"ח,** כי **החסדים הנכללים בחכמה הנמשכים** ממעלה למטה, ה"ס **ו"ה** דהיינו ו"ק, משום שעיקרם הוא **חסדים, ומצוה להמשיכם,** והוא שורש כל רמ"ח **מצות עשה.** כנ"ל, שזה הרמז **זכרי י"ה,** בגימטריא רמ"ח.

ואלו **ב' מראות ה"ס ב' צלמים,** שצלם ז"א **ה"ס מראה המאירה,** וצלם המלכות **ה"ס** מראה **שאינה מאירה.** וז"ש, (באות קע"ו) **דהיינו ויברא** וגו' **והוא דעבד ליה בתרין דיוקנין, כי צלמו** מורה **על צורת מראה** המאירה. וצלם אלקים מורה על צורת מראה שאינה מאירה. כי המלכות נקראת אלקים. ועל המראה שאינה מאירה, נאמר **כי לא ראיתם כל תמונה.** ועל אותם העוברים על זה, נאמר, והשחתם ועשיתם פסל **תמונת כל** וז"ש, **ועל שאר דיוקנין,** דהיינו מעשה הרשעים, שרוצים להמשיך כאן בחינת תמונה, **כתיב תמונת כל** וגו'. אבל על מראה המאירה נאמר **ותמונת ה' יביט.** וע"כ ממראה המאירה, שה"ס רמ"ח מצות עשה, נמשכים רמ"ח מלאכים המעלים את הנשמה. וממראה שאינה מאירה, שה"ס שס"ה ל"ת, נמשכים שס"ה מלאכים המעלים את הנשמה, שביחד הם **תרי"ג.** וז"ש, **ותרי"ג מלאכין פלקין לה לנשמתא** וסוד **שס"ה ל"ת** נמשכים מבחינת העלם השם, **בסו"ה זה שמי לעלם** כנ"ל. וז"ש, **כלהו ופניהם וכנפיהם פרודות,** דהיינו שאין בהם זווג והמשכה מן י"ה שה"ס הפנים. אלא שמעלימים הארתה ממטה למעלה, וז"ש, **לקיים** וכו' **ואשא אתכם על כנפי נשרים.** כי נשר ה"ס קו האמצעי, שתקון זה שהחכמה לא תאיר רק ממטה למעלה בא ממנו (כנ"ל ב"א דף ס' ד"ה מחלוקת) וע"כ נקרא תקון הזה **כנפי נשרים.** כי הכסוי נקרא כנפים. וקו האמצעי נקרא נשרים וז"ש (באות קע"ז) **למיזל לתרין גנים,** דהיינו ב' מלכיות, כי המלכות נקראת גן. **דאתברי שמיא וארעא דלהון בשם הויה.** כי המלכות מבחינת מראה המאירה ה"ס **ו"ה,** ומלכות מבחינת מראה שאינה מאירה ה"ס **י"ה,** ובשניהם **הוי"ה** שלמה. **שמיא וארעא דלהון** פירושו, זווג ז"א ומלכות שבהם, כי ז"א נקרא שמים, והמלכות נקראת ארץ. כי בב' הבחינות יש זווג ז"א ומלכות. אלא במראה המאירה שולט ז"א, דהיינו מדת החסדים שלו. ובמראה שאינה מאירה שולטת המלכות, דהיינו מדת החכמה שלה. ולעתיד לבא, יתגלה זווג **י"ה ויעברו כנפי נשרים** הנ"ל. וז"ש **בההוא זמנא, יתקיים בבר נש, ולא יכנף עיניה מוריך** וכו'. כי יתבטלו הכנפים.

מאמר אני וה"ו

קעח) **ד"א שמרה נפשי** וגו': פירוש **אחר. שמרה נפשי כי חסיד אני.** למה. **כדי שאתחסד עם אני,** דהיינו כדי שאיחד ואביא החסד מן הויה שהוא ז"א, אל אני שהוא מלכות. **שנאמר בה אני והו,** אנ"י, מלכות. וה"ו, ז"א, **אוי לו מי שמפריד אני מן הוא,** דהיינו למי שמפריד בין ז"א למלכות. **שנאמר הוא עשנו ולא אנחנו.** שהוא פירושו ז"א. **כי הכל אחד.** דהיינו אני והוא אחד הוא, בלי פירוד. וז"ש, **ראו עתה כי אני אני הוא** אני אמית ואחיה

קעט) ובגין דידו"ד איהו לימינא דאיהי חסד, אמר, שמרה נפשי דאתחסד בך עם אני, ואיהו אדנ"י לגבורה. ובתפארת, אתחברן תרין שמהן יאהדונה"י. ורזא דמלה בחסד ובגבורה, ג) ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה ובתפארת, דאתקרי ד) ידו"ד איש מלחמה, מה כתיב ה) שתים חוברות איש, תרתין שמהן מתחברן ביה כחדא. ושתים מכסות את גויותיהנה. תפארת אתקרי גוף, ו) וגויתו כתרשיש יאההויה"ה.

קפ) ז) הושע עבדך אתה אלהי שמח נפש עבדך תנה עוז לעבדך. תלת זמנין אתעביד דוד עבד בתהלה דא, לקבל ג' זמנין, דאוקמוה מארי מתניתין, דבעי ב"נ למהוי עבדא בצלותא. בברכאן קדמאין, כעבד דמסדר שבחוי קמי רביה. באמצעיות, כעבדא דבעי פרס מרביה. באחרונות, ג כעבד דמודה ד קדם רביה, בפרס דקביל מיניה, ואזיל ליה.

קפא) ותלת זמנין דבעי למעבד עבד, מסטרא דעבודה. דאוקמוה מארי מתניתין, דלית עבודה אלא תפלה. ותלת אבהן, אתקריאו עבדים מסטרהא, ע"ש

מסורת הזהר

ג) (יחזקאל א) משפטים קמד צ"ד. ד) (שמות טו) נח ז צ"ד. ה) (יחזקאל א) משפטים קמד צ"ד ז"ח לד ט"א שלי"ד מ ט"ד שכ"ג תק"ח צד ט"ד שכ"ח.
ו) (דניאל י) תרומה עח צ"ז. ז) (תהלים סו) לעיל אות יב צ"ט.

חלופי גרסאות

ג כמאן דקבל פרס מרביה ואזיל ול"ג מן כעבד עד ואזיל. ד קמיה.

הסולם

מאמר אני וה"ו

מחצתי ואני ארפא ואין מידי מציל. **אני הויה**, אני הוא, ולא אחר. וזה **אני** מן אדני. כלומר אני ה"ס אדני שבו יש אותיות אני. **הויה**, זה הוא קו האמצעי דהיינו ז"א.

קעט) **ובגין דהויה איהו** וכו': **ומשום שהשם הויה**, שהוא ז"א, הוא לימין, דהיינו חסד. אמר, **שמרה נפשי** כי **חסיד אני**, פירושו, **כי אתחסד בך עם אנ"י שהיא אדני, שהיא גבורה**. כלומר, שאיחד הויה שהוא חסד, עם אדני שהיא גבורה, ויומשכו החסדים מהויה, אל אדני, ותהיה גם היא חסד. **ובתפארת** שהוא קו האמצעי, **מתחברים ב' השמות** הויה אדני, ומשתלבים כזה, **יאהדונה"י**. כי קו אמצעי מחבר חסד שה"ס הויה עם הגבורה, שה"ס אדני. **וסוד הדבר, בחסד ובגבורה**, שהם ב' הקוין ימין ושמאל, נאמר בהם, **ופניהם וכנפיהם פרודות**. כי פניהם ה"ס חב"ד, וב' הקוין ימין ושמאל שהם חכמה ובינה הם פרודות. וכן ב' כנפים, ה"ס ב' קוין ימין ושמאל, שהם משונים זה מזה, וע"כ הם פרודות. **ובתפארת**, שהוא קו האמצעי, **שנקרא הויה איש מלחמה**. על שם שלוחם עם קו השמאל, וממעט אותו, כדי ליחדו עם הימין להיות אחד, (כנ"ל לך דף י"ג ד"ה ונתבאר) **מה כתוב**,

(דפו"ל דף רכ"ג ע"א)

שתים חוברות איש, שב' השמות הויה אדני, **מתחברים בו יחד**, וע"כ **ושתים מכסות את גויותיהנה**, שב' הכנפים מתחברים **בגוף** ונעשות אחת. **ותפארת נקרא גוף**, שה"ס וגויתו כתרשיש. וכן בב' הקוין, ימין ושמאל שבג"ר, שהם חכמה ובינה, שהם ב' שמות **הויה אהיה**. שעליהם נאמר ופניהם וגו' פרודות, מתחברים ג"כ ומשתלבים יחד ע"י קו האמצעי שה"ס הדעת. ומשתלבים כזה, **יאההויהה**.

מאמר ג' זמני אתעביד דוד עבד

קפ) **הושע עבדך** וכו': כתוב, הושע **עבדך** אתה אלקי שמח נפש **עבדך** תנה עוז **לעבדך**. **ג' פעמים נעשה דוד עבד בתהלה הזו**, שהוא כנגד ג' פעמים שהעמידו בעלי המשנה, **שהאדם צריך להיות עבד בתפלה**. בברכות **ראשונות** צריך להיות **כעבד המסדר שבחים לפני רבו**. **באמצעיות, כעבד המבקש מתנה** מרבו. בברכות **אחרונות, כעבד המודה לפני** רבו **על המתנה** שקבל ממנו, והולך לו.

קפא) **ותלת זמנין דבעי** וכו': **והם ג' פעמים** שהאדם **צריך לעשות עצמו עבד מצד העבודה. והעמידו בעלי המשנה שאין עבודה אלא תפלה. וג' אבות נקראים עבדים מצדה.**

דהיינו

שכינתא, דאיהי עבודת יי׳. ואוף הכי משה עבד יי׳. ובג״ד, ח) כי לי בני ישראל עבדים. אבל לגבי אחרנין, כל ישראל בני מלכים הם, מסטרא דמלכות. ואיהי אמאי אתקריאת עבודה. כאורח דאתתא למיפלח לבעלה, ואורח בגין, למפלח לאבוהון.

קפב) ודוד, אתעביד עני, חסיד, ועבד. ה״ד, ט) תפלה לדוד הטה אדני אזנך ענני כי עני ואביון אני. שמרה נפשי כי חסיד אני. הושע עבדך אתה אלהי הבוטח אליך. ה אתעביד עני לתרעא דמלכא, דאתמר ו בה, י) אדני שפתי תפתח. אדנ״י היכ״ל, אתעביד עני לתרעא דהיכלא דמלכא. ומה כתיב. הטה אדני אזנך ענני ודא שכינתא תתאה. דאיהו אזן לקבלא צלותין ולמשמע לון. כדכתיב, כ) כי לא בזה ולא שקץ ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו ובשועו אליו שמע.

קפג) דאיהו אתעביד עני ודל, מסטרא דאת ד׳ מן אחד, למשאל מן א״ח, דאיהו עמודא דאמצעיתא. לקיימא ביה, כ) דלותי ולי יהושיע, דלא ימות משיח בן אפרים. ושאיל מניה בההוא תרעא, בגין ישראל העניים, לקיים בהו ס) ואת עם עני תושיע.

קפד) ולבתר שאיל בגין כהנייא, דיחזור עבודה למקומה, ז ואתעביד עבד. ולבתר דיהיב לון אורייתא מסטרא דחסד, למעבד ח גמול עם דלי״ת מן אורייתא,

מסורת הזהר

ח) (ויקרא כה) יתרו סז צ״ס. ט) (תהלים פו) משפטים קסד צ״ד. י) (שם נא) משפטים קמא צ״ס. כ) (שם כב) וישלח יט צ״ב. ל) (שם קטז) ח״ג רעג: ת״ז בהקדמה טז. מ) (ש״ב כב) ח״ג קנג. רעג:

חלופי גרסאות

ה ל״ג אתעביד. ו ביה. ז ויתעביד. ח גימל.

הסולם

מאמר דוד אתעביד עני חסיד ועבד

דהיינו על שם השכינה, שהיא עבודת ה׳. ואף כך נקרא משה עבד ה׳. ומשום זה, כי לי בני ישראל עבדים. אבל מבחינת מדות אחרות שבה, כל ישראל בני מלכים הם מצד מדת המלכות שבה. ולמה נקראת המלכות עבודה, היינו כדרך האשה להיות עובדת לבעלה, וכדרך בנים להיות עובדים לאביהם.

מאמר דוד אתעביד עני חסיד ועבד

קפב) **ודוד אתעביד עני וכו׳:** ודוד נעשה עני חסיד ועבד. וז״ש, תפלה לדוד הטה אדני אזנך ענני כי עני ואביון אני. שמרה נפשי כי חסיד אני. הושע עבדך אתה אלקי הבוטח אליך. הוא נעשה עני אל שער המלך, שהוא המלכות, שנאמר בה אדני שפתי תפתח. אדנ״י הוא היכל, ונעשה עני לשער היכל המלך, שהוא אדנ׳, דהיינו מלכות, ומה כתוב, הטה אדני אזנך ענני. וזו היא שכינה התחתונה, שהיא מלכות, שהיא אזן לקבל תפלות ולשמוע

(דפו״י דף רכ״ג ע״א)

אותם. כמ״ש, כי לא בזה ולא שקץ ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו ובשועו אליו שמע.

קפג) **דאיהו אתעביד עני וכו׳:** שהוא נעשה עני ודל מצד אות ד׳ דאחד, שה״ס המלכות במצב הא׳, בעת שמקבלת מקו שמאל, שהיא אז דלה. ודלת יורה דלה. **לבקש ישועה מן א״ח** דאחד, שה״ס ז״א, הנקרא במצב הזה של המלכות אח והמלכות אחות, להיות אז במדרגה אחת המשתלשלת מבינה, כמו אח ואחות, שהוא עמוד האמצעי, דהיינו ז״א, **לקיים בו דלותי ולי יהושיע, שלא ימות משיח בן אפרים.** כי משיח בן אפרים נמשך מן המלכות, בעת שיונקת מן השמאל. שהיא מלאה דינים. ועוד שאל דוד ממנו **בשער** הזה בשביל ישראל העניים, **לקיים בהם ואת עם עני תושיע.** וע״כ השים עצמו לעני. שה״ס קו שמאל.

קפד) **ולבתר שאיל בגין וכו׳: ואח״כ** שאל בשביל הכהנים שה״ס קו ימין, חסד, **שתחזור**

ובגין דא אתעביד חסיד. כך מטא לג' ספיראן עלאין, פתח ואמר נ) יי' לא גבה לבי ולא רמו עיני ולא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני.

קפה) שלמה אמר, הא בינה איהי ס) דמשה, אשאל בחכמה עלאה, דאיהי לעיל מדרגיה. מה כתיב, ס) אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. והא כתיב ע) וי' נתן חכמה לשלמה. חכמה זעירא. ובעא לסלקא מתתא לעילא, כ דאתרחיקת מניה. בגין דאפילו לבינה לית בר נש בעלמא דיכיל לסלקא, בר ממשה, כ"ש לעילא מניה, דאיהו חכמה עלאה, מסטרא דילה חכם עדיף מנביא. ואע"ג דאוקמוה בארח דרשא, על ע) פרה אדומה. שבעים פנים לתורה.

קפו) ר' אלעזר, קום לחדשא מלין קמי שכינתא, די תהא עזר לאביך, דשמא גרים, עזר אל, אל מימינא, עזר משמאלא. הה"ד, פ) אעשה לו עזר כנגדו. במאי. בזרע שפיר, דאיהו הפך עזר.

מסורת הזהר

נ) (תהלים קלא) משפטים מד צ"כ. ס) (קהלת ז) תולדות ג צ"ג. ע) (מ"א ה) ויצא לא צ"א. פ) (בראשית ב) ב"א רכט צ"ב.

חלופי גרסאות

ס דאשאיל משה. כ מדרגא. כ ואתרחיקת.

דרך אמת ע) עיין בדף רמ"ג ע"ב (דפו"י) דפרה אדומה נקראת שכינתא עלאה דאיהי בינה והבן זה.

הסולם

מאמר דוד אתעביד עני חסיד ועבד

שתחזור העבודה למקומה. ועשה עצמו עבד. ואח"כ שנתן להם התורה מצד החסד, לעשות גמול עם דלית, מן התורה, כלומר שהתורה שה"ס ז"א קו האמצעי, מיחדת החסד שבקו ימין עם הגבורה דקו שמאל, ואז עושה גמול עם הדלת, שה"ס המלכות שמקבלת החסדים ונעשית עשירה, שז"ס ב' האותיות גימל דלת, הכתובות בזו אחר זו. ומשום זה נעשה חסיד. ונמצא שתקן בזה סוד ג' קוין, חסד גבורה ת"ת. ששם עצמו עני, לתקן קו השמאל. ושם עצמו עבד לתקן עבודת הכהנים שהם קו ימין. ושם עצמו חסיד, לתקן קו האמצעי שישפיע חסד למלכות. ואחר שתקן ג' קוין חג"ת, וכאשר הגיע לג' ספירות עליונות חב"ד, פתח ואמר, ה' לא גבה לבי ולא רמו עיני ולא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני. דהיינו שלא נגע בהם.

קפה) שלמה אמר הא וכו': שלמה אמר, הרי בינה היא של משה, אבקש על חכמה עליונה שהיא למעלה ממדרגת משה. מה כתוב, אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. כי לא נתנה לו חכמה עליונה. שואל. והרי כתוב, וה' נתן חכמה לשלמה. ומשיב, זו היא חכמה תחתונה, שהיא המלכות. והוא רצה לעלות ממטה למעלה, דהיינו מן חכמה תחתונה היה רוצה להשיג חכמה עליונה, והיא נתרחקה ממנו. משום שאפילו לבינה אין אדם בעולם שיוכל לעלות חוץ ממשה, כל שכן למעלה מבינה, שהיא חכמה עליונה. שמצדה, חכם משובח מנביא. ואע"פ שהעמידו הכתוב אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, בדרך דרוש, על פרה אדומה, שלא יכול להבין טעמה. הנה ע' פנים לתורה. שגם זה מונח בסוד הכתוב.

(דפו"י דף רכ"ג ע"א)

מאמר רמזי אלעזר יוסי יהודה יודאי אבא ור"ש וחבריו

קפו) ר' אלעזר קום וכו': אמר רעיא מהימנא: רבי אלעזר, קום לחדש דברים לפני השכינה, כדי שתהיה עזר לאביך, כי השם שלך גורם זה, כי אלעזר, הוא אותיות עזר אל, דהיינו אל מימין שה"ס חסד, עזר משמאל, שה"ס גבורה. ז"ש אעשה לו עזר כנגדו, שהמלכות שנבנית משמאל נאמר עליה, עזר כנגדו. במה נעשית לו עזר. בזרע טוב, שהוא אותיות עזר בסדר הפוך. פירוש, עזר, הוא קו שמאל, וכל עוד שאינו מיוחד עם הימין אין לו זרע ושום התפשטות, וכשמתיחד עם הימין, הוא בהיפוך, שממנו כל הזרע, ובשם אלעזר, יש ימין ושמאל ביחוד, כי אל, הוא קו ימין ועזר הוא שמאל. ע"כ העזר מתהפך בו לזרע. שאין זרע רק ממנו.

ויקום

קפז) ויקום ר' יוסי עמך, ל דאיהו כרסייא שלימתא למאריה, דהכי סליק יוסי, לחשבון הכס"א, מ אלהים בחושבן. ויקום עמיה ר' יהודה, דביה הו"ד, וביה י"ה, ובי ידוד ד', ד' חיון. צ) נ ופניהם וכנפיהם פרודות, כלהו, לקבלא ליה. ומניה דוד. ס דהודה לקב"ה, דרגא בהודאות דאיהו מצד הוד. ויקום עמיה ר' אלעאי, בגי' יב"ק, בקי בהלכתא.

קפח) ויקום עמיה ר' יודאי, דחושבניה א"ל. כגון ע מיכאל, מלאכין רשימין באל. כגון ק) יש לאל ידי. ורזא דאל, א' דמות אדם. ל' תלת חיון, דאינון ד' אנפין לכל חד, דרמיזין פ תלת יודין, העולים ל'. ואינון בראשי תלת אזכרות, דאינון יי' מלך, יי' מלך, יי' ימלוך לעולם ועד. ויקום ר' אבא עמהון, צ דאיהו חושבניה ד', ד' חיון.

קפט) *) רבי שמעון איהו כאילנא, ור' אלעזר בריה וחברוי, דאינון חמשה דאדכרנא, כענפין דאילנא רברבין דדמיין לדרועין ושוקין.

מסורת הזהר

צ) (יחזקאל א) משפטים קמד צ"ד. ק) (בראשית לא) ויצא קמז צ"ב.

חלופי גרסאות

ל דיהא. מ מוסיף דהכי אלקים. נ וד' פניהם וד' כנפי־. ס ל"ג דהודה לקב"ה. ע כל. פ בה; בה' בחושבן ל'. צ ל"ג דאיהו.

הסולם

מאמר רמזי אלעזר יוסי יהודה יודאי אבא ור"ש וחבריו

קפז) **ויקום ר' יוסי** וכו'; ויקום ר' יוסי עמך, שהוא כסא שלם לאדונו. כי יוסי עולה בחשבון הכסא, דהיינו פ"ו, שהוא בחשבון אלקים. דהיינו המלכות. ויקום עמו ר' יהודה, שבו אותיות **הוד**, ובו אותיות י"ה שיורה על מצב הא' דמלכות, שאז היא ג"ר. ובו אותיות הויה **ד'**, כלומר, שיורה על ז"א שנקרא הויה, ועל המלכות שנקראת **ד'**. מטרם שמחוברת בזווג עם הויה. שד' זו, ה"ס **ד' חיות**, שנאמר עליהם **ופניהם וכנפיהם פרודות, כולם**, שעוד אין בהם היחוד דימין ושמאל והם מוכנים לקבל את קו האמצעי, שייחד אותם. ולפיכך הם ד' חיות. כי לאחר יחוד ימין ושמאל, נחשבים לג' חיות, שה"ס ג' קוין, שבכל אחת ד' פנים. וממנו, מן יהודה, **בא דוד, שהודה להקב"ה, במדרגת הודאות. שהוא מצד הוד. ויקום עמו ר' אלעאי, שהוא בגי' יבק**, שהוא אותיות בקי, שהוא **בקי בהלכה.**

קפח) **ויקום עמו ר'** וכו'; ויקום עמו ר' יודאי, **שהוא בחשבון אל. כמו המלאכים מיכאל** וכו' **הרשומים עם שם אל.** ופירושו כמו **יש לאל ידי**, שהוא לשון חוזק. **וסוד של אל, הוא, כי הא' היא דמות אדם.** כי היא צורת גוף וב' זרועות (כנ"ל בלק אות קנ"ט) **והל' ה"ס ג' חיות שהן** כל אחת **בד' פנים.** וג' חיות רמוזות בג' יודין **העולים ל'. והם בראשי ג' הויו"ת שהם הויה מלך, הויה מלך הויה ימלוך לעולם ועד.** כלומר שג' יודין שבראש כל הויה רומזים על ג' חיות שבכל אחת ד' פנים, כי בכל שם יש ד' אותיות הויה. וה"ס אות **ל**, של אל. ויקום ר' אבא עמהם, שהוא בחשבון **ד'**, דהיינו **ד' חיות. פירוש. שהם בחינת חסד וגבורה, ימין ושמאל. שר' יודאי שהוא בגי' אל**, ה"ס **חסד.** וה"ס ג' חיות שבכל חיה ד' פנים. דהיינו **שמיוחדים בקו אמצעי כנ"ל.** ור' **אבא הוא גבורה וקו שמאל.** וע"כ הוא מרומז בחשבון **ד'**, שה"ס ד' חיות שיורה שעוד לא יחד אותם קו האמצעי. כנ"ל **בדבור הסמוך.**

קפט) **ר' שמעון איהו** וכו'; **ר"ש הוא כאילן. ור' אלעזר בנו, וחבריו שהם החמשה שזכרנו, הם כענפים גדולים היוצאים מן האילן, הדומים לזרועות ושוקים.** זרועות הן חו"ג ושוקים הן נו"ה. **פירוש ר"ש ובנו ר"א**, ה"ס קו אמצעי, **דעת ת"ת יסוד, שהם גוף האילן. ור' יודאי הוא חסד, ור' אבא הוא גבורה, כנ"ל. ור' אלעאי הוא נצח. ור' יהודה הוד. וחסר כאן ר' יצחק ור' חייא. ונראה שזה היה קודם האדרא, ואח"כ נשתנו הסדרים. והיו עשרה תלמידים באד"ר, כמ"ש שם שמותיהם. ואח"כ נשארו שבעה, כמ"ש בסוף האדרא.**

קום

(דפו"י דף רכ"ג ע"א *) דף רכ"ג ע"ב)

קצ) קום ר״ש, ויתחדשון מלין מפומך, בהאי קרא דמלקדמין. למנצח, תמן נצח, נגון צח. וביה אתקרי ידוד מארי נצחן קרבין, לגבי אומין עכו״ם דעלמא, ורחמין ק ודינא לישראל. ורזא דמלה, ר) ובאבוד רשעים רנה. מ״ל, שבעין שמהן איית ליה, ועם נצח והוד, ע״ב, כחושבן חס״ד, ורזא דמלה, ש) נעימות בימינך נצח.

קצא) הוד, ביה ת) הודו ליי׳. צדיק, ביה א) רננו צדיקים בידוד. וביה ב) רנו ליעקב שמחה. תפארת, ביה ר הללו אל. הללויה, הללו יה. דתמן ידו״ד. בנגון ובזמר, ש חסד וגבורה. בשיר ובברכה, חכמה ת ובינה. באשרי, כתר. בתהלה, מלכות.

קצב) מזמור, ביה ר״ז, וביה מו״ם. מסטרא דזמר דאורייתא וזמר דצלותא. זמר מסטרא א אחרא, איהי מו״ם ז״ר. זמרא בביתא, חרבא בביתא. נדה שפחה בת עכו״ם זונה. ודא אתוון מזמו״ר. נגו״ן, תמן ג״ן. הכי שפירו דנגונא, ביה ב הלל. כגון ג) ליל שמורים הוא ליי׳ להוציאם מארץ מצרים. אשרי דביה שרי עלמא

מסורת הזהר

ר) (משלי יא) נח יח צ״ד. ש) (תהלים טז) תרומה רנו צ״י. ת) (ד״ה א טז). א) (תהלים לג) תרומה ע צ״ת. ב) (ירמיה לא) להלן אות שלט צ״ר ח״ב רנב. ת״ז בהקדמה ז: תי״ג כח: ג) (שמות יב) תרומה ל צ״ה.

חלופי גרסאות

ק ורנה. ר הללויה הללוהו; הללו אל הללו יה. ש בחסד ובגבורה. ת מוסיף בינה באתריה. א דצלותא. ב מוסיף כגון; נגון הלל.

הסולם

מאמר

מאמר למנצח הודו רננו צדיקים הללו נגן זמר שיר ברכה וכו׳

למנצח הודו רננו צדיקים וכו׳

קצ) **קום ר״ש ויתחדשון** וכו׳: קום ד׳ שמעון, ויתחדשו דברים מפיך במקרא הזה, למנצח על שושן עדות מכתם לדוד ללמד. שאומר מתחילה **למנצח**, שם אותיות **נצח** שפירושו ניגון צח. ובו נקרא, הויה איש מלחמה, לאומות העולם ורחמים ודין על ישראל. זסוד הדבר באבוד רשעים רנה. ע״כ כשה׳ מנצח את הרשעים, יש ניגון צח. **מ״ל** של **למנצח**, הם סוד שבעים שמות שיש לו, **ועם נצח** והוד הם ע״ב **כחשבון חסד**. וסוד הדבר **נעימות בימינך נצח**. שנצח הוא לימין שהוא חסד.

קצא) **הוד, ביה הודו** וגו׳: אחר שביאר שלמנצח, ה״ם ספירת נצח. אומר, **הוד**, בו נאמר **הודו לה׳**. **צדיק**, שהוא **יסוד**, בו נאמר, **רננו צדיקים בה׳**. ובו, **רנו ליעקב שמחה**. אשר יורה על היחוד, ת״ת יסוד מלכות. כי רנו, הוא יסוד שבו רנה. יעקב, הוא ת״ת. שמחה, היא מלכות. **תפארת**, בו נאמר **הללו אל**, **הללויה**, **הללו יה**. ושם הויה. כי ת״ת

(דפו״י דף רכ״ב ע״ב)

נקרא הויה. **בנגון ובזמר**, **חסד וגבורה**, נגון הוא חסד, וזמר הוא גבורה. **בשיר וברכה חכמה ובינה**, שיר הוא חכמה, ברכה היא בינה. **באשרי כתר**. **בתהלה**, **מלכות**.

קצב) **מזמור ביה ר״ז** וכו׳: ומפרש. **מזמור**, שהוא גבורה, בו אותיות **ר״ז** ובו אותיות **מו״ם**, מצד זמר של **תורה** וזמר של **תפלה**. כי קו השמאל כששולט בפני עצמו נהפך **אור** אל **ר״ז** שהוא אחורים של אור. וע״כ ובו **מו״ם** שיש בו אחיזה לחיצונים. וכ״ז מצד הקדושה. ומזמור **מזמר דסטרא אחרא**, **הוא** אותיות **מום זר**, וע״כ אמרו, זמר בבית חורבן בבית. והיא בחינת **נדה שפחה בת עכו״ם זונה**. וזה הוא **אותיות מזמור**. דהיינו ר״ז מום. **נגון** שהוא חסד, **שם** אותיות **גן**, שהוא מלכות, **וכך הוא היופי של הנגון**, שבו הלל, כמו ההלל, **שבליל שמורים** הוא **לה׳ להוציאם מארץ מצרים**. כלומר, לא כל ניגון הוא חסד, אלא רק היופי של הנגון ממה כלפי חסד, שה״ס ההלל של יציאת מצרים, שהוא נוטה לחסד. **אשרי**, שהוא כתר, **שבו מתחילים העולם לשבח**. כמו כתר, שהוא התחלת הספירות. דהיינו **אשרי העם שככה לו**. **ברכה** שהיא בינה, הוא כמו, **אברכה את ה׳ בכל עת**. כי שפע הבינה אינו פוסק.

בתהלה

משבחין, ד) אשרי העם שככה לו. בברכה, ה) אברכה את ה' בכל עת. בתהלה, תמיד תהלתו בפי.

קצג) ו) על שושן עדות, דא הוד. דאיהו שושן, סומק שליט על חוור, דנצח ז שליט איהו חוור על סומק. מאי עדות. דא צדיק. ד איהו ברית, דאיהו ה אחיד לשמיא וארעא. ההי"ד ז) העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ. מאי מכתם. מ"ך ת"ם ו מך, איהו צדיק. תם, עמודא דאמצעיתא, דרגא דיעקב. איש תם. גוף וברית חשבינן ז חד. ללמד, חסד וגבורה, דמתמן אורייתא אתיהיבת, ללמוד וללמד.

קצד) ח א"ל שפיר קאמרת, אבל ח) למנצח על השמינית, דלא ט תזוז נצח מן הוד, דאיהי ספירה ח', אמר למנצח על השמינית. אמר בוצינא קדישא, אי הכי, בינה דרגא דילך, ואמאי אוקמוה ונתן י ההוד למשה, שנאמר ט) ונתתה מהודך עליו.

קצה) א"ל, שפיר קא שאלת. ה' סלקא באת י', חמש זמנין עשר, לחמשין תרעין דבינה, כ ואתפשטותא דלהון מחסד עד הוד, ל הן חמש עשרה בכל ספירה, אינון חמשין. ובגין דא, מבינה עד הוד, כלא אתפשטותא חדא. לבתר אתא צדיק,

מסורת הזהר

ז) (תהלים קמד) הקסה"ז ג צ"ב. ה) (שם לד) בלק אות לח צ"ס, רסו צ"ת. ו) (שם ס) ח"ג רלג. רלח: ז) (דברים ד) ח"ג רעה. ח) (תהלים יב) ת"ז תי"ב כח: ז"ח לד ט"ד שמ"ת. ט) (במדבר כז) ב"א קלד צ"ב ז"ח מב ט"ג של"א.

חלופי גרסאות

ג ל"ג שליט. ד ל"ג איהו. ה ל"ג אחיד. ו ל"ב מך. ז ל"ג חד. ח אמר. ט חזור. י הוד. כ ואתי פשטא שכינתא. ל ל"ג הן חמש.

הסולם

מאמר

בתהלה, שהיא מלכות, היינו **תמיד תהלתו בפי**. כי פי רומז על מלכות.

קצג) על שושן עדות: חוזר לפרש הכתוב למנצח על שושן עדות מכתם לדוד ללמד. אשר **למנצח** כבר ביאר שהוא נצח. וממשיך, **על שושן עדות**, זהו הוד. **שהוא שושן**, שבו האדום שולט על הלבן. **כי הנצח**, בו שולט הלבן על האדום. **מהו עדות**. זהו **צדיק שהוא ברית**, דהיינו יסוד, **שהוא אחוז בשמים ובארץ**, שהם ז"א ומלכות. ז"ש **העדותי בכם היום את השמים ואת הארץ**. שרומז כאן היחוד, של ת"ת יסוד ומלכות. כי העדותי, הוא יסוד, השמים והארץ הוא ת"ת ומלכות, **מהו מכתם**. **הוא אותיות מך תם**, מך, זהו **צדיק**, דהיינו יסוד, **תם**, הוא עמוד האמצעי, דהיינו ת"ת שה"ס גוף, מדרגת יעקב **איש תם. גוף וברית**, שהם ת"ת ויסוד אנו חושבים **אחד**. וע"כ, מך תם, הן במלה אחת, מכתם. **ללמד**, זהו חסד וגבורה, שמשם ניתנה התורה **ללמוד וללמד**.

(דפו"י דף רכ"ג ע"ב

למנצח הודו רננו צדיקים וכו'

ויש בכתוב הזה כל ז' ספירות חג"ת נהי"מ. כי ללמד, הוא חסד וגבורה. מכתם, הוא ת"ת. למנצח, הוא נצח. על שושן, הוא הוד. העדות, הוא יסוד. לדוד, הוא מלכות.

קצד) **א"ל שפיר קאמרת וכו': א"ל** רעיא מהימנא יפה אתה אומר, **אבל** הכתוב אומר **למנצח על השמינית**, שפירושו, **כדי** שלא **תזוז נצח** מן הוד שהיא **ספירה שמינית** ע"כ **אמר למנצח על השמינית**. ואינו אומר למנצח על שושן. כמו שאמרת. **אמר המאור הקדוש**, שהוא ר' שמעון, **אם כן**, שאתה מדייק כל כך. יש לשאול יותר מזה, **הרי מדרגה שלך בינה**, ולמה **העמידו שנתן ההוד למשה** שנאמר **ונתת מהודך עליו**.

קצה) **א"ל שפיר קא שאלת וכו': א"ל** רעיא מהימנא, יפה **שאלת**. והטעם הוא, **כי ה'** די"ה דהויה, עולה ונכפלת **באות י'**, די"ה, **שהוא חמש פעמים עשר, שהם חמשים שערי בינה**, והתפשטותם הוא מחסד עד הוד, שהן **חמש** ספירות, ועשר בכל ספירה, שהן חמשים

ספירות

ונטיל כל חמשין מ תרעין בלחודוי, למהוי שקיל לכל חמש, ואתקרי כל, דנטיל כל חמשין תרעין. ואוף הכי כלה, נטילת להו כלהו. אמר, כען ודאי אתיישב מלה על בורייה.

קצו) ועוד למנצח, תמן מ"ל עם נצח. ודא מ"ל מן חשמ"ל. מן ח"ש, הוד ונצח, אינון לקביל תרין שפוון. ובג"ד אתקריאו נ שפוון, חיון אשא ממללא. ובחגיגה עד ס היכן מעשה מרכבה, ואוקמוה מן וארא עד חשמל. דמסטרא דגבירה אתקריאו חיון אשא. ונהר דנפיק מזיען ע דלהון, יסוד. כלהו תלת אינון מרכבה לתפארת, אדם.

קצז) מעשה מרכבה, דא מלכות. ובתלת אלין, איהו חכמה ובינה ודעת. ובג"ד אוקמוה מארי מתניתין, דאין דורשין במעשה מרכבה ביחיד, אא"כ הוא חכם ומבין מדעתו.

קצח) ואית מרכבה לתתא מזעיר אנפין, דאיהו מט"טרון. אדם הקטן.

חלופי גרסאות

מ ל"ג תרעין. נ ל"ג שפוון. ס כאן. ע ל"ג דלהון.

הסולם

מאמר למנצח הודו רננו צדיקים וכו'

ספירות, המקבלות חמשים שערי בינה. ומשום זה **מבינה עד הוד** הכל הוא התפשטות אחת. ולפיכך כשאומרים הוד, הרי הבינה בכלל זה, **ולאח"כ בא צדיק**, שהוא יסוד, ולוקח לבדו כל **חמשים שערי** בינה, להיותו שקול כנגד כל **חמש**, כי יסוד כולל כל חמש ספירות חג"ת נ"ה. **ונקרא כל**, שבגימטריא חמשים, משום שלוקח **כל חמשים שערים**. ואף כך הכלה, שהיא מלכות, לוקחת כל חמשים שערים, וע"כ נקראת **כלה**. דהיינו **כל** כמו היסוד, הרומז על נ' שערים, עם תוספת **ה'**, להיותה נוקבא. אמר ר"ש. עתה ודאי נתיישב הכל על מכונו. פירוש, **אמנם מי שלא זכה לבינה**, אלא שזכה לה' **ספירות חג"ת נ"ה**, הוא זוכה בהם מצד עצמם, **ואינו זוכה בהתפשטות** נש"ב שבהם.

קצו) **ועוד למנצח תמן** וכו': ועוד. באותיות **למנצח**, יש שם **מל עם נצח**. ומ"ל זה, הוא מ"ל מן חשמל, מ"ל מן ח"ש, דהיינו ר"ת חיות אש. והם הוד ונצח שהם כנגד ב' **שפות**, ששפה עליונה היא נצח ושפה תחתונה היא הוד, ומשום זה נקראות השפות **חיות אש ממללות**. ובחגיגה (יג.) **עד היכן מעשה מרכבה. והעמידוהו, מן וארא עד חשמל**. שחשמל הוא ראשי תיבות, חיות אש ממללות. **כי מצד הגבורה**, נקראות נצח והוד **חיות אש**. והנהר **היוצא מזיעת** חיות אש אלו, הוא יסוד. כל ג' **אלו**, נה"י, **הם מרכבה לתפארת אדם**, שהוא ז"א.

(דפו"י דף רכ"ג ע"ב)

פירוש, שכאן מפרש המלה למנצח, **על נצח** והוד ביחד. וז"ש, **תמן מ"ל עם נצ"ח**, **כי מל** דחשמל פירושו ממללות. ואין דיבור **אלא ע"י ב' שפות שהם נצח והוד. וע"כ כשיש** המלה מ"ל עם נצח, מרמזת מ"ל על הוד. **כי בחיבור ההוד נעשה נצח** למדבר. **ובדרך אגב** מבאר, שמצד הגבורה נקראות **נצח והוד חיות אש ממללות**, שהם ר"ת חשמ"ל. והיסוד ה"ס נהר אש, היוצא מזיעת נצח והוד. ונה"י אלו **הם מרכבה** לת"ת, שהוא עצם ז"א. וז"ש, **עד היכן מעשה מרכבה ואוקמוה מן וארא עד חשמל**, דהיינו עד חיות אש ממללות, המרומז בר"ת חשמל, שהם נצח והוד, ויסוד הכוללם.

קצז) **מעשה מרכבה דא** וכו': מעשה מרכבה זהו מלכות. להיותה נעשה ע"י המרכבה, שהם נה"י, ובג' אלו, נה"י, הוא **חכמה בינה דעת** של המלכות, כי חב"ד דמלכות נעשים מראשי נה"י דז"א. ומשום זה **העמידו בעלי המשנה, שאין דורשין במעשה מרכבה ביחיד. אלא אם כן הוא חכם ומבין מדעתו**. דהיינו **מי** שזכה לחב"ד. כי חכם הוא חכמה. ומבין, הוא בינה. מדעתו, הוא דעת.

מאמר מרכבת מטטרון

קצח) **ואית מרכבה לתתא** וכו': **ויש** מרכבה למטה מן נה"י דז"א, **שהוא מטטרון**, המכונה **אדם הקטן**. **שבמרכבה שלו, שהוא**

דבמרכבה דיליה דאיהו פרדס, רדיפי מיא דאורייתא, פ דנפיק מגו פרדס דיליה, צ לתלת מארבע, דאתמר עלייהו, ארבעה נכנסו לפרדס. והא אתמר.

קצט) דאיהו צפרא דחזא רבה בר בר חנה, לכיף ימא דאורייתא, דימא מטי עד קורסולוי. ורישיה מטי עד ציית שמיא, ולא אכשילו תלת ביה, משום דנפישי מיא דיליה, אלא משום דרדיפי מיא ק ואוקמוה.

ר) אבג כליל לון דסלקין לשית, לקבל אתוון מטטרו"ן. ר רביעאה ד', ש קול דממה דקה, דתמן אתי מלכא. ואיהו אדם לשבת על הכסא.

רא) א י"י, מים עליונים, ומים תחתונים. דלית ביניהו ש אלא כמלא נימא, דאיהו ו, נטוי ביניהו, ברקיע דאיהו מבדיל בין מים למים, ת דיהא הבדלה בין נוקבא לדכורא. בג"ד כ ויהי מבדיל ורזא דמלה, יאהדונהי. מים עליונים זכרים י' עלאה, מים תחתונים נקבות, י' תתאה. שית אתוון ביניהו, כחושבן ו', דא מטטרון, דאיהו בין א.

מסורת הזהר

כ) (מ"א יט) יתרו עט צ"ס. כ) (בראשית א) ב"א גו צ"א.

חלופי גרסאות

פ ונפיק. צ תלת. ק ל"ג ואוקמוה. ר ד' ביה רביעאה. ש ל"ג אלא. ת ויהא.

הסולם

מאמר

פרדס, רדופים מים התורה, כמו נהר שמימיו רדופים ורצים בכח גדול לצד הים, **היוצאים מפרדס שלו, לג' מארבעה שנאמר עליהם ארבעה נכנסו לפרדס.** (חגיגה יד:) דהיינו לבן עזאי ובן זומא ואלישע בן אבויה, שנפגעו ממחמת זרם דחיפת מי החכמה הנקראים פרדס. חוץ מן ר' עקיבא שנכנס בשלום ויצא בשלום. **וכבר למדנו.**

פירוש מרכבת מטטרון, ה"ס ארבעה מלאכים, **מיכאל גבריאל אוריאל רפאל, ומרכבה זו נקראת פרדס.** שעליה אמרו, ארבעה **נכנסו לפרדס, והחכמה היוצאת מפרדס הזה נקראת מים, שבאלו המים נכשלו, ב"ע וב"ז ואלישע, חוץ מר"ע, שנכנס בשלום ויצא בשלום** (כמ"ש חגיגה י"ד:).

קצט) **דאיהו צפרא דחזא** וכו': שהיא, מטטרון, היא **הצפור שחזה רבה בר בר חנה על החוף של ים התורה,** (ב"ב עג:) **שהים,** שה"ס המלכות, מתפשט ומגיע **עד קרסוליו,** דהיינו עד סיום נצח והוד שלו הנקראים קרסולים. **וראשו, מגיע עד רום השמים,** שהוא ז"א ואלו שנכשלו בו, שה"ס הפרדס, כנ"ל, **לא נכשלו השלשה בו, משום שיש בו הרבה מי החכמה, אלא משום שרדופים מי החכמה שבו.** (כמ"ש ב"ב עג:) כלומר שהם חריפים **ועזים עם דינים. והעמידוהו.**

(דפו"י דף רכ"ג ע"ב)

מרכבת מטטרו"ן

ר) **אב"ג כליל לון** וכו': האותיות **אב"ג, כוללות אותם,** את מרכבת מטטרון, כי אב"ג **הן בג' שש, שהן עולות כנגד שש** אותיות שיש בהשם **מטטרון.** אות **רביעית היא ד',** וה"ס קול **דממה דקה,** שה"ס המלכות, **ששם בא המלך, והיא אדם לשבת על הכסא.** כי המלכות ה"ס אדם היושב על כסא הזה של מטטרון.

רא) **א' י"י מים** וכו': **י' י'** שבצורת **הא',** הי' עליונה **היא מים עליונים,** שה"ס ז"א, והי' תחתונה, היא **מים תחתונים,** שה"ס המלכות. **שאין ביניהם אלא כמלא שערה, שהיא ו'** שבאמצע צורת **הא',** שהיא **נטויה** בין ב' היודין בסוד רקיע שה"ס המסך, **שהוא מבדיל בין מים למים, שתהיה הבדלה בין נוקבא לדכר.** משום זה כתוב **ויהי מבדיל.** וסוד **הדבר.** היא הצירוף **יאהדונהי,** שה"ס השילוב מב' השמות הוי"ה אדנ"י, **הי' העליונה** של הצירוף **היא מים עליונים זכרים. הי' התחתונה** של הצירוף, **היא מים תחתונים נקבות,** שש **האותיות** אהדונ"ה **שבין** ב' היודין **שהם כחשבון ו'** ה"ס **מטטרון, שהוא הו' שבין** ב' היודין של צורת **א'.**

פירוש. הויה ה"ס ז"א ואדני ה"ס המלכות, וכשהם בזווג משתלבים ב' השמות **זה בזה ויוצא הצירוף יאהדונה"י. ואז נבחן ז"א, שהוא**

בעיקר

רב) ועוד, א יוד נקודה. ו׳ גלגל. ולית תנועה בגלגל בשית סטרין כחושבן ו׳, אלא בההיא נקודה. ב וההוא נקודה איהו יחודא דכלא, ואסהידת על ההוא יחיד, דלית ליה שני, דאוקמוה עליה רבנן, שצריך ליחדו כדי שתמליכהו על *) השמים ועל הארץ, ועל ד׳ רוחות עלמא. ב׳, שמים וארץ. ג׳, עמודא סביל לון. ד׳, ארבע חיון. ה׳ כרסייא. ו׳, שית דרגין לכרסייא. ועוד, א ב ג ד ה ו ז ח ט : אדם. י׳, ייחוד דיליה, מלכות, עשיראה דאדם. תשע, איהו לקבל תשע אתוון. זכאין אינון ישראל, דידעין רזא ג דמאריהון.

רג) ד״א, צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי. ר׳ יהודה אמר, בקרבנא אית עשן, ואית ריח, ואית ריח ניחח, עשן איהו מסטרא דדינא, ההי״ד, ל) כי אז יעשן אף יי׳. מ) עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל. ריח ניחחי, רחמי. נ) וריח אפך כתפוחים.

רד) אמר רעיא מהימנא, והא תרווייהו עשן וריח, אינון באף, וקראין סהדין. חד, עלה עשן באפו. ותניינא, וריח אפך כתפוחים. ואמאי אתקרי חד עשן

מסורת הזהר

א) (דברים כט) ח״ג רמב. ת״ז ת״ע קכב. מ) (תהלים יח). נ) (שיר ז) ח״ג רמב. רצד.

חלופי גרסאות

א תנועה ול״ג יוד נקודה. ב ל״ג וההוא נקודה איהו. ג מוסיף דאבוהון דמאריהון.

הסולם

מאמר מרכבת מטטרו״ן

בעיקר בי׳ הראשונה של הצירוף, שה״ס חכמה עלאה. והמלכות נבחנת שהיא בעיקר בסוד י׳ תחתונה של הצירוף, שה״ס חכמה תתאה, וכל ד׳ אותיות שביניהם מרמזים על יסוד, המיחד ז״א ומלכות זה בזה. ונודע שבימות החול, משמש מטטרון ליחד ז״א ומלכות במקום היסוד, וע״כ אומר, ששש אותיות שבין יוד עליונה ליוד תחתונה רומזות על מטטרון. כי מדבר מיחוד דימות החול. (כמ״ש בהקדמת תקוני הזהר דף ב׳ בסופו.).

רב) ועוד י׳ נקודה וכו׳ : ועוד. י׳ היא נקודה, שה״ס חכמה עלאה, ו׳ ה״ס גלגל, שהוא מתגלגל בשש ספירות חג״ת נה״י, ואין תנועה בגלגל בשש קצוות כחשבון ו׳, אלא בנקודה ההיא, שכל מה שבחג״ת נה״י היא מקבלת מן י׳ זו. ונקודה ההיא היא יחוד הכל ומעידה על יחוד ההוא, שהוא א״ס, שאין לו שני, שהחכמים העמידו עליו, שצריך ליחדו כדי שתמליכהו על השמים ועל הארץ ועל ד׳ רוחות העולם. וזה הוא סוד הא׳. ב׳ ה״ס שמים וארץ. שהם ז״א ומלכות. ג׳ ה״ס העמוד הנושא אותם, שה״ס יסוד. ד׳ ה״ס ארבע חיות של המרכבה. ה׳ ה״ס הכסא. שהיא המלכות. ו׳ ה״ס שש מדרגות לכסא,

(דפו״י דף רכ״ג ע״ב *) דף רכ״ד ע״א)

שהן חג״ת נה״י. ועוד. א׳ ב׳ ג׳ ד׳ ה׳ ו׳ ז׳ ח׳ ט׳ ה״ס אדם, דהיינו ט״ס ראשונות דז״א. י׳ היא יחוד שלו, דהיינו מלכות. שהיא ספירה עשירית דז״א הנקרא אדם. בסוד הויה דמילוי אלפין שהוא בגימטריא אדם. תשע ספירות דז״א הן כנגד ט׳ אותיות. אשרי הם ישראל היודעים סוד אדונם.

מאמר עשן וריח וקטרת

רג) ד״א, צו את וגו׳ : פירוש אחר. צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי. ר׳ יהודה אמר, בקרבן, יש עשן, ויש ריח, ויש ריח ניחוח. עשן הוא מצד הדין. ז״ש, כי אז יעשן אף ה׳. עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל. ריח ניחוח הוא רחמים. ז״ש, וריח אפך כתפוחים.

רד) אמר רעיא מהימנא וכו׳ : אמר רע״מ, והרי שניהם, עשן וריח, הם באף, ונקראים עדות. אחד הוא באף, שכתוב, עלה עשן באפו. והשני, שכתוב, וריח אפך כתפוחים, וא״כ, למה אחד שהוא עשן נקרא דין, והשני שהוא ריח, נקרא רחמים. ומשיב, אלא בחוטם

דינא ותנייגא [ד] רחמי. אלא, בחוטמא אית תרין חלונין, ואתמר [ה] בשמאלא, עלה עשן באפו, מאי עלה. אלא [ו] מלבא דאיהו בשמאלא, לקבל גבור. מימינא נחית רוחא לגביה, [ז] לקרא ליה, ולשככא רוגזיה, מסטרא דחסד, דתמן מוחא. חכמה לימינא, הרוצה להחכים ידרים. בינה בלבא, כלפי שמאלא, הרוצה להעשיר יצפין. ובג"ד עלה עשן באפו, מן בינה לגבי חכמה, דאיהי לימינא, ומקבל ליה בחדוה, בנגונא דיולאי.

רה) והאי עשן לא סליק, אלא ע"י אש, דאדליק בעצים, דאינון אברים מליין פקודין, עצי עולה. מארי תורה, אורייתא דאיהי אדליקת בהון, אש בתוקפא דגבורה, ועלה עשן בהון. בבינה עשן המערכה.

רו) ומדסליקת לאף, אתקרי קטרת, ה"ד, [ט] ישימו קטורה באפך. ולית דבטיל מותנא בעלמא, כקטרת, דאיהו קשורא דדינא ברחמי, עם ריח ניחוח באף.

מסורת הזהר

ט) (דברים לג) נח סב צ"ב.

חלופי גרסאות

ד מוסיף דינא ורחמי. ה ל"ג בשמאלא. ו מלכא. ז לקרא רוגזיה ולשככא ליה.

הסולם

מאמר עשן וריח וקטרו.

יש ב' חלונות, דהיינו ב' נקבים, ובנקב השמאל נאמר עלה עשן באפו. שהוא דין. מהו עלה. אלא שהעשן עלה מן הלב שהוא בשמאל שהוא כנגד גבורה. ומימין יורד אליו רוח לקרר אותו ולהשקיט כעסו מצד החסד, ששם המוח. דהיינו החכמה שהיא לימין, הרוצה להחכים ידרים. והבינה, שה"ס חכמה דשמאל, היא בלב, כנגד השמאל, הרוצה להעשיר יצפין. ומשום זה, עלה עשן באפו, היינו מן בינה שהיא בשמאל, אל החכמה שהיא בימין. והחכמה מקבלתו בשמחה בנגון הלוים.

רה) והאי עשן לא וכו': ועשן הזה אינו עולה, אלא ע"י אש הנדלקת בעצים, שהם אברים מלאים מצות, הנקראים עצי העולה. ובעלי תורה, התורה שלהם היא מדלקת בהם, בהמצות, האש בתוקף הגבורה, ועולה עשן בהם. בבינה, נקרא עשן המערכה.

רו) ומדסליקת לאף וכו': וכשעלה העשן לאף, הוא נקרא קטרת. ז"ש ישימו קטורה באפך. ואין דבר שיבטל המות בעולם כמו קטרת, שהוא קשירת הדין ברחמים עם ריח ניחוח באף. כי התרגום של קשר הוא קטירו. וע"כ קטרת לשון קשר. א"ר יהודה אשרי חלקנו שהרוחנו דברים סתומים להבין אותם בגלוי. עוד אמר המאור הקדוש, שכיון שהתפילה היא כקרבן, ע"כ מי שיאמר פטום הקטרת

(דפו"י דף רכ"ד ע"א)

אחר תהלה לדוד, הוא מבטל המות מן הבית.

ביאור המאמר. הדינין העולים מקו שמאל מטרם חיבורו עם קו הימין, (כנ"ל ב"א דף מ"ז ד"ה נפק) נקראים עשן, אמנם דינים אלו אינם עולים ואינם ניכרים לבחינת התקון. אלא על ידי המסך דחירק שמעלה קו האמצעי כנ"ל (לך דף י"ג ד"ה ונתבאר) שהמסך דחירק הזה מכונה אש ועצים, שבהם נשרף הקרבן, שהוא רומז על מיעוט הג"ר דשמאל, ומהם עולה העשן, שהם הדינים דשמאל מטרם חיבורו עם הימין. ונבחן בסוד הקרבת הקרבן ב' דברים, א) היינו העשן, שהם דינים דשמאל הנפרד מימין, ב) הריח ניחח, שה"ס ההארות הגדולות היוצאות אחר יחוד השמאל עם הימין, בסוד ו"ק דחכמה המאירים ממטה למעלה כדרך הריח, שעולה בחוטם ממטה למעלה. ולא כאכילה ושתיה הבאות בגוף ממעלה למטה.

וז"ש (באות ר"ג) בקרבנא אית עשן ואית ריח ואית ריח ניחח, עשן איהו מסטרא דדינא, הה"ד, כי אז יעשן אף ה'. כי הם הדינים העולים מקו שמאל מטרם שנתחבר עם הימין, ריח ניחוח, רחמי, וריח אפך כתפוחים. שה"ס הו"ק דשמאל המתחברים עם הימין, שה"ס התלבשות ו"ק דחכמה בחסדים. שהם מעלים ריח ניחוח.

ועל זה מקשה רעיא מהימנא (באות ר"ד) והא תרווייהו עשן וריח אינון באף וקראין סהדין. פירוש. כי העשן, שה"ס הדינים דקו שמאל

תרגום דקשר קטירו. א"ר יהודה, זכאה חולקנא דרווחנא מלין סתימין באתגלייא. עוד אמר בוצינא קדישא, דבתר ד צלותא איהי כקרבנא, מאן דיימא פטום הקטרת, בתר תהלה לדוד, בטיל מותנא מביתא.

חלופי גדסאות

ד צלותא.

הסולם

מאמר עשן וריח וקטרת

שמאל בהיותו נפרד מימין, אינו נמצא בשורשו אלא בבינה, כי שם יצאו ב' הקוין ימין ושמאל נפרדים זמ"ז, עד שבא ז"א וייחד אותם בסוד קו אמצעי. וכשהם בז"א כבר באו לשם בסוד, **תלת מחד נפקי חד בתלת קיימא** (כנ"ל ב"א דף רפ"ד ה"ה תלת) וא"כ, כבר באו אליו, ב' הקוין ימין ושמאל, כשהם ביחוד. ונמצא שמקור העשן הוא רק בבינה. וממנה יוצא העשן ע"י יחוד קו האמצעי, ומתחבר עם הימין, שה"ס **חכמה**, כי קו ימין דבינה נקרא חכמה, יהיא בחינת חסדים (כנ"ל פרשת צו אות קנ"א) ואחר שנתייחדו הקוין זה בזה ונתלבשו החכמה דשמאל בחסדים דימין והעשן נפסק, הנה מתעוררים עוד, העשן עם החכמה הנמתקת בחסדים, **ועולים בב' נקבי האף** ומתחלקים שם, העשן בנקב השמאלי, והריח שה"ס החכמה המלובשת בחסדים, בנקב ימין של החוטם. והעשן שבמקום נקב השמאלי שבחוטם, אינו נחשב עתה לדין, שהרי כבר נתייחדו החכמה והחסדים זב"ז ע"י חכמה ובינה, אלא שנחשב לעד, כי העשן והריח נמצאים שם בב' נקבי החוטם בבחינת ב' עדים, המעידים על הפעולה הגדולה של קו האמצעי, אשר בכחו נתייחדו הימין והשמאל, **העשן** מעיד, על הדינים הקשים שהיו בשמאל מטרם שנתייחד עם הימין. **והריח** ניחוח מעיד, על מדת גדלו ושבחו של האור אחר שנתייחדו הימין והשמאל. הרי שהעשן העומד בחוטם אינו בחינת דין, אלא בהיפך שהוא בחינת **עד**, על מעשה קו האמצעי, שע"י עדותו, נשמר היחוד הזה, מכל אחיזה שבעולם. וז"ש **עשן וריח אינון באף וקראין כהדין**, ולא כר' יהודה, שאמר, **שעשן הוא מסטרא דדינא**, כי אין זה אלא לבחינת עדות, כמבואר. וסוד החוטם דז"א עי' לעיל (באדרא רבא נשא אות רכ"ג)

וז"ש, **אלא בחוטמא אית ב' חלונין**, דהיינו ב' נקבי החוטם, **ואתמר בשמאלא**, דהיינו בנקב השמאלי, **עלה עשן באפו. מאי עלה. אלא מלבא** וכו' כי הלב, ה"ס בינה, שהיא בקו שמאל, דהיינו חכמה שבשמאל, **חכמה לימינא**, וכו' שה"ס קו ימין, שהוא חסדים (כנ"ל פרשת צו אות קנ"א ע"ש). **וב"ד, עלה עשן באפו, מן בינה, לגבי חכמה דאיהי לימינא**, שהעשן, שה"ס הדינים שבקו שמאל בלי ימין, להיותו חכמה בלי חסדים (כנ"ל בהקסה"ז דף י"ז ד"ה קיימא) שמקורו בבינה, כנ"ל, עולה ומתמתק בחכמה דימין שהיא חסדים. **ומקבל ליה בחדוה**, כי הימין מקבל השמאל בשמחה רבה. כי גם הימין אינו שלם בלי יחודו עם השמאל, כי ימין בלי שמאל, הוא חסר ג"ר. **בנגונא דליואי**, שיחוד הזה נעשה בעת הגיגון שמזמרים הלוים על הקרבן.

ונודע, שכמו שז"א עולה לבינה ונעשה בה לבחינת קו אמצעי, בכח המסך דחירק שלו הממעט לג"ר דשמאל, ומיחד ב' הקוין זה בזה. עד"ז, אח"כ, גם ז"א נחשב לימין, והמלכות לשמאל, וצריכים בחינת קו אמצעי שייחד אותם זה בזה, ונשמות ישראל ע"י עסק בתורה ומצות מעלים מ"ן בבחינת המסך דחירק, ונעשים להם בחינת קו האמצעי, ולולא המ"ן שמעלים נשמות ישראל לא היו מתייחדים ז"א ומלכות זה עם זה (כמו שנתבאר זה לעיל ב"ב דף קנ"ב ד"ה ביאור ע"ש) והמ"ן הזה שמעלים, דהיינו המסך דחירק, הוא ע"י **המצות** שעושים. אבל להדליקו באופן שימעט הג"ר דשמאל, זה נעשה ע"י **התורה**, וז"ש, **והאי עשן לא סליק**, כי אין העשן עולה אלא ע"י פעולת קו האמצעי, כנ"ל בתחילת הביאור, וע"כ אינו עולה רק **ע"י אש דאדליק בעצים. דאינון אברים מליין פקודין, עצי עולה**. הנשמות, נקראים אברי השכינה (כנ"ל בהר אות ל"ג) שאומר, **דנפשין ורוחין ונשמתין, לקב"ה ושכינתיה. כאברין לגבי גופא.** וע"י מצות המרובות שעושים אלו האברים, הם מעלים המסך דחירק. **מארי תורה, אורייתא דאיהי אדליקת בהון אש בתוקפא דגבורה ועלה עשן בהון** שע"י התורה שעוסקים אלו האברים, הם מדליקים אש במסך העולה, שיעשה פעולתו למעט הג"ר דשמאל

(דפו"י דף רכ"ד ע"א)

רז) אמר רעיא מהימנא, כען בעי למנדע, איך אתקינו צלותין לקבל קרבנין. אלא תלת צלותין, לקבל את הכבש האחד תעשה בבקר, דא צלותא דשחרית, דאתמר בה, ט) וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם את פני יי'. ואוקמוה רבנן, דלית עמידה אלא צלותא. ואת הכבש השני תעשה בין הערבים, לקבל צלותא דמנחה, דתקין לה יצחק. ההי"ד, פ) ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב. ולית שיחה, אלא צלותא. צלותא דערבית, לקבל אמורין ט ופדרין דמתאכלין כל הלילה. ההי"ד, צ) ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש. ולית פגיעה, אלא צלותא.

רח) אדהכי דאנן באתר דא, אמאי כתיב ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא, וכי לא הוו ליה כרים וכסתות למשכב. י אלא הואיל ואתא חתן לגבי כלה, אע"ג דלא הוה ארחוי למשכב אלא בכרים וכסתות, ואיהי יהיבת ליה אבנים למשכב, יקבל כלא ברעותא דלבא, כ והא אתמר. ל ואוף הכי אתמר בחבורא קדמאה. מ"ד ק) ויאמר יעקב כאשר ראם, אר"ש תיב. ואימא קרא, מ. ע"כ.

מסורת הזהר

ט) (בראשית יט) ויצא קמה צ"א. פ) (שם כד) בא מה צא. צ) (שם כה) ב"א קסו צ"ב. ק) (שם לב) ויצא קנב צ"ב.

חלופי גרסאות

ט ופרדין. י ובחבורא קדמאה אמר ול"ג אלא. כ ל"ג והא. ל ל"ג מן ואוף עד סוף האות. מ בדפו"י מוסיף ככתוב דף רכ"ה ב' אלא פגיעה ברע"מ שם.

הסולם

מאמר תלת צלותין

דשמאל וליחדו בימין. שעי"ז עולה העשן, שה"ס הדינים דקו שמאל מטרם שנתיחד עם הימין. כי אינו ניכר ואינו עולה מטרם שמופיע קו האמצעי עם המסך דחירק. כנ"ל. **בבינה, עצי המערכה**, ועשן הזה כשעודו בבינה, דהיינו מטרם היחוד נקרא עשן של **עצי המערכה. ומדמליקת לאף, אתקרי קטרת** וכו', ואחר שנתיחדו הבינה עם החכמה ועלה העשן לאף, כנ"ל, אז נקרא שם העשן, **קטרת, דאיהי קשורא דדינא ברחמי עם ריח ניחוח באף.** כי באף, קשור העשן עם הריח ניחוח לאחד, שה"ס ב' עדים כנ"ל.

מאמר תלת צלותין

רז) **אמר רעיא מהימנא** וכו': **אמר רע"מ, עתה צריך לדעת, איך התקינו התפילות כנגד הקרבנות. אלא ג' תפלות הן. כנגד את הכבש האחד תעשה בבקר, זו היא תפלת שחרית, שנאמר בה, וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם את פני ה'. והעמידו חכמים, שאין עמידה אלא תפלה. ואת הכבש השני תעשה בין הערבים, הוא כנגד תפלת**

(דפו"י דף רכ"ד ע"א)

תלת צלותין

המנחה שתיקן אותה יצחק. ז"ש, ויצא יצחק **לשוח** בשדה לפנות **ערב. ואין שיחה** אלא תפלה. תפלת ערבית, היא כנגד אמורים ופדרים המתאכלים כל הלילה. ז"ש **ויפגע** במקום וילן שם כי בא השמש. ואין **פגיעה** אלא תפלה.

רח) **אדהכי דאנן באתר** וכו': כיון שאנו במקום זה. יש לשאול, למה כתוב, ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא. **וכי לא היו לו כרים וכסתות לשכב** עליהם. ומשיב, אלא כיון שהחתן בא אל הכלה אע"פ שאין דרכו לשכב אלא בכרים וכסתות, והיא נותנת לו אבנים לשכב, **יקבל הכל ברצון הלב. וכבר** למדנו (ב"ב אות רט"ז) ואף כך נאמר בחבור הא', מה שכתוב, **ויאמר יעקב כאשר ראם. אמר ר' שמעון, שב. ואומר** הכתוב. (ההמשך הוא להלן אות רל"ח).

פירוש. יעקב ה"ס ז"א, שנקרא יעקב. והוא דבוק במוחין דחסדים מאמא ששפעם אינו פוסק. וכאן כתוב ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו. שפירושו שלקח את המסך של הנוקבא המכונה אבנים, והמשיך אליה את הארת השמאל, שה"ס לינה. ושואל, למה

עשה

רט) אמר רבי פנחס, מסתכל הוינא, שמירה בלב איהו נ ודאי, וע״ד שמור בלב, ולאו באתר אחרא. זכירה בזכר, במוחא, דרכיב ושליט על הלב. ולית זכירה אלא במוחא. וע״ד זכור לזכר ושמור לנקבה. מוחא דאיהו דכורא, ס רכיב ושליט על הלב. לב שליט ורכיב על הכבד. כבד סמאל ונחש דא בדא, ע ואיהו חד. *) יותרת הכבד פ וכבד. וע״ד בקורבנא, צ יותרת הכבד, דא נחש. כבד מיכלא דדכורא, רזא דסמא״ל.

רי) אמר ר״ש, ודאי כך הוא, ויאות הוא. וברירא דמלה, ורזא וסתרין דקרבן, הכי הוא. כבד נטיל בקדמיתא, ק הוא ויותרת דיליה, סמאל ובת זוגו. ר וכל אינון ערקין דכבדא. ש חיילין ומשריין ת דלהון. ונטילו דלהון, א דאכלין חלבין שמנינו דקרבנא. ב ה״ד, ג ואת החלב אשר עליהם. וכדין קריב כלא לגבי לב. ג

מסורת הזהר

ר) (שמות כט).

חלופי גרסאות

נ מוסיף ודאי דחמא בלב; ולב דוגמא דלב עלאה.

ס ל״ג רכיב; אחרי. ע ואינון דכר ונוקבא. פ מוסיף וכבד כלא חד. צ ל״ג יותרת הכבד. ק ולבתר. ר ולבתר כל. ש מוסיף דאינון חיילין. ת דיליה. א ל״ג דאכלין. ב ל״ג הה״ד ואת החלב אשר עליהם. ג כאן שייך אמר ר״מ וכו׳.

הסולם

מאמר

עשה זאת ז״א, הלא דרכו להיות תמיד באור היום בחסדים דאמא. ועל זה משיב, **הואיל ואתא חתן לגבי כלה** וכו׳ **יקבל כלא ברעותא דלבא.** פירוש. כי אין העטרה של ז״א נשלמת, אלא ע״י זווגו **עם** הנוקבא (כנ״ל בלק אות תל״ח בהסולם) וכיון שכן, הוא מקבל גם המטה של האבנים שלה ברצון הלב, ובתשוקה גדולה.

רט) **אמר ר׳ פנחס** וכו׳: אר״פ, מסתכל הייתי, **שמירה**, היא ודאי בלב. וע״כ שמור, הוא בלב שהיא מלכות, ולא במקום אחר. **זכירה**, הוא בזכר, דהיינו **במוח**, שהוא ז״א, **הרוכב** ושולט על הלב. ואין זכירה אלא במוח. וע״כ **זכור** את יום השבת, הוא **לזכר** שהוא ז״א. **ושמור** את יום השבת, **הוא לנקבה** שהיא מלכות. **המוח** שהוא זכר, ז״א, **רוכב** ושולט על הלב, שהיא מלכות. **הלב**, שולט ורוכב **על הכבד. כבד** הוא **סמאל ונחש** זה בזה. והם אחד, שהם יותרת הכבד וכבד. וע״כ בקרבן, יותרת הכבד זה נחש. כבד הוא מאכל הזכר שהוא סוד סמאל.

רי) **אמר ר״ש ודאי** וכו׳: אר״ש, ודאי כך הוא, ויפה היא, ובירורו של הדבר הוא, והסוד והנסתרות של הקרבן כך הוא. הכבד לוקח תחילה, הוא והיותרת שלו, שהם סמא״ל ונחש **בת** זוגו. וכל אלו העורקים שבכבד, הם צבאות ומחנות שלהם. והקבלה שלהם, הוא,

תלת צלותין

שהם אוכלים החלבים והשומן של הקרבן, ז״ש, ואת החלב אשר עליהם. ואז נקרב הכל אל הלב.

פירוש. הוא כעין שמביא הזהר לעיל (בפרשת נח אות ק״ל) שאומר שם, שהסטרא אחרא, **כל רעותיה לאו איהו אלא בבשרא,** שה״ס ג״ר דחכמה המאירים בקו שמאל מטרם שמתיחד עם הימין, כי מאורות התקון אינם יכולים לקבל כלום, מטעם המבואר שם בהסולם, ולפיכך, **בקורבנא רעותא סלקא לאתר חד ובשרא סלקא לאתר חד,** שהבשר של הקרבן עולה לסטרא אחרא, והרצון של בעל הקרבן והכהן עולה לקדושה. שהפירוש הוא, כי ענין הקרבן הוא ליחד ז״א ומלכות ובתחילת הזווג נמשך הארת ג״ר דחכמה דשמאל כרגע, שהארה זו, היא כדי לזון הסטרא אחרא כדי חיותם שלא יתבטלו. והארה זו נבחן לבשר הקרבן, העולה לאכילת הס״א. והרצון של הקרבן עולה ליחוד ז״א ומלכות. ועי׳ (בלק אות תמ״א) בסוד התמצית שנוטלת הסט״א וכל אומות העולם מהארת הזווג.

ונמצא, שהקרבת הקרבן על המזבח, שענינו הוא לקרב את המלכות אל ז״א. הנה מתחילתו הוא מזין את הס״א, כי בתחילת הכנת הזווג דז״א ומלכות, מתעוררים הג״ר דחכמה דשמאל דפרודא, להאיר ולזון את הס״א, ששורשם הם סמאל ונחש. הנקראים כבד ויותרת הכבד.

ריא) ולב לא נטיל מכלא. אלא ודוי דאתעביד ביה, וסליק בההוא תננא וצלותא דאתעביד עליה דקרבנא. לב קריב לגבי מוחא, רעותא דיחודא דכהנא ביה, יחדוותא דליואי. מוחא דא, ד נהורא דאתיא ממוחא עלאה. מוחא קריב ה לגביה טמיר מכלא, דלא אתידע כלל. וכלא אתקשר דא בדא. ומוחא קריב נחת רוח דכלא.

ריב) ערקין דכבדא, אלין אישים, וכל אינון חייליהון. כבד, כמה דאתמר. יותרת נקבה, נוקבא דיליה. אמאי יותרת. דלא אתחברת בדכורא. אלא כד אשארת לה שעתא, לבתר דעבדת נאופהא, ושבקא ליה. תו, יותרת נקבה, דכד בעיא לאתחברא בב״נ, אתעבידת לגביה שיורין, דלא אתחשבת כלל. לבתר איהי אתקרבת זעיר זעיר לגביה, עד דאתעבידא ליה חבורא חדא. ומאלין ערקין דכבדא, מתפשטן אחרן זעירין, לכמה זיינין, וכלא נטלין אמורין ופדרין. וכלהו כלילן בכבד.

ריג) לב דאיהו עקרא בקדושה, נטיל ו ומקריב ז למוחא כמה דאתמר. לב שריא על תרין כוליין, ואינון תרין כרובין. יהבין עיטא. ואינון רחיקין קריבין, ימינא ושמאלא. וכלהו נטלין ואכלין כל חד כדקא יאות, עד דאתקשר כלא כחדא.

חלופי גרסאות

ד דכורא ; נוקבא. ה לגביה מכלל דלא אתפרש כלל. ו דמקריב. ז ל״ג למוחא.

הסולם

מאמר

וזה אמרו, **כבד נטיל בקדמיתא**, דהיינו **מתחילת** הכנת הזווג דז״א ומלכות, **הוא זיותרת** דיליה **סמא״ל ובת זוגו**, שהם שורשים של כל הס״א, **וכל אינון ערקין דכבדא** וכו׳, שהם הכחות המתפשטים מהם. ואלו הג״ר דשמאל דפרודא שהס״א מקבלת, מכונים **חלב**, וז״ש, **ונטילו דלחון דאכלין חלבין** וכו׳. באפן, שהקרבן העולה ליחד ז״א ומלכות, המכונים **מוח ולב**, הוא מזין תחילה הס״א, סמא״ל ונחש, המכונים **כבר** ויותרת **הכבד**. ואח״כ עולה ומיחד מוח ולב. שהם ז״א ומלכות. ועי׳ להלן (אות ת״י בהסולם) שמבואר שם באורך.

ריא) **ולב לא נטיל** וכו׳: והלב אינו מקבל מכל הקרבן אלא הוידוי שנעשה בו, העולה באותו העשן והתפלה שנעשתה על הקרבן. ואח״כ, הלב מקריב אל המוח הרצון של יחוד הכהנים בו, והשמחה של הלוים. **מוח** זה, שהוא ז״א, **הוא** אור הבא ממוח העליון, שהוא או״א. ומוח העליון **מקריב אל הנסתר מכל שלא נודע כלל**, שהוא הכתר. והכל נקשר זה בזה. והמוח, שהוא ז״א, **מקריב נחת רוח לכל**, לכל העליונים.

(דפו״י דף רכ״ד ע״ב)

תלת צלותין

ריב) **ערקין דכבדא אלין** וכו׳: העורקים שבכבד, אלו הם אישים, דהיינו מלאכים דס״א, וכל אלו **צבאות שלהם**. הכבד הוא כמו שאמרנו, שהוא סמא״ל. **יותרת** הכבד שהיא נקבה, היא הנוקבא שלו. ולמה נקראה **יותרת**. הוא משום שאינה **מתחברת עם הזכר**, שהוא סמא״ל, אלא **כשנשאר לה זמן אחר הזנות** שהיא עושית. ועוזבת **אותו**. ויותרת היא לשון שיירים, כי עוזבת הזכר ומשימה אותו לשירים אחר כל נאפופיה. **עוד**. ע״כ נקראה הנקבה יותרת, **כי כשרוצית להתחבר** להחטיא האדם, היא נעשית לו **תחילה כשירים**, **בלי חשיבות כלל**. כלומר בלי כח למשול על האדם, כי החטא הוא תחילה כחוט השערה. **ואח״כ היא מתקרבת אליו מעט מעט עד שנעשית עמו חבור אחד**. שאינו יכול עוד להפרד ממנה. ומאלו עורקים **שבכבד**, **מתפשטים כחות אחרים** בכמה מינים. והכל לוקחים את האמורים ופדרים הנשרפים על המזבח בלילה. וכולם כלולים **בכבד**. שהוא סמא״ל.

ריג) **לב דאיהו עקרא** וכו׳: **הלב שהוא העיקר בקדושה**, דהיינו המלכות, לוקח ומקריב **אל המוח כמו שלמדנו**. (באות ריא) **הלב שורה על ב׳ כליות**, שהם נצח והוד. **והם ב׳ כרובים**

ריד) ש) **זבחי אלהים רוח נשברה, דא מתקריב ללב, רוח נשברה, ודוי זצלותא. דהא ודאי** ת) **והרוח תשוב אל** *) **האלהים אשר נתנה. וכבד מקריב ליה לגביה לב, דאיהו סניגורא עליה, וכלא קשורא כחדא בקורבנא.**

רטו) **מן כבד, נפקין כל מרעין, וכל מכתשין, לכל שייפי גופא, וביה שריין. לב, איהו זכיך מכלא. מניה נפקין כל טב, וכל בריאותא דשייפין כלהו, וכל תוקפא, וכל חדוה, וכל שלימו דאצטריך לכל שייפין.**

רעיא מהימנא

רטז) **) **אמר רעיא מהימנא, לית קרבנין, אלא לרחקא סטרין מסאבין, ולקרבא דרגין קדישין. ואתמר בחבורא קדמאה, דלהון,** ח **ערקין דכבדא, אית מנהון** ס **רברבין, אית מנהון רברבין וזעירין,** י **ומתפשטין מנהון לכמה סטרין. ואלין נטלין אברין ואמורין** כ **ופדרין דמתאכלין כל הלילה, דהא קרבן כלא ליי'.**

מסורת הזהר

ש) (תהלים נא) מקץ לג צ"א. ת) (קהלת יב) לך מ צ"א.

חלופי גרסאות

ח מוסיף ערקין דכבדא אלין אישום וכל אינון חיילין ואתמר ערקין. ט ל"ג רברבין אית מנהון; ל"ב מן רברבין עד לכמה. י דמתפשטין. כ ופרדין.

הסולם

מאמר

כרובים. שהם יועצות בסוד הכליות יועצות (ברכות ס"א) כלומר, שמסדרים השפע, היורד מז"א למלכות, בסוד שחקים הטוחנים מן לצדיקים, שהם צדיק וצדק, דהיינו יסוד ומלכות. **והם רחוקים וקרובים, ימין ושמאל.** כי בשליטת הנצח שהוא ימין, הם קרובים. ובשליטת ההוד שהוא בשמאל הם רחוקים. **וכולם לוקחים ואוכלים** מהארת הזווג שע"י הקרבן, **כל אחד כראוי לו, עד שנקשר הכל כאחד.**

ריד) **זבחי אלקים** וגו': **זבחי אלקים רוח נשברה,** זה נקרב אל הלב, דהיינו **רוח נשברה, וידוי ותפלה. כי ודאי, והרוח תשוב** אל האלקים **אשר נתנה.** דהיינו רוח נשברה עולה לאלקים, שהוא המלכות הנקראת לב. **והכבד** שהוא סמא"ל, **מקריב אותו** אל הלב. **כי** נעשה **מליץ טוב עליו. והכל קשר אחד בהקרבן.**

פירוש. כי מתוך **שהכבד** נהנה **מהקרבת הקרבן, כי מקבל הארת** ג"ר דשמאל דפרודא, **מתחילת הכנת הזווג** (כנ"ל אות ר"י), **ע"כ הקטיגור נעשה סניגור וממליץ טוב על רוח הנשבר של אדם המקריב, שיתקבל** אל הלב.

תלת צלותין

שעושה זאת לטובת עצמו, שלא תתקלקל הארת הזווג שלו. וז"ש, **וכבד מקריב ליה לגביה לב, דאיהו סניגורא עליה. כי הקטיגור נעשה סניגור.**

רטו) **מן כבד נפקין** וכו': **מכבד** שהוא כנגד סמאל, **יוצאים כל המחלות וכל הנגעים לכל אברי הגוף ובו שורים, הלב,** שהוא כנגד המלכות, **הוא זך מכל אברי הגוף, וממנו יוצא כל טוב וכל הבריאות של כל האברים כולם. וכל הכח, וכל השמחה, וכל השלמות הנצרכים לכל האברים.**

רעיא מהימנא
מאמר הקרבנות

רטז) **אמר רעיא מהימנא** וכו': **אמר** רע"מ, **אין קרבנות** באים **אלא לרחק צדדים הטמאים ולקרב צדדים הקדושים. ולמדנו בחבור הראשון, שבהם, בעורקים שבכבד** שהם חיילות סמאל כנ"ל, **יש מהם גדולים, ויש מהם גדולים וקטנים, ומתפשטים מהם לכמה צדדים. ואלו** לוקחים **את האמורים יפדרים המתאכלים** על המזבח **כל הלילה. כי קרבן כולו לה'.** והס"א לוקחת רק מן האמורים ופדרים.

(דפו"י דף רכ"ד ע"ב *) דף רכ"ה ע"א **) דף רכ"ד ע"א)

ריז) אמר בוצינא קדישא, רעיא מהימנא, והלא אמרת לעיל דקרבנין דקב״ה לאו אינון אלא לקרבא י׳ בה׳ ו׳ בה׳. ב) אלא, אע״ג *) דכל קרבנין צריכין לקרב קמיה, איהו פליג לכל משריין, מאכלין דקרבנין, לכל חד כדקא חזי ליה, לשכליים, מזוני דאורייתא, ומשתייא דיינא ומיא דאורייתא. לטבעיים, דאינון שדים דאינון כבני אדם. יהיב לון אלין מאכלין טבעיים, דנחית אשא דלהון, למיכל לון.

ריח) כמה דאוקמוה רבנן, אי זכו, הוה נחית כמו אריה דאשא למיכל קרבנין. ואי לא, הוה נחית תמן ג) כמין כלבא דאשא. ואוף הכי כד מיה ב״נ, אי זכי, נחית בדמות אריה, לקבלא נפשיה. ואי לאו בדמות כלב, דאמר דוד עליה, ד) הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי.

ריט) ובגין לשיזבא קב״ה גופיהון דישראל מנהון ונפשהון. מני, לקרב קרבנין דבעירן וגופן באתרייהו, לקיים ב) אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים. אבל קב״ה, לא נטיל אלא רעותא דלבא, ותבירו דיליה. הה״ד, ג) זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה. כגוונא דכלי חרס, דאתמר בהון נשברו נטהרו.

רכ) כהנא מוחא. לוי לבא. גופא ישראל. ואתמר בהון, כהנים בעבודתם,

מסורת הזהר

א) (תהלים כב) ח״ג רלח. ת״ז בהקדמה יב. תכ״א סב: תל״ז עה: ת״ע קלג. ז״ח עה ט״ב שמ״ד. ב) (משלי כה) פקודי רנה צ״ס. ג) (תהלים נא) לעיל אות ריד צ״ש.

חלופי גרסאות

ל ואע״ג ול״ג אלא. מ ל״ג כמין; כמו. נ מוסיף דיליה דאיהו ישראל.

הסולם

מאמר — **הקרבנות**

ריז) **אמר בוצינא קדישא.** אמר המאור הקדוש, שהוא ר״ש, **רעיא מהימנא, והלא אתה אמרת לעיל, שהקרבנות של הקב״ה אינם אלא לקרב הי׳ בה׳ ו׳ בה׳. אלא אע״פ שכל הקרבנות צריכים להקריב לפניו, לפני הקב״ה, והוא מחלק לכל המחנות את המאכלות של הקרבנות, לכל אחד כראוי לו, לשכליים,** דהיינו לצד הקדושה, **נותן מזונות התורה, ומשתה של יין ומים של התורה.** שה״ס קו האמצעי שנקרא תורה. שכל האורות מתתקנים על ידו. **לטבעיים, שהם השדים שהם כבני אדם,** כלומר לסטרא אחרא, **נותן להם אלו מאכלות הטבעיים, שהאש שלהם יורדת לאכול אותם,** דהיינו ההארות הבאות מקו שמאל דפרודא, בלי תקון קו האמצעי, שנקרא תורה.

ריח) **כמה דאוקמוה רבנן** וכו׳: **כמו שהעמידו החכמים, אם זכו** ישראל, **היה יורד כמו אריה של אש לאכול הקרבנות. ואם לא זכו, היה יורד שם כמו כלב של אש. ואף כך, כשהאדם מת, אם זכה, יורדת דמות אריה לקבל נפשו. ואם לא זכה, יורדת דמות כלב,**

(דפו״י דף רכ״ד ע״א *) דף רכ״ד ע״ב)

שעליו אמר דוד, הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי.

ריט) **ובגין לשיזבא קב״ה** וכו׳: **ומשום שהקב״ה רצה להציל גופיהם של ישראל מהם ואת נפשותיהם. צוה להקריב קרבנות של בהמות וגופים במקומם** שלא ישלטו בהם, הסטרא אחרא כלומר, שהס״א יהנה מהם (כנ״ל אות ר״י בהסולם) **לקיים אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים.** ואז הקטגור נעשה סניגור (כנ״ל אות ריי״ד) **אבל הקב״ה אינו מקבל מן הקרבן, אלא רצון הלב ושבירת הלב,** ז״ש, **זבחי אלקים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלקים לא תבזה. כעין כלי חרס שנאמר בהם, נשברו נטהרו.**

רכ) **כהנא מוחא לוי** וכו׳: **הכהן הוא מוח,** כנגד ז״א שהוא ימין. **הלוי הוא לב,** כנגד המלכות, שהיא בשמאל, **ישראל גוף.** דהיינו קו האמצעי, כי נשמות ישראל כשעולות למ״ן נעשו קו אמצעי בין ז״א ומלכות (כנ״ל

אות

ולוים ס בדוכנם, וישראל במעמדם. ואי כבד בעי לקרבא לגבי דלבא, חלביה דאינון מסאבין, איהו לא נטיל. אלא שמנונו דחלב טהור. ע כגוונא דאית בגופא, חלב טהור וחלב טמא. דם צליל בלא פסולת, ודם עכור בפסולת. וערקין דלבא, חיליז קדישין. וערקין דכבד, חיילין מסאבין. אוף הכי אינון משריין דיצר הרע, ומשריין דיצר הטוב, אלין ממנן על ערקין דלבא, ואלין ממנן על ערקין דכבדא. אוף הכי תרי אומי, ישראל, ואומין דעלמא עכו"ם.

רכא) אמר ליה רעיא מהימנא, שפיר קא אמרת בכלא, אבל פ אפילו ישראל לאו כלהו שוין, דאית בהון בני מלכות, מסטרא דמלכות קדישא, כלילא מעשר ספיראן, ומכל הוויין וכנויין. ואית מנהון עבדין, מסטרא דעבד, דאיהו ר) עבדו זקן ביתו. ואית מנהון כבעירן, ואתמר בהון, ה) ואתן צאני צאן מרעיתי צ אדם אתם. ואינון דדמיין לענא, קב"ה מני לקרבא בעירן באתרייהו, לכפרא עלייהו. ואינון דדמיין למלאכין, קרבנין דלהון אינון עובדין טבין, דממנן עלייהו מלאכים, דמקריבין לקב"ה באתרייהו.

רכב) ואינון דהוו בנין *) לידוד, ההו"ד ו) בנים אתם ליי' אלהיכם. בחובין ק דלהון מתפרדי אתוון, ותקונא ר דלהון הוא אורייתא, דאיהו שם ידוד, לקרבא אתוון, י' בה', ו' בה', בקרבנא דלהון.

מסורת הזהר

(בראשית כד) חיי שרה מז צ"א. ה) (יחזקאל לד) שמות קיח צ"ב. ו) (דברים יד) לך נג צ"ב.

חלופי גרסאות

ס בשירם ובזמרם והשב ישראל לנויהם. ע ל"ג מן כגוונא עד דם. פ כל ישראל שוין. צ ל"ג מן אדם עד ואינון דדמיין למלאכין. ק דלכון דמתפרדי. ר הוא דלהוי אורייתא; דלהון אורייתא.

הסולם

מאמר

אות ר"ו בהסולם ד"ה ונודע ע"ש) ונאמר בהם כהנים בעבודתם ולוים בדוכנם וישראל במעמדם. ואם הכבד, שהוא סמאל, רוצה להקריב אל הלב חלבים שהם טמאים, הוא אינו לוקח אלא שומן של חלב טהור. פירוש, הג"ר דשמאל דפרודא הן חלב טמא. הו"ק דחכמה דשמאל הנ"ל נחלקים בימין ע"י קו האמצעי ה"ס חלב טהור, כי כמו שיש בגוף חלב טהור וחלב טמא, דם צלול בלא פסולת, ודם עכור בפסולת. כי ערקי הדם שבלב, שה"ס המלכות, הם צבאות קדושים. וערקי הכבד, שהוא סמאל, הם צבאות טמאים. אף כך הם מחנות של יצר הרע ומחנות של יצר הטוב. אלו ממונים על ערקי הלב ואלו ממונים על ערקי הכבד. אף כך הם ב' אומות, כנגדם, ישראל, שהם בחינות ערקי הלב, ואומות העולם שהם בחינות ערקי הכבד.

רכא) **אמר ליה רעיא מהימנא וכו'**: א"ל רע"מ, יפה אתה אומר לגמרי. אבל אפילו

(דפו"י דף רכ"ד ע"ב ס) דף רכ"ה ע"א)

הקרבנות

ישראל, אין כולם שוים. כי יש בהם בני מלכות, מצד המלכות הקדושה, שהיא כלולה מעשר ספירות ומכל הויו"ת וכינוים. ויש מהם בחינות עבדים, מצד העבד, שהוא מטטרון, שהוא עבד זקן ביתו של המלכות. ויש מהם שהם כבהמות, ונאמר בהם ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם. ואלו שדומים לצאן, צוה אותם הקב"ה להקריב בהמות במקומם, לכפר עליהם. ואלו הדומים למלאכים, הקרבנות שלהם, הם מעשים הטובים, שעליהם ממונים מלאכים, המקריבים המעשים הטובים לפני הקב"ה, במקומם.

רכב) **ואינון דהוו בנין וכו'**: ואלו שהם בנים להוי"ה, ז"ש בנים אתם להויה אלקיכם. הנה בעונותיהם מתפרדים אותיות הויה, שאין זווג עליון י"ה, ואין זווג ז"א ומלכות, שהם ו"ה. והתקון שלהם הוא התורה, שהוא שם הוי"ה, לקרב האותיות על ידי הקרבן שלהם, י' בה' שה"ס זווג או"א, ו' בה' שה"ס זווג ז"א ומלכות.

הרי

רכג) הרי בכל קרבנין, בין דבעירי, בין דמלאכין דממנן על פקודין, בין ש במלכותא, בין בשמיה. כלא צריך לקרבא לקודשא בריך הוא ת באתוון קדישין. ואיהו רכיב בארבע חיון דמלאכים. ואיהו רכיב בארבע יסודין, דמנהון אתבריאו ארבע חיון טבעיים. ואיהו הוא דמקרב מיא באשא, ורוחא בעפרא. ההי"ד, ג עושה שלום במרומיו. ואוף הכי הוא מקרב מיכאל דאיהו מים שכליים, עם גבריאל. דהוא אש שכלי. א ואיהו מקרב אוריאל, דאיהו אויר. דהיינו רוח שכלי. עם רפאל, דאיהו אפר, דהיינו עפר שכלית. דמיד דאסתלק קב"ה מביניהו, לית בהון חילא.

רכד) ואי תימא, הא כתיב בכל קרבנין לידו"ד, ואיך אמרנא דאית פרידא באתוון. ב אלא האי אתמר, בדרגין דאתבריאו ואתקריאו בשמיה. ולא דאינון איהו ממש. ההי"ד, ד כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. דאית אתוון דידו"ד באצילות, דלית בהון פרודא והפסקה, דאינון כמבועין לגבייהו, דאשקיין לאילנין. ובגין אלין דאתבריאו, אדמיין י' לריש"א, ו' לגופא, ה' ה' לעשר אצבען.

רכה) אבל עלות על כלא, דאתקרי ידו"ד, אתמר ביה, ה) ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש. ו ואל מי תדמיון אל ומה דמות תערכו לו. ז אני

מסורת הזהר

ז) (איוב כה) ויקרא סג צ"ש. ח) (ישעיה מג) לך קנב צ"ג. ט) (ישעיה מ) ב"א קנא צ"ב. י) (שם) ח"ג רפ: ת"ז בהקדמה ו: ת"ע קכא. כ) (מלאכי ג) בשלח מט צ"ח.

חלופי גרסאות

ש במלכותיה. ת מוסיף דאורייתא דיליה באתוון. א ל"ג מן ואיהו עד עם. ב ל"ג אלא. ג ל"ג העלות.

הסולם

מאמר

רכג) **הרי בכל קרבנין** וכו': הרי בכל הקרבנות, בין של אותם שהם בבחינות בהמות, ובין של בחינות המלאכים הממונים על מצות, בין של אותם שהם בחינת מלכות, ובין של אותם שהם בבחינת השם הויה. כולם צריך הקרבן לקרב אל הקב"ה, זווג ד' אותיות הקדושות של הוי"ה, והקב"ה רוכב עם ד' אותיות הויה, בארבע חיות של המלאכים: שהם מיכאל גבריאל אוריאל רפאל. שהם המרכבה שבבריאה. והקב"ה רוכב עם ד' אותיות הויה, בארבע יסודות אש רוח מים עפר, שה"ס חו"ג תו"מ שביצירה, שהוא בחינת יסוד. שמהם נבראו ארבע חיות טבעיים. היינו חו"ג תו"מ שבעולם העשיה. והקב"ה הוא המקרב מים באש, שה"ס ב' הקוין, חסד וגבורה. וה"ס י"ה. **ורוח בעפר**, היינו ת"ת שנקרא רוח עם המלכות שנקראת עפר, שה"ס ו"ה. ז"ש עושה שלום במרומיו. ואף כך הוא מקרב הארבע חיות של המלאכים, שמקרב את מיכאל, שהוא מים שכליים עם גבריאל, שהוא אש שכלי,

(דפו"י דף [illegible] ע"א)

הקרבנות

שה"ס ימין ושמאל, וסוד י"ה, והוא מקרב אוריאל, שהוא אויר, דהיינו רוח שכלי, עם רפאל, שהוא אפר, דהיינו עפר שכלי, שה"ס ו"ה. כי מיד שהקב"ה מסתלק מביניהם אין להם כח.

רכד) **ואי תימא הא** וכו': ואם תאמר הרי כתוב בכל הקרבנות, להויה, ואיך תאמר, שיש פרוד באותיות הויה, והקרבן בא עתה ליחדם. ומשיב, שזה נאמר באלו המדרגות שנבראו ונקראו בשמו, ולא שהם הוא עצמו. ז"ש, כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. ויש אותיות הוי"ה באצילות, שאין בהם פירוד והפסק, שהם כמבועים לכל העולמות, שמשקים האילנות. ועל אלו שנבראו כלומר, כלפי הוי"ה המלובש בעולם הבריאה, נתדמו ד' אותיות דאצילות, **הי' לראש הו' לגוף ה' ה'** נתדמו לעשר אצבעות.

רכה) **אבל עלות העלות** וכו': אבל עלת העלות דהיינו א"ס ב"ה, שהוא על הכל, שנקרא

י לא שניתי. לא מטי ביה חובין לאפרשא אתווי, י מה', ו מה', דלית ד ביה פרודא. ועליה אתמר, ל) לא יגורך רע. איהו שליט על כלא, ולית מאן דשליט ביה. איהו תפיס בכלא, ולית מאן דתפיס ביה. ואיהו לא אתקרי ידו"ד. ובכל שמהן אלא באתפשטות נהוריה עלייהו. וכד אסתליק מנייהו, לית ליה מגרמיה שם כלל מנהון. מ) עמוק עמוק מי ימצאנו.

רכו) לית נהורא יכיל לאסתכלא ביה, ה דלא אתחשכת. אפילו כתר עליון, דאיהו נהוריה תקיף על כל דרגין, ועל כל חילי שמיא, עלאין ז ותתאין, אתמר עליה, ח) ישת חשך סתרו. ועל חכמה ובינה, ט) י ענן וערפל סביביו. כ"ש שאר ספיראן. כ"ש חיון. כ"ש יסודין, דאינון ט מתים. איהו סובב על כל עלמין, ולית סובב לון לכל סטרא, עילא ותתא, ולארבע סטרין, כ בר מניה. ולית מאן דנפיק מרשותיה לבר. איהו ל ממלא כל עלמין. מ ולית אוחרא ממלא לון.

רכז) איהו מחיה לון ולית נ עליה אלהא אחרא, למיהב ליה חיין. ה"ד, ס) ואתה מחיה את כולם. ובגיניה אמר דניאל, פ) וכל דארי ארעא כלא חשיבין וכמצבייה עביד בחיל שמיא. איהו מקשר ומיחד ס זינא לזיניה, עילא ותתא. ולית קורבא ע להו בד' יסודין, אלא פ קב"ה כד איהו בינייהו.

מסורת הזהר

ל) (תהלים ק) ב"א ריח צ"ב. מ) (קהלת ז). נ) (תהלים יח) ת"ז תכ"א ס: תכ"א פא. תנ"ו צ: ת"ע קכ. ס) (שם צז). ע) (נחמיה ט) ב"א שמ צ"ו. פ) (דניאל ד) מקץ יב צ"ה.

מן ולית עד ולית: ולית אלהא וכו' [אוחרא ממלא] לון בר מיניה. נ ל"ג עליה. ס זיינא לזייניא. ע ל"ב להו. פ בקב"ה.

חלופי גרסאות

ד ל"ג ביה. ה דהיא. ז דאיהו תקיף על כל חילי; דאיהו היליה תקיף; ועל נהוריה דאיהו חיליה תקיף. ז מיסיף ותתאין ועל כל דרגין. ח ל"ג ענן. ט מוסיף גופין מתים. י מוסיף כל אל סובב. כ לבר. ל וממלא. מ ל"ג

הסולם

מאמר שנקרא הויה כלומר, שאורו מלובש בהוי"ה, נאמר בו, ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש. ואל מי תדמיון אל ומה דמות תערכון לו. אני הויה לא שניתי. אין עונות התחתונים נוגעים אליו להפריד בו האותיות י' מן ה', ו' מן ה'. כי אין בו פרוד, ועליו נאמר לא יגורך רע. הוא שולט על הכל, ואין מי ששולט בו. הוא תופס את הכל, ואין מי שיתפוס בו. והוא אינו נקרא הויה ובכל השמות, אלא בהתפשטות אורו עליהם, על המדרגות שבד' עולמות אב"ע, וכשמסתלק מהם, אין לו מעצמותו שום שם מהם כלל. עמוק עמוק מי ימצאנו.

הקרבנות רכו) **לית נהורא יכיל** וכו': אין אור שיכול להסתכל בו, שלא יחשך, אפילו כתר עליון, דאצילות, שאורו הוא חזק על כל המדרגות ועל כל צבאות השמים העליונים והתחתונים נאמר עליו כלפי עצמותו, ישת חשך סתרו. ועל חכמה ובינה נאמר, ענן וערפל סביביו. כל שכן שאר הספירות, וכל שכן החיות, וכל שכן היסודות שהם מתים בלי חיות. הוא סובב על כל העולמות. ואין סובב אותם לכל צד, למעלה ולמטה ולד' צדדים, חוץ ממנו. ואין מי שיצא מרשותו לחוץ. הוא ממלא כל העולמות, ואין אחר ממלא אותם.

רכז) **איהו מחיה לון** וכו': הוא מחיה כל העולמות, ואין עליו אלוה אחר שיתן לו חיים. ז"ש, ואתה מחיה את כולם. ובשבילו אמר דניאל, וכל דארי ארעא כלא חשיבין וכמצבייה עביד בחיל שמיא. הוא מקשר ומיחד מין למינו למעלה ולמטה. ואין קרבה בד' יסודות זה לזה, אלא הקב"ה כשהוא ביניהם.

(דפו"י דף רכ"ה ע"א)

רכח) מיד דחבו, אלין דאתקריאו בנים אתם לידוד אלקיכם, אסתלק מן אתוון, אשתארו בפרודא. ומאי תקוניה, לקרבא אתוון בקב״ה, י׳ בה׳, ו׳ בה׳. אוף הכי אינון עבדין דיליה, מסטרא דחיון. בחובין דלהון גרמו צ ליה, לאסתלקא מנהון. מאי ק תקנתא דלהון. לנחתא קב״ה עלייהו, ר לקרבא לון. אוף הכי ש אינון דהוו מארבע יסודין, דאינון עאנא דקב״ה, דגרמו לסלקא קב״ה מיניהו. מאי ת תקנה. לקרבא לון לקב״ה.

רכט) ובגין דא בכלהו מני, קרבן לידוד, את קרבני לחמי לאשי. א אוף את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים. ב וכתיב צ) שתי תורים או שני בני יונה, כל זינא אזיל לזיניה. וקב״ה ג מקרב כלא באתר דא, איהו עלת על כלא, דלית אלהא בר מניה. ד ולית מאן דיכיל לקרבא חילין, בר מניה.

רל) אבל חילין דאומין עכו״ם, אינון מסטרא דפרודא. ווי למאן דגרים בחובוי, לאעלא אתוון וחיון ויסודין. דמיד אסתלק קב״ה מישראל, וייעלון אומין עכו״ם בינייהו. לית לון קריבות בקודשא בריך הוא, דלית קורבנין בחוצה לארץ. ובג״ד אוקמוה רבנן, הדר בחוצה לארץ דומה כמי שאין לו אלוה. בההוא זמנא דאמר מלין אלין, נחתו כל אתוון קדישין, וחיון קדישין, וד׳ יסודין, לגביה,

מסורת הזהר

צ) (ויקרא ה) ח״ג רמד. ת״ז תכ״א סג.

חלופי גרסאות

צ ו״ה. ק תקנתיה ול״ג דלהון. ר ולקרבא. ש ד׳ יסודין אינון דאינון עדונא דגרמי ול״ג מן אינון עד דגרמו.

ת מוסיף תקנה דלהון. א מוסיף אוף הכי. ב מוסיף וכתיב ולקחת. ג דמקרב. ד ל״ג מן דלית עד סוף האות.

הסולם

מאמר

רכח) **מיד דחבו אלין** וכו׳: מיד, כשאלו הנקראים **בנים אתם לה׳ אלקיכם** שהם מצד הוי״ה, חטאו, הוא מסתלק מן האותיות דהוי״ה, ונשארו בפרוד. ומה תקנתו. הוא, לקרב האותיות **בהקב״ה, י׳ בה׳**, שהם זווג חכמה ובינה, **ו׳ בה׳** שהם זווג ת״ת ומלכות. אף כך אלו **העבדים** שלו, שהם מצד מטטרון, והם מצד **החיות** מיכאל גבריאל אוריאל רפאל, **שבעונותיהם גורמים** שיסתלק אלקותו מהם. **מהו תקנתם**. הוא לחזור ולהוריד הקב״ה עליהם, **ולקרב אותם** זה לזה. אף כך, אלו שהם מארבע **יסודות** אש רוח מים עפר, שהם נקראים **צאן** הקב״ה, שבעונותיהם גרמו להעלות הקב״ה מהם, מהו התקנה. הוא, לקרבם אל הקב״ה.

רכט) **ובגין דא בכלהו** וכו׳: ומשום זה **בכולם צוה, קרבן להויה**, דהיינו כדי ליחד אותיות הויה שנפרדו ושנסתלקו כנ״ל. **את קרבני לחמי לאשי. אף, את הכבש אחד תעשה**

(דפו״י דף רכ״ה ע״א)

הקרבנות

בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים. וכתוב, **שתי תורים או שני בני יונה**, כל מין הולך למינו ומתחבר עמו. והקב״ה **מקרב הכל** במקום זה, **שהוא עלת על הכל**, שאין אלוה חוץ ממנו, ואין מי שיכול לקרב הכחות חוץ ממנו.

רל) **אבל חילין דאומין** וכו׳: אבל הכחות של האומות עובדי עכו״ם, הם מצד הפרוד. אוי למי שגרם בעונותיו להביא פרוד באותיות וחיות ויסודות, כי מיד נסתלק הקב״ה מישראל, והאומות עובדי עכו״ם יכנסו ביניהם. אין להם לעכו״ם, קרבות בהקב״ה. כי אין קרבנות בחוץ לארץ במקום האומות. ומשום זה **העמידו חכמים**, הדר **בחוצה לארץ**, דומה כמי שאין לו אלוה. באותו זמן, שאמר רעיא מהימנא **דברים** אלו, ירדו, **כל האותיות הקדושות** מאצילות, **והחיות הקדושות** שבבריאה, וד׳ יסודות שביצירה ועשיה, **אליו. וברכו אותו.**

ואמרו

ובריכו ליה ואמרו, על ידך רעיא מהימנא, נחית עלן קב״ה, ומתקרבין זינא *) לזיניה, בריך אנת לקב״ה, בארבע יסודין. ה כען אתברירו כלא על בורייה. ו ע״כ.

רלא) **פתח ואמר,** ק) **בטח ביי׳ ועשה טוב, תקונא דברית קדישא. דתהא מתקן ליה,** ז **ונטיר ליה כדקא יאות. ועשה טוב, תקונא דברית קדישא. דתהא מתקן ליה,** ז **ונטיר ליה כדקא יאות. ואי תעביד דא, אנת תהא הכא בארעא, ויתזן מנך, ויתפרנס מנך, ההיא אמונה דלעילא.**

רלב) ח **ותו, תתענג על יי׳ ויתן לך משאלות לבך. כל דא אתתקנת בתקונא דברית. כיון דאתקנת ברית, אתקן כלא. פנחס בגין דקני על ברית דא, זכה לכלא. ולא עוד אלא דאגין על כל ישראל, וביה אתקיים והתענג על יי׳. דהא סליק ואתקשר לעילא,** ט **באור קדמאה דברא קב״ה,** י **וגניז ליה. בההוא אור דאתהני אברהם מניה, ואהרן כהנא אתקשר ביה.**

רלג) **לבתר דאסתלק לכהנא רבא, לא אדכר ליה קטלנותא דזמרי, ולא יאות בגין דלא יתאחד כלל בענפוי דסטרא אחרא, ולא** כ **אתחזי לאדכרא עליה. דכל מאן דקטיל, ענפין דסטרא אחרא אית ביה. ופנחס הא מתאחיד בימינא, ולית ליה חולק בסטרא אחרא כלל, ועל דא לא אדכר הכא. מה דאתחזי שבחא, איהו גנאי ליה, ונחיתו מדרגא עלאה דאתאחיד ביה. וע״ד כתיב המוכה אשר הוכה סתם, ושם האשה המוכה,** מ **ולא אדכר על ידא דמאן.**

מסורת הזוהר

ק) (תהלים לז) בטח יז צ״ג.

חלופי גרסאות

ה ובג״ד ; כדין אתעביד. ו בדפו״י כתבו ובחבורא קדמאה קיבה רל״ד ב׳. ז ונטיר ליה שכן ארץ ארץ ורעה אמונה ההוא אמונה דלעילא יתזן ויתפרנס מניה באור. י דגניז [; דגניזי] בההוא אור כי תתהני [; דאתהני ; דאברהם] מיניה וקשורא דאהרן כהנא. ול״ג מן וגניז עד סוף האות. כ יתחזי ליה ול״ג אתחזי לאדכרא עליה. ל ל״ג סתם. מ ל״ג ולא אדכר על ידא דמאן.

קדישא עלאה ארץ החיים דההיא ארץ תשרי בההוא טוב עד ידך ואי תעביד דא תתענג. ח ואז. ט מוסיף ואתנהיר

הסולם

מאמר והתענג על ה׳

ואמרו, על ידך, רעיא מהימנא, ירד עלינו הקב״ה ונתקרבו מין למינו. ברוך אתה אל הקב״ה בד׳ יסודות. עתה נתברר הכל על מכונו.

רלא) **פתח ואמר בטח** וגו׳. פו״א, בטח בה׳ ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה. **בטח בה׳** כראוי. **ועשה טוב,** היינו שתעשה התקון של ברית קודש, שתהיה מתקן אותו ושומר אותו כראוי. ואם תעשה זה, אתה תהיה כאן בארץ, דהיינו שכן ארץ. **ותהיה נזונית ממך.** ומתפרנסת ממך, אמונה ההיא של מעלה, שהיא המלכות. דהיינו, רעה אמונה.

רלב) **ותו, תתענג על** וגו׳ ; ועוד, כי, תתענג על ה׳ ויתן לך משאלות לבך. כל זה נתתקן בתקון הברית. כיון שנתתקן הברית נתתקן הכל. ופנחס, משום שקנא על ברית הזה, זכה לכל. ולא עוד אלא שמגין על כל ישראל, ובו מתקיים, והתענג על ה׳, שהוא עולה ומתקשר למעלה, באור הראשון שברא הקב״ה וגנזו, באור ההוא שאברהם נהנה ממנו, ואהרן הכהן נקשר בו.

רלג) **לבתר דאסתלק לכהנא** וכו׳ ; אחר שעלה פנחס להיות כהן גדול, לא נזכרת בו הריגת זמרי, ואינה נאה. כדי שלא יתאחז כלל בענפיו של סטרא אחרא. ואינו ראוי להזכיר זאת עליו. כי כל מי שהורג, יש בו ענפים של סטרא אחרא. ופנחס כבר נתאחד בימין, שהוא הכהונה, ואין לו חלק בסטרא אחרא כלל, ועל כן לא נזכר כאן שמו, כי מה שנראה שבח, הוא בזיון לו, וירידה ממדרגה עליונה שנתאחד בה. וע״כ כתוב, המוכה אשר הוכה, סתם. וכן ושם האשה המוכה. ולא נזכר על ידי מי.

א״ר.

(דפו״י דף רכ״ה ע״א *) דף רכ״ה ע״ב)

רלד) א״ר פנחס, זכאה דרא דשמעין מילך באורייתא, וזכאה חולקי דזכינא לכך. אמר רבי שמעון, זכאה דרא, דאנת וחסידותך אשתכח בגוויה. עד דהוו יתבין ומפייסין דא לדא, אתא רבי אלעזר בריה דר״ש, ואשכח לון תמן. נ א״ר פנחס, ס ודאי דכתיב ר) ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה. ע א״ל ר״ש, אלעזר ברי, תיב ברי, ואימא קרא. יתיב רבי אלעזר.

רלה) פתח ואמר, ש) ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים. מאי ויפגעו בו. אלא אית פגיעה טב. ואית פגיעה לביש. ואית פגיעה לצלותא. אלא בשעתא דהוה אזיל לחרן, מה כתיב. ת) ויפגע במקום, צלותא דערבית הוה דצלי בההוא מקום. כד״א, א) הנה מקום אתי. וצלותא דערבית בההוא אתר אתחזי.

רלו) תו ויפגע במקום, מלי פיוסין איהו. דאתא שמשא קדישא לגבי סיהרא, בעלה פ לגבי אתתא. מכאן דלא יאות לבעל למיתי לגבי אתתא, אי לא הוי במלי פיוסין לפייסא לה. דכתיב ויפגע במקום, ולבתר וילן שם. צ כד היה אתי יעקב מחרן, מה כתיב, ויפגעו בו, שדרת היא לפייסא ליה, למיתי לגבה.

מסורת הזהר

ר) (בראשית לב) לעיל אות רח צ״ק. ש) (שם) שמות יח צ״ה. ת) (שם כח) לעיל אות רז צ״צ. א) (שמות לג) ויקהל עח צ״ת.

חלופי גרסאות

נ אמר ול״נ א״ר פנחס. ס מאי דכתיב ; ודאי כתיב. ע א״ל ר״ש תיב ואימא. פ ל״ג מן לגבי עד לגבי. צ דהוה ול״ג כד.

הסולם

מאמר ויפגע במקום מלין פיוסא איהו

רלד) **א״ר פנחס זכאה** וכו׳: א״ר פנחס, אשרי הדור ששומעים דבריך בתורה. ואשרי חלקי שזכיתי לזה. א״ר שמעון לר׳ פנחס, אשרי הדור שאתה וחסידותך נמצא בתוכו. בעוד שהיו יושבים ומרצים זה את זה בא ר׳ אלעזר בן ר׳ שמעון ומצא אותם שם. א״ר פנחס, ודאי שכתוב, ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלקים זה. א״ל ר״ש, אלעזר בני, שב בני, ואמור המקרא הזה. ישב ר׳ אלעזר.

רלה) **פתח ואמר ויעקב** וגו׳: פו״א, ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלקים. שואל, מהו ויפגעו בו. ומשיב, אלא יש פגיעה לטוב, ויש פגיעה לרע, ויש פגיעה לתפלה. אלא בשעה שהיה הולך לחרן מה כתוב, ויפגע במקום. כי תפלת ערבית היה מתפלל במקום ההוא, שהיא המלכות הנקראת מקום, כש״א, הנה מקום אתי. כי תפלת ערבית ראויה לאותו מקום. כי תפלת ערבית היא בחינת תקון המלכות. והיינו לפי מה שאמר שאין פגיעה אלא תפלה.

רלו) **תו, ויפגע במקום** וכו׳: עוד. ויפגע במקום, דברי התרצות הוא. דהיינו לפי מה שאמר, שאין פגיעה אלא פיוסא, כי בא השמש, הקדוש שהוא ז״א, אל הלבנה, שהיא המלכות. הבעל אל האשה. מכאן, שאינו נאה לבעל לבא אל אשתו, אם לא בדברי רצוי לרצות אותה, כי כתוב, ויפגע במקום, שפירושו שאמר לה דברי רצוי, ואח״כ, וילן שם. כשבא יעקב מחרן, מה כתוב, ויפגעו בו. שהמלכות שלחה לרצות אותו שיבא אליה.

פירוש. כי ז״א הוא בחינת ימין, והמלכות ה״ס שמאל. וכמו שיש מחלוקת בין ימין ושמאל (כמ״ש ב״א דף נ״ו אות מ״ד) כן היתה בין ז״א למלכות. ובסוד מיעוט הירח ניצח ז״א את המלכות, כי נתמעטה ויצאה מקו שמאל, וע״כ צריך ז״א לפייס אותה, דהיינו להחזיר לה הארת השמאל. (ועי׳ בזה לעיל ב״ב אות רט״ו בהסולם שהארכנו שם) וז״ש, **דלא יאות לבעל למיתי לגבי אתתא, אי לא הוי במלי פיוסין.** כי בתחלה הוא ממשיך לה הארת השמאל לפיוס, ואח״כ הוא מזדווג עמה ומשפיע לה החסדים הנאמנים. ולפעמים הוא בהיפך, שהמלכות מפייסת את ז״א. והוא בשעה שז״א הוא בר״ק, היא מפייסת אותו להזדווג עמה, שעי״ז ישובו לו הג״ר. בסו״ה אשת חיל עטרת בעלה. וז״ש **כד הוה אתי יעקב מחרן,** שהיה אז בקטנות, הנקרא **חרן, מה כתיב, ויפגעו בו, שדרת היא לפייסא ליה למיתי לגבה.** שיתיחד עמה, ועי״ז ישובו אליו הג״ר.

ויאמר

רלז) ויאמר יעקב כאשר ראם. מאי כאשר ראם. אלין מלאכין דיום, ומלאכין דלילה הוו, ואתכסיאו מניה, ולבתר אתגליין ליה. וע"ד כאשר ראם, כתיב מחנה אלהים זה. מהכא דהוו אלין דיממא, ואלין דליליא. אינון דליליא כתיב בהו. *) מחנה אלהים. ואינון דיממא, כתיב בהו, זה. וע"ד ויקרא שם המקום ההוא מחנים. תרין משריין. והשתא משריין קדישין חמינא הכא. זכאה ארחי דאתינא הכא.

רעיא מהימנא

רלח) **) אלא פגיעה איהי פיוסא, דכד ייתי חתן לגבי כלה, לית ארח ק לחתן לייחדא בכלה, אלא בפיוסא. ולבתר יעבד עמה לינה. והיינו ר כי בא השמש.

רלט) אמר רעיא מהימנא, אי הכי מאי ניהו כי בא השמש ש דהא ארח דרשא אוקמוה, לשון כבייה, והיינו כי בא השמש. אלא מהכא אוליפנא, מאן דמייחד באתתיה, צריך בליליא למכבי שרגא, וביממא לאו ארח דרבנן לשמש מטתן, אלא בלילה, ארח צנעא. ובגין דא, מתי אתעביד לינה. כי בא השמש, דאתפני שמשא מעלמא.

רמ) ובגין דא, אוף הכי דצריך לאתכסייא מן שמשא, ת והכי צריך לאתכסייא מאלין מלאכין, דאינון א מיצר הטוב מימינא, בכמה משריין. ומיצר הרע, דאזיל לשמאלא בכמה משריין. ובגין דא, בתר דאתא צפרא, אמר כאשר

חלופי גרסאות

ק ל"ג לחתן. ר ויליף שם ול"ג כי בא השמש. ש ל"ג מן דהא עד אלא. ת ל"ג והכי. א יצר הטוב מימינא בכמה משריין יצר.

הסולם

מאמר פגיעה איהו פיוסא

רעיא מהימנא

רלז) ויאמר יעקב כאשר ראם: שואל, מהו כאשר ראם. ומשיב, אלו מלאכים של יום של ז"א הנקרא יום. ומלאכים של לילה של המלכות הנקראת לילה, היו. והיו נעלמים ממנו, ואח"כ נגלו אליו. וע"כ כאשר ראם, כתוב מחנה אלקים זה, מכאן שהיו אלו של יום ואלו של לילה. אלו של לילה, כתוב בהם, **מחנה אלקים,** כי המלכות נקראת אלקים. ואלו של יום כתוב בהם **זה,** כי ז"א נקרא זה. וע"כ ויקרא שם המקום ההוא מחנים. ב' מחנות. ועתה מחנות קדושים אני רואה כאן. דהיינו מחנה דר"ש ומחנה דר' פנחס. אשרי דרכי שבאתי לכאן.

פירוש. אלו המלאכים של יום, ושל לילה, היו מהארת הזווג. ועד כאן כשהיה בחרן לא ראה אותם. אלא עתה בסוד הזווג ראה אותם. וז"ש, **ואתכסיאו מניה, ולבתר אתגליין ליה.** וע"כ כתוב, כאשר ראם.

(דפו"י דף רכ"ה ע"ב *) דף רכ"ו ע"א **) דף רכ"ה ע"ב)

רלח) אלא פגיעה איהי וכו': זהו המשך מדברי ר"ש לעיל (אות ר"ח) אלא פגיעה היא דברי ריצוי. כי כשבא החתן אל הכלה, אין דרך החתן להתיחד עם הכלה אלא בדברי ריצוי. ואח"כ יעשה עמה לינה. והיינו כי בא השמש, הביאור הוא לעיל (אות רל"ו).

רלט) אמר רעיא מהימנא וכו': אמר רע"מ, אם כן, מהו כי בא השמש. כי בדרך דרש העמידו, אשר, כי בא, הוא לשון כביה. והיינו כי בא השמש. שנכבה אור השמש. אלא מכאן למדנו, מי שמיחד עם אשתו צריך בלילה לכבות הנר. וביום אין דרך חכמים לשמש מטתם אלא בלילה בדרך צנעה. ומשום זה, מתי נעשה הלינה, אוה"כ, כי בא השמש, דהיינו אחר שנפנה השמש מעולם.

רמ) ובגין דא אוף וכו': ומשום זה, כמו שצריך להתכסות מן השמש צריך ג"כ להתכסות

ראם. ומסטרא דיעקב דהוה איש תם, לא הוה עמיה אלא חיילין דמלכא ומטרוניתא. ובגין דא ויקרא שם המקום ההוא מחנים. אינון מלאכין דיממא ד כתיב. כאשר ראם מחנה אלהים זה. וכד אתו מלאכים דליליא, דאתכנשו בהדיה, לנטרא ליה אמר ויקרא *) שם המקום ההוא מחנים.

רמא) בגין דצלותא איהי כלה, ה"ד ב) אתי מלבנון כלה אתי וגו'. אתקרי הכא אתי. ובאורייתא דבכתב אתמר עלה, ג) הנה מקום אתי. ובגין דאיהי אתקריאת מקום ג בעלמא דין, אתמר בה ויפגע ד במקום וילן שם.

רמב) ובג"ד איהי אמרת, ד) מי יתנני במדבר מלון אורחים. דהות רשו בפני ה עצמה, ולאו עם אינון דקבעין לה חובה עמהון, בלא חתן דילה. ובכל שעתא דב"נ מצלי, קב"ה אקדים ונטר ו לה. ורזא דמלה, ה) והאיש משתאה לה. ולית איש,

מסורת הזוהר

ב) (שיר ד) שמות ה צ"י. ג) (שמות לג) ויקהל עח צ"ת.
ד) (ירמיה ט) אחרי צד צ"נ. ה) (בראשית כד).

חלופי גרסאות

ב אמר ; דכתיב. ג דעלמא. ד מוסיף במקום בפיוסא ולבתר. ה עצמו. ו ליה.

הסולם

מאמר **סגיעה איהו פיוסא**

להתכסות, מאלו מלאכים שהם מיצר הטוב, שמימין, בכמה מחנות. ומאלו מלאכים, שהם מיצר הרע שהולך בשמאל בכמה מחנות. ומשום זה, אחר שבא הבוקר, אמר כאשר ראם. כי בלילה לא ראם. ומצדו של יעקב שהיה איש תם, שהוא קו האמצעי, לא היה עמו אלא המחנות של המלך והמלכה. הנקראים מלאכים של יום ומלאכים של לילה. ומשום זה ויקרא שם המקום ההוא מחנים. לשון רבים, דהיינו ב' מחנות. באלו המלאכים של יום, שהם של ז"א הנקרא יום, כתוב, כאשר ראם מחנה אלקים זה. כי ז"א נקרא זה. וכשבאו המלאכים של לילה, דהיינו של המלכות הנקראת לילה, שנתאספו אליו לשמרו, אמר ויקרא שם המקום ההוא מחנים. דהיינו ב' מחנות. ואין להקשות, שהרי הכתוב, כאשר ראם וגו', כתוב, אחר שחזר מלבן. כי אין מוקדם ומאוחר בתורה.

רמא) **בגין דצלותא איהי** וכו' : בא לתרץ מה שבתחילה (באות ר"ז) אמר על ויפגע במקום, ולית פגיעה אלא צלותא. שה"ס תפלת ערבית, ואח"כ (באות רל"ח) אומר אלא פגיעה איהי פיוסא דכד ייתי חתן לגבי כלה וכו'. שלפי"ז ויפגע במקום, פירושו יחוד חתן וכלה. וזה שמתרץ ואומר, משום שתפלה היא כלה, דהיינו מלכות, ז"ש, אתי מלבנון כלה אתי וגו'. הרי שהמלכות נקראת כאן אתי, ובתורה שבכתב נאמר עליה, הנה מקום אתי, הרי שמקום פירושו מלכות, כמו אתי. ומשום שהמלכות נקראת מקום בעולם הזה, נאמר בה.

(דפו"י דף רכ"ה ע"ב *) דף רכ"ו ע"א)

ויפגע **במקום** וילן שם. פירוש. כי ויפגע במקום, פירושו שפגע במלכות הנקראת **מקום**, ונקראת **תפלה**, ונקראת **כלה**. ולפיכך הפירוש הוא, שהחתן שהוא יעקב, שה"ס ז"א, פגע ובא אל הכלה שהיא מלכות הנקראת מקום. וכן אפשר לומר, שפגיעה היא, שתקן תפלת ערבית, כי תקון תפלה, פירושו ג"כ יחוד חתן וכלה. כי תפלה ה"ס המלכות. וב' הפירושים דבר אחד הוא.

רמב) **ובג"ד איהי אמרת** וכו' : ומשום זה היא אומרת, מי יתנני במדבר מלון אורחים, שאז היתה רשות בפני עצמה, ולא עם אלו הקובעים אותה חוב עמהם, בלא חתן שלה. ובכל שעה שאדם מתפלל, מקדים הקב"ה ושומר אותה. וסוד הדבר, והאיש משתאה לה. ואין איש אלא הקב"ה, ז"ש ה' **איש** מלחמה. ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת כמו ויצא כברק חצו.

פירוש. בלילה שהוא זמן החושך, ה"ס שליטת הדינין, שה"ס שליטת קו שמאל, ונודע ששליטת השמאל בלי ימין הוא חושך, (כנ"ל ב"א מ"ז ד"ה נפק) כי שליטת הימין, שה"ס אור החסדים, ה"ס אור היום. ולפיכך צריכים להתפלל תפלת ערבית, לזווג אותה עם ז"א שה"ס קו האמצעי, שאז היא משומרת מפני הס"א, שלא ימשכו ממנה השפע ממעלה למטה. וכמו שהלילה הוא שליטת השמאל מבחינת הזמן, כן הוא המדבר, שליטת השמאל מבחינת המקום. וע"כ הוא מקום נחש שרף ועקרב

אלא קב"ה. הה"ד ו) יי' איש מלחמה. ז) ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת. כגון ח) ויצא כברק חצו.

רמג) ז ואי תימרון, דהא אוקמוה רבנן, לעשרה קדמא שכינתא ואתיא, לאחד עד דיתיב. לעשרה ח דהיא י' קדמה ה'. לאחד ט דאיהו ו', עד דיתיב, לא אתיא לגביה ה' תניינא. ורזא דמלה, דבאתר דלית תמן י"ה, לא אתיא תמן ה'. ומאן דבעי ליחדא אתוון, צריך בתחנה ובתחנוני. ובג"ד, ט) ואתחנן אל יי', באדנ"י לשכינתא בתחנונים. ולקב"ה ברחמי, עד הכא.

רמד) את הכבש האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים.

מסורת הזהר

ו) (שמות טו) נח ז צ"ד. ז) (בראשית כד) חיי שרה נה צ"א. ח) (זכריה ט) ת"ז ת"ל עד : ט) (דברים ג) ח"ג רס.

חלופי גרסאות

ז ואין. ח הא. ט דהוא.

הסולם

מאמר את הכבש האחד תעשה בבקר

ועקרב. וז"ש, **מי יתנני במדבר מלון אורחים דהות רשו בפני עצמה.** כלומר, שהשכינה מצפה ואומרת מי יתנני במדבר שהוא מקום שליטה של השמאל, להיות בזווג עם ת"ת ויסוד הנקראים אורחים. וז"ס, **מלון אורחים.** כי המתפלל תפלת ערבית מתקן אותה בזווג הזה. ואז היא נבחנת **רשות בפני עצמה.** כלומר ששפע החכמה שבה נשארת ברשותה, ואינה נמשכת ממעלה למטה, כי זה הוא תקון האמצעי שה"ס ת"ת ויסוד, (כנ"ל ב"א דף ס' ד"ה מחלוקת) וז"ש, **דהות רשו בפני עצמה.** ועל המתקן הזה מחכה המלכות ואומרת מי יתנני וגו'. **ולאו עם אינון דקבעין לה חובה עמהון בלא חתן דילה,** כי אז היא שמורה, שלא ימשכו ממנה שפע החכמה ממעלה למטה, כי המה קובעים אותה לכף חוב, ומפרידים אותה מן החתן שלה, שהוא קו האמצעי, וז"ש, **ובכל שעתא דבר נש מצלי, קב"ה אקדים ונטר לה,** כי ע"י התפלה האדם מיחד המלכות עם הקב"ה, שהוא קו אמצעי, שהוא מקדים ושומר אותה מפני החצונים והרשעים שלא ימשכו ממנה ממעלה למטה. **ורזא דמלה, והאיש משתאה לה** זכו' שהקב"ה מצפה להזדווג עמה. **ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת,** שזה מרמז שבטרם כלה המתפלל את תפלתו נעשה הזווג, שה"ס והנה רבקה יוצאת, אשר **רבקה** הוא אותיות **הברק.** שהוא כמו **ויצא כברק חצו,** אשר **ברק** רומז על הזווג היורה כחץ.

רמג) **ואי תימרון דהא** וכו': **ואם תאמרו, הרי העמידו רבנן שלעשרה מקדמת השכינה ובאה, ולאחד, אינה באה, אלא אחר**

(דפו"י דף רכ"ו ע"א)

שישב. ואיך אמרתי, שבכל שעתא דבר נש מצלי קב"ה **אקדים** וכו', דהיינו אפילו לאדם אחד. ומשיב, הפירוש כך הוא, **שלעשרה שה"ס י' קדמה ה'.** כלומר אם יש י"ה, שהם המוחין דחכמה ובינה, כי היוד כוללת גם **ה'**, באה השכינה שה"ס **ה'. לאחד שהוא ו'**, כלומר, אם הו' היא אחד בלי י"ה, **עד שיושב,** ומקבל המוחין די"ה, **אינה באה** אליו **ה'** שניה דהויה. וסוד הדבר, **שבמקום שאין שם** י"ה, **אין הה'** שהיא המלכות **באה שמה.** ומי שרוצה ליחד האותיות י"ה ו"ה, **צריך להתחנן בתחינה ותחנונים,** ומשום זה כתוב, **ואתחנן** אל **ה'** וגו' **אדני** אלקים אתה החילות וגו', **כי באדני** שהיא השכינה **היא בתחנונים.** ולהקב"ה מבקשים רחמים. עד כאן דרוש תפלת ערבית פירוש. **תחנונים** הם **מרבים חן** אל השכינה שתהיה ראויה לזווג. **ורחמים** ה"ס המוחין דקו אמצעי, הכלולים מב' הקוין ימין ושמאל שהם י"ה. וכדי ליחד האותיות הוי"ה **צריכים** להמשיך **רחמים,** שה"ס המוחין **די"ה** אל הקב"ה, **ותחנונים** המרבים חן השכינה בעיניו, ואז נעשה היחוד. דהיינו כנ"ל, שאין השכינה באה, אלא אם יש בז"א מוחין די"ה.

רמד) **את הכבש האחד** וגו': **את הכבש האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים.** הוא סוד כבש, דרחמנא שהחכמים העמידו עליהם גבי כבשי דרחמנא למה לך (ברכות יוד.) שהפירוש הוא, **דברים** שהם תחת **כבשונו** של העולם, יהיו מכוסים תחת לבושך. מה לבוש הוא מכסה על הגוף, אף כך צריכים לכסות סודות התורה. כל שכן סוד הקרבנות, שהם, כעין **קרבת אשה אל בעלה**

דאיהו רזא דכבשי דרחמנא, י דאוקמוה עלייהו רבנן, גבי כבשי דרחמנא למה לך. כ אלא מלין דיהון תחות כבשוני דעלמא, יהון מכוסין תחות לבושך. מה לבוש איהו מכסה על גופא, ל אוף הכי צריך לכסאה רזין דאורייתא. כ"ש רזין דקרבנין, דאינון כגוונא דקריבו דאתתא לגבי בעלה.

רמה) ומה קריבו דתרווייהו צריך באתכסיא. אוף הכי מ צריך קרבן לכסאה לון, מבני עריין רשיעייא חצופין, דלית לון בשת פנים ולא ענוה. וכמה מיני ממזרין אינון, בני עריות, בני נדה, דנד ה' מנה, ואשתכח באתרה. שפחה בת אל נכר זונה. והאי איהו רזא, נ תחת שלש רגזה ארץ וגו', תחת עבד כי ימלוך ונבל כי ישבע לחם ושפחה כי תירש גבירתה. דנד ה' מאתראה. דאיהי מטרוניתא, יצה"ט. ועאלא באתרהא שפחה יצה"ר.

רמו) ורזא דמלה, כ כנגע נראה לי בבית, היינו דם טמא דנדה. ומה התם והסגירו הכהן שבעת ימים. אוף ג הכי ל) שבעת ימים תהיה בנדתה. ס זכאין אינון אברים דמתקדשי בשעת תשמיש, דאינון עצי *) העולה, דאחידן בהון ע אשין קדישין, שם ידוד דאחיד פ באשין דלהון. ובג"ד מ) באורים כבדו יי' ע"כ כבשי דרחמנא, היינו את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים.

רמז) צ שלימו דקרא, ועשירית האיפה ק סלת. זכאה איהו מאן דאנגיד ממוחיה, טפה סלת ר נקיה בלא פסולת. ואיהי רמיזא באת י' מן אדנ"י, כלילא

מסורת הזוהר

י) (משלי ל) ב"א רל צ"ג. כ) (ויקרא יד) תורי"ע נו צ"ב. ל) (שם טו), מ) (ישעיה כד) צו נט צ"ס.

חלופי גרסאות

י ל"ג מן דאוקמוה עד למה. כ אלין מלין דאינון תחות. ל ל"ג מן אוף הכי עד אוף הכי. מ צריכין קרבנין. נ הכי תקינו שבעת ימים למהוי. ס בדפו"י כתבו

כאן מ"ש בפרשת צו מן אות קנ"ה עד אות קס"ב. ע עצים. פ בעצים. צ ל"ג שלימו דקרא. ק מוסיף סלת נקיה. ר ל"ג נקיה.

הסולם

מאמר

בעלה. כי ע"כ נקרא קרבן, מלשון קרבה. כבשונו של עולם, פירושו ההעלמה היתרה שיש בעולם, כי על יעלימו, מתרגם יונתן יכבשון (ויקרא כ' ד').

רמה) ומה קריבו דתרווייהו וכו'; ומה קרבת שניהם, של איש ואשתו, צריכה להיות בהעלם, אף כך הקרבן, צריך לכסות אותו מבני עריות הרשעים החצופים שאין להם בשת פנים ולא ענוה. וכמה מיני ממזרים הם, בני עריות בני נדה, נדה, פירושה, שנד ה' ממנה, שהיא השכינה שנקראת ה', ונמצא במקומה, שפחה בת אל נכר זונה. וזה הוא סוד, תחת שלש רגזה ארץ וגו' תחת עבד כי ימלוך ונבל כי ישבע לחם ושפחה כי תירש גברתה. כי הה' נדה ממקומה, שהיא המלכה, והיא יצר הטוב. ונכנסה במקומה שפחה, יצר הרע.

רמו) ורזא דמלה כנגע וגו': וסוד

(דפו"י דף רכ"ו ע"א י) דף רכ"ו ע"ב)

את הכבש האחד תעשה בבקר

הדבר. כנגע נראה לי בבית. היינו דם טמא של הנדה. ומה שם בנגע, והסגירו הכהן שבעת ימים. אף כך, שבעת ימים תהיה בנדתה. אשרי הם האברים המתקדשים בשעת תשמיש, שהם נקראים עצי העולה. שאחוזים בהם אשים קדושות משם הויה, שהוא ז"א, שנאחז באש שלהם, (כנ"ל אות ר"ה) ומשום זה, באורים כבדו ה'. ע"כ כבשי דרחמנא, הם את הכבש האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים.

רמז) שלימו דקרא ועשירית וגו': הסוף והשלמות של הכתוב, ועשירית האיפה סלת. דהיינו, אשרי הוא מי שממשיך ממוחו טפת פולת נקיה בלא פסולת, בעת הזווג, והיא רמוזה באות י' מן אדני, וע"כ כתוב ועשירית, שהוא כלולה בעשר ספירות. והיא בלולה בשמן כתית רביעית ההין, היינו שהיא בלולה מארבעה, שהם מקרא משנה תלמוד קבלה.

יחזקאל

בעשר ספיראן. דאיהי בלולה בשמן כתית רביעית ההין. ואיהי בלולה, במקרא, במשנה, בתלמוד, בקבלה. ש

רמח) ת יחזקאל כד חמא שכינתא מגו קליפין, חזא עמה עשר ספיראן. בלא פרודא כלל. ואלין אינון מוחא, מלגו, כלהו חזא א לון מגו נהר כבר דלתתא, איהי ג) רכב אלהים רבותים, כל רבוא עשר אלפין, רבותים כ' אלף, אפיק תרי שאינן, אשתארו תמני סר, בחושבן ח"י עלמין. דכליל עשר ספיראן, דאתלבש בט"ט מן מטטרון. ט"ט מן טטפת, ואתמר ביה ד) והיו לטטפת בין עיניך. מאן עיינין. אלין לעילא, דאתמר בהו ה) נפתחו השמים וארא מראות אלהים. ב מאן

מסורת הזהר

ג) (תהלים סח) ב"א פה צ"ג. ד) (דברים ו) תרומה ריז אות תרסב ח"ג רסח. רסט. תק"ח קטו ט"ג ש"ה. ה) (יחזקאל א) בא מח צ"ז תק"ח צ"ד ט"ג שכ"ח קי ט"ג ש"ב.

חלופי גרסאות

ש בדפו"י פתבו כאן שייך מ"ש בדף רמ"ד א' אר"מ ועשירית האיפה. ת כדחזא יחזקאל; ל"ג יחזקאל בד חמא. א ל"ג לון. ב ל"ג מאן מראות אלין.

הסולם

מאמר מרכבת יחזקאל

שהצדיקים **מכתתים** עצמם עליהם, ומעלים מ"ן לזווגה.

מאמר מרכבת יחזקאל

רמח) **יחזקאל כד חמא** וכו': יחזקאל, כשראה השכינה מתוך הקליפות, כלומר מתוך מלבושים, **ראה עמה עשר ספירות בלי פרוד כלל**. ואלו הן המוח שבתוך כולן. **ראה אותן מתוך נהר כבר** שלמטה דהיינו רכב שלמטה במטטרון, כי כבר הוא אותיות רכב. **שהיא רכב אלקים רבותים אלפי שנאן, כל רבוא הוא** עשרת אלפים, רבותים הם כ' אלף הוצא מזה **שנים שאינם**, כי שנאן, הוא אותיות שאינן. אלפי, הם ב' אלפים שאינן. **נשארים י"ח אלפים, כחשבון ח"י עולמות**. דהיינו יסוד הנקרא **חי**, הכולל עשר ספירות, **שנתלבש בט"ט** מן מטטרון. והוא **ט"ט** מן טטפות, שנאמר בו **והיו לטטפת בין עיניך**. מי הן העינים. אלו הם שלמעלה, שנאמר בהם, **נפתחו השמים וארא מראות אלקים**. מי הן מראות. אלו הן **עשר מראות** של מטטרון, שיחזקאל **ראה, כנר בתוך עששית, תשע** מראות בגלוי, **ואחת** סתומה.

פירוש. **אע"פ שיחזקאל ראה את השכינה** מלובשת בלבושים דבי"ע כמ"ש ביחזקאל, עכ"ז **ראה סוד היחוד דעשר ספירות**, שהם ז"א ומלכות. כלומר שראה את השכינה מיוחדת **עם ז"א. וז"ש, יחזקאל כד חמא שכינתא מגו קליפין**, קליפין פירושו מלבושים. **חזא עמה עשר ספיראן, בלא פרודא כלל**, שז"א שה"ס **ט' ספירות ראשונות היה מחובר עם**

(דפו"י דף רכ"ו ע"ב)

מרכבת יחזקאל

המלכות בלי פרוד כלל. ואלו **עשר ספירות** הן המוח המלובש בפנים, אבל הוא **ראה אותן כשהן מלובשות במטטרון. כי בזמן הגלות** מלובש זווג ז"א ומלכות **במטטרון**. וז"ש, **ואלין אינון מוחא מלגאו, כלהו חזא לון מגו נהר כבר דלתתא**, דהיינו שלא ראה אותן אלא מתוך התלבשות בנהר כבר, שהוא מטטרון, כי מטטרון נקרא נהר כבר (כמ"ש בהקדמת תקוני זהר דף ד.) כבר הוא אותיות רכב, וע"כ נאמר במטטרון, **רכב אלקים רבותים** וכו' **בחושבן ח"י עלמין**. כי ז"א ומלכות כשהם בזווג ע"י היסוד, נקרא אז היסוד ח"י עלמין. והוא מטעם כי אז יורדים עשר ספירות דאו"י מן היסוד אל המלכות, ועולים עשר ספירות דאור חוזר מן המלכות אל ז"א. ומתוך שהזווג הוא בסוד החכמה שספירותיה הן בסוד אלפים, ע"כ נבחנות לב' רבוא, עשרה אלפים דאו"י, ועשרה אלפים דאו"ח. שהן נכללות במטטרון כנ"ל. וע"כ נאמר אז **רכב אלקים רבותים**, שמטטרון שהוא המרכבה של אלקים יש בו ב' רבוא אורות. אמנם אע"פ שהזווג הוא עם המלכות, הרי עצם המלכות חסרה גם במלכות, כי המלכות שה"ס מנעולא נגנזה, ובמקומה משמשת יסוד דמלכות שה"ס מפתחא, (כנ"ל בהקסה"ז דף מ"ה ד"ה ההיא) וע"כ אם אנו מדייקים בזה חסרים שתי ספירות מן העשרים, כי חסרה המלכות מע"ס דאו"י, והמלכות דע"ס דאו"ת. ואין שם אלא ח"י ספירות. וזה שמרמז הכתוב, **אלפי שנאן**, שב' ספירות שהן ב' אלפים אינן. כי נגנזו. וז"ש, **אפיק תרי שאינן אשתארו תמני סר, בחושבן ח"י עלמין**,

דהייט

מראות. אלין אינון עשרה מראות ג דמטטרון, דחזא כשרגא בגו עשישיתא. תשיעי באתגלייא, וחד סתים.

רמט) מראה חדא דאיהו חזו קדמאה מאלו עשרה, דא איהו דאתמר ביה, ה וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא. ואע"ג דאתפרש לעילא, צריך לחדתא עליה מלין דחדושין.

רנ) אמר קב"ה, למשריין דלעילא, מאן דמצלי, בין יהא גבור, בין יהא חכם, בין יהא עשיר. בזכוון גבור. ד חכם בתורה. ועשיר במצות. לא ייעול בהיכלא דא צלותיה, עד דתחזון ביה סימנין אלין, דיהב גרמיה ביה תקונין דילי. ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, אם הרב דומה למלאך יי' צבאות תורה יבקשו מפיהו. למאן דיהא רשים באלין סימנין בלבושיה, תקבלון צלותיה. סימנא חדא דיהא רשים בצלותיה, בתכלת, בכנפי מצוה ציצית. דאיהו דמי לרקיע, דאיהו מטטרון. דיוקנא דילה, תכלת שבציצית.

רנא) ובגין דא, שיעור הציצית אוקמוה רבנן, ה טלית שהקטן מתכסה בה

מסורת הזהר

ה) (שם) נח צב ע"ה.

חלופי גרסאות

ג דחזא מטטרו"ן. ד ל"ג חכם ; חכים. ה ל"ג טלית.

הסולם

מאמר מרכבת יחזקאל

דהיינו היסוד בזמן הזווג, שנקרא מטעם הזה ח"י עלמין. והוא מלובש במטטרון. וז"ש דאתלבש בט"ט מן מטטרון. הרומזים על ט' דאו"י ועל ט' דאו"ח. וה"ס **ט"ט מן טמטפות, ואתכר ביה והיו לטטפת בין עיניך**, שה"ס הארות החכמה שבמלכות המכונות עינים. וז"ש, **מאן עייניך** וכו' **מראות אלקים**. כי מראות ה"ס הארות החכמה הנקראות עינים. **מאן מראות. אלין אינון עשרה מראות דמטטרון**. כלומר שע"ס המלכות המלובשות במטטרון הן נקראות מראות. כי אין מראה וראיה רק במלכות בלבד. מטעם, שאין גילוי הארת החכמה בשום ספירה רק במלכות (כנ"ל ב"א דף רע"ו ד"ה ועוד כמה). אמנם הוא לא קבל מראות המלכות מן המלכות עצמה, אלא מתוך ההתלבשות במטטרון. וז"ש, **דחזא כשרגא בגו עשישיתא**. דהיינו כנר העומד בתוך מנורה שדפנותיה מזכוכית, ורואה הארת הנר מתוך דפנות הזכוכית. כך ראה יחזקאל מראות השכינה שה"ס הנר, מתוך הכלים של מטטרון, שה"ס העששית. אמנם אע"פ שאנו אומרים שראה עשר מראות המלכות, כשמדייקים, אינן אלא תשע מראות, כי המלכות דמלכות נגנזה, ובמקומה משמש הארה מן היסוד הנקראת מפתחא, כנ"ל. וז"ש, **תשע באתגליא, וחד סתים**. כי לא ראה אלא ט'

(דפו"י דף רכ"ו ע"ב)

מראות, דט"ס ראשונות דמלכות, אבל המראה של מלכות דמלכות לא ראה, כי היא סתומה וגנוזה.

רמט) **מראה חדא דאיהו** וכו' : מראה אחת שהוא ראה בראשונה מאלו עשר מראות, זו היא שנאמר בה, וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא. ואע"פ שכבר נתבאר כתוב הזה למעלה, צריך לחדש עליו דברי חידוש.

רנ) **אמר קב"ה למשריין** וכו' : אמר הקב"ה למחנות של מעלה. כל מי שיתפלל, בין שיהיה גבור, בין שיהיה חכם, בין שיהיה עשיר. גבור הוא בזכיות, שמתגבר על יצרו. חכם הוא בתורה. ועשיר הוא במצות, לא יכנס תפלתו בהיכל הזה עד שתראו בו סימנים אלו, שנתן בעצמו את התקונים שלי. ומשום זה, העמידו בעלי המשנה, אם הרב דומה למלאך ה' צבאות, תורה יבקשו מפיהו שפירושו, מי שיהיה רשום בסימנים אלו בלבושו, תקבלו תפלתו. סימן אחד הוא שיהיה רשום בתפלתו בתכלת שבד' כנפי הציצית, שהתכלת דומה לרקיע שהוא מטטרון, ונמצא שהוא דומה למלאך ה' צבאות, שהצורה שלו הוא תכלת שבציצית.

רנא) **ובגין דא שיעור** וכו' : ומשום זה. שיעור הציצית העמידו רבנן, טלית שהקטן

מתכסה

ראשי ורובו. והאי איהו דאתמר ביה, צ) ונער קטן נוהג בם. והאי איהו נוהג בד' חיון, דאינון ד', ואיהו כליל ק) שש מעלות לכסא, דאינון ו'. ובגין דאיהו כליל עשר, מתלבשין ביה עשר ספיראן, י'. וביה הוה אתחזי קב"ה בשכינתיה, דאיהי כלילא מעשר ספיראן, לנביאי. ומסטרא דשכינתא דאיהי עשיראה, תכלת שבציצית, איהו תכלת דכל גוונין.

רנב) דאיהי תכלית ר דר' ספיראן. ז וביה ח) ותכל כל עבודת אהל מועד. ואיהי ח לשון כלה, הה"ד, ט) ויהי ביום כלת משה להקים את המשכן. ואוקמוה רבנן, כלת כתיב, ואיהו תכלת דשרגא, דאכיל תרבין ועלוון.

רנג) ועליה אמר יחזקאל ת) דמות כמראה אבן ספיר דמות כסא. סגולה ט דהאי אבן, מאן דירית לה, לא שלטא נורא דגיהנם עליה. לית נורא בעלמא מקלקל לה. ולא כל מיני מתכות. כל שכן מיא, דלא מזיקו לה. מאן דירית לה.

מסורת הזהר

צ) (ישעיה יא) להלן אות רנז צ"ה. ק) (מ"א י') שמות עז צ"ק. ר) (שמות לט) ת"ז בהקדמה טו. ש) (במדבר ז) שמות כב צ"ל. ת) (יחזקאל א) נח צב צ"ה

חלופי גרסאות

ו דכל. ז ובה. ח ל"ג לשון. ט דאיהי.

הסולם

מאמר

מתכסה בו ראשו ורובו, שזה הוא אותו שנאמר בו, ונער קטן נוהג בם. שהוא מטטרון, הנקרא נער קטן. והוא נוהג בד' חיות, שהם ד', והוא כולל שש מעלות לכסא, דהיינו חג"ת נה"י שהם ו', ומשום שהוא כלול מעשר, מתלבשים בו עשר ספירות דז"א ומלכות דאצילות, שהם י'. ובו נראה הקב"ה בשכינתו אל הנביאים, שהוא כלול מעשר ספירות. ומצד השכינה המלובשת במטטרון, שהיא ספירה עשירית, והיא תכלת שבציצית, נמצא גם מטטרון שהוא תכלת של כל הצבעים. כלומר שכל הצבעים נכללו בתכלת.

רנב) **דאיהי תכלית די' וכו'**: שהיא, המלכות הנקראת תכלת, היא התכלית של יוד ספירות. ובו, ותכל כל עבודת אוהל מועד. להיותה תכלית הכל. ותכלת היא לשון כלה. ז"ש ויהי ביום כלת משה להקים את המשכן, והעמידו חכמים, כי כלת כתוב, מלשון כלה. וע"כ נקראת השכינה תכלת. והיא אור התכלת אשר בגד, האוכל חלבים ועולות (כנ"ל ב"ב אות רנ"ד).

פירוש. אור קו השמאל שבמלכות שה"ס הארת החכמה מכונה תכלת. והטעם שנקרא תכלת אומר, א) משום, דאיהי תכלית די' ספיראן, דהיינו מלשון ולכל תכלית הוא חוקר (איוב כ"ח ג') וכן תכלית חכמה תשובה ומעשים טובים (ברכות יז.) שפירושו תוצאה

(דפו"י דף רכ"ו ע"ב)

מרכבת יחזקאל

ומטרה. כי הארת החכמה שבמלכות היא תוצאה מכל ט' ספירות הראשונות. ב) מלשון ותכל כל עבודת אהל מועד. שתכלת הוא לשון גמר, כי הארתה גומרת כל הספירות. ג) שתכלת היא, לשון כלה, כי המלכות היא כלה לז"א. ד) שע"כ נקרא תכלת משום שהיא מלשון כליה, ואיהי תכלת דשרגא דאכיל תרבין ועלוון. כי הדינים הבאים עם הארת החכמה שבה מכלים ושורפים את הכל. כמ"ש (ב"ב אות רנ"ד) וה"ס תכלת שבציצית, כי חוטים הלבנים ה"ס אורות החסדים, ופתיל תכלת ה"ס הארת החכמה שבמלכות.

רנג) **ועליה אמר יחזקאל וכו'**: ועליה, דהיינו על אור החכמה שבה הנקרא תכלת, אמר יחזקאל, דמות כמראה אבן ספיר דמות כסא. הסגולה של אבן הזאת היא, שמי שיורש אותה, אין אור הגיהנם שולט עליו. ואין אש בעולם שיוכל לקלקל אותה, ולא כל מיני מתכות. שאם מכים על אבן ספיר בפטיש ישבר הפטיש עליה והיא אינה נזוקת. כמו שאמרו חז"ל (שבת פח. בתוספות ד"ה מה) כל שכן מים שאין מזיקים אותה. ע"כ מי שיורש אותה, מתקיים בו הכתוב, כי תעבור במים אתך אני וגו'. וכל עליונים ותחתונים דס"א, יראים מפניו. תכלת של הים בשבילו נאמר, כי תעבור במים אתך אני וגו'. כי בסגולה זו, של אור התכלת שבמלכות, הנקרא אבן ספיר

אתקיים ביה א) כי תעבור במים אתך אני וגו'. וכל עלאין ותתאין דסטרא אחרא דחלין מניה. תכלת דימא בגיניה אתמר, כי תעבור במים אתך אני. דבסגולה דא, ב) סוס ורוכבו רמה בים, ג דא ממנא דמצרים.

רנד) מגוון דא, דחלין עלאין ותתאין. משריין דימא דחלין מניה. ומשריין דרקיעא ד דאיהו תכלת, ה מניה דחלין. משריין דתכלת דנורא דגיהנם ו דחלין מניה.

רנה) והאי תכלת *) איהו דין. דינא דמלכותא דינא ותריז גווני ז רשימין בטלית, חד חוור, וחד תכלת. ועל תרין גווני אלין אתמר, ג) ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר. לבנת, לובן דספיר. דאיהו כליל ח בתרין גווני, רחמי ודינא, חוור ואוכם. אוכמו דתכלת. ועל תרין גווני, רמיזו רבנן, מאימתי קורין את שמע בשחרית, משיכיר בין תכלת ללבן. למהוי ברתא דמלכא. ק"ש, יחודא דקב"ה. ט כליל מתרין גווני אלין, דאינון ידו"ד אדנ"י, רחמי ודינא. י כגוונא דקב"ה כליל ב' גווני, יהו"ה אדנ"י למהוי רחמי ודינא, כסא דין וכסא פ רחמים.

רנו) ד) כמראה אבן ספיר דמות כסא. צ מאי דמות כסא. אלא לקבל כרסייא, ק דאית ליה ר ע"ב גשרים. דיהא ב"נ רשים בע"ב קשרים, וחוליין דציצית, לקבל ע"ב גשרים דכרסייא. דאינון ח"י קשרים, וחוליין לכל סטרא. דכרסייא דאיהו ה', לכל סטרא בד' חיון דכרסייא, דאינון ש ד'.

מסורת הזהר

א) (ישעיה מג) ח"א בהשמטות רנז: ב) (שמות טו) ב"א ריא צ"ד בשלח סג צ"ח תק"ח ק ט"ד שלט"ס קח ט"ב ש"ד. ג) (שמות כד) בשלח קל צ"ע. ד) (יחזקאל א) לעיל אות רנג צ"ת.

חלופי גרסאות

ו ל"ג דא. כ ל"ג דאיהו תכלת מניה דחלין. ל דחלין מניה. מ ל"ג דחלין מניה; דחילן מנייהו. נ בין תרין. ס כליל גווני הוי"ה. ע למהוי ול"ג מן כגוונא עד כסא. פ מוסיף רחמים מטטרו"ן; ומטטרו"ן. צ ל"ג מאי דמות כסא. ק איתי. ר י"ב. ש ס"י.

הסולם

מאמר מרכבת יחזקאל

ספיר, סוס ורוכבו רמה בים, שהוא הממונה של מצרים, שנטבע בים בכח אור התכלת הזה.

רנד) **מגוון דא דחלין** וכו': מצבע תכלת זה יראים העליונים והתחתונים. המחנות של הים יראים מפניה, והמחנות של הרקיע שהוא תכלת, יראים מפניה. המחנות של תכלת של אש הגיהנם, דהיינו תכלת דסטרא אחרא, יראים מפניה. פירוש. כי בעת שמגולה אור התכלת שבמלכות שה"ס הארת החכמה, מתגלים עמה דינים קשים מאד המפילים אימה ורעד על כל החיצונים, (כנ"ל באדרא רבא ריט ע"ש).

רנה) **והאי תכלת איהו** וכו': **ותכלת** זו היא דין. כי שם המלכות הוא **אדני**, שהוא אותיות **דינא**. שה"ס דינא דמלכותא דינא. וב' צבעים רשומים בטלית, אחד לבן ואחד תכלת. ועל ב' צבעים אלו, נאמר ותחת רגליו כמעשה

(דפו"י דף רכ"ו ע"ב *) דף רכ"ז ע"א)

לבנת הספיר. **לבנת** היא לבן של הספיר, כי הספיר כלול מב' גוונים, שהם רחמים ודין, דהיינו לבן שהוא רחמים ושחור, שהוא שחרות של תכלת, ועל ב' צבעים אלו רמזו חכמים, מאימתי קורים את שמע בשחרית, משיכיר בין תכלת ללבן. כי בת מלך שהיא מלכות שה"ס קריאת שמע, שהיא יחוד הקב"ה, היא כלולה מב' צבעים אלו, לבן ותכלת, שהם הויה אדני, הויה ה"ס לבן, ואדני ה"ס תכלת. כדי להיות רחמים ודין. כמו הקב"ה, שהוא ז"א, כלול מב' צבעים, שה"ס הויה אדני, להיות רחמים ודין. דהיינו כסא דין וכסא רחמים.

רנו) **כמראה אבן ספיר דמות כסא**: שואל אם אבן ספיר היא תכלת שבציצית, מהו דמות כסא. ומשיב, אלא כנגד הכסא שיש לה ע"ב גשרים, דהיינו ע"ב אורות מן השם ע"ב

רנז) ושית דרגין דכרסייא, דאינון ו', ודא מטטרון, איהו כליל ד' חיוון. ההי"ד ה) ונער קטן נוהג בם. ואינון מיכאל גבריאל נוריאל רפאל. מטטרון ו) שש מעלות לכסא, דסלקין שית מאה, ציצית בתרין יודי"ן. ואי חסר יוד, הא חירק ת באתריה, הכי סלקא. בכל סטרא בד' כנפי, ציצית ותלת עשר חליין דציצית, אינון תרי"ג.

רנח) ועוד. שש מעלות לכסא, ברזא דא וא"ו, סליק לחשבן י"ג, דאתרמיז בתלת תיבין, ויסע ויבא ויט. דאינון והו אני והו. חמש קשרין, ה' לכל סטרא. א א' טלית חד לכלהו. ובאת ה' אשתלים ח"י. ב דאינון ט"ט. למהוי חיה לכל סטרא. כליל ד' חיות. ולכל חיה, ארבע אנפין, וארבע גדפין, אינון ל"ב אנפין וגדפין. ואינון תליין מחיה דאיהו אדם.

רנט) ואינון ל"ב, כחושבן יו"ד ה"א ה"א. שלימו דלהון, וא"ו. תליסר חוליין ג בכל ד' כנפי, והוא"ו מתייחד עם כל ארבע חיות, ואשלים לעילא, אשלים לתתא. עמודא דאמצעיתא איהו מטטרון, לאשלמא לעילא, כגונא דתפארת, שמיה כשם רביה. בצלמו כדמותו אתברי. דאיהו כליל כל דרגין, מעילא לתתא, ומתתא

מסורת הזהר

ח) (ישעיה יא) לעיל אות רנא צ"צ. ו) (מ"א י) לעיל אות רנא צ"ק.

חלופי גרסאות

ת באתרה. א ל"ג א'. ב דאיהו. ג אשלים ול"ג מן בכל עד ואשלים.

הסולם

מאמר מרכבת יחזקאל

כן יהיה האדם רשום בע"ב קשרים וחוליות של ציצית, כנגד ע"ב גשרים של הכסא. שהם ח"י קשרים וחוליות לכל צד מד' כנפות בגדו דהיינו ה' קשרים וי"ג חוליות, וד' פעמים ח"י הם ע"ב. כי הכסא שהוא ה', דהיינו המלכות, היא לכל צד בד' חיות הכסא, שהם ד', כנגד ד' כנפות כסותו.

רנז) ושית דרגין דכרסייא וכו': ושש מדרגות של הכסא שהן ו', שהיא מטטרון, כולל ד' חיות. ז"ש ונער קטן נוהג בם, והם מיכאל גבריאל נוריאל רפאל. ומטטרון הוא שש מעלות לכסא, שהם חג"ת נה"י. שכל אחת כלולה ממאה, העולים שש מאות, ציצית מלאה בשתי יודין כך עולה. שש מאות. ואם חסר י' אחת מציצית משלמת החירק במקומה שהיא כמו י'. ובכל צד בד' כנפות בגדו, יש ציצית העולה שש מאות, ועם י"ג חוליות של הציצית, הם תרי"ג.

רנח) ועוד. שש מעלות וכו': ועוד. שש מעלות לכסא הוא ו' ובסוד מילואה, היא ואו, שעולה לחשבון י"ג, שואו זו גרמזת בג' תיבות מציצופי ע"ב תיבות שיש בג' פסוקים, ויסע ויבא ויט, (כנ"ל בשלח דף נ"א אות קע"ג) (דפו"י דף רכ"ז ע"א)

שהן ג' תיבות והו אני והו, שראשי תיבות שלהן, הם, ו' א' ו', כזה, והו אני והו. ויש חמשה קשרים בציצית, שהם ה', לכל צד וצד, מד' כנפות הבגד. והמילוי של ה' שהוא א', הוא הבגד עצמו, הוא אחד לכולם. ובאות ה' המתחברת עם ואו שהוא בגי' י"ג, נשלם ח"י. שהם ט"ט מן מטטרון. וח"י רומזת על חיה, ותהיה חיה לכל צד מארבע כנפות, ויהיה כלול מארבע חיות. כי הד' כנפות נכללות זו מזו. ולכל חיה ארבע פנים וארבע כנפים שהם ביחד ל"ב פנים וכנפים. והם תלויות מחיה הרביעית שבד' חיות שהיא פני אדם. דהיינו אדם המלובש בציצית.

רנט) ואינון ל"ב כחושבן: והן, הציציות, הן ל"ב כנ"ל, כחשבון יוד הא הא, השלימות שלהם היא ואו דהיינו י"ג חוליות שבכל ד' כנפות, (כנ"ל אות רנ"ז). והואו מתיחדת עם כל ארבע חיות שבד' כנפות, ומשלים השם יוד הא ואו הא למעלה, בז"א ומלכות דאצילות ומשלים למטה בחיות. כי עמוד האמצעי שהוא מטטרון הוא להשלים למעלה כמו התפארת, דאצילות, כי שמו דמטטרון הוא כשם רבו ת"ת, ונברא בצלמו כדמותו

לעילא. ואיהו אחיד באמצעיתא. הה"ד, ז) והבריח התיכון בתוך הקרשים מבריח מן הקצה אל הקצה.

רס) ואיהו כליל ד' אנפין, וארבע גדפין דכל חיה וחיה דלעילא, דאינון יאדדונהי. אז ישיר משה. בכל חיה ארבע אנפין, וארבע ד גדפין, כגוונא דא, א"ז באריה. א"ז בשור. א"ז בנשר. א"ז באדם. דאינון ל"ב אנפין וגדפין, בחושבן א"ז ד' זמנין.

רסא) ואינון ד' אנפין: ידו"ד. ארבע גדפין: אדני. לקבל ד' בגדי זהב, וארבע בגדי לבן, דלביש כהנא לכפרא על ישראל. לקבל, ח) אדני שפתי תפתח. וצלותא. דתפלה ידו"ד, בחתימה ח"י ברכאן דצלותא. ותמני סרי זמנין ידו"ד, אית בהון ע"ב אתוון, בחושבן ויכלו, דכלילן בצדיק ח"י עלמין.

רסב) ובארבע חיון, ידו"ד אדני. תמני לכל סטרא, אינון ל"ב אתוון, י"ג אתוון, דאשתכחו מן וה"ו אני וה"ו, הא תלת עשר, דכלילן עילא ותתא. ה בהון אשתלים אדם, דאיהו מ"ה, עמודא דאמצעיתא.

רסג) לעילא באילנא דחיי, לית, קליפין. ט) כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק. לתתא אית קליפין במטטרון, דאיהו ו בדיוקנא דעמודא דאמצעיתא.

מסורת הזהר

ז) (שמות כו) הקסה"ז יג צ"א. ח) (תהלים נא) משפטים קמא צ"ס. ט) (אסתר ד) ת"ז תכ"ו עב.

חלופי גרסאות

ד אנפין. ה ל"ג בהון. ו בעמודא; עמודא ול"ג בדיוקנא.

הסולם

מאמר מרכבת יחזקאל

כדמותו, שהוא, מטטרון, כולל כל המדרגות ממעלה למטה, כי ת"ת ומלכות דאצילות מלובשים בו, כנ"ל, וממטה למעלה, דהיינו שכולל כל ד' חיות הקדש מיכאל גבריאל וכו'. והוא אחוז באמצע. ז"ש, והבריח התיכון בתוך הקרשים מבריח מן הקצה אל הקצה.

רס) **ואיהו כליל ד' וכו'**: והוא, מטטרון, כולל מד' פנים וד' כנפים של כל חיה וחיה שלמעלה בזו"ן, שהם **יאהדונהי** דהיינו הצירוף של הויה אדני, שהם ז"א ומלכות. **אז ישיר משה**. כי ז"א שה"ס משה, יש בכל חיה שלו **ארבעה פנים וארבע כנפים**, שהם בגי' **אז**, דהיינו שמונה. כעין זה, **אז באריה, אז בשור, אז בנשר, אז באדם**, שהם ל"ב פנים וכנפים. **שבגי' ד"פ אז**.

רסא) **ואינון ד' אנפין וכו'**: ואלו ד' פנים, הם ד' אותיות **חויה**, וארבע כנפים הן ד' אותיות **אדני**, שהם כנגד ד' בגדי זהב, שה"ס אדני, וד' בגדי לבן, שה"ס הויה. **שלבש הכהן כדי לכפר על ישראל. שהם כנגד, אדני שפתי תפתח**, שאומרים בפתיחת תפלת העמידה, והתפלה עצמה, כי בתפלה, יש בה **חויה**, בכל חתימה של ח"י ברכות התפלה. וח"י פעמים הוי"ה, יש בהם ע"ב **אותיות כחשבון ויכלו**, שה"ס יסוד הנקרא כל, כי ח"י הויות **כלולות בצדיק חי העולמים**. שה"ס ויכלו.

(דפו"י דף רכ"ז ע"א)

רסב) **ובארבע חיון וכו'**: **ובארבע חיות**, שבכל חיה יש הויה אדני, דהיינו שמונה אותיות לכל **צד**. הם ל"ב **אותיות**. וי"ג **אותיות** הנמצאות מן ראשי תיבות שבג' תיבות **ז'הו א'ני ו'הו**, שהם וא"ו שבגי' י"ג. **הרי י"ג**. שהעליונים ותחתונים כלולים **בואו** הזו, כנ"ל, בהם נשלם אדם, שהוא בגי' מ"ה **שהוא עמוד האמצעי**. כי **ל"ב** אותיות של הויה אדני, שיש בכל צד, עם י"ג אותיות שבואו, הן בחשבון מ"ה, כמספר אדם.

מאמר ד' קליפין דסחרין לד' חיון

רסג) **לעילא באילנא דחיי וכו'**: **למעלה בעץ החיים** שהוא ז"א, **אין קליפות. כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק. למטה במטטרון, יש קליפות**, שהוא מטטרון, הוא בצורה

דבזמנא דקודשא בריך הוא לבר ממלכותיה, אתכסי בגדפין ואנפין דעבד דיליה. ההי"ד י) וירכב על כרוב ויעף.

רסד) ואינון קליפין דסחרין לד' חיון דמטטרון, אינון: תהו, כ) והנה רוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים לא ברוח יי'. בה"ו, ואחר הרוח רעש לא ברעש יי', הא תרין קליפין, ירוק וחוור, דקליפין דאגוזא, חד ז תהו, קו ירוק, תניינא בהו, אבנין מפולמין, קליפא תקיפא, כאבנא מפולמא. לקבל תרין קליפין אלין, מוץ ותבן דחטה.

רסה) קליפא תליתאה, דקיקא. לקבל סובין דחטה, דהכא איהו ח מתדבק בחטה, ולא יכיל ט לאתפרשא מתמן, עד דטחנין י ליה בריחייא, דאינון לקבל טוהנות דפומא דב"נ, דצריך למטחן בהון מלין דאורייתא, עד דיהון כקמח סלת נקיה, ובנפה דאיהי שפה, אתבריר פסולת דאיהי סובין כ דאורייתא עד דישתכח הלכה סלת נקיה. בההוא זמנא, נטיל לה לבא ומוחא, וכל אברין דגופא דאתפשט בהון נשמתא, ל ואתפרנסת בה נשמתא, כגוונא דגופא אתפרנסת במלין דעלמא, מ) דזה לעומת זה עשה אלהים, נהמא דגופא, ונהמא דאורייתא. הדא הוא דכתיב, נ) לכו לחמו בלחמי.

רסו) והאי קליפא, איהו כקליפא דמתדבקא במוחא דאגוזא, ובזמנא דאגוזא איהי רכיכא, אתפרש ההיא קליפא ממוחא דאגוזא, בלא קושיא. ובזמנא דאגוזא

מסורת הזהר

י) (ש"ב כב) תרומה שא צ"צ. כ) (מ"א יט) ב"א לא צ"א. ל) (קהלת ז) שמות פה צ"ל. מ) (משלי ט) ויצא קמח צ"ד.

חלופי גרסאות

ז מוסיף רוח תהו. ח מתרבה. ט לאפרשא. י ל"ג ליה. כ ל"ג דאורייתא. ל ואתפשט.

הסולם

מאמר	ד' קליפין דסחרין לד' חיון
בצורה של עמוד האמצעי, שהוא ז"א, כי בזמן שהקב"ה הוא לחוץ מן המלכות שלו, דהיינו בעת שהמלכות היא בגלות, הוא מתכסה בפנים וכצפים של העבד שלו, שהוא מטטרון, ז"ש וירכב על כרוב ויעף. שהוא מטטרון הנקרא כרוב, ונקרא רכב כנ"ל.	רסד) ואינון קליפין דסחרין וכו': ואלו הקליפות הנ"ל מסבבות את ד' חיות דמטטרון, הם, א) תהו. ועליה כתוב, והנה רוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים לא ברוח ה'. ב) בהו, ועליה כתוב, ואחר הרוח רעש. לא ברעש ה'. הרי ב' קליפות, שה"ס קליפה ירוקה וקליפה לבנה שבקליפות של האגוז, האחת, שהיא תהו, היא קו ירוק, השניה, שהיא בהו היא אבנים מפולמות (עי' לעיל בא דף ל"ד ד"ה ועל) שהיא קליפה קשה כאבן מפולם. כנגד ב' קליפות אלו, יש מוץ ותבן של החטה.
(דפו"י דף רכ"ז ע"א)	

רסה) קליפה תליתאה וכו': קליפה השלישית, המסבבת את ד' חיות דמטטרון, היא דקה. והיא כנגד סובין של החטה, כי כאן היא מתדבקת בחטה, ואין יכולים להפרישה משם, עד שטוחנים אותה ברחים, שהם כנגד שנים הטוחנות שבפה האדם, שצריך לטחון בהם דברי תורה, עד שיהיו כקמח כסולת נקיה. ובכברה, שהיא שפתותים, מתברר הפסולת, שהיא סובין של התורה, עד שתמצא ההלכה סולת נקיה, בעת ההיא הלב והמוח וכל אברי הגוף שהנשמה מתפשטת בהם, לוקחים אותה ההלכה שהיא כסולת נקיה, והנשמה מתפרנסת בה כמו שהגוף מתפרנס בדברי העולם הגשמי. כי זה לעומת זה עשה אלקים, שיש לחם הגוף, ויש לחם הנשמה. ז"ש, לכו לחמו בלחמי.

רסו) והאי קליפה איהי וכו': וקליפה זו היא כקליפה המתדבקת במוח האגוז, שבזמן שהאגוז היא רכה, נפרדת קליפה ההיא מן מוח

איהי *) יבשה, קשה לב״נ לאעברא ליה מתמן, כי עדיין הקושיא במקומה עומדת. ובגין דא מני קב״ה לב״נ, לאהדרא בתיובתא בבחרותיה, קודם דיזקין ביה יצר הרע. ההי״ד, נ) מפני שיבה תקום, קודם שיבה דילך. והאי קליפה איהי אש, ואתמר בה ואחר הרעש אש לא באש יי׳. רביעאה, תהום. חלל דאגוזא, ביה קול דממה דקה, תמן קא אתי מ) מלכא, ס) ומתוכה כעין החשמל מתוך האש.

רסז) ואינון קליפין, אינון רשימין בד׳ אברים דגופא. בריאה, נ) תמן ליחא, פ) דמינה אשתכחו סרכות דריאה, צ) רגליה יורדות מות שאול צעדיה יתמוכו. ותמן רוח חזק מפרק, דדפיק בכנפי ריאה דב״נ, והאי איהו רוחא דאסעיר גופיה

מסורת הזהר

ג) (ויקרא יט) קדושים מה אות קלא תק״ח צט ט״ב שכ״ב. ס) (יחזקאל א) יתרו פ צ״ק. ע) (משלי ה) ויקהל יב צ״ד.

חלופי גרסאות

מ מלבא. נ דמכה ; דתמן. ס דתמן.

הסולם

מאמר ד׳ קליפין דסחרין לד׳ חיון

מוח האגוז בלי כבדות, ובזמן שהאגוז הוא יבש, קשה לאדם להעבירה משם, כי עוד הקושיא במקומה עומדת, ומשום זה צוה הקב״ה לאדם לחזור בתשובה בימי נעוריו קודם שיזקין בו יצר הרע. ז״ש מפני שיבה תקום, שפירושו, קודם השיבה שלך תקום בתשובה. וקליפה זו היא אש, ועליה נאמר, ואחר הרעש אש לא באש ה׳. קליפה רביעית המסבבת את ד׳ חיות דמטטרון, היא תהום, דהיינו וחשך על פני תהום. שה״ס החלל שבאגוז, שעליה נאמר קול דממה דקה, ששם בא המלך. ועליה כתוב, ומתוכה כעין החשמל מתוך האש.

רסז) ואינון קליפין אינון וכו׳: ואלו ד׳ קליפות הן רשומות בד׳ אברי הגוף: בריאה, ששם לחות, שממנה נמצאות סרכות הריאה, המדביקות כנפי הריאה זו לזו, ומחלישות אותה. ועליה כתוב רגליה יורדות מות שאול צעדיה יתמוכו. ושם רוח חזק מפרק הרים, הדופק בכנפי הריאה של האדם וזה הוא רוח המסעיר גופו של אדם. שהוא הקליפה הראשונה שנקראת ביחזקאל רוח סערה, והוא הרוח שאליהו כפף אותו תחתיו, ועלה בו למעלה. ז״ש, ויעל אליהו בסערה השמימה. ורוח זה דופק על הריאה השותה כל מיני משקים. ובהם, ורוח אלקים מרחפת על פני המים, זה הוא קליפה לרוח הקודש. לשמאל, רוח סערה עליהם נאמר, לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו.

ביאור המאמר. הנה הכתוב אומר. וארא

דשו״י דף רכ״ז ע״א *) דף רכ״ז ע״ב)

והנה רוח סערה באה מן הצפון, ענן גדול, ואש מתלקחת, ונגה לו סביב ומתוכה כעין החשמל, מתוך האש, ומתוכה דמות ארבע חיות וגו׳. הרי שהכתוב מונה כאן ד׳ קליפות. שהם, רוח סערה, ענן גדול, אש מתלקחת, ונגה וגו׳. ואח״כ אומר שבתוך ד׳ קליפות אלו, יש ארבע חיות, אריה שור נשר אדם. והוקשה לו למה נמצאות ד׳ חיות הקדש בתוך ד׳ הקליפות, וז״ש (באות ס״ג) לעילא באילנא דחיי שהוא ז״א דאצילות, ליה קליפין וכו׳, אין קליפות על ד׳ חיות שלו. לתתא איה קליפין בממטרון וכו׳. כי ד׳ חיות דמטטרון נמצאים בתוך ד׳ קליפות הנ״ל.

וכדי להסביר לנו ענין ד׳ קליפות הללו, הוא משוה אותן לד׳ קלי׳: תוהו, ובהו, וחושך, ורוח אלקים, שבמעשה בראשית, ולד׳ דאליהו, שהם: רוח גדולה וחזק מפרק הרים, רעש, אש, קול דממה דקה. ולד׳ קליפות דחטה, מוץ תבן סובין מורסן. ולד׳ קליפות דאגוז שבתוכם ד׳ מוחין דאגוז. כי המוח שבאגוז מפוצל לד׳ חלקים. ומביא כל אלו ההשוואות, כדי שיבא זה וילמד על זה.

והנה אלו הד׳ שבמעשה בראשית, והד׳ דיחזקאל, והד׳ דאליהו, כבר בארנו אותם מה ענינם, והשוואתם זה לזה, לעיל (בראשית א׳ מאות י״ז עד אות כ״ח באורך) וע״ש היטב, כי אין להכפיל כאן האריכות הזאת. ותמצית הדברים, כי כמו בתחילת אצילות העולמות יצאו ד׳ בחיות שהם: צמצום א׳, והמסך דצמצום א׳, וצמצום ב׳, והמסך דצמצום ב׳. כן בכל פרט ופרט הנבררים מד׳ מלכים

דב״נ, מה דכפף ליה אליהו תחותוי, וסליק לעילא ביה. ההי״ד, ט) ויעל אליהו בסערה השמימה. והאי דפיק על ריאה, דשותה כל משקין. ובהון, צ) ורוח אלהים

מסורת הזהר

ט) (מ״ב ב) ויגש כז צ״א ז״ח פד ט״ג שכ״ב צ) (בראשית א) ב״א ל צ״ב ז״ח נה ט״ב שט״ו תק״ח קי ט״א שכ״ה.

מאמר **הסולם** מרכבת יחזקאל

דנקודים, יוצאים בהם אלו ד׳ בחינות. והם הד׳ דמעשה בראשית, והד׳ דיחזקאל, והד׳ דאליהו. כי צמצום א׳, נקרא במעשה בראשית, **תוהו**, וביחזקאל נקרא **רוח סערה**. ובאליהו נקרא **רוח גדולה וחזק מפרק הרים, ובחטה** נקרא **מוץ**. ובאגוז, נקרא **ירוק**. והמסך דצמצום א׳, נקרא במע״ב, **בהו**. וביחזקאל, **ענן גדול**. ובאליהו, **רעש**. ובחטה, נקרא **תבן**. ובאגוז נקרא קליפה **לבנה**. וצמצום ב׳, נקרא במע״ב **חשך**. וביחזקאל, **אש מתלקחת**. ובאליהו, **אש**. ובחטה, **סובין**. ובאגוז, קליפה **המתדבקת במוח**. והמסך דצמצום ב׳, נקרא במע״ב **תהום, זרוח אלקים** מרחפת על פני המים. וביחזקאל, נקרא **נוגה וחשמל**. ובחטה, נקרא **מורסן**, דהיינו פסולת הקמח הדקה מאד, (חלה ב׳) ובאגוז, נקרא **חלל האגוז**. ובאליהו, נקרא **קול דממה דקה** דתמן אתי מלכא.

ונבאר רק אותם הדברים מה שאינם מבוארים שם (בב״א מאות י״ז עד כ״ח). וז״ש (באות רס״ד) **לקבל תרין קליפין אלין, שהם** תהו ובהו, **הם מוץ ותבן דחטה. כי הם** קליפות דצמצום א׳ ומסך דצמצום א׳, שאין להם שום מגע בט״ס ראשונות, וע״כ אין למוץ ותבן שום מגע עם המוח שהוא החטה. וז״ש (באות רס״ה) **קליפה תליתאה**, שהיא **בחינת** צמצום ב׳, שכבר המלכות עלתה לבינה, ונמתקה במדת הרחמים, ע״כ היא **דקיקא**, להיותה ממותקת, **לקבל סובין דחטה, דהכא איהו מתדבק בחטה** כי כאן עלתה המלכות לבינה, ונחקקה משום זה בכל ט״ס ראשונות. שהם מוח החטה, ובבחן שהדינין שלה נתדבקו בעצם החטה, וז״ש, **ולא יכיל לאתפרשא מתמן עד דטחנין** וכו׳ **אתברר פסולת דאיהו סובין עד דישתכח הלכה פסולת נקיה**, דהיינו שצריכים להעלות מ״ן להמשיך הארת ע״ב ס״ג דא״ק, להוריד את המלכות מן הבינה למקומה, שאז מתגלים הג״ר דבינה, שה״ס סולת נקיה. וז״ש, **ובזמנא דאגוזא איהי רכיכא**, דהיינו שאור החסדים מאירים בה המכונים מים. **אתפרש ההוא קליפה ממוחא דאגוזא בלי קושיא. אבל אם אין**

(דפו״ר דף רכ״ז ע״ב)

לה חסדים קשה להוריד המלכות מן הבינה, וז״ש **ובזמנא דאגוזא איהי יבשה**, דהיינו בלי חסדים, **קשה לב״נ** וכו׳. אמנם המשכת החסדים אינה נעשית אלא בסוד המסך דצמצום ב׳, שהיא קליפה רביעית. וז״ש, **רביעאה, תהום, חלל דאגוזא ביה קול דממה דקה תמן קא אתי מלכא**, כי רביעאה שה״ס המסך דצמצום ב׳, ששם כבר נמשכים חסדים, אז אפשר להוריד המלכות מבינה, שיתגלו הג״ר, שה״ס המלך. וז״ש, **תמן קא אתי מלכא**, ששם ראוי שתתגלינה הג״ר. שה״ס, ארבע חיות הקודש. המכונים ארבע מוחין דאגוזא.

והנך מוצא שד׳ קליפות, הם ד׳ מדרגות המכונים גילוי הג״ר. כי בצמצום א׳ נעלמו כל האורות, והמסך הנקרא בהו, המשיך חסדים על צמצום א׳. ושם עוד אין התחלה לקיום העולמות (כמ״ש בב״א דף ז׳ ד״ה וכבר) עד שבאה קליפה הג׳ שהיא מסוד עלית המלכות לבינה, ובזה נעשה התחלה ואפשרות ליציאת ג״ר (כמ״ש שם) ואח״כ כשיצא המסך דצמצום ב׳ בחסדים, שנקרא קול דממה דקה, אז אפשר להוריד המלכות מבינה ולגלות הג״ר. שז״ס **תמן קא אתי מלכא**. ואז אחר שיורדת המלכות מבינה, מתגלות הג״ר, בסוד ג׳ קוין ומלכות המקבלת אותם, המכונים ארבע חיות. הרי שד׳ הקליפות אינן אלא ד׳ מדרגות בזו אחר זו, עד שמתגלות החיות. וע״כ הן נבחנות שד׳ הקליפות מלובשות זו בזו עד שבפנימיותן מתגלות ועומדות ארבע חיות.

וז״ש (באות רס״ז) **ואינון קליפין אינון רשימין בד׳ אבריים דגופא**, שהם **ריאה, לב, כבד וטחול**. שריאה, היא קליפה עליונה שה״ס המסך דצמצום ב׳. וה״ס הסרכות שבריאה, כי הלחות שבריאה, ששותה כל מיני משקין ה״ס בינה, אשר רוח סערה דצמצום א׳ דופק עליהם, ומתערבת המלכות דרוח סערה, בבינה. ונעשה בבינה סרכות, שה״ס מסכים דצמצום ב׳. וז״ש **בריאה תמן ליחא דמינה אשתכחו סרכות דריאה**, שרגליה יורדת מות וגו׳. כלומר שבסיום שלה יש מלכות דמנעולא שממנה המות, אבל הסרכות עצמן הן ממותקות

במדת

מרחפת על פני המים, האי איהו קליפה לרוחא דקודשא. לשמאלא, רוח סערה, עלייהו אתמר, ק) לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו.

רסח) ע דוד אעבר ליה מלבוי, וקטיל ליה. ההי"ד, ר) ולבי חלל בקרבי ובגין דא זכה, לנשבא רוח צפונית, בכנור דיליה. ואתמר ביה, ש) כה אמר יי' מארבע רוחות באי הרוח, והוה מנגן ביה בכנור, בד' מיני נגונין, בשיר פשוט, דאיהו י'. ובשיר כפול, דאיהו י"ד. ובשיר משולש, דאיהו יד"ו. ובשיר מרובע, דאיהו ידו"ד. הא אינון עשר אתוון. דעבד דוד לקבלייהו, י' מיני תלים. וסלקין לע"ב אנפין, כחושבן י' אתוון אלין.

רסט) ומתי סליקו בע"ב מיני נגונא. כד אתעבר שולטנותא דעון משחית אף וחימה. דבהון דפיק רוח סערה. בארבע סטרין, דסלקין פ לי' כתרין צ לע"ב אומין, ההי"ד, ת) ובאבוד רשעים רנה.

רע) דמיכא"ל גבריא"ל נוריא"ל רפא"ל, שלטין על ד' ק יסודין טבין דב"נ, דאינון מיא ואשא ורוחא ועפרא, וכל חד אית ליה ד' אנפין. עון משחית אף וחימה,

מסורת הזהר

ק) (קהלת י) ב"א ריז צ"ב. ר) (תהלים קט) משפטים עז צ"ז. ש) (יחזקאל לז) תולדות כט צ"ה. ת) (משלי יא) נח יח צ"ו.

חלופי גרסאות

ע רוח. פ ליה. צ ולע"ב. ק סטרין.

הסולם

מאמר

במדת הבינה. ומפרש, כיצד נעשות הסרכות, וז"ש **ותמן רוח חזק מפרק** וכו', **והאי איהו רוחא דאסעיר** וכו', דהיינו רוח סערה, שה"ס המלכות דצמצום א', **והאי דפיק על ריאה** דשותה כל משקין ומתערב רוח סערה במים דבינה ונעשו סרכות. וז"ש, **ובהון ורוח אלקים מרחפת על פני המים**, שה"ס המסך דצמצום ב' (כמ"ש בב"א מאות י"ז עד אות כ"ח) **והאי איהו קליפה לרוחא דקדושא**, כלומר, אחר שהוסרה קליפה זו, מתגלה רוח הקדש, שה"ס הג"ר. ומקום הקליפה דמלכות דצמצום א' שנקל"את רוח סערה, הוא בלב, וז"ש, **לשמאלא**, דהיינו הלב שהוא לשמאלה של הריאה, **רוח סערה**, שוכן בה רוח סערה דצמצום א'. **עלייהו אתמר, לב חכם לימינו**, שמקבל בחינת מסך דצמצום ב', שה"ס **ורוח אלקים מרחפת**, מן הריאה שהיא לימין הלב. **ולב כסיל לשמאלו**, שיש בה רוח סערה. שאינו ראוי לקבל אור.

רסח) **דוד אעבר ליה** וכו': דוד הסיר אותו, רוח סערה, מלבו והרגו. וז"ש **ולבי חלל בקרבי** כי הסיר את רוח הסערה ונשאר בלב חלל במקומו. ומשום זה, זכה שינשב **רוח צפונית**, דהיינו הארת חכמה שמשמאל, **בכנור** שלו,

(דפו"י דף רכ"ז ע"ב)

מרכבת יחזקאל

שהוא המלכות, ונאמר בו, כה אמר ה'. מארבע רוחות באי הרוח, והיה מנגן בו בכנור בד' מיני נגונים, בשיר פשוט, שה"ס י', ובשיר כפול, שה"ס י"ה ובשיר משולש שה"ס יה"ו, ובשיר מרובע שה"ס ארבע אותיות י"ה ו"ה. הרי הם ביחד עשר אותיות. שדוד עשה כנגדן עשרה מיני תהלים, שהם אשרי ומשכיל ומזמור ומכתם וכו'. **ועולים לע"ב פנים**, דהיינו ע"ב אורות, **כחשבון יוד אותיות** אלו של הויה בריבוע הנ"ל.

רסט) **ומתי סליקו בע"ב** וכו': ומתי עולים לע"ב מיני ניגון, שה"ס ג"ר מן השם ע"ב, היינו **כשעוברת שליטתם של עון משחית אף וחמה**. שבהם דופק רוח סערה, שה"ס המלכות דצמצום א' כנ"ל, **בארבעה צדדים**, **העולים י' כתרים**, כנ"ל בד' אותיות הויה, שבשיר כפול משולש ומרובע הם י' אותיות, ועולים בחשבון **ע"ב**, ואז הם מכניעים ע"ב **אומות**, שהם ע' אומות, ואדום וישמעאל, **ז"ש, ובאבוד רשעים רנה**. כי כשנאבדים ד' הקליפות עון משחית אף וחמה, מתגלות הג"ר, שה"ס רנה, דהיינו ע"ב מיני ניגון.

רע) **דמיכאל גבריאל** וכו': **כי מיכאל גבריאל נוריאל רפאל**, שהם ד' חיות המרכבה,

שולטים

ר תליין על מרה לבנה, דריאה דעביד סרכא. ש ובמרה סומקא דכבד, דאתאדם במאדים. ובמרה ירוקא דאחידא בכבדא, ת דאיהו חרבא דמלאך המות, דאתמר בה א) ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות. א ובמרה שחורה, לילית, שבתי, שולטנותא בטחול, דאיהו עציבו, שאול תחתית, עניותא וחשוכא בכיה והספדא ורעבון.

רעא) מיד דמתעברין אלין קליפין מב״נ, שלטא עליה אילנא דחיי, בע״ב אנפין, דאינון י׳ י״ד יד״ו ידו״ד, דאשתכחו עשרה תליין מארבע רוחות, דאינון ידוד, דאתמר בהון, כה אמר ידוד מארבע רוחות באי הרוח, דא הוא רוחו דמשיח. דאתמר ביה, ב) ונחה עליו רוח יי׳, כד איהו ב מנשב באזן ימינא דלבא, דתמן

מסורת הזהר

א) (משלי ה) ב״א רכה צ״ח. ב) (ישעיה יא) וירא נ צ״א.

חלופי גרסאות

ר שלטין. ש ומרה. ת דא; יהא. א מרה. ב ל״ג מנשב.

הסולם

מאמר מרכבת יחזקאל

שולטים על ד׳ יסודות טובים של האדם, שהם מים אש רוח עפר שה״ס חו״ג תו״מ, וכל אחד מהם יש לו ד׳ פנים, אריה שור נשר אדם. ועון ומשחית אף וחימה תלוים על מרה לבנה, שהיא הריאה שעושים בה סרכה, ועל מרה אדומה שבכבד שמתאדם במאדים. ובמרה ירוקה הנאחזת בכבד, שהיא חרבו של מלאך המות, שנאמר בה ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות. ובמרה שחורה, שהיא לילית, שהיא כוכב לכת שבתי, שהיא שליטת הטחול, שהוא עצבות, שאול תחתית, עניות וחושך בכי והספד ורעבון.

פירוש, ד׳ יסודות טובים של האדם מים אש רוח עפר, הם בחינת ד׳ החיות. מיכאל גבריאל נוריאל רפאל, שהם בפנימיות ד׳ קליפות רוח סערה, ענן גדול, אש מתלקחת, ונוגה. וכמו שד׳ החיות מלובשות בפנימיות ד׳ קליפות אלו, כך ד׳ יסודות שבאדם מלובשים בד׳ קליפות עון משחית אף וחימה. אשר עון, הוא כנגד נגה, משחית הוא כנגד אש מתלקחת, אף, כנגד רוח סערה. חימה, כנגד ענן גדול.

וז״ש, **דמיכאל גבריאל נוריאל רפאל שלטין על ד׳ יסודין טבין דבר נש, דאינון מיא ואשא ורוחא ועפרא.** כלומר שד׳ יסודות ארמ״ע, הם בחינות ד׳ חיות באדם כמו ד׳ מלאכים אלו. **וכל חד אית ליה ד׳ אנפין.** דהיינו כמו ד׳ החיות שלמעלה, שיש לכל אחת מהן ד׳ פנים. וכמו שהחיות של מעלה, מלובשות בד׳ קליפות, שהן, רוח סערה, ענן גדול, אש מתלקחת, ונוגה. כך ד׳ חיות שבאדם שהן ארמ״ע, מלובשים בד׳ קליפות, **עון, משחית, אף, וחימה.** וז״ש, **תליין על מרה לבנה דריאה דעביד סרכא.** כי בריאה שוכנת קליפת נגה שה״ס המסך דצמצום ב׳ (כנ״ל באות רס״ז) **אשר באדם נקראת עון.** שממנו הסרכות שבריאה. **ובמרה סומקא דכבד דאתאדם במאדים,** שהוא כנגד הקליפה **דאש מתלקחת,** שהוא מצמצום ב׳ שאין הדינים שבה מחמת עצמה, אלא מחמת התערבותה במלכות. וע״כ נקראת אש מתלקחת, שמתלקחת מאש אחרת, וע״כ אומר, **דאתאדם במאדים,** שהאדמימות באה לה מחמת אודם אחר. ובאדם נקראת קליפה זו **משחית. ובמרה ירוקה דאחידא בכבדא דאיהו חרבא דמלאך המות.** שהוא כנגד הקליפה **דרוח סערה,** הנמשכת ממלכות דצמצום א׳, שממנה באה המיתה (כנ״ל ויצא י״ג ד״ה ס׳תרא) וז״ש, **דאיהו חרבא דמלאך המות. ובאדם** נקראת קליפה זו בשם **אף. ובטחול, דאיהו עציבו שאול תחתית עניותא** וכו׳, ה״ס הקליפה דענן גדול, שהיא נמשכת ממסך דצמצום א׳. שבאדם היא נקראת **חימה.** ובתוך ד׳ קליפות אלו, עון, משחית, אף, וחימה, מלובשים ארבעה יסודות ארמ״ע, שהם בחינת ד׳ חיות שבאדם.

רעא) **מיד דמתעברין אינון** וכו׳: מיד, כשעוברים אלו ד׳ הקליפות מן האדם שולט עליו עץ החיים בע״ב פנים מהארת המלכות שהם, הויה בריבוע כזה. **י׳, י״ה, יה״ו, י״ה ו״ה,** שבג׳ ע״ב, הנמצאות עשר אותיות, התלויות מד׳ רוחות, שהם ד׳ אותיות הויה, שנאמר בהם, כה אמר ה׳ מארבע רוחות באי הרוח. זה הוא רוחו של משיח, שנאמר בו ונחה עליו

(דפו״י דף רכ״ז ע״ב)

חכמה מסטרא דחסד, דביה הרוצה להחכים ידרים בחכמה. וחס"ד נשב בבינה, דבחכמה י'. בבינה ה'. בתפארת ו'. במלכות ה'. ידוד דפיק בכלהו ארבע. דסלקין לעשר. ולע"ב מחשבה ג דלבא.

רעב) דא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ימינא איהו ד מים. ואיהו יד הגדולה. משמאלא אש. ואיהי יד החזקה. בעמודא דאמצעיתא, י"ד רמה. דאיהי רוחא דקדשא. וכלא בן י"ד.

רעג) ה כי רוח החיה באופנים אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו. ביה מתנהגים מיא ואשא. דאחיד בתרוייהו, ודפיק בערקין דמוחא, ו דאיהו מים. ובערקין דלבא, דאיהו אש. ורוח בכנפי ריאה.

רעד) ז בכל אבר ואבר דגופא, אשתכח גלגלי ימא דאורייתא, וגלגלי רקיעא, ח דאינון אשא. כלהו סלקין ונחתין ביה. ואיהו אתריה בין רקיעא וימא, מאנא דיליה ארעא, ט דאיהי שכינתא.

רעה) וכגוונא דעופין, פתיחו גדפייהו, לקבלא רוחא לפרחא ביה. הכי כל אברים דגופא, פתיחן בכמה מקורין, בכמה פרקין, בכמה ערקין, בכמה אדרין

מסורת הזהר

ה (יחזקאל א) ב"ב מז צ"ב ז"ח לט ט"ב שמ"א שמ"ה מ ט"ב שט"ז שכ"ב ט"ג ש"ה.

חלופי גרסאות

ג בלבא. ד דגים. ה ל"ג דאיהו מים. ו וכל ; כל. ז ל"ב דאינון אשא. ח ל"ג דאיהי שכינתא ; ואיהי.

הסולם

מאמר

עליו רוח ה'. שהוא רוח המלכות. כשהוא, הויה, שהוא ז"א, מנשב באזן ימנית של הלב, ששם חכמה מצד החסד, שבו הרוצה להחכים ידרים בחכמה. וחסד נושב בבינה, ואח"כ בז"א, ואח"כ במלכות. כי כשנושב בחכמה הוא י'. בבינה, הוא ה'. בת"ת הוא ו'. במלכות הוא ה'. יהויה. שהוא ז"א, דופק בכל ארבע ספירות אלו, ונעשה ד' צרופין. כשדופק בחכמה הוא י' וכשדופק בבינה הוא י"ה. ובת"ת הוא יה"ו. ובמלכות הוא י"ה ו"ה שהן עולות עשר אותיות, כנגד ע"ס. וחשבון שלהן הוא ע"ב, שהיא חכמה, דהיינו מחשבה של הלב.

רעב) דא יוד הא ואו הא וכו': יוד הא ואו הא זה, שהוא בגימטריא מ"ה, שהוא ז"א. הימין שלו, הוא מים, והוא יד הגדולה. דהיינו חסד, וקו ימין. השמאל שלו הוא אש, והוא יד החזקה, דהיינו גבורה וקו שמאל. בעמוד האמצעי שביניהם, הוא יד רמה, דהיינו ת"ת, שהוא קו האמצעי, שהוא רוח הקודש. וכולו הוא בן י"ה. שיש לו מוחין דג"ר מן י"ה.

רעג) כי רוח החיה וגו': כי רוח החיה באופנים אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו. בן ברוח, מתנהגים מים ואש. כי הרוח אוחז בשניהם, ודופק בעורקי המוח, שהוא מים, (דפו"י דף רכ"ז ע"ב)

מרכבת יחזקאל

והוא חכמה. ובעורקי הלב, שהוא אש, והוא בינה. ומקום הרוח הוא בכנפי ריאה. כנ"ל.

רעד) בכל אבר ואבר וכו': בכל אבר ואבר מן הגוף, נמצאים בו אלו הד', שהם, גלגלי ים של התורה, שהיא מים, וגלגלי רקיע, שהוא אש כולם עולים ויורדים בו, בהאבר. שהמים שהם ימין וחסד יורדים. והאש שהוא שמאל וגבורה עולה. כי השמאל, אינו מאיר רק ממטה למעלה (כנ"ל ב"א דף ס' ד"ה מחלוקת) והוא, הרוח שהיא ת"ת וקו האמצעי, מקומו באמצע בין הרקיע והים, שהם שמאל וימין. הכלי שלו של הרוח, שהוא ת"ת, הוא הארץ שהיא עפר, שהיא השכינה.

רעה) וכגוונא דעופין פתיחו וכו': וכמו העופות, שכנפיהם פתוחות לקבל רוח כדי לעוף בו, כך כל אברי הגוף פתוחים בכמה מקורות, בכמה פרקים, בכמה עורקים, בכמה חדרי הלב וחדרי המוח, לקבל את הרוח, שהוא קו האמצעי. כי אם לא היה נושב בחדרי הלב, היתה האש שבלב, שה"ס קו השמאל, שורף כל הגוף. כלומר כי לולא קו האמצעי שנקרא רוח, היה מיחד הימין והשמאל זה בזה, היו הדינים דצד שמאל שה"ס האש שבלב, שורפים הגוף. כי הארת השמאל בלי ימין, היא דינים קשים ומרים.

וכמה

דלבא, אדרין דמוחא, לקבלא ליה. דאי לאו דנשיב בבתין דלבא, הוה נורא דלבא, אוקיד כל גופא. וכמה סולמין, ואדרין, דערקין דקנה דלבא, וקנה דריאה, כלהו מתתקנין לגביה.

רעו) כד סליק ס דבורא, על כנפי דריאה, אתעביד קול. בההוא זמנא ד) כי עוף השמים יוליך את הקול. ה) קול יי׳ על המים. מסטרא דמיא, דאיהו מוחא, דחמן סליק בכנפי ריאה. קול יי׳ חוצב להבות אש, מסטרא דלבא, כד נפיק מפומא, אתקרי דבור.

רעז) ולקבל תרין כנפי ריאה, ע דפתחין גדפין לקבלא ליה, הדא הוא דכתיב, ו) ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה. הכי שפוון נטלין ליה לדיבור, ופרחין ליה לעילא.

רעח) וכגוונא דאינון חמשה כ כנפי ריאה, כלהו פתיחן בלא סרכא, לקבלא האי קול, הכי נמי צריכין למהוי חמשא תקונין דפומא, ל כלהו מ פתיחן בלא סירכא, בחמש תקונין דאינון: *) אחהע בגרון. בומף בשפוון. גיכק בחיך. דטלנת בלישנא. זסשרץ בשינים.

רעט) ודבור דיהא בהון, בלא סרכא ועכובא כלל. הה״ד, ז) ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת. דא צלותא, דאיהו דבור. נ ובגיניה אתמר, אם שגורה תפלתי בפי יודע אני שמקובל. ואי אית סרכא ונפקא בעכובא, יודע אני שמטורף. ס בגין סרכא ע בריאה דאיהי טרפה.

מסורת הזהר

ד) (קהלת י) לך קכ צ״ו. ה) (תהלים כט) ב״א לז צ״ה. ו) (יחזקאל א) לעיל אות קפז צ״צ ז) (בראשית כד) לעיל אות רמב צ״ז.

חלופי גרסאות

ס צואר. ע פתחין. כ ענפי. ל ל״ג כלהו פתיחן בלא סירכא. מ ל״ג פתיחן. נ ובגינה. ס כגון. ע ל״ג בריאה.

הסולם

מאמר

וכמה סולמות דהיינו מדרגות וחדרים מעירקים של קנה הלב והריאה מתתקנים כולם אצלו. אצל הרוח שהוא קו אמצעי.

מאמר קול ודבור

רעו) **כד סליק דבורא** וכו׳: כשעילה הדבור, כלומר בתחילת התהוות הדיבור באדם, **על כנפי הריאה**, הוא נעשה שם **קול**. בעת ההיא, נאמר **כי עוף השמים יוליד את הקול**. קול ה׳ על המים. משום שהוא טולה מצד המים, שהם ימין, שהוא מוח, ששם עולה בכנפי הריאה. **קול ה׳ חוצב להבות אש** הוא מצד הלב, שהוא שמאל, שהוא אש. כשהקול יוצא מן הפה, שה״ס מלכות, הוא נקרא דבור.

רעז) **ולקביל תרין כנפי** וכו׳: וכנגד ב׳ כנפי הריאה, דהיינו ב׳ חצאי הריאה, שפותחות כנפיה לקבל את הקול, שזהו שכתיב. ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה, שכנפי הריאה פרודות זו מזו, כך השפתים הן שתים, שלוקחות את הדבור, ומעיפות אותו למעלה.

רעח) **וכגוונא דאינון חמשה** וכו׳: וכעין שהן חמש כנפי ריאה, דהיינו חמשה פיצולים, שבב׳ החצאים שבה, כולן פתוחות בלי סרכא, כדי לקבל קול הזה, כך צריך להיות חמשה תקונים שבפה, כולם פתוחים בלי סרכא, שהם חמשה תקונים: האותיות **אחה״ע** יוצאות בגרון. האותיות **בומ״ף** יוצאות בשפתים. **גיכ״ק** בחיך. **דטלנ״ת** בלשון. **זסשרו״ץ** בשינים.

רעט) **ודבור דיהא בהון** וכו׳: והדבור יהיה בהם, בה׳ מוצאות הפה, בלי סרכא ועכוב כלל. ז״ש, ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה

(דפו״י דף רכ״ז ע״ב *) דף רכ״ח ע״א)

רפ) וקול דא שמע ישראל, דביה ח) ואשמע את קול כנפיהם. ודא ידו"ד דאיהו קול, כד נפיק לקבלא שכינתא בצלותא בחשאי, דאיהו דבור, דביה אדנ"י שפתי תפתח, כל אברין פתיחן כלהו גדפייהו, ברמ"ח תיבין, דאינון בד' פרשיין דק"ש, דבהון נחית קלא.

רפא) וכד נחית כמה צפרין מצפצפין לגביה, בכמה מיני נגון, כלהו על אברין דגופא, דאינון ענפי אילנא. ובכל גדפין דכל אבר, דתמן דיורא דצפורא, דאיהי אדנ"י, בכל ענפא וענפא, אשתכח פתיחא לגבי דבעלה. אדנ"י שפתי

מסורת הזהר

ח) (יחזקאל א) נח צג צ"א.

הסולם

מאמר קול ודבור

רבקה יוצאת. אשר רבקה, **היא התפלה, שהיא דבור. ומשום זה למדנו, אם שגורה תפלתי בפי יודע אני שמקובלת. ואם יש סרכא, ויוצאת בעיכוב, יודע אני שתפלתי מטורפת, משום שיש סרכא בריאה, שהיא טרפה.**

רפ) **וקול דא שמע** וכו': וקול, זה שמע ישראל, דהיינו היחוד דשש תיבות של שמע ישראל שהוא יחוד ז"א, הנקרא קול. **שבו ואשמע את קול כנפיהם, והויה זה,** דהיינו ז"א, **שהוא קול, כשיוצא לקבל השכינה בתפלה בלחש, שהיא דבור,** דהיינו המלכות הנקראת דבור. שבו נאמר **אדני שפתי תפתח, כל האברים,** דהיינו כל רמ"ח אורות דחסד דז"א הנק' רמ"ח אברים, כנפיהם, דהיינו המלכות שבכל אבר, פתוחות כולן ברמ"ח תיבות, שהן בד' פרשות דק"ש. שבהם יורד הקול. פירוש. כי פרשה ראשונה, היא שמע ישראל עם בשכמל"ו, שיש בהן י"ב תיבות. ופרשה שניה היא ואהבת, שיש בה מ"ב תיבות. ופרשה ג' היא והיה אם שמוע, שיש בה קכ"ב תיבות. ופרשה ד' היא פרשת ציצית, שיש בה ס"ט תבות. שהן ביחד רמ"ה תיבות, ועם ג' תיבות ה' אלקיכם אמת, שאומר החזן בקול רם, הן רמ"ח תיבות. והיחיד, צריך משום כך להוסיף ג' תיבות, אל מלך נאמן, כדי להשלים רמ"ח. (ועי' זהר חדש רות דף צ' ע"א).

רפא) **וכד נחית כמה** וכו': וכשהקול יורד לקבל השכינה בתפלת העמידה, **כמה צפרים מצפצפות** אליו, שהם רמ"ח אורות של השכינה שה"ס הדבור, וע"כ מצפצפות, **כולן, בכמה מיני נגון, על אברי הגוף,** שהם רמ"ח אורות דז"א, **שהם ענפי האילן,** ועל כל **הכנפים שבכל אבר,** דהיינו על המלכות שבכל אבר הנק' כנף. **ששם** משכן הציפור שהיא

(דפו"י דף רכ"ח ע"א)

אדני, דהיינו המלכות. כי רמ"ח אורות דמלכות שוכנים על בחינת הכנף שיש בכל אור ברמ"ח אורות דז"א. כי כל בחינה מקבלת מבחינה שכנגדה בעליון. **כי בכל ענף וענף** דז"א, **נמצאת** המלכות **פתוחה לבעלה.** שה"ס **אדני שפתי תפתח,** שהוא פתח לז"א, **בתפלת העמידה. שאין אבר מרמ"ח האברים של השכינה, שאינו פתוח לקבל** את ז"א. **ומשום זה נקראת** השכינה **שיחת מלאכי השרת,** משום שהיא בחינת דבור, **והיא צפצוף עופות,** שהם הנשמות השורות **באברים** של השכינה. הנקראות עופות. **והיא שיחת דקלים, שהם ענפי האילן,** שהם אברי ז"א, והיינו בבחינת גדפין שבכל ענף, ששם שורה אדני, שהוא דבור.

פירוש כל פרצוף מחולק על ימין ושמאל, שה"ס רמ"ח אברים שהם כלים דחסדים, בימין, ושס"ה גידים, שהם כלים דאורות דשמאל, שה"ס הארת חכמה, שהם בשמאל. וז"א, נקרא קול ועיקרו הוא הארת **החסדים,** וע"כ היחוד שלו בק"ש הוא ברמ"ח תיבות להשפעת החסדים. ואח"כ בתפלת העמידה הוא מתיחד עם המלכות הנקראת **דבור,** שעיקרה היא הארת החכמה. וכשהמלכות מקבלת החסדים מז"א בתפלת העמידה, היא מקבלת בכלים של חסדים שלה הנקראים רמ"ח אברים דשכינתא וסוד היחוד דקול ודבור, ה"ס היחוד **דחסדים וחכמה,** הדומים לקול ודבור, **כי כמו** שאין **דבור בלי קול.** כן אין מציאות **הארת החכמה בלי חסדים. כי החכמה אינה יכולה להאיר בלי התלבשות החסדים** (כנ"ל ב"א דף מ"ז ד"ה נפיק) **וע"כ השכינה צמאה לקבל החסדים** מז"א **כדי שיתגלה הדבור** שלה, שה"ס חכמה.

וז"ש וקול, דא שמע ישראל וכו'. כי היחוד דשמע ישראל, הוא בשביל ז"א,

תפתח, איהו פתחא לגביה, בצלותא דעמידה. לית אבר מרמ"ח אברים דשכינתא, דלאו איהי פתיחא לקבלא ליה. ובג"ד אתקריאת שיחת מלאכי השרת. איהו צפצוף עופות, דאינון נשמתין דשריין באברים. איהי שיחת דקלים, דאינון ענפין דאילנא.

רפב) **ובההוא זמנא**, דנחית ידו"ד לגבי אדנ"י בכל אבר, אתמר ס בהו, ס) בעמדם תרפינה כנפיהם. והאי רזא דחשמל. חיות אש, עתים חשות, ועתים ממללות. ואמרו מארי מתניתין, במתניתא תנא, כשהדבור יוצא מפי הקב"ה, חשות, וכשאין הדבור יוצא מפי הקב"ה, ממללות. בההוא זמנא דמתייחדין קול ודבור כחדא, דאינון יאהדונהי, חשות. אבל בזמנא דפניהם וכנפיהם פרודות, ידו"ד מן אדנ"י בפרודא, איהו אשתכח בארבע אנפי חיון, כלהו פתיחן, לקבליה ממללות, למשאל מזונא, בגין ע דמזון לכלא ביה. אדנ"י אשתכח בכנפי החיות, כלהו פתיחן צ לגבי חיון.

מסורת הזהר

ס) (יחזקאל א) נח צג צ"א ז"ח מב ט"ב של"א **תק"ח** צו ט"ב ש"ל. ע) (דניאל ד) וירא קטו צ"ג.

חלופי גרסאות

ס ל"ג בהו. צ לגביה ול"ג לגבי חיון שאגין.

הסולם

מאמר

שימשיך החסדים ברמ"ח אברים שלו, שהם הכלים דחסדים, כדי להשפיע אל השכינה אח"כ, **כד נפיק לקבלא שכינתא בצלותא בחשאי**, דהיינו בתפלת העמידה. ששם הוא מקבל אותה ומשפיע לה החסדים. ואומר שכל בחינה שבעליון משפעת לבחינה שכנגדה בתחתון. כי אע"פ שאנו אומרים שרמ"ח אברים דז"א מקבלים ומשפיעים החסדים. הכונה היא לבחינת מלכות שבכל אבר דז"א, שיש לה יחס עם המלכות הכוללת. וז"ש, **כל אבריו פתיחן כלהו גדפייהו ברמ"ח תיבין**, גדפייהו היינו המלכויות שבכל אבר דז"א הן המקבלות החסדים ומשפיעות אל רמ"ח אברי המלכות. וז"ש, **וכד נחית**, דהיינו בתפלת העמידה, **כמה צפרין מצפצפין לגביה** וכו', שהם רמ"ח אברי המלכות הנקראת צפור. **ובכל גדפין דכל אבר דתמן דיורא דצפורא** וכו'. דהיינו שרמ"ח אברי הצפור הנקראים רמ"ח צפורים שוכנים על רמ"ח גדפין שברמ"ח אברי דז"א ומקבלים מהם החסדים. באפן, שכל אבר מן המלכות, מקבל מהבחינה שכנגדו במלכות שבכל אבר דז"א.

רפב) **ובההוא זמנא דנחית** וכו': ובעת ההיא שיורד הויה אל אדני, בכל אבר ואבר, שכל אבר מהויה שהוא ז"א, משפיע אל אבר

(דפו"י דף רכ"ח ע"א)

קול ודבור

שכנגדו בהמלכות שהיא אדני, נאמר בהם, **בעמדם תרפינה כנפיהם**. בעמדם, מרמז על היחוד דתפלת העמידה. שאז הכנפים שהן אברי המלכות, שקטנות. וזה סוד של **חשמל**, שהוא אותיות חיות אש חשות ממללות. שהיא חיות אש, **עתים חשות, עתים ממללות**. ואמרו בעלי המשנה, במשנה למדנו, כשהדבור יוצא מפי הקב"ה, **חשות**, וכשאין הדבור יוצא מפי הקב"ה **ממללות**. שפירושו, בעת ההיא שמתיחדים קול ודבור יחד, שהם ז"א ומלכות, שהם הצירוף **יאהדונה"י**, שהוא בתפלת העמידה, הן **חשות**. אבל בזמן שפניהם שה"ס ז"א, וכנפיהם, שה"ס מלכות פרודות, אשר הויה, הוא בפרוד מן אדני, הוא, הוי"ה, נמצא בארבע פנים של החיות שכולם פתוחים. וכנגדו, כנפי החיות שהן בחינת אדני, ובחינת דבור, ממללות, לבקש מזון מז"א, משום דמזון לכלא ביה. אדנ"י שהיא מלכות, נמצאת בכנפי החיות. וכולם פתוחים לקבל מן החיות.

פירוש. כשז"א ומלכות שהם קול ודבור, הם בסוד הזווג, דהיינו בתפלת העמידה, אז עיקר השליטה הוא לז"א שהוא בחינת חסדים, והדבור, שה"ס הארת חכמה, ואדני, אע"פ שמאירה גם כן, עכ"ז נבחנת לדבור בחשאי, כלומר בלי שליטה. ובעת שאין זווג, אז ניכרת שליטת המלכות שה"ס דבור, והארת החכמה.

וז"ש

רפג) ק שאגין ר בקול דאיהו ידו״ד, כלהו בימינא. אופנים מצפצפן בדבור, דאיהו אדנ״י בשמאלא. בשרפים מתחברים קול ודבור באמצעיתא. יאהדונהי. בהון כ) ועוף יעופף. הה״ד, ל) ויעף אלי אחד מן השרפים. ואתמר בהון, מ) ועוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר. ושרפים שש כנפים לאחד. מסטרא דאת ו׳, דאיהו עמודא דאמצעיתא, כליל ימינא ושמאלא. ואיהו כליל שית תיבין, נ) בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף סימן.

רפד) ס תקונא תניינא, ס) ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה. רשימו דס״ת, ואיהו ע) כתפארת אדם לשבת בית.

רפה) ואוקמוה רבנן, כל הקורא ק״ש ערבית ושחרית, כאילו מקיים פ) והגית בו יומם ולילה. דטלית לבנה, איהו לימינא מסטרא דחסד. ואתמר, אל מלך יושב על כסא רחמים ומתנהג בחסידות. צ) והוכן בחסד כסא. חסד סליק ע״ב חוליין וקשרין דטלית.

מסורת הזהר

כ) (בהאשית א) ב״א שיג צ״ג. ל) (ישעיה ו) ב״ב קו צ״א. מ) (קהלת י) לעיל אות רעו צ״ד. נ) (ישעיה ו) משפטים קלג צ״ה. ס) (יחזקאל א) תזריע לט צ״ס. ע) (ישעיה מד) משפטים קלז צ״ג. פ) (יהושע א) בשלח יב צ״ח. צ) (ישעיה טו) משפטים קסו צ״ט

חלופי גרסאות

ק שאבין. ר מוסיף או בקול. ס ל״ג תקונא; ל״ב תקונא תניינא.

הסולם

מאמר קול ודבור

וז״ש, **בההוא זמנא דמתייחדין קול ודבור כחדא, דאינון יאהדונה״י, חשות.** כי אז השליטה היא לחסדים דז״א. **אבל בזמנא דפניהם וכנפיהם פרודות** וכו׳ **לקבליה ממללות** וכו׳ כי אז ניכרת שליטת המלכות. שה״ס הדבור.

רפג) **שאגין בקול דאיהו** וכו׳: החיות שהן ביצירה, שואגות בקול שהוא ז״א הנקרא **הוי״ה.** והן כולן בימין, דהיינו בחסדים. **אופנים** שהם בעשיה, **מצפצפין בדבור,** שהוא ממלכות הנקראת אדני, **והם בשמאל. בשרפים** שהם בבריאה, **מתחברים** קול ודבור, שהם ז״א ומלכות, והם באמצע, וב׳ השמות הויה אדני, **הם** מתלבשים בהם ביחוד אחד, ומשולבים זה בזה, **יאהדונהי. בהם** נאמר, **ועוף יעופף,** וכן, ז״ש **ויעף אלי אחד מן השרפים,** שהוא מטטרון. **ונאמר בהם ועוף השמים יוליך את הקול,** שהוא מצד **הויה** שמלובש במטטרון. **ובעל כנפים יגיד דבר,** שהוא מצד **אדני** המלובש במטטרון. **והשרפים** שש כנפים לאחד. **והייני מצד אות ו׳** המלובשת בהם שהיא קו אמצעי, כולל ימין ושמאל, שבו שש ספירות חג״ת נה״י. **והוא** כולל **שש תבות,** של היחוד

(דפו״י דף רכ״ח ע״א)

דשמע ישראל. **והסימן, בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף.**

רפד) **תקונא תניינא** וכו׳: מן וארא עד כמראה אדם חושב לתקון אחד, ששם הם ד׳ הקליפות, שבתוכן ד׳ החיות. וסוד מטטרון, שכלפי החיות, ה״ס רקיע שעל ראשי החיות והמנהיג אותם. וכלפי המלכות ה״ס כסא. וכל אלו הם תקון א׳. **ותקון השני הוא, ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה.** שאדם, פירושו **רשימו של ספר התורה,** דהיינו המלכות. שהיא רשימו דז״א הנקרא ספר התורה. **והיא, כתפארת אדם לשבת בית.** כלומר שהמלכות היא כתפארת **אדם** עם כף הדמיון, ולא תפארת עצמו. אף כאן שנאמר, כמראה אדם עם כ׳ הדמיון, סובב על המלכות. אשר מטטרון הוא כסא אליה.

מאמר קריאת שמע וציצית ותפילין ורצועות

רפה) **ואוקמוה רבנן כל** וכו׳: **והעמידו חכמים, כל הקורא קריאת שמע שחרית וערבית. כאלו מקיים והגית בו יומם ולילה.** שפירושו משום שקריאת שמע כוללת בתוכה ימין ושמאל שה״ס יומם ולילה. כמו שמסיק לפנינו (באות

רפו) ואית טלית מסטרא דמטטרו"ן, דאיהו ט"ט, כליל ח"י, בין קשרין דחוליין לכל סטרא. ה' קשרין לקבל ה' חומשי תורה. ותליסר חוליין, לקבל תליסר מכילן דרחמי דאורייתא. דאתמר בהון, בי"ג מדות התורה ת נדרשת.

רפז) ובגינה אתמר, כמראה אדם עליו מלמעלה. א בדיוקנא דתפארת, דאיהו ת"ת אדם עליו מלמעלה. ואתקרי בשמיה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ק) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. ולעילא כמראה אדם, דא שכינתא, דאיהי כחיזו דעמודא דאמצעיתא, בד' אנפין, ובעשר ספיראן, דאינון אדם. וארבע אנפין דאדם, ארבע אתוון. ואינון י"ד אתוון, ובהון ר) וביד הנביאים אדמה.

רפח) ועוד אתקרי ב ח"י, מסטרא דצדיק, וביה קב"ה ושכינתיה אתקרי ג אז אדם, דאיהו עמודא דאמצעיתא, ט"ל, ושכינתיה ה'. ובה' איהו אדם. בגין דט"ל הכי סליק בחושבן יו"ד ה"א וא"ו. והאי איהו מוריד הט"ל, לגבי ה"א. קשר דטלית, ח"י עלמין, דקשיר קב"ה ושכינתיה בכל סטרין, ד בארבע כנפות דטלית.

מסורת הזהר

ק) (ישעיה מג) לעיל אות רכד צ"ת. ר) (הושע יב) בא סא צ"ש.

חלופי גרסאות

ת מוסיף נדרשת בהן. א ל"ג מן בדיוקנא עד ואתקרי. ב חד. ג ל"ג אז. ד לד.

הסולם

מאמר **קריאת שמע וציצית ותפילין ורצועות**

ר"צ) ומפרש, כי טלית לבנה, כלומר הטלית בציצית מבחינת הלבן שבה, ולא מבחינת התכלת שבה, הוא לימין מצד החסד. ונאמר עליו, אל מלך יושב על כסא רחמים ומתנהג בחסידות. וכן, והוכן בחסד כסא. חסד עולה ע"ב, הרומז על ע"ב חוליות וקשרים שבטלית, דהיינו ד' פעמים ח"י (כנ"ל אות רנ"ו).

רפו) **ואית טלית מפטרא** וכו': ויש טלית מצד מטטרון, שהוא **טט** דמטטרון הכולל ח"י שיש **בין הקשרים והחוליות שבכל צד** מן הטלית, **דהיינו ה' קשרים, כנגד ה' חומשי תורה, וי"ג חוליות**, דהיינו י"ג הכריכות שכורכים על הציצית, הן כנגד י"ג מדות **הרחמים שבתורה, ונאמר בהן בי"ג מדות התורה נדרשת.** שהם י"ג מדות הרחמים הנמשכים מי"ג תי"ד דא"א.

רפז) **ובגינה אתמר כמראה** וכו': עליה, על המלכות, נאמר, כמראה אדם עליו מלמעלה. דהיינו שהמלכות היא בצורת הת"ת, שהוא **תפארת אדם** עליו מלמעלה, והיא נקראת בשמו של הת"ת, שהוא, **יו"ד ה"א וא"ו**

(דפו"י דף רכ"ח ע"א)

ה"א. שזסו"ה, **כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו.** ולפיכך, **כמראה אדם מלמעלה**, זו השכינה, שהיא כצורת עמיד האמצעי, שהוא ת"ת, **בד' פנים ובעשר ספירות.** שהן **אדם**, דהיינו עשר אותיות, יו"ד ה"א וא"ו ה"א שבגי' אדם. וד' **פנים** דאדם, שהם **ארבע אותיות** הויה הפשוטות. שהם ביחד **י"ד** אותיות, **ובהם** נאמר, **וביד הנביאים אדמה.**

רפח) **ועוד אתקרי ח"י** וכו': יעוד הציצית נקראת **ח"י**, שהם י"ג חוליות וה' קשרים, **מצד הצדיק**, שהוא יסוד, שבו, דהיינו ע"י יחודו, **נקראים הקב"ה ושכינתו בשם אדם**, דהיינו בהויה במילוי אלפין שבגי' אדם, **שהא, העמוד האמצעי**, דהיינו ז"א, הוא, יוד הא וא"ו, שבגימטריא ט"ל, **ושכינתו הא**, **ובה"א** נשלם **השם אדם. משום דט"ל כך עולה בחשבון יו"ד ה"א וא"ו**, וזה, הצדיק שנקרא ח"י, **מוריד הטל**, שהוא, יו"ד ה"א וא"ו אל **הה"א** שהיא השכינה, שהיסוד **הוא קשר הטלית שהוא ח"י** עולמות בכל צד, דהיינו ה' קשרים וי"ג חוליות, **שמקשר** ומיחד **קב"ה ושכינתו בכל הצדדים, בארבע כנפות של הטלית.** שהם חו"ג תו"מ.

תפלין

רפט) תפלין משמאלא, הה"ד, ש) נשבע יי' בימינו ובזרוע עזו. בימינו, זו תורה. ובזרוע עזו, אלו תפלין. ה יהו"ה בד' פרשיין. אדנ"י היכלא לד' אתוון. בד' בתי דתפלין. קשר של תפלין דיד, דא צדיק ח"י עלמין, דאיהו קשורא דתרווייהו. בזרוע שמאלא. קשר דרישא, דא עמודא דאמצעיתא, דאחיד ביה ידו"ד ו אהי"ה לעילא, דאינון ז חכמ"ה ובינ"ה.

רצ) ק"ש דאיהו יחודא באמצעיתא, ואיהו אחיד בין ציצית ותפלין, דכלהו פרשיין דציצית ותפלין, אינון כלילן ביחודא דק"ש. ומסטרא דעמודא דאמצעיתא, דאיהו טלית ותפלין, דאתמר בהו, ת) והיה לאות על ידכה ולטוטפות בין עיניך. א) ועשו להם ציצית.

רצא) *) ש' של תפילין, הלכה למשה מסיני. ב) וראו כל עמי הארץ כי שם יי' נקרא עליך ויראו ממך. ואוקמוה מאי שם ידו"ד. אלו תפלין שבראש.

ש' של תפלין. תרין שינין שית מאה. ש' שית דרגין. ושבע ענפין דתרין

מסורת הזהר

ש) (ישעיה סב) ויצא ג צ"ב. ת) (שמות יג) ויחי כ צ"ג. א) (במדבר טו) שלח אות שט צ"ח ז"ח פד ט"ד שי"ד תק"ח ט"ב שמ"ת. ב) (דברים כח) צו כא צ"ב.

חלופי גרסאות

ה ל"ג מן הוי"ה עד דיד. ו ל"ג אהיה. ז מוסיף כתר חכמה.

הסולם

מאמר — **קריאת שמע וציצית ותפילין ורצועות**

רפט) **תפלין משמאלא הה"ד** וכו': תפלין הם בחינת קו שמאל, ז"ש נשבע ה' בימינו ובזרוע עוזו. **בימינו** זה תורה, **ובזרוע עוזו**, זו תפלין. ד' פרשיות שבתפלין הן ד' אותיות **הויה. אדנ"י**, הוא היכל לד' אותיות, שהם ד' פרשיות, בארבעה בתים של התפלין. הקשר של תפלה של יד, הוא צדיק ח"י העולמים שהוא יסוד, שהוא הקשר של שניהם, של הויה אדני, **בזרוע** שמאלית. הקשר של תפלה של ראש, הוא עמוד האמצעי, דהיינו ת"ת, **שמתיחדים בו למעלה חויה אהיה** שהם חכמה ובינה. כי ז"א עולה ומיחד **חכמה בינה**, הנקראות הויה אהיה, ונעשה שם **דעת**.

רצ) **ק"ש דאיהו יחודא** וכו': קריאת שמע היא היחוד שבאמצע. דהיינו היחוד שבחג"ת. והוא אחוז בין ציצית לתפלין, שציציות מבחינת הלבן שבהן הן לימינו, ותפלין הם משמאלו. כי כל הפרשות של ציצית ותפלין, הן כלולות ביחוד קריאת שמע. ומצד עמוד האמצעי, הוא טלית ותפלין, שנאמר בהם, **והיה לאות על ידכה ולטוטפות בין עיניך. ונאמר, ועשו להם ציצית.**

פירוש ג' יחודים הם, היחוד שבחב"ד, הוא **חויה אהיה**, חו"ב, המיוחדים ע"י הדעת, שהיא קשר של תפלין דראש. היחוד שבנה"י, הוא **חויה אדני**, המיוחדים ע"י היסוד, שהוא קשר תפלין של יד. והיחוד שבחג"ת, הוא **חויה אלקים**, המיוחדים ע"י ת"ת. וז"ש **ק"ש**, שה"ס תפארת, **דאיהו יחודא באמצעיתא**, דהיינו בין יחוד העליון הויה אהיה ובין יחוד התחתון הויה אדני, כי הוא באמצעם בחג"ת. ות"ת ה"ס קו אמצעי, שכולל ימין ושמאל, ע"כ ק"ש היא סוד טלית ותפלין, שטלית בימין ותפלין בשמאל.

(דפו"י דף רכ"ח ע"א *) דף רכ"ח ע"ב)

רצא) **ש' של תפלין** וכו': **הש'** של תפלין, היא הלכה למשה מסיני. שכתוב, **וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך**, והעמידו, מהו שם הויה. הוא תפלין של ראש, והיינו **ש' ש'** של התפלין הנראות עליהם מב' הצדדים מבחוץ. **ב' שינין הן שש מאות. ש' ש' הן שש מדרגות** חג"ת נה"י, שבז"א, ששין הימנית היא חג"ת, ושין השמאלית היא נה"י. **ועם שבעה ענפים שבב' שינין.** כי שין הימנית יש לה ג' ראשים, והשמאלית יש לה ד' ראשים, וביחד הם ז' ראשים, ז' ענפים. הרי שלש עשרה, וביחד הם

שינין, הא תלת עשר, וכלא תרי"ג. ולית פקודא דלאו איהי שקילא לכל אורייתא.

רצב) כגוונא דא, כל מצוה ח איהי יהו"ה. י"ה עם שמ"י שס"ה. ו"ה עם זכרי רמ"ח. ובג"ד כל מצוה איהי שקילא לתרי"ג. והא אוקמוה, שמע ישראל כליל תרי"ג, מסטרא דציצית. ותרי"ג מסטרא דתפלין איהו בכל אתר.

רצג) והיו לטוטפות, טטפת: טט, ח"י עלמין, צדיק, לקבליה מטטרון. פת, תפארת. מטטרון סוס דתפארת, דביה כל ספיראן מתלבשין. והכי איהו כגופא לנשמתא. וכד קב"ה אסתלק מניה, אשתאר אלם, לית ליה קול ולא דבור. אשתכח, דקב"ה ושכינתיה איהו קול ודבור. דכל מלאך ומלאך. ובכל קלא ודבור ט דאורייתא, ובכל קלא דצלותא. ובכל פקודא ופקודא. בכל אתר שולטנותיה בעלאין ותתאין, איהו חיים דכלא, איהו סביל כלא.

רצד) ולית אדני בלא ידוד, כגוונא דלית דבור בלא קול. ולית קול בלא דבור. והאי איהו קשוט, בעלמא דאצילות. אבל בעלמא דפרודא, י איה קול בלא דבור. קשר של תפלין שדי, אחיד כ ביה עילא ותתא. ודא צדיק חי עלמין, יחיד ל בין קול ודבור.

רצה) אדהכי, הא רעיא מהימנא אזדמן לגבי סבא, ואמר סבא סבא, תפלין

חלופי גרסאות

ח ל"ג איהו הוי"ה; איהו כל מצוה. ט ל"ג דאורייתא ובכל קלא. י אין. כ ל"ג ביה. ל ביה.

הסולם

מאמר קריאת שמע וציצית ותפילין ורצועות

הם תרי"ג. כי ז' ענפים ושש מדרגות הם י"ג, והגימטריא של ב' שינין הוא שש מאות. ואין לך מצוה שלא תהיה שקולה כנגד כל התורה. וע"כ נאמר עליה, וראו כל עמי הארץ כי שם הויה נקרא עליך וגו'.

רצב) **כגוונא דא כל** וכו': כעין זה, כמו שבתפלין נרמזו תרי"ג, כך כל מצוה, **היא הוי"ה**, שנבחנת, **אשר י"ה** שבה **עם שמי עולה שס"ה**, מצות לא תעשה. **ו"ה** שבה **עם זכרי**, עולה רמ"ח מצות עשה (כנ"ל אות קע"ה), שביחד הן תרי"ג. **ומשום זה כל מצוה היא** שקולה **לתרי"ג. והרי העמידוהו, אשר, שמע ישראל** דהיינו ק"ש, הכוללת תפלין וציצית (כנ"ל אות ר"צ) **היא כוללת תרי"ג מצד הציצית**, כי ציצית בג' שש מאות, ועם י"ג חוליות שבהן הן תרי"ג. **ותרי"ג מצד התפלין**, דהיינו בב' שינין שבהם, כנ"ל בסמוך, **וכן הוא בכל מקום.**

רצג) **והיו לטוטפות: טטפת**, היא אותיות טט פת, **טט** הוא בגי' **ח"י עולמית שהוא צדיק**, דהיינו יסוד. **כנגדו הוא מטטרון**, כי יסוד מתלבש במטטרון. **פת, היא תפארת**, שהוא אותיות תאר **פת. מטטרון הוא הסוס** של **תפארת**, כלומר שהת"ת רוכב עליו. **כי** במטטרון **מתלבשות כל הספירות.** שפעם מתלבש בו ת"ת, ופעם יסוד, ופעם מלכות. ופעם שלשתם מתלבשים בו. **וכד הוא להם כמו גוף לנשמה. וכשהקב"ה מסתלק ממנו, נשאר מטטרון אלם, שאין לו, לא קול ולא דבור. נמצא שהקב"ה ושכינתו הם קול ודבור** של כל מלאך ומלאך, והם **בכל קול ודבור** של **תורה, ובכל קול של התפלה, ובכל מצוה** ומצוה. **ובכל מקומות ממשלתו בעליונים** ותחתונים. **הוא חיים של הכל. הוא סובל את הכל.**

רצד) **ולית אדני בלי** וכו': **ואין אדני בלא הויה**, כמו שאין **דבור בלא קול, ואין קול בלי דבור. וזה הוא אמת בעולם האצילות**, ששם אין פירוד בין ז"א למלכות שהם קול ודבור. **אבל בעולם הפרוד**, דהיינו בג' עולמות בי"ע, **יש קול בלי דבור.** אבל באצילות הם מיוחדים, וקשר **של תפלין שהוא שדי**, שהוא יסוד, **אחוז בהם למעלה ולמטה. וזה הוא צדיק חי העולמים שהוא אחוז בין קול ודבור.** ומיחדם.

רצה) **אדהכי הא רעיא מהימנא** וכו': **בתוך כך הנה נזדמן רעיא מהימנא אל הזקן,**

אמר

וציצית ופרשת מזוזה, אינון ג׳ פקודין, כלילן בק״ש. וק״ש פקודא רביעאה. וציצית אדכר ג׳ זמנין. ובתפלין אדכר מ בהו תרין זמנין אות. ובציצית ז׳ של תזכרו דצריך להתיז בה. נ ובמזוזה, שדי מלבר, ידו״ד מלגו.

רצו) ופרשיין סתימין ופתיחן אמאי. ושיעור ארכה דציצית ורוחבה, דתקינו ארך כל הציצית תרין עשר אצבען בגודל. מצות תכלת, שליש גדיל, ושני שלישי ענף. ובין קשר לקשר כמלא גודל. וכל חוליא וחוליא תהיה משולשת. והכי תפלין אמאי במוחא. ולקבל לבא. ושיעור רצועתהון אמאי אינון עד לבא לשמאלא. ועד טבורא לימינא. ורצועא דיד עד דיכרוך וישלש תלת זמנין באצבע צרדא.

רצז) אלא, ודאי בגד חשוב לאו איהו, אלא שלש על שלש לכל סטרא. אינון תריסר, לקבל ד׳ בגדי לבן, וד׳ בגדי זהב, וד׳ ס בגדי דכהן הדיוט. ומסטרא דברכת כהן הדיוט קא רמיז, אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך. שליש גדיל, ושני שלישי ענף, דאיהו ע תכלת.

חלופי גרסאות

מ ל״ג בהו. נ מוסיף ובמזוזה ובתפלין. ס ל״ג בגדי. ע תפארת.

הסולם

מאמר **קריאת שמע וציצית ותפילין ורצועות**

זאמר, זקן זקן, תפלין וציצית ופרשת מזוזה הן ג׳ מצות הכלולות בק״ש, וקריאת שמע, היא מצוה רביעית. שהם כנגד חו״ג תו״מ, כי ציצית ותפלין הם חסד וגבורה (כנ״ל אות ר״צ) וק״ש היא ת״ת המיחדם, ומזוזה היא מלכות. וציצית נזכרת ג׳ פעמים, כנגד ג׳ קוין. ובתפלין נזכר ב׳ פעמים אות, שהוא יסוד. כנגד ב׳ קשרים, קשר תפלה של יד וקשר תפלה של ראש. ובציצית צריכים להדגיש היטב הז׳ של תזכרו. כי ז׳ זו, רומזת למלכות, שהיא ספירה הז׳, וה״ס התכלת שבציצית, שבה תלויה הזכירה (כנ״ל אות רנ״ב) ובמזוזה, שהיא מלכות, השם שדי הוא מבחוץ והשם הויה, הוא בפנים מפני שיש בה ב׳ זווגים, זווג החיצון הוא עם יסוד, והפנימי הוא עם ת״ת. כל זה העיר רעיא מהימנא אל הזקן שיבין מעצמו.

רצו) **ופרשיין סתימין ופתיחן** וכו׳: על שאלות אלו שלפנינו משיב רע״מ, **ופרשות סתומות ופתוחות למה.** (מיושב להלן באות ש״י) ולמה שיעור האורך של הציצית ורחבה, שתקנו אורך כל הציצית י״ב אצבעות בגודל, דהיינו י״ב גודלין. (מיושב להלן אות רצ״ז) ולמה מצות תכלת, שליש גדיל ושני שליש ענף. (מיושב להלן באות רצ״ז) ולמה בין

(דפו״י דף רכ״ח ע״ב)

קשר לקשר שבציצית צריך ריוח כמלא גודל. (מיושב להלן אות ש״א) ולמה כל חוליא וחוליא תהיה משולשת, דהיינו שלש כריכות, (מיושב להלן אות רצ״ח). וכך, תפלין למה הם במוח, ולמה הם כנגד הלב, ושיעור הרצועות למה הן עד הלב בשמאל ועד הטבור לימין (מיושב להלן באות תנ״ו ועי׳ בת״ז דף ט:) ורצועה של יד למה יכרוך וישלש ג׳ פעמים באצבע האמצעית הנקראת אמה (מיושב להלן באות רצ״ט).

רצז) **אלא ודאי בגד** וכו׳: ומשיב, אלא ודאי בגד חשוב אינו אלא אם כן יש לו שלש על שלש לכל צד, מד׳ צדדים, שהם י״ב. והם כנגד ד׳ בגדי לבן שהם כנגד ז״א, שה״ס ד׳ אותיות הוי״ה. וד׳ בגדי זהב, שהם כנגד המלכות שה״ס ד׳ אותיות אדנ״י. וד׳ בגדי כהן הדיוט, שה״ס מטטרון. שמצד ברכת כהן הדיוט רומזים, אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך. ולפיכך התכלת היא שליש גדיל, דהיינו מקוצע, שמכורך על הציצית י״ג חוליות. להיותו כנגד ד׳ בגדי לבן שה״ס ז״א, שהוא השורש. ושני שלישים ענף, שצריך להיות נתלה כמו ענפים באילן. פירוש. מיושב בזה, למה אורך הציצית י״ב אגודלין, כי הוא כנגד י״ב מיני בגדים: בגדי לבן שהם ד׳ דז״א, ובגדי זהב שהם ד׳ דמלכות, ובגדי כהן הדיוט שהם ד׳ דמטטרון

רצח) וכל חוליא משולשת, כל משולש מסטרא דקדושה. ה"ד קדושה לך ישלשו. וישראל שלישיה, בגין ג דושלישים על כלו. דציצית מסטרא דעמודא דאמצעיתא, דאיהו תליתאה לאבהן, וכל דבר משולש, וה"ו יל"י, כל תיבה משולשת מסטרוי. חוליא כלילא מתלת כריכות משלשין, דא שכינתא. קדושה לך ישלשו. פ ואיהי משולשת בעמודא דאמצעיתא, כליל תלת ענפי אבהן, דאינון ש' מן שבת, שכינתא בת יחידה. צ חליא, תכלת שבציצית.

רצט) זכאה גופא, דהכי איהו רשים, בשכינתא וקודשא בריך הוא, על כנפי דמצוה. רשים ברצועא דאיהו תפלה דיד, בתלת כריכות באצבע צרדא. דאיהי כגוונא דחוליא, כריכא בתלת כריכות ק באצבעא. רשים בקשר דתפלין, כליל בתרין ר קשרין, סלקין חמשה עשר משולשין, תרין בקשרא חד.

ש) שלשה עשר חוליין, אית בהון תשעה ושלשים כריכן, כחושבן ט"ל. ושלשה עשר חליין, כחושבן אחד. ש סלקין ב"ן. והאי איהו בן י"ה. עמודא דאמצעיתא.

מסורת הזהר

ג) (שמות יד) בשלח טז צ"ר.

חלופי גרסאות

פ לאיהי. צ מליא ; מליא מן. ק ל"ג באצבעא. ר כתרין. ש דסלקין.

הסולם

מאמר קריאת שמע וציצית ותפילין ורצועות

מטטרון. גם מיושב למה התכלת שליש גדיל זב' שלישים ענף. כי שליש הגדיל, הוא כנגד בגדי לבן שהוא ד' דז"א, שהוא השורש. וב' שלישים ענף, הם כנגד ח' בגדים דמלכות ודמטטרון. שהם ענפיו של ז"א. ולמה המדידה היא בגודלין, ולא בשאר אצבעות מפרש לפנינו (באות ש"א).

רצח) **וכל חוליא משולשת** וכו' ; וכל חוליא צריכה להיות משולשת מג', דהיינו מג' כריכות, הוא מטעם, כי כל משולש הוא מצד הקדושה, שה"ס ג' קוין. ז"ש, קדושה לך **ישלשו**. **וישראל הוא שלישיה**. דהיינו כהנים לוים ישראלים. **כדי** להכניע את השלישים דסטרא אחרא, שנאמר בהם ושלישים על כולו. **כי ציצית היא מצד עמוד האמצעי**, שהוא ת"ת, שהוא שלישי לאבות, כי האבות הם חג"ת. זכל דבר משולש, שורשו הוא שם ע"ב תבות, המתחיל **וח"ו יל"י** (כנ"ל בשלח דף נ"א) שכל תיבה משולשת בו מג' אותיות. **מצדו**. החוליא כלולה מג' כריכות משולשות. והחוליא היא השכינה, שה"ס קדושה לך ישלשו, והיא משולשת בעמוד האמצעי, כי מקבלת מעמוד האמצעי ג' קוין שבו, וע"כ היא כלולה מג' ענפי האבות, דהיינו מנה"י, שהם ענפי חג"ת הנקראים אבות. **והם ש' מן שבת**, שיש בה

שלשה ראשים, שה"ס נה"י, **בת** מן שבת, רומזת על השכינה שהיא **בת יחידה**. וה"ס חוליא. וה"ס תכלת שבציצית.

רצט) **זכאה גופא דהכי** וכו' : **אשרי** הגוף, שכך הוא רשום בהשכינה והקב"ה על כנפי מצוה, דהיינו בי"ג חוליות שבמצות ציצית. ורשום ברצועה של תפלה של יד **על אצבע האמצעית בג' כריכות**, שהיא כמו החוליא, **כרוכה בג' כריכות על האצבע**. שהוא ג"כ כנגד ג' קוין, כמו בחוליא דציצית. והם י"ד חוליות. ורשום בקשר של תפלין הכולל ב' קשרים, קשר דתפלה של יד וקשר דתפלה של ראש, שהם ג"כ משולש. **ועולים חמשה עשר משולשים**. כי שני קשרים בקשר אחד, נחשב למשולש, וע"כ הם י"ה משולשים. פירוש. **י"ג חוליות שבציצית, הם י"ג משולשים, ועם משולש אחד של רצועה של יד על אצבע האמצעית, הם י"ד משולשים, ועם המשולש שבקשר דתפלין הכולל ב' קשרים בתוכו. שהוא כמו קו האמצעי הנחשב למשולש, משום שכולל בתוכו ב' קוין, הם ט"ו משולשים.**

ש) **שלשה עשר חוליין** וכו' : **י"ג** חוליות משולשות יש בהם ל"ט כריכות, **כחשבון טל. ועם עצם י"ג חוליות, שהם כחשבון אח"ד,**

שהוא

שא) כל קשר בדיוקנא דכף ימינא, כל חוליא בדיוקנא דאצבע, דאית ביה תלת פרקין, לקבל תלת כריכות. והכי בכל ת **אצבע תלת פרקין, לבר מגודל. דאיהו שיעור בין קשר לקשר דציצית, כמלא גודל. איהי מדה דחוטמא. ומדה דעין ימינא ושמאלא. ואיהו מדה בין עין לעין. ומדה דאזן ימינא ושמאלא. ומדד דכל שפה ושפה. ומדה דלישנא.** ז) **מדה אחת לכל היריעות.**

שב) אמה שיעור דגופא, לארבע סטרין ועילא ותתא. דאינון שית אמות. ובכל אמה ואמה שלשה פרקין, ח"י פרקין בשית אמין. ואינון רזא דח"י נענועין

מסורת הזהר

ז) (שמות כו) פקודי פא צ"ח **ת"ז** ת"ע קכח.

חלופי גרסאות

ת דרועא.

הסולם

מאמר קריאת שמע וציצית ותפילין ורצועות

שהוא י"ג, הם עולים ב"ן. וזה הוא רמז על בן י"ה, שהוא קו האמצעי. ז"א.

שא) כל קשר בדיוקנא וכו': כל קשר הוא בצורת כף ימין. כל חוליא היא בצורה של אצבע, שיש בה ג' פרקים, כנגד ג' כריכות. וכך הוא בכל אצבע ג' פרקים חוץ מאצבע אגודל, שאין בה אלא ב' פרקים. שהוא השיעור בין קשר לקשר שבציצית שצריך להיות ריוח כמלא אגודל, היא המדה של החוטם, והמדה של עין ימין ושמאל, והיא המדה שבין עין לעין, והמדה של האזן ימין ושמאל, והמדה של כל שפה ושפה, והמדה של הלשון, מדה אחת לכל היריעות.

פירוש, אחר שקו האמצעי יחד ב' הקוין ימין ושמאל זה בזה והחכמה שבשמאל נכללה בחסדים שבימין, והחסדים שבימין נכללו בחכמה שבשמאל, נבחנים בקו אמצעי עצמו ג' קוין. ב' קוין ימין ושמאל שירש אותם מחמת שגרם להארתם, ופעולת יחודם זב"ז, שהוא צורת קו האמצעי. אמנם במקום, שלא יוכל לגלות פעולת יחודם זה בזה, כגון בראש, שהוא מחמת שהג"ר דחכמה נתמעטו ע"י קו אמצעי ואינם, ואין פעולת יחוד ב' הקוין ניכרת שם כלל, רק כלפי ו"ק דחכמה, שהם בגוף ולא בראש, נמצא שבראש אין לקו אמצעי אלא ב' קוין שירש אותם מעליון. אבל פעולתו עצמו שהיא קו אמצעי חסרה שם, ואינו כולל אלא ב' קוין. וע"כ יש ב' בחינות באצבעות, א) בחינת אצבע אגודל, שאין בה אלא ב' פרקים, שהוא כנגד קו האמצעי שבראש, שאין בו אלא ב' קוין. ב) שאר האצבעות שיש בהן ג' פרקין, שהם כנגד קו האמצעי שבגוף, שיש בו ג' קוין.

(דפו"י דף רכ"ח ע"ב)

וזה אמרו, **כל קשר בדיוקנא דכף ימינא**, דהיינו שיש בו רק חסדים שהם ימין. **כל חוליא בדיוקנא דאצבע דאית ביה תלת פרקין**, דהיינו שמאירה בו גם החכמה, וניכרת פעולת קו האמצעי, ויש בו ג' קוין, שה"ס ג' פרקין, וג' כריכות. **והכי בכל אצבעא ג' פרקין לבר מגודל**, כי באגודל אין בו אלא ב' פרקין, שמורה, שפעולתו עצמו אינו ניכרת במקום הזה, **דאיהו שיעור בין קשר לקשר דציצית כמלא גודל**, כי כמו שקשר דציצית הוא בדיוקנא דכף ימינא כך בין קשר לקשר הוא בדיוקנא דכף ימינא, ואין פעולת קו האמצעי ניכרת שם, וע"כ מדידתו באגודל שאין בו אלא ב' פרקין. ובזה ביאר השאלה (שבאות רצ"ו). ואומר שמדידת אגודל נוהגת בכל ספירות דראש, משום שאין פעולת קו האמצעי ניכרת בהן, וז"ש **איהי מדה דחוטמא** וכו' דהיינו של כל הספירות שהן עינים ואזן חוטם פה ולשון. שז"ס, **מדה אחת לכל היריעות**, כי מדה אחת מורה על מדת קו ימין שה"ס חסדים, שמדה זו נוהגת בכל הספירות של ראש. ודע, שבאדרא רבא פירש ר' שמעון באפן אחר. כי מחלק בין בחינת אנ"א שבראש, ובין ישסו"ת שבראש. ואומר שרק בבחינת או"א שבראש יש בקו האמצעי רק ב' קוין, אבל בבחינת ישסו"ת שבראש יש בקו האמצעי ג' קוין. וכן ביאר ברוב המקומות. (עי' באדרא רבה נשא אות קפ"ט).

שב) אמה שיעור דגופא וכו': אמה, היא שיעור של הגוף לארבע צדדים ומעלה ומטה, שהם שש אמות. **ובכל אמה ואמה** ג' פרקים, דהיינו בחינת ג' קוין, (כמ"ש בדבור הסמוך) ויש ח"י פרקים בשש אמות, והם

דלולב. לשית סטרין. תלת נענועין לכל סטרא. ועלייהו אתמר, ה) זאת קומתך דמתה לתמר. ודא שיעור קומה, מקוה ישראל בשכינתא, איהו ח״י ארבע זמנין, דאינון ארבע סלקין שבעים ושנים.

שג) ורזא דחיון, קומה דלהון *) ו) וגביהם וגובה להם ויראה להם וגבותם וגו׳. וגביהם, ארבע חיון דמרכבתא תתאה. וגובה להם, ד׳ חיון דמרכבתא מציעתא. וגבותם, ארבע חיון דמרכבתא תליתאה. וכלהו י״ב. ואינון מלאות א עינים, סביב לארבעתן, ידוד ידוד ידוד.

שד) ומארי דקומה רשימין בהון בצלותא, באן אתר. אלא כל הכורע כורע בברוך. וכל הזוקף זוקף בשם. זקיפות ארבעה. וכריעות ד׳. הא הכא קא רמיז באלין זקיפות וכריעות, מוליך ומביא למי שד׳ רוחות העולם שלו, מעלה ומוריד למי שהשמים והארץ שלו. ואינון שית סטרין, שמים וארץ וד׳ רוחות. לקבל תלת ברכאן קדמאין, ותלת בתראין, בעושה שלום במרומיו ד׳, כריעה וזקיפא לשמאלא, וכריעה וזקיפא לימינא. והאי איהו נותן שלום לשמאלו וימינו, לשמאל רבו, ולימין רב

מסורת הזהר

ה) (שיר ז) משפטים קצ צ״ז ז״ח מד טא שכ״א.
ו) (יחזקאל א) צו כט צ״א ח״ג קמג: ת״ז תי״ע קכז: ז״ח מ טא שכ״ב שכ״ח תק״ח צד ט״ד ש״כ.

חלופי גרסאות

א בוסיף עינים כגוונא דא.

הסולם

מאמר קריאת שמע וציצית ותפילין ורצועות

סוד ח״י נענועים שבלולב שאנו מנענעים אותו לשש צדדים, ג׳ נענועים לכל צד. ועליהם נאמר, זאת קומתך דמתה לתמר. שתמר עולה בע׳ שנים, שה״ס ז״ס תחתונות שבגוף ששם מתגלה החכמה שה״ס הקומה. ולא בראש כנ״ל. וע״כ נדמה הקומה, שה״ס ג״ר אל התמר, וזהו שיעור קומה, שהוא רק בגוף, שמקוה ישראל שהוא ז״א, משפיע אל השכינה. כי מקוה הוא אותיות קומה. כלומר שקומה זו דגוף משפיע ז״א אל המלכות. ואנו מנענעים הלולב ד׳ פעמים באמירת הלל, שהם ד׳ פעמים ח״י. ואלו ארבע פעמים עולים ע״ב. שהשם ע״ב הוא שורש ג׳ הקוין. שהסו״ה, ויסע ויבא ויט. (כנ״ל בשלח דף נ׳).

שג) ורזא דחיון קומה וכו׳: וסיד החיות, הקומה שלהן, הסו״ה, וגביהם וגובה להם ויראה להם וגבותם וגו׳. וגביהם, הם ארבע חיות של מרכבה התחתונה, שהם ממלכות. וגובה להם, היינו ד׳ חיות שבמרכבה האמצעית, שה״ס ז״א. וגבותם, הם ארבע חיות דמרכבה השלישית, מבינה, וכולם יחד הם י״ב. וד׳ חיות של מרכבה הג׳ הם מלאות עינים סביב לארבעתם. דהיינו מסביב ארבע חיות של מרכבה הג׳ העליונה. וה״ס הי״ה הוי״ה הוי״ה. כלומר שה״ס ג׳ הויות שבה׳ מלך ה׳ מלך ה׳ ימלוך לעולם ועד. שבהם י״ב אותיות. הויה מלך בסגול, ה״ס מרכבה האמצעית. הויה מלך בפתח, ה״ס מרכבה הג׳ העליונה. הויה ימלוך. ה״ס מרכבה התחתונה.

(דפו״י דף רכ״ח ע״ב *) דף רכ״ט ע״א)

מאמר הכריעות והזקיפות

שד) ומארי דקומה רשימין וכו׳: ובעלי הקומה רשומים באלו ג׳ מרכבות בתפילה. באיזה מקום. ומשיב, אלא כל הכורע כורע בברוך, וכל הזוקף זוקף בשם. ויש ארבע זקיפות וארבע כריעות, דהיינו ב׳ זקיפות וכריעות בברכת אבות תחילה וסוף וב׳ זקיפות וכריעות במודים תחילה וסוף. והנה רומז כאן באלו זקיפות וכריעות שמוליך ומביא למי שד׳ רוחות העולם שלו ומעלה ומוריד למי שהשמים וארץ שלו, דהיינו כמו בלולב, והם ששה קצוות, שמים וארץ וד׳ רוחות, שהם כנגד ג׳ ברכות ראשונות שהם חג״ת, וג׳ ברכות אחרונות שהם נה״י. שבהם ח׳ כריעות וזקיפות

שה) הא אינון תריסר, בין ב כריעות וזקיפות. ובהון ע"ב עיינין. ו כריעות בהון ח"י נענועין, ג' בכל פעם, ראש וגוף וזנב, דצריך למכרע. בח"י חוליין סלקין ע"ב. באלין ע"ב עיינין דקב"ה, ג נהרין ע"ב גדפין ד דשכינתא, וקמת עלייהו, ואתקריאת עמידה. דבקדמיתא נפילה איהי, וצריך לאקמא לה בשם ידוד, בח"י עלמין, ובארבע זקיפות בשית ברכאן, דאיהו תפארת, כליל תלת ברכאן קדמאין, ותלת ברכאן בתראין.

שו) ולמכרע בח"י עלמין, והאי איהו ה ו"ו ו'. כל הכורע כורע בברוך, וכל הזוקף זוקף בשם ו יהוה. עמודא דאמצעיתא וצדיק ז ו"ו ח ר'. ואינון רמיזין בויסע ויבא ויט ט ו"ו עלאה. אחיד בזקיפה וכריעה, וכלהו סלקין ח"י ברכאן דצלותא.

שז) ד' כריעות באדני, ד' זקיפות בידוד, עמודא דאמצעיתא. ושכינתא

חלופי גרסאות

ב מוסיף כריכות וכריעות. ג נהורין. ד ושכינתא קמת. ה ו' ו' ו'. ו ל"ג הוי"ה. ז ו' ו' ו'. ח כ"ג הסלם; מוסיף ו' עלאה (בינה) בן [בין] י"ה. ט ו'; ל"ג ו"ו. י מוסיף עלאה בן י"ה.

הסולם

מאמר הכריעות והזקיפו

וזקיפות, **ובעושה שלום במרומיו יש ד'**, שהם **כריעה וזקיפה לשמאל, וכריעה וזקיפה לימין**, שזהו דומה, לעומד כנגד רבו שהימין שלו הוא כנגד שמאל דרבו, והשמאל שלו כנגד ימין דרבו, וע"כ **הוא נותן שלום לשמאלו וימינו**, שימינו נגד **שמאל רבו**, ושמאלו כנגד **ימין רבו**.

שה) **הא אינון תריסר** וכו': **הרי הם** י"ב, **בין כריעות וזקיפות**. דהיינו, ד' כריעות וזקיפות בברכת אבות תחילה וסוף. ד' כריעות וזקיפות במודים תחילה וסוף. ד' כריעות וזקיפות בעושה שלום, לימין ושמאל. **ובהם ע"ב עיינים**, שבהיותם שש קצות, דהיינו למי שד' רוחות ושמים וארץ הם שלו כנ"ל, הנה שש פעמים י"ב עולה **ע"ב**. ובהיותם ממשיכים חכמה בסוד הזקיפות, ע"כ נקראים **עיינים**. **שש כריעות יש בהם ח"י נענועים, ג' נענועים בכל כריעה כי צריך לכרוע בראש וגוף וזנב** עד שיתפקקו **ח"י חוליות** שבשדרה, הרומז כנגד יסוד הנקרא ח"י, והרמז שצריכים לכלול בשש כריעות אלו את היסוד. **וי"ב כריעות וזקיפות עולים ע"ב**, כנ"ל, **באלו ע"ב עיינים של הקב"ה** המושפעות אל המלכות, **מאירים ע"ב כנפים של השכינה, והיא קמה עליהם, ונקראת עמידה**, שה"ס תפלת העמידה, **כי בתחילה היתה המלכות בנפילה** שה"ס הכריעה, **וצריך להקים אותה בשם הויה**, דהיינו לזקפה

(דפו"י דף רכ"ט ע"א)

בשם, **בח"י עלמין**, שהוא ע"י יסוד, הנקרא ח"י, **ובד' זקיפות שבשש ברכות**, שהוא **תפארת**, **הכולל ג' ברכות ראשונות וג' ברכות אחרונות**.

שו) **ולמכרע בח"י עלמין** וכו': **וצריך** לכרוע **בח"י עולמות**, דהיינו במדת היסוד שנקרא ח"י. **וזה הוא ו"ו ו'**, **כי כל הכורע כורע בברוך**, שהוא יסוד הנקרא ברוך, **וכל הזוקף זוקף בשם הויה**, **שהוא עמוד האמצעי** שהוא ת"ת הנקרא הויה, **וצדיק** הנקרא ברוך, **שהם ו"ו ו'**, שת"ת ה"ס **ו"ו** במילוי, ויסוד ה"ס **ו'** בלי מילוי. ואלו ג' וין רמוזות בר"ת ג' הפסוקים **ו'יסע ו'יבא ו'יט**. שה"ס ג' קוין דשס ע"ב (כנ"ל וישלח דף נ"א) **ו"ו עליונה** שהיא ת"ת, **אחוזה בזקיפה וכריעה**, וע"כ יש בו ב' וין. אבל היסוד האחוז רק בכריעה, יש בו ו' אחת. וכולם, כל ג' וין, עולות ח"י כנגד **ח"י ברכות התפלה**.

שז) **ד' כריעות באדני** וכו': **ד' כריעות הן באדני, ד' זקיפות הן בהוי"ה. שהוא עמוד האמצעי** הנקרא הויה, **והשכינה** שנקראת אדני. **חי עולמים**, שהוא יסוד, **מיחד אותם**, הויה אדני זה בזה, וזהו **יאהדונה"י**, שהן אותיות הויה אדני בשילוב. שהם בגי' **אמן**, שהוא צ"א **בכל סיום ברכה מח"י ברכות התפלה**, יש הויה, והם ח"י **פעמים ד' אותיות הויה**, וח"י פעמים ד' הם ע"ב, **שהם ע"ב עיינים** המאירות

בע"ב

חי עלמין, קשיר לון, ודא יאהדונה"י, אמן, בכל ברכתא מח"י ברכאן, ח"י זמנין ידוד אינון ע"ב עיינין, דנהרין בע"ב גדפין, דאינון ח"י זמנין כ אדני.

שח) ורזא דמלה, וגביהן, וגובה להם, ל וגבותם. וגביהן : גדפין. וגובה להם : אנפין. וגבותם : דאינון עלייהו. מלאות עינים סביב לארבעתן, כלהו מרובעות. מ וכלא קשוט, ע' נ אנפין לאורייתא. גדפין, אדני. אנפין, יהוה. עיינין, אהיה. וסלקין ס יב"ק בחושבן. אדני, במעשה. ידוד, בדבור. אהיה, במחשבה.

שט) בכל עין ועין, שיעור גודל. ודא ו' בינוני. וב' פרקין בגודל, אינון ע י' י'. לקבל חוטמא ו'. לקבל ב' נקבי חוטמא, י' י'. וסלקין פ יוד הא. צ ודא וייצר. שיעור דכל מדה ומדה, ק יוד הא, בכל אתר שלטנותיה, בכל אבר ואבר. ר כל אבר, כגון ז) יפרוש כנפיו יקחהו ישאהו על אברתו.

שי) לית ש אבר בכל ת מרכבתו, דלאו איהו כל אבר בדיוקניה. ובכל

מסורת הזהר

ז) (דברים לב) יתרו עב צ"כ תק"ח קט ט"ד ש"א.

חלופי גרסאות

כ הוי"ה. ל ל"ג וגבותם. מ ובלא קשוטה. נ ענפין. ס הקב"ה. ע י"ד. פ הוי"ה ; י"ה. צ ל"ג ודא. ק הוי"ה; י"ה. ר ל"ג כל אבר. ש מלך. ת מרכבה ; מרכבתן.

הסולם

מאמר

הכריעות והזקיפות

בע"ב גדפין, שהם ח"י פעמים ד' אותיות אדני.

פירוש. אע"פ שאומר בדבור הסמוך, שכריעות הן ביסוד. היינו מבחינת היחוד כי יסוד דבוק תמיד במלכות, אמנם כריעה, פירושה נפילת המלכות, דהיינו שחסרה ג"ר כדרך הכורע שמרכין ראשו, וצריכים להקימה, ולזקוף ראשה שה"ס ג"ר. בהשפעת ז"א שנקרא הויה, וע"כ אומר, ד' כריעאת באדני, שבה הנפילה, ד' זקיפות בהויה, שבו נמצא בח הזקיפה של המלכות, ח"י עלמין קשיר לון, היסוד הוא המיחדם זב"ז וכו'.

שח) ורזא דמלה וגביהן וכו' : וסיד הדבר, וגביהם, וגובה להם, וגבותם, הכתוב בחיות (כנ"ל באות ש"ג) וגביהן פירושו גדפין, שהן מלכות, וגובה להם פירושו אנפין, שהם ז"א. וגבותם, שהם עליהם, שהם בחינת בינה מלאות עינים סביב לארבעתן, שכולן מרובעות בד' אותיות. ולכאורה קשה על מה שאמר שע"ב עינים הוא בז"א. וע"כ אומר, והכל אמת, כלומר, שכל ג' בחינות, שהם גדפין פנים עינים כולן כלולות בז"א, שנקרא אמת, והראיה, כי אומרים עין פנים לתורה, הרי שהתורה שהיא ז"א יש בה עינים ויש בה פנים. אלא בפרטות נבחנות הכנפים, שהם אדני שהיא מלכות. הפנים, הם הויה, שהוא ז"א. העינים, הם אהיה, שהיא בינה. ואלו ג' שמות אדני הויה אהיה, עולים בחשבון

(דפו"י דף רכ"ט ע"א)

יב"ק. שהם ר"ת יחוד ברכה קדושה. השם אדני רומז לבחינת המעשה. והויה לבחינת הדבור. ואהיה לבחינת המחשבה.

שט) בכל עין ועין וכו' : בכל עין ועין, הוא שיעור אגודל, וזהו ו' בינוני. דהיינו בחינת קו אמצעי שאין בו אלא ב' פרקים, וחסר פרק העליון. כי באגודל אין שם אלא ב' פרקים שה"ס י' י'. כנגד החוטם נקרא האגודל ו', דהיינו ו' בינונית. וכנגד ב' נקבי החוטם שבו, שהם ימין ושמאל שאינם כאחד (כנ"ל אות ש"א בהסולם) הם נקראים י' י'. והו' עם ב' יודין, עולות יוד הא. דהיינו כ"ו. וזהו וייצר, שיש בתחילת המלה ו' עם ב' יודין, שמורה על שיעור אגודל, שה"ס שליטת החסדים (כנ"ל אות ש"א) שהוא מדת האגודל הוא שיעור של כל מדה ומדה של יוד הא, שהוא ג"ר, בכל מקום שליטתו של הג"ר, בכל אבר ואבר. כלומר בכל אבר יש ראש וגוף, ובמדת הראש שיש באבר שולטת מדת אגודל שהוא חסדים. כל אבר, דהיינו אבר שלם, כגון יפרוש כנפיו יקחהו ישאהו על אברתו, שיש שם כנפים, שהם בחינה התחתונה של האבר ששם בחינת אצבע של ג' פרקים, ויש אבר, ששם בחינת אגודל של ב' פרקים. משום שהוא בחינה עליונה שה"ס י"ה שבו.

שי) לית אבר בכל וכו' : אין אבר בכל מרכבתו, שאינו כל אבר, כלומר אבר

שלם

אתר אשתכח, ח) ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה. לקבל פרשיין פתיחן דתפלין. לקבל תורה. וכד לתתא, אינון סתימין פרשיין, לקבל יאדדונדי עלייהו. באנפוי וגדפוי.

שיא) וקב"ה רשים בישראל לקבלייהו, בצלותא למהוי חברים בהדייהו, למכרע בכל גופייהו, בתמני סרי ברכאן דצלותא, לאמלכא עלייהו אמן, ואיהו יאהדונהי, בכל אבר ואבר דלהון, ואמר קב"ה, מאן דלא הוי רשים קדמייכו, למהוי כורע בברוך, וזוקף ביהוה, בקומה א דגופא, לא ייעול צלותיה בהיכלא דילי, דאיהו אדני. לא תקבלון מלין דיליה, על גדפייכו ואנפייכו, דכל מאן דמצלי באדני, ומצרף לידוד ב אנפין ג דמלאכין, ופניהם וכנפיהם פרודות לעילא, ד לנטלא יאהדונה"י, במלין דצלותא דנפקין מפומוי דב"נ.

שיב) וגדול העונה אמן יותר מן המברך. דלגבי אדני יהוה בצלותא, ופניהם וכנפיהם ה פרודות. לקבל יהוה באנפין, אדני בגדפין, ט) כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה מזה. אבל כד חזר ש"צ צלותא, ועונה אמן, איהו במחברת השנית, מתחברין תרין שמהן במחברת השנית. בקדמיתא, י) מקבילות

מסורת הזהר

ח) (יחזקאל א) לעיל אות קפז צ"צ. ט) (שמות כה) חיי שרה נט צ"א. י) (שמות כו) ב"ב מו צ"ב.

חלופי גרסאות

א זקיפא. ב ענפין. ג ומלאכין. ד לעילא. ה ל"ב פרודות.

הסולם

מאמר

שלם, בצורתו, דהיינו בחינת ראש וגוף, כנ"ל בסמוך, ובכל מקום נמצא ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה, דהיינו בבחינת הג"ר, של האבר, ששם שולטת מדת אגודל שהימין ושמאל שבקו האמצעי פרודות כנ"ל. והוא כנגד פרשות הפתוחות שבתפלין, שהם כנגד בחינת הג"ר שהן פרודות. לקבל תורה, שהיא ז"א, שהוא ג"ר, דהיינו עיניין ואנפין כנ"ל. וכשהם למטה, בבחי' ו"ק, אז יש זווג בין ימין ושמאל דקו אמצעי, וכן בין ז"א ומלכות שהם ימין ושמאל, ואז הפרשות שבתפלין סתומות, כנגד יאהדונה"י שעליהן. בפנים שלהם ובכנפיהם, שהם ז"א ומלכות שהם כאן מיוחדים זב"ז וע"כ הפרשות סתומות. וכאן ופניהם וכנפיהם אינן פרודות, משום שהוא מלמטה שהוא ו"ק. (ומיושבת השאלה דלעיל אות רצ"ו).

שיא) וקב"ה רשים בישראל: והקב"ה רושם בישראל כנגדם, כנגד אנפין וגדפין דחיות, בתפלה, שישראל יהיו חברים עמהם עם החיות, לכרוע בכל הגוף בח"י ברכות התפלה, כדי להמליך עליהם בכל אבר ואבר שלהם, אמן, שה"ס יאהדונה"י, שבגי' אמן, כי בכריעה ממשיך אדני, ובזקיפה ממשיך (דפו"י דף רכ"ט ע"א)

הכריעות והזקיפות

הויה, ואח"כ ע"י ח"י העולמים מתייחדים ומשתלבים שניהם בסוד יאהדונה"י (כנ"ל אות ש"ז). ואמר הקב"ה אל המלאכים, שהם ד' החיות, מי שאינו רשום לפניכם להיות כורע בברוך, וזוקף בהויה בקומה דגוף, לא תכנס תפלתו בהיכל שלי שהוא אדני. שלא תקבלו דיבורים שלו על כנפיכם ופניכם. שכל מי שמתפלל באדני ומצרף עמו הויה, שהוא פניהם של המלאכים, דהיינו של ד' החיות, אז נאמר בחיות, ופניהם וכנפיהם פרודות למעלה, בבחינת ג"ר שלהם, כדי לקבל אח"כ יחוד יאהדונה"י, בו"ק שלהם, בדברי התפלה היוצאים מפיו של האדם.

שיב) וגדול העונה אמן וכו': וגדול העונה אמן יותר מן המברך. כי על אדני הויה הנאמרים בסתם תפלת האדם נאמר. ופניהם וכנפיהם פרודות, שכנגד הויה הם בפנים, וכנגד אדני הם בכנפים. שה"ס כרוב אחד מקצה מזה, שהוא הויה, וכרוב אחד מקצה מזה, שהוא אדני, שהם פרודות. כי היחוד של הויה אדני בשילוב, לא נעשה בברכות התפלה אלא בתפלת העמידה. אבל כשהשליח צבור

חוזר

הלולאות אחת אל אחת בקרשים, דאינון ו קשר אצבעאן. אבל באמן, כ והיה המשכן אחד, דביה חוברות אשה אל אחותה.

שיג) תקונא תליתאה ז סדר דבורא דצלותא, דביה חיון אשא ממללן. והאי היא ל) ח וארא כעין חשמל כמראה אש בית לה סביב. האי איהו רזא ט דחשמל. דאינון חיון אשא, עתים חשות עתים ממללות. ואינון דחשות לס״ת, בזמנא דדבור נפיק מפי הקורא, איהו חשיב לגבייהו, כאלו מקבלים אורייתא בטורא דסיני. ובזמנא דאמר איהו אנכי, לא אשתמע קלא, ולא דבורא אחרא כ דחיון, אלא דיליה.

שיד) כגוונא דא, כד דבורא דא נפיק מפומיה דקב״ה, חיות אש חשות. ובזמנא דשתיק חיות אש ממללות. הדא היא דכתיב, מ) וכל העם רואים *) את ל הקולות, קלין דחיון, דהוו שאגין. ואת הלפידים, דהוו נפקין בדבור דחיון, בכמה מיני נגון קדם מלכא. ואלין מ דאינון דחשות לס״ת, אינון נ בדיוקנייהו דחיון. ומני לון קב״ה, לאעלא לון, ס בחדר דמראה אש בית לה.

מסורת הזהר

כ) (שם) תרומה רעה אות תתמב. ל) (יחזקאל א) יתרו יג צ״ח תק״ח צד ט״ד ש״ב. מ) (שמות כ) יתרו עו צ״ג.

חלופי גרסאות

ו קשרי. ז חדר דדבורא. ח ל״ג וארא כעין חשמל. ט דחשמלים. י ל״ג בטורא דסיני. כ דחיה. ל מוסיף הקולות ואת הלפידים. מ אינון חשות ; דאינון חשות. נ בדיוקנין. ס ל״ג בחדר.

הסולם

מאמר

חוזר התפלה, ועונה **אמן**, שהוא מיחד ומשלב הויה אדני זה בזה שהם בגי׳ אמן, וע״כ הוא גדול מן המברך, **כי הוא במחברת השנית**, דהיינו בחיבור התחתון דז״ק, **שבמחברת השנית מתחברים ב׳ השמות** הויה אדני. **מתחילה** בחבור הראשון שכנגד ג״ר, **היו מקבילות הלולאות אחת אל אחת**, על **הקרשים**, שהם **קשר האצבעות**, כי קרשים הם אותיות קשרים. הרי שאז אין המשכן אחד. בסוד יאהדונה״י **אבל** בחזרת הש״ץ, שה״ס תפלת העמידה, ועונה **אמן**, שהוא היחוד יאהדונהי שבגי׳ אמן, אז, **והיה המשכן אחד, כי בו חוברות אשה אל אחותה**. הרומזות על הויה אדני. הרי שגדול העונה אמן בתפילת העמידה, יותר מהמברך בשאר ברכות התפלה.

מאמר עתים חשות ועתים ממללות

שיג) **תקונא תליתאה** וכו׳ : תקון השלישי הוא, סדר דבור התפלה, שבה חיות אש ממללות. וזה הוא, **וארא כעין חשמל כמראה אש בית לה סביב**. זה הוא סוד החשמל, שהם

(דפו״י דף רכ״ט ע״א *) דף רכ״ט ע״ב)

עתים חשות ועתים ממללות

חיות אש, עתים חשות עתים ממללות (כנ״ל אות רפ״ב) והם סוד הקהל השומע קריאת ספר תורה, **שהם חשים לספר תורה, בזמן** שהדבור **יוצא מפי הקורא, שחשוב אליהם כאלו מקבלים התורה על הר סיני. ובזמן** שהקב״ה **אמר אנכי, לא נשמע לא קול ולא דבור אחר של החיות אלא שלו**. ולפיכך, כיון שהקורא בתורה הוא במקום הקב״ה בסיני, צריך להיות אז חשות.

שיד) **כגוונא דא כד** וכו׳ : **כעין זה**. שאמרנו באנכי, כן הוא תמיד **כשהדבור יוצא מפי הקב״ה חיות אש חשות**. כי אז זמן היחוד דקול ודבור, ונפסקת החכמה ומתחילה שליטת החסדים, שז״ס חשות. **ובזמן ששתק**, דהיינו שעוד אין יחוד בין קול ודבור, אז, **חיות אש ממללות**. (כנ״ל אות רפ״ב). ז״ש **וכל העם רואים את הקולות**, היינו קול **החיות שהיו שואגות, ואת הלפידים**, שהיו **יוצאים בדבור** החיות **בכמה מיני ניגון לפני המלך**. שזה היה קודם שהתחיל הקב״ה לדבר. וכשאמר אנכי, היו החיות שותקות ולא נשמע אלא שלו כנ״ל.

ואלו

שטו) ועוד אינון ע דחשות בצלותא בח"י ברכאן, ייעלון בחדר דמראה דא. ועוד אינון דחשות להלכה, דאתמר פ בה, אגרא דשמעתתא סברא, ייעלון בחדר דאיהו היכל דמראה דא, דאורייתא, עלה אתמר נ הלא כה דברי כאש נאם יי' וכפטיש יפוצץ סלע. ודא סלע דאתמר ביה ס ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו. אלין דמשתדלין בה לשמה, נפיק לון מיא דאורייתא מתיקן, ואתמר בהון, ס ותשת העדה ובעירם. ואלין דלא משתדלין בה לשמה, נפיק לון מים צ מרירין, דאתמר בהון פ וימררו את חייהם בעבודה קשה : דא קושיא. בחומר : דא קל וחומר. ובלבנים : בלבון הלכה.

שטז) תקונא רביעאה וחמשאה, צ ממראה מתניו ולמעלה וממראה מתניו ולמטה. דבהון שוקי החיות כנגד כלן, ובספירן נצח והוד. מטטרון אות בצבא דיליה, ק ואיהו דיוקנא דצדיק. ר דצדיק אות בצבא דלעילא, ומטטרון איהו אות בצבא דלתתא. מטטרון שדי ביה, ק והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק.

שיז) ורגליהם רגל ישרה, דרגלין דמזיקין כלהו עקלתון. ורגליהן, ורגלין

מסורת הזהר

נ) (ירמיה כג) יתרו פט צ"ד. ס) (במדבר כ) בשלח קיט צ"ת. ע) (שם) הקסה"ז סו צ"ו. פ) (שמות א) ב"א רכב צ"ב. צ) (יחזקאל א) לעיל אות שיג צ"ל ת"ז בהקדמה ו : ז"ח לט ט"ג שי"ז תק"ח צה ט"א שכ"ג. ק) (שם) ח"ג תה : רפח : רצג : ת"ז תכ"א ס : ת"מ ס. תמ"ה סב : ת"ע קיט : קכח : קלא. ז"ח ז ט"ב שכ"ז לט ט"ג שמ"ג סב ט"א ש"א תק"ח קטז ט"ב של"ט.

חלופי גרסאות

ע חשות : דנפיק מנייהו דבורא בצלותא דביה חיון ממללן ואינון דחשות. פ ביה. צ ל"ג מרירין. ק איהו. ר ל"ג דצדיק.

הסולם

מאמר

ואלו שהם חשות בזמן קריאת ס"ת הם בצורית אלו החיות, שהן שותקות בזמן דבורו של הקב"ה כנ"ל. וצוה הקב"ה להכניס את החיות בחדר דמראה אש בית לה. שה"ס דינים הקשים המתגלים בעת גילוי החכמה (כנ"ל באד"ר אות רי"ט) ודינים אלו תקן הקב"ה שיהיו מסובבים אותם כמו בית להם לשמרם מפני החצונים שלא ינקו מהם.

שטו) ועוד אינון דחשות : ועוד. אינון דחשות בתפלה בח"י ברכות, מפני ששם הוא היחוד, יכנסו בחדר של מראה זה. דהיינו כמראה אש בית לה. דהיינו שזה יהיה שכרם. לעתיד לבא. ועוד. אינון דחשות להלכה. דהיינו ששותקים כדי לשמוע ולהבין ההלכה מפי רבם. שאמרו בה, שהשכר של ההלכה הוא ההבנה. יכנסו בחדר, שהוא היכל המראה הזה, של התורה שהוא אש, שעליה נאמר הלא כה דברי כאש נאם ה' וכפטיש יפוצץ סלע. וזהו סלע שנאמר בו ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו, שהוא המלכות. כי אלו העוסקים בתורה לשמה יוצאים להם מי התורה מתוקנים, ונאמר בהם

(דפו"י דף רכ"ט ע"ב)

עתים חשות ועתים ממללות

ותשת העדה ובעירם. ואלו שאין עוסקים בה לשמה יוצאים להם מים מרים, שנאמר בהם וימררו את חייהם בעבודה קשה, זהו קושיא. בחומר, זה קל וחומר. ובלבנים, זהו לבון הלכה.

מאמר ורגליהם רגל ישרה

שטז) תקונא רביעאה וחמשאה וכו' : תקון הרביעי והחמישי הוא, ממראה מתניו ולמעלה וממראה מתניו ולמטה. שעליהם נאמר שוקי החיות כנגד כולן (כנ"ל בשלח אות רס"ט) והם בספירות נצח והוד. כי נו"ה נקראים מתנים, וממראה מתניו ולמעלה, הוא נצח. וממראה מתניו ולמטה הוא הוד. מטטרון אות הוא בצבא שלו, שהוא צורת צדיק, שהוא יסוד, כי צדיק שהוא יסוד דז"א, הוא אות בצבא שלמעלה, באצילות, ומטטרון הוא אות בצבא שלמטה, בבריאה, מטטרון בו שדי, שהוא בגי' שדי, בו נאמר, והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק.

שיז) ורגליהם רגל ישרה : כי הרגלים של המזיקים כולן עקלתון. ורגליהם, דהיינו

הרגלים

דחיון קדישין, אתמר בהון ורגליהם רגל ישרה, מצד חיה דאיהו ישראל, ישראל כליל תלת חיון, דאתמר בהון האבות הן ס הן המרכבה.

שיח) ר) ת וכף רגליהם ככף רגל עגל, מסטרא א דחיה דאיהו שור. ונוצצים כעין נחושת קלל, מסטרא דנחש בריח דימא. דאיהו סליק לגביה ביבשתא. רצוא, מסטרא דנוריאל, דסליק רצוא. ושוב, מסטרא דשדי. דהכי סליק בחושבן. ואיהו ב סליק מטטרון.

שיט) וכד הוו ישראל שמעין קלא ממזרח, הוו רצין תמן. ולמערב הכי, וכן לדרום ולצפון. אמר קב"ה למלאכי השרת, אלין דרהטין לצלותא דמצוה, ג ורהטין לפרקא בשבתא, ורהטין למעבד ד רעותא דילי, ה ותייבין בתיובתא. קבילו לון בהיכלא דהאי מראה, דבאלין סימנין, אינון חברים בהדייכו, אינון ו דרצין ושבין באורייתא, בדבורא דהלכה, אינון רשימין בהדייכו, ואעילו לון בהאי היכלא.

שכ) הכי כד מצלין ישראל, מיכא"ל טאס עלמא בטיסא חדא. וגבריא"ל

מסירת הזהר

ר) (שם) שלח אות רע צ"ח, ח"ג רלה. ת"ז תי"ח לב: ת"ע קלא. ז"ח לט ט"א ש"ג.

חלופי גרסאות

ס ל"ג הן המרכבה. ת אריה ול"ג מן וכף עד לגביה. א ל"ג דחיה. ב ל"ג סליק. ג מוסיף ורהטין למרהט. ד תאוה; רעוה. ה ותאבין. ו רצין.

הסולם

מאמר ורגליהם רגל ישרה

הרגלים של החיות הקדושות נאמר בהן ורגליהם רגל ישרה, שהוא מצד חיה, שהיא ישראל, ישראל כולל ג' חיות שנאמר בהם האבות הן הן המרכבה.

פירוש. כי סוד היושר נמשך מקו אמצעי, שהוא ישר שאינו נוטה לא לימין ולא לשמאל, אלא ישר באמצעם. משא"כ הס"א והמזיקים הם נוטים לצד שמאל, וע"כ הם בעקלתון. וז"ש, **ורגליהם רגל ישרה מצד חיה דאיהו ישראל**, דהיינו מצד קו האמצעי שנקרא ישראל, **ישראל כליל ג' חיון**, שהם חג"ת להיותו קו **האמצעי**. משא"כ הס"א והמזיקים. שאינם חפצים **בקו אמצעי**, רגליהם עקומות. **לצד שמאל**. וז"ש, **דרגלין דמזיקין כלהו עקלתון**.

שיח) **וכף רגליהם ככף רגל עגל**: משום שהם מצד החיה שנקראת שור. שה"ס קו השמאל, ע"כ כף רגל עגל להם. **ונוצצים כעין נחשת קלל**, היינו מצד נחש בריח שבים. העולה אליו ביבשה. דהיינו שעולה להלחם עם הנחש שביבשה, ונחש ונחשת הם זכר ונקבה, שבנגד, וע"כ נאמר ונוצצים כעין **נחשת** קלל. דהיינו מצד הנחש המאיר בהם.

(דפו"י דף רכ"ט ע"ב)

רצוא הנאמר בחיות, הוא מצד נוריאל, שהוא בגי' רצוא. **ושוב** הנאמר בחיות, הוא מצד שדי, כי ושוב בגי' שדי. והוא בגי' מטטרון. כבר נתבאר זה לעיל (ויצא אות ע"א בהסולם ע"ש).

שיט) **וכד הוו ישראל** וכו': **וכשהיו** ישראל שומעים קול תורה ותפלה ממזרח היו רצים למזרח, ולמערב כך, וכן לדרום ולצפון. אמר הקב"ה למלאכי השרת, אלו הרצים לתפלה דמצוה, ורצים לשמוע השיעור בשבת, ורצים לעשות רצוני וחוזרים בתשובה, קבלו אותם בהיכל של מראה הזו, דהיינו בהיכל נצח והוד. כי בסימנים אלו, שהם **רצים** לתורה ומצות, **ושבים** בתשובה, דהיינו רצוא ושוב, **הם חברים עמכם**. כי הם רצים ושבים בתורה, כמו החיות שהם רצוא ושוב, בדבור הלכה, והם רשומים עמכם, הכניסו אותם בהיכל הזה.

שכ) **הכי כד מצלין** וכו': כך כשישראל מתפללים, מיכאל מעופף העולם בעפיפה אחת, וגבריאל מעופף בב' עפיפות, וכשהדבור יוצא מישראל בהלכה, בתפלה, ובכל מצוה, שהשכינה שם, הם **רצים** אליה אל השכינה, **ושבים** עמה עם השכינה, בשליחות אדונם. ליחדה עם הויה.

ובכל

טאס בתרין טאסין. וכד נפיק דבורא מישראל, בהלכה, בצלותא, ובכל פקודא דשכינתא תמן. אינון רצין לגבה, ושבין בה בשליחות מאריהון. ובכל אתר דשמעין קלא דאורייתא, דתמן קב״ה, אינון רצין לגבי ההוא קלא, ז ותיבין בה בשליחותא דמאריהון. דבכל קלא דשם ידו״ד לית תמן, בדבורא דלית תמן אדני, לא רצין ושבין תמן. ובג״ד, ורגליהם רגל ישרה, ש) כי ישרים דרכי ידו״ד, באתר דידו״ד תמן, איהו דרך ישרה. ואי לית תמן ידו״ד, לאו איהו דרך ישרה.

שכא) ועוד רגליהם רגל ישרה, אמרו מארי מתניתין, דמאן דמצלי, בעי לתקנא רגלוי בצלותיה, כמלאכי השרת. ככף רגל עגל, למהוי רשים בהדייהו. ובגין דא, אוקמוה רבנן, המתפלל צריך לכוון את רגליו, שנאמר וכף רגליהם ככף רגל עגל. ואמר קודשא בריך הוא, אלין דאינון רשימין בצלותייהו הכי לכוון רגלוי כוותייכו, אפתחו לון תרעי היכלא, לאעלא במראה דא.

שכב) תקונא שתיתאה, ת) ראיתי כמראה אש, הכא ראייה ממש. אמר קב״ה, מאן דייעול ח בחיזו דא, ויהא בצלותיה לביה לעילא, לשם ידו״ד, ועינוי לתתא בשמא דאדנ״י, תיעלון בהיכלא דא, כגוונא דמלאכין, וגביהן לעילא, ויראה להם לתתא, לקבל שכינתא דאיהי יראת ידו״ד.

שכג) ובראייה ושמיעה וריחא ודבור, שריא ידו״ד. בעשייה, במשוש, שמוש, הלוך, שריא אדני. ודא ראיה, דאור ט ונר, דאתמר בה א) ותורה אור.

מסורת הזהר

ש) (הושע יד) משפטים ח צ״צ. ת) (יחזקאל א) לעיל אות שיג צ״ל ז״ח מא ט״א שכ״ה. א) (משלי ו) תרומה רלז צ״צ.

חלופי גרסאות

ז ותאבין. ח בחיה. ט מוסיף ונר דאורייתא.

הסולם

מאמר ורגליהם רגל ישרה

ובכל מקום ששומעים קול תורה שהקב״ה שם, הם **רצים** אל קול ההוא, **ושבים** בו **בשליחות** אדונם. ובכל קול שאין שם הוי״ה, ודבור שאין **שם אדני**, אין מיכאל וגבריאל **רצים ושבים שם**. ומשום זה **ורגליהם רגל ישרה. כי ישרים דרכי הוי״ה**. במקום שיש שם הוי״ה, שה״ס קו האמצעי, **שם** הוא **דרך ישרה** (כנ״ל אות שי״ז) **ואם** אין שם הוי״ה, אינו **דרך ישרה**.

שכא) **ועוד. רגליהם רגל** וגו׳: **ועוד. רגליהם** רגל ישרה. אמרו בעלי המשנה, שמי שמתפלל צריך לתקן את רגליו בתפלתו כמלאכי השרת. דהיינו שרגליו תהיינה ישרות. **ככף רגל עגל**, היינו להיות רשום עמהם כך. ומשום זה העמידו חכמים, המתפלל צריך לכוון את רגליו. **שנאמר וכף רגליהם ככף רגל עגל.** ואמר הקב״ה למלאכי השרת, אלו שהם **רשומים בתפלתם** כך, **שיכוונו רגליהם** כמותכם, **פתחו**

(דפו״י דף רכ״ט ע״ב)

להם שערי ההיכל לכנס במראה זו. של נצח והוד.

מאמר ראיה שמיעה ריח ודבור

שכב) **תקונא שתיתאה**: תקון הששי. **ראיתי כמראה אש.** מה שאומר כאן ראיתי, שלא נאמר זה עד עתה, הוא משום שכאן **ראיה ממש**, **אמר הקב״ה מי שיכנס במראה הזו**, ויהיה בתפלתו, לבו למעלה לשם **הוי״ה**, **ועיניו למטה בשם אדנ״י תכניסוהו בהיכל הזה. שהוא כעין המלאכים**, שכתוב בהם, **וגביהם למעלה**, בהוי״ה, **ויראה להם**, למטה, שהיא כנגד השכינה, שהיא יראת הוי״ה.

שכג) **ובראיה ושמיעה וריחא** וכו׳: ובראיה שמיעה ריח ודבור שורה **הוי״ה**, כי ראיה שמיעה הן י״ה, ריח ודבור הן ו״ה. **בעשיה**, במשוש, שמוש, והליכה, **שורה אדני. וראיה** זו, היא ראיה שבאור ושבנר, **שנאמר**

בה

ריחא דקרבנין, דאינון צלותין. דבור באורייתא, דבור בצלותא. ועשייה דמצוה, ושמוש דילה, ומשוש דילה, והלוך דילה. וראיה ושמיעה, דלית תמן אורייתא ומצוה. קב"ה ושכינתיה לא שריא תמן. דקב"ה - שריא בראייה, וכן שכינתיה, דאורייתא ותורה אור, שכינתיה ראיה דיליה ידוד ב) במראה אליו אתודע, שכינתיה.

שכד) במחשבה מלגו בינה, בן יה. ישראל עלה במחשבה. ל הרהור חכמה, לחכימא ברמיזא. חכמה עלה במחשבה דאיהו בינה, מחשבה והרהור כלא חד. חכמה לא אשתמודע אלא בבינה, ובינה בלב. ובגין דא, מחשבה בלב, הרהור בלב.

שכה) וכן אורייתא ס"ת. מצוה *) לשמוע. וכן בחוטמא, ריח ניחח מ ליהו"ה. שכינתא איהי קרבן דיליה, עולה דיליה, וצלותא איהי כקרבן, וכריח ניחח סליקת לגביה, ואתקריבת לגביה נ בצלותא, ס והכי בדבור, ג) הלא כה דברי כאש נאם ידו"ד. ה' שכינתא, דבור דיליה.

מסורת הזהר

ב) (במדבר יב) וישב כז צ"ב. ג) (ירמיה כג) לעיל אות שטו צ"נ.

חלופי גרסאות

י ל"ג שריא. כ ל"ג שכינתיה; מוסיף קב"ה במראה אליו אתודע שכינתיה. ל ל"ג מן הרהור עד דאיהו. מ שכינתא להוי"ה. נ בגלותא. ס ותרי.

הסולם

מאמר ראיה שמיעה ריח דבור

בה ותורה אור. **ריח**, הוא הריח של הקרבנות, שהם תפלות. **דבור** הוא בתורה, דבור הוא בתפלה. **ועשיה** הוא של מצוה. **ושמוש** של מצוה. ומשוש שלה. והליכה שלה. **וראיה ושמיעה**, שאין שם תורה ומצוה, הקב"ה ושכינתו אינם שורים שם. כי הקב"ה שורה בראיה, שה"ס חכמה, וכן שכינתו. כי התורה היא תורה אור, וראיה שלו היא השכינה, כי אין החכמה נגלית אלא במלכות (כנ"ל ב"א דף רע"ו ד"ה ועוד), כי הויה, שהוא ז"א, אמר, **במראה** אליו אתודע, שהיא השכינה, שהיא **מראה** שלו.

שכד) **במחשבה מלגאו בינה** וכו': **המחשבה**, שהיא בפנים החושים רשר"ד, היא בינה, שהיא אותיות בן י"ה, משום שישראל שה"ס ז"א, שנקרא **בן**, עלה **במחשבה**, שה"ס **י"ה. הרהור**, הוא **חכמה**. כי **לחכם** די הרמז, דהיינו הרהור מטרם שבא למחשבה מתוקנת. **חכמה עלתה**, במחשבה, שהיא בינה. כי מחשבה והרהור הכל אחד, משום שהחכמה אינה נודעת אלא בבינה, ובינה בלב. ומשום זה מחשבה היא בלב והרהור הוא בלב.

ביאור. החכמה שבימין ה"ס או"א, שאין

(דפו"י דף רכ"ט ע"ב *) דף ר"ל ע"א)

נודעת שם ואין שם אלא **חסדים** בלבד. כי החכמה שבימין היא רק **חסד** (כנ"ל אות ר"ו) ולפיכך נבחנת כבלתי נודעת. כי באו"א אין הי' יוצאת מאויר. (כנ"ל ב"א דף נ"א ד"ה נחית) משא"כ הבינה, ה"ס ישסו"ת. שבהם הי' יוצאת מאויר, והחכמה נגלית בה בקו שמאל שלה. וה"ס לב (כנ"ל אות ר"ו) וע"כ היא נודעת, ונבחן, שהחכמה במקומה היא נעלמת, שאינה שם אלא חסד, אלא היא נמשכת לבינה, ושם היא נודעת. וז"ש, **הרחור חכמה, לחכימא ברמיזא** כי החכמה במקומה היא כמו הרהור בלתי מושג, שעוד לא בא לידי גילוי מחשבה. **חכמה עלה במחשבה דאיהו בינה**, כי במקום בינה החכמה נודעת ולא במקומה עצמה, וז"ש, **ובגין דא מחשבה בלב, הרהור בלב**, כלומר, שאפילו ההרהור אינו במקום החכמה, אלא במקום הבינה הנקראת לב. ששם יש ימין ושמאל חכמה ובינה, שהחכמה הרהור והבינה היא מחשבה.

שכה) **וכן אורייתא ס"ת** וכו': **וכן** יש **שמיעה** בתורה, כי מצוה לשמוע קריאת ספר התורה. **וכן בחוטם**, יש **ריח ניחוח להוי"ה**. השכינה היא קרבן של הויה, העולה שלו, והתפלה

שכו) כגוונא דשכינתא, איהי מראה דיליה, שמיעה דיליה, ריח ניחת דיליה. דבור דיליה, בריאה. הכי איהו בידין, עשיית מצוה דיליה, בגופא כריעא דיליה. בצלותא זקיפא דיליה, בצלותא עמידה ע דיליה, פ דאיהו דקיימא צ קמיה בכל אתר, וכרעת לגביה, ואתנפלת לרגלוי בנפילת אפים, למשאל מניה רחמים על בנהא, איהי ענוה לגביה, ואית לה בשת פנים ק מיניה.

שכז) ולא כשפחה בישא, לילית, חצופה בלא ענוה, לית לה בשת פנים, אימא דערב רב, ובגין דא אמר שלמה, ר אשת חיל עטרת בעלה וכרקב בעצמותיו מבישה. דשכינתא איהי מטרוניתא, שפחה דילה לילית, לית לה ענוה, ולא בשת אנפין מקב"ה. ר והכי ש בנהא ערב רב, וקב"ה עתיד לאעברא לה ולבנהא מעלמא, ת דממזרים אינון מבני ט' מדות, אסנ"ת א משגח"ת, ממזרי דרבנן.

שכח) וכן שכינה איהי שמוש דקב"ה, יחוד דיליה בצדיק חי עלמין. ואיהי הליכה דיליה, ה צדק לפניו יהלך, למעבד רעותיה. ו ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת, למעבד רעותיה. ב בראיה, בשמיעה, בריחא, בדבור, בעשיה, בגופא, בשמוש, בהלוך, בכל אבר, איהי מצוה לשמשא ליה, ולמעבד רעותיה.

מסורת הזהר

ז) (משלי יב) ב"ב ה צ"א. ה) (תהלים פה) ב"ב קמא צ"ב. ו) (בראשית כד) חיי שרה נה צ"א.

חלופי גרסאות

ע ל"ג דיליה. פ מוסיף דאיהי מזליה. צ עמיה. ק ל"ג מניה. ר הכי. ש ל"ג בנהא. ת דחמורים. א משגח"ע; בדפו"י כתבו ר"ת אנוסה שנואה נידוי תמורה מורדת שכורה גרושת הלב חצופה ערבוביא [תערובת]. ב ל"ג מן בראיה עד סוף האות.

הסולם

מאמר ראיה שמיעה ריח דבור

והתפלה היא כקרבן. שע"י הקרבן או התפלה עולה השכינה אל הוי"ה כריח ניחוח אליו. **ונקרבת אליו בתפלה.** וכך **בדבור** כתוב, הלא **כה דברי כאש נאם** הוי"ה. ח' אחרונה דהויה, שהיא השכינה, **היא הדבור** שלו.

שכו) **כגוונא דשכינתא איהי** וכו': כמו **שהשכינה היא** מראה שלו, שמיעה שלו, ריח **ניחוח** שלו, **דבור** שלו, **בריאה**, כך **היא בידים**, היא עשית מצוה שלו, **בגוף** היא כריעה שלו, **בתפלה** היא זקיפה שלו, וכן בתפלה היא **עמידה** שלו. שקבלת ג"ר נקראת זקיפה ועמידה. כנ"ל. **כי** היא עומדת לפניו בכל מקום, וכורעת אליו, ומתנפלת לרגליו בנפילת אפים לבקש ממנו **רחמים** על בניה. היא ענוה אליו, יש לה בשת פנים ממנו.

שכז) **ולא כשפחה בישא** וכו': ולא כשפחה הרעה שנקראת לילית שהיא **חצופה**, שאין לה ענוה, ואין לה בשת פנים, היא האם **של ערב רב.** ומשום זה אמר שלמה, **אשת חיל עטרת בעלה**, שהיא השכינה. **וכרקב בעצמותיו מבישה**, היא השפחה לילית. **כי השכינה** היא המלכה, השפחה שלה היא לילית, שאין לה ענוה, ולא בשת פנים מן הקב"ה, וכך הם בניה, שהם ערב רב, והקב"ה עתיד **להעביר** אותה ואת בניה מן העולם, שהם ממזרים מבני ט' מדות אסנ"ת משגח"ת. שהן ראשי תיבות, אנוסה שנואה נדה תמורה מורדת שכורה גרושה חצופה תערובת. שהם ממזרים מדרבנן.

שכח) **וכן שכינה איהי שמוש** וכו': וכן השכינה היא **שמוש** של הקב"ה, היחוד שלו בצדיק ח"י עולמים, שהוא יסוד. והשכינה היא **הליכה** שלו. **צדק לפניו יהלך**, לעשות **רצונו**. והשכינה נקראת צדק. וכן **ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת**, דהיינו השכינה הנקראת רבקה, **שיוצאת** אליו **לעשות רצונו**. וכן **בראיה**, **בשמיעה**, **בריח**, **בדבור**, **בעשיה**, **בגוף**, **בשמוש**, **בהלוך**, **ובכל אבר**, היא **מצוה לשמש** אותו **ולעשות רצונו**.

שכט) ובנהא, הכי אינון בדיוקנהא, בני ג ענוה, בני בשת אנפין, כלהו כמדות דילה. ובגין דא מני קב"ה למשה, ז) ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שונאי בצע. אנשי חיל, מסטרא דימינא דאברהם, דתמן ראייה דאורייתא, ח) מימינו אש דת למו. יראי אלהים, מסטרא דיצחק, דתמן שמיעה, דאמר חבקוק נביאה ט) יי' שמעתי שמעך יראתי. אנשי אמת, ד מסטרא דיעקב, דתמן ריח ניחח לידוד, בחוטמא. שונאי בצע, מסטרא דדבור, סמכא רביעאה, דאדם הראשון, דאתחבר באבהן. תלת חיון אינון, אריה שור נשר, בראייה שמיעה ריחא, אדם בדבור.

של) ושמת עליהם שרי אלפים, מסטרא דאת א'. ושרי מאות, מסטרא דאת ד' ד' מאות שנה דאשתעבידו ישראל ה במצרים. שרי חמשים נ'. ושרי עשרות י'.

שלא) ישראל באינון מדות אשתמודעון, דאינון בנוי דקב"ה ושכינתיה. למהוי בהון אנשי חיל, כגון אשת חיל עטרת בעלה, מארי דחסד. יראי אלהים. אנשי אמת, ולא אנשי שקר, דבני י) ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב ולא ימצא בפיהם לשון תרמית. ושונאי בצע, כב"נ שמח בחלקו. ולא כערב רב בנוי דשפחה בישא, דאינון כחויא דכל ארעא קדמיה. ההי"ד כ) ונחש עפר לחמו, ודחיל למשבע מעפרא, דדחיל דתחסר ליה. והכי מארי בצע. דלא שבעין מכל ממון דעלמא.

מסורת הזהר

ז) (שמות יח) יתרו מה צ"א. ח) (דברים לג) ויצא ג צ"ה. ט) (הבקוק ג) בהר יג צ"ח. י) (צפניה ג) אזרא רבא פט צ"ס. כ) (ישעיה סה) פקודי רפז צ"מ.

חלופי גרסאות

ג ערוה. ד דריח ול"ג מסטרא דיעקב דתמן ריח. ה מוסיף במצרים בדלות דאורייתא.

הסולם

מאמר

שכט) **ובנהא הכי אינון** וכו': ובניה של השכינה, שהם ישראל, **הם** גם כן בצורתה, **שהם בני ענוה, בני בשת פנים** כולם כמו **מדות שלה.** ומשום זה, **צוה הקב"ה למשה, ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלקים אנשי אמת שונאי בצע.** אנשי חיל מצד ימין, **שהוא אברהם** שהוא חסד שנעשה חכמה. כי בעת גדלות דז"א, עולים חג"ת ונעשים חב"ד. כנודע. **ששם הראיה** של התורה, **מימינו אש דת למו. יראי אלקים הוא מצד יצחק,** שהוא גבורה שנעשתה בינה, **ששם שמיעה.** שאמר **חבקוק הנביא ה' שמעתי שמעך יראתי. אנשי אמת,** מצד יעקב, שהוא ת"ת שנעשה דעת, **ששם ריח ניחוח להוי"ה, בחוטם. שונאי בצע,** מצד הדבור, שהוא מלכות, עמוד הרביעי, שהוא בחינת **אדם הראשון שנתחבר באבות,** ונחשב להם למלכות (כנ"ל ויחי אות תת"ג) והמלכות נקראת **אדם,** כי **ג' חיות, הם אריה** (דפו"י דף ר"ל ע"א)

ראיה שמיעה ריח דבור

שור ונשר, שהם חג"ת, **בראיה שמיעה וריח,** כנ"ל, ועמוד הרביעי אליהם, **הוא פני אדם** בדבור. דהיינו **אדם** הראשון.

של) **ושמת עליהם שרי אלפים:** היינו מצד **אות אלף,** דאדני. **ושרי מאות,** היינו מצד **אות ד'** דאדני, שה"ס **ד' מאות** שנה שנשתעבדו ישראל במצרים. **שרי חמשים,** היינו **נ'** דאדני. **ושרי עשרות,** היינו **י'** דאדני.

שלא) **ישראל באינון מדות** וכו': ישראל ניכרים באלו המדות שהם בניו של הקב"ה ושכינתו, שיהיה בהם **אנשי חיל,** דהיינו **כמו אשת חיל עטרת בעלה,** שהם **בעלי חסד.** כנגד חסד דז"א. **יראי אלקים,** כנגד **גבורה** דז"א. **אנשי אמת,** כנגד ת"ת דז"א. **ולא אנשי שקר. כי בני ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב ולא ימצא בפיהם לשון תרמית.**

ושונאי

שלב) ובג"ד אוקמוה מארי מתניתין, לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה. בגין דקב"ה איהו סתים בסתרי התורה, במאי אשתמודע. במצות, דאיהי שכינתיה, דאיהי דיוקניה. כגוונא דאיהו ענו, שכינתיה ענוה. איהו חסיד, ואיהי חסידה. איהו גבור, ואיהי גברת על כל אומין דעלמא. איהו אמת, ואיהי אמונה. איהו נביא, ואיהי נביאה. איהו צדיק, ואיהי צדקת. איהו מלך, ואיהי מלכות. ז איהו חכם, ואיהי חכמתא. איהו מבין, ואיהי תבונה דיליה. איהו כתר, ואיהי עטרה דיליה, עטרת תפארת. ובג"ד אוקמוה רבנן, כל מי שאין תוכו כברו אל יכנס לבית המדרש. כדיוקנא דקב"ה, דאיהו ז תוכו ושכינתא ברו, איהו תוכו מלגו, ואיהי ברו ח מלבר, ולא אשתגיאת איהי ט דלבר, מההוא דלגו, לאשתמודעא דהיא אצילותיה, ולית אפרשותא תמן כלל, י) דמבית ומבחוץ תצפנו.

שלג) ובגין דאיהו ידוד, סתים מלגיו, לא אתקרי אלא בשכינתיה, אדני. ובגין דא אמרו רבנן, לא כשאני נכתב אני נקרא, בעוה"ז, נכתב אני בידו"ד, ונקרא אני באדנ"י. אבל בעוה"ב, נכתב בידו"ד, ונקרא בידו"ד. למהוי רחמי מכל סטרא ובגין דא מני קב"ה למלאכי השרת, מאן דלא יהא תוכו כברו, יבכל אבריו פנימאין וחצונין, לא ייעול בהיכלא דא. ובגין דא אמר קרא, יא) כ הצור תמים פעלו. ב) תמים תהיה עם יי' אלהיך.

מסורת הזהר

ל) (שמות כה) תק"ח קכ ט"ג של"ה. מ) (דברים לב) תולדות לז צ"ה. נ) (שם יח) וישלח יב צ"ת ז"ח כו ט"ג ש"א.

חלופי גרסאות

ו איהו ואיהי חכמתו. ז כברו. ח ל"ג מלבר. ט מלבר. י לא ייעול בהיכלא דא בכל אברין פנימאין וחצונין. כ ל"ג הצור תמים פעלו.

הסולם

מאמר ראיה שמיעה ריח דבור

ושונאי בצע, כנגד מלכות. **כאדם השמח בחלקו**. ולא כערב רב בניה של שפחה הרעה, לילית, שהם כנחש שכל הארץ לפניו, כ"ש. ונחש עפר לחמו, ועכ"ז הוא ירא לאכול העפר לשובע, כי ירא אולי תחסר לו. וכך הם אנשי בצע שאין להם שובע מכל הכסף שבעולם.

שלב) **ובג"ד אוקמוה מארי** וכו': ומשום זה העמידו בעלי המשנה, לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה. כי הקב"ה הוא סתום בסתרי תורה, במה הוא נודע. במצות, שהן השכינה, שהיא צורתו. כמו שהקב"ה הוא ענו, כן שכינתו ענוה. הוא חסיד, והיא חסידה. הוא גבור, והיא גבורה על כל אומות העולם. הוא אמת, והיא אמונה. הוא נביא, והיא נביאה. הוא צדיק, והיא צדקת. הוא מלך, והיא מלכות. הוא חכם, והיא חכמה. הוא מבין, והיא תבונה שלו. הוא כתר, והיא עטרה שלו, עטרת תפארת. ומשום זה העמידו חכמים, כל מי שאין תוכו כברו, אל יכנס לבית המדרש. דהיינו כצורתו של הקב"ה, שהוא **תוכו** ושכינתו ברו, הוא תוכו בפנים, והשכינה **ברו מבחוץ**, ולא נשתנתה היא שמבחוץ, מאותו שבפנים, שתהיה נודעת שהיא אצילות שלו, ואין פירוד שם כלל, שז"ס מבית ומבחוץ תצפנו.

שלג) **ובגין דאיהו הוי"ה** וכו': ומשום שהוא הוי"ה סתום מבפנים, אינו נקרא אלא בשכינתו, אדנ"י. ומשום זה אמרו רבנן, לא כשאני נכתב אני נקרא, בעולם הזה, נכתב אני בהוי"ה, ואני נקרא באדנ"י. אבל בעולם הבא אני נכתב בהוי"ה ונקרא בהוי"ה, כדי שיהיו רחמים מכל צד. ומשום זה צוה הקב"ה למלאכי השרת, מי שלא יהיה תוכו כברו בכל האברים הפנימים והחצונים, לא יכנס בהיכל הזה. ומשום זה אמר הכתוב, **הצור תמים פעלו**. **תמים תהיה עם** ה' אלקיך, דהיינו שתוכו וברו שוים.

(דפו"י דף ר"ל ע"א) תקונא

שלד) תקונא שביעאה, ס כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם. אמרו רבנן, מן ע וארא עד כמראה הקשת הן הן מעשה המרכבה. ואמרו חכמים, כשהיה ר״ע דורש במעשה מרכבה, ל ירדה אש מן השמים, וסבבה האילנות. והיו מתקבצין מלאכי השרת מ כבמזמוטי *) חתן וכלה. בגין דלית יחודא וקשורא ומרכבה, לשם ידו״ד באדנ״י, אלא בצדיק. דאיהו קשת, נ דביה מרכבתא שלימתא ס דלעילא, יאהדונה״י.

שלה) ע שכינתא איהי מעשה בראשית, ואוקמוה, אין דורשין במעשה בראשית בשנים. בגין דענפין דאילנא, אינון פרודות מלמעלה בכנפי חיון, ידו״ד לימינא, אדנ״י לשמאלא. חתן לימינא, כלה לשמאלא. כד אתיין לה לחופה, בכמה מיני נגונא, צריכין ישראל לאתערא לון לתתא, בשירות ותשבחות, בכל מיני נגונא בצלותא, הא קא אתיין לחופה.

שלו) פ וצריכין ישראל למיהב קדושין לכלה. צ מחתנא, בקשורא דתפלה דיד, למהוי קשירא ליה, ולעטרא לון בתפילין ק דרישא, דאיהו פאר, ההו״ד, פ) פארך חבוש עליך. ותלת כריכין דרצועה, לקבל ג׳ קדושות, דאינון קדוש קדוש קדוש, ר קדושה לך ישלשו. וצריך לברכא לון בשבע ברכאן, ש דאינון שבע ברכות דק״ש, בשחר שתים לפניה ואחת לאחריה. ובערב שתים לפניה ושתים לאחריה.

מסורת הזהר

ס) (יחזקאל א) נח צה צ״ג. ע) (שם) יתרו עט צ״ב.
פ) (יחזקאל כד) ת״ז תי״ע קל: בהשמטות ת״ו קמד: תק״ה קא ט״ג ש״י.

חלופי גרסאות

ל ירד מן החמור וירדה. מ במזמוטי. נ דאיהי. ס יאהדונה״י דלעילא. ע ל״ג שכינתא. פ צריכין. צ בחתנא בקשור דיד ול״ג בתפלה. ק ל״ב דרישא. ר מוסיף רצועה קדושה. ש באינון.

הסולם

מאמר קשת תפלין ציצית תכלת לבן וק״ש

מאמר קשת תפלין ציצית תכלת לבן וק״ש

שלד) **תקונא שביעאה** וכו׳: **תקון השביעי, הוא, כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם. אמרו חכמים, מן וארא והנה רוח** סערה וגו׳ **עד כמראה הקשת, הן הן מעשה מרכבה. ואמרו חכמים, כשהיה רבי עקיבא דורש במעשה מרכבה, ירדה אש מן השמים, וסבבה האילנות, והיו מתקבצים מלאכי השרת** כבתענוגי **חתן וכלה.** כי המרכבה ה״ס יחוד הויה אדני, שה״ס חתן וכלה. וע״כ נשלם מעשה מרכבה בפסוק כמראה **הקשת. משום שאין יחוד וקשר ומרכבה לשם הוי״ה באדנ״י, אלא על ידי צדיק,** שהוא יסוד **הנקרא קשת. שבו המרכבה שלמעלה, שהיא יאהדונה״י, שלמה.**

שלה) **שכינתא איהי מעשה** וכו׳: השכינה היא מעשה בראשית. והעמידו, אין

(דפו״י דף ר״ל ע״א *) דף ר״ל ע״ב)

דורשין במעשה בראשית בשנים (חגיגה יא:) **משום שענפי האילן, שהם החיות, הם פרודות מלמעלה בכנפי החיות,** (כנ״ל אות שי״ב) **הויה לימין, ואדני לשמאל.** כי ז״א ה״ס חסדים שבימין והמלכות ה״ס שמאל, בלי יחוד זב״ז, ונמצא **שהחתן הוא לימין, והכלה היא בשמאל. וכשמביאים אותה לחופה** (עי׳ תרומה אות קכ״ו) **בכמה מיני נגון, צריכים ישראל לעורר אותם מלמטה,** אל היחוד, **בשירות ותשבחות בכל מיני נגון בתפלה, כי הנה הם באים לחופה.** דהיינו אל היחוד (כמ״ש שם).

שלו) **וצריכין ישראל למיהב** וכו׳: **וישראל צריכים לתת** טבעת **קדושין** מן החתן **אל הכלה, בקשר של תפלה של יד, שתהיה** השכינה **קשורה** לז״א. **ולעטרם בתפלה של** ראש, שה״ס להמשיך להם מוחין דג״ר. **שהוא פאר. שנאמר פארך חבוש עליך. וג׳ כריכות של**

שלז) וכלה בחופה, ת דאיהי בדיוקנא דכנפי א מצוה, בציצית מוזהבות, ותכלת ולבן, ב כסא דין וכסא רחמים, כליל דא בדא. וכמה קשרים וחליין, סחרניה. בכמה מרגלאן ואבנין יקירין, מליין סגולות, סחרין לגביה, כדיוקנא דזגין ורמונין, ג דלבושי מלכא ומטרוניתא, דאינון ד' בגדי לבן, וד' בגדי זהב, ד מסטרא דתרין שמהן, ידו"ד אדנ"י, כשמו כן כסאו, כן חופתו, כן לבושו. רשים שמיה בכלא, כד בעי לאעלא ה בהיכליה, למהוי תמן ו חתן בכלתיה, בח"י ברכאן דצלותא, דאיהי כמראה הקשת.

שלח) אין דורשין במרכבה ביחיד, ז בגין דההדורש ליחיד, עמיה הא אינון שנים בדרשא. ולא צריך תמן למשמע קלא בצלותיה. אלא צ רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע, ובהאי רזא ק) והזר הקרב יומת. והכי ח בצלותא כל חד מצלי בחשאי, דלא ט אשתמע צלותיה לגבי חבריה. י כגון מאן דדריש כ לחבריה, וישתיק דבור לגביה, לא צריך למעבד ל אלא דבור בחשאי, דלא ישמע חבריה. ובג"ד אוקמוה רבנן, כל המשמיע קולו בתפלתו, ה"ז מקטני אמנה.

מסורת הזהר

צ) (ש"א א) ב"א קצ צ"ג. ק) (במדבר ג) צו נט צ"מ.

חלופי גרסאות

ת ל"ג דאיהי. א ריאה. ב מוסיף לאקנא לון כסא. ג לבוש. ד בסטר. ה בהיכלא ליחדא תמן בצלותא בח"י ברכאן דצדיק דאיהו. ו ל"ג חתן ז הדורש ליחוד עמיה דהא ול"ג בגין. ח באצילות. ט ישתמע. י כ לרוב. ל ל"ג אלא.

הסולם

מאמר קשת תפלין ציצית תכלת לבן וק"ש

של הרצועה על האצבע האמצעית, שהיא כנגד ג' קדושות, שהם קדוש קדוש קדוש, קדושה לך ישלשו (כנ"ל אות רצ"ח). וצריך לברך אותם בשבע ברכות, שהם שבע ברכות דקריאת שמע, בשחרית, שתים לפניה ואחת לאחריה. ובערב, שתים לפניה ושתים לאחריה.

מאמר מעשה מרכבה ותפלה

שלז) **וכלה בחופה דאיהי** וכו': **והכלה בחופה**, דהיינו ביחוד ק"ש שנקרא חופה (כנ"ל תרומה אות קכ"ו) **היא בצורת כנפי מצוה, שהם בציצית מוזהבות**, כלומר שכרוכות עם תכלת, שה"ס הארת חכמה הנמשכת מן צד שמאל דבינה, הנקרא זהב. וע"כ הציצית כמו מוזהבות בתכלת. **ותכלת ולבן** שבציצית, **הם כסא דין וכסא רחמים כלולים זה בזה.** כי תכלת היא דין ולבן הוא רחמים. **וכמה קשרים וחוליות סביב הציצית, בכמה מרגליות ואבנים יקרות** דהיינו אורות חכמה וחסדים, **מלאות סגולות מסבבים אותו כצורת פעמונים ורמונים** (כנ"ל בלק אות תל"ה) **של לבושי המלך והמלכה, שהם ד' בגדי לבן** דז"א, **וד' בגדי זהב**, דמלכות, שהן מצד ב' השמות

הוי"ה אדנ"י. **כשמו כן כסאו, כן חופתו, כן לבושו. שמו רשום בכל**, שהוא יסוד הנקרא **כל, כאשר רוצה לכנס בהיכלו להיות שם החתן בכלה שלו**, בח"י ברכות הנפלה, שח"י רומז על היסוד, **שהוא כמראה הקשת.** דהיינו היסוד, כנ"ל.

שלח) **אין דורשין במרכבה** וכו': **ועל תפלת י"ח**, אמרו, **אין דורשין במרכבה ביחיד. משום שהדורש ליחיד**, הנה היחיד עמו. **הם שנים בהדרוש, ואינו צריך להשמיע שם קול בתפלתו, אלא רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע. ובזה, הוא סוד, והזר הקרב יומת. וכך הוא בתפלה, כל אחד מתפלל בחשאי שתפלתו אינה נשמעת לחבירו.** שע"ז אמרו אין דורשין וכו', **כמו הדורש לחבירו, והוא רוצה להשתיק הדבור אליו, שלא ישמע, אינו צריך לעשות אלא דבור בחשאי, ואז לא ישמע חבירו. ומשום זה העמידו חכמים כל המשמיע קולו בתפלתו הרי זה מקטני אמנה.**

שלט) ובג"כ חיון אשא לעילא, ממללן כענפין דאילנא, דהוו מתקבצין תמן. במזמוטי חתן וכלה. באן אתר. בק"ש, דתמן ואשמע את קול כנפיהם. דאינון ס"ד מ לד' גדפין, ד' זמנין נ ס"ד, סלקין ס רנ"ו. והאי איהו, ר רנו ליעקב שמחה. אימתי. לבתר דנטיל נוקמא משנאוי, ויוקיד טעוון דלהון, ההי"ד ש) ובאבוד רשעים ע רנה.

שמ) ותליין ס"ד, מן תמניא א"ז. והכי ס"ד פ מתמניא צ א"ז לד' סטרין, רנ"ו. וכד מטי לל"ב, דאינון א"ז א"ז א"ז, דאינון ח' ח' ח', אתחבר י לכל סטר, ק למהוי ח"י יהו"ה, בח"י ברכאן דצלותא, דאית בהון ח"י זמנין ידו"ד, דסלקין ע"ב. בההוא זמנא ר דמתחברא יהו"ה באדנ"י בח"י עלמין יאהדונהי, מיד ש חיון דאש חשות. מה כתיב ת בהון. ת) בעמדם תרפינה כנפיהם, בעמדם ישראל א בצלותא, תרפינה כנפיהם, דלא ב ישתמודעון עד ההיא שעתא.

שמא) והאי איהו רק שפתיה נעות. דאינון כנפי החיות, וקולה לא ישמע. ג מה דהוי חשמל, חיון אשא ממללן, אינון חשות. ובג"ד תקינו צלותא ד בחשאי, והכי מעשה מרכבה בחשאי, למללא תמן בחשאי, בינו לבין עצמו. ג' צלותין תקינו, ובכלהו ח"י יהו"ה, דאינון ע"ב אתוון, בכל צלותא, בתמני סרי ברכאן,

מסורת הזהר

ר) (ירמיה לא) לעיל אות קצא צ"ב. ש) (משלי יא) לעיל אות רסט צ"ת. ת) (יחזקאל א) לעיל אות רפב צ"ט.

חלופי גרסאות

מ ל"ג לד'. נ ל"ב ס"ד. ס ל"ג רנ"ו והאי איהו. ע מוסיף רנה איהו הגר [מ' שנין] לאשלמא ע"ב ע"ב ע"ב. פ מסתמנ'. צ ל"ג א"ז. ק ח"י למהוי; ל"ג למהוי ח"י; ח"י ול"ג למהוי. ר מתחברא. ש דחיון. ת בעמדם תרפינה כנפיהם ול"ג מן בהון עד דלא. א בגלותא. ב אשתמודעון. ג ל"ב מה. ד ל"ג מן בחשאי עד בחשאי.

הסולם

מאמר

שלט) **ובג"כ חיון אשא** וכו': ומשים זה, חיות אש למעלה, ממללות כענפי האילן, שהם מלאכי השרת, שהיו מתקבצים שם בתענוגי חתן וכלה (כנ"ל אות של"ד) באיזה מקום. הוא ביחוד קריאת שמע, שה"ס חופה (כנ"ל תרומה אות קכ"ו) ששם נאמר, ואשמע את קול כנפיהם, כי עוד אין שם יחוד התחתון יאהדונה"י ועי"כ הם ממללות, (כנ"ל אות ש"י) שהם ס"ד לד' כנפים. כלומר, ד' חיות שכל אחת כלולה מד', הם ט"ז חיות, ולכל חיה ד' כנפים, ד' פעמים ט"ז הם ס"ד. וגם הכנפים כלולות זו מזו, ויש בכל כנף ד' כנפים. וא"כ יש להכפיל ד' פעמים ס"ד, העולים רנ"ו. וזה הוא, רנ"ו ליעקב שמחה. מתי. אחר שיקח נקמה משונאיו וישרף האלילים שלהם. ז"ש ובאבוד רשעים רנ"ה. בגי' רנ"ו עם הכולל.

שמ) **ותליין ס"ד מן** וכו': וס"ד תלוים **מן** שמונה פעמים **אז**. כי **אז**, מורה על שמונה אותיות היחוד יאהדונה"י (כמ"ש לעיל באות ר"ס. ובת"ז תקון ל"ח דף ע"ח ע"ב) **וכך ס"ד**

(דפו"י דף ר"ל ע"ב)

מעשה מרכבה ותפלה

העולים משמונה פעמים **אז**, אם תכפילם **לד' צדדים**, עולים רנ"ו. וכשמגיע לל"ב, שהוא אז אז אז, שהם ח' ח' ח', העולים ל"ב. **מתחברת** עמהם **י'** לכל צד, **להיות חי הוי"ה**, דהיינו שיסוד הנקרא ח"י, מתחבר בהוי"ה, **בח"י ברכות התפלה**, שיש בהם ח"י פעמים **הוי"ה**, **שעולים** ע"ב אותיות, **בעת ההיא שמתחבר הוי"ה באדנ"י בח"י עלמין**, דהיינו יאהדונה"י, ע"י היסוד הנקרא חי עולמים, **מיד חיות אש חשות**. כי בזמן היחוד הם חשות (כנ"ל אות ש"י) **מה כתוב בהם, בעמדם תרפינה כנפיהם**. שפירושו, **בעמדם ישראל בתפלה**, שאז זמן היחוד, תרפינה כנפיהם, **שלא יהיו נודעים עד שעה ההיא**. כלומר שתרפינה חשות.

שמא) **והאי איהו רק** וכו': **וזה הוא, רק שפתיה נעות, שהם כנפי החיות, וקולה לא ישמע. למה שהחשמל היה** מקודם לכן **חיות אש ממללות הם עתה חשות. ומשים זה תקנו התפלה בלחש. וכך מעשה מרכבה בלחש**

דאינון רי"ו, וכלילן בחסד, בע"ב, ה עם ל"ב נתיבות, והיינו ר"ן חסרין ב'. דכלילן בעמודא דאמצעיתא.

שמב) דמקרבנא אשתמע צלותא, צלותא מקרבנא. כגוונא דאתמר בהון, א) ואשמע את קול כנפיהם. הכי בכרובים, ב) וישמע את הקול מדבר אליו. כגוונא דכבש סלקין ונחתין ביה קרבנין ועלוון. הכי בצלותא, מלאכין סלקין ו תרי ונחתי תרי. וכגוונא דסיני, דביה משה ואהרן סלקין ונחתין, סלקין תרין ונחתין ב'. ובפקודא דא, אתרמיזו כל פקודין דאורייתא.

שמג) והכי כד ז הוה פתח ר"ע במעשה מרכבה, פומיה הוה סיני, וקליה הוה סלם, דביה מלאכין סלקין ונחתין. בכל דבור ודבור דיליה, הוה רכיב עליה מלאך מטטרו"ן. איהו רכב לשכינתא, דכלילא ח ביה ספירן עמודא דאמצעיתא, דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א מלגו. דשכינתא כלילא מ' ספירן, דלבר. וקב"ה ושכינתיה, רכב ומרכבה. ט עמודא דאמצעיתא, רכב לעלת העלות. י ושכינתיה, רכב

מסורת הזהר

א) (שם) לעיל אות רם צ"ת. ב) (במדבר ז) אחרי יח צ"ב.

חלופי גרסאות

ה ל"ג עם ל"ב נתיבות. ו ונחתין ול"ג תרי ונחתי תרי. ז ל"ג הוה. ח בעשר. ט מוסיף לעלת העלת עמודא לעלת [ועלת] העלת ול"ג מן עמודא עד איהו. י ושכינתא איהי מרכבה לגבי עמודא.

הסולם

מאמר מעשה מרכבה ותפלה

בלחש. לדבר שם בלחש בינו לבין עצמו. ג' תפילות תקנו, ובכל אחת ח"י פעמים הויה, שהם ע"ב אותיות בכל תפלה בי"ח החתימות שבי"ח ברכות, וג"פ ע"ב הם רי"ו אותיות, וכלולות בחסד, שהוא ג"פ ע"ב עם ל"ב נתיבות החכמה, שהם ר"ן חסר שנים, דהיינו שעולים רמ"ח, שהוא חסד. שהם כלולים בעמוד האמצעי, שהוא חסד.

שמב) **דמקרבנא אשתמע צלותא** וכו': מן קרבן נלמד על התפלה, ותפלה נלמד מקרבן. כמו שנאמר בתפלה, ואשמע את קול כנפיהם, כנ"ל, כך בכרובים, שה"ס קרבן, דהיינו יחוד הויה אדני הנעשה בקרבן, נאמר וישמע את הקול מדבר אליו. ואנו לומדים תפלה מקרבן, שכתוב בו הקול מדבר, שרומז על קול ודבור, שהם הויה אדני, אף בתפלה, אע"פ שנאמר רק ואשמע את קול כנפיהם, ולא נזכר בו דבור, גם שם הדבור בכלל. וכמו בכבש המזבח, שעולים ויורדים בו קרבנות ועולות, כך בתפלה עולים שני מלאכים ויורדים שנים. וכמו בסיני שבו עלו משה ואהרן וירדו, ונמצא שהיו עולים שנים וירדו שנים. ובמצוה זו של התפלה, נרמזו כל המצות שבתורה.

פירוש נודע שקו האמצעי מתקן את

(דפו"י דף ר"ל ע"ב)

הקוין, שהחסד יאיר ממעלה למטה. והארת החכמה תאיר ממטה למעלה (כנ"ל ב"א דף ס' ד"ה מחלוקת). וע"כ הארת החסד מכונה ירידה. והארת החכמה עליה. וז"ש, כגוונא וכו' ואשמע את קול כנפיהם, הכי בכרובים וישמע את הקול מדבר וגו'. קול ה"ס הארת חסדים דז"א. דבור ה"ס הארת חכמה. ולמדים זה מזה אשר בואשמע את קול כנפיהם הנאמר בתפלה גם הדבור בכלל כמו בכרובים. דהיינו שיש בתפלה הן הארת החסדים והן הארת החכמה. וז"ש, כגוונא דכבש, סלקין ונחתין וכו' שהיתה בו הארת החכמה שה"ס סלקין, והארת החסדים שה"ס נחתין. הכי בצלותא מלאכין סלקין תרי ונחתי תרי. שגם כאן, יש ב' מיני הארות דרך ירידה ודרך עליה שהם חכמה וחסדים. וז"ש, ובפקודא דא אתרמיזו כל פקודין דאורייתא. כי כל מצות התורה נכללו בב' אורות אלו, כי רמ"ח מצות עשה ה"ס חסדים, ושס"ה מצות לא תעשה ה"ס תקוני הארת החכמה.

שמג) **והכי כד הוה** וכו': וכך כשפתח ר' עקיבא במעשה מרכבה, פיו, היה סיני, וקולו, היה סולם, שבו המלאכים עולים ויורדים. בכל דבור ודבור שלו היה רוכב עליו המלאך מטטרון

לעמודא דאמצעיתא. ועלת העלות איהו דמיחד לכלא, ומסדר לכלא, ונהיר בכלא. נהוריה אעבר בנשמתא וגופא ולבושא. ולית ביה שנוי ושותפו וחושבן ותמונה ודמיון מכל מרכבתא, כ ומראה ודמיון דאתחזייא ל בעין השכל. דרגין עלאין ותתאין, אינון רכב ומרכבתא לגביה, ועליה לית מאן דרכיב.

שמד) קשת, סימן תקיעה שברים תרועה. מ ואינון סימן מרכבה דאבהן. תקיעה, דאברהם. שברים, דיצחק. תרועה, דיעקב. דאתמר ביה ג ותרועת מלך בו. וג' גוונין אתחזיין ביה, חוור סומק וירוק. ומסטרא דגבורה, אתקרי *) ד קשת גבורים נ חתים. ומסטרא דימינא, ה כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם. כד אתחזי ביום הגשם, אחזי רחמי. וכד אתחזי בלא מטרא, אחזי דינא. מעורב בין מטרא ושמשא, אחזי דינא ורחמי כליל. והאי איהו ש מן שדי, תלת ענפי אבהן, דאינון ידו"ד אלהי"נו ידו"ד, תלת שמהן לקבל תלת ענפי אבהן. ס ובהון י"ד אתוון, בחושבן ד"י מן שדי. ולבוש דשדי, מטטרון, דהכי סליק בחושבן שדי. ע"כ ע.

שמה) **) אר"ש, מאן דפתח פתחא יימא. א"ר אלעזר, תנינן, כל מאן דאמר

מסורת הזהר

ג) (שם כג) ויחי ה צ"א. ד) (ש"א ב). ה) (יחזקאל א) לעיל אות שלד צ"ס.

חלופי גרסאות

כ דמראה. ל כעין כל. מ ל"ג מן ואינון עד דיעקב. נ ל"ג חתים. ס ל"ג ובהון. ע בדפוי כתבו ובחב'רא קדמאה תמן תנינן מאן אחזי קשת ריי"ד ב' אר"מ שפיר קאמרת שם רט"ו ב'.

הסולם

מאמר מעשה מרכבה ותפלה

מטטרון. הוא רכב אל השכינה, כי כלולים בו ספירות עמוד האמצעי שהוא ז"א, שהוא יו"ד ה"א ואו"ו ה"א, הם בפנים, והשכינה הכלולה מיוד ספירות, היא בחוץ עליו. והקב"ה ושכינתו הם רכב ומרכבה. עמוד האמצעי הוא רכב לעלת העלות, שהוא א"ס, ושכינתו היא רכב לעמוד האמצעי. ועלת העלות, שהוא א"ס, הוא המיחד הכל, ומסדר הכל, ומאיר בכל. אורו עובר בנשמה וגוף ולבוש, ואין בו שינוי ושותפות וחשבון ותמונה ודמיון, מכל מרכבה ומראה ודמיון הנראים בעיני השכל. המדרגות העליונות והתחתונות הן רכב ומרכבה אליו, ועליו אין מי שרוכב.

שמד) קש"ת סימן תקיעה וכו': קש"ת, הוא סימן תקיעה שברים תרועה. והם סימן המרכבה של האבות, תקיעה היא אברהם. שברים היא יצחק. תרועה היא יעקב, שנאמר בו ותרועת מלך בו. וג' צבעים נראים בו, בקשת, לבן אדום וירוק. ומצד הגבורה נקרא היסוד, קשת גבורים חתים. ימצד הימין שהוא חסד נקרא, כמראה הקשת אשר יהיה בענן (דסו"י דף ר"ל ע"ב *) דף רל"א ע"א **) דף רכ"ו ע"א)

ביום הגשם. כשנראה ביום הגשם נראה רחמים, וכשנראה בלא גשם נראה דין. ואם מעורב בין גשם ושמש, מראה שדין ורחמים כלולים. וזה הוא ש' של שדי, המורה על ג' ענפי אבות, שהם הויה אלקינו הויה, שהם ג' שמות כנגד ג' ענפי האבות, שהם חג"ת. ובהם בג' שמות אלו, י"ד אותיות, בחשבון ד"י מן שדי. ושדי הוא יסוד דז"א, והלבוש דשדי, הוא מטטרון שהוא בגימטריא שדי.

(ע"כ רעיא מהימנא)

מאמר האומר תהלה לדוד בכל יום

שמה) אר"ש מאן דפתח וכו': א"ר שמעון, מי שפתח פתח יאמר. (זהו המשך אחר דברי ר' אלעזר לעיל אות רל"ז) א"ר אלעזר. למדנו, כל מי שאומר תהלה לדוד בכל יום ג"פ הוא בן עולם הבא. וכבר למדנו הטעם. שהוא משום שכתוב בה פותח את ידיך שהוא תפלה על מזון. ושואל, אם הטעם הוא משום פרנסה ומזון של כל העולמות, היה צריך לומר ב' פעמים, כי ב' פעמים הם בכל יום, בבוקר ובערב

תהלה לדוד בכל יום תלת זמנין, איהו בר עלמא דאתי. והא אתמר טעמא. אי בגין פרנסה ומזונא דכל עלמין, תרין זמנין אינון בכל יומא בצפרא ובפנייא, דכתיב ו בתת יי׳ לכם בערב בשר וגו׳, פ אמאי תלת זמנין בכל יומא. אלא תרין צ למזונא דבני אינשי ודכל עלמא. וחד למיהב תוקפא להההוא אתר דפתיחו ידוי.

שמו) ק ותרין מזונין ר אלין משניין דא מן דא, ש וכלהו תלת מזוני כתיבי הכא, ז ואתה נותן להם את אכלם בעתו, דא מזונא דעתירי, דיהיב מיכלא סגי בעתו, ת הא חד. תרין, דכתיב ומשביע לכל חי רצון, דא א מזונא דמסכני, דאינון שבעין מרצון, ולא מגו מיכלא סגי. ב תלת דכתיב פותח את ידך, דא תוקפא להההוא אתר, ג ובפתיחו דידוי, נפקא ד רצון ה ושבעא לכלא.

שמז) תו הכי אוליפנא, דלא איהו אלא תרי זמני, ו בגין מזונא ופרנסה בכל

מסורת הזהר **חלופי גרסאות**

ו) (שמות טו). ז) (תהלים קמה) ויקרא קמו צ״ט. פ מוסיף אי הכי אמאי. צ מזונין לגו אנשי דכל; מזונא לבני נשא דכל. ק תרין. ר משניין אלין; משונין אלין משניין. ש כתיב ול״ג וכלהו תלת מזוני כתיבי הכא. ת דחד; חד ול״ב הא; הא ול״ב חד. א מוסיף אוחרא מזונא. ב ל״ג תלת. ג בפתיחו; דפתיחו ידוי; דנפיק ידוי [ידייהו] דקב״ה ובריך ושבעה [ושבעם] מרצון וע״ד לאו חיובא הוא אלא תרי זמני ביומא ושבחא איהו לקב״ה לתת לו זמירות דוד מלכא. ד ל״ב רצון. ה ל״ג ושבעא. ו ל״ג בגין מזונא ופרנסה.

הסולם

מאמר **האומר תפלה לדוד בכל יום**

ובערב. שכתוב, בתת ה׳ לכם בערב בשר וגו׳. למה צריך לומר ג׳ פעמים בכל יום. ומשיב, אלא ב׳ פעמים בשביל מזון בני אדם, ישל כל העולם, ופעם אחת הוא, לתת תוקף למקום ההוא שידיו פתוחות.

שמו) **ותרין מזוני אלין** וכו׳: וב׳ מזונות אלו של בני אדם, הם משונים זה מזה. כי אחד הוא לעשירים ואחד לעניים. וכל ג׳ מזונות כתובים כאן בתהלה לדוד. א׳ ואתה נותן להם את אכלם בעתו. זהו מזון של עשירים, שנותן להם מזון הרבה בעתו. הרי א׳. ב׳, שכתוב, ומשביע לכל חי רצון. זהו מזון של עניים, שהם שבעים מרצון, ולא ממאכל מרובה. ג׳ שכתוב, פותח את ידיך, זהו תוקף למקום ההוא, שבפתיחת ידיו יוצא רצון ושובע לכל.

פירוש. הידים, ה״ס ב׳ קוין ימין ושמאל, זנודע שמטרם שיחד אותם קו האמצעי היתה הארתם סתומה מאד. כי קו ימין היה חסר ג״ר וקו שמאל, היה בחכמה בלי חסדים שהיא חשך ולא אור (כנ״ל ב״א דף מ״ז ד״ה נפק). וזה נבחן שהידים סתומות, שלא נמשך מהם אלא הארה סתומה ומצומצמת, אשר מתתקנת אחר פתיחת הידים. ואז ה״ס **מאכל**

(דפו״י דף רכ״ו ע״א)

עניים. ואח״כ כשעורר קו האמצעי את [illegible]דך דחירק, ומיעט הקו שמאל שעי״ז יחד א׳ תו עם הימין (כנ״ל לך דף י״ג ד״ה ונתבאר) **אז** מתיחדת החכמה שבשמאל עם החסדים שבימין, והאור מאיר בכל שלמותו. וזה נבחן לפתיחת הידים מסתימתן. ומעתה נמשך לעולם **מאכל עשירים**. ויש כאן ג׳ דברים. א) **מזון עניים**, הנמשך מעת שהידים סתומות, ונתתקן אחר פתיחת הידים. ב) מזון עשירים, הנמשך אחר שנפתחו הידים. ג) הוא כח קו האמצעי, שפתח את הידים ע״י מסך דחירק שבו.

וז״ש, **ואתה נותן להם את אכלם בעתו, דא מזונא דעתירי**, כי מקבלים אחר פתיחת הידים שהוא בעתו. **ומשביע לכל חי רצון, דא מזוני דמסכני דאינון שבעין מרצון.** דהיינו הארה הסתומה ממה שקבלו מטרם פתיחת הידים, ועתה ע״י פתיחת ידים, נתלבש המזון שלהם בחסדים, ועכ״ז, הם עתה רק שבעים מרצון, ולא ממאכל מרובה. כיון שקבלוהו מטרם פתיחת הידים. **פותח את ידיך, דא תוקפא לההאי אתר דבפתיחא דידוי נפקא רצון ושבעא לכלא.** שהוא מקום מסך דחירק שבקו האמצעי, שעל ידו נפתחו הידים.

שמז) **תו הכי אוליפנא** וכו׳: עוד. כך למדתי

יומא. דאלין חיובא על ב"נ. ואי ז אמר יתיר, לאו בגין חובה איהו, אלא בגין שבחא גו תושבחן דזמירות דדוד מלכא. מ"ט. בגין ח דפרנסה לא חזי למשאל אלא בתר צלותא ט ופרנסה דמאריה. מלכא ייכול בקדמיתא ולבתר ייכלון עבדוי.

שמח) ההי"ד, י באתי לגני אחותי כלה אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי. לבתר אכלו רעים. אכלתי יערי, דא צלותא דמיושב. עם דבשי דא ק"ש. אכלתי יערי דא צלותא י דמיושב, כ ההוא יער *) לבנון, יוצר אור ל והאופנים וחיות מ הקדש, כל הני אקרון יער אילנין ונציבין דביה. עם דבשי דא ק"ש, דאיהו מתיקו דכלא, בכמה צופין ומתיקין.

שמט) נ שתיתי ייני, דא צלותא, דמעומד, ס משיכו דיינא עלאה דאתנטר. ודא בשלש ברכות ראשונות. עם חלבי, ע אלין אינון שלש ברכות אחרונות, יאתכלילן אלין באלין. עד כען מיכלא דמלכא. לבתר פ דאכל מלכא, אכלו רעים לעילא, שתו ושכרו דודים לתתא.

שנ) וע"ד לית חיובא דמזונא אלא לבתר צלותא. בצלותא צ דמנחה קודם צלותא מ"ט. בגין דעד לא אשתכח דינא קשיא, בעוד דאנפין דמלכא נהירין, יימא תהלה לדוד, בהאי סדורא דמזונא. דלבתר דדינא שריא ותלי על עלמא, לאו שעתא איהו. אתא ר' פנחס ונשקיה.

מסורת הזהר — חלופי גרסאות

ז) (שיר ה') ויצא קמד צ"א.

ז ל"ג אמר. ח דפיוסא. ט ופיוסא. י ל"ג דמיושב. כ דההוא; בההוא. ל משרתים. מ מוסיף הקדש כלם קדושים. נ מוסיף שתיתי ייני עם חלבי. ס מטיבו. ע דא ול"ג אלין אינון. פ ל"ג דאכל מלכא; לבתר כן. צ מוסיף דמנחה בערב.

הסולם

מאמר אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני וגו'

למדתי, שאינו צריך לומר אלא ב' פעמים תהלה לדוד, בשביל מזון ופרנסה שבכל יום. ואלו ב' פעמים הן חובה על האדם. ואם אמר יותר, אינו בשביל חוב, אלא בשביל שבח בתוך התשבחות של הזמירות דדוד המלך. מהו הטעם. הוא משום, שאינו ראוי לבקש על פרנסה, אלא אחר התפלה, כי התפלה היא פרנסת אדונו, והמלך יאכל תחילה ואח"כ יאכלו עבדיו.

מאמר אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני וגו'

שמח) **ההי"ד באתי לגני וגו':** ז"ש, **באתי לגני אחותי כלה אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי. ואח"כ אכלו רעים. אכלתי יערי,** הוא תפלה דמיושב. דהיינו מיוצר אור עד ק"ש. **עם דבשי, הוא קריאת שמע.** ומפרש. **אכלתי יערי** הוא תפלה דמיושב, משום **כי יער** הלבנון ההוא, שהוא עולם הבריאה, כולל יוצר אור, והאופנים וחיות הקודש, כל אלו נקראים יער אילנות, ונטיעת שבו. **עם דבשי,** הוא קריאת שמע, שהיא מתוקה מכל, בכמה צופים ומתיקות.

(דפו"י דף רכ"ו ע"א *) דף רכ"ו ע"ב)

שמט) **שתיתי ייני:** הוא תפלה דמעומד, שהיא המשכה של **יין** העליון המשומר, שהוא הארת החכמה שבבינה. וע"כ נאמר עליה שתיתי ייני. וזהו בג' ברכות ראשונות שבתפלת העמידה שהן כנגד חב"ד. **עם חלבי,** אלו הם **שלש ברכות אחרונות,** שהן כנגד נה"י. והארת החסדים מכונים חלב. ונכללו אלו באלו, דהיינו הארת החכמה והחסדים נכללים זה בזה. **עד כאן** הוא מאכל המלך. **ואחר** שאכל המלך, אכלו רעים למעלה, דהיינו המלאכים. שתו ושכרו דודים למטה, דהיינו הנשמות.

שנ) **וע"ד לית חיובא וכו':** וע"כ אין חיוב לשבח על המזונות אלא לאחר התפלה. דהיינו לאחר שאכל המלך כנ"ל ומהו הטעם שבתפלת

שנא) אמר רבי יהודה, לימא לן מר, פ מלין מעליתא דראש השנה. פתח רבי שמעון ואמר ט) ויהי היום. בכל אתר דכתיב ויהי, איהו צער, ויהי בימי צער. ודאי ויהי היום, צ יומא דאית ביה צער, ודא הוא ראש השנה, יומא דאית ביה דינא קשיא על עלמא. ויהי היום ויעבר אלישע אל שונם, יומא דראש השנה הוה. ובכל אתר ויהי היום, דא ראש השנה. י) ויהי היום ויבאו בני האלהים, יום ראש השנה הוה.

שנב) בכל זמנא תרין יומין אינון, מאי טעמא. בגין, דלהוי יצחק כליל דינא ורחמי, תרין יומין ולא חד. דאלמלא ישתכח יחידאי, ק יחריב עלמא. ועל דא כתיב תרין זמנין, ויהי היום ויהי היום.

שנג) ויבאו בני האלהים, אלין ב"ד רברבא. בני האלהים ודאי, בנוי דמלכא קריבין לגביה. ואינון שבעין ממנן, דסחרין תדירא למלכא. ואינון חתכין דינא על עלמא. להתיצב על יי', וכי על יי' קיימי. אלא, בשעתא דאלין קיימי על דינא, דינא קדמאה דכלא ביה, מאן הוא. דלא יוקיר לשמא דקודשא בריך הוא, ודלא יוקיר לאורייתא ר ולעבדוי. אוף הכי, מאן הוא דלא חייש על יקרא דשמא קדישא,

מסורת הזהר

ט) (מ"ב ד) בשלח א צ"ג. י) (איוב א) פקודי רס צ"ש.

חלופי גרסאות

פ מוסיף מאלין מלין. צ ל"ג יומא. ק תחריב. ר ולעבדוהי.

הסולם

מאמר ויהי היום ויבואו בני האלקים

שבתפלת המנחה, אומרים תהלה לדוד לפני התפלה, הוא משום שתפלת המנחה היא כנגד יצחק שהוא דין, וע"כ מטרם שנמצא דין הקשה, דהיינו קודם התפלה, בעוד שפני המלך מאירים בחסד, יאמר תהלה לדוד בסדר ההיא של מוונות בג' בחינות (כנ"ל באות שמ"ו) כי אחר התפלה שהדין שורה ותלוי על העולם, אין הזמן לזה. בא ר' פנחס ונשקו.

ויהי היום ויבואו בני האלהים

מאמר ויהי היום ויבואו בני האלקים

שנא) **אמר ר' יהודה** וכו': אר"י, לר"ש, יאמר נא אדוני דברים יפים של ראש השנה. פתח ר' שמעון ואמר, **ויהי היום**, בכל מקום שכתוב, **ויהי**, הוא לשון צער. ויהי בימי הוא צער. ודאי, ויהי היום, הוא יום שיש בו צער, וזה הוא ראש השנה, יום שיש בו דין קשה על העולם. וכן, **ויהי היום ויעבר** אלישע אל שונם, היה ביום של ראש השנה. ובכל מקום, ויהי היום, זה ראש השנה. ולפיכך, **ויהי היום ויבואו בני האלקים היה יום** ראש השנה.

שנב) **בכל זמנא תרין** וכו': ראש השנה הוא תמיד שני ימים, מהו הטעם. הוא, כדי

(דפו"י דף רל"א ע"א)

ויהי היום ויבואו בני האלקים

שיצחק שהוא קו שמאל, שהוא בחינת ראש השנה, יהיה כלול מדין ורחמים, שהם שני ימים, ולא יהיה יצחק אחד, כי אם היה נמצא אחד, שלא היה כלול מרחמים, היה מחריב העולם. ועל כן כתוב באיוב, ב' פעמים, ויהי היום, ויהי היום.

שנג) **ויבאו בני האלקים**: אלו הם בית דין הגדול, בני האלקים ודאי, אשר בניו של המלך שהם ישראל, קרבים לפניהם. והם ע' ממונים המסבבים תמיד את המלך, והם הגוזרים דין על העולם. **להתיצב על ה'**, שואל, וכי על ה' עומדים. ומשיב, אלא בשעה שהם עומדים לדון העולם, דין הראשון של הכל הוא, מי הוא שאינו מכבד את השם הקדוש, ואינו מכבד את התורה ועבדיו. אף כך, מי הוא שאינו דואג על כבוד השם הקדוש, שהוא השכינה, שלא יתחלל בארץ. ומי הוא שאינו דואג על כבוד הקב"ה, שהוא ז"א. מי הוא שאינו נותן כבוד לשם הזה. ויבא גם השטן בתוכם. גם, בא לרבות, הנוקבא של השטן, שהיא לילית. אף כך, להתיצב על ה', היינו, שגם השטן דאג לכבוד שם הזה. כלומר שבא לקטרג על זה.

הכא

דלא יתחלל בארעא. מאן הוא דלא חייש ליקריה ש דקב״ה, מאן הוא דלא שוי יקר לשמא דא. ויבא גם השטן בתוכם, גם, לרבות ההיא נוקבא דיליה. אוף הכי להתיצב על יי׳, דאיהו חייש נמי ליקרא דשמא דא.

שנד) הכא אפליגו עמודין קדמאין דעלמא. חד אמר, איוב מחסידי אומות העולם הוה. וחד אמר, מחסידי ישראל הוה. ואלקי, לכפרא על עלמא. דהא יומא חד אשכחיה רב המנונא לאליהו. א״ל, ודאי תנינן ת דאית צדיק ורע לו, רשע וטוב לו. אמר, צדיק, כל א שממעטין לו חובותיו נותנין ב לו בעולם הזה חובו, ועל כן צדיק ורע לו. וכל ג שמרובין עוונותיו, וממעטין זכיותיו, נותנין לו שכרו בעולם הזה, רשע וטוב לו. א״ל, דינוי דמארי עלמא, ד עמיקין אבל בשעתא דבעי קודשא בריך הוא לכפרא חובין דעלמא, אלקי בדרועא דלהון, ואסי לכולהו ה מתל לאסייא, דאלקי לדרועא, לשיזבא לכל שייפין. כמה דכתיב, כ) והוא מחולל מפשעינו וגו׳.

שנה) כמה דאתמר, בההוא יומא של ראש השנה, ו דקיימין שבעין קתדראין למידן דינא לעלמא, כמה אינון מארי תריסין, קטיגורין, דקיימי לעילא. אלין מיימינין לזכו ואלין ז משמאלין לחובא, לאדכרא חובין דעלמא, חובין דכל חד וחד. ועל דא אצטריך לב״נ, לפרשא חובוי, כל חד וחד כמה דאיהו בגין דמאן דמפרש חטאוי, לא אתמסר דיניה, אלא בידא דמלכא קב״ה בלחודוי. ח ומאן דדאין ליה ט קב״ה, איהו לטב. וע״ד בעא דוד י מלכא, ל) שפטני אלקים, אנת, ולא אחרא. וכן שלמה אמר, מ) לעשות משפט עבדו, הוא, ולא אחרא, וכל ב״ד בדילין ממנו.

מסורת הזהר

כ) (ישעיה נג) ויקרא קטו צ״כ. ל) (תהלים מג) ח״ג שט. ז״ח יח ט״ד של״ג. מ) (מ״א ח) ח״ג שט. ת״ז ת״ע קכז. ז״ח מח ט״ד של״ג.

חלופי גרסאות

ש ל״ג דקב״ה ת ל״ג דאית. א שממעטין ; שמעטין. ב ל״ג לו. ג שמרבין עוונותיו וממעטין. ד עתיקין. ה ל״ג מתל. ו קיימין. ז מאשמאלין. ח ל״ג מן ומאן עד וכל ב״ד. ט ל״ג קב״ה. י מוסיף מלכא ואמר.

הסולם

מאמר צדיק ורע לו רשע וטוב לו

שנד) **הכא אפליגו עמודין וכו׳** : כאן נחלקו עמודי עולם הראשונים. אחד אמר, איוב היה מחסידי אומות העולם. ואחד אמר, שהיה מחסידי ישראל, והוא נלקה כדי לכפר על העולם. כי יום אחד מצא רב המנונא את אליהו. א״ל, ודאי למדנו, שיש צדיק ורע לו, רשע וטוב לו. אמר רב המנונא, שהפירוש הוא, צדיק היינו כל שממעטים לו עוונותיו, גפרעים ממנו בעולם הזה בשביל עוונותיו. ועל כן צדיק ורע לו. וכל שמרובים עוונותיו וממעטים זכיותיו, נותנים לו שכרו בעילם הזה, ועל כן רשע וטוב לו. אמר לו, דיניו של רבון העולם עמוקים, אבל בשעה שרוצה הקב״ה לכפר עונות הדור מכה בזרוע שלהם וגרפאים כולם. משל לרופא שמכה, דהיינו שמקיז דם, בזרוע כדי להציל כל האברים. כמ״ש והוא מחולל מפשעינו וגו׳.

שנה) **כמה דאתמר בההוא וכו׳** : כמו שלמדנו, ביום ההוא של ראש השנה, שעומדים ע׳ כסאות לדון דין העולם, כמה הם בעלי הגנה ומקטריגים העומדים למעלה, אלו מיימינים לזכות, ואלו משמאילים לחוב להזכיר חובות העולם וחובות של כל אחד ואחד. וע״כ צריך האדם להתודות ולפרט חטאיו, כל אחד ואחד כמו שהוא. משום שמי שמפרש חטאיו לפני הקב״ה, לא נמסר דינו אלא בידי המלך הקדוש ברוך הוא בלבדו. ומי שדן אותו הקב״ה, הוא לטוב. וע״כ בקש דוד המלך, **שפטני אלקים**, אתה ולא אחר. וכן שלמה אמר, לעשות משפט עבדו. הוא ולא אחר. והבית דין שלמעלה נבדלים ממנו.

(דפו״י דף רל״א ע״א)

שנו) כ וע"ד אצטריך לון לפרשא חובין דכל שייפא ושייפא, וכל מה דעביד בפרט. ההי"ד, נ) חטאתי אודיעך וגו'. לבתר ואתה נשאת עון חטאתי סלה. מנלן. ממשה, דכתיב ס) אנא חטא העם הזה וגו'. בישראל כתיב, ע) חטאנו כי עזבנו את יי', דאי תימא האי ביחיד, אבל בצבור לא. הא כתיב קרא דא. ואי תימא הא בצבור, אבל שליחא דלהון לא, הא כתיב פ) וישב משה אל יי' וגו'. וכתיב צ) ויעשו להם וגו'. מ"ט. מאן דמפרש חוביה, בי דינא בדילין מיניה, בגין דב"נ קריב לגרמיה, ולא אתדן על פומיה.

שנז) ותו, לא שביק למקטרגא לאולפא עליה חובא מומא. דבר נש יקדים *) ויימא, ל ולא יהיב דוכתא לאחרא למימר. כדין קב"ה מחיל ליה, ההי"ד, ק) ומודה ועוזב ירוחם.

שנח) ביומי דר"ה, מתקנין בי דינא כורסייא למלכא, למידן כל עלמא. וישראל עאלין בקדמיתא בדינא מ קמיה, דליפוש רחמי. תנן ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו, יום ביומו מאי הוא. אלא הני תרי יומין דר"ה. אמאי תרי יומין.

מסורת הזהר

נ) (תהלים לב) ויקרא קיב צ"י. ס) (שמות לב) פקודי קד צ"ש. ע) (ש"א יב). פ) (שמות לב). צ) (שם) שם. ק) (משלי כח) ח"ג רעה.

אנא חטא העם הזה חטאה גדולה וגו' וכתיב חטאנו כי עזבנו את ה' וגעבוד את האלים ואת העשתרות וגו' ואי תימא הכי ביחיד. ל לא. מ קמי דליפוש רוגזא.

חלופי גרסאות

כ וע"ד אצטריכו לפרשא לפני קב"ה ודי הוה צבי הוה. מחי וכל מה דעביד יתפרש כמה דכתיב חטאתי אודיעך ועוני לא כסיתי וגו' וכתיב וישב משה אל ה' ויאמר

הסולם

מאמר

שנו) **וע"ד אצטריך לון וכו':** וע"כ צריכים לפרש החטאים של כל אבר ואבר וכל מה שעשה בפרט. ז"ש, חטאתי אודיעך וגו', ואח"כ, ואתה נשאת עון חטאתי סלה. מאין לנו ממשה. שכתוב, אנא חטא העם הזה וגו'. ובישראל כתוב, חטאנו כי עזבנו את ה'. כי אם תאמר המקרא של משה הוא ביחיד, אבל בצבור אינם צריכים לפרט חטאיהם, הרי כתוב מקרא זה. חטאנו כי עזבנו את ה'. שהוא בצבור. ואם תאמר זהו בצבור, אבל השליח שלהם, אינו צריך לפרש החטאים. הרי כתוב, וישב משה אל ה' וגו' וכתוב, ויעשו להם וגו'. מהו הטעם. הוא משום שכל מי שמפרש חטאיו, הבית דין של מעלה נבדלים ממנו, ואינם מחייבים אותו. משום שאדם קרוב אצל עצמו וקרוב פסגל לעדות הוא, וע"כ אינו נדון על פי עצמו.

שנז) **ותו לא שביק וכו':** ועוד. כי אינו עוזב את המקטרג שילמד עליו חוב ומום, משום שהאדם הקדים ואמר, ואינו נותן מקום לאחר לומר, אז הקב"ה מוחל לו. ז"ש,

(דפו"י דף רל"א ע"א *) דף רל"א ע"ב)

ראש השנה

ומודה ועוזב ירוחם.

שנח) **ביומי דר"ה מתקנין וכו':** בימים של ראש השנה, הבית דין מתקנים כסא אל המלך לדון כל העולם, וישראל נכנסים תחילה לדון לפניו, כדי שיתרבה הרחמים. דהיינו מטרם שנתעורר הרוגז על רשעי העולם. תנן ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו. מה הוא יום ביומו. ומשיב, אלא אלו הם ב' ימים של ראש השנה. ולמה הם ב' ימים. משום שהם ב' בתי דין המתחברים יחד. דין עליון שהוא קשה בדין תחתון שהוא רפה. ושניהם נמצאים.

פירוש. כי סוד תקיעת שופר הוא לעורר הדינים דמסך דחירק דקו האמצעי כדי ליחד ב' קוין ימין ושמאל זה בזה (כנ"ל אמור אות קצ"ג בהסולם) ויש ב' פעולות במסך דחירק הזה כלפי קו השמאל, פעולה א' מסוד המנעולא שהוא דין קשה. ופעולה ב' הוא מסוד המפתחא שהוא דין רפה (כמ"ש לעיל לך י"ג ד"ה ונתבאר, ע"ש) והנה המנעולא גנוזה בג"ר דכל מדרגה, והמפתחא בו"ק דכל מדרגה. וע"כ נקרא המנעולא **בי יינא עלאה**, והמפתחא **בי דינא**

בגין דאינון תרי בי דינא, דמתחברן כחדא. דינא עלאה, דאיהו קשיא, נ בדינא תתאה, דאיהו רפיא, ותרווייהו משתכחי.

שנט) ס ועל דא לא ידעי הני בבלאי, רזא דיבבא ויללותא, ולא ידעי דתרווייהו אצטריכו, יללותא דאיהו דינא תקיפא. תלת תבירין דאיהו דינא רפיא, גנוחי גנח רפיא. אינון לא ידעי, ועבדין תרווייהו. ע ואנן ידעינן, פ ועבדינן תרווייהו. וכלא נפקין לארח קשוט.

שס) פתח ואמר, ר) תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. תקעו בחדש שופר, מאי בחדש. דא בי דינא רפיא, דאקרי חדש. צ בכסה: דא דינא קשיא, פחד יצחק. דינא דאתכסייא תדיר, דלאו איהו דינא באתגלייא. כי חק, דא דינא רפיא. ומשפט, דא ק דינא ברחמי. ותרווייהו אינון כחדא. בג"כ תרין יומין, ותרווייהו ברזא חדא.

שסא) ש) אשרי העם יודעי תרועה וגו', לא כתיב ר שמעי, או תוקעי תרועה, אלא יודעי תרועה. ש בגין חכימין דדיירין באוירא דארעא קדישא, אינון ידעי תרועה. רזא דתרועה, כמה דכתיב ת) תרועם בשבט ברזל. מאן עמא כישראל, דידעין רזין עלאין דמאריהון, למיעל קמיה, ולאתקשרא ביה. וכל אינון דידעי

מסורת הזהר

(תהלים פא) וירא קיג צ"א. ש) (שם פט) בא א צ"ב. ת) (שם ב).

חלופי גרסאות

נ דינא. ס וע"ד רזא דיבבא ויללה ותרוו"הו אצטריכו הני בבלאי אינון לא ידעי ועבדין תרווייהו ע ל"ב ואנן ידעינן ועבדינן תרווייהו. פ ועבדין. צ מוסיף בכסה כס דעלמא עלאה כ"ס ה' דא פחד יצחק דאיהו כס למלכא עלאה תו בכסה. ק מוסיף דינא קשיא. ר שומעי תרועה או תוקעי אלא. ש כגון.

הסולם

מאמר ראש השנה

תתאה. והם תמיד מאירים זב"ז, כי צריכים זה לזה, כי המפתחא מקבל כח הדין ממנעולא. והמנעולא מקבלת הארת מיתוק ממפתחא. וז"ש, **דאינון תרי בי דינא דמתחברין כחדא, דינא עלאה דאיהו קשיא,** שה"ס המנעולא הגנוזה בג"ר. **בדינא תתאה דאיהו רפיא,** שה"ס המפתחא שמקומה בו"ק. **ותרווייהו משתכחי,** כי מאירים זה בזה כנ"ל. ולפיכך יום א' דרה"ש הוא בחינת ג"ר, והמנעולא שולט שם. שהוא דין קשה. ויום ב' דרה"ש הוא בחי' ו"ק, שהמפתחא שולט שם.

שנט) **ועל דא לא ידעי** וכו': ועל זה לא ידעו הבבלים סוד השברים והתקיעה, שלא ידעו ששניהם צריכים, התרועה היא דין קשה. שלשה שברים הם דין רפה. וע"כ דומה למי שגונח מלבו, שהוא רפה. הם הבבלים לא ידעו איזה משניהם צריכים, וע"כ עשו שניהם. ואנו יודעים את שניהם, ששניהם צריכים ועושים

(דפו"י דף רל"א ע"ב)

את שניהם. (עי' ביאורם לעיל אמור אות קצ"ה בהסולם) והכל יוצא לדרך האמת.

שס) **פתח ואמר תקעו בחדש** וגו': פו"א, **תקעו בחדש שופר בכסה** וגו'. **תקעו בחדש** שופר, מהו בחדש. ומשיב, זה הוא דין הרפה, שנקרא חדש. **בכסה** זהו דין קשה המכונה פחד יצחק. דין שהוא מכוסה תמיד דהיינו מנעולא, שאינו דין בגלוי. כי הוא גנוז בג"ר כנ"ל. **כי חק,** הוא דין רפה שה"ס מפתחא. שהיא בגלוי. ומשפט, הוא דין כלול ברחמים. ושניהם הם יחד, כנ"ל בדבור הסמוך, ומשום זה יש ב' ימים בראש השנה, ושניהם בסוד אחד (כנ"ל בדבור הסמוך).

שסא) **אשרי העם יודעי תרועה** וגו': לא כתוב שומעי, או תוקעי תרועה, אלא יודעי תרועה. הוא משום שרק החכמים היושבים באויר ארץ הקדושה הם יודעי תרועה. סוד התרועה, הוא כמו שכתוב, תרועם בשבט ברזל. (וזה מתבאר במ"ש לעיל אמור אות קצ"ה בהסולם)

רזא דתרועה, יתקרבון למיהך באור פניו דקב"ה. ודא אור קדמאה דגניז קב"ה לצדיקייא. וע"ד אצטריך למנדע לה.

שסב) ת כתיב א) היותרת מן הכבד. וכתיב ב) ואת היותרת על א הכבד. יתרת מן הכבד, ב דא אשת זנונים, דאזלא ונפקא מן הכבד, לאסטאה בני עלמא, ולאסטנא עלייהו. ישבקת לדכורא, למעבד זנונים. ובג"ד היותרת מן הכבד, יותרת על הכבד. בתר דעבדת ניאופא, אסתלקת עליה. מצח אשה זונה. אתגברת על בעלה. דאיהו כבד, בכעס דמרה, אשת מדנים, ג וכעס, דשלטא איהי על דכורא דילה. מצח אשה זונה שלטא על הכבד, אשת מדנים וכעס.

שסג) יותרת מן הכבד, מן הכבד נפקא לאבאשא לכל עלמא, פ) ולמעבד ניאופין עם כלא. לבתר איהי סלקא לגבי דכורא, מצח אשה זונה, בעזותא דאנפין, וכדין איהי על הכבד. ועוד, יותרת מן הכבד אתקריאת מסטרא אחרא, בתר דנפקת לנאפא עם כלא, יהיבת שיורין לבעלה, והאי איהי יותרת מן הכבד.

שסד) מגו כבד, ויותרת דילה, נפקת מרה, ואיהי חרבא דמלאך המות, דנפקו מנה טפין מרירן לקטלא בני נשא. ה"ד, ג ואחריתה מרה כלענה. ואיהי

מסורת הזוהר

א) (ויקרא ט), ב) (שב ג), ג) (משלי ה) לעיל אות רע צ"א.

חלופי גרסאות

ת בדפו"י כתבי שייך רל"ד ב' ובחבורא קדמאה.
א מוסיף הכבד בתר דעבידת ניאופא אסתליק עליה [; ליה] ב ל"ג דא. ג ל"ג וכעס.

דרך אמת פ) לעשות נאופים ועיין מזה ריש פרשת ויצא.

הסולם

מאמר יותרת הכבד מרה קנה ושט ושופר

בהסולם ע"ש) מי עם כישראל שיודעים סודות עליונים של רבונם, ליכנס לפניו ולהתקשר בו. זכל אלו היודעים סוד התרועה, יתקרבו ללכת באור פניו של הקב"ה. שזה הוא אור הראשון שגנז הקב"ה לצדיקים. וע"כ צריכים לדעת אותה. את התרועה.

מאמר יותרת הכבד מרה קנה ושט ושופר

שסב) כתיב היותרת מן וגו': כתוב, היותרת מן הכבד, וכתוב, ואת היותרת על הכבד. יותרת מן הכבד פירושו, אשת זנונים, שהיא לילית, ההולכת ויוצאת מן הכבד, שהוא סמאל, להטעות העולם ולהשטין עליהם. ומניחה את הזכר לעשות זנונים. ומשום זה כתוב, היותרת מן הכבד, יותרת על הכבד, שהוא משום שאחר שהיא עושית ניאוף היא מתעלה עליו (וכמ"ש להלן אות שע"ח). היא, מצח אשה זונה המתגברת על בעלה שהוא סמאל הנקרא כבד, בכעס של המרה, שהיא אשת מדנים זכעס, שהיא שולטת על הזכר שלה. דהיינו מצח אשה זונה השולטת על הכבד, שהוא

(דפו"י דף רל"א ע"ב)

סמאל, כי היא אשת מדנים וכעס. וע"כ נקראת יותרת על הכבד.

שסג) יותרת מן הכבד: היינו משום שיוצאת מן הכבד, שהוא סמאל בעלה כנ"ל, להזיק לכל העולם ולעשות ניאופים עם הכל, ואח"כ היא עולה אל הזכר, במצח אשה זונה, בעזות פנים, ואז היא על הכבד. ועוד. היא נקראת יותרת מן הכבד, מצד אחר, כי אחר שיוצאת לזנות עם הכל, נותנת שירים לבעלה, וזה הוא יותרת מן הכבד. כי יותרת הוא מלשון שירים. פירוש, כי יותרת הכבד היא מבחינת סמאל, שהוא דינים דדכורא, אלא מתוך שהיא מזנה עם אחרים מעורבים בה גם דינים דנוקבא.

שסד) מגו כבד ויותרת וכו': מן הכבד ויותרת, שהם סמאל ולילית, יוצאת מרה, שהיא חרבו של מלאך המות, שיוצאות ממנה טפות מרות, להרוג בני אדם. ז"ש ואחריתה מרה כלענה. והמרה תלויה על הכבד, כל המחלות והמות תלוים בה, בקליפה שנקראת מרה. וביום ההוא של ראש השנה משוטטת בעולם לאסוף כל חטאים שבעולם. ואז כל האברים, שהם

ישראל

תליא בכבד, ד כל מרעין ומותא ביה תליין. וההוא יומא ה דר״ה משטטא בעלמא, למכנש כל חובי עלמא וכדין כל אברין דאינון ישראל, אינון בעאקו, דאינון אברי דמטרוניתא, ו) נר י׳ נשמת אדם, שכינתא קדישא. וכדין כל ישראל בעאקו, ונטלי שופר לאתערא ביה ההוא תקיעה ושברים ותרועה.

רעיא מהימנא

שסה) אמר רעיא מהימנא, ודאי בתר דאברים וערקין דלבא, ו דדמיין לישראל, אינון בעאקו. צריכין לאתערא בקנה, דאיהו שופר. ודא קנה דריאה. בתר דכנפי ריאה לא יכלין לשככא *) רוגזא דמרה דאתגברת על ערקין דלבא, ועל כל ערקין ז דאברים דגופא. ההוא רוחא דנשיב בהון, סליק בקנה, דאיהו שופר, עלמא דאתי. דהכי אוקמוה, ושט, דומה לעלמא דין, דביה אכילה ושתיה. קנה, דומה לעלמא דאתי, דלית ביה אכילה ושתיה.

שסו) ולבתר דשט ו׳ מן ושט, ברבוי אכילה דגזל ח אתארך ואתעביד שטן. ומאן גרים דא. ט) שטו העם ולקטו שטותא דלהון, דאתערבו בערב רב שטיין, דתאוה דלהון אכילה ושתיה דגזל וחמס, י) דשוד עניים ואנקת אביונים. בנון בפופה שטיין, דאכלין בלא ס טחינה. מה כתיב בהו, ז) הבשר עודנו בין שיניהם

מסורת הזהר

ד) (שם כ) צו יח צ״ס. ה) (במדבר יא) בשלח קיא צ״א.
ו) (תהלים יב) קדושים לג צ״ו. ז) (במדבר יא) שמות קיט צ״כ.

חלופי גרסאות

ד וכל. ה ל״ג דר״ה ; מוסיף דר״ה משטנא ומשטטא.
ו אינון בעאקו דדמיין לישראל. ז ל״ג דאברים. ח אתרך ואתעבר ול״ג שטן ; את ארך ואתעביד דשטן. ט תחינה.

הסולם

מאמר יותרת הכבד מרה קנה ושט ושופר

ישראל, הם בצרה, כי ישראל הם אברי השכינה, שנאמר נר ה׳ נשמת אדם, שפירושו, שנשמת אדם הוא מנר ה׳, שהיא השכינה הקדושה. ואז, בראש השנה, כל ישראל בצרה, ולוקחים שופר, לעורר בו תקיעה שברים ותרועה ההם.

רעיא מהימנא

שסה) **אמר רעיא מהימנא** וכו׳ : אמר רע״מ, ודאי, אחר שהאברים ועורקי הלב, המשולים לישראל, הם בצרה, צריכים לעורר בקנה, שה״ס השופר, וזהו הקנה של הריאה. כי אחר שכנפי הריאה לא תוכלנה להשקיט הכעס של המרה המתגברת על עורקי הלב ועל כל העורקים של אברי הגוף. אותו הרוח, שה״ט החסדים, שנושב בהם, עולה בתוך הקנה, שהוא שופר, דהיינו עולם הבא. כי שופר ה״ס בינה הנקראת עולם הבא. שכן העמידו, הושט דומה לעולם הזה, שה״ס מלכות, שבו אכילה ושתיה. דהיינו המוחין דחסדים וחכמה, המכונים אכילה ושתיה. הקנה, דומה לעולם הבא, שהוא בינה,

(דפו״י דף רל״א ע״ב *) דף רל״ב ע״א)

שאין בו אכילה ושתיה. שמוחין ההם, אין מתגלים שמה בבינה, אלא במלכות.

שסו) **ולבתר דשט ו׳** וכו׳ : **ואחר ששט הו׳** מן ושט, ברבוי אכילה שגזל, נתארך ונעשה מן הו׳, ומן ושט נעשה שטן. ומי גרם זה, היינו שטו העם ולקטו, שטו, הוא לשון שטות, כי זה גרם השטות שלהם שנתערבו בערב רב השוטים, שתאותם אכילה ושתיה וגזל וחמס, משוד עניים ואנקת אביונים. בנ׳ כפופה סטו, שאכלו בלי טחינה. מה כתוב בהם הבשר עודנו בין שיניהם טרם יכרת ואף ה׳ חרה בעם. כי נתפשטה הו׳ דשטו, ונעשה ן׳ שהוא שטן. והוא שרוחו כפוף, הוא נ׳ כפופה, כלומר שהקדושה נעשתה נ׳ כפופה. והס״א ן׳ פשוטה. וזה גרם שנתפשט השטן באכילה ושתיה, ונתגבר על כל האברים ועורקים בשס״ה לא תעשה בשס״ה ימות החמה. כחשבון **השטן**, שהוא בג׳ שס״ה חסר אחד. וזהו היום, של יום הכפורים שחסר לו, כי אין בו אכילה ושתיה. וע״כ השטן אינו שולט ביום הכפורים, וחסר לו יום לשס״ה ימים.

פירוש

טרם יכרת ואף יי׳ חרה בעם. אתפשט ו׳ דשטו, כ איהו דרוחיה כפוף, ואיהו נ׳ ודא גרם דאתפשט שטן ל באכילה ושתיה, ואתגבר על כל אברין וערקין בשס״ה לא תעשה. כחושבן השט״ן חסר חד, דא יום הכפורים, דלית ביה אכילה ושתיה.

שסז) ואיהו כגוונא דקנה, ואיהו ו׳ בן י״ה, מן בינה. ובגיניה אוקמוה מארי מתניתין, הרואה קנה בחלום, זוכה לחכמה. הה״ד, ח) קנה חכמה קנה בינה. דלית קנה דאיהו פחות מתרווייהו, דאינון י׳ חכמה, ה׳ בינה. ובג״ד, צריך לאתערא בשופר, דאיהו קנה, עלמא דאתי, עולם ארוך, ארך אפים, דמשתכחי מיניה י״ג מכילין דרחמי, כחושבן וא״ו, א׳ ארך, ו׳ ו׳ אפים.

שסח) ואימא עלאה איהי תקיעה, מסטרא דאברהם. שברים, מסטרא דיצחק. תרועה, מסטרא דיעקב. שכינתא תתאה, קשר דכלהו. דהיינו: ק׳ תקיעה. ש׳ שברים. ר׳ תרועה. וכלהו משלשין לגבי שכינתא, הה״ד, קדושה לך ישלשו. דלית קלא יכיל לנפקא לבר, אלא מן הפה. אוף הכי, לית לאפרשא שכינתא מן קב״ה. דקב״ה אתמר ביה, ט) קול יי׳ חוצב להבות אש. ושכינתא תפלת כל פה. ואינון סימנין, קשר״ק קש״ק קר״ק. ע״כ.

שסט) ט נטלין שופר, לאתערא ביה, תרועה ותקיעה, דינא קשיא ברחמי, ושברים נ דינא רפיא ברחמי וכדין הכי יתערו לעילא ס לאתערבא דא בדא.

מסורת הזהר

ח) (משלי ד) משפטים קכג צ״ר. ט) (תהלים כט) בהשמטות ח״ב רע: צו לט אות קיב ח״ג קעא: רלה. ת״ז תכ״ב סג: תס״ט קד: תק״ח צה טד ש״א.

חלופי גרסאות

י נו״ן: וא״ו. כ אינון. ל על אכילה. ס מיסיף ובתבורא קדמאה נטלין. נ מוסיף דינא קשיא בלא רחמי ודינא. ס ל״ג לאתערבא דא בדא.

הסולם

מאמר יותרת הכבד מרה קנה ושט ושופר

פירוש. התכללות החכמה בחסדים זה בזה בנצח והוד, נקראים טחינה. בסוד שחקים שטוחנות מן לצדיקים. והערב רב מגבירים השמאל וממשיכים אכילה ושתיה שלהם משמאל בלי ימין, שזה נבחן בלי טחינה. וז״ש בני כפופה שטיין, דאכלין בלא טחינה. כי משום שאכלו בלא טחינה, נתדבק בהם השטן והקדושה שבהם נעשתה נ׳ כפופה, כי רוח הקדוש פרח מהם.

שסז) ואיהו כגוונא דקנה וכו׳: ויום הכפורים הוא כעין הקנה של הריאה, שהוא בינה ועולם הבא כנ״ל. והוא ו׳ בן י״ה מן בינה. ובשבילו העמידו בעלי המשנה, הרואה קנה בחלום זוכה לחכמה. ז״ש קנה חכמה קנה בינה. שאין קנה פחות משניהם, שהם י׳ חכמה, ה׳ בינה. כי אין בינה בלא חכמה, ואין חכמה בלא בינה. ומשום זה צריכים לעורר בשופר, שהוא קנה, כנ״ל, שהוא עולם הבא, עולם ארוך המקבלת מאריך אנפין, שנמצאים ממנו י״ג מדות הרחמים, שבגימטריא וא״ו, הא׳, ה״ס ארך. ב׳ הוין, ה״ס אפים.

שסח) ואימא עלאה איהי וכו׳: ואמא עלאה היא תקיעה מצד אברהם שהוא חסד. שברים מצד יצחק שהוא גבורה. תרועה מצד יעקב, שהוא ת״ת. שכינה התחתונה, שהיא מלכות, היא קשר של כולם. כי היא מקבלת את כולם. קש״ר הוא ראשי תיבות, תקיעה שברים תרועה. כי ק׳ תקיעה, ש׳ שברים, ר׳ תרועה. וכולם משולשים בשכינה, ז״ש, קדושה לך ישלשו. כי אין קול יכול לצאת מן הגוף לחוץ אלא מן הפה, אף כך, אין להפריש השכינה מן הקב״ה. כי הקב״ה נאמר בו, קול ה׳ חוצב להבות אש. והשכינה היא תפלת כל פה. ואלו הם הסימנים קשר״ק קש״ק קר״ק. (ע״כ רע״מ) וביאור התקיעות תמצא לעיל (אמור אות קצ״ה).

שסט) נטלין שופר לאתערא וכו׳: לוקחים שופר לעורר בו תרועה ותקיעה, שהם דין

שע) ע ובחבורא קדמאה, אמר רעיא מהימנא, פ בהאי אתבסם שטן, וקמיט ג"ן מן ושט, מה דהוה צ שטן לפנים, תב לאחורא, ואתהדר ושט, כדבקדמיתא. בגין דהקול קול יעקב. ישראל לית חיליהון באכילה ושתיה, כשאר עמין, דירתין עלמא דין, דחיליהון באכילה ושתיה. אלא חיליהון בקול ק דא, דאיהו עלמא דאתי, עולם ארוך, דאתברי באת יו"ד, ובגין דקול שופר מניה נפיק, אמרו רבנן אין פותחין מעשרות שופרות. ובאות י ודאי, אתעביד עולם ארוך, דאיהו ו' עלמא דאתי ובאת ה', ברא עלמא דין, דאיהי ה' זעירא, דבה אכילה ושתיה דאורייתא.

שעא) ועוד רזא אחרא, בתר דאתגזר גזרה בתרין אתוון, דאינון ה' ה', תרין בתי דינין, מאן יכיל לבטלא גזרה דתרוייהו. י"ו. דאת ה"א אימא עלאה. י' אב. ומה כתיב, ס כל נדר וכל שבועת אסר לענות נפש, דאיהי ה', אישה יקימנו ואישה יפרנו. ובג"ד, צריך לאתערא קלא דאיהו ו', בעשרה שופרות, דאינון י'. ועקרא דלהון בנשימה אחת, כל סימן וסימן, ר בפה, דאיהי י' מעשרה.

שעב) מיד דשמעו מלין ר"ש וכל חברייא, אמרו, בריך אלהא דזכינא

מסורת הזהר

י) (במדבר ל) ויחי קעז צ"ב.

חלופי גרסאות

ע ל"ג ובחבורא קדמאה. פ ל"ג מן בהאי עד מה ; בהא. צ שטן. ק דההוא ול"ג דא. ר ל"ג בפה דאיהי.

הסולם

מאמר — יותרת הכבד מרה קנה ושט ושופר

דין קשה ברחמים. כי תרועה היא דין קשה, תקיעה היא רחמים. **ושברים, תקיעה, היא דין רפה ברחמים.** כי שברים הוא דין רפה (כנ"ל אות ש"ס) ותקיעה היא רחמים. ואז **מתעוררים כך למעלה להתערב זה בזה.** דין ברחמים ורחמים בדין.

רעיא מהימנא

שע) **ובחבורא קדמאה אמר** וכו'. **ובחבור הראשון אמר רעיא מהימנא, בזה נתבשם השטן ונקמטה הן' מן ושט וחזרה להיות ז', ומה שהושט נעשה שטן,** (כנ"ל אות ש"ס) **חזר עתה לאחור, ונעשה ושט, כבתחילה.** משום **שהקול קול יעקב, כי ישראל אין כוחם באכילה ושתיה, כשאר העמים שיורשים עולם הזה, שכוחם באכילה ושתיה. אלא ישראל, כוחם בקול זה, שהוא עולם הבא.** עולם ארוך שנברא **באות י', ומשום שקול שופר** שה"ס המוחין דז"א הנקראים קול, שמקבלים משופר, שהוא בינה, **יוצא ממנו מן הי' שהיא חכמה. אמרו רבנן, אין פותחין מעשרה שופרות,** דהיינו כנגד אות **י'. כי באות י' נעשה ודאי עולם ארוך שהוא ו' עולם הבא.** דהיינו שמקבל מוחין

(דפו"י דף רל"ב ע"א)

דעולם הבא כנ"ל. **ובאות ה' ברא עולם הזה שהיא ה' קטנה,** דהיינו מלכות, **שבה אכילה ושתיה של תורה.** דהיינו המוחין דחכמה וחסדים הנקראים אכילה ושתיה.

שעא) **ועוד רזא אחרא וכו' : ועוד יש סוד אחר.** כי אחר שנגזרה הגזרה בב' אותיות **ה' ה'. שהם** ב' **בתי דינים,** דבינה ודמלכות, **מי יכול לבטל הגזרה של שניהם,** רק **י"ו** דהויה, **כי אות ה'** דהויה **היא אמא עלאה,** בינה, **י' היא אבא,** חכמה, **ומה כתוב, כל נדר וכל שבועת אסר לענות נפש, שהיא ה'** שנקראת נפש, **אישה יקימנו ואישה יפרנו.** אשר הי' היא איש של **ה'** ראשונה שהיא בינה, **והו' היא איש של ה'** אחרונה שהיא מלכות. ע"כ הם יכולים להפיר הגזרה של ב' ההין. **ומשום זה צריך לעורר הקול שהוא ו',** ז"א, **בעשרה שופרות שהם י'.** כדי שיבטלו הדינים שבב' ההין, שהם בינה ומלכות. **והעיקר שלהם, שכל סימן וסימן** מקשר"ק קש"ק קר"ק, **יהיה בנשימה אחת, בפה, שהוא חלק י' מעשרה.**

שעב) **מיד דשמעו מלין וכו' : מיד שר"ש**

למשמע מלין, מההוא דאתקרי רבן של נביאים, רבן דחכמים, ס רבן דמלאכי השרת, דקב"ה ושכינתיה מדבר על פומוי, וכתב על ידוי רזין אלין, דלא אשתמעו כוותייהו ממתן תורה, ועד כען.

שעג) א"ל, בוצינא קדישא, אשלים מלולי דרזין דחבורא קדמאה, לפרשא לון, דהא כל מארי מתיבתאן דלעילא, ומארי מתיבתאן דלתתא, כלהו מזומנין למשמע מלין אלין מפומך, ופירושין דילך. דהא חדוה ופורקנא, יתער בהון לעילא ותתא. אל תתנו ת דמי, לא אנת, וכל סיעתא דילך. ע"כ.

שעד) א בתרועה ותקיעה ושברים, אתבסם כלא דא בדא. וכל מה דההוא כבד נקיט, אקריב לגבי לב, דאיהו מלכא, ב לזיינא. וההוא לב, לאו ג אורחיה, ולאו תיאובתיה, בעכירו דעובדין דעמיה. אלא נקיט כל ברירו, וכל צחותא, *) וכל זכיין, וכל עובדין טבין. וכל ההוא עכירו וטנופין ולכלוכא דאינון עובדין ד בישין, אנח לכבד. דאתמר ביה, כ) עשו איש שעיר. וכל ערקין דיליה, דאינון שאר עמין עכו"ם. הה"ד, ל) ותשא השעיר עליו את כל עונותם. מאי עונותם. עונות תם. ה דאתמר ביה, מ) ויעקב איש תם. וחובין ו דעמיה דאינון ערקין ודפקין דלבא.

שעה) ובג"ד, שחין וצרעת וספחת, לכל אינון אברין, מכבד אשתכחו, מאילין לכלוכין דאשתארו ביה. מלבא אתי כל בריאותא, לכל אברין. דהכי הוא,

מסורת הזהר

כ) (בראשית כז) גח מז צ"א. ל) (ויקרא טז) תולדות טז צ"א. מ) (בראשית כה) תולדות לד צ"ב.

חלופי גרסאות

ס וכן. ת דומי לו. א מוסיף עוד אמר בחבורא קדמאה בתרועה. ב לדיינא; לריתא. ג אורחיי. ד מוסיף בישין זריק לון לשאר עמין עכו"ם ההוא כבד. ה אתמר ול"ג ביה. ו דעמודא.

הסולם

מאמר כבד ולב

שר"ש והחברים שמעו הדברים, אמרו, ברוך אלקים שזכינו לשמוע דברים. מאותו הנקרא רבן של כל הנביאים, רבן של כל החכמים, רבן של מלאכי השרת, שהקב"ה ושכינתו מדברים על פיו. וכתב על ידיו סודות אלו, שלא נשמעו כמוהם ממתן תורה עד עתה.

שעג) **א"ל בוצינא קדישא** וכו': א"ל רע"מ, לר"ש, מאור הקדוש, השלם דברי הסודות של חבור הראשון, לפרש אותם, כי כל ראשי ישיבות שלמעלה, וראשי הישיבות שלמטה, כולם מוכנים לשמוע דברים אלו מפיך ואת הביאורים שלך. כי שמחה וגאולה תתעוררנה על ידיהם למעלה ולמטה. **אל תתנו דמי** לא אתה ולא כל החברים שלך. (ע"כ רע"מ)

מאמר כבד ולב

שעד) **בתרועה ותקיעה ושברים** וכו': בתרועה ותקיעה ושברים, מתבסם הכל זה בזה. (דפוס דף רל"ב ע"א *) דף רל"ב ע"ב)

שמתמתקים כל הדינים. וכל מה שהכבד אוחז הוא מקריב אל הלב, שהוא המלך לזון אותו. ולב ההוא אין דרכו ואין תאותו בעכירות המעשים של עמו, אלא לוקח כל הברור, וכל הצח, שהם כל הזכיות, וכל מעשים טובים וכל אותה העכירות והטנוף והלכלוך, שהם מעשים רעים, מניח בשביל הכבד, שהוא סמא"ל, שנאמר בו עשו איש שעיר. וכל העורקים שלו, שהם שאר עמים עכו"ם. ז"ש ונשא השעיר עליו את כל עונותם. מהו עונותם. הוא אותיות **עונות תם**, אותו שנאמר בו ויעקב איש **תם**. והעונות של עמו, הם בעורקים וגידים הדופקים שבלב (עי' להלן במראות הסולם אות י"ג).

שעה) **ובג"ד שחין וצרעת** וכו': ומשום זה שחין וצרעת וספחת שבכל האברים נמצאים בכבד, מן הלכלוכים שנשארו בו. מן הלב באה הבריאות לכל האברים, כי כך הוא, כיון שהלב לקח כל הזך והברור והצח, לוקח הכבד מה שנמצא ונשאר מן הלכלוך ומן הטינוף

כיון דלבא נטיל כל זכיכו ובריירא וצחותא. כבד נטיל כל מה דאשתכח ואשתאר מן לכלוכא וטנופא. וזריק לכל שאר שייפין, ז דאינון שאר עמין עכו"ם אחרנין, בעל כרחייהו. ומפסולות דפסולת דכבד, נטל טחול, דאתמר ביה ח יהי מארת. ט) מארת יי' בבית רשע.

רעיא מהימנא

שעו) י עוד אמר בחבורא קדמאה, אמר רעיא מהימנא, והא אוקמוה רבנן עליה, טחול שוחק. ואיהו יא) שחוק הכסיל. ובג"ד, אוקמוה רבנן דמתניתין, אוי לו למי שהשעה משחקת לו. וקהלת אמר יב) טוב כעס משחוק. טוב כעס דכבד, דאיהי מרה. רצועה דקב"ה, רצועה לאלקאה בה צדיקייא בעלמא דין. במרעין בישין, במכתשין, משחוק דשחיק לון בטחול, בלכלוכא דהאי עלמא. דשוחק לון שעתא בעותרא. ועוד, ארס דטחול איהו זחיל עפר, ואיהו תקיף יתיר מארס דמרה.

שעז) ובגין דערב רב אינון שאור שבעיסה, ואינון אומין יג דעלמא דמיין למוץ, יתיר מעכבין בגלותא ערב רב לישראל, מאומין עכו"ם. כמה דאוקמוה רבנן, מי מעכב. שאור שבעיסה יד מעכב. דאינון דבקין בישראל, כשאור בעיסה. אבל אומין עכו"ם, לאו אינון אלא טו) כמוץ אשר תדפנו רוח.

מסורת הזהר

נ) (בראשית א) ב"א צה צ"ג. ס) (משלי ג) ח"ג רפא: ת"ז בהשמטות ת"ג קמ. ע) (קהלת ז). פ) (שם). צ) (תהלים א) בלק אות עח צ"ש ז"ח עח ט"ד שמ"ת ש"ג תק"ח ק ט"ג שי"א.

חלופי גרסאות

ז ל"ג דאינון שאר עמין עכו"ם. ח ל"ג עוד אמר בחבורא קדמאה. ט ל"ג דעלמא. י ל"ג מעכב.

הסולם

מאמר טחול ומרה

הטינוף, חורק לכל שאר האברים, שהם שאר עמים האחרים עכו"ם, בעל כרחם. ומן פסולת הפסולת של הכבד, לוקח הטחול, שהוא לילית, שנאמר בו יהי מארת חסר, מחמת שנבראה לילית, שמארת הוא לשון קללה, כמ"ש מארה ה' בבית רשע. (כנ"ל ב"א אות שצ"ג).

רעיא מהימנא
מאמר טחול ומרה

שעו) **עוד אמר בחבורא** וכו': עוד אמר בחבור הראשון. אמר רעיא מהימנא, והרי העמידו עליו חכמים, הטחול שוחק. והוא שחוק הכסיל. ומשום זה העמידו חכמי המשנה, אוי לו למי שהשעה משחקת לו. כי מקבל עולמו בחייו. וקהלת אמר, טוב כעס משחוק. שפירושו, הכעס של הכבד, שהוא מרה, הרצועה של הקב"ה, רצועה להכות בה את הצדיקים בעולם

(דפו"י דף רל"ב ע"ב)

זה במחלות רעות בנגעים, היא טובה יותר משחוק שצוחק לנו הטחול, שהיא לילית, בלכלוך של עולם הזה, שהשעה שוחקת להם בעושר. כי אלו מקבלים בעולם הזה השכר של מעשים טובים שעשו כדי להאבידם מעולם הבא. והצדיקים מקבלים עונש על חטאיהם בעולם הזה, כדי שירשו עולם הבא. ועוד. ארס של הטחול, הוא זוחל עפר, שהוא חזק יותר מן הארס של המרה.

שעז) **ובגין דערב רב** וכו': ומשום שהערב רב הם שאור שבעיסה, דהיינו שנתערבו בישראל כמו שאור בעיסה. ואומות העולם דומות למוץ, הערב רב מעכבים את ישראל בגלות יותר מן האומות עכו"ם. כמו שהעמידו חכמים, מי מעכב, שאור שבעיסה מעכב (ברכות יז.) כי הערב רב דבקים בישראל כשאור בעיסה. אבל אומות העולם אינם אלא כמוץ אשר תדפנו רוח.

ועוד

שעח) ועוד ק) ונשא השעיר עליו, כ כד רעותיה למעבד קורציא לקב"ה עם ישראל, דאיהו נשא ל כל חובין דיכיל למסבל לון, עד דאתעביד מ כבד, נ) כמשא כבד יכבדו ממנו, חובין על גדפוי. מה עביד, סליק לטורא עלאה, כחמרא כד איהו בעי לסלקא לטור גבוה, כמשא כבד יכבד עליה. כד איהו לעילא, ובעי לסלקא לפי מעוט דאשתאר ליה, אתיקר עליה מטולא, ונפיל, נ ואפיל גרמיה לתתא, ובכבד משא דאתתקף עליה, אתעבידו כל אברין דיליה פסקות, דלא אשתאר אבר שלים. אוף הכא ס אירע לסמאל ונחש, כבד ויותרת הכבד, יצר הרע ובת זוגיה זונה. מתמן כל בת אל נכר זונה. ע ע"כ.

מסורת הזהר

ק) (ויקרא טז). ר) (תהלים לח).

חלופי גרסאות

כ דא. ל על. מ מוסיף כבד משא. נ ואשפיל. ס אירע. ע בדפו"י כתבו ובחבורא קדמאה א"ר פנחס רכ"ד א' שייך רל"א ב'.

הסולם

מאמר השעיר לעזאזל וכבד ולב

שעח) **ועוד. ונשא השעיר** וגו': **ועוד. ונשא השעיר** עליו. כשרצונו של השטן להלשין **על ישראל לפני הקב"ה. והוא נושא כל החטאים** שיכול לסובלם עד שנעשה כבד, כמשא כבד יכבדו ממנו העונות שנושא על כנפיו. מה הוא עושה, עולה להר עליון, כחמור הרוצה לעלות על הר גבוה, וכמשא כבד יכבדו עליו העונות. כשהוא למעלה, ורוצה לעלות עוד אותו מעט הדרך שנשאר לו, נכבד עליו המשא ונופל, ומפיל עצמו למטה, ובכובד המשא שלוחץ עליו נעשו כל אברים שלו חתיכות, עד שלא נשאר בו אבר שלם. אף כך קרה לו לסמאל ונחש, שהם כבד ויותרת הכבד, יצר הרע ובת זוגו זונה. שמשם נקרא כל בת אל נכר, זונה.

הסוד של השעיר לעזאזל כבר נתבאר היטב לעיל (אחרי אות קט"ז בהסולם ועש"ה) וכאן מוסיף רע"מ סוד אחר. **כי** שורש כל **הסטרא אחרא הם סמאל ונחש, שהם זכר** ונקבה, שהפירוש הוא, שסמאל נמשך מדיניך דדכורא, כלומר שכל העונשים הבאים על החטאים הנמשכים מדיניך דכורא נמסרו בידי סמאל ונחש, דהיינו הנוקבא שלו היא מדיניך דנוקבא, שכל העונשים הבאים על החטאים הנמשכים מדיניך דנוקבא נמסרו על ידיה. ונודע שאלו ב' מיני דינים הם שורשים לכל מיני החטאים שבעולם, וסוד העזאזל למעלה, אומר רע"מ, שהוא כל כמות הקטרוגים שסמאל ונחש נושאים עליהם להביאם לפני הקב"ה.

(דפו"י דף רל"ב ע"ב)

השעיר לעזאזל וכבד ולב

כדי שיתן להם רשות לענוש את ישראל. מ בחינות הדינים שלהם. ונמשל העזאזל שלמעל כמו חמור נושא משא, כך השעיר לעזא הוא הנושא עליו כל המלשינות של סמא ונחש, ששורשם ב' מיני דינים הנ"ל הנ

ונתבאר שם (אחרי אות קט"ז) שאם ב' מינים דינים אלו מתחברים יכולים להחריב כל העולם. והתקון להם הוא ע"י קו האמצעי, שעל ידו מבטלים הדינין דנוקבא את הדינין דדכורא, ע"י המסך דחירק שלו המבטל את ג"ר דהארת השמאל. עש"ה. **כד רעותיה למעבד קורציא** וכו' דהיינו כשסמאל ונחש שולחים העזאזל העליון להלשין על ישראל. **קורציא**, פירושו מלשינות (כמ"ש ניטין נ"ו.) איכול בהו קורצא בי מלכא (ע"ש פירש"י). **דאיהו נשא כל חובין** וכו' **עד דאתעביד כבד** וכו', דהיינו הן דינין דדכורא והן דינין דנוקבא שהם כבדים מנשוא. **מה עביד סליק לטורא עלאה** לעורר דינים דדכורא, שהוא עולה לקו שמאל, שנקרא הר עליון, כי ג' הקוין נקראים הרים. **כד איהו לעילא**, כשכבר הוא בקו שמאל, דהיינו בבחינת ו"ק דשמאל, **ובעי לסלקא לפי מיעוט דאשתאר ליה**, דהיינו שרוצה לעלות לג"ר דשמאל, ששם אין יחוד הימין וכל דינים דדכורא נמשכים משם. **אתיקר עליה מטולא ונפיל**, כלומר שהדינים דנוקבא שבמשא שלו, מכבידים עליו במקום ג"ר דשמאל, כדי לבטלם, מכח קו האמצעי, המתקן זה מכח שליחת עזאזל המדברה ששולחים ישראל למטה. ואז, **ואפיל גרמיה לתתא** שמפיל עצמו למטה מכל קו השמאל, כלומר.

שעט) אמר רבי פנחס, אורחא דא הוה מתקנא לי, למשמע מלין אלין מעתיק יומין, זכאה עלמא דאנת שארי בגויה. ווי לעלמא, דישתארון יתמין, ולא ידעין מלי דאורייתא כדקא יאות. ודאי הכי הוא, דכבד נטיל כלא טב וביש. ואע"ג דמשטטא ולקיט כל חוביהון דישראל, ה"נ זכיין דלהון לקיט, בגין לקיימא פ קורציה. וכלא האי והאי מקריב לגבי לב. ואורחוי דלב, לא נטיל אלא זכיכו וברירו וצחותא דכלא, כמה דאמרת. ושאר טנופא ולכלוכא, אהדר לכבד, ונטיל כלא בעל כרחיה, צ דכתיב ונשא השעיר עליו וגו'. מלה דא אהדרנא, בגין דיתבסם לפומי כמתקא דדובשא, זכאה חולקי דזכינא להאי, למחמי דא בעיני.

שפ) אוף הוא פתח ואמר, ת) יי' לא גבה לבי ולא רמו עיני וגו', האי קרא אמר דוד, בשעתא דהוה אזיל על כיף נהרא, ק אמר רבש"ע, כלום הוה ב"נ בעלמא, דאודי ומשבח למאריה כוותי. אזדמנת ליה צפרדע, א"ל, דוד, לא תתגאה, דאנא עבדית יתיר מנך, דמסרית גופאי על מימרא דמארי, דכתיב ת) ושרץ היאור צפרדעים, והא אוקמוה. ותו דאנא משבח ומזמר ליליא ויומא, בלא שכיכו. בההיא שעתא אמר דוד, יי' לא גבה לבי ולא רמו עיני. יי' לא גבה לבי. ר

מסורת הזהר

ת) (שם קלא) משפטים מד צ"כ. ת) (שמות ז) וארא מח צ"ד.

חלופי גרסאות

פ כורסיה. צ כתיב. ק ל"ג אמר; מוסיף והוה אמר. ר בדפו"י כתבו כאן תסר.

הסולם

מאמר השעיר לעזאזל וכבד ולב

שגם הו"ק דשמאל שקו אמצעי משאיר לא ירצה לקבל. כי הס"א בורחת מפני קו האמצעי ותקוניו. **אוף הכי אירע לסמאל ונחש, שהם השלוחים של העזאזל, והם יצה"ר ובת זוגיה זונה,** כי סמאל הוא יצר הרע, והנחש בת זוגו הוא זונה. כי זכר ונקבה צריכים להיות מין במינו, וכיון שסמאל הוא מדינים דדכורא היתה בת זוגו צריכה גם כן להיות מדינים ההם. אמנם היא מדינים דנוקבא כנ"ל. ומאין לה אלו הדינים, כי בעלה סמאל אינו נותן לה, אלא שהיא מזנה עם כחות עליונים אחרים ומקבלת מהם דינים דנוקבא. וע"כ נק' סמאל ובת זוגו יצר הרע **וזונה.** וז"ש, **מתמן כל בת אל נכר זונה.** כי הנוקבא דסמאל היא מקור לכל הזונות שבעולם. ובת אל נכר מקבלת ממנה. וז"ס (שאומר לעיל אות שס"ב) **יותרת על הכבד, בתר דעברת ניאופא** וכו' **אתגברת על בעלה,** כי אחר שהיא מזנה עם כחות אחרים ומקבלת מהם דינים דנוקבא, היא מתגברת אח"כ על בעלה סמאל, כי דינים דנוקבא קשים יותר מדינים דדכורא. (ע"כ דעיא מהימנא).

שעט) **אמר ר' פנחס** וכו': **ארי"ם, לר"ש.** (זהר"י דף רל"ב ע"ב)

דרך הזה היה מתוקן לי, לשמוע דברים אלו מעתיק יומין. אשרי העולם שאתה שורה בתוכו, אוי לעולם שישארו יתומים ולא ידעו דברי תורה כראוי. ודאי כך הוא, שהכבד שהוא סמאל, לוקח הכל טוב ורע, ואע"פ שמשוטט ולוקט כל עונותיהם של ישראל כך לוקט את הזכיות שלהם, כדי לקיים מלשינותו. כי השקרן צריך לדבר אמת בתחילתו כדי שיאמינוהו. והכל זה וזה, הזכיות והחובות, הוא מקריב אל הלב, ודרכו של הלב שאינו לוקח אלא הזך והברור והצח מכל, דהיינו הזכיות, כמו שאמרת, ושאר טנוף ולכלוך, שהם העונות, מחזיר אל הכבד, והוא לוקח הכל בעל כרחו שכתוב, **ונשא השעיר עליו וגו'.** (כנ"ל בדבור הסמוך) ואני חוזר על דבר זה, אחר שכבר אמרת אותם, כדי שימתקו לפי כמתיקות של דבש. **אשרי חלקי שזכיתי לזה.** לראות זה בעיני.

שפ) **אוף הוא פתח** וכו': **אף הוא פתח ואמר, ה' לא גבה לבי ולא רמו עיני וגו'.** מקרא זה אמר דוד, **בשעה שהיה הולך על** חוף הנהר, ואמר רבונו של עולם כלום היה אדם בעולם שיודה וישבח לאדונו כמוני.

נזדמנה

שפא) **דא הוא קרבנא** ש **דבכל יומא, ובכל זמן וזמן, לגבי קב"ה. דאתכלילת כנ"י ביה, בין כל שאר אכלוסין, וכל אילין פולחנין, אפיקו לה מבין גובין, ומבין** *) **שאר עמין.** ת **כך ישראל, כל זמן דאינון אטימי לבא, ולא פתחין בתיובתא, לא סלקין ריחא, ולא אפיק לון מגו גובין. אבל כד** א **פתחין בתיובתא, מיד סלקין ריחא, ויפיק לון מבין גובין, ויתהני בהו כנסת ישראל. דכתיב,** א) **פתחי לי אחותי רעיתי. דכל זמן דשושנה אטימא, לית לה ריחא, ולא** ב **סליקא מבין גובין, ודיורהא בינייהו, כמה דאתמר. וקב"ה לא שדר לן למהך אורחא דא, אלא לאוליף מלין אלין.**

שפב) **עד דהוו יתבי, אתא נשרא, ומאיך, ונטיל חד שושנה** ד **מבינייהו, ואזלת.** ה **אמרו, מכאן ולהלאה, נהך לאורחין. קמו ואזלו. עד הכא אורחא דר' פנחס, ור"ש אזל ליה, איהו ור' אלעזר, ושאר חברייא, ור' פנחס ושאר חברייא.**

שפג) **פתח ואמר** ו **ר' פנחס על זה,** ב) **למנצח על שושן עדות מכתם לדוד ללמד, מאי ללמד. לאולפא לבני עלמא חכמתא. והא אוקמוה, שושן עדות, אלין סנהדרי גדולה. דכתיב בה,** ג) **סוגה בשושנים. מכתם לדוד סימנא דאחזיאו ליה לדוד, כד שדר ליואב לארם נהרים ולארם צובא, לאגחא בהו.** ז **א"ר פנחס, דא**

מסורת הזהר

א) (שיר ה) וירא קב צ"ה. ב) (תהלים ס) לעיל אות קצג צ"ו ולהלן אות שצג צ"כ ח"ג רלח: ג) (שיר ז) משפטים קפט צ"ג.

חלופי גרסאות

ש בכל. ת ל"ג מן כך עד פתחין בתיובתא מיד. א פתיחין בתאובתא ומיד. ב סליק. ג ודיורא. ד בינייהו. ה ואמרו; גמרו. ו ל"ג ר' פנחס על זה; ר' פנחס עליה. ז ל"ג א"ר פנחס.

הסולם

מאמר

נזדמנה לו צפרדע. אמרה לו דוד, אל תתגאה, שאני עשיתי יותר ממך שמסרתי גופי על ציווי אדוני, שכתוב ושרץ היאור צפרדעים, והעמידוהו. (וארא אות קנ"ג) ועוד. שאני משבחת ומזמרת לילה ויום בלי הפסק. באותה שעה אמר דוד ה' לא גבה לבי ולא רמו עיני. ה' לא גבה לבי (חסר ההמשך).

מאמר השושנה

שפא) **דא הוא קרבנא** וכו': (חסר התחלת המאמר) זה הוא קרבן, שבכל יום ובכל זמן וזמן, אל הקב"ה. שהשכינה נכללה בו בין כל שאר ההמונים שלה שהם ישראל. וכל אלו העבודות מוציאות אותה מבין הקוצים, דהיינו מבין שאר העמים. כך ישראל, כל זמן שהם אטומי הלב ואינם פותחים בתשובה, אינם מעלים ריח, ואין מוציא אותם מבין הקוצים. אבל כשפותחים בתשובה, מיד מעלים ריח, ויוציאם מבין הקוצים, וכנסת יי"ראל, שהיא המלכות, תהנה בהם. שכתוב, **פתחי לי אחותי**

דפו"י דף רל"ב ע"ב *) דף רל"ג ע"א)

השושנה

רעיתי, כי כל זמן שהשושנה **אטומה אין לה ריח**, ואינה עולה מתוך הקוצים ויושבת ביניהם, כמו שאמרו. והקב"ה לא שלח אותנו ללכת בדרך זה, אלא ללמוד דברים אלו.

מאמר הנשר

שפב) **עד דהוו יתבי** וכו': בעוד שהיו יושבים, בא נשר והשפיל לעוף ולקח שושנה אחת מביניהם, והלך. אמרו מכאן והלאה נלך לדרכנו. קמו והלכו. ועד כאן הלכו כולם בדרך ר' פנחס, שר' שמעון הלך, הוא ור' אלעזר ושאר החברים, ור' פנחס עם שאר החברים.

שפג) **פתח ואמר ר' פנחס** וכו': פו"א ר"פ על זה. על הנשר שלקח השושנה. **למנצח על שושן עדות מכתם לדוד ללמד.** מהו **ללמד.** היינו ללמד לבני העולם חכמה. וכבר העמידוהו. **שושן עדות,** אלו סנהדרי גדולה. שהיא המלכות המלבשת את הבינה, שהמוחין דבינה נקראים עדות. **מכתם לדוד,** היינו סימן שהראו

לדוד

איהו שושן עדות דקיימא הכא, ח הא ככביא בשמיא, שכינתא עלן, ודרגין עלאין בהדה, וסייעתא קדישא לתושבחתא, דא איהו שושן בשלימו כדקא יאות. קמו ואזלו. אלין הכא ואלין הכא. אזל ליה ר' פנחס, ובת בכפר ט עקימין, ור' יצחק ור' חייא בהדיה.

שפד) עד דאקדימו למיזל, יתבו ומחכו לנהורא דצפרא, זקיף עינוי ר' חייא. וחמא אלין כוכבייא דשרביטא, דקא מרהטן ואזלן. אמר, ודאי בכמה זמנין שאלנא על אלין כוכבייא.

שפה) א"ר פנחס, אלין כוכבייא דשרביטא ידיען בסוכלתנו דהברייא, דהא קב"ה ברא כל אינון כוכבי רקיעא, רברבין וזעירין. וכלהו אודן ומשבחן י לקב"ה. וכד מטא זמנייהו לשבחא, קרא לון קב"ה בשמא, דכתיב ז) לכולם בשם יקרא. וכדין רהטי, ואושיטו שרביטא דנהורא, כ למהך לשבחא למאריהון, בההוא אתר דאתפקדן. הדא הוא דכתיב, ה) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. וגר. אדהכי אתא נהורא, קמו ואזלו.

מסורת הזהר

ז) (ישעיה מ) חיי שרה סה צ"א. ה) (שם) הקסה"ז ז צ"ת

חלופי גרסאות

ח ל"ג הא ככביא בשמיא. ט עמיקין. י מוסיף לקב"ה דכתיב (תהלים קמז) מונה מספר לכוכבים. כ ל"ג למהך.

הסולם

מאמר השושנה

לדוד בשושן עדות, שינצח המלחמה. כששלח יואב לארם נהרים וארם צובא לעשות עמהם מלחמה. א"ר פנחס זה הוא **שושן עדות**, שנמצא כאן, כשהככבים שבשמים והשכינה עלינו, ועמה מדרגות העליונות, דהיינו המוחין דבינה הנקראים עדות, והיא עזרה קדושה לשבח בתשבחות. היא **שושן**, בשלמות כראוי. קמו והלכו. אלו לכאן ואלו לכאן. ר' פנחס הלך לו, ולן בכפר עקימין, ור' יצחק ור' חייא עמו.

שפד) **עד דאקדימו למיזל** וכו': בתוך כך שהשכימו ללכת, ישבו וחיכו לאור הבוקר. נשא עיניו ר' חייא, וראה אלו הכוכבים דשרביטא, הינו הכוכבים, שנמשך מאחריהם שרביט של אור, שרצים והולכים. אמר, ודאי, כמה פעמים שאלתי על אלו הכוכבים. על מה הם מרמזים.

שפה) **א"ר פנחס אלין** וכו': אר"פ, אלו כוכבי השרביט ידועים בתבונת החברים, כי הקב"ה ברא כל אלו כוכבי רקיע גדולים וקטנים, וכולם מודים ומשבחים להקב"ה. וכשמגיע זמנם לשבח, קורא אותם הקב"ה בשם. שכתוב, לכולם בשם יקרא. ואז רצים ומושיטים שרביט של אור ללכת לשבח לאדונם באותו המקום שנספרו. ז"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. בתוך כך בא האור. קמו והלכו.

פירוש כל המדרגות הנמצאות בג"ר נקראות כוכבים, או כוכבי שמים. ואי אפשר להמשיך הארת חכמה מהם, המכונה מספר וחשבון (כנ"ל פקודי אות כ"ח), ממעלה למטה. וז"ס, הבט נא השמימה וספור את הככבים אם תוכל לספור אותם. אמנם הקב"ה בעצמו מגלה בהם במקומם בחינת מספר וחשבון, שהוא הארת החכמה אלא שמאירים ממטה למעלה. וזסו"ה מונה מספר לככבים. כי הקב"ה בעצמו מונה מספר, לכולם **בשם** יקרא. **שם** ה"כ השגה. כי מה שאין אנו משיגים אין אנו קוראים בשם. ובעת ההיא שהקב"ה מקבץ אותנו לגלות בהם המספר, בסוד מונה מספו לכוכבים, הנה אז מרוב האור הם מחזיריו אור חוזר ממטה למעלה, הנבחן כמו שרבינ ועליהם מרמזים בארץ סוד כוכבא דשרבינ וז"ש, **ואושיטו שרביטא דנהורא** וכ **בההוא אתר דאתפקדן.**

(דפו"י דף רל"ג ע"א)

שפו) עד דהוו אזלי, אתא נשרא רברבא, אסחר על רישייהו, וקיימא עלייהו. א"ר פנחס, ודאי עידן רעותא הוא השתא, ל בה שעתא, אתפתחו תרעי דרחמי, לכל אינון בי מרעי, והוא זמנא לאסוותא לון. ואע"ג דאינון אסירין מ דמלכא. דהא נשרא דא סימנא דרחמי איהו.

שפז) פתח ואמר, נ כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף וגו'. ליכא בעלמא מאן דאיהו ברחמי על בנוי כנשרא, והא אוקמוה דכתיב, ס ויאכלוה בני נשר, דאיהו רחמנא על בנוי. ומגו דהשתא עידן דרחמי, אתא נשרא דא ואסחר עלנא. בשעתא דא ע איהו רחמי, לכל אינון בי מרעי. ודא איהו דכתיב, פ יי' בקר תשמע קולי. ודא בקר דאברהם, ואתערותא דיליה.

שפח) אדהכי, אסחר נשרא ואעבר לקמייהו. א"ר פנחס, נשרא נשרא, מה אנת לגבן, אי בשליחותא דמרך אתית, הא אנן הכא. אי בגין צ מלה אחרא אתיתא, הא אנן הכא זמינין. אתרם נשרא לעילא, ואתכסי מנייהו, ואינון יתבו.

שפט) א"ר חייא, הא דשלמה מלכא ק תיוהא הוא, דתנינן, נשרא רברבא ש הוה אתי לגביה שלמה מלכא בכל יומא ויומא, והוה שלמה מלכא רכיב על גדפהא, ואוביל ליה ד' מאה פרסי בשעתא חדא. צ לאן אוביל ליה לתרמו"ד במדבר בהרים. אתר חד איהו, לגבי טורי דחשוכא, דאקרי ט תרמוד במדבר ולאו איהו אתר דתרמודאי, אלא תרמוד דאיהו במדבר בהרים, ותמן מתכנשי כל רוחין וסטרין אחרנין. וההוא נשרא הוה טאס לתמן, בשעתא חדא.

מסורת הזהר

ו) (דברים לב) יתרו עב צ"כ. ז) (משלי ל). ח) (תהלים ה) בא לט צ"ת. ט) (מ"א ט).

חלופי גרסאות

ל ל"ג בה שעתא. מ למלכא. נ ל"ג מן איהו עד דכתיב. ס סימנא. ע זוטרתי. פ הוא. צ ל"ב לאן.

הסולם

מאמר

מאמר נשרא רברבא ושלמה מלכא

נשרא רברבא ושלמה מלכא

שפו) **עד דהוו אזלי וכו'**: בעוד שהיו הולכים, בא נשר גדול, וסבב על ראשם, ועמד עליהם. א"ר פנחס, ודאי עת רצון היא, עתה, בה בשעה, נפתחים שערי רחמים לכל אלו שהם על ערש דוי, והוא הזמן לרפא אותם. ואע"פ שהם אסורי המלך שהם אסורים על משכבם. כי נשר זה, הוא סימן של רחמים. כי פני נשר ה"ס קו האמצעי, שהוא רחמים.

שפז) **פתח ואמר כנשר וגו'**: פרי"א, כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף וגו'. אין בעולם מי שירחם על בניו כמו הנשר. וכבר העמידוהו, שכתוב, ויאכלוה בני נשר. כי הוא רחמן על בניו. ומתוך שעתה הוא עת רחמים, בא נשר הזה וסבב אותנו. בשעה זו היא רחמים לכל אלו החולים שבבית משכבם. וזה

(דפוי' דף רל"ג ע"א)

הוא שכתוב, ה' בקר תשמע קולי. זה הוא בקר של אברהם, שה"ס החסד, והתעוררותו של החסד.

שפח) **אדהכי אסחר נשרא וכו'**: בתוך כך סבב הנשר ועבר לפניהם. א"ר פנחס נשר, נשר, מה אתה עושה אצלנו, אם בשליחות אדונך באת, הרי אנו כאן. אם משום דבר אחר באת, הרי אנו כאן מוכנים. התרומם הנשר למעלה, ונעלם מהם. והם ישבו.

שפט) **א"ר חייא הא וכו'**: אר"ת, זה של שלמה המלך הוא פליאה, שלמדנו, נשר גדול היה בא לשלמה המלך בכל יום ויום, והיה שלמה המלך רוכב על הכנפים, והוליכו ד' מאות פרסאות בשעה אחת. אנה היה מוליכו. הוא, לתרמוד במדבר בהרים. הוא מקום אחד אצל הרי חושך, שנקרא תרמוד במדבר. ואין זה המקום, שתרמודאים יושבים

שצ) כיון דקאים על ההוא דוכתא, אגבה נשרא, ושלמה כתב פתקא, וארמי תמן, ואשתזיב מאינון רוחין. ונשרא הוה מסתכל גו חשוכא דטורין, לאתר דתמן עזא ועזאל, דאינון תמן ק אסירין בשלשלאי דפרזלא, נעיצן גו תהומי. ולית ר יכילו לב"נ בעלמא *) למיעל תמן, ואפילו עופי שמיא, בר בלעם.

שצא) וכיון דנשרא מסתכל גו חשוכא רברבא, מאיך לתתא, ונטיל ליה לשלמה מלכא תחות גדפהא שמאלא, ומכסייא ליה. וקיימא על אלין שלשלאי, ואזלא ומקרבא לגבייהו, ושלמה כדין אפיק ש עזקא, דחקיק עליה שמא קדישא, ושוי בפומא דנשרא. ומיד, אינון הוו אמרי, כל מה דבעי שלמה מלכא, ומתמן הוה ידע שלמה ת חכמתא. הה"ד, י) ויבן וגו' את תרמוד במדבר בארץ. וכי בניינא הוה עביד בארץ. אלא מהו ויבן. א אסתכל בסכלתנו, וידע להההוא דוכתא, למנדע ביה כ חכמתא.

שצב) עד דהוו יתבי, הא נשרא אתיא לגבייהו, ושושנה חדא בפומה, ושדי קמייהו, ואזלת לה, חמו וחדו. א"ר פנחס, ולאו אמינא לכו, דנשרא דא בשליחותא דמארה, אזלא ואתיא. שושנה דא, איהי שושן ג עדות דקאמינא, וקב"ה שדר ליה לגבן.

שצג) פתח כמלקדמין ואמר, ט למנצח על שושן עדות מכתם לדוד ללמד.

מסורת הזהר

י) (מ"א ט), כ) (תהלים ס) לעיל אות שפג צ"ב. עלאה כד"א (נחמיה ח') ויבינו במקרא ג ל"ג עדות.

חלופי גרסאות

ק ל"ג אסירין; עשירין. ר רשו. ש שורטינא. ת מוסיף חכמתא עלאה. א מוסיף אלא אסתכל. ב מוסיף חכמתא

הסולם

מאמר נשרא רברבא ושלמה מלכא

שמה, אלא תרמוד שהוא במדבר בהרים, ששם מתקבצים כל הרוחות והכחות דסטרא אחרא. ונשר ההוא היה עף שמה בשעה אחת.

שצ) כיון דקאים על וכו': כיון שהנשר עמד על מקום הזה, בתרמוד, הגביה עצמו הנשר, ושלמה כתב כתב והשליכו שמה, ועי"ז, ניצל מאלו הרוחות. והנשר היה מסתכל בתוך החושך של ההרים, למקום שעוזא ועזאל הם שמה אסורים בכבלי ברזל התקועים תוך התהומות. ואין יכולת לבן אדם בעולם לכנס שמה, ואפילו עוף השמים, חוץ מבלעם.

שצא) וכיון דנשרא מסתכל וכו': וכיון שהנשר היה מסתכל לתוך החושך הגדול, השפיל לעוף למטה, ולקח את שלמה המלך תחת כנפו השמאלית וכיסה אותו. והנשר עמד על אלו הכבלים של עוזא ועזאל, והלך וקרב אליהם. אז הוציא שלמה טבעת, שחקק עליה השם הקדוש, ושם בפי הנשר. ומיד הם, עוזא ועזאל, היו אומרים כל מה שרצה שלמה המלך.

(דפו"י דף רל"ג ע"א *) דף רל"ג ע"ב)

מאמר ב' השושנה

שצב) עד דהוו יתבי וכו': בעוד שהיו יושבים, הנה הנשר בא אליהם ושושנה אחת בפיו, והשליכה לפניהם, והלך לו. ראו ושמחו. א"ר פנחס, וכי לא אמרתי לכם שנשר הזה הולך ובא בשליחותו של אדונו. שושנה זו, היא רמז לשושן עדות שאמרתי. והקב"ה שלח אותה אלינו.

שצג) פתח כמלקדמין ואמר וכו': פתח כבתחילה ואמר, למנצח על שושן עדות מכתם לדוד ללמד. שואל, וכי שושן הוא עדות, מהי העדות

וכי שושן ז עדות מאי סהדותא סהיד. אלא שושן דא איהי סהדותא למעשה בראשית, ה ואיהי סהדותא לכנ"י. ו ואיהי סהדותא ליחודא עלאה, ז ודא איהו. בגין דשושנה ח דא אית בה ט תליסר עלין, וכלהו קיימין בעקרא חדא, י ואית בה חמש עלין לבר תקיפין, דחפיין לדא שושנה ואגינו עלה.

שצד) וכלא ברזא דחכמתא כ הוא, תליסר ל עלין, אלין תליסר מכילן דרחמי, דירתא כנסת ישראל מלעילא, וכלהו אחידן בעקרא מ חדא, ואיהו ברית נ חדא ודיוקמא דברית ס יסודא דכלא. חמש תקיפין דסחרן עליה, אלין ע חמשין תרעין, פ חמש מאה צ שנין דאילנא דחיי, אזלא בהו.

שצה) סהדותא לעובדא דבראשית. כל עובדא דבראשית, כלהו תיבין ידיען בסוכלתנו, וקיימא בחושבנא אלהים דמעשה בראשית. אחזי לעילא, ואחזי לתתא. אחזי לעילא, ברזא דעלמא דאתי. ואחזי לתתא, ברזא דכנסת ישראל.

שצו) ק שושנה סהדותא לעובדא דבראשית, דקיימא בכל הני סימנין, ר דכתיב בראשית ברא אלהים, דא שושנה. תליסר עלין, ש אינון תליסר תיבין עד אלהים תניינא. ואינון: את, השמים, ואת, הארץ, והארץ, היתה, תהו, ובהו,

חלופי גרסאות

ז ל"ג עדות. ה ואיהי עדות לישראל ועדות ליחודא עלאה. ו ל"ג ואיהי; ל"ג ואיהי סהדותא; ל"ג ואיהי סהדותא ליחודא עלאה. ז דא; שושנה דאיהי תליסר עלין. ח ל"ג דא. ט תריסר. י אית. כ ל"ג הוא; היא. ל ל"ג עלין. מ מוסיף חדא דאינון י"ג תקונין דדיקנא תתאה דא"א דאינון י"ג תיקונים עלאין דז"א. נ ל"ג חדא. ס יחודא. ע חמש מאה. פ חדא מניה ול"ג חמש מאה. צ מוסיף שנין דיסודא יסודא ברית קדישא; שנין דיסודא יסודא בבי מקדשא מאילנא; דיסודא ברית קדישא כלהו עובדא דבראשית תייבין ול"ג מן דאילנא עד תיבין. ק שושנה דסהדותא דקיימי ול"ג מן שושנה עד בכל. ר דא; דפי' ש ל"ג אינון.

הסולם

מאמר ב' — השושנה

העדות שמעיד. ומשיב, אלא שושן זה הוא עדות למעשה בראשית, והוא עדות לכנסת ישראל, והוא עדות ליחוד העליון. והוא זה. כי בשושנה יש בה י"ג עלים וכלם עומדים על שורש אחד. ויש בה ה' עלים חזקים מבחוץ, המכסים את השושנה הזו ומגינים עליה.

שצד) וכלא ברזא דחכמתא וכו': והכל הוא בסוד החכמה. כי י"ג עלים רומזים על י"ג מדות הרחמים, שירשת כנסת ישראל שהיא המלכות, מלמעלה, מי"ג מדות דא"א. וכולם אחוזים בשורש אחד, שהוא ברית אחד, דהיינו יסוד דז"א שעל ידו מקבלת המלכות י"ג מדות הרחמים דא"א. וע"כ השורש של י"ג עלים דשושנה שמתחתיהם הוא דוגמא של הברית שהוא יסוד הכל. ה' עלים חזקים המסבבים אותה, הם חמשים שערים, דהיינו חג"ת נ"ה דבינה, שכל אחת כלולה מעשר. והם חמש מאה שנה, שעץ החיים, שהוא ז"א הולך בהם. כי הוא מקבלם במקום בינה, שספירותיה הן בסוד מאות, והן חמש מאות שנה.

(דפו"י דף רל"ג ע"ב)

שצה) סהדותא לעובדא דבראשית וכו': השושנה היא עדות למעשה בראשית (כנ"ל אות שצ"ג), כי כל מעשה בראשית כולם הם מלים ידועות בתבונה, העומדים בחשבון אלקים דמעשה בראשית, שהוא בינה. ומראה למעלה ומראה למטה. מראה למעלה, היינו בסוד עולם הבא, שהוא בינה. ומראה למטה בסוד כנסת ישראל, שהיא מלכות.

שצו) שושנה סהדותא וכו': השושנה היא עדות למעשה בראשית, העומד בכל אלו סימנים, דהיינו י"ג מדות הרחמים וה' ספירות חג"ת נ"ה. שכתוב בראשית ברא אלקים זהו השושנה, שהיא בינה, והיא מלכות, כי מראה למעלה ומראה למטה כנ"ל בדבור הסמוך.

וחשך, על, פני, תהום, ורוח. הא תליסר עלין דשושנה. חמש תקיפין דסחרן לאלין, אינון: מרחפת, על, פני, המים, ויאמר. הא חמש אחרנין. לבתר יהי אור, הא עיקרא ושרשא דשושנה דכלא ואחידן ת בה.

שצז) סהדותא ליחודא. א חמש עלין תקיפין, שרשין ויחודא, דאחידן ביה תריסר עלין אלין. ב) שמע ישראל יי׳ אלהינו יי׳, הא חמש עלין דשושנה. אחד, דא היא עיקרא ושרשא דכלהו אחידן ביה. רזא ב דתליסר בחושבנא, גושפנקא דמלכא.

שצח) ת״ח, כגוונא מ) ג דשושנה בין החוחים, הכי אינון ישראל בין עמין

מסורת הזהר

ב) (דברים ו) בא סז צ״ס. מ) (שיר ב) הקסה״ז א צ״א.

חלופי גרסאות

ת ביה. א חמש תיבין שמע ישראל ה׳ אלקינו ה׳ אינון חמש עלין תקיפין דשושנה שרשא ויסודא דאחידן ביה דא הוא אחד ואיהי עיקרא ושרשא דכלהו אחידן ביה

תליסר עלין אלין רזא. ב דתריסר. ג דשושנה אינון ישראל שושנה בין החוחים.

הסולם

מאמר ב׳

השושנה

י״ג עלים הם י״ג תבות שמן בראשית ברא אלקים עד ורוח אלקים, והם את השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח. הנה הם י״ג עלים של השושנה, הרומזים על י״ג מדות, חמש עלים החזקים המסובבים אלו הי״ג, הם מרחפת על פני המים ויאמר. דהיינו מן אלקים של ורוח אלקים עד אלקים של ויאמר אלקים. שהם חמש אחרים הרומזים על ה׳ ספירות חג״ת נ״ה כנ״ל. ואח״כ יהי אור, הנה זה עיקר ושורש השושנה שכל המדרגות כלולות ואחוזות בה. (ועי׳ בהקדסה״ז בתחלתו).

שצז) סהדותא ליחודא וכו׳: השושנה היא עדות ליחוד (כנ״ל אות שצ״ג) כי חמשה עלים חזקים הם השרשים והיחוד שאחוזים בהם י״ג עלים אלו. שמע ישראל ה׳ אלקינו ה׳, הם כנגד ה׳ עלים של השושנה. אחד הוא העיקר והשורש שכולם אחוזים בו, כי אחד הוא סוד, שהוא בגימטריא י״ג. שהוא טבעת המלך.

ביאור המאמר. הגידול של השושנה, היא י״ג עלים פנימים וה׳ עלים מבחוץ. ואומר (באות שצ״ג) ששושן זה בב׳ בחינות שבו, י״ג וה׳, הוא עדות למעשה בראשית, שה״ס בינה. ועדות לכנסת ישראל, שה״ס המלכות. ועדות ליחוד העליון, שה״ס ז״א ומלכות. ומפרש (באות שצ״ד) שהוא עדות לכנסת ישראל שהוא המלכות, כי במלכות יש ב׳ בחינות אלו ה׳ ספירות חג״ת נ״ה שמקבלת מבינה, ובתוכם המוחין דגדלות הנמשכים מי״ג מדות הרחמים. הרי שגידול השושנה היא עדות

(דפרי״ דף רל״ג ע״ב)

למדרגות המלכות. (ובאות שצ״ה) מבאר איך השושנה עדות על מעשה בראשית, כי במעשה בראשית נרמזים ג״כ ב׳ בחינות אלו. כי יש שם ג״פ אלקים, דהיינו ברא אלקים, ורוח אלקים, ויאמר אלקים, והנה מן ברא אלקים עד ורוח אלקים הם י״ג תבות, הרומזים על מוחין דגדלות. ומן ורוח אלקים עד ויאמר אלקים יש ה׳ תיבות הרומזים על ה׳ ספירות חג״ת נ״ה. הרי שב׳ צורות הגידול שבשושנה הם עדות למעשה בראשית. (ובאות שצ״ז) מבאר איך ב׳ בחינות של השושנה היא עדות על היחוד ז״א ומלכות. כי כנגד ה׳ עלים דשושנה הם ה׳ תיבות, שמע ישראל ה׳ אלקינו ה׳, שהם ה״ס חג״ת נ״ה. כי שמע ישראל, הם נצח והוד, ה׳ אלקינו ה׳ הם חג״ת. אחד ה״ס המלכות המתחברת עם חג״ת נ״ה דז״א. שע״י יחודם זב״ז מתגלים י״ג מדות הרחמים. שה״ס המוחין דגדלות. וע״כ אחד בגי׳ י״ג. וז״ש, שמע ישראל וכו׳ הא חמש עלין דשושנה, שהם כנגד ה׳ עלים התקיפים הגדלים בשושנה. והם עצמם הם חג״ת נ״ה שבז״א. אחד, דא היא עיקרא ושרשא דכלהו אחידן ביה, דהיינו המלכות שכל ה׳ ספירות דז״א מתיחדים עמה. רזא דתליסר בחושבנא, כי עם יחוד המלכות עם ז״א מתגלים י״ג מדות הרחמים. גושפנקא דמלכא, שע״כ נקראת המלכות טבעת המלך, דהיינו החותם שלו, להיות ששלימות הארותיו תלויה בה.

שצח) ת״ח כגוונא דשושנה וכו׳: בוא וראה, כעין שושנה בין החוחים, כך הם ישראל

בין

עכו"ם. והכי כנסת ישראל, בין שאר אכלוסין רברבן ממנן. כל זמן דשושנה קיימא ד אטימא, דלא פתיחא, לית בה ריחא, ולא סלקין לה, ולא מפקין לה מגו גובין. בשעתא דשושנה ק פתיחא, סלקא ריחא, כדין אפיקו לה מגו גובין. ר ויתהני בהו כ"י, שנאמר נ פתחי לי אחותי רעיתי, וקב"ה לא שדרה לן אלא למיהך ש לאורחן.

שצט) אמר ר' אלעזר לאבוהי, הא שמענא אלין שייפין אטימין, ברזא דקרבנין. שייפין אחרנין, רזא דלהון מאי. א"ל רבי *) שמעון לר"א, אלעזר ת ברי, כל שאר שייפין דלגו, רזא עלאה איהו.

ת) ת"ח, לבא הא אתמר, אבל לב דא איהו נורא דדליק, ואלמלא דזמין

מסורת הזהר

נ) (שם ה) לעיל אות שפא צ"א.

חלופי גרסאות

ד סתימא. ק פתחא. ר ל"ג מן ויתהני עד סוף האות. ש לאורחא. ת ל"ג ברי

הסולם

מאמר אברים הפנימים

בין עמים עכו"ם, וכך כנסת ישראל, שהיא המלכות בין שאר המוני השרים הממונים על האומות. כל זמן שהשושנה עומדת סתומה, שאינה פתוחה, אין בה ריח ואין מעלים אותה, ואין מוציאים אותה מתוך הקוצים. בשעה שהשושנה פתוחה והיא מעלית ריח, אז מוציאים אותה מתוך הקוצים. וכנסת ישראל תהנה מהם. שנאמר **פתחי לי אחותי רעיתי**. והקב"ה לא שלחה לנו, דהיינו הנשר שהביא להם שושנה (כנ"ל באות שצ"ב) אלא כדי ללכת בדרכנו. עם השכינה.

פירוש. בשעה שהמלכות מקבלת מקו שמאל היא סתומה ואין בה ריח, שהיא הארת חכמה, משום שהחכמה שבה מחוסרת חסדים ואינה יכולה להאיר בלי חסדים (כנ"ל ב"א דף מ"ז ד"ה ימא דקאפו ע"ש) אלא אחר שמקבלת כח מז"א שהוא קו האמצעי, אז נפתחת מסתימתה, ונותנת ריח טוב, שה"ס הארת החכמה המלובשת בחסדים דז"א, וזסו"ה **פתחי לי אחותי** וגו'. (ע"כ רע"מ)

מאמר אברים הפנימים

שצט) **א"ר אלעזר לאבוהי** וכו': **אר"א לאביו, כבר שמעתי פירושם של אברים הסתומים**, דהיינו אברים החצונים, **בסוד הקרבן. אבל אברים האחרים הפנימים**, מהו הסוד שלהם. א"ל ר' שמעון לר' אלעזר, **אלעזר בני, כל שאר האברים שמבפנים**, סוד עליון הוא.

ת) **ת"ח לבא הא** וכו': **בוא וראה, הלב, כבר למדנו. אבל לב**, זה הוא אש שורף, **ואם**

(דפו"י דף רל"ג ע"ב *) דף רל"ד ע"א)

מראות הסולם

א) הקרבן, או התפלה שהיא במקום קרבן, הוא העלאת המ"ן ליחד הנוקבא שהיא אדני, עם הוי"ה, שהוא ז"א. וע"כ הוא נבחן לאכילה, כמ"ש את קרבני לחמי וגו'. וגוף האדם הוא כנגד הוי"ה. הכוללת כל ד' העולמות אבי"ע, אשר הראש עד החזה הוא אצילות ובריאה, הראש כנגד ז"א, והגוף עד החזה, כנגד הנוקבא, כי הבריאה היא אשת האצילות. ומחזה ולמטה הוא יצירה ועשיה, וכמו שב' העולמות יצירה ועשיה הם מעורבים בקליפות הטמאות, כן יש בגוף האדם מחזה ולמטה, אברים כנגד הקליפות הטמאות, שהם הכבד ויותרת הכבד ומרה וטחול. והזהר מבאר כל אבר ואבר שבאדם, בשורשו בהוי"ה הכוללת שבאבי"ע הנקרא אדם שבאבי"ע, כי כל ד' עולמות אבי"ע נחשבים כמו אדם אחד, ושם הוי"ה אחד שאצילות ה"ס י' וראש, ובריאה ה"ס ה' עד החזה, ויצירה ה"ס ו', ועשיה, ה"ס ה' אחרונה. ויצירה ועשיה, הם מחזה ולמטה. ואחר שמבאר שורש כל אבר מה הוא באדם דאבי"ע מבאר פעולת הקרבן שהאדם מביא, או התפלה, שמתפלל, איך הוא עולה למ"ן אל המלכות, שה"ס הלב, והפעולות הנעשות בקרבן בכל אבר ואבר עד שבא אל המלכות בצורה המבוקשת, שתהיה ראויה למ"ן לז"א. וכן מבאר מה ענין המיץ דוכרין, שז"א מוריד על מיץ נוקבין שבמלכות, וסוד זווגם.

ב) ותחילה נבאר הדברים בקיצור, כי הקרבן, שה"ס המ"ן, עולה ומתתקן כדרך המאכל ומשתה הבא בגוף האדם דרך הושט ושאר אברים

לגביה מלכא עלאה כנפי ריאה, דאתיין א לקמיה רוחא, מרוחא דנשיב מגו בוסמין עלאין, הוה אוקיד לעלמא ברגעא חדא.

תא) פתח ואמר, ס) ויי׳ המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש, אמאי אוקיד לון. בגין דכנפי ריאה לא נשיבו ב בההיא שעתא. וסתרא דכנפי ריאה, ג דא ס) כנפי יונה נחפה בכסף ואינון רפאל, וצדקיאל. ועלייהו אתמר, פ) עושה מלאכיו רוחות, לנשבא תדיר קמי ד לבא.

רעיא מהימנא

תב) *) ה ובחבורא קדמאה, אמר רעיא מהימנא, בוצינא קדישא, כל מה דאמרת שפיר, אבל מוחא איהו מים, לב איהו אש, ותרווייהו איהו רחמי ודינא,

מסורת הזהר

ס) (בראשית יט) בשלח ה צ״ט. ע) (תהלים סח) תק״ח קא ט״ד שמ״ת. פ) (תהלים קד) שמות מט צ״ה.

חלופי גרסאות

א ל״ג לקמיה. ב מוסיף בהו בההיא. ג ל״ג דא. ד מלכא. ה ל״ג ובחבורא קדמאה.

מאמר אברים הפנימים

הסולם

מראות הסולם

ואם לא היה מזמין לו מלך העליון, כנפי ריאה, המביאים לפניו רוח מרוח הנושב מבשמים העליונים מג״ר דז״א, היה הלב שורף את העולם ברגע אחד. פירוש. כי בלב שולט קו שמאל דבינה, שמחוסר חסדים יכול לשרוף העולם. והריאה, ה״ס קו ימין שה״ס חסד, וע״כ הרוח, שה״ס החסד של הימין הנמשך מג״ר דז״א ממתיק אותו. (ועי׳ להלן במראות הסולם אות ד׳).

תא) **פתח ואמר וה׳** וגו׳: פתח ואמר, **ה׳ המטיר** על סדום ועמורה גפרית ואש. למה שרף אותם. הוא משום, שכנפי הריאה **לא נשבו רוח בשעה** ההיא על הארת השמאל שבלב. וע״כ שרפה אותם הארת השמאל. והסוד **של כנפי ריאה** אלו. ז״ס **כנפי יונה נחפה בכסף**. שיונה שה״ס המלכות, שעקרה משמאל דבינה, **מבחינת** הלב, צריכה להיות נחפה בכסף, **שה״ס** חסדים. וכשנחפה בכסף, ה״ס המלאכים **רפאל וצדקיאל** הנמשכים ממנה לרפאות ולהושיע לעולם. ועליהם נאמר עושה **מלאכיו רוחות. לנשוב תמיד לפני הלב**. דהיינו להאיר בחסדים.

רעיא מהימנא

תב) **ובחבורא קדמאה אמר** וכו׳: **ובחבור הראשון, אמר רעיא מהימנא** לר״ש, **מאור קדוש, כל מה שאמרת טוב הוא. אבל המוח**

מראות הסולם

אברים הפנימים עד שנעשה לדם, והכבד מושיט הדם אל הלב, והלב לוקח הברור והנקי שבדם ושולחו אל האברים, ודם העכור משאיר בכבד. כן דרך הקרבן, או התפלה שבמקום קרבן, שבא תחילה לטוחנות שבהויה דאבי״ע, שה״ס שינים הטוחנות המאכל, ומטוחנות לושט ומושט לאצטומכא ולקיבה. ונטחן שם פעם שניה. וסוד הטחינה בשינים, שבקרבן או בתפלה, הוא המחלוקת שבין ב׳ קוין ימין ושמאל, מטרם יציאת קו האמצעי, שכל אחד רוצה לבטל את חבירו. שקו ימין רוצה לבטל, שליטת החכמה שבשמאל ולהשליט רק חסדים, וקו השמאל להיפך, רוצה לבטל שליטת החסדים ולהשליט רק חכמת. וכת הולכים ושוחקים וממעטים זה את זה עד שנשחקים שניהם, ואחד מהם נשאר בסוף לשליט. ומתחילה מתגבר הימין על השמאל, והימין שולט. וזהו בשחיקה וטחינה שבשינים, וע״י טחינה זו נבלע המאכל בושט, ובאה באצטומכא. וכיון שהמ״ן באים בפנימית הגוף אז מתעורר כח השמאל, ומתחיל טחינה חדשה, שה״ס טחינת האצטומכא. ושם המחלוקת יותר חזקה, וע״כ הטחינה יותר דקה, ובטחינה זו מתגבר לבסוף השמאל, ובשליטתו שהיא שליטת החכמה דשמאל, נהפך המ״ן ונעשה לדם, שה״ס אור החכמה, בסוד והדם הוא הנפש. דזהיר אור החיים, שהוא חכמה. אמנם במצב הזה כח המיתה שבו הוא גדול יותר מאור החיים, מחמת דם טמא המעורב בו. שהוא בחינת

(רפו״י דף רל״ד ע״א *) דף רל״ג ע״ב)

דא *) כסא רחמי, ודא ו כסא דינא. וקב"ה ז מלך, עומד מכסא דין, דאיהו לב. ויושב על כסא רחמים, דאיהו מוחא.

תג) וכד חובין מתרבין על אברים, ועל ערקין דלבא, דאיהו כרסייא דדינא. אתמר בלבא, צ) והמלך קם בחמתו ממשתה היין, דאיהו יינא דאורייתא. ובזמנא דכנפי ריאה נשבין על לבא, ק) וחמת המלך שככה. דתרין כנפי ריאה, ר) והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפרת, דא כפורתא דלבא.

מסורת הזהר

צ) (אסתר ז) ויקהל ט אות כב. ק) (שם) נשא צ צ"צ. ר) (שמות כח) אחרי מות יז צ"ק.

חלופי גרסאות

ו ל"ג כסא ; כסאי. ז ל"ג מלך.

הסולם

מאמר אברים הפנימים

המוח הוא מים, דהיינו חכמה שבימין שה"ס חסדים, (כנ"ל אות ר"ד ע"ש) הלב הוא אש, שה"ס החכמה שבקו שמאל דבינה, שה"ס דינים, ושניהם הם רחמים ודינים. זה, המוח, הוא כסא רחמים. זה, הלב, הוא כסא דין. והקב"ה, הוא מלך העומד מכסא דין שהוא הלב ויושב על כסא רחמים שהוא המוח.

תג) **וכד חובין מתרבין** וכו': וכשהעוונות מתרבים על האברים, ועל עורקי הלב, שהוא כסא דין, נאמר בלב, והמלך קם בחמתו ממשתה היין, שהוא יין של תורה. ובזמן שכנפי ריאה נושבים על הלב, נאמר, וחמת המלך שככה. בי שתי כנפי ריאה, ה"ס והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפרת. זו היא כפרת הלב.

פירוש הלב ה"ס ל"ב נתיבות החכמה, דהיינו חכמה דשמאל דבינה, והוא אש שורף בנ"ל, מחמת שבעת גילוי החכמה מתלוים עמה דינים קשים לשרוף את הרשעים והחיצונים וכל הרוצים לקרב להמשיך החכמה ממעלה למטה (כנ"ל אדרא רבא אות ר"ט) והדינים אינם נשקטים עד שמתחילה שליטת החסדים, דהיינו סוד הרוח שב' כנפי ריאה נושבות כנ"ל. וזס"ה **והמלך קם**, כי הארת החכמה נקראת קימה. ואומר שהמלך קם **בחמתו**, דהיינו בעת שמתגלים דינים הקשים שעם הארת החכמה. **מבית משתה היין**, שקימה זו היא מבחינת **משתה היין**, שהוא חכמה שבשמאל. (כנ"ל ב"ב דף ל"ז במראות הסולם בד"ה ובהאמור ע"ש) וז"ש, **ועל ערקין דלבא דאיהו כורסיא דדינא, אתמר בלבא, והמלך קם בחמתו**, כי הארת חכמה שבלב, שה"ס הארת חכמה שבשמאל הבינה, אינה מאירה אלא

(דפו"י דף רל"ג ע"ב *) דף רל"ד ע"א)

מראות הסולם

ג"ר דחכמה, שדיניו קשים מאד, ומחריבים את העולם כנודע. לפיכך אחר שנהפכו המ"ן לבחינת דם, לוקח הכבד, תחילה שהוא סמאל, כל הדם ההוא, הכולל בתוכו הן דם טהור והן דם טמא, שהרי מעורבים זה בזה, ומושיטו אל הלב, שה"ס המלכות, מבחינת בנין השמאל דבינה, שהוא נבחן למלך, והלב מברר את הנקי והברור שבדם דהיינו בחינת ו"ק דחכמה המוכן להתיחד בו עם הימין, והשאר, שהוא דם טמא מניחו לכבד והצד שלו, שהם סמאל וסיעתו. ואז מתחילה ירידת מיין דוכרין מז"א, שה"ס הרוח, המתחבר עם מיין נוקבין שבלב. והיו לאחד.

ג) והמיין דוכרין, ה"ס החסדים הנמשכים מן המוח, שה"ס ג"ר דז"א, ומשם נמשך הרוח שה"ס החסדים, אל החוטם, שהוא תפארת דז"א, וכן אל הפה, שהוא מלכות דז"א, והרוח שמן המוח נכנס לב' נקבי החוטם, שה"ס ימין ושמאל הכלול בת"ת דז"א (כנ"ל באדרא אות רכ"ג.) ומשם נמשך דרך הקנה אל הריאה, וב' כנפי ריאה נושבים הרוח, שה"ס החסדים ומיין דוכרין, אל הלב, ואז מתלבשת החכמה שבלב בחסדים שברוח. וכן ז"א שהוא הויה, מתיחד עם המלכות שהוא אדנ"י, כפי התיחדות המ"ן ומ"ד. ובסוד זה נאמר את קרבני לחמי לאשי וגו'. כי מלבד שמזווג הזה מתמלאת בקשתו של המקריב או המתפלל, הנה גם כל העולמות מקבלים מן הזווג הזה, כל אחד לפי מדרגתו, כי זווג זו"ן מאיר תחילה לכל העולמות בכלל, וענף קטן מהארת הזווג מגיע אל האדם למילוי בקשתו. (והטעם עי' לעיל בפתיחה לחכמת הקבלה אות קס"א) ונמצא שהאדם המקריב או המתפלל מלבד שתקן את עצמו

תד) ובמאי וחמת המלך שככה. ח בגין ש) וישמע את הקול, דא קול תורה, ט קול דק"ש. וידבר אליו, בצלותא י דפומא, דאיהו ת) אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך.

תה) וההוא רוחא דנשיב בכנפי ריאה, איהו אפיק קלא בקנה, דאיהו קנה חכמה קנה בינה. ואתמר בה, א) כה אמר יי' מארבע רוחות באי הרוח. דאינון ארבע אתוון ידו"ד, והאי איהו רוח דדפיק בכל ערקין דלבא, דאתמר בהון, ב) אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו.

תו) אמר בוצינא קדישא, ודאי רעיא מהימנא, דרגא דילך איהי, דביה

מסורת הזהר

ש) (במדבר ז) אחרי מות יח צ"ב. ת) (תהלים נא) לעיל את רסא צ"ח. א) (יחזקאל לז) לעיל את רסח צ"ש. ב) (שם א) פקודי קסא צ"ש.

חלופי גרסאות

ח מוסיף בגין (יחזקאל א') דואשמע את קול כנפיהם. ט ל"ג קול דק"ש. י ל"ג דפומא.

הסולם

מאמר אברים הפנימים — **מראות הסולם**

אלא בזמן הופעת דינים קשים. שז"ס והמלך קם, בהארת חכמה, **בחכמתו**. בדינים קשים. **ממשתה היין, דאיהו יינא דאורייתא**, יורה, שהמדובר הוא בהארת חכמה, שז"א, שנקרא תורה, ממשיך אותה. שהוא **חכמה דשמאל** של הבינה. והדינים אינם נשקטים אלא בזמן שמתחלת שליטת החסדים נע"ל. וז"ש, **ובזמנא דכנפי ריאה נשבין על לבא, וחמת המלך שככה**. דהיינו בזמן שליטת הרוח דכנפי ריאה, שהוא חסד.

תד) **ובמאי וחמת המלך** וכו': **ובמה** וחמת המלך שככה, משום **וישמע את הקול**, זה קול תורה, קול דקריאת שמע, שהוא קו האמצעי, שהוא חסדים, המיחד ימין ושמאל זה בזה, תחת שליטת החסדים. ואז נשקטים הדינים כנ"ל בדבור הסמוך. **וידבר אליו**, שה"ס גילוי חכמה שבמלכות, הנקראת **דבור**, הוא בתפלה שבפה, שהוא **אדני שפתי תפתח, ופי יגיד תהלתך**. שהיא המלכות.

תה) **וההוא רוח דנשיב** וכו': **ורוח** ההוא הנושב בכנפי ריאה, דהיינו החסדים המתגלים ע"י חכמה שבימין, כנ"ל בסמוך, **הוא מוציא הקול דרך הקנה, שהוא קנה חכמה קנה בינה**. כי הקול, שהוא ז"א, דהיינו **ו'**, הוא בן י"ה שהם חכמה ובינה. **ונאמר בו כה אמר הויה, מארבע רוחות באי הרוח, שהם** ארבע אותיות הוי"ה דז"א. וזה הוא **רוח הדופק** בכל עורקי הלב. **שנאמר בהם, אל אשר יהיה הרוח ללכת ילכו.**

תו) **אמר בוצינא קדישא** וכו': **אמר** המאור הקדוש לרעיא מהימנא, **ודאי רעיא מהימנא**

(דפו"י דף רל"ד ע"א)

עצמו הוא מתקן כל העולמות כולם. **ומחמת** זה גם בנין גופו מרמז אל הויה הכוללת כל ד' העולמות אבי"ע, כנ"ל. ויש הויה **הכוללת** ה' עולמות, שהם א"ק ואבי"ע, (כנ"ל בפתיחה לחכמת הקבלה אות ג') **אמנם** אין מעשה האדם מגיע לעולם אדם קדמון. ואפילו בעולם האצילות, אינו מגיע אלא לז"א דאצילות. ולפיכך הראש רק כנגד ז"א דאצילות. ומפה עד החזה כנגד הבריאה וכנגד הנוקבא דז"א דאצילות. כי הבריאה היא אשת האצילות. ומחזה ולמטה כנגד ב' העולמות יצירה ועשיה כנ"ל.

ד) וצריכים להבין כאן בדיוק איך ומה היא צורת התפלה, ואיך היא עולה למעלה לנוקבא דז"א ונעשתה למאכל בשביל הנוקבא ובשביל ז"א, בסו"ה את קרבני לחמי וגו', שהרי התפלה היא במקום קרבן. והענין הוא, כי המקריב או המתפלל הרי הוא בשביל איזה מבוקש שיש לו להקב"ה, שעל זה אמרו אין תפלה אלא בלב. והרצון הזה, מתלבש בחלקי נפשו, וחלקי נפשו הם העולים ממש למעלה שבוקעים כל האוירים עד שמגיעים להנוקבא דז"א דאצילות. כמו שנתבאר זה באורך (לעיל ויקהל אות קל"א בהסולם עש"ה) **באפן**, שהמבוקש מלובש בחלקי נפשו, וחלקי נפשו עולים ונעשים מ"ן לזווג ז"א ונוקביה, שה"ס **אכילה**, כי הזווג נקרא לחם ומאכל, כמ"ש, ולא ידע אתו מאומה כי אם הלחם אשר הוא אוכל (בראשית ל"ט ז'). ובזה תבין ג"כ למה התפלה או הקרבן נעשה למ"ן לעורר הזווג. כי אין דבר ניתן מלמעלה אלא ע"י זווג זו"ן,

כנודע

וחמת המלך שככה. ג) **אשרי העם שככ״ה, בגימטריא משה. אמר ליה, בריך אנת בוצינא קדישא, בוצינא דדליק קמי מלכא ומטרוניתא. נר י״י,** כ **איהי נשמה דילך.**

תז) א״ל, הא אמרת מוחא ולבא וכנפי ריאה, ל **תרי כוליין מאי ניהו. אמר רעיא מהימנא, הא אוקימנא בכנפי ריאה, עושה מלאכיו רוחות, כוליין משרתיו אש לוהט. ואינון תרין כנפי ריאה, ותרין כוליין, לקבל ד׳ חיון דכרסייא. כרסייא, איהו לבא באמצעיתא.**

תח) וכן מוחא, אית ליה ארבע חיון, דאיהו כרסייא דרחמי. ומאי ניהו. ראייה שמיעה ריחא דבור. ראייה: אריה. שמיעה: שור. ריחא: נשרא. ודי

מסורת הזהר

ג) (תהלים קמד) הקסה״ז נ צ״ג.

חלופי גרסאות

כ ל״ג איהי. ל ל״ג תרי.

הסולם

מאמר אברים הפנימים

מראות הסולם

מהימנא, המדרגה שלך היא, שבה, וחמת המלך שככה. כי מדרגת רע״מ, הוא קו האמצעי שהוא ז״א הנקרא קול, שע״י ידו נשקטו הדינים כנ״ל. **אשרי העם שככה, בגימטריא משה. אמר לו** רע״מ, ברוך אתה מאור הקדוש, כי אתה **נר** הדולק לפני המלך ומטרוניתא, **נר ה׳, היא** הנשמה שלך.

תז) א״ל הא אמרת וכו׳: אמר לו, **ר״ש** לרע״מ, **הרי אמרת** פירוש המוח והלב **וכנפי ריאה, ב׳ כליות מה הם. אמר רעיא מהימנא, הרי העמדנו בכנפי ריאה, עושה מלאכיו רוחות,** שה״ס חסדים הנקראים רוחות, **הכליות, הן, משרתיו אש לוהט.** דהיינו דינים. **ואלו ב׳ כנפי ריאה וב׳ כליות הם כנגד ד׳ חיות הכסא,** שכנפי ריאה ה״ס אריה ונשר **שהם חסדים, וב׳ כליות הם שור אדם, שהם גבורות. והכסא, הוא הלב שבאמצע, שהוא כסא הדין.**

תח) וכן מוחא אית וכו׳: **וכן המוח, יש לו ארבע חיות,** שהמוח **הוא כסא רחמים. ומי הן. הן, ראיה שמיעה ריח דבור. ראיה, היא אריה,** דהיינו חכמה. **שמיעה היא שור, דהיינו בינה. ריח, הוא נשר,** דהיינו ז״א, **ודי׳ פנים ד׳ כנפים יש לכל אחת. דבור הוא אדם,** דהיינו מלכות. הוא אחוז למעלה דהיינו בפה דראש, **ולמטה** בגוף. **כי הזרועות שבגוף, בהם נאמר, וידיהם פרושות כנשרי שמים. גוף הוא אדם** (כצ״ל ול״ג אריה) כלומר, שהוא בחינת **מלכות. הדבוקה** בקו האמצעי שהוא גוף. **ושוקים, נאמר עליהם וכף רגליהם ככף רגל עגל.** שנוטים לפני שור שהוא גבורה. **ועל הגוף שהוא אדם, נאמר מרכבת** המשנה. דהיינו **מרכבת**

כנודע. **ולפיכך אם הקב״ה רוצה למלאות את רצון המתפלל, הנה לזווג הוא צריך. ונמצא שכל תפלה הראויה למילוי, מעוררת זווג זו״ן, כדי שישפיעו אותו המילוי אל המתפלל, שתחילה מגיעה הארת הזווג הזה בהכרח לעולמות העליונים, עד שמגיעה לבסוף אל אדם המתפלל.** (כנ״ל בפלחה״ק אות קס״א) וביתר דיוק, **אותם חלקי הנפש שעלו לנוקבא דז״א ונעשו למ״ן לעורר הזווג. הם עצמם נעשים לבית קבול אל הארת הזווג הממלאת את מבוקשו של המתפלל, וחוזרים אליו עם מילוי הבקשה. באפן, שיש לחלקי הנפש העולים למ״ן, ב׳ תפקידים, א) לעורר הזווג למילוי בקשת התפלה. ב) שיוכשרו להיות בית קבול לקבלת מילוי התפלה. ושניהם באים בבת אחת.**

ה) וכבר ידעת שאין דבר נשלם אלא עד שיעברו עליו סדר ג׳ קוין הנמשכים מג׳ נקודות חולם שורק חירק (כנ״ל ב״א אות ל״ח) **שאומר, דהא לית זרעא דאזדרע בר ברזא דא דתלת נקודין ע״ש. ומטעם זה צריך המ״ן, דהיינו התפלה כנ״ל, לבא תחילה בגוף הנוקבא בבחינת הטוחנות, ששם מקבל שליטת קו הא׳ הימין, ומשם לאצטומכא ולקיבה שבהם מקבל המ״ן שליטת קו השמאל, שהמ״ן נהפכו לדם. והכבד מקבלם ונותנם ללב. ומב׳ כנפי ריאה המנשבות הרוח על הלב, מקבלים המ״ן פעולת קו האמצעי שה״ס הזווג. ואז נשלמים המ״ן.** (כנ״ל באות ב׳ וג׳.) **ונעשה בית קבול לקבל הארת הזווג בשביל מילוי בקשת המתפלל.**

ו) וז״ש (באות ת״מ) **מאלין אשים נפקי דרגין דאקדמי ונטלי בקדמיתא מכבר.**

אנפין וד' כנפין לכל חד. דבור : אדם איהו. אחיד עילא ותתא, מ דרועין דבהון זידינו פרושות כנשרי שמים. גוף אריה, ושוקים, נ וכף רגליהם ככף רגל עגל. ועל גופא אתמר, ס מרכבת המשנה. משנה כתיב, לישנא דמתניתין. ע"כ.

תט) : טחול, פתח בוצינא קדישא ואמר, ו וארא את כל העשוקים שנעשו תחת השמש והנה דמעת העשוקים. מאן אינון עשוקים. אלין ינוקין דאינון בתוקפא דאמהון. דסלקין מעלמא, ע"י מלאך המות. וכי מלאך המות קטיל לון, ס דאיהו עושק. אלא הדר ואמר, ומיד עושקיהם כח ואין להם מנחם. מאן ההוא

מסורת הזהר

ד) (יחזקאל א) לעיל אות שיח צ"ר. ה) (בראשית מא) מקץ יט צ"ה. ו) (קהלת ד) משפטים טו צ"ל.

חלופי גרסאות

מ ודרועין בהון. נ מוסיף ובחבורא קדמאה טחול. ס ל"ג דאיהו עושק.

הסולם

מאמר אברים הפנימים

מראות הסולם

מרכבת המלכות הנקראת משנה. משנה כתוב, כלומר שאפשר לקרותו בנ' קמוצה. שהוא לשון מתניתין. דהיינו משנה, שהוא המלכות. פירוש. שמבאר לפנינו ג' מרכבות. א) **מרכבת המוח**, שהוא כסא רחמים. שד' חיות חו"ב תו"מ שלו, הם ראיה שמיעה ריח דבור. ב) **מרכבת הלב**, שהוא כסא דין, שד' חיות שלו חו"ג תו"מ הן ב' כנפי ריאה, ששתיהן חסדים, אלא ימין ושמאל דחסדים. וב' כליות, ששתיהן גבורות, אלא ימין ושמאל דגבורה. ג) **מרכבת הגוף**, שיש לו ב' פיצולים בסוד הזרועות, ששתיהן הן רחמים, וע"כ נקראים שתיהן נשרי שמים. והם דומים לכנפי ריאה הנ"ל. ויש לו ב' שוקים ששתיהן גבורות, בדומה לב' כליות, וע"כ נאמר על שתיהן וכף רגליהם ככף רגל עגל. שהוא שור, גבורה. והגוף הכולל את כולם ה"ס המלכות שהיא פני אדם הרוכבת על הזרועות ועל השוקים. ואומר, שע"כ נקרא הגוף מרכבת המשנה אע"פ שהוא מרכבה ג', מפני שהשם משנה, סובב על המלכות שנקראת משנה. ואין פירושו מרכבה שניה. ומה שאינו חושב מרכבת ז"א. הוא משום שאין בו חידוש. כי חושב כסא א' שהוא המוח שהוא כסא רחמים. וגם ז"א הוא בחינתו. כסא ב' הוא כסא דין, שהיא הבינה. שבה שורש קו שמאל. כסא ג' הוא כסא המלכות. שבה קו השמאל מתוקן בקו האמצעי. ובזה כבר נתבארו כל הבחינות, ואינו צריך לחשוב יותר. (ע"כ רעיא מהימנא).

תט) טחול. פתח בוצינא וכו' : טחול מהו. פתח בוצינא קדישא דהיינו ז"ש, ואמר, **וארא את כל העשוקים שנעשו תחת השמש והנה דמעת העשוקים.** מי הם אלו העשוקים. **אלו**

(דפו"י דף רל"ד ע"א)

ומאן אינון. אלין הטוחנות, אכלי קרבנין וטחני. כי אחר שהמאכל קבל שליטת קו השמאל, אז נהפך לדם, והכבד לוקחו תחילה, ונותן ללב (כנ"ל באות ב') **אמנם מקודם לזה צריכים לשליטת קו ימין כנ"ל, וז"ס המדרגות** שהן מכונות שינים טוחנות המקבלים המ"ן לפני הכבד, שהם יוצאות מכח אלו האשים שבקו ימין, דהיינו הדינים שבנקודת החולם, מכה עלית המלכות לבינה (כנ"ל ב"א דף ט"ו ד"ה והיא) ואשים האלו פועלות באלו השינים, וע"כ בטחינתם, שה"ס מלחמת ימין ושמאל זה בזה כנ"ל. גובר קו ימין. וז"ש, (באות תמ"א) **כיון דאתטחנן**, דהיינו אחר שנגמרה המלחמה בין ימין ושמאל הנקראת טחינה, והימין ניצח, אז, **אינון דשלטי עלייהו**, דהיינו הדינים דקו ימין הנקראים אשים, שהם ניצחו ושולטים על המ"ן, **בלעי ונטלי**, הם לוקחים ובולעים את המ"ן, **ואקרוֹ ושט**, הדינים ההם דקו ימין הבולעים את המ"ן הם נקראים ושט.

ז) וז"ש (באות תל"ט) **ושט דבלע מיכלא ומתמן עאל לכלהו שיופין, דאיהי בדרגא דאשים.** כי מטרם שהמ"ן נכללים באשים דקו ימין, שאשים אלו באים ממיתוק המלכות בבינה, אינם ראוים להכלל בגוף הנוקבא, ולקבל מהארת הזווג (כנ"ל ב"א דף ז' ד"ה וכבד) לפיכך נחשבת אש המיתוק הזה, לבליעה שבולעת המ"ן ומכניסם בגוף הנוקבא. וע"כ אש המיתוק הזה שמקו ימין, נקרא, **ושט דבלע מיכלא.** כי מכניסו להכלל בגוף הנוקבא, וז"ש, **ומתמן עאל לכלהו שיופין.** ומפרש דבריו, **אשים אינון קרבין מיד**, שאשים אלו הנקראים ושט, קרבים תחילה אל המ"ן, **ובלעי**, שמכניסים אותם לגוף, **ונטלי כלא מגו אשא**

עלאה

כח. דא הוא דכתיב, ז) **יהי מארת ברקיע השמים. ודא הוא מארת חסר ואו, ודא לילית, דאיהי ממנא דההוא עושק.**

תי) ואיהי אקרי טחול, ואיהי אזלת וחייכא בינוקי, ובתר עבדת בהו רוגזא ודמעה, למבכי עלייהו. טחול לזינא דכבד ע **אזלא. דא אברי בשני, ודא ברביעי**

מסורת הזהר

ז) (בראשית א) לעיל אות שעה צ"ב.

חלופי גרסאות

ע ל"ג אזלא.

הסולם

מאמר אברים הפנימים — מראות הסולם

אלו הם ילדים שהם עוד צריכים לאמם, שהולכים מן העולם ע"י מלאך המות. שואל, **וכי מלאך המות הורג אותם, שהוא עושק אותם.** ומשיב, **אלא חזר ואמר ומיד עושקיהם כח** ואין להם מנחם. מי הוא אותו הכח שהורגם. ז"ש, **יהי מארת** ברקיע השמים, וזה הוא **מארת** חסר ו', וזו היא לילית, שהיא הממונה על עושק ההוא. כי מארת חסר ו' משמעותו קללה.

תי) **ואיהי אקרי טחול** וכו': ולילית **נקראת טחול. והיא הולכת וצוחקת עם הילדים, ואחר כך** הורגת אותם, **ועושה בהם רוגז ודמעה לבכות עליהם. טחול הוא למינו של הכבד** הולך, שהוא סמאל, שהוא מלאך המות, זה, הכבד, **נברא ביום שני** דמעשה בראשית. וזה, הטחול, **נברא ביום רביעי של מעשה בראשית.** ומשום זה אין סימן טוב להתחיל דבר **בשני וברביעי. כבד, הוא מות לגדולים. טחול, הוא מות לקטנים.**

ביאור הדברים יום ב' דמעשה בראשית הוא גבורה, דהיינו קו שמאל, שנאמר עליו לפתח חטאת רובץ. שבסוף קו שמאל יצא סמאל, שהוא מלאך המות, והוא נקרא כבד, **ועם המרה שבכבד** לוקח נשמות **בני אדם וממיתם. כי המרה היא חרבו של מלאך המות** (כנ"ל אות שס"ד) **כי הכבד,** הוא דינים דכורא **והמרה היא בחינת דינים דמנעולא, שממנה המיתה** (כנ"ל ויצא דף ט"ז ד"ה וזהו) **וזה יצא בסופו של קו שמאל, שהוא יום שני דמעשה בראשית. ויום רביעי של מעשה בראשית בו נאצלה המלכות, ותחילה יצאה בבחינת קו שמאל, בסוד ב' מאורות הגדולים. והיתה כמו יום ב', שה"ס מצב הא' של המלכות. ואחר זה, נתמעטה עד לנקודה תחת יסוד, וחזרה ונבנתה מבחינת מחזה ולמטה דז"א, כמ"ש לעיל** (ב"א מאות ק"י עד אות קט"ו) **וממיעוט הירח שנעשה יצאה הקליפה הנקראת לילית. שהיא תחת המלכות, כמו סמאל שמתחת קו שמאל.**

ואלו

(דפו"י דף רל"ד ע"א)

עלאה דכליל לאשים, דהיינו האש דנקודת **החולם שמהם האשים, ורזא דא אשי ה' ונחלתו יאכלון. כי הכהנים שהם בחינת קו ימין הם האוכלים ומקבלים אשים האלו. ומי שאין לו אש הזה דקו ימין לא יוכל לקבל את המ"ן, להיותו בלי מיתוק הבינה,** וז"ש, **אלין אכלין ובלעין,** דהיינו האשים הנכללים בושט, **ושאר לא אכלין הכי,** כי שאר האברים שאין להם אש קו ימין הזה, לא יוכלו לקבל המ"ן ולכלול אותם בגוף. והיינו אותם האברים שאין בהם אלא כח קו השמאל, שהם בחינות חיצוניות המוחין, שהם אינם משיגים אפילו שיש בחי' אש הזה הבולע המ"ן. וז"ש, (באות ת"מ) **וכל בני עלמא לבר לא ידעין איך אכלין** כי אותם שלא זכו לפנימיות אינם יודעים שיש אש המיתוק הזה האוכל המ"ן, כנ"ל. **אלא דרגין דלגו,** דהיינו אותם שזכו **לפנימיות המוחין, אינון ידעין ונטלין מנייהו. הם** יודעים ומשיגים את אשים האלו. וז"ס, **ושם לית ליה בדיקה מבחוץ, דלא ידעי** וכו'. **כי** מבחינת חיצוניות, אין אפילו מושג ממציאות אש הזה. ונמצא שראשית התכללות בפנימיות המוחין הוא ע"י קבלת אש הזה.

ח) וז"ש (באות תמ"ב) **בהאי ושט עאל,** כי הכניסה לגוף היא בכח האש שבקו ימין שהוא הושט, **ואשתאיב בריאה** כלומר עד שהמ"ן בא לאצטומכא ולכבד, וללב שכנפי ריאה נושבות עליו, ואז נשאב ונכלל המ"ן בריאה, **אלין שרפים,** היינו המ"ן שנהפך לדם בלב, שהוא שם כאש שורף מחמת הדינים דקו שמאל (כמ"ש באות ב') **בשלהוביתא דלחון נטלי משתיא,** שהם נכללים במים שהם חסדים, **ואקרון ריאה בחבורא חדא,** היינו שלהבות הלב שהם חכמה אחר שבאים בחבור אחד עם המים שהם חסדים נקראים ביחד **ריאה,** שהוא אותיות **ראיה,** דהיינו שמאירים בהם הארת חכמה הכלולה בחסדים המכונה ראיה. וז"ש (באות תמ"א) **אלא ושט**

דיוקנא

בעובדא דבראשית. ובג"ד, לית סימנא טבא פ בשני וברביעי. צ כבד מותא דרברבי, ק טחול מותא דזוטרי.

רעיא מהימנא

תיא) ר ובחבורא קדמאה, אמר רעיא מהימנא, ודאי הכי הוא, דכבד איהו דרגא דעשו. עשו הוא אדום. הוא כניש כל דמין, בין צלולין, בין עכורין. ולא

חלופי גרסאות

פ ל"ג בשני וברביעי. צ ל"ג כבד. ק ל"ג טחול. ר ל"ג ובחבורא קדמאה.

מאמר אברים הפנימים **הסולם** מראות הסולם

ואלו הילדים הצריכים לאמם, הם סוד אותם שקבלו מוחין ממצב הא' של המלכות, שה"ס מוחין דיניקה, ששלטו בה אז ג"ר דקו שמאל, שה"ס ג"ר דחכמה, אשר בעת מיעוט הירח, מתגברת עליהם אותה לילית, והורגתם ונוטלת נשמותיהם. והם נבחנים לעשוקים, שהם ילדים שאין בהם שום פגם. ולילית מושלת עליהם מטעם מיעוט הירח בלבד. משא"כ אותם שמלאך המות שולט עליהם, הוא מחמת פגם שבהם ממנעולא. כמ"ש לעיל (ויצא דף ט"ז ד"ה וזהו) ולפיכך קורא עליהם והנה דמעת עשוקים וגו'. והיא נקראת טחול.

ונמצא שטחול וכבד הם מין אחד, כי שניהם הם מזוהמא שבקו שמאל, אלא הכבד שהוא סמאל ומלאך המות, הוא מיום ב' שהוא מקו שמאל בעצמו. אבל הטחול שהיא לילית, היא מזוהמא של המלכות הנבנית מקו שמאל, שהיא בחינת יום רביעי. וז"ש, **טחול לזינא דכבד אזלא**, כי שניהם מזוהמא דקו שמאל, **דא אברי בשני**, היינו מקו שמאל עצמו, **ודא ברביעי**, היינו ממלכות הנבנית משמאל. **ובג"ד לית סימנא טבא בשני וברביעי**, כי בשניהם יצאו מלאכי המות, **כבד** שהוא מלאך המות, סמאל, **מותא דרברבי**, שממית כל אנשים הגדולים. כנ"ל. **טחול**, שהיא לילית, **מותא דזוטרי**, שהיא ממיתה רק הקטנים שהם בבחינת מוחין דיניקה, כנ"ל.

רעיא מהימנא

תיא) **ובחבורא קדמאה אמר** וכו': ובהבור הראשון, אמר רעיא מהימנא, ודאי כך הוא, שכבד הוא מדרגת עשו, עשו הוא אדום, דהיינו שכולו דם, הוא מקבץ כל הדמים בין צלולים ובין עכורים, ואינו מבחין בין טוב לרע, בין דם טמא לדם טהור כי אינו עושה הבדל

(דפו"י דף רל"ד ע"א)

דיוקנא דו' איהו ושט כפוף, דהיינו שהוא צורת קו כמו **ו'**, אלא לא קו פשוט כמו הו' שהוא קו אמצעי, אלא קו **כפוף**, דהיינו קו ימין, שהוא בבחינת ו"ק בלי ראש, (כנ"ל ב"א דף ט"ו ד"ה ההיא ע"ש) שראשו כפוף. **ולבתר שט למיכל** וכו', כי עי"ז שהוא כפוף הוא בולע המאכל ומכניסו לתוך הגוף כנ"ל. וז"ש, **ומדחרב בי מקדשא ובטלו הטוחנות**, כי חורבן בית המקדש היה מפני שנתגבר השמאל על הימין, ואז נתבטלו הטוחנות, שה"ס מלחמת ימין ושמאל שבשינים, כי הימין נתבטל, וע"כ אין המ"ן, שמעלים ישראל, נכנס לגוף העליון, וז"ש, **דאזעירו דיוקנייהו כי צורת** הימין נתבטלה, וע"כ **אזעירו מזונייהו**, שהמ"ן לא נכנס לגוף העליון.

ט) **ואחר** שנעשתה טחינה ראשונה בשינים בהתגברות קו הימין, להבליע המ"ן בגוף העליון, יורד המ"ן לטחינה שניה אל האצטומכא, שבטחינה זו השמאל גובר (כנ"ל כמראות הסולם אות ב') ע"ש. וז"ש (באות ת"ח) **אצטומכא** וכו' **טוחן**, **דאיהו נטיל פלא ושוחק, ומשדר** וכו', שבטחינה זו השמאל גובר ומהפכו לבחינת דם, שה"ס חכמה דשמאל שהיא בגוון אדום, בסוד כי הדם הוא הנפש. ומה שאינו מתהפך לדם יוצא לחוץ בסוד פסולת, וז"ש (באות תכ"ב) **מאינון שתין שמרים לתתא**, דהיינו הפסולת.

י) אמנם צריך שתדע שעצם האכילה היא הארת החסדים, ואינה באה לאצטומכא להטחן ולבא בשליטת אש השמאל, אלא כדי להשתלם ולהכלל מן החכמה שבשמאל. ועצם השתיה, דהיינו שתית היין, היא הארת החכמה שבשמאל, אלא שאינה נשלמת אלא אם כן שבאה תחת שליטת הימין, ונכללת בחסדי הימין

אבחין בין טב לביש. לא עביד אפרשותא בינייהו. לבא איהו ישראל, דאבחין בין טב לביש, בין דם טמא לדם טהור, ולא נטיל אלא ברירו ונקיו דההוא דמא, כבורר אוכל מגו פסולת.

תיב) ולבתר דנטיל לבא, דאיהו יעקב, ברירותא דדמים, דאיהו לעילא. ואשתאר כבד דאיהו *) עשו בפסולת. ש איהו כעיס עליה במרה, דאיהי גיהנם, ת דאתבריאת ביומא תניינא, מותא דרברבי, ואיהי נוקבא בישא, אש זרה, עבודה קשה, ע"ז קרינן לה.

תיג) ובגין דמינה אתער כעס לכבד, אוקמוה רבנן במתניתין, כל הכועס כאילו עובד ע"ז. ולא עוד, אלא דלית שריפה וחמימות בכל מרעין דאברין דגופא, אלא ממרה. דאיהי אדליקת בשלהובין על ערקין דכבד, ובעי לאוקדא כל גופא. ואיהו כגוונא דימא, כד איהו כעיס, דגלי ימא סלקין עד רקיעא, ובעו לנפקא מגבולייהו, א לחרבא עלמא. אי לאו שכינתא, דאיהי ב לחולה כחול דאסחר לימא, דלא נפקת מפומהא, אוף הכי שכינתא אסחרת לגופא, וסמיך ליה, ג כד"א, ח) יי' יסעדנו על ערש דוי.

מסורת הזהר

ח) (תהלים מא) בשלח קז צ"מ.

חלופי גרסאות

ש ל"ג איהו. ת דאתמר. א לתברא. ב ל"ג לחולה. ג ל"ג כד"א.

הסולם

מאמר אברים הפנימים

מראות הסולם

הבדל ביניהם. הלב, שהוא ישראל, שמבחין בין טוב לרע בין דם טמא לדם טהור, אינו לוקח אלא הברור והנקי שבדם ההוא, כמו הבורר אוכל מתוך הפסולת (ועי' במרה"ס אות י"ב).

תיב) **ולבתר דנטיל לבא** וכו': ואחר שהלב, שהוא יעקב, דהיינו ז"א, לוקח הברור שבדם שהוא למעלה, ונשאר הכבד, שהוא עשו, דהיינו סמאל, בפסולת הדם, הוא כועס עליו **במרה, שהיא הגיהנם שנברא ביום ב'** דמעשה בראשית, שהוא, מות של הגדולים (כנ"ל באות ת"י) **והיא**, המרה, היא נוקבא רעה של סמאל, **וקוראים לה אש זרה, עבודה קשה, עבודה זרה.** (ועי' במראות הסולם אות י"ד).

תיג) **ובגין דמינה אתער** וכו': ומשום **שממנה**, ממרה, מתעורר הכעס אל הכבד, **העמידו חכמים במשנה**, כל הכועס כאלו עובד **עבודה זרה.** ולא עוד, אלא שאין שריפה וחמימות בכל המחלות של אברי הגוף, אלא **ממרה**, שבשעת מחלה, היא מדלקת בלהבות על עורקי הכבד, ורוצה לשרוף כל הגוף. והיא **כמו הים כשהוא זועף**, שגלי הים עולים עד לרקיע

(דפרי"ז דף רל"ד ע"א *) דף רל"ד ע"ב)

הימין. וז"ש (באות תכ"ג) **אצטומכא** וכו' **נטיל כלא עד שית שעתין ואופה**, כי המ"ן הבא לאצטומכא, נכלל בשש ספירות חג"ת נה"י שבגוף המלכות, והאש שבאצטומכא אופה את המ"ן. פירוש, כמו האופה הנותן הלחם על האש, אין כונתו לשרוף משהו מן הלחם, אלא כדי שהלחם יתמתק בחום האש, כן עצם המ"ן דאכילה, הם חסדים ובאים באש השמאל של הקרקבן רק להתכללות ולהשתלמות בלבד, כמו אפית הלחם על האש. וז"ש, קרקבן **איהו אופה וריאה איהי משקה**, שהקרקבן שהוא האצטומכא אופה המ"ן, כדי לכלול בהם הארת החכמה שבה. והריאה, שהיא ימין והיא חסדים מקבלת היין שהוא הארת החכמה, כדי לכלול בהם הארת החסדים. **לבא מלכא, ואינון תרין**, הקורקבן והריאה, **אינון ודאי אופה ומשקה למיהב למלכא**, כי הלב שהוא עצם בנין המלכות שמשמאל דבינה, הוא לוקח מהם מה שראוי לו, ואחר שקבל הלב, הוא נותן ומחלק לכל האברים, **והיינו דכתיב, אריתי מורי** וכו' **לבתר אכלו רעים** וכו' **ע"י שר האופים**, דהיינו ע"י מיתוק השמאל שבאצטומכא. **שתו ושכרו דודים**, ע"י שר המשקים, דהיינו ע"י מיתוק הימין שבריאה. **ואין**

תיד) ובג"ד אוקמוה מארי מתניתין, המבקר את החולה, לא ליתיב למראשותיו, משום דשכינתא על רישיה. ולא לרגלוי דמלאך המות לרגלוי. האי לאו לכל ב"נ, אלא לבינוני. אבל לצדיק גמור, יי' יסעדנו על ערש דוי, על רישיה. ושכינתא אסחר גופיה, עד רגלוי. ובג"ד אתמר ביעקב, ט) ויאסף רגליו אל המטה, ודא שכינתא דאתמר בה, י) והארץ הדום רגלי. לרשע גמור, א מלאך המות אסחר ליה בכל סטרא. ב ודא יצה"ר, ג דמ"ה אסחר ליה בכל סטרא, חרבא דיליה, דפניו מוריקות, בטפה ז חדא מאינון ג' טפות, דזריק ח ביה. ההי"ד ט) ואחריתה מרה כלענה. י כבד דא דכורא. יותרת הכבד נוקבא. ע"כ.

תטו) קיבה, איהו דרגא חד משתין דמותא. ודא אתקרי תרדמה. עסירטא, דרגא שתיתאה דמלאך המות. ומגו דאתי מרחיק, איהו מסטרא דמותא. כ ולאו מותא. רמזא, חד משתין דמותא.

מסורת הזהר

ט) (בראשית מט) שמיני לט צ"ע. י) (ישעיה סו) יתרו קב צ"ש. יא) (משלי ה) לעיל אות רע צ"א.

חלופי גרסאות

ד מדת הדין. ה ל"ג מן ודא עד חרבא. ו דמדת הדין. ז ל"ג חדא. ח מוסיף ביה מרה. ט ל"ג כבד. י עסטיראא; עפטיראה. כ ל"ג מן ולאו עד סוף האות.

הסולם

מאמר אברים הפנימים

תרקיע ורוצים לצאת מגבולם להחריב העולם. אם לא השכינה שהיא לחולה, כמו החול המסבב את הים שלא יצא מפיו, אף השכינה כך, שמסבבת את הגוף וסועדת אותו, כש"א, ה' יסעדנו על ערש דוי. (ועי' במרה"ס אות י"ד).

תיד) **ובג"ד אוקמוה מארי** וכו': ומשום זה העמידו בעלי המשנה, המבקר את החולה לא ישב למראשותיו, משום שהשכינה על ראשו. ולא לרגליו משום שמלאך המות הוא לרגליו. וזה אינו לכל אדם אלא לבינוני, אבל לצדיק גמור, ה' יסעדנו על ערש דוי, על ראשו, והשכינה מסבבת גופו עד רגליו. ומשום זה נאמר ביעקב, ויאסף רגליו אל המטה, שזו היא השכינה, שנאמר בה, והארץ הדום **רגלי**. וכן השכינה נקראת מטה. **ולרשע גמור**, מלאך המות מסבב אותו מכל צד. **זה הוא יצר הרע**. כי מלאך המות הוא היצר הרע. **שמלאך המות מסבב אותו מכל צד, והחרב** שלו, שהיא מרה (כנ"ל אות שס"ד) **שפניו מוריקות בטפה אחת מאלו ג' טפות** שהמרה **זורקת בו**, (כנ"ל פקודי אות תתקט"ז) **ד"ש יאחריתה מרה כלענה. כבד הוא זכר**. שהוא סמאל. ויותרת הכבד היא נקבה שלו. (ע"כ רעיא מהימנא) (ועי' במרה"ס אות י"ד).

תטו) **קיבה איהו דרגא** וכו': **הקיבה היא מדרגה אחת משש שבמות, והיא נקראת תרדמה**

(דפו"י דף רל"ד ע"ב)

מראות הסולם

יא) **ואין הפירוש שהמ"ן באים מאצטומכא ישר אל הלב, שהוא המלך, אלא מאצטומכא יורדים המ"ן אל הקיבה**, וכו' **ואל הכבד, והכבד נותן אל הלב. וסוד הקיבה**, רומזת אל בחינת הסתלקות המוחין המגיעים ע"י שליטת קו השמאל, משום שאז החכמה נמצאת בלי חסדים, ומלבד שמסתלקת הארת החסדים, הנה גם הארת החכמה שבשמאל נבחנת כמו שנסתלקה. מחמת שהחכמה אינה יכולה להאיר בלא חסדים (כנ"ל ב"א דף מ"ז ד"ה נפיק) וז"ש (באות תט"ו) **קיבה איהו דרגא חד משתין דמותא ודא אקרי תרדמה. כי בכל מקום שנזכר תרדמה הכוונה על בחינה זו. עסירטא דרגא ו' דמלאך המות**. ושם בבחינת תרדמה הזו, שולט הרוח **רע הנקרא עסירטא** שהיא מדרגה ו' של מלאך **המות**. (כמ"ש לעיל פקודי אות תתקי"ט ע"ש) **ועסירטא הזה שולט על אותם שאינם רוצים להפרד מקו שמאל**, שה"ס לפתח חטאת רובץ. **אבל אותם הבאים להתדבק בימין, נבחן כח הזה של מלאך המות לבחינת תקון החכמה** בסו"ה אמרתי אחכמה והיא **רחוקה ממני**. (כנ"ל ויגש י"א ד"ה ביאור עש"ה) וז"ש, **ומגו דאתי מרחיק**, כלומר ומשום שכח הזה בא **לתקן החכמה שתהיה מרחוק, איהו מסטרא דמותא**, אפשר רק לומר עליו שהוא מן הצד של בחינת המיתה, **ולאו מותא**, אבל אינו מיתה

תטז) אמר רעיא מהימנא, בתר דגופא איהו מאילנא דטוב ורע, לית אבר ל בגופא, מ דלא אית ביה יצר הרע ויצר טוב, לבינוניים. ולצדיקים גמורים, תרין יצירות, דכר ונוקבא, תרוייהו טובים. כגוונא דחתן וכלה. לרשעים גמורים, תרין יצירות בישין, דכר ונוקבא, בכל אבר ואבר, מסטרא דסמאל ונחש.

תיז) ובג"ד מסטרא דאילנא דטוב ורע, קיבה אית בה תרין דרגין. דהכי אוקמוה רבנן, קיבה ישן. ואית שינה, אחת משתין במותא. ושינה, אחת משתין בנבואה. ובג"ד אוקמוה רבנן מארי מתיבתא, נ) החלומות שוא ידברו, והכתיב מ, בחלום אדבר בו. לא קשיא, כאן על ידי שד. כאן על ידי מלאך. חלום ע"י מלאך, חד משתין בנבואה. חלום על ידי שד, איהו שוא, מסטרא דמותא. ואיהו תבן, דהכי אוקמוה, כשם שאי אפשר לבר בלא תבן, כך אי אפשר לחלום בלא דברים בטלים.

מסורת הזהר

נ (זכריה י), מ) (במדבר יב) וישב כו צ"ב.

חלופי גרסאות

ל בכל גופא. מ דלית.

הסולם

מאמר אברים הפנימים

מראות הסולם

תרדמה. כי הקיבה ישנה (ברכות סא:) והיא עסירטא שהיא מדרגה ששית של מלאך המות (כנ"ל פקודי אות תתקי"ט) ומשום שבאה מרחוק היא מצד המות, אבל לא מות ממש. והרמז, אחד משתין במות. (עי' במראות הסולם אות י"א) (ע"כ זהר.)

רעיא מהימנא

תטז) **אמר רעיא מהימנא** וכו': אמר רע"מ, מאחר שהגוף הוא מעץ הדעת טוב ורע, אין אבר בגוף שלא יהיו בו יצר הרע ויצר הטוב וזה לבינונים. ולצדיקים גמורים יש ג"כ בכל אבר ב' יצרים, שהם זכר ונקבה, אלא ששניהם טובים, שהם כמו חתן וכלה, ולרשעים גמורים יש בכל אבר ואבר ב' יצרים רעים זכר ונקבה מצד סמאל ונחש.

תיז) **ובג"ד מסטרא דאילנא** וכו': ומשום זה מצד עץ הדעת טוב ורע, שהם לבינונים, יש בקיבה ב' מדרגות טוב ורע. כי כך העמידו חכמים קיבה ישנה. ויש שינה שהיא אחת משתין במות. ויש שינה שהיא אחת משתין בנבואה. ומשום זה העמידו ראשי הישיבה, שכתוב, החלומות שוא ידברו. והרי כתוב, בחלום אדבר בו. לא קשיא, כאן על ידי שד, דהיינו הסטרא אחרא שהוא מצד הרע שבשינת האדם. וכאן על ידי מלאך, שהוא מצד הטוב שבשינת האדם. חלום על ידי מלאך הוא מיתה ממש, וע"כ, רמזא, חדא משתין דמותא, וע"כ בא הרמז, אחד מס' שבמיתה. להורות שאינו מות ממש, כמבואר.

יב) ואחר שהמ"ן נהפכים לדם על ידי האצטומכא והקיבה וכו' נוטל אותם הכבד, וכבר ידעת, שהדם מורה על הארת החכמה שמשמאל, בסוד כי הדם הוא הנפש, שיש בו חלק האסור, שהוא הג"ר דשמאל, ויש בו חלק המותר, שהוא ו"ק דשמאל, והם מכונים דם טהור ודם טמא. וכיון שהלב, ה"ס המלכות הקדושה נוקבא של ז"א דאצילות, איך תוכל לגעת בדם טמא, ולפיכך היא צריכה לאמצעי, מס"א, שהוא הכבד, שיקבל דם הטהור והטמא יחדיו, ויתן לה. והמלכות מבררת ממנו דם הנקי והברור, שה"ס ו"ק דשמאל, והג"ר דשמאל היא משאירה בכבד, ואינה נוגעת בו. וז"ש (באות ת"א) **ודאי הכי הוא דכבד איהו דרגא דעשו** וכו', דהיינו שרו של עשו, שהוא סמאל (כנ"ל אות ר"י) **הוא כניש כל דמין בין צלולין בין עכורין** וכו', דהיינו מג"ר דשמאל האסור שהוא דם עכור ובין מו"ק דשמאל המותר, שהוא צלול. **לבא איהו ישראל**, כלומר שהוא המלכות, שממנה מקבלים ישראל, **דאבחין בין טב לביש בין דם טמא לדם טהור, ולא נטיל אלא ברירו ונקיו** וכו'. דהיינו רק הו"ק דחכמה, שהם ברורים ונקיים. כנ"ל.

הוא

תיח) **אצטומכא דא קרקבן** נ **נקלף. ואוקמוה רבנן, קורקבן טוחן, דאיהו נטיל כלא, ושוחק, ומשדר לכל אברין. אי אברין בלא חוביז, כגוונא דאוקמוה רבנן, דאית מלין** ס **דמעכבין ית קרבנא, דלא נחית לקבלא ליה, ההוא** ע **דשדר קב״ה לקבלא** פ **דורונא דיליה. דאית דמקבל ליה קב״ה על ידי אריה, דאתמר ביה** צ **ופני אריה אל הימין לארבעתן. וקב״ה רכיב עליה, ונחית ביה, לקבלא ההוא דורונא. ואית דורונא דמקבל ליה על ידי שור, דאתמר ביה** ס **ופני שור מהשמאל לארבעתן.**

תיט) **ואית דורונא, דמקבל על ידי דנשר, דאתמר ביה** ע **ופני נשר לארבעתן. דאינון שתי תורים, או שני בני יונה. ואית דורונא, דמקבל ליה ע״י**

מסורת הזהר

נ) (יחזקאל א) ב״א פה צ״א. ס) (שם) שם. ע) (שם) שם.

חלופי גרסאות

נ ל״ג נקלף. ס דמתעכבין. ע מוסיף דשדר ליה. פ ל״ג דורונא.

הסולם

מאמר אברים הפנימים

מראות הסולם

הוא אחד משש בנבואה. חלום ע״י שד, הוא שוא, מצד המות, והוא תבן. שכך העמידו, כשם שאי אפשר לבר בלא תבן, כך אי אפשר לחלום בלא דברים בטלים.

תיח) **אצטומכא דא קרקבן** וכו׳: ההמסס זה הוא קרקבן נקלף, כלומר, שהוא דומה לקרקבן הנקלף שבעוף (כמ״ש ברש״י ברכות ס״א:) והעמידו חכמים (שם) קורקבן טוחן, שהוא לוקח הכל, ושוחק ושולח המאכל לכל האברים. אם האברים הם בלי עונות. כמו שהעמידו חכמים, שיש דברים המעכבים את הקרבן, ואותו ששולח הקב״ה לקבל המתנה שלו, שהיא הקרבן, אינו יורד לקבלו. כי יש מתנה שהקב״ה מקבל אותה ע״י **אריה**. שנאמר בו ופני **אריה** אל הימין לארבעתן, והקב״ה **רוכב** עליו, ויורד בו, לקבל אותה מתנה. ויש **מתנה** שמקבלה ע״י **שור**, שנאמר בו ופני **שור** מהשמאל לארבעתן. **אצטומכא** פירושו המסס, והיינו לפי פירש״י (ברכות ס״א:) אמנם בויקרא רבא פ״ג כתוב, מוושטא לאיסטומכא מאיסטומכא להמסיסא וכו׳ משמע שאיסטומכא הוא פי הכרס ואינו המסס. עי׳ במראות הסולם אות יוד.

תיט) **ואית דורונא דמקבל** וכו׳: ויש **מתנה** שמקבלה על ידי **נשר**, שנאמר בו ופני **נשר** לארבעתן. שהם ב׳ תורים או ב׳ בני יונה. ויש מתנה שמקבלה ע״י **אדם**, שכתוב בו **אדם** כי יקריב מכם קרבן לה׳, בצורת אותו שכתוב בו, ודמות פניהם פני **אדם**. שד׳ חיות אלו ה״ס ד׳ אותיות הויה. כי אריה שור, הם

י״ה

(דפו״י דף רל״ד ע״ב)

יג/א) וז״ש (באות תכ״ה) **ואית לאקשויי על האי אי כבד איהו עשו, איך הוא מתקן מזונא ללבא**, שהוא יעקב. וקושיא זו סובבת על הלשון (מאות תכ״ה) שאומר **דכבד איהו דרגא דעשו** וכו׳ **לבא איהו ישראל**. והקשה איך אפשר שהכבד שהוא שרו של עשו יתקן מזון ללב, שהוא ישראל. ומשיב, **אלא ודאי לבא איהו כגוונא דיצחק**, דהיינו שהלב אינו ישראל, אלא שהוא השכינה מבחינת קו שמאל שהיא כעין יצחק, שהוא קו שמאל דז״א. **כבד עשו דאיהו הצד ציד**, כי הכבד שהוא מדרגת עשו מקבל כל הדם, הטמא והטהור, ונותן אל הלב, שהוא השכינה. **וימא ליה יקום אבי ויאכל מציד בנו, אלין אינון צלותין דאזלין ומתתרכין מעניים**. פירוש, אלו שאינם יודעים לכוון תפלתם לבקש להארת קו האמצעי המיחד ימין ושמאל בסוד הדעת, אלא שמתפללים להמשיך ג״ר דשמאל, המאיר בלי יחוד קו האמצעי, הם נקראים עניים, כי אין תפלתם מתקבלת, אלא מתגרשת אל הס״א. ולפיכך בעת שהכבד שהוא דרגא דעשו מקבץ דם הטמא ודם הטהור ונותנם אל הלב, הוא אומר, **ויאכל מציד בנו**, דהיינו שיקבל תפלות עניים אלו, ויתן להם מבוקשם ויאיר הג״ר דשמאל בעולם. כי כל מגמת הס״א הוא שהשכינה תסכים להאיר הג״ר דשמאל בעולמות. (כנ״ל פרשת נח דף מ״ח ד״ה ת״ח ע״ש) וז״ש, **ויצחק**, שהוא השכינה, **בצערא וביגונא, דלא יכלין לכוונא לצלותא**, שאינם יודעים לכוון תפלתם לקו האמצעי, וע״כ הוא בצער וביגון, שאינו מקבל תפלתם, אלא שמקבל

דאדם דכתיב ביה, פ **אדם כי יקריב מכם קרבן ליי׳. בדיוקנא דההוא דאתמר ביה,** צ **ודמות פניהם פני אדם. ידו״ד נחית עלייהו, לקבלא דורונא.**

תכ) ואית חיון טבעיות, ממנן על גופין, דאינון מארבע יסודין, ואינון דכיין. ולקבלייהו ארבע חיון דורסין, צ **מסאבין, ממנן על ד׳** ק **מרירן, דאינון: מרה חוורא, מרה סומקא, מרה ירוקא, מרה אוכמא.**

תכא) ר **ואית חיון** ש **שכליות, דסחרין לכרסייא. ואית לעילא מנייהו, וגבוהים עליהם, ואינון חיון אלהיות, מסטרא דקדושה. ואית חיון דסטרא אחרא. ואתקריאו אלהים אחרים. ואלהיות דקודשא, אלהים חיים. ואלין אלהיות דקדושה, אתקריאו אלהי האלהיות, ועלת על כלא, אל אדון על כל המעשים. וכל זינא אזיל לזיניה. ובגין דאית אלהים אחרים, אמר עלייהו,** ק **זובח לאלהים יחרם בלתי לידו״ד לבדו. בגין דלא יתערב אלהים חיים עם אלהים אחרים. ע״כ.**

תכב) *) ת **אצטומכא דא,** א **נטיל ושחיק, ומשדר לכל סטרין דלתתא,**

מסורת הזהר

פ) (ויקרא א) יתרו קד צ״ח. צ) (יחזקאל א) לעיל אות תיח צ״נ. ק) (שמות כב) משפטים קמח צ״ל.

חלופי גרסאות

צ ל״ג מסאבין; ל״ג ממנן; מוסיף מלאכין ממנן. ק מרירן. ר ל״ג ואית; ואינין. ש ל״ג שכ[illegible]. ת מוסיף ובחבורא קדמאה אצטומכא. א **מוסיף נטיל כלא**

הסולם

מאמר אברים הפנימים

י״ה, ונשר אדם הם **ו״ה. כי הויה יורד עליהם לקבל הקרבן.** שה״ס ד׳ חיות.

תכ) ואית חיון טבעיות וכו׳: ויש חיות טבעיות, דהיינו מלאכים הממונים על גופים שהם מארבעה יסודות, ארמ״ע, **והם טהורים.** וכנגדם ארבע חיות דורסות, דהיינו מלאכי חבלה, **טמאות הממונים על ד׳ מרות, שהם, מרה לבנה, מרה אדומה, מרה ירוקה, מרה שחורה,** שהם מזיקי עולם, (כנ״ל אות תי״ג) שכל החום בכל המחלות באות ממרה.

תכא) ואית חיון שכליות וכו׳: **ויש חיות** שכליות, שהם ד׳ מלאכים מיכאל גבריאל אוריאל רפאל, **המסבבים את הכסא** שהוא המלכות. ויש למעלה מהם וגבוהים עליהם, **והם חיות אלקיות מצד הקדושה,** דהיינו חו״ג תו״מ דז״א, ויש חיות דסטרא אחרא ונקראות **אלהים אחרים, ואלקיות דקדושה** נקרא אלקים חיים. ואלו אלקיות דקדושה, נקראים **אלקי האלקיות, ועלת על הכל, אל אדון על כל המעשים. וכל** מין הולך למינו. ומשום שיש אלהים אחרים, **נאמר עליהם זובח לאלהים יחרם בלתי להוי״ה לבדו.** כדי שלא יתערב אלקים חיים עם אלהים אחרים. (ע״כ רע״מ).

תכב) אצטומכא דא נטיל וכו׳: **אסטומכא**

(דפו״י דף רל״ד ע״ב *) דף רל״ה ע״א)

מראות הסולם

מן הכבד רק את דם הטהור שה״ס ו״ק דשמאל, והג״ר דשמאל, שהוא תפלות העניים, מגרש מלפניו ומשאיר בכבד, כנ״ל, והעניים מוכרחים לקבל חפצם מן הכבד, שהוא שרו של עשו. וז״ש, **כגוונא דא לית לון לישראל מזונא בגלותא, אלא על ידי אומין דעלמא,** כמו שהעניים מוכרחים לקבל מבוקשם מן הכבד שהוא שרו של עשו, מחמת שהשכינה לא תוכל לתת להם מבוקשם מחמת שהוא דם טמא, כנ״ל, כן ישראל בגלות, שאינם דבקים בקו אמצעי, אלא שהם תחת רשות השמאל, מחויבים ג״כ לקבל מבוקשם מן שרי האומות. שהוא מאותו הטעם האמור אצל העניים. **אבל כד אינון בארעא דישראל,** דהיינו שדבקים בקו האמצעי, **מזוניהון על ידי שכינתא,** אז יוכלו לקבל מזונם מן הלב, שהוא השכינה. דהיינו הארת ו״ק דשמאל, המקובל בלב, שהוא השכינה. ואינם מקבלים מן הכבד שהוא סמאל.

יג/ב) והנך רואה איך הסטרא אחרא, דהיינו הכבד נהנה מכל קרבן, שהרי הלב משאיר אצלו הג״ר דשמאל, כנ״ל, ובזה תבין מ״ש ר׳ שמעון לעיל (פרשת נח אות קי״ח) **האי קץ כל בשר,** שהוא הס״א, **אתהני מאינון קרבנין דחוו ישראל מקרבין על גבי מדבחא** וכו׳. ע״ש כל ההמשך. וז״ס שעיר

ר״ח

ומניה אתזנו תתאי. מאינון ג שתין שמרים לתתא, כל אינון רוחין וסטרין אחרנין ד דאיתזנו בליליא, מאינון אברים ה ופדרים. ושאר נטלין כל שייפין, ונטיל כלא כבד, וקריב ללב, כמה דאתמר. ודא איהו דכתיב, ו) ופני אריה אל הימין. ועל דא אתחזי על מדבחא, כגוונא דאריה אכיל קרבנין. מכאן ולהלאה כל שאר שייפין, ברזא דגופא כגוונא דלעילא.

רעיא מהימנא

תכג) אמר רעיא מהימנא, בוצינא קדישא, ודאי אצטומכא בקדמיתא נטיל ז כלא, עד שית שעתין, ואופה. קרקבן, איהו אופה. וריאה, איהי משקה. לבא מלכא. ואינון תרין, אינון ודאי אופה ומשקה, למיהב למלכא, משפירו דכל מאכלין ומשקין, רישא דכלהו, ז מבחר לכלהו. והיינו דכתיב, ח) אריתי מורי עם בשמי

מסורת הזהר

ו) (יחזקאל א) לעיל אות תיח צ"נ. ח) (שיר ה) ויצא קמד צ"א.

חלופי גרסאות

ב ומנה. ג ל"ג שתין. ד דאתגזרו. ה ופרדים. ו ל"ג כלא. ז מחבר ; מבחר דכלהו.

הסולם

מאמר אברים הפנימים

אסטומכא הזה לוקח ושוחק ומשלח לכל הצדדים שלמטה, דהיינו האברים של הגוף, **וממנו נזונים התחתונים. מאלו השמרים שותים למטה** כל אלו **הרוחות וצדדים אחרים הניזונים** בלילה, **מאלו אברים ופדרים** הנשרפים על המזבח בלילה. **והשאר**, לוקחים שאר האברים, **והכבד** לוקח הכל ומקריב אל הלב, כמו שלמדנו (כנ"ל אות שע"ד) **וזה הוא שכתוב, ופני אריה** אל הימין. וע"כ נראה על המזבח כעין אריה האוכל קרבנות. מכאן ולהלאה כל שאר האברים הם בסוד הגוף כעין שלמעלה.

רעיא מהימנא

תכג) אמר רעיא מהימנא וכו': ארע"מ לר' שמעון, מאור קדוש, ודאי האסטומכא לוקח הכל עד שש שעות ואופה. כי הקרקבן, שהיא האסטומכא (כנ"ל אות תי"ח) הוא אופה. וריאה היא משקה. הלב הוא המלך, **ואלו השנים**, הקרקבן והריאה, **הם ודאי אופה ומשקה לתת** למלך, **ממבחר של כל המאכלים והמשקים**, שהוא ראש כולם ומבחר מכולם. **והיינו שכתוב, אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי. ולאחר כך, אכלו רעים.** שהם **שאר האברים**, שהם **הצבאות והמחנות של המלך המחלק להם מזון ע"י שר האופים**, שהוא הקורקבן. **שתו ושכרו דודים ע"י שר המשקים** שהוא הריאה. ועי' במרה"ס אות י'. **וכבד**

(דפו"י דף רל"ה ע"א)

מראות הסולם

ר"ח **ושעיר לעזאזל** (כנ"ש שם באות צ"ט ובאות קכ"ט) **וז"ש** לעיל (באות שע"ד) **וכל מה דההוא כבד נקיט אקריב לגבי לב דאיהו מלכא**, דהיינו בין דם טמא ובין דם טהור, כנ"ל. **וההוא לב לאו אורחיה** דלאו **תאובתיה בעכירו דעובדין**, דהיינו בדם טמא הבא מג"ר דשמאל, **אלא נקיט כל בריורו** וכו' דהיינו דם טהור הבא מו"ק דשמאל, **וכל ההוא עכירו** וכו', דהיינו דם טמא **אנח לכבד** וכו', הרי שהס"א נהנה מכל קרבן כנ"ל. וז"ש, **הה"ד ונשא השעיר עליו** וגו'. **כי** זה הוא סוד **השעיר** לעזאזל, כנ"ל.

יד) ונודע שבסוף הדינים דשמאל מתגלית הקליפה ממנעולא הנקראת חטאת, ומות, בסו"ה לפתח חטאת רובץ. וקליפה זו ה"ס המרה הנתלית בכבד, **כי הכבד** הוא דינים דשמאל הנקרא סמאל, ובאחריתו מתגלה המרה. בסו"ה ואחריתה מרה כלענה, שהיא חרבו של מלאך המות. וז"ש (באות תי"ב) **איהו כעים עליה במרה, דאיהו גיהנם דאתבריאת ביומא תנייא**, כי יום ב' הוא קו שמאל, והמרה היא סופו של קו שמאל. והמרה מביאה כעס בכבד, **והכבד** מעניש את הרשעים, המתדבקים לינק מג"ר דשמאל שבו, ע"י המרה. **מותא דרברבא**, שע"י קליפת מרה בא המות לגדולים, דהיינו לכל אדם, חוץ מקטנים המתים

ע"י

אכלתי יערי עם דבשי שתיתי יייני עם חלבי. ח לבתר, אכלו רעים, שאר אברים, דאינון חילין ומשריין דמלכא, דפליג לון מזונא, ע״י שר האופים. שתו ושכרו דודים, ע״י שר המשקים.

תכד) וכבד איהו לימינא דב״נ. ובג״ד, ופני אריה אל הימין לארבעתן לימינא דמלכא, דאיהו לבא. טחול, לשמאלא. אלין אינון מסטרא אחרא, ופני שור מהשמאל. משקה ט חמרא מזוג במיא למלכא. י ואריה אכיל, דא כבד, כניש מזונא קמי מלכא, דאיהו לבא.

תכה) כ ואית לאקשויי על האי. אי כבד איהו עשו, איך הוא מתקן מזונא ללבא. אלא ודאי לבא איהו כגוונא דיצחק. כבד עשו, דאיהו הצד ציד. ויימא ליה, ל) יקום אבי ויאכל מציד בנו. אלין אינון צלותין, דאזלין ומתתרכין מעניים, ויצחק בצערא וביגונא, דלא יכלין לכוונא ך לצלותא. ובגין דא לא אמר ויאכל מצידי, אלא ויאכל מציד בנו. א) בני בכורי ישראל. כגוונא דא, לית לון לישראל מזונא בגלותא, אלא ע״י אומין דעלמא.

מסורת הזהר

ת) (בראשית יז) תולדות ע צ״ח. א) (שמות ד) לך קמד צ״ד.

חלופי גרסאות

ח ל״ג לבתר. ט דמרה. י דא ריאה אבל כבד. כ ואי למקשי. ל בצלותא.

הסולם

מאמר אברים הפנימים

מראות הסולם

תכד) **וכבד איהו לימינא** וכו׳: והכבד, הוא לימינו של אדם. ומשום זה, ופני אריה אל הימין לארבעתן, דהיינו לימינו של המלך שהוא הלב. הטחול הוא לשמאל. ואלו הם מסטרא אחרא, כי הכבד הוא סמאל שרו של עשו, והטחול היא לילית כנ״ל. ופני שור מהשמאל, היינו שמשקה יין ממוזג במים אל המלך. כי יין הוא משמאל. ואריה אכיל קרבנין זהו כבד, שמקבץ המזון דהיינו התפלות שבמקום קרבנות, לפני המלך שהוא הלב. וע״כ הוא מימין, כי האכילה באה מימין והיין משמאל. וכ״ז הוא בזמן הגלות, כמ״ש להלן. (ועי׳ במראות הסולם אות י״ב).

תכה) **ואית לאקשויי על האי** וכו׳: זיש להקשות על זה. **אם כבד הוא עשו. איך הוא מתקן מזון ללב.** שהוא יעקב (כנ״ל אות ת״א) ומשיב, **אלא ודאי הלב הוא כמו יצחק,** דהיינו קו שמאל, **הכבד הוא עשו, שהוא הצד ציד. ואומר לו, יקום אבי ויאכל מציד בנו.** אלו הם התפלות מן העניים ההולכות ומתגרשות, ואינן מתקבלות למעלה. **ויצחק הוא בצער** וביגון מחמת שאינם יודעים לכוון בתפלה. ומשום זה **לא אמר** עשו **ויאכל מצידי, אלא ויאכל מציד בנו,** דהיינו ישראל, שנאמר, **בני בכורי**

(דפו״י דף רל״ה ע״א)

ע״י לילית שהיא טחול כמ״ש לפנינו. **אבל מיתת כל אדם היא ע״י המרה,** שה״ס מנעולא, כמ״ש לעיל (ויצא דף ס״ז ד״ה וזהו) **ולא עוד** וכו׳ **דאיהי אדליקת בשלהובין על ערקין דכבד ובעי לאוקדא כל גופא.** כי אחר שהכבד מקבל ג״ר דשמאל מה שהלב משאיר בו. הנה בעת שמתעוררת המרה ומטילה טפה בכבד, אז מסתלקים אותם הג״ר ממנו, כי המנעולא בכל מקום שמתעוררת מסתלקים משם הג״ר. (כנ״ל ויצא דף י״ג ד״ה סתרא) ונמצא שכל עורקי הכבד נדלקים באש הדינים של המרה. **ואיהו כגוונא דימא כד איהו כעיס.** שהים כועס בסבת החול שמגבילו, **דגלי ימא סלקין עד רקיעא ובעו לנפקי מגבולייהו לחרבא עלמא,** כלומר, בשעה שמתעורר הקו השמאלי בתוך הים, ורוצה לגלות הג״ר דשמאל, שה״ס **יעלו שמים,** כדי לגלות הג״ר, אשר אז היו מחריבים את העולם בדינים של הג״ר דשמאל, ע״כ כשגלי הים נוגעים בחול המקיף את הים, שיש בהם מדינים של המנעולא, הנה תיכף מסתלק הג״ר דשמאל מאותם הגלים שנגעו בחול שעל הים, ואז **ירדו תהומות.** הרי שהים, הוא כמו הכבד, שגלי הים ה״ס ג״ר דשמאל, כמו שיש בכבד, וכמו שבשעה שהם רוצים לגלות אותו הג״ר לעולם

תכו) אבל כד אינון בארעא דישראל, מזוניהון ע"י שכינתא. ויהון תרין כנפי ריאה משקין אומה, שר המשקים. ותרין כוליין מ האופים, דמבשלין הזרע דנחית מן מוחא, ומבשלין מיא דמקבלין מכנפי ריאה. ולבתר דייכול מלכא, דאיהו לבא, אתמר בתרין כליין דיליה, אכלו רעים. נ ולתרין כנפי ריאה, שתו ושכרו דודים.

תכז) דלבא איהו כסא דין, ארבע ס חיון שליחן דיליה. תרין כנפי ריאה, ותרין כליין, דכנפי ריאה ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה, לקבלא עלייהו מלכא, דאיהו ב רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יי'. דיתיב על כרסייא, דאיהו לבא, דכל אינון דפיקין מתנהגין אבתריה, כחיילין בתר מלכיהון.

תכח) ורוחא דנשיב מכנפי ריאה, נשיב על תרי נוקבי חוטמא. ואיהו קריר

חלופי גרסאות

מ מוסיף שר האופים. נ ולבתר. ס ל"ב חיון.

מסורת הזהר

ב) (ישעיה יא) וירא נ צ"א.

הסולם

מאמר אברים הפנימים — מראות הסולם

בכורי ישראל. כמו זה, אין מזונות לישראל בגלות אלא ע"י אומות העולם. (ועי' מרה"ס אות י"ג).

תכו) **אבל כד אינון** וכו': אבל כשהם **בארץ** ישראל, מזונם הוא ע"י השכינה. ויהיו שתי כנפי ריאה משקים את האומה ישראל, שהן שר המשקים כנ"ל. ושתי כליות, הן שר האופים, שמבשלים הזרע היורד מן המוח, ומבשלים המים שמקבלים מכנפי ריאה. ואחר שיאכל המלך, שהוא הלב, נאמר בב' כליות שלה, אכלו רעים, ולב' כנפי ריאה, שתו ושכרו דודים, (ועי' במראות הסולם כאן באות כ"א).

תכז) **דלבא איהו כסא** וכו': כי הלב הוא כסא דין, ארבע חיות שהן שליחים שלו, הן ב' כנפי ריאה וב' כליות, שהם חו"ג ונו"ה, **שכנפי ריאה** ה"ס **ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה**, כדי לקבל עליהם המלך, שהוא **רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ה'**. (כנ"ל אות ש"י) **שהוא היושב על הכסא, שהוא הלב**, שהוא כסא דין, שכל אלו הדפיקות **מתנהגות אחריו כחיילים אחר מלכם**. (ועי' במרה"ס אות כ"ב).

תכח) **ורוחא דנשיב מכנפי** וכו': **והרוח הנושב מכנפי ריאה נושב על ב' נקבי החוטם** ועי'

(דפו"י דף רל"ה ע"א)

לעולם, אינם יכולים מחמת החול, המסלק הג"ר מהם, כן כשבאים הרשעים לינק מן הכבד את הג"ר דשמאל שבו, אין הג"ר יכולים להתגלות, מחמת המרה הנמצאת בו, שהיא מתעוררת תיכף ומסלקת אותן הג"ר.

טו) וכל זה הוא, לרשעים הרוצים ליגק מכבד, שמסבב עליהם המרה ומגבילה אותם שלא יוכלו ליגק מג"ר, אבל לצדיקים השכינה מגבלת אותם שלא ייגקו מג"ר. כי הם דבוקים תמיד בהשכינה, וכמו שהשכינה אינה מקבלת רק ו"ק דשמאל כן הצדיקים. וז"ש **אי לאו שכינתא דאיהי לחוולה, כחול דאפחר לימא** וכו'. שאם יארע לצדיק איזה חטא, וכח השמאל הולך ומתגבר בו, הנמשך מן הכבד, והוא נחלה. אז השכינה משמרת אותו שלא יכשל בג"ר דשמאל. כמו החול השומר על הים, וכמו המרה השומרת על הכבד. **משום דשכינתא על רישיה ולא לרגלוי, דמלאך המות לרגלוי**. פירוש כי אע"פ שהשכינה שומרת אותו, עכ"ז הוא יכול להפרד ממנה לבסוף, ולחטוא שוב. וזה נבחן אשר ברגליו של החולה נמצא עוד מלאך המות, כי הסוף מכונה רגלים וז"ש **האי** וכו' **לבינוני, אבל לצדיק גמור** וכו' **ושכינתא אפחר גופיה עד רגלוי** וכו'. כי הוא בטוח בשמירת השכינה לנצחיות. כמ"ש ביעקב. וז"ש, **לרשע גמור, מלאך המות אפחר ליה בכל סטרא** וכו'

חרבא

וצנינא משמאלא. וחם מימינא. ומסטרא דמוחא דאיהו כרסייא דרחמי, איהו רוח קר לימינא. דחסד. וחם משמאלא דגבורה, דתמן לבא. ומוחא מזיג ביה, באמצעיתא דתרווייהו. אוף הכי לבא מזיג, מקור וחום. ומוחא אוף הכי, דמקבלין דין מדין.

תכט) ושמרים דכלא, נטיל טחול, ומשריין דיליה, דאינון עבדים ושפחות, דאמר עלייהו שלמה, ג) קניתי לי עבדים ושפחות. תרין כוליין אתקריאו אשים, על שם אשים דלעילא, דאתמר בהו ד) אשי יי׳ ונחלתו יאכלון.

תל) ובקנה שית עזקאן, דעלייהו אתמר, ה) הבו ליי׳ בני אלים. דבהון סליק קלא, דאתפליג לו׳ קלין דשכינתא. ושביעאה סליק לפומא, דאיהו כרסייא. ושית עזקאן דקנה, אינון כגוונא דשית דרגין דכרסייא דמלכא. וקנה איהו סלם, דביה ו) מלאכי אלהים עולים ויורדים בו, דאינון הבלים סלקין ע ביה פ מלבא, צ ורוחין דאוירא נחתין ביה בלבא, לקרא חמימותא, דלא לוקיד גופא.

תלא) וכד רוחא נחית, ק נחית בכמה רוחין, כמלכא עם חיליה. וכנפי ריאה

מסורת הזהר

ג) (קהלת ב). ד) (דברים יח) להלן אות תלט צ״ע ח״ג רנג. ה) (תהלים כט) ב״א קעג צ״ב. ו) (בראשית כה) ויצא כו צ״ו.

חלופי גרסאות

ע ליה. פ מלכא. צ ורוחיו ; תורין נפקין ; ורוחין נזורין נפקין נחתין. ק ל״ג נחית.

מאמר אברים הפנימים

הסולם

מראות הסולם

(ועי׳ לעיל אות ר״ו) והוא קר וצונן משמאל וחם בימין. ומצד המוח שהוא כסא רחמים, רוח הקר הוא לימין שהוא חסד, והחם משמאל שהוא גבורה, ששם הלב. והמוח ממוזג באמצעם של שניהם, של ימין ושמאל. ואף הלב כך ממוזג מקור וחום, דהיינו ע״י הרוח דכנפי ריאה הנושב עליו, והמוח ג״כ ממוזג מקור וחום, כי המוח והלב מקבלים זה מזה.

תכט) **ושמרים דכלא נטיל** וכו׳: והשמרים של כולם לוקח הטחול, והמחנות שלו, **שהם עבדים ושפחות.** שעליהם אמר שלמה, **קניתי לי עבדים ושפחות.** ב׳ הכליות נקראות **אשים.** על שם אשים שלמעלה, שנאמר בהם **אשי ה׳ ונחלתו יאכלון.**

תל) **ובקנה שית עזקאן** וכו׳: ובקנה שש טבעות, שעליהם נאמר, **הבו לה׳ בני אלים,** כי בהם עולה הקול הנחלק לששה קולות של השכינה. והשביעי, עולה לפה, שהוא הכסא. ושש טבעות הקנה הן כעין שש מדרגות של כסא המלך שהוא הפה. והקנה, הוא סולם, שבו **מלאכי אלקים עולים ויורדים בו,** שמלאכי אלקים, הם ההבלים העולים מן הלב, ורוחות של אויר, יורדים בלב לקרר את חומו, שלא ישרף את הגוף.

תלא) **וכד רוחא נחית** וכו׳: **וכשהרוח יורד, יורד בכמה רוחות, כמו מלך עם חיליו. וכנפי**

חרבא דיליה וכו׳. דהיינו המרה, **שהיא חרבו** של מלאך המות, שומרת עליו שלא יינק מהכבד. כנ״ל, **דפניו מוריקות בטפה חדא,** כלומר, שהג״ר הנקראים פנים, הן מוריקות ע״י טפה אחת של המרה, דהיינו שהג״ר מסתלקים מחמתה. כנ״ל. **כבד דא דכורא, יותרת הכבד נוקבא.** כלומר, הנוקבא של הכבד אינה המרה, אלא יותרת הכבד, המעורבת מדינים דדכורא ודינים דנוקבא (כנ״ל אות שס״ג) מחמת שהיא מזנה עם אחרים. ע״ש. אבל מרה היא דינים דנוקבא בלבדם. וההפרש בין מרה לבין טחול, הוא, כי אע״פ ששניהם הם דינים דנוקבא, הנה המרה היא מבחינת דינים דמנעולא, והטחול הוא מבחינת דינים דמפתחא. כמ״ש היטב לעיל (בסולם אות ת״י).

טז) ואחר שהלב מקבל דם הנקי והברור מן הכבד, שה״ס ו״ק דחכמה, הנה הוא מלא דין, **כי מטרם שהחכמה מתלבשת עם החסדים שבימין היא כולה דין,** וז״ש (באות ת״ב) **לב איהו אש,** וכן (באות ת״ג) **אתמר בלבא, והמלך קם בחמתו,** ע״ש בסולם שנתבאר היטב. ולפיכך הלב, שהוא מלכות, צריך עתה לזווג עם ז״א, שישפיע לה רוח החסדים. וכשהיא מזדווגת עם ז״א, אז יורד רוח החסדים מן המוח, שה״ס ג״ר דז״א, אל החוטם. שה״ס ת״ת דז״א, ויורד רוח החסדים ההוא

דרך

מקבלין לרוחא, דאיהו מלכא עלייהו, כמה דאמינא. ז) ופניהם וכנפיהם פרודות, ח) והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה.

תלב) אי זכאן אברין דבר נש ר בפקודין דמלכא ש עלאה דאיהו רוח הקדש, נחית בסלם, דאיהו גרון, בכמה רוחין קדישין, דאתמר עלייהו, ט) עושה מלאכיו רוחות ת וסלקין לקבל אלין הבלים דלבא, דאתמר עלייהו, משרתיו אש לוהט. ועלייהו אתמר י) קול ידו"ד חוצב *) להבות אש. בגין א דלבא אדני, דמניה סלקין להבות אש בפומא ב דאיהו ידו"ד, דנחתין עמיה כמה רוחין דקדושה, מארבע אתוון ג יהוה. דאתמר עלייהו, כ) כה אמר ידו"ד מארבע רוחות באי הרוח.

תלג) קנ"ה, איהו קנה חכמה קנה בינה, ד דאינון לימינא דחסד, ולשמאלא דגבורה. תפארת, סלם, באמצעיתא, בגופא כליל תרין דרועין, וגוף ובריתא, ותרין ה שוקין. לקבל שית עזקאן דקנה.

מסורת הזוהר

ז) (יחזקאל א) לעיל אות קפז צ"צ. ח) (שמות כה) לעיל אות תג צ"ר. ט) (תהלים קד) לעיל אות תא צ"פ. י) (שם כט) לעיל אות שסח צ"ט. כ) (יחזקאל לז) לעיל אות רסח צ"ש.

חלופי גרסאות

ר מוסיף בפקודין דעשה. ש ל"ג עלאה. ת ל"ג מן וסלקין עד משרתיו. א מוסיף דלבא תמן. ב איהו. ג ל"ג הוי"ה. ד דאיהו. ה סטרין.

הסולם

מאמר אברים הפנימים

וכנפי ריאה מקבלות הרוח, שהוא כמלך עליהן. כמו שאמרתי, ופניהם וכנפיהם פרודות, הוא לקבל עליהם את המלך, (כנ"ל אות תכ"ז) וכן והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה.

תלב) **אי זכאן אברין** וכו': **אם זוכים האברים של האדם במצות המלך העליון, שהוא רוח הקודש יורד בסולם, שהוא גרון, בכמה רוחות קדושים, שנאמר עליהם עושה מלאכיו רוחות. ועולים, לקבל ההבלים שבלב, שנאמר עליהם, משרתיו אש לוהט. ועליהם נאמר, קול ה' חוצב להבות אש. משום שהלב הוא אדני, שממנו עולים להבות אש בפה, שהוא חויה. שיורדים עמו כמה רוחות דקדושה, היינו מד' אותיות חויה, שנאמר עליהם, כה אמר ה' מארבע רוחות באי הרוח.** (עי' מרה"ס אות י"ז)

תלג) **קנה, איהו קנה** וכו': קנה, הוא קנה חכמה קנה בינה, **שהם לימין הקנה שהוא חסד, שה"ס קנה חכמה, ולשמאל הקנה שהוא גבורה, ה"ס קנה בינה. תפארת, הוא באמצע הקנה, והוא סלם. וה"ס דעת. בגוף, כלול ו"ק שהם, ב' זרועות, שהם חסד וגבורה. וגוף ובריתא שהם ת"ת ויסוד. וב' שוקים, שהם נצח והוד. וו"ק הגוף, הם כנגד שש טבעות שבקנה.** (עי' מרה"ס אות י"ח).

וכד

(דפו"י דף רל"ה ע"א *) דף רל"ה ע"ב)

מראות הסולם

דרך ב' נוקבי החוטם, אל קנה הריאה, שהוא בינה דמלכות, ומן הקנה אל ב' כנפי ריאה, שהם חסד דמלכות, ומב' כנפי הריאה בא רוח החסדים אל הלב. שז"ס שהריאה נושבת רוח על הלב. ואז מתלבשת החכמה שבלב, בחסדים אלו. ובזה נשלמת הארת הזווג, שממנה מגיעה לכל העולמות, עד שמגעת להמתפלל להשלים לו המבוקש שבתפלה שלו. וז"ש (באות ת"ב) **דא כסא רחמי, ודא כסא דינא,** שהמוח דז"א הוא כסא רחמים, שמשם יורד רוח החסדים. והלב, שהוא המלכות, הוא כסא דין, מחמת החכמה בלי חסדים אשר שם. **וקב"ה מלך עומד מכסא דין דאיהו לב, ויושב על כסא רחמים דאיהו מוחא,** כלומר, שמזדווג עם הלב, ואז נמשכים הרחמים אל הלב מן המוח. וכסא רחמים של המוח הוא השולט.

יז) וז"ש (באות תל"ב) **אי זכאן אברין דבר נש בפקודין** דהיינו שתפלתו נתקבלה, **דמלכא עלאה דאיהו רוח חקדש,** דהיינו רוח החסדים דז"א, **נחית בסולם דאיהו גרון, בכמה רוחין קדישין,** דהיינו שהרוח דחסדים יורד מן המוח אל הקנה, בד' רוחות, כנגד ד' אותיות שם הוי"ה שלו. **דאתמר עלייהו עושה מלאכיו רוחות,** שהרוחות, הם רוחות החסדים ששולח ז"א אל המלכות. וע"כ נקראים שליחים. **ומלקין לקבל**

אלין

תלד) ו וכד נחית ידו"ד ללבא, לגבי אד"נ, מתחברין דינא ברחמי בלבא. ז דאיהו יאהדונהי. וכד סליק אדני לפומא, דאדני שפתי תפתח, לז בלא ח יהוה בפומא. לאתחברא תמן תרין שמהן בחבורא חדא, יאדדונדי, כגוונא דמתחבראן ט בלבא. ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, מי שאין תוכו כברו אל יכנס לבית המדרש, אי לית לון פומא ולבא שוין. ע"כ.

תלה) י קנה שית עזקאן בקנה, מתחבראן כחדא, ואינון אקרון בני כ אליב, מפקי רוחא לנשבא על עלמא. ואתיין מסטרא דגבורה. וכד אינון מתחברן כחדא, אינון כגוונא דשופר. ואלין אקרו שופר, ל שופר של איל של יצחק. אלים בני בשן, הבו ליי' בני אלים. מ אלים דיצחק, ומפקין רוחא וקלא. וההוא קלא נפיק, ואערע בעבי מטרא, ואשתמע נ לברייתא לבר. ועי"ד כתיב, ס) ורעם גבורותיו מי יתבונן. דודאי מסטרא דגבורה קא אתיין. ס ובגין דא אל הכבוד הרעים יי' על מים רבים. ע אל פ הכבוד רועם לא כתיב, אלא צ אל הכבוד הרעים, על ידא דבני אלים. ולית מאן דידע בשבחא דהאי קלא, ההי"ד מי יתבונן.

מסורת הזהר

ל) (איוב כו) ב"א רעב צ"א.

חלופי גרסאות

ו וחד. ז דאינון. ח אדנ"י ; ל"ג הוי"ה. ט ל"ג בלבא. י מוסיף ובחבורא קדמאה קנה. כ אלקים. ל ל"ג שופר; ל"ג שופר של איל. מ ל"ג אלים ; ל"ג אלים דיצחק. נ ל"ג לברייתא. ס ומה אמר ההוא קלא קול ה' על המים אל הכבוד וגו'. ע ה'. פ ל"ג הכבוד ; ה'. צ ל"ג אל הכבוד.

הסולם

מאמר אברים הפנימים

תלד) **וכד נחית חוי"ה** וכו' : וכשהוי"ה יורד אל הלב, אל **אדני**, מתחבר הדין ברחמים בתוך הלב. שהוא **יאהדונה"י**. **וכשאדני** עולה לפה, באדני שפתי תפתח, לקבל את השם הוי"ה בפה, מתחברים שם ב' השמות בחבור אחד, שהוא יאהדונה"י, כעין שנתחברו בלב, ומשום זה העמידו בעלי המשנה, מי שאינו תוכו כברו אל יכנס לבית המדרש, דהיינו אם אין **להם פה ולב שוים**. שכמו שיש יחוד הויה אדני בלב, יהיה ג"כ יחוד הויה אדני בפה. (ע"כ רע"מ) (עי' מרה"ס אות י"ז).

תלה) **קנה, שית עזקאן** וכו' : הקנה, הנה שש טבעות שבקנה כלולות יחד, והם נקראות **בני אלים**. מוציאות **רוח לנשב על העולם**, ובאות מצד הגבורה, וכשמתחברות יחד, **הן כעין השופר**. שה"ס בינה, ואלו נקראים שופר, שה"ס **שופר של איל של יצחק**. והם **אלים בני בשן**. כמ"ש, **הבו לה' בני אלים. שהם אלים של יצחק המוציאים רוח וקול. ואותו הקול יוצא ופוגש בענני מטר, ונשמע אל הבריות שבחוץ**. וע"כ כתוב **ורעם גבורותיו מי יתבונן. כי ודאי מצד הגבורה הם באים. ומשום זה אל הכבוד הרעים ה' על מים רבים.**

אל

(דפו"י דף רל"ה ע"ב)

מראות הסולם

אלין הבלים דלבא, שרוחות החסדים מקבלים החכמה דשמאל שבלב, הנקראת הבלים (כנ"ל ויצא דף ז' ד"ה ובכדי, ותזריע אות צ"ז) **דאתמר עלייהו משרתיו אש לוהט**. דהיינו הדינים שבהבלים הם משרתים של החסדים שעל ידיהם נכללים החסדים בהארת החכמה. שז"ס הזווג של ז"א ומלכות, שהם מוח ולב כנ"ל. והזווג נעשה בב' מקומות, א' בפה דראש, בסוד החיבור של ראש עם הגוף אשר שם, בסוד חיך וגרון. ומקום הב' הוא בלב, דהיינו במלכות. ובהזווג שבלב החכמה שבלב היא עיקרית, והחסדים דז"א משלימים אותה. ובהזווג שבפה, החסדים הם העיקר, והחכמה העולה שמה עם הבלים שבלב הם רק משלימים את החסדים. וז"ש (באות תל"ד) **וכד נחית הויה**, שהוא ז"א, **ללבא לגבי אד"י**, שהוא המלכות, **מתחברין דינא ברחמי בלבא**, דהיינו החכמה דשמאל עם החסדים דז"א, **דאיהו יאהדונה"י**, המורה על זווג ז"א ומלכות, שהם הויה אדני, בשילוב זה בזה. **וכד סליק אדני לפומא** וכו' **כגוונא דמתחבראן בלבא**, אלא ההפרש הוא, שבפה החסדים הם עיקרים, ובלב, החכמה היא עיקרית כנ"ל.

יח) והם עולים ויורדים דרך הקנה, שה"ס

תלו) ובחבורא קדמאה, פתח רעיא מהימנא ואמר, ווי לון לבני נשא, דאינון אטימין לבא, סתימין עיינין, דלא ידעין אברים דגופיהון על מה אינון מתתקנין, דהא ר קנ"ה תלת חיליו כלילן ביה, חד הבל, דאיהו להב אש, דנפיק מן לבא ואתפלג לז' הבלים, דאמר קהלת. תניינא, אויר דעאל לגביה מלבר. תליתאה, מים דכנפי ריאה, דאינון דבוקים בקנה. ש ומתלת אלין אתעביד קול, מים ורוח ואש, ומתפלג כל חד לז', ואינון ז' להבים, ז' אוירות, ז' נחלים.

תלז) וכד אערעו להבים דלבא, ת בעבי מטרא, דאינון כנפי ריאה, ארח קנה דריאה. א האי איהו ורעם גבורותיו מי יתבונן. דביה לב ב מבין בבינה, דאיהי בלבא לשמאלא, ג גבורה. וחסד לימינא, מים דכנפי ריאה. ותמן חכמה מוחא, ומניה, מ) מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון. דאיהו לבונא דמוחא, נוזלים על קנה דריאה. בתר דאסתלקו עננים ד דבינה לגבי מוחא.

מסורת הזהר

ש) (שיר ד) חיי שרה ע צ"א.

חלופי גרסאות

ק ל"ג ובחבורא קדמאה. ר קב"ה. ש ומכלל. ת לגבי; לעבי. א והאי. ב ל"ג מבין. ג דגבורה. ד בבינה.

הסולם

מאמר אברים הפנימים — מראות הסולם

אל הכבוד רועם לא כתוב, אלא אל הכבוד הרעים, שמשמעותו שמפעיל אחרים, והיינו שהוא מרעים על ידי בני אלים. ואין מי שיודע בשבח קול הזה. ז"ש מי יתבונן. (עי' מרה"ס אות י"ח).

רעיא מהימנא

תלו) **ובחבורא קדמאה פתח** וכו': ובחבור הראשון. פתח רע"מ ואמר, אוי להם לבני אדם, שהם אטומי הלב סתומי עינים, שאינם יודעים את אברי הגוף שלהם, על מה הם מתתקנים. כי הקנה, ג' כחות כלולים בו, א) **הבל**, שהוא **להב** אש היוצא מן הלב, ונחלק לז' הבלים שאמר קהלת. ב) **אויר**, שנכנס אליו מבחוץ. ג) **מים**, של כנפי ריאה שהם דבוקים בקנה. ומג' אלו נעשה **קול**, דהיינו ממים ורוח ואש. וכל אחד נחלק לז', והם ז' להבות, ז' אוירים, ז' נחלים. (עי' במרה"ס אות י"ט).

תלז) **וכד אערעו להבים** וכו': וכשנפגשו להבות הלב, בענני מטר, שהם **כנפי ריאה**, דרך קנה הריאה. זהו **ורעם גבורותיו מי יתבונן**. שבו **לב מבין בבינה**, שהוא לבלב לשמאל, שהוא גבורה. וחסד הוא לימין שהוא מים דכנפי ריאה, ושם חכמה שהיא מוח. בלומר, שחסד וגבורה עולים ונעשים חכמה **ובינה**

(דפו"י דף רל"ה ע"ב)

שה"ס סולם, שרוחות דחסדים מן המוח יורדים דרך הקנה אל הלב, והבלי הלב, שה"ס חכמה, עולים דרך הקנה אל הראש. והקנה הוא סוד הבינה דמלכות, המחוברת עם הראש, שה"ס ז"א, כי כל תחתון המקבל מעליון מקבל בדבר היותר זך שבו, והבינה שהיא הקנה היא הכלי היותר זך מכל הכלים שבמלכות. וז"ש, (באות תל"ג) **קנה איהו קנה חכמה קנה בינה** וכו'. דהיינו שהבינה כוללת ע"ס, שהם חכמה ובינה וחסד וגבורה ות"ת ונה"י. וז"ש, **כליל תרין דרועין וגוף ובריה ותרין שוקין**, שהם ששה קצוות כנגד שש טבעות שבקנה, וחכמה ובינה הם למעלה בראש הקנה. וכולן הן ספירות של הבינה. וז"ש (באות תל"ה) **שית עזקאן בקנה** וכו' **ואתיין מפטרא דגבורה**, דהיינו מבינה שהיא בקו שמאל. **וכד אינון מתחברין כחדא** וכשב' קוין דבינה, ימין ושמאל, מתחברים יחד ע"י קו האמצעי, **אינון כגוונא דשופר**, שהוא בינה בעת שמאצלת את ז"א, שהוא קול היוצא משופר (כנ"ל בהקדמה"ז אות ל"ט) דהיינו בסוד תלת מחד נפקי, חד בתלת קיימא (כנ"ל ב"א דף רפ"ז ד"ה תלת) **ואלין אקרו שופר** וכו' **אלים דיצחק**, דהיינו הדינים דקו שמאל שנקראים יצחק. **ומפקין רוחא וקלא**, שה"ס קו אמצעי שהוא ז"א הנקרא רוח ונקרא קול, שהוא נולד ויוצא ע"י שממתיק דינים

תלח) ורזא דמלה נ) מי זאת עולה מן המדבר כתימרות עשן. ודא עשן המערכה, דסליק מן לבא למוחא. דכל רוחין דעלמא, לא זזין ליה מאתריה. חכמה : כח מ״ה. כח : בלבא. מה : במוחא. קנה : תפארת, כליל ו׳ ספיראן. ו׳ דרגין אינון לכרסייא, דאיהי אימא. לנחתא חכמה לגבה, מן מוחא ללבא, דבה לב מבין. ובגין דא, ס) קנה חכמה קנה בינה. ביה אבא נחית. ביה ה אבא סליק. והאי איהו סלם דביה ו עולים תרי, ויורדים תרי. ע״כ.

תלט) ז ושט דבלע מיכלא, ומתמן עאל לכלהו שייפין, ח דאיהי בדרגא דאשים. אשים אינון קרבין מיד, ובלעי ונטלי ט כלא מגו אשא עלאה, דכליל לאשים. ורזא דא, ע) אשי יי׳ ונחלתו יאכלון. אלין אכלין ובלעין, ושאר לא אכלין הכי.

תמ) וכל בני עלמא לבר, לא ידעין איך אכלין, ולאו רזא דלהון, אלא

מסורת הזהר

נ) (שם ג) הקסה״ז קלו צ״א. ס) (משלי ד) לעיל אות שסו צ״ת. ע) (דברים יח) לעיל אות תכט צ״ד.

חלופי גרסאות

ה אמא. ו עולים וירדים [בו]. ז מוסיף ובחבורא קדמאה ושט. ח דא איהו רזא. ט כליל. י לבד ; ל״ג לבר.

הסולם

מאמר אברים הפנימים

ובינה, וממנו, מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון. שהוא לבנונית המוח שנוזלים על קנה הריאה, אחר שעלו עננים דבינה אל המוח. (עי׳ במרה״ס אות י״ט).

תלח) ורזא דמלה מי וגו׳: וסוד הדבר, מי זאת עולה מן המדבר כתימרות עשן, שזה עשן המערכה העולה מן הלב אל המוח, שכל רוחות שבעולם אין מזיזים אותו ממקומו. חכמה היא אותיות, כח מה, משום שהיא כח בלב, מה במוח. הקנה, הוא תפארת, הוא כולל שש ספירות חג״ת נה״י, שהם שש מדרגות אל הכסא, שהוא אמא, שתורד חכמה אליה מן המוח אל הלב. כי בה הלב מבין. ומשום זה כתוב, קנה חכמה קנה בינה, שבו יורד אבא שהוא חכמה, ובו עולה אבא. וזה הוא סולם, שבו עולים שנים ויורדים שנים. כי אבא ואמא כלולים זה בזה, ויורדים או״א ממוח אל הלב, ועולים או״א מן הלב אל המוח. (ע״כ רע״מ) (עי׳ מרה״ס אות י״ט כ׳).

תלט) ושט דבלע מיכלא וכו׳: הושט שהוא בולע האוכל, ומשם נכנס לכל האברים, שהוא במדרגת אשים. אשים הם קרבים מיד, ובולעים ולוקחים הכל מאש העליון, הכולל האשים. וזה סוד אשי ה׳ ונחלתו יאכלון. אלו האשים אוכלים ובולעים, ושאר לא אוכלים כך. (עי׳ במראות הסולם אות ז׳).

תמ) וכל בני עלמא וכו׳: וכל בני העולם שמבחוץ, אינם יודעים איך אוכלים ואינם

מראות הסולם

דינים אלו בבינה הנקראת שופר, והחוא קלא נפיק ואעי״ג בעבי משרא, דהיינו בשעה שקו אמצעי יוצא ופוגש הדינים שבבינה, הנקראים ענני מטר, ואשתמע לבריתא לבר, אז נשמע רעם הדינים לחוץ. כי מטרם שבא קו האמצעי אל הבינה ליחד הימין והשמאל שבה, אין הדינים דקו שמאל נשמעים, ואינם נודעים שתהיה בהם איזו חשיבות (כנ״ל בלק אות קע״ד בהסולם) וע״ד כתיב ורעם גבורותיו מי יתבונן דודאי מפטרא דגבורה קא אתיין דהיינו מטרם שבא קו האמצעי הנקרא קול, מי המתבונן בהם שיהיו נחשבים לגבורותיו. וז״ש, רועם לא כתיב אלא אל הכבוד הרעים, על ידא דבני אלים, דהיינו שגילה הדינים והגבורות דשמאל דבינה, ולית מאן דידע בשבחא דהאי קלא, ואין מי שיתבונן בשבח קול ההוא שהוא קו האמצעי, המגלה כל זה, הה״ד מי יתבונן. וזהו פירוש שני על הכתוב מי יתבונן, שבתחילה פירשו על הגבורות דשמאל דבינה. ואח״כ מפרשו על קו האמצעי.

יט) וז״ש (באות תל״ו) ברעיא מהימנא, דהא קנה תלת חילין כלילן ביה וכו׳ אש דנפיק מן לבא, ששם הדינין דחכמה. אויר שהוא רוח ז״א, דעאל לגביה מלבר, שבא אליו דרך נקבי החוטם, תליתאה, מים דכנפי ריאה, דאינון דבוקים בקנה, שהם חסדים.

ומתלת

דרגין דלגו אינון ידעין, ונטלין מנייהו. ושט לית ליה בדיקה כ מבחוץ, דלא ידעי, אלא מבפנים ל ידעי ונטלי עד דעאל לבי טוחנא, מ ואשתחיק ואתבשל. ונטיל כלא כבד כמה דאתמר. מאלין אשים נפקי דרגין, נ דאקדמי ונטלי ס בקדמיתא מכבד, ע ומאן אינון. אלין הטוחנות, אכלי קרבנין וטחני. וע"ד מדאתחרב בי מקדשא כתיב, פ) ובטלו הטוחנות כי מעטו. אלין טחנין בקדמיתא.

תמא) כיון דאתטחנן, אינון דשלטי עלייהו, בלעי ונטלי, ואקרון וש"ט. אמאי. אלא ושט, דיוקנא דוא"ו, *) איהו ושט כפוף. ולבתר, שט למיכל משתיא, חמרא ומיא. דכתיב צ) שטו העם ולקטו. מיכלא למיכל, משתיא חמרא ומיא, נסוכא דיין, ונסוכא דמים.

תמב) בהאי ושט עאל ואשתאיב בריאה, אלין פ שרפים, בשלהוביתא דלהון נטלי משתיא, ואקרון ריאה, צ בחבורא חדא, ואשתאיב כלא בהון. וכל

מסורת הזהר

פ) (קהלת יב) ז"ה סא ט"ג ש"ז שי"ט צב ט"ג ש"ד שט"ו. צ) (במדבר יא) לעיל אות שסו צ"ה.

חלופי גרסאות

כ ל"ג מבחוץ. ל דידעי; מוסיף ידעי ובדקי. מ ואשתיק: ואשתחזק. נ דקדמין. ס מכבד בקדמיתא; ל"ג מכבד. ע ומכאן; ל"ג ומאן אינון אלין. פ שייפין; מוסיף שרפים עומדים. צ מחבורא.

הסולם

אמר אברים הפנימים

ואינם יודעים הסוד שלהם. אלא המדרגות שבפנים יודעים ולוקחים מהם. כי ושט אין לו בדיקה מבחוץ, כי אינם יודעים, אלא מבפנים יודעים ולוקחים עד שנכנס לבית הטחינה ונשחק ונתבשל. והכבד לוקח הכל כמו שלמדנו, ומאלו האשים יוצאות מדרגות שלוקחות קודם הכבד. ומי הם. אלו הם הטוחנות, דהיינו השינים, שאוכלים הקרבנות וטוחנות. וע"כ משנחרב בית המקדש כתוב, ובטלו הטוחנות כי מעטו. אלו הם הטוחנות תחילה. (ועי' במראות הסולם אות ו' ז').

תמא) כיון דאתטחנן, אינון וכו': כיון שנטחן, אלו השולטים עליהם בולעים ולוקחים, ונקראים ושט. למה נקרא ושט. אלא משום שושט, הצורה של הו' דושט, הוא כמו ושט כפוף, ולאחר כך שט לאכול ולשתות יין ומים, שכתוב שטו העם ולקטו מאכל לאכול ולשתות יין ומים, שהם נסוך היין ונסוך המים. (ועי' במראות הסולם אות ו' ח').

תמב) בהאי ושט עאל וכו': בושט הזה נכנסים ונשאבים בריאה אלו השרפים, בלהבות שלהם לוקחים משקה, ונקראים ריאה בחבור אחד עם הריאה, והכל נשאב בהם. זבל אלו לוקחים כל אחד ואחד כראוי לו.

ומשחרב

דפו"י דף רל"ה ע"ב *) דף רל"ו ע"א)

מראות הסולם

ומתלת אלין שהם חג"ת, מים, חסד שבכנפי ריאה. אש הוא גבורה העולה מלב. ורוח הוא ת"ת. ומתפלג כל חד לז' וכו', כנגד חג"ת נהי"מ שבכל אחד. וז"ש (באות תל"ז) זכד אערעו להבים דלבא, שהם החכמה דשמאל שבלב, שהם דינים ואש מחסרון חסדים, ואם נפגשים בעבי מטרא דאינון כנפי ריאה, שהם חסדים, ומתלבשת החכמה שבלב עם החסדים שבכנפי ריאה ארח קנה דריאה, דהיינו שע"י התלבשות החכמה בחסדים, מתגלית החכמה בקנה הריאה. וז"ש, דביה לב מבין וכו' ותמן חכמה מוחא וכו' ונוזלים מן לבנון דאיהו לבונא דמוחא, נוזלים על קנה דריאה, כי החסדים שה"ס גוון לבן, יורדים מן המוח דרך קנה הריאה אל הלב כנ"ל. והיינו, בתר דאפתלקו ענפים דבינה, שהם דינין דשמאל, לגבי מוחא, דהיינו אחר שעלו ענני הבינה, שהם דינים דשמאל שבלב, לקבל החסדים מן המוח, שאז נוזלים החסדים מן המוח עליהם. וז"ש (באות תל"ח) ורזא דמלה מי זאת וגו' ודא עשן המערכה דסליק מן לבא למוחא, כי הדינין דחכמה, מטרם שנתיחדו בחסדים, נקראים עשן המערכה, שה"ס ענפים דבינה (כנ"ל אות כ"ו בהסולם ד"ה ונודע) והעשן הזה עולה אל המוח להתלבש בחסדים שבו.

שבזה

אלין, נטלין כל חד וחד, כדקא חזי ק **ליה.** ר **ומדחרב בי מקדשא,** ק **ובטלו הטוחנות כי מעטו** ש **כלהו. דאזעירו דיוקנייהו ומזונייהו, ולית יומא** ת **דלית ביה מארה,**

מסורת הזהר

ק) (קהלת יב).

חלופי גרסאות

ק ל"ג ליה. ר ומדאתחרב. ש ל"ג כלהו. ת דלא ז דלא הוה.

מאמר אברים הפנימים **הסולם** מראות הסולם

ומשחרב בית המקדש ובטלו הטוחנות כי מעטו, כולם. (ועי' במראות הסולם אות ח') **שמיעטו צורתם ומזונם, ואין יום שאין בו קללה. הרים ר"ש קולו ואמר, אוי ירושלים עיר הקדושה, אוי לעם שכל טוב הזה אבדו, ושרים גבורים ממונים מיעטו דמותם. על זה בכו החברים. אמרו, אוי רבי, כשתסתלק מן העולם, מי יגלה סודות סתימים עמוקים כאלו, שלא נשמעו מימי שלמה המלך עד עתה. אשרי הדור השומע דברים אלו, אשרי הדור שאתה בתוכו. אוי לדור שישאר יתום ממך.**

פתח

הקנה בכללו ה"ס בינה, בסוד קנה חכמה קנה בינה, וכולל שש ספירות חג"ת נה"י (כנ"ל במהר"ם אות י"ח) אשר חג"ת נה"י הכלולים בקנה, הם שש מדרגות אל הכסא, הוא בינה. **לנחתא חכמה לגבה מן מוחא ללבא, דכה לב מבין,** כי ע"י ירידת החכמה מן המוח, שה"ס חכמה. דימין שהיא חסדים, להלביש את החכמה דקו שמאל של הבינה, שהיא בלב, מתגלה שלמות הבינה בלב, בסוד הלב מבין. **ובגין דא קנה חכמה קנה בינה ביה אבא נחית וביה אבא סליק, והאי איהו פולם,** כי אבא שה"ס חכמה דימין יורד מן המוח אל הלב, וכן אחר שנכלל עם החכמה דשמאל שבלב חוזר ועולה דרך הקנה אל המוח. וכן אמא, שה"ס חכמה שבבינה, דהיינו חכמה דשמאל שישנה בלב, עולה דרך הקנה אל המוח להתלבש בחסדים, ואחר שנכללה בחסדים חוזרת ויורדת אל הלב. ונמצא, **עולים תרי,** שהם אבא ואמא, **ויורדים תרי,** שהם אבא ואמא, כמבואר.

כא) ונתבאר לעיל (באות יוד) שב' שרים משמשים את הלב שהוא המלך, שר המשקים שהוא ב' כנפי ריאה, ושר האופים שהוא האצטומכא. ששר המשקים מלביש החכמה בחסדים, ושר האופים משלים החסדים עם החכמה. והנה זה אמור בזווג ז"א ומלכות לזון העולמות, אבל בזווג להולדת נשמות, נחשבים ב' כליות, לשר האופים, בסוד שהם מבשלים הזרע היורד מן המוח, להולדת נשמות. וז"ש (באות תכ"ו) **ודבתר דייכול מלכא דאיהו לבא אתמר בתרין כליין דיליה אכלו רעים** וכו', כי הם מבשלים הזרע להולדת נשמות. וז"ש (באות תכ"ז) **דלבא איהו כסא דין, ארבע חיון שליחן דיליה, תרין כנפי ריאה, ותרין כליין.** כי ב' כנפי ריאה, הם ב' חיות, דהיינו ימין ושמאל דחסד, שהם שר המשקים. וב' כליות הם ב' חיות של דין. שהם שר האופים כנ"ל. שהם נושאים את הכסא שהוא הלב, דהיינו שמשמשים אותו כנ"ל.

כב) ונתבאר לעיל (וארא דף י"ג ד"ה ביאור) שמבחינת הכלים נבחן שקו ימין הוא **חם** וקו שמאל הוא **קר.** ואחר שפעל קו האמצעי עם המסך דחירק, ויחד הימין והשמאל זה בזה, ויצאו המוחין, נעשה קו ימין קר וקו שמאל חם. עש"ה. וז"ש כאן (באות תכ"ח) **ורוחא דנשיב מכנפי ריאה, נשיב על תרין נוקבי חוטמא, ואיהו קריר וצנינא משמאלא וחם מימינא,** כי משום שהרוח עולה ממטה למעלה, מריאה לב' נוקבי החוטם הם נבחנים על פי בחינת הכלים של ימין ושמאל, שהקר הוא משמאל והחם בימין. **ומסטרא דמוחא דאיהו כרסיא דרחמי, שהרוח מושפע ממנו ממעלה למטה ע"י קו האמצעי, שה"ס כסא רחמים, איהו רוח קר לימינא דחסד, וחם משמאלא דגבורה,** כי מצד קו האמצעי מתהפכים האורות שהחם הוא בשמאל והקר הוא בימין. **כמ"ש לעיל** (וארא י"ג ד"ה ונתבאר, עש"ה) (ע"כ מראות הסולם).

(דפו"י דף רל"ו ע"א)

שבזה נשלמת החכמה שבלב, דכל רוחין דעלמא לא זזין ליה מאתריה, שאינם יכולים למנוע הארתו.

כ) וז"ש (שם) **חכמה כ"ח מ"ה,** כי **חכמה** היא אותיות כח מה. שרומז, **שהיא כ"ח בלבא, מ"ה במוחא,** כלומר שאינה נשלמת אלא ע"י **הכח,** דהיינו הלהבות העולים מן הלב למוח, שהם הארת חכמה, ומן החסדים היורדים מן המוח ללב, שה"ס **מ"ה,** הרומז על חסדים. בסוד **מה** ידעת **מה** הבנת (מב' אלו נשלמת החכמה, כנ"ל. **קנה תפארת, כליל ו' ספיראן ו' דרגין אינון לכרסייא דאיהי אמא.** כי

א אריס קליה ר״ש ואמר, ווי ירושלם קרתא קדישא, ווי לעמא, דכל טבאן אלין אבדין, רבריבן גיברין ממנן אזעירו דיוקנייהו, על דא בכו חברייא. אמרו, ווי רבי, כד תסתלק מן עלמא, מאן יגלה רזין סתימין עמיקין כאלין, דלא אשתמעו מן יומא דשלמה מלכא, ועד השתא. זכאה דרא דשמעין מלין אלין, וזכאה דרא דאנת בגוויה, ווי לדרא דישתארון יתמין מנך.

רעיא מהימנא

תמג) פתח רעיא מהימנא ואמר, והא כתיב, ושפתותינו שבח כמרחבי רקיע. ושבע רקיעין אינון : וילון. רקיע. שחקים. זבול. ב מעון. מכון. ערבות. שחקים. דבהון ריחים דטוחנים מן לצדיקים לעתיד לבא. ואינון אקרון שחקים, ג ע״ש ד) ושחקת ממנה הדק, ואינון נצח והוד, עלייהו אתמר ה) ושחקים יזלו צדק, דאיהי שכינתא תתאה.

תמד) וילון, דביה מכניס ערבית ומוציא שחרית. רקיע, איהו יסוד. דביה נהרין שמשא וסהרא, דאיהו עמודא דאמצעיתא ושכינתא תתאה. ההי״ד, ו) ויתן אותם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ. וצדיק אות, בין נצח והוד. ועדות, בין תפארת ומלכות.

תמה) נצח והוד תרין פלגי ד גופא אינון, כגוונא דתרין תאומים. ובגין

מסורת הזוהר

ר) (שמות ל, ה) (ישעיה מה) ויקרא קמו צ״ו.
ת) (בראשית א) ויחי קעט צ״ג.

חלופי גרסאות

א ל״ג מן ארים עד סוף האות. ב מכון מעון. ג ל״ג ע״ש ; מן. ד גופין.

הסולם

מאמר

רעיא מהימנא
מאמר שבע רקיעין

תמג) **פתח רעיא מהימנא** וכו׳ : פרע״מ ואמר, **והרי כתוב ושפתותינו שבח כמרחבי רקיע. והם שבע רקיעים, וילון רקיע שחקים** זבול מעון מכון ערבות. ונקרא **שחקים**, משום **שבהם ריחים הטוחנים מן לצדיקים**, שהם יסוד ומלכות הנקראים צדיק וצדק, **לעתיד לבא**, דהיינו משפע הבינה הנקראת לעתיד לבא. **והם נקראים שחקים על שם ושחקת ממנו הדק, והם נצח והוד, עליהם נאמר ושחקים יזלו צדק, שהיא שכינה התחתונה**, דהיינו מלכות הנקראת צדק, שנזחל אליה השפע מן שחקים.

תמד) **וילון דביה מכניס** וכו׳ : רקיע הראשון שהוא מלכות, נקרא **וילון**, משום שבו

(דפו״י דף רל״ו ע״א)

שבע רקיעין

מכניס השפע **בערב**, ו**מוציא**, דהיינו **שמשפיע, בשחרית** שאז זמן ההשפעה. **והשני** שנקרא **רקיע הוא יסוד**, שבו מאירים **השמש והלבנה, שהם עמוד האמצעי**, דהיינו ת״ת, **ושכינה התחתונה**, שהיא מלכות. כלומר שיסוד מיחד ז״א ומלכות זה בזה ומאירים שניהם על ידו. **ז״ש, ויתן אותם אלקים ברקיע השמים להאיר על הארץ. וצדיק**, שהוא יסוד, נקרא **אות** כשהוא מיחד **נצח והוד**. ונקרא **עדות**, כשהוא **מיחד תפארת ומלכות.**

מאמר נצח והוד

תמה) **נצח והוד תרין** וכו׳ : **נו״ה הם ב׳** חצאים של גוף אחד, כעין ב׳ **תאומים**, ומשום **זה נקראים שחקים. שניהם יחד, הם ו״ו מן**

ושט

דא אתקריאו שחקים. תרווייהו כחדא ה ו"ו אינון, מן ושט, מסטרא דשמאלא. ואינון תרין טוחנות, ו מסטרא דימינא.

תמו) א) ויקח משה את עצמות יוסף עמו. עצמות צדיק יסוד עלמין, דרגא דיוסף הצדיק. ועלייהו אתמר, את קרבני לחמי לאשי. ולית לחם, אלא אורייתא, ב) לכו לחמו בלחמי. ואינון: אשכלות דצדיק, וצדיק, עץ פרי. ובגיניה אתמר, ג) וישאוהו במוט בשנים. ואמאי במוט. בגין דלא הוה תמן צדיק.

מסורת הזהר

א) (שמות יג) ב"א קלז צ"ב. ב) (משלי ט) צו נה צ"ז. ג) (במדבר יג) משפטים קכא אות שפד שלח אות סכ סט. ח"ג רעד: רעה.

חלופי גרסאות

ח ו"ו. ו דסטרא.

הסולם

מאמר נצח והוד

דשט מבחינת השמאל. והם ב' טוחנות מצד הימין.

פירוש, כי באמת קו ימין וקו שמאל סותרים זה את זה, כי קו ימין נמשך מבחינת החולם שה"ס עלית המלכות לבינה, והסתלקות הג"ר. וקו שמאל נמשך מנקודת השורק, שה"ס שהמלכות חזרה וירדה מן הבינה ויצאו שוב הג"ר (כנ"ל ב"א דף ט"ו ד"ה ההיא) וא"כ בתבטל הקו הימני כמו שלא היה, שהרי המלכות חזרה וירדה מן הבינה. אמנם מחזה ולמעלה דז"א, יונק מבחינה שכנגדו מבחזה ולמעלה דא"א, ששם מלבישים או"א, שבהם אין הי' יוצאת מאויר (כנ"ל ב"א דף רנ"א ד"ה נחית) שפירושו שאין המלכות יורדת מבינה, ואינם מקבלים פעולת קו השמאל לעולם, וע"כ מחזה ולמעלה דז"א, אע"פ שיצא קו השמאל לא ביטל את קו הימין, כי הוא יונק מאו"א עלאין. משא"כ מחזה ולמטה דז"א, שב' הקוין ימין ושמאל נקראים נצח והוד, שהם יונקים מבחינה שכנגדם מן החזה ולמטה דא"א, ששם ישסו"ת, שבהם מתגלה הקו שמאל, שהי' יוצאת מאויר, לפיכך כשנגלה קו שמאל שהוא הוד, תיכף נתבטל הנצח, כי כשחזרה הגדלות ודאי שאין עוד שם קטנות. אמנם גם בשיסו"ת יש פנים ואחורים, אשר בבחינת הפנים דישסו"ת שולט ג"כ קו ימין ואין הי' יוצאת מאויר, כמו באו"א. ולפיכך כשנו"ה דז"א מקבלים מפנים דישסו"ת, יש עמידה לקו ימין גם אחר יציאת קו שמאל. כי הקו הימני מקבל כח מן קו ימין דפנים דישסו"ת.

ולפיכך יש בנצח והוד דז"א ב' בחינות, אם הם בבחינת אחורים, דהיינו שמקבלים מאחורים דישסו"ת, אז מתבטל הנצח ע"י יציאת ההוד, כמו הגדלות המבטלת את הקטנות. ואם מקבלים

(דפו"י דף רל"ו ע"א)

מן הפנים דישסו"ת, אז נשאר קו ימין בתוקפו גם אחר יציאת קו השמאל.

וזה אמרו, נצח והוד תרין פלגי גופא אינון, כגוונא דתרין תאומים, שנצח והוד הם ב' חצאים של גוף אחד, כי קו ימין הוא יציאת הקטנות, וקו שמאל הוא יציאת הגדלות של אותו הגוף, דהיינו של אותה המדרגה, ומבחינה זו היתה צריכה הגדלות לבטל את הקטנות, ועכ"ז נשארות שתיהן בשליטתן כמו ב' תאומים. והיינו רק מבחינת הפנים דנו"ה, שקו ימין יונק כחו מן הפנים דישסו"ת כנ"ל, ובגין דא אתקריאו שחקים, כיון ששניהם שולטים כל אחד לפי עצמו נלחמים זה בזה ושוחקים זה את זה, כנ"ל תרווייהו כחדא ו"ו אינון מן ושט, מסטרא דשמאלא, שמבחינת אחורים דישסו"ת שהוא צד שמאל, נחשבים שניהם מדרגה אחת, כי השמאל מבטל הימין. והו' של ושט רומזת עליהם. והיינו הו' דושט שנתארכה ונעשה שטן, מחמת שהיה בלי טחינה (כנ"ל אות שס"ו) ואינון תרין טוחנות, מסטרא דימינא, שמבחינת הפנים דישסו"ת שהוא צד הימין, יש תוקף ג"כ לצד ימין שהוא הנצח, ואז הם ב' מדרגות נפרדות שנלחמות זו בזו, והם ב' טוחנות שטוחנים מן לצדיקים.

תמו) ויקח משה את וגו': ויקח משה את עצמות יוסף עמו. דהיינו, עצמות צדיק יסוד עולם, שהוא המדרגה של יוסף הצדיק. ועליהם, על נצח והוד, נאמר, את קרבני לחמי לאשי, ואין לחם אלא התורה, דהיינו נצח והוד שנלחמים זה בזה, בסוד הטחינה הנ"ל. ועליהם נאמר, לכו לחמו בלחמי. והם, נצח והוד, הם האשכולות ענבים המושפעים ע"י צדיק, שהוא יסוד. והצדיק, שהוא יסוד נקרא עץ פרי.

ובשבילו

תמז) ז ובגינייהו אתמר ביה, ז) לא יתן לעולם מוט לצדיק, דאיהו עץ, דאתמר ביה, ה) היש בה עץ אם אין. אעקרו עץ דאיהו צדיק, אלין דאפיקו שום ביש על ארעא, ח וגרמו, וישאוהו במוט בשנים, ו' ו'.

תמח) עלייהו אתמר, סחטה ענבים. צדיק יסוד, ביה זוז, דאיהו יין המשומר בענביו ששת ימי בראשית. דאינון ו' דרגין דאת ו'. ואינון שרפים, ו' ו', ט) שש כנפים לאחד. משמאלא. ואינון אפיקו מים מימינא. וצחין בשלהוביתא דלהון מסטרא דגבורה, ושואבין מסטרא דחסד.

תמט) ועלייהו אתמר, י) עושה מלאכיו רוחות, מסטרא דעמודא דאמצעיתא, דנשבין על לבא, דאיהו דרגא עשיראה ברוחא דקודשא, דאיהו ביניהו. ואיהו ו', אות בצבא דיליה, כליל ו' פרקין דתרין שוקין, דכתיב בהו יא) שוקיו עמודי שש, ודא צדיק אות ברית.

מסורת הזהר

ז) (תהלים נה) משפטים קכא צ"י. ה) (במדבר יג) שלח אות לה צ"ע. ט) (ישעיה ו) שמיני כה צ"ז.
י) (תהלים קד) לעיל אות תא צ"ס. יא) (שיר ה) ויקרא סז צ"ס.

חלופי גרסאות

ז ביניהו. ח מוסיף וגרמו דא; וגרמו דאסתלק מנייהו.

מאמר הסולם נצח והוד

ובשבילו נאמר, וישאוהו במוט בשנים. ולמה במוט, ולא נאמר, וישאוהו בעץ. הוא משום שלא היה שם צדיק הנקרא עץ. כי היסוד שהוא קו האמצעי, לא יחד ב' האשכולות, שהם נצח והוד, שיוכללו זה בזה. וע"כ נשאו במוט בשנים, בלי התכללות בצדיק.

תמז) **ובגינייהו אתמר ביה** וכו': **ובשביל** נצח והוד, שלא יתפרדו, נאמר בו בצדיק, שהוא יסוד, **לא יתן לעולם מוט לצדיק**, דהיינו שהיסוד **לא ימוט** מליחד הנצח והוד, שהוא **עץ**, שנאמר בו, **היש בה עץ אם אין**. ואלו שהוציאו **שם רע** על הארץ עקרו **עץ** הזה שהוא **צדיק**, דהיינו יסוד, **וגרמו**, אל, **וישאוהו במוט בשנים**, שנצח והוד היו בבחינות **ו' ו'** בלי יחוד היסוד. כי הצדיק **מוט**, מחמת שהוציאו שם רע על הארץ.

תמח) **עלייהו אתמר סחטה** וכו': **עליהם**, על נו"ה, אמרו, בחטא עץ הדעת שחוה **סחטה ענבים** ונתנה לו (ב"ר פ"ט) כי נצח והוד נקראים אשכולות ענבים (כנ"ל אות תמ"ו) וענבים הם סוד הארת החכמה שבשמאל, שאסור להמשיכה ממעלה למטה (כנ"ל ב"א דף ס' ד"ה מחלוקת) והמשכתה ממעלה למטה נבחנת לסחיטת הענבים, שז"ס החטא דעצה"ד. **צדיק שהוא יסוד, בו סוד**, כי ביסוד יש אותיות סוד.

(דפו"י דף רל"ו ע"א)

נצח והוד

שהוא יין המשומר בענביו ששת ימי בראשית, שהיסוד שומר את הענבים שה"ס הארת חכמה, שלא יסחטו אותם, דהיינו שלא ימשכו אותה ממעלה למטה, אלא רק ממטה למעלה. וששת ימי בראשית **הם שש מדרגות** חג"ת נה"י **של אות ו'**, שהיא ת"ת, קו האמצעי, כלומר, שממנו מקבל היסוד כח השמירה (כנ"ל ב"א דף ס' ד"ה מחלוקת). **והם** נקראים **שרפים כשהם ו' ו' בלי** יחוד, **כמ"ש שש כנפים לאחד**. דהיינו ב"פ **ו'**. ונקראים שרפים מבחינת השמאל שבהם, **והם** מוציאים מים מבחינת הימין שבהם. **והם צמאים מחמת השלהבת שבהם מצד הגבורה**, דהיינו מצד השמאל, **ושואבים מים מצד החסד**.

תמט) **ועלייהו אתמר עושה** וגו': **ועליהם**, על נו"ה, **נאמר עושה מלאכיו רוחות, מצד עמוד האמצעי**, שהוא ז"א, כלומר, שהם הרוחות הנמשכים מז"א לתוך כנפי ריאה (כנ"ל במראות הסולם אות ג') **הנושבות על הלב**. שהוא **מדרגה עשירית ברוח הקודש**, דהיינו מלכות, **שהיא ביניהם** בין נו"ה. **והוא** היסוד, **הוא ו', הוא אות בצבא שלו, הכולל ששה פרקים** של ב' השוקים שהם נצח והוד, שכל אחת יש לה ג' פרקים, משום שהוא קו האמצעי. **שכתוב בהם שוקיו עמודי שש, וזהו צדיק שהוא אות ברית** הכולל שש דנו"ה. ודורש כאן את

השם

תנ) ו' עלאה, תפארת. בין ס שית פרקין דתרין דרועין. ובגין דא, ו' ו', גוף וברית חשבינן חד. ואינון ט) פורשי כנפים למעלה, לקבל ו' עלאה עלייהו. ומסטריה, אתקריאו נביאי האמת. סוככים בכנפיהם על ברית, דאיהו ו' תניינא, י) יצדיק יסוד עולם. ובגין דא, נצח והוד, טוחנים מן לצדיקייא, דאינון מסטרא דצדיק יסוד עולם, דאיהו ביניהו. ובגין דא אתקריאו טוחנות.

תנא) ומסטרא דושט, כ) שטו העם ולקטו, אינון לקוטות דפסקות דמתניתא. וטחנו בריחים, מהכא, מאן דאפיק מלין דאורייתא, צריך למטחן לון בשניים, ולאפקא מלין שלימין, ואינון מלין אתקריאו שלמים. ואוחרנין, דאינון שטיין, דאכלין מלין בהלעטה, ולא טוחנין לון בטוחנות דלהון ובשינהון, מה כתיב בהו, ל) הבשר עודנו בין שניהם ואף יי' חרה בעם, דאינון, מגזעא דמאן דאמר מ) הלעיטני נא. ונצח והוד אתקריאו כרובים.

תנב) ותמניא אינון: חכמה, בינה, גדולה, גבורה, תפארת, מלכות, נצח, הוד, צדיק, עטרה על רישיה. דאיהו לית ליה זוג. ומאי עטרה דיליה. כ"ע.

מסורת הזהר

מ) (שמות כה) לעיל אות תג צ"ר. י) (משלי י) ב"א רמז צ"ב. כ) (במדבר יא) לעיל אות שסו צ"ה. ל) (שם) לעיל אות שסו צ"ז. מ) (בראשית כה) תולדות כח צ"י צ"א.

חלופי גרסאות

ס שתי. י גדולה בינה.

הסולם

מאמר נצח והוד

השם צבאות שנקרא היסוד, שהוא אותיות אות בצבא שלו. משום שכולל ששה פרקים של נ"ה. שהם חג"ת נה"י.

תנ) **ו' עלאה תפארת** וכו': **ו' העליונה**, שבשתי וין של ו"ו במילוי, **היא תפארת** משום שהוא קו האמצעי בין ששה פרקים שבשתי **זרועות**, **ומשום זה גוף וברית**, שהם ת"ת ויסוד נקראים **ו' ו'**. דהיינו ב' וין של ו"ו במילוי. **ואנו חושבים אותם לאחד**. והם, נ"ה, **פורשי כנפים למעלה**, כנגד **ו' עליונה** שעליהם, שהיא ת"ת, **ומצדו נקראים** נ"ה **נביאי האמת**. כי ת"ת נקרא אמת. **סוככים בכנפיהם** על ברית, דהיינו יסוד, **שהוא ו' השניה**, שהיא **צדיק יסוד עולם**. **ומשום זה נצח והוד טוחנים מן לצדיקים שהם** מצד **צדיק יסוד עולם**, שהוא ביניהם, כי צדיק, שהוא יסוד, הוא קו האמצעי בין נצח והוד, ומקבל מהם המן שהם טוחנים, **ומשום זה נקראים** נצח והוד. **טוחנות**.

תנא) ומסטרא דושט שטו וגו': **ומצד** הושט, שיש לו מקודם טחינה בשיניים, נאמר **שטו העם ולקטו**, שהוא הלקט של פסקי דין שבמשנה. דהיינו המ"ן שמעלים ישראל ע"י העסק בתורה ובמשנה, ועולה לסוד ושט העליון (כנ"ל במראות הסולם אות ז' ע"ש) כי שטו הוא

(דפו"י דף רל"ו ע"א)

אותיות ושט. **וטחנו בריחים**. מכאן מי **שמוציא דברי תורה** מפיו **צריך לטחון אותם בשיניים**, דהיינו לברר אותם היטב, **ולהוציא מלים שלמות**, ואלו **המלים נקראות שלמות**, ומלים אחרות, שהם מבזים אותן כי אוכלים **המלים בהלעטה**, שאינם **טוחנים אותן** בטוחנות שלהם, ובשיניהם, כלומר, שאינם מבררים היטב דברי התורה שהם מוציאים מפיהם, **מה כתוב בהם, הבשר עודנו בין שיניהם ואף ה' חרה בעם**. כי הם באים משורש אותו שאמר **הלעיטני נא**, דהיינו מעשו הרשע. ונו"ה **נקראים כרובים**. וע"כ הכתוב, פורשי כנפים למעלה וגו', סובב על נו"ה, כבדבור הסמוך. **שטיין** פירושו מבזים וממאסים. כי תרגום בזה ונקלה הוא שיט. (ש"א ט"ו ט) וכן מלשון שטה מעליו (משלי ד' ט"ו).

מאמר אמרה שבת — ולי לא נתת בן זוג

תנב) **ותמניא אינון חכמה** וכו': ושמונה ספירות הן, **חכמה, בינה, גדולה, גבורה**, ת"ת, מלכות, נצח, הוד. צדיק, שהוא יסוד, **עטרה על ראשו כי אין לו בת זוג. ומהי עטרה שלו. היא כתר עליון. ובשבילה העמידו בעלי המשנה שעולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה אלא צדיקים**

ובגיניה *) אוקמוה מארי מתניתין, העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם. והיינו דאוקמוה, אמרה שבת קמי קב"ה, לכלהו כ יומי נתת בן זוג ל ולי לא נתת בן זוג. מ ע"כ.

תנג) פתח נ ר"ש ואמר, נ) שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד. ע' רברבא, ד' אוף הכי. וסימנא דא עד. היינו דכתיב, ס) עד יי' בכם. אשתארון אתוון ש"מ, מ' פתוחה. ס מ"ט לא סתימא, ע בגין פ דם' סתימא, צ מלכא עלאה. מ' פתיחא, ק מלכא תתאה. אתוון אחרנין, אשתארו א"ח, ש) כבוד אלהים הסתר דבר כתיב.

מסורת הזהר

נ) (דברים ח) לעיל אות שצז צ"ל. ס) (ש"א יב). ע) (משלי כה) צו יג צ"ר.

חלופי גרסאות

כ ל"ג יומי. ל ל"ג לי לא נתת בן זוג; וכו'. מ בדפו"י כתבו ר"מ רי"ג א'; גורס כאן ארים ר"ש שבסוף אות תמ"ב. נ ל"ב ר"ש. ס מ' ול"ג מ"ט לא. ע ל"ג בגין. פ ם'. צ עלמא. ק עלמא.

הסולם

מאמר — אמרה שבת — ולי לא נתת בן זוג

צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם. והיינו שהעמידו, אמרה שבת לפני הקב"ה לכל הימים נתת בן זוג, ולי לא נתת בן זוג. (ב"ר פי"א ח').

פירוש. כי נתבאר שב' מלכיות יש, שהן מפתחא ומנעולא, מפתחא פירושו, מלכות הממותקת בבינה, ונקראת עטרת יסוד, להיותה חלק מט"ס ראשונות ולא ממלכות עצמה. (כנ"ל בהקסה"ז דף מ"ד ד"ה וטעם, ובדף מ"ה ד"ה וטעם) והשניה היא מנעולא, שהוא עצם המלכות. והיא נגנזה בראש עתיק, ואין ממנה באצילות רק בחינת הארה בעלמא, וזה ג"כ רק בג"ר של הפרצופין, דהיינו מחזה ולמעלה, ובמחזה ולמטה אין שום זכר ממנה (כנ"ל בהקסה"ז דף מ"ד ד"ה וטעם עש"ה). לפיכך נבחן שיש בחינת מלכות רק מחזה ולמעלה, שה"ס פני אדם. אבל מחזה ולמטה אחר היסוד, אין שם אלא מפתחא, דהיינו עטרת יסוד, שהיא בחינת מלכות הממותקת בבינה, ומבחינת המנעולא, שהיא מלכות האמיתית, אין שם כלום. גם נודע שהמלכות דמנעולא אינה כלולה בשום ספירה, כי מקומה תחת היסוד, ולא למעלה ממנו. אבל מלכות דמפתחא, שהיא המלכות שעלתה לבינה נעשתה נוקבא בקו שמאל שבכל הספירות, דהיינו בבינה ובגבורה ובהוד. כי כיון שעלתה המלכות לבינה, נעשתה בינה נוקבא לחכמה. וכן הגבורה נעשתה נוקבא לחסד. וכן ההוד נעשה נוקבא לנצח.

וז"ש, ותמניא אינון, דהיינו ד' זוגות, חכמה, בינה, הן זוג א'. גדולה וגבורה, הן זוג ב'. תפארת מלכות, הן זוג ג', דהיינו המלכות שלמעלה מחזה שיש בה הארה ממנעולא כנ"ל. נצח הוד, הן זוג ד'. אבל

(דפו"י דף רל"ו ע"א *) דף רל"ו ע"ב)

צדיק, שהוא יסוד. עטרה על רישיה, דאיהו ליה ליה זוג, כי הבת זוג של היסוד צריכה להיות מלכות דמנעולא, שמקומה בסיום ט' ספירות, והיא נגנזה ואינה שם כנ"ל. אלא עטרת יסוד משמשת במקומה, אבל ומאי עטרה דיליה, כתר עליון, כי היא מפתחא, שהיא בחינת בינה, שנקראת כתר עליון. והיא אינה בת זוגו של היסוד, כי רק המלכות דמנעולא היא בת זוגו. ובגיניה וכו' העולם הבא וכו', שהוא בינה, צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם. כי בזמן שז"א עולה לבינה, שהיא עולם הבא, נעשתה המלכות דמפתחא לעטרה על ראשו, בסו"ה, אשת חיל עטרת בעלה. הרי שמלכות דמפתחא אינה בת זוגו של היסוד, אלא כתר עליון שלו. והיינו דאוקמוה אמרה שבת שהיא יסוד, קמי קב"ה, לכלהו יומי, דהיינו לכל הספירות מחכמה עד הוד נתת בן זוג כנ"ל, ולי, ליסוד, לא נתת בן זוג. כי הבן זוג שלה היא מלכות דמנעולא שנגנזה כנ"ל. (ע"כ רע"מ).

מאמר ע' דשמע ד' דאחד שם ע'

תנג) פתח ר"ש ואמר וכו': פר"ש ואמר, שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. כתוב בשמע ע' גדולה, הד' דאחד גדולה גם כן. וזהו סימן עד. היינו שכתוב, עד ה' בכם. נשארים אותיות ש"מ מן שמע, עם מ' פתוחה. מהו הטעם שאינה ם' סתומה. כלומר מהו ההפרש מן מ' פתוחה למ' סתומה. הוא משום שם' סתומה היא מלך העליון, דהיינו בינה ומ' פתוחה רומזת על מלך התחתון, דהיינו מלכות. וש"מ דשמע, רומזות

תנד) אשכחנא בספרא דרב המנונא סבא, כל מאן דמייחד יחודא דא בכל יומא, חדוה זמינא ליה מלעילא, ש מרזא דאתוון אלין, ש"מ מהאי סטרא. א"ח, מהאי סטרא. ומצרף אתוון, למפרע ת שרי, ובמישר סיים. וסימן אשמח. דכתיב פ אנכי אשמח ביי. ממש. דא יחודא קדישא. ושפיר איהו. והכי הוא בספרא דחנוך, דאמר כי האי גוונא, דמאן דמייחד יחודא דא בכל יומא, חדוה זמינא ליה מלעילא.

מסורת הזהר

פ) (תהלים קד) ח"ג רנח.

חלופי גרסאות

ר אמר רב ול"ג אשכחנא בספרא דרב. ש מהכא מאתון. ת שדי ובמישר חיים.

הסולם

מאמר ע' דשמע ד' דאחד שם ע'

על המלכות. ואותיות האחרות מן אחד נשארו א"ח. כבוד אלקים הסתר דבר. כתוב.

פירוש. נודע שיש ב' מצבים במלכות, א) כשהיא גדולה כמו ז"א, שמלבשת קו שמאל דבינה, ואז היא **ם'** סתומה כמו הבינה, דהיינו שנסתמו אורותיה (כנ"ל ב"א דף רמ"ז ד"ה ימא דקאפו) ובמצב הזה נקראים ז"א ומלכות **אח ואחות**, כי אז שניהם בני הבינה, כי ז"א מלביש לקו ימין דבינה, והמלכות לקו שמאל **דבינה**. ומצב הב' הוא אחר שנתמעטה **לבחינת** מחזה ולמטה דז"א, וירדה תחת מדרגת ז"א, ונעשית **בבחינת אשת** ז"א, כלומר שנעשית למקבלת מז"א, אבל נפתחו אורותיה ומאירה לתחתונים בכל השלמות (כמ"ש לעיל ב"א מאות ק"י עד אות קט"ז ע"ש) ואז נקראת **מ' פתוחה כי נפתחה מסתימתה**. ובב' תבות, **שמע אחד**, יש ג' צירופים, **שמע, עד, אח**. ש"מ היא המלכות הנקראת שם. עד, הוא ז"א. כמ"ש עד **הויה. אח**, הוא ג"כ ז"א, כמ"ש פתחי לי אחותי. וההפרש בין עד אל אח, הוא, **כי עד** הוא, כשז"א משפיע למלכות מוחין מגולים מעדן העליון. **ואח** הוא, כשז"א הוא **בבחינת אחורים עם** המלכות דהיינו במצב הא' שאז נבחנים ז"א ומלכות **לאח ואחות**. וז"ש **שמע** וכו' **ע' רברבא ד' אוף הכי**, שיורה על מוחין מגולים דז"א, שאז נקרא ז"א עד הויה, היינו **דכתיב עד הויה בכם. אשתארון אתוון ש"מ, מ' פתוחה**, שזה יורה על המלכות כשהיא במצב הב' **שכבר נפתחו אורותיה**, להיותה מקבלת מוחין דז"א הגדולים הנקרא **עד**. באפן שב' **צירופים ש"מ ע"ד**, מורים על זווג ז"א ומלכות במצב הב' שהמלכות היא **מ'** פתוחה וז"ש **מ"ט לא פתימא**, כלומר למה המלכות אינה סתומה. ומשיב, **ם' פתימא מלכא עלאה**, כלומר **המלכות** נקראת **ם** סתומה בשעה שמלבשת את

מלכא עלאה, שהוא בינה, דהיינו במצב הא'. **מ' פתיחא מלכא תתאה**, כלומר כשהמלכות היא **בבחינת עצמה**, שהיא תחת ז"א אז נקראת **מ** פתוחה. וכיון שכאן היא מקבלת משפע ז"א **בבחינת עד**, ודאי שהיא **מ'** פתוחה. והצירוף **אח**, יורה על מדרגת ז"א שבמצב הא' דמלכות שעתה במצב הב' הוא נשאר בלי פעולה. וז"ש **אתוון אחרנין אשתארו א"ח**, כלומר, שנשארו בלי פעולה, כי עתה כבר נתמעטה המלכות, ונסתרה מלהיות **בחינת אחות** אל ז"א, שז"ס **כבוד אלקים הסתר דבר**, כי אע"פ שבמצב הא' היו ז"א ומלכות **בבחינת ב' מאורות הגדולים, אח ואחות**, מ"מ לא היה זה לכבוד המלכות, כי אורותיה היו סתומים, אבל עתה במצב הב' אע"פ שנתמעטה ונסתרה ממדרגתה הגדולה, הנה משום זה נפתחו אורותיה בסוד הזווג ש"מ ע"ד, ומשפעת לכל העולמות, שזהו **כבוד אלקים**. וכל זה יצא משום **הסתר דבר**.

תנד) **אשכחנא בספרא דרב** וכו': מצאתי בספרו של רב המנונא סבא, כל מי שמייחד יחוד הזה בכל יום, מוכנה לו שמחה מלמעלה מסוד אותיות אלו, **ש"מ** דשמע מצד זה, מתחילת הכתוב, **א"ח** דאחד מצד זה, מסוף הכתוב, ומחבר האותיות, ומתחיל לחבר למפרע, דהיינו **הא'** מן **אח** שבסוף הכתוב לפני **הש'** של **שמ** שבתחילת הכתוב. ומסיים ביושר, בתחילה **המ'** דשמע ואח"כ **הח'** דאחד. **והסימן, אשמח**, שמתחבר הצירוף אשמח. שכתוב **אנכי אשמח בה'**. ממש. שזהו ביחוד הקדוש, המרומז באותיות **עד**. כי בשמע אחד, יש הצירוף, **אשמ"ח ע"ד**, ויפה הוא. וכך הוא בספרו של חנוך, שאמר כעין זה, **שמי שמייחד יחוד הזה בכל יום שמחה מוכנה לו מלמעלה.**

תנה) תו אית צ) ביה ש״מ, דאתכליל מן ע׳ רבבא. אלין שבעין שמהן א ברזא דאבהן קדישין, ב ודא הוא שמע : שם ע׳. ישראל, יי׳, אלהינו, יי׳, אלין ארבע בתי דתפלין, דאחיד לון א״ח. ג ההוא דאמר צ) פתחי לי אחותי רעיתי. ד׳ : דא קשר של תפלין, דהיא אחידת בהו. רזא לחכימין ד אתמסר, דלא לגלאה. שתיק ר׳ שמעון. בכה וחייך, אמר, אימא, דהא ה ודאי רעוא אשתכח, ולית כדרא דא עד דייתי מלכא משיחא, דיהא רשו לון לגלאה.

תנו) תרין רצועין נפקין, מסטרא דא ומסטרא דא, רזא דתרין ירכין ו דלתתא דהאי א״ח, דנביאי קשוט אחידן בהו. דהא מלעילא נפקין תרין ז רצועין, רזא דתרין דרועין, מימינא ומשמאלא, ודל״ת אתאחידת בהו. לבתר ח נחתא, ואתפשטו ירכין ט לתתא. כיון דהיא אתאחידת לעילא כדקא יאות, נחתא לתתא,

מסורת הזהר

צ) (שיר ה) לעיל אות שפא צ״א.

חלופי גרסאות

א דרוא. ב ל״ג ודא הוא שמע שם ע׳ [ישראל]. ג הדא הוא. ד דלא אתמסר. ה ל״ג ודאי. ו ל״ג דלתתא. ז ל״ג רצועין רוא דתרין. ח אתפשטי ול״ג נחתא. ט ל״ג מן לתתא עד לתתא.

דרך אמת צ) פי׳ בספרא דרב המנונא סבא.

הסולם

מאמר הרצועות וקשר של תפלין דיד

תנה) תו, אית ביה ש״מ וכו׳ : עיד. יש לכוון בהמלה שמע. שיש בה **שמ** שנכללות **מן ע׳** גדולה. אלו הם ע׳ שמות שבסוד האבות הקדושים, דהיינו ע״ב שמות שבחג״ת הנקראים אבות (כנ״ל בשלח אות קע״ג) שעקרם ע׳ שמות, בסוד ע׳ סנהדרין וב׳ עדים (שם באות קס״ג) וזה הוא סוד שמע, **שם ע׳.** שם הוא מלכות, הנקבלת מן ע׳ שמות. **ישראל הויה אלקינו הויה,** אלו הם ארבעה בתים שבתפלין, שהם ד׳ מוחין, חכמה, בינה, ימין דדעת, ושמאל שבדעת, שאוחז בהם **אח** דאחד, אותו שאמר, פתחי לי אחותי רעיתי, שהוא ז״א. **ד׳,** דאחד, זהו קשר של תפלין של ראש שהוא בצורת **ד׳** שהמלכות אוחזת בהם. והסוד נמסר לחכמים שלא לגלותו. שתק ר״ש. בכה וצחק, אמר, אומר הסוד, כי ודאי הרצון העליון נמצא, כי אין כדור הזה עד שיבא מלך המשיח, שתהיה להם רשות לגלות.

מאמר הרצועות וקשר של תפלין דיד

תנו) תרין רצועין נפקין וכו׳ : שתי רצועות יוצאות מצד זה ומצד זה, דהיינו בימין ובשמאל, שהוא סוד **ב׳ ירכים** שמחזה ולמטה של **אותו אח,** שהוא ז״א דהיינו נצח והוד דז״א שנביאי האמת נאחזים בהם. כי מלמעלה, על

הראש, יוצאות שתי רצועות, שהם סוד **ב׳ זרועות** המקיפות הראש מימין ומשמאל, שה״ס חסד וגבורה, והד׳ שהיא מלכות **נאחזת בהם,** בחו״ג אלו, בסוד קשר של תפלין של ראש. ואח״כ יורדת המלכות, ונתפשטו הרצועות שה״ס **ירכין למטה.** כי כיון שהיא נאחזת למעלה בד׳ דקשר של תפלין, כראוי, היא יורדת למטה לנה״י, להתאחז בצבאותיה, דהיינו להשפיע לדרי ב״ע, וכשהיא נאחזת שם בנה״י, **נאחזת בסוף הירכים,** ורושם הי׳ שהוא ברית הקדוש, דהיינו יסוד, נמצא עליה מלמעלה, אז היא מתיחדת ביחוד אחד עם ז״א.

פירוש אע״פ שבמצב הא׳ נמצאת המלכות סתומה וקפואה כנ״ל ואינה יכולה להאיר רק אחר שתמצא במצב הב׳ (כנ״ל אות תנ״ג) עכ״ז הכלים דמצב הב׳ אינם ראוים לקבל אלא חסדים בלבד ולא חכמה. וע״כ כדי שתוכל לקבל גם חכמה צריכים לעורר תחילה בנין המלכות מבחינת מצב הא׳, כדי לקבל משם כלים לקבלת החכמה, ואח״כ כדי שתוכל לקבל האורות ולהשפיע מורידים אותה למצב הב׳. וז״ש, **דהא מלעילא נפקין תרין רצועין** וכו׳ שה״ס חסד וגבורה שלמעלה מחזה דז״א, **וד׳ אתאחידת בהו.** שז״ס התעוררות מצב הא׳ של המלכות, שקומתה שוה עם חג״ת דז״א, אשר חג״ת דז״א מלבישים קו ימין דבינה, והמלכות

לאתאחדא באכלוסהא. וכד איהי אתאחדת, אחידא בשפולי ירכין, ורשימו דיוד ברית קדישא עלה מלעילא, כדין איהי אתאחדת ביחודא י חד.

תנז) יו"ד דא איהי רזא דברית, כ כל מאן דנטר ברית דא, איהו אשתזיב לעילא, ואשתזיב לתתא. ל פנחס, בגין דאיהו קני על ברית דא, אשתזיב מן דינא עלאה, ומן דינא דלתתא, ובג"כ אתרשם יו"ד דא בגוויה, הה"ד, פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן וגו'.

תנח) יו"ד דא, אצטריך דלא יתעדי כלל מגו תפלה דיד, דלא יעביד פרודא. וכל חדוה מ דילה, בהאי נ י'. איהו יו"ד ס דא בדכורא איהי, ולא בנוקבא, ע איהו צדיק, ואיהי צדק. ובגין כך, פ אתקריבת בהדה, ומאן דרחיק ליה מאתר דא, רחיק הוא מעדונא דעלמא דאתי.

תנט) בדכורא איהו צדיק, ואיהי צדק בלא יו"ד. איהו איש. ואיהי אשה, בלא יו"ד. ובג"כ צ חדוה דילה, לאתקרבא ק בה, ולאתעדנא בהדה. מאן דרחיק

חלופי גרסאות

• ל"ג חד. כ מוסיף וע"ד כל. ל מגלן מפנחס דבגין. מ ל"ג דילה. נ ל"ג י'. ס ל"ג דא. ע ל"ג איהו צדיק ואיהי צדק. פ אתקריב. צ תיאובתא. ק ביה.

הסולם

מאמר

קו שמאל דבינה, ואז המלכות נקראת דלת, מלשון דלה ועניה, כי האורות שלה קפואים ואינה יכולה להשפיע לבי"ע. אמנם ממצב הזה ממשיכים לה הכלים השלמים הראוים לקבלת החכמה. ובכדי שתוכל להשפיע לבי"ע כראוי צריכים להמשיכה למצב הב', דהיינו למעט אותה לבחינת מחזה ולמטה דז"א, ושתהיה מדרגה תחתונה תחת יסוד דז"א. ואז תוכל להשפיע (כנ"ל באות תנ"ג) וז"ש, **כיון דהיא אתאחידת לעילא כדקא יאות נחתא לתתא.** כי אחר שנעשה היחוד למעלה מחזה כראוי, בסוד **ד'** דקשר של תפלין, להמשיך לה כלים השלמים, ממשיכים המלכות למטה מחזה דז"א, **כדי לאתאחדא באכלוסהא,** שתוכל להשפיע לדרי בי"ע. כי במצב הא' היתה סתומה ולא היתה יכולה להשפיע כלום. ומצב הב' הזה היא עיקר שלמותה. וז"ש, **וכד איהי אתאחדת אחידא בשפולי ירכין ורשימו דיוד ברית קדישא עלה מלעילא,** דהיינו אחר שנתמעטה להיות למדרגה שמתחת נה"י דז"א, שהוא סוד מצב הב', **כדין איהי אתאחדת ביחודא חד,** אז היא מתיחדת עם ז"א ביחוד אחד. משא"כ למעלה בסוד היחוד **דד'** דקשר של תפלין, הרומז על מצב הא', לא היו ז"א ומלכות ביחוד אחד, אלא שהיו בבחינת אחורים זה לזה.

(דפו"י דף רל"ו ע"ב)

הרצועות וקשר של תפלין דיד

תנז) **יוד דא איהי** וכו': **הי'** היא סוד הברית, דהיינו יסוד, שכל מי השומר ברית הזה, הוא ניצל למעלה וניצל למטה. פנחס משום שקנא לברית הזה, ניצל מדין שלמעלה ומדין שלמטה, ומשום זה נרשמה **י'** זו בתוכו, דהיינו בשמו, זה שכתוב, פינחס וגו'.

תנח) **יוד דא אצטריך** וכו': יוד זו צריכה, שלא תסור כלל מתפלה של יד, דהיינו הקשר של תפלה של יד שהוא בצורת **י'**, הרומזת על יסוד, כנ"ל. שלא יעשה פרוד בין יסוד שהוא **הי'**, לתפלה של יד, שהיא מלכות. וכל השמחה של מלכות היא **בי'** זו. שהיא יסוד, **י'** זו היא בזכר ולא בנוקבא, הוא, יסוד, נקרא צדיק, היא, המלכות, נקראת צדק, בלי **י'**, כי **הי'** היא בזכר ולא בנוקבא. ומשום זה **הי'** סמוכה אליה בתפלה של יד. ומי שמרחיק **הי'**, שהיא יסוד. ממקום זה, ממלכות שהיא תפלה של יד, הוא רחוק ממעדני עולם הבא. דהיינו שלא יזכה אל השפע הבא מזווג יסוד ומלכות הנמשך מעדן העליון, הנקרא עולם הבא.

תנט) **בדכורא איהו צדיק** וכו': בזכר הוא צדיק, והנוקבא היא צדק בלי **י'**, הוא איש עם **י'**, והיא אשה בלי **י'**. ומשום זה

השמחה

עדונא דא, ר ירחקון ליה מעדונא דלעילא. וע"ד כתיב, ק) כי מכבדי אכבד וגו'.

תס) ת"ח, פנחס קאים קמי דינא תקיפא ש דיצחק, וסתים פרצה, בגין כך אשלים לגבי פנחס רזא ת דיצחק. קם קמי פרצה דכתיב ר) ויעמוד פנחס ויפלל. קם בפרצה קמי דינא דיצחק, בגין לאגנא עלייהו דישראל. וע"ד כליל דא בדא בחושבנא.

תסא) ואי תימא, הא חושבנא לא תלייא אלא בעיינין דילה, והכא חושבנא לעילא ביצחק. אלא ודאי הכי הוא, בגין דיצחק תליא א ואתמשך בההוא אתר דאינון עיינין, דתמן ב דיינין דינין דכל עלמא, דהא עיינין דילה, אינון שבעין קתדראין, אתר דדינין דעלמא, ואקרון סנהדרין. וע"ד כלא חד, בגין דיצחק ואינון כחדא אזלין, וכלא שפיר.

תסב) פנחס דא יצחק, וקם פנחס ודאין דינא, ומתלבש בגבורה תקיפא דאיהו שמאלא. ובג"כ זכה לימינא. הכא אתכליל שמאלא בימינא. השיב את חמתי, מאי השיב את חמתי. ג אלא אלין אינון ג' ממונים דגיהנם : משחית, אף,

מסורת הזהר

ק) (ש"א ב) ויחי רסט צ"א. ר) (תהלים קו) לעיל אות תעט צ"פ.

חלופי גרסאות

ר יתרחקון. ש דיצחק לאגנא עלייהו דישראל דכתיב ויעמוד פנחס ויפלל מאי ויעמוד דקם בפרצה קמי דינא דיצחק בג"כ אשלים לגבי פנחס רזא דיצחק. ת יצחק ול"ג קם. א ואשתמשא. ב ל"ג דיינין. ג ל"ג מן אלא עד בגין.

הסולם

מאמר וירא פנחס — ויקח רומה בידו

השמחה שלה, היא, להתקרב אל הי' ולהתעדן עמה בזווג, מי שמרחיק עדון הזה מרחיקים אותי מעדן של מעלה. וע"כ כתוב, כי מכבדי אכבד וגו'.

מאמר וירא פנחס — ויקח רומה בידו

תס) **ת"ח פנחס קאים** וכו' : **בוא וראה**, פנחס עמד לפני דין החזק של יצחק וסתם הפרצה, דהיינו שעצר המגפה, שבאה מדינים הקשים דשמאל שנקרא יצחק, **משום זה השלים הי' אל פנחס שה"ס יצחק**, שיהיה בגי' יצחק. עמד לפני הפרצה, שכתוב **ויעמוד פנחס ויפלל** וגו'. שכתוב פינחס עם **הי'**. עמד בפרצה לפני הדין של יצחק, כדי להגן על ישראל וע"כ **כלולים זה בזה בחשבון**, כלומר שפינחס בגימטריא יצחק.

תסא) **ואי תימא הא** וכו' : **ואם תאמר**, **הרי החשבון** שה"ס חכמה (כנ"ל פקודי אות כ"ח) **אינו תלוי אלא בעינים שלה**, דהיינו בהארת חכמה שבמלכות. כי עינים הן חכמה. ואין החכמה מגולה אלא במלכות, ולא בספירה אחרת (כנ"ל ב"א דף רע"ו ד"ה ועוד כמה) **וכאן** אתה תולה **החשבון למעלה ביצחק**, שהוא קו שמאל דז"א. ומשיב, **אלא ודאי כך הוא**, שהחשבון שה"ס חכמה תלוי ביצחק, **משום שיצחק תלוי ונמשך במקום ההוא שנקרא עינים**, דהיינו שנמשך אל החכמה שבמלכות, **ששם דנים דינים של כל העולם**, כי כל הדינים שבעולם, שרשם בדינים דחכמה, **כי העינים** שלה הן **עין** כסאות של דין שהם **המקום של הדינים שבעולם**, ונקראים **עין סנהדרין**. שהמספר עין הוא, משום שנמשכים מעינים שלה. **וע"כ הכל אחד**, משום שיצחק והעינים דמלכות הולכים כאחד. כי המלכות נבנית מיצחק וממנו הן העינים שלה שהוא קו שמאל, וע"כ שניהם אחד. **והכל יפה**.

תסב) **פנחס דא יצחק** וכו' : **פנחס זה יצחק**, שפנחס **עמד** ודן דין של זמרי וכובי, ונתלבש בגבורה החזקה שהיא שמאל הנקרא יצחק. **ומשום מעשה הזה זכה פנחס לימין**, דהיינו שזכה לכהונה שהיא חסד, כאן נכלל שמאל בימין. **השיב את חמתי**, מהו השיב את חמתי. ומשיב, אלו הם ג' ממונים שבגיהנם,

(דפו"י דף רל"ו ע"ב)

ד וחימה. בגין דחמא ההוא חמה, ה דהוה פשיט ואתמשך מסטרא דיצחק, מה עבד, ו אתלבש איהו ביצחק, ואחיד בההוא חימה, כמאן *) דאחיד בחבריה, ואתיב ליה לאחורא.

תסג) וכדין דן דינא, ועביד דינא. דן דינא, דכל בועל ארמית קנאין פוגעין בו. ועביד דינא, דכתיב וידקור את שניהם. וע"ד כתיב ז הכא, השיב את חמתי, וכתיב התם, ח) השיב אחור ימינו מפני אויב, מה להלן לאחורא, ה"נ לאחורא. וע"ד יו"ד דפינחס הכא, יו"ד דיצחק. וכלא הוא מעל בני ישראל, דכד חמא ההוא חמה, חמא ליה דהוה נחית על רישיהון דישראל.

תסד) מאי חמא. חמא מ', את דא דהוה טאס ברקיעא, ודא הוא סימנא דמלאך המות, דבעיא לאתבנאה באת וא"ו ואת ת'. מה עבד פנחס. ח דהוה מתלבש ביצחק, כדין נטיל ההוא את מ', וחטף ליה, וחבר ליה בהדיה. כיון דחמא מלאך המות, דפנחס חטף ליה להוא מ' בהדיה, מיד תב לאחורא.

מסורת הזהר

ח) (איכה ב) ויצא קמ צ"ב.

חלופי גרסאות

ד מוסיף וחימה חד על ג"ע וחד על ע"ז. ה ל"ג דהוה. ו את לביש ההוא. ז ל"ג הכא. ח מוסיף מה דהוה; מדהוה.

הסולם

מאמר וירא פנחס — ויקח רומח בידו

הנקראים משחית אף וחימה. כי פנחס ראה אותה החימה מתפשטת ונמשכת מצד יצחק, מה עשה, התלבש הוא במדרגת יצחק, שהוא השורש של חימה, ואז אחז באותה חימה, כמי שאוחז בחבירו ומשיבו לאחור. פירוש. חימה, היא דינין דדכורא, שה"ס הדינין הנמשכים מקו שמאל שהוא יצחק. וכיון שישראל חטאו בעבודה זרה שה"ס המשכת השמאל ממעלה למטה, נתפשטה עליהם החימה, ואז נתלבש פנחס בשמאל שהוא יצחק, שהוא שורש החימה, ע"כ אחז בה כמו אדם האוחז בחבירו ודחף אותה לאחור. כמ"ש לפנינו.

תסג) **וכדין דן דינא** וכו': ואז דן דין ועשה דין. דן דין, שכל בועל ארמית קנאים פוגעים בו. ומותר לפגוע בזמרי. **ועשה דין**, שכתוב, וידקור את שניהם. וע"כ כתוב כאן, **השיב את חמתי**, וכתוב שם **השיב** אחור ימינו וגו' מה השיב הנאמר שם הוא לאחור אף השיב את חמתי הנאמר כאן הוא לאחור. **וע"כ הי'** שנתוספה כאן בפינחס **היא הי' שביצחק**. שרומזת ליסוד (כנ"ל אות תנ"ז) **והכל הוא מעל בני ישראל**, כי כשראה אותה חימה, ראה אותה שהיתה יורדת על ראשיהם של ישראל. וע"כ כתוב, השיב את חמתי מעל בני ישראל.

(דפו"י דף רל"ו ע"ב *) דף רל"ז ע"א)

פירוש. כי לא נאמר הסיר **את חמתי**, אלא השיב את חמתי, שזה יורה שלא ביטל החימה לגמרי, אלא שסילק אותה מבחינת הפנים בלבד, אבל הניחה בבחינת האחורים. כי ה"ס הדינים הקשים הנמשכים **עם החכמה** כדי לגרש החצונים והרשעים הרוצים להמשיך ממנה ממעלה למטה (כנ"ל באדרא רבא אות ר"ט) וע"ז מביא ראיה מהכתוב **השיב** אחור ימינו, שאין הפירוש ח"ו שביטל הימין אלא שהשיבה אז לאחור. אף **השיב את חמתי** שבכאן, אין הפירוש שביטל החימה, אלא שהשיבה לאחורים, ושם היא נמצאת כדי לגרש החצונים והרשעים. וע"כ נאמר, **מעל בני ישראל**, כי רק מעל בני ישראל הדבוקים בבחינת הפנים, מהם השיב **את החימה**, ולא מהרשעים הדבוקים באחורים.

מאמר מ' ו' ת' סימנא דמלאך המות

תסד) **מאי חמא. חמא** וכו': שואל, שכתוב, וירא פנחס וגו' ויקח רומח וגו', מה ראה. ומשיב ראה **מ'**, שאות הזו היתה עפה ברקיע. ואות זו היא סימן של מלאך המות, אשר **המ'** רוצה להבנות עם אות **ו'** ואות **ת'** ותהיה הצירוף **מות**. **מה עשה פנחס** שהיה מתלבש ביצחק, אז לקח אותה אות **מ'** וחטף

אותה

תסה) מ״ט. בגין דכד קני בלביה פינחס, אתלבש ביצחק, ואסתלק למהוי בחושבנא ר״ח, והכי סליק שמיה ר״ח, והכי סליק יצחק. כיון דחמא לאת מ׳ טאס ברקיעא, חטף ליה, וחבר ליה בהדיה ואתעביד מיד רמ״ח, הה״ד ויקח רמח בידו.

תסו) בגין דאות מ׳ הוה סימנא קדמאה לאדם הראשון, למבני מות על עלמא, בגין דאת דא הוה טאס על רישיה דאדם, בשעתא דכתיב ח) ותקח מפריו, מ׳ פריו. והוה מחכא ו״ת, בזמנא דכתיב, ותאכל, ותתן, ותפקחנה. כדין אתבני מות על עלמא.

תסז) פנחס הוה חמי ליה השתא ההוא את ט מ׳, טאיס על רישיהון דישראל. והאיך חמא ליה. חמא דיוקנא דמ׳ פתוחה, מליא דמא. כיון דחמא ליה, אמר הא ודאי סימנא דמלאך המות. מיד חטף לה, אדכר עלה שמא מפרש, ונחית להאי את לגביה. ומה דהוה ר״ח, אתצריף רמ״ח. כדין ויקח רמח בידו. וע״ד כתיב מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי, דקני לשמא קדישא, דהוו מחברין ליה ברשו אחרא.

מסורת הזהר

ח) (בראשית ג) ב״ב קלט צ״א ת״ז תס״ט צט: קיב: קיז. ז״ח יח ט״ג שלד ט״ד ש״ד תק״ח צג שכ״ז קיד ט״ג שי״ט.

חלופי גרסאות

ט ל״ג מ׳; יו״ד. י ל״ג ר״ח.

הסולם

מאמר

אותה ממלאך המות, וחברה עמו. כיון שראה מלאך המות שפנחס חטף אותה המ׳ עמו, מיד חזר לאחור.

תסה) **מ״ט בגין דכד** וכו׳: שואל, מהו הטעם של הדברים. ומשיב, משום כשפנחס קנא בלבו, נתלבש ביצחק, ונתעלה להיות בחשבון **ר״ח**, שכך עולה שמו, **ר״ח**, וכך עולה יצחק (כנ״ל אות ת״ס) כיון שראה אות **מ׳** מעופפת ברקיע, חטף אותה וחברה עמו ונעשה מיד **רמח**, כי המ׳ נתחברה עם הגימטריא ר״ח שבשמו ונעשה הצירוף רמח. ז״ש, **ויקח רמח בידו**.

תסו) **בגין דאות מ׳** וכו׳: משום שאות **מ׳** היתה סימן הראשון לאדם הראשון לבנות מות על העולם, משום שאות זו עפה על ראשו של אדם בשעה שכתוב **ותקח מפריו**, מפריו, הוא אותיות, **מ׳** פריו, והמ׳ היתה מצפה אל האותיות **ו׳ ת׳** בזמן שכתוב, **ותאכל ותתן ותפקחנה**, אז נבנה המות על העולם.

תסז) **פנחס הוה חמי** וכו׳. וכן פנחס **היה רואה עתה אותה אות מ׳**, שהיתה עפה **על ראשיהם** של ישראל. ואיך ראה אותה.

(דפו״י דף רל״ז ע״א)

מ׳ ו׳ ת׳ סימנא דמלאך המות

ראה צורת מ׳ פתוחה מלאה דם. כיון שראה אותה, אמר, הרי ודאי היא סימן של מלאך המות, מיד חטפה, והזכיר עליה שם המפורש. והוריד אותה האות אצלו, ומה שהיה פינחס בגימטריא ר״ח, נתחברו עתה האותיות ר״ח עם המ׳, ונעשה הצירוף רמח. אז ויקח רמח בידו. וע״ז כתוב, מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי, כי קנא להשם הקדוש שהיו מחברים אותו ברשות אחרת. **בתוכם**, מהו בתוכם. ומשיב, משום שהיה הולך ונכנס בתוך כמה המונים בתוך כמה גדולים, ומסר עצמו למיתה בשבילם, כדי להצילם, ע״כ כתוב **בתוכם**. אבל סוד הדבר, בתוכם. הוא אותיות בתוך **מ׳**, כי בתוך **מ׳** היתה אותה הקנאה שקנא.

ביאור המאמר. ענין אותיות **מ׳ ו׳ ת׳** כבר נתבארו היטב לעיל (בהקדמת ספר הזהר אות ר״ב ד״ג ע״ש) אשר **המ׳** היא בחינת **הזכר** דס״א, דהיינו דינים דדכורא המתגלים עם החכמה, **והת׳** היא דינין דנוקבא, דהיינו דינין דמנעולא, שממנה באה המיתה. **והו׳** היא יסוד המחבר את **המ׳ עם הת׳**. ולא נגזר **המות** על העולם מטרם שנזדווגו ב׳ אותיות אלו **מ׳ ת׳** ע״י **הו׳**. כי אז המנעולא קבל כח להמית את החי.

וז״ש (באות תס״ו) **בגין דאות מ׳** וכו׳ **הוה**

בתוכם, מאי בתוכם. בגין דהוה אזל ועאל בגו כמה אוכלוסין, כמה רברבן, ומסר גרמיה למותא בינייהו. אבל בתוכם, בתוך מ', בתוך מ' הוה ההוא קנאה דקני.

תסח) מ"ט מ'. בגין דאיהי סימנא דמות, איהי סימנא דמ' מלקיות. איהי סימנא דד' מיתות ב"ד. ומתמן סליק ונחית, נחית וסליק, סליק למ', ונחית לד'. נחית כ לד', אינון ד' רוחין, דמתפרשן מגו דכר ונוקבא ממסאבותא, ובגיניהו ד'

חלופי גרסאות

כ מר'.

מאמר **הסולם** מ' ו' ת' סימנא דמלאך המות

חוה טאם על רישיה דאדם בשעתא דכתיב ותקח מפריו, מ' פריו, כי עצה"ד, ה"ס מלכות מבחינת השמאל, וסוד החטא היה שהמשיך החכמה שבה ממעלה למטה כרצונם של סמאל ונחש שפתוהו. וכיון שהתחילה להמשיך, מיד נגלו הדינין דדכורא של הס"א שה"ס מ' שעפה על ראשו של אדה"ר, דהיינו על הג"ר שלו שנקראים ראש. וז"ש, בשעתא דכתיב ותקח מפריו מ' פריו. דהיינו בשעה שהתחיל להמשיך החכמה, שה"ס הפרי, בעצת הנחש נתגלה המ'. אמנם הזכר דקליפה, עוד אין בכחו להמית, כי המות בא מצד הת', שהיא המנעולא. וז"ש, והוה מחכא ו' ת', שהמ' היתה מחכה לאותיות ו"ת, שהן הנוקבא דס"א, שממנה באה המות אחר שמזדווגת עם המ'. וז"ש, בזמנא דכתיב ותאכל ותתן גבי' אתבני מות על עלמא, כי בסוף האכילה, דהיינו בסוף ההמשכה, נגלות הו"ת, בס"ה לפתח חטאת רובץ. ואז נזדווגה המ' עם הו"ת, ובאה המיתה לעולם.

וז"ש (באות תס"ז) **פנחס** וכו' **חמא דיוקנא דמ' פתוחה מלייא דמא** וכו' דהיינו מלאה דם טמא, שה"ס ההמשכה ממעלה למטה הנקראת דם טמא, דהיינו מחמת העון של פעור, ושם היה רואה צורת המ', שהיא הדינין דזכר דס"א, המחכים להזדווג עם הנוקבא דס"א שהיא ו"ת, ולהביא המיתה, **מיד חטף לה**, דהיינו שחטפה מסטרא אחרא וחיבר אותה לקדושה. כי כשהמ' עם הדם טמא שבה עומדים בבחינת פנים, דהיינו שהרצון הוא להמשיכה ממעלה למטה, אע"פ שהיא מלאה דינים, אז היא ברשות הס"א, שהס"א מושך ממנה המות כנ"ל. אמנם אם מעמידים המ' ודם טמא שבה, בבחינת אחורים, דהיינו שדוחים המשכה זו, מחמת הדינים שבה, הרי היא חוזרת לקדושה, כי נעשית שומרת על הקדושה שלא ימשכו הרשעים

(דפו"י דף רל"ז ע"א)

ממנה ממעלה למטה (כנ"ל באד"ר אות רי"ט). וז"ש, **אדכר עלה שמא מפרש ונחית לחאי את לגביה**, קו האמצעי, שהוא ז"א, ה"ס שם המפורש, דהיינו שם בן ד'. ונודע שקו אמצעי ממעט את הג"ר דשמאל, שבהם אחוזים הס"א והרשעים, ולפיכך כדי שאות מ' תתתקן להיות שומרת על הקדושה, היה צריך מקודם להזכיר עליה את שם המפורש של ז"א, כדי למעט הג"ר דשמאל, ואז, **ונחית לחאי את לגביה**, דהיינו שירדה ונעשתה לחלק מן הקדושה. וז"ש, **ומה דהוה ר"ח**, דהיינו מה שפנחס נתלבש בחכמה דשמאל דקדושה, שה"ס יצחק שבגי' ר"ח, כדי לשלוט על המ' (כנ"ל אות תס"ד) **אתצריף רמ"ח**, נעשה עתה לבחינת רמ"ח שעם הדינים שבו, הרג את זמרי וכזבי. שזה נעשה ע"י הרמח, שמיעט הג"ר דשמאל, ועצר המגפה. וז"ש, **דקני לשמא קדישא דהוו מהברין ליה ברשו אחרא**, כי המ' שהיתה בידי הס"א, היתה שייכת באמת לשם הקדוש, להיות לשמירה על החכמה מיניקת הרשעים. כנ"ל. וז"ש, **בתוך מ' הוה ההוא קנאה דקני**, שהיה מקנא על מה שהמ' היא בידי הס"א כמבואר.

וז"ש (באות תס"ד) **כיון דחמא מלאך המות, דפנחס חטף ליה להההוא מ' בהדיה, מיד תב לאחורא**, כלומר, כיון שפנחס דחה את המ' לאחור, דהיינו שביטה אותה מלהיות פנים, דהיינו שביטל ההמשכה שלה, והעמידה באחור, דהיינו שדחה ההמשכה שלה (כנ"ל בד"ה וז"ש באות תס"ז) **וכיון שהמ' הזו היא כל כחו של מלאך המות הרי נדחה עמה גם מלאך המות לאחור**, דהיינו שלא היה יכול לפעול עוד את המות, וז"ש, **מיד תב לאחורא**, וע"כ ותעצר המגפה.

תסח) **מ"ט מ' בגין** וכו': שואל, מהו הטעם שקנא את המ'. ומשיב, משום שהיא

מיתות ב״ד. ומתמן סלקין למ׳. והיינו מ׳ סימנא ומאנין דמלאך המות. ודא נטיל פנחס, וקם בתוך מ׳, וע״ד ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי.

תסט) וכי האיך השיב פנחס חמתיה דקב״ה, והכתיב ויהיו המתים במגפה וגו׳, אי לא מית חד מנייהו, הוה אמינא השיב את חמתי, אבל כיון דכל הני מיתו, מ״ט השיב את חמתי ולא כליתי את בני ישראל. אלא ודאי ברירא דמלה, ווי ליה לב״נ דפגים זרעיה, ווי ליה למאן דלא נטיר זרעיה כדקא יאות, חס ושלום דאפילו חד מישראל מית, אלא שבטא דשמעון, כד אתי אינון ערב רב, אתערבו בנשין דשבטא דשמעון, בתר דאתגיירו, ואולידו בנין, מנהון מיתו בעגל, ומנהון מיתו במותנא, ואחרנין מיתו הכא, אינון דאשתארו. הדא הוא דכתיב, ויהיו המתים במגפה, אשר מתו לא כתיב, אלא המתים, מתים דמעיקרא הוו.

תע) ובגין דאסתמרו ישראל, וכל אינון זרעא קדישא, אתמנון כלהו, בגין

הסולם

מאמר מ׳ ו׳ ת׳ סימנא דמלאך המות

סימן המות, סימן מ׳ מלקות, היא סימן של ד׳ מיתות בית דין. ומשם עולה ויורדת, יורדת ועולה. כשעולה במספר, היא **מ׳** וכשיורדת היא ד׳. יורדת **לד׳**, היינו ד׳ רוחות המתפרשים מזכר ונקבה דטומאה. ובשבילם הם ד׳ מיתות בית דין. ומשם עולים **למ׳**. והיינו **שהמ׳** היא סימן וכלים של מלאך המות. וזה לקח פנחס וקם בתוך **מ׳** וע״כ ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי.

פירוש. המ ה״ס דינין דדכורא הנמשכים עם גילוי חכמה ממעלה למטה, כנ״ל, ודינים אלו עוד אינם בחינת מות, אלא רק מכית ויסורים, אמנם בסופם של דינים ההם מתעורר המנעולא שה״ס המות, בסו״ה לפתח חטאת רובץ. כנ״ל בדבור הסמוך. וז״ש **מ׳ בגין דאיהי סימנא דמות**, כי ממנה יורד ומשתלשל המות, בסו״ה לפתח חטאת רובץ. **איהי סימנא דמ׳ מלקיות. איהי סימנא דד׳ מיתות ב״ד**, כלומר, שיש **במ׳** ב׳ בחינות אלו, בחינת מלקות, ובחינת ד׳ מיתות, כנ״ל, **כי ומתמן, מן המ׳, סליק ונחית, נחית זסליק, סליק למ׳ ונחית לד׳**. כלומר, למעלה במקום גילוי **המ׳** היא מלקות בלבד ואין בה מיתה, וז״ש, **סליק למ׳**, דהיינו, כשעולה במקומה, היא רק, מ׳ מלקות, ולא למיתה. **אלא, ונחית לד׳**, כי כשיורדת דהיינו בסופה למטה נגלות ד׳ מיתות ב״ד הבאים ממנעולא, בסו״ה לפתח חטאת רובץ. וע״כ, **והיינו מ׳ סימנא ומאנין דמלאך המות**, כלומר, כיון **שהמ׳** יורדת בסופה להיות בבחינת ד׳ מיתות, ע״כ משמש עמה המלאך המות לפעול עמה

(דף י׳ דף רל״ז ע״א)

את המות. **ודא נטיל פנחס, המ׳** הזו מבחינתה למעלה, בעוד שהיתה שם בס״א **בבחי׳ מ׳** מלקות בלבד, בחינה זו לקח פנחס, **והעמידה** וחיברה בקדושה, כנ״ל בדבור הסמוך. וז״ש **וקם בתוך מ׳**, דהיינו שחיברה בקדושה, בבחינת החכמה דקדושה **שתהיה לשמירה** מפני החיצונים כנ״ל בדבור הסמוך. **והארת** החכמה נקראת קימה, וז״ש, **וקם**, היינו שקבל הארת חכמה, **בתוך מ׳**, שהמ׳ היתה משמרת לו החכמה מסביב מפני החיצונים. כי באפן זה קבעה בקדושה.

תסט) **וכי האיך השיב** וכו׳: שואל, ואיך השיב פנחס חמתו של הקב״ה, והרי כתוב, ויהיו המתים במגפה וגו׳, אם לא היה מת אחד מהם, הייתי אומר, השיב את חמתי, אבל כיון שכל אלו מתו, מהו הטעם לומר, השיב את חמתי ולא כליתי את בני ישראל. ומשיב, אלא ודאי בירורו של הדבר, הוא, אוי לו לאדם שפוגם זרעו, אוי לו למי שאינו שומר זרעו כראוי, שכל אלו מתו במגפה, אבל חס ושלום, שאפילו אחד מישראל מת, אלא שבט שמעון, כשבאו הערב רב, נתערבו בנשים של שבט שמעון אחר שנתגיירו, והולידו בנים, מהם מתו בעגל, ומהם מתו במגפה, **והאחרים** שנשארו מתו כאן, ז״ש ויהיו המתים במגפה, אשר מתו לא כתוב, אלא המתים, שיורה **שהיו** מתים מכבר, כי הרשעים נקראים מתים.

תע) **ובגין דאסתמרו ישראל** וכו׳: ומשום שנשמרו ישראל, **וכל אלו זרע הקדוש**,

דלא חסר אפילו חד מנייהו. וע"ד כתיב, ולא כליתי את בני ישראל, מכלל דאחרנין כלו. וכן השיב את חמתי מעל בני ישראל, ל מעל בני ישראל השיב, אבל מעל אחרנין מ דהוו ערב רב, לא השיב. וע"ד רשים קרא ואמר, מעל בני ישראל. ובג"ד אתמנון בני ישראל כמלקדמין, וחבר לון קב"ה בהדיה. כגוונא דא בעובדא דעגל, דכתיב א) ויפול מן העם וגו'. כל אינון מערב רב הוו. ולאחזאה דלא הוו מבני ישראל, מה כתיב לבתר, ב) ויקהל משה את כל עדת בני ישראל.

תעא) *) ג) קחו מאתכם תרומה. ת"ח, בקדמיתא כתיב, ד) מאת כל איש אשר ידבנו לבו. כלא בכלל. כיון דאינון ערב רב עבדו דא, ומיתו מנייהו נ אינון דמיתו, בעא קודשא בריך הוא לאתפייסא בהדייהו דישראל, אמר לון, אתחברו כלכו לסטר חד, הדא הוא דכתיב ה) ויקהל משה את כל עדת בני ישראל בלחודייהו, אמר לון, בני, ס בכון אנא בעי למשרי, עמכון תהא דיורא דילי. וע"ד, ו) קחו מאתכם תרומה, ע מאתכם, ולא מאחרא, לא בעינא דתהא שתופא לאחרנין בהדי, ולא בהדייכו, ובג"כ כלהו אשתציאו. אוף הכא הא אינון מאינון גזעא בישא הוו, ויהיו המתים. המתים, ודאי מתים, ולא מישראל. ובג"כ מנה לון, דכתיב ויאו את ראש בני ישראל, ארימו רישייהו.

תעב) א"ר אלעזר, אבא, כמה יאות הוא, אי לא אשכחנא פלוגתא על דא.

מסורת הזהר

א) (שמות לב) בלק אות קעד צ"ח להלן אות תעג צ"כ ז"ח פז ט"ב של"ה. ב) (שם לה) ויקהל א צ"א. ג) (שם) ויקהל יז צ"ש. ד) (שם כה) תרומה א צ"א. ה) (שם לה) לעיל אות תע צ"ב. ו) (שם כה) לעיל צ"ב.

חלופי גרסאות

ל ל"ג מעל בני ישראל השיב. מ דהיינו; ל"ג דהוו ערב רב. נ מאן. ס ל"ג בכון. ע ל"ג מאתכם.

הסולם

מאמר קחו מאתכם תרומה ולא מערב רב

נמנו כולם, ולא היה חסר אפילו אחד מהם. וע"כ כתוב, ולא כליתי את **בני ישראל**, משמע שאחרים, שאינם מבני ישראל, כלה. וכן השיב את חמתי מעל בני ישראל, מעל בני ישראל השיב, אבל מעל אחרים, שהיו ערב רב, לא השיב. וע"כ מציין הכתוב ואומר, מעל בני ישראל. ומשום זה נמנו בני ישראל כבתחילה, וחיבר אותם הקב"ה עמו. כעין זה במעשה העגל שכתוב, ויפול מן העם וגו'. כל אלו מערב רב היו. ולהראות שלא היו מבני ישראל, מה כתוב אח"כ, ויקהל משה את **כל עדת בני ישראל**. ללמד שהיו כולם בשלמות.

מאמר קחו מאתכם תרומה ולא מערב רב

תעא) **קחו מאתכם תרומה**: בוא וראה, בתחילה כתוב מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. דהיינו הכל בכלל, אפילו

(דפו"י דף רל"ז ע"א *) דף רל"ז ע"ב)

קחו מאתכם תרומה ולא מערב רב

הערב רב, כיון שהערב רב עשו את העגל ומתו מהם אותם שמתו, רצה הקב"ה להתרצות עם ישראל, אמר להם התחברו כלכם לצד אחד, ז"ש, ויקהל משה את כל עדת בני ישראל בפני עצמם, אמר להם בני, אני רוצה לשרות בכם, משכני יהיה עמכם. וע"כ כתוב, קחו **מאתכם** תרומה, מאתכם, ולא מאחר, איני רוצה שיהיה לאחרים חבור עמי, ולא עמכם. ומשום זה כל הערב רב נשמדו. אף כאן, הרי הם מאלו גזע הרע היו, מ"ש עליהם, **ויהיו המתים** וגו'. שהם היו מערב רב שהתחתנו בשבט שמעון, כנ"ל, המתים מכבר ודאי מתים. שהם הערב רב הנקראים מתים אפילו בחייהם כנ"ל, ולא מישראל. ומשום זה מנה אותם, שכתוב, **שאו את ראש בני ישראל**. שפירושו, הרימו את ראשם.

תעב) **א"ר אלעזר אבא** וכו': אר"א, אבי, כמה יפים היו דבריך, אם לא היתה נמצאת עליהם

אמר ליה ברי אימא. א"ל והא כתיב ז) ויצמד ישראל לבעל פעור, ותנינן דאתחברו ישראל בהדיה, ח) כצמידא דא דאתחבר בב"נ בקשוטוי, הכי אתחברו ישראל בבעל פעור. א"ל אלעזר, הכי הוא, ויצמד ישראל לבעל פעור, אלא אנא לא אמרית דאתדכו ישראל מההוא חובה, אלא דאתדכו ממותא, דלא שריא עליהו מותא.

תעג) א"ל והא כתיב, ט) קח את כל ראשי העם והוקע אותם. א"ל ראשי העם ודאי, ולא ראשי בני ישראל. ומן העם אית לן למילף, כתיב הכא העם, וכתיב התם י) וירא העם. יא) ויקהל העם. כ) ויפול מן העם. אבל ת"ח, ויצמד ישראל לבעל פעור, ולא פלחו ליה, אבל מן סיפיה דקרא אוכח, דכתיב ויאכל העם וישתחוו, ולא כתיב פ) ויאכל וישתחו ישראל. אלא העם, כיון דכתיב ויצמד ישראל, מאי ויאכל העם. אלא ההוא זרעא בישא, הוו חובה דישראל.

תעד) *) צ מהו דכתיב ל) ויצמד ישראל לבעל פעור. ת"ח, ויצמד ישראל בבעל פעור לא כתיב, אלא לבעל פעור. קשוטין ותוקפא יהבו לבעל פעור, בלא דעתא, בגין דפולחנא דפעור הוא, למפרע גרמיה, ולאפקא קמיה צואה רותחת. וההוא עיבידתא אהני ליה, ואתתקף מניה. וישראל כיון דחמו דא, חשיבא דזלזולא דיליה איהו, וקלקולא דיליה, דהא בע"ז כתיב, מ) צא תאמר לו. ואינון בגין זלזולא דעבודה זרה, פרעו גרמייהו בלא ידיעה, ועל הני כפר פנחס, ובטל מותנא, דכתיב ויכפר על בני ישראל. ק

מסורת הזוהר

ז) (במדבר כה) להלן אות תעד צ"ל ז"ח פא ט"ג ש"ל. ח) (שם) שמות ח צ"ז. ט) (שמות לב) ויחי לה צ"א. י) (שם) שם. כ) (שם) לעיל אות תע צ"א. ל) (במדבר כה) לעיל אות תעב צ"ז. מ) (ישעיה ל) פקודי רעג צ"ע.

חלופי גרסאות

פ מוסיף ויאכל העם. צ ומהו ק בדפו"י כתבו ומה כתיב (בדף הקודם ע"ש).

דרך אמת ק) כצמיד הזה המחובר בכלי עצמו שהוא הקיסטא ר"ל מדה וכלי והכל לפי עניינו.

הסולם

מאמר

עליהם סתירה. אמר לו, בני, אמור. אמר לו, והרי כתוב, ויצמד **ישראל** לבעל פעור. ולמדנו שנתחברו ישראל בבעל פעור, כצמיד הזה המחובר באדם בתכשיטיו, כך נתחברו ישראל בבעל פעור. הרי שגם ישראל חטאו ולא הערב רב בלבדם. אמר לו אלעזר, כך הוא, ויצמד ישראל לבעל פעור, אבל אני לא אמרתי, שישראל היו טהורים מחטא ההוא, אלא אמרתי שנטהרו ממות, שלא שרה עליהם המות.

תעג) **א"ל והא כתיב** וכו': אמר לו, והרי כתוב, קח את כל ראשי העם והוקע אותם. משמע שהיו ישראל. א"ל, ראשי העם ודאי, דהיינו הערב רב שנקראים עם סתם, ולא כתוב, ראשי בני ישראל. ומן **העם**, יש לנו ללמוד שכל מקום שכתוב העם הם הערב רב.

(דפו"י דף רל"ז ע"ב)

קחו מאתכם תרומה ולא מערב רב

כתוב כאן העם, וכתוב שם וירא העם כי בושש משה ויקהל העם. ויפול מן העם. שכל אלו העם הם הערב רב. אבל בוא וראה, ויצמד ישראל לבעל פעור, כתוב, אבל לא עבדו לבעל פעור, שזה משמע מן סוף הכתוב, שכתוב ויאכל **העם** וישתחוו, ולא כתוב, ויאכל וישתחוו ישראל, אלא העם כתוב, וכיון שכתוב ויצמד ישראל מהו ויאכל העם, היה צריך לומר ויאכל ישראל, אלא אותו זרע הרע, דהיינו הערב רב שנשאו נשי ישראל, כנ"ל, **היו** החטא של ישראל.

תעד) **מהו דכתיב ויצמד** וכו': פירוש אחר. מה שכתוב ויצמד ישראל לבעל פעור. בוא וראה, ויצמד ישראל בבעל פעור לא כתוב, אלא לבעל פעור. הוא, כי רק קשוט וכח נתנו לבעל פעור, בלא דעת, משום שהעבודה,

תעה) ר אמר רעיא מהימנא, השיב את חמתי, מאי השיב את חמתי. אלא ג׳ ממונים דגיהנם, חד על ש״ד, וחד על ג״ע, וחד על ע״ז. ואינון : משחית, אף, וחימה. הוא ש חימה דהוה טאס בעלמא. אמר השיב את חמתי מעל בני ישראל, ולא אמר מעל העם, דאינון ערב רב, דאתמר ויפול מן העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש, דהכי אוקימנא ושאילו לבוצינא קדישא.

תעו) *) ומה כתיב, קחו מאתכם תרומה ליי׳, ולא מערב רב, דלא אתקריאו קהלה וחבור, עד דאתעבר מנהון ערב רב, כביכול בזמנא דמתערבין ביניהו, כאילו לא הוו גוי אחד. ובג״ד קחו מאתכם תרומה, ולא משותפו אחרא, דלא בעינא לשתפא אחרנין ביני ובינייכו.

תעז) ולא עוד, אלא כד ערב רב אינון מעורבין בישראל, מה כתיב נ היו צריה לראש. וישראל בתר דמתעברי מנייהו אלין מה כתיב, שאו את ראש כל עדת בני ישראל. ולא עוד, אלא דאמר קודשא בריך הוא, אנא בעי לדיירא עמכון. הדא הוא דכתיב, ס ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.

מסורת הזהר

נ) (איכה א) שמות צא צ״ו. ס) (שמות כה) חי שרה נו צ״א.

חלופי גרסאות

ר ל״נ כל אות זה. ש חמה דהוי״ה.

הסולם

מאמר רעיא מהימנא

שהעבודה של פעור היתה, לפרוע את עצמו ולהוציא לפניו צואה רותחת, ועבודה הזו היתה מהנה אותו ונתחזק ממנו. וישראל, כיון שראו זה, חשבו שמבזים אותו בזה ומקלקלים אותו, כי בעבודה זרה כתוב, צא תאמר לו, שהוא לשון צואה, והם, ישראל, בשביל בזיון העבודה זרה פרעו עצמם, בלא ידיעה. ועל אלו כִּפר פנחס, ובטל המגפה מהם, שכתוב ויכפר על בני ישראל.

רעיא מהימנא

תעה) **אמר רעיא מהימנא** וכו׳ : אר״מ, כתוב, השיב את חמתי, מהו השיב את חמתי. ומשיב, אלא ג׳ ממונים הם של גיהנם, אחד על שפיכות דמים, ואחד על גילוי עריות ואחד על עבודה זרה, והם נקראים, משחית, אף, וחימה. והיא, חימה, שהיתה מעופפת בעולם, ועליה נאמר השיב את חמתי. אמר, השיב את חמתי מעל בני ישראל, ולא אמר מעל העם, שיהיה פירושו הערב רב. כי נאמר ויפול מן העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש, שפירושו

(דפו״י דף רל״ז ע״א *) דף רל״ז ע״ב)

רעיא מהימנא

מן הערב רב, וכאן לא כתוב, השיב את חמתי מעל העם. אלא מעל בני ישראל. הוא ללמד שמערב רב לא השיב את החימה. כי כך העמדנו. ושאלנו למאור הקדוש. שהיא ר׳ שמעון.

תעו) **ומה כתיב קחו** וגו׳ : ומה כתוב, קחו מאתכם תרומה לה׳, מאתכם, ולא מערב רב, כי לא נקראו ישראל קהלה וחבור עד שנעבר מהם הערב רב, בזמן שהערב רב מתערבים ביניהם, כביכול, כאילו לא היו גוי אחד. ומשום זה, קחו מאתכם תרומה, ולא משותפות אחרת, דהיינו הערב רב, כי איני רוצה לשתף אחרים ביני וביניכם.

תעז) **ולא עוד אלא** וכו׳ : ולא עוד אלא כהשערב רב מעורבים בישראל, מה כתוב, היו צריה לראש, וישראל אחר שנעברו מהם הערב רב, מה כתוב, שאו את ראש כל עדת בני ישראל. ולא עוד אלא שאמר הקב״ה, אני רוצה לשכון עמכם, זהו שכתוב, ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.

ולא

תעח) ולא עוד, אלא כד בני ישראל בגלותא, עלייהו אתמר ת מי מעכב שאור א שבעסה, והא אוקמוה מארי מתניתין, ב בזמנא דערב רב אינון ג ראשים על ישראל, כביכול כאילו ד עברין שולטני דקב״ה, וייעלון במשפטי ככביא ומזלי. ובג״ד צווחין ואמרין, ע יי׳ אלהינו בעלונו אדונים זולתך.

תעט) ח ד״א, פנחס וגו׳. קום בוצינא קדישא, ואפתח מלי ו קמי שכינתא. קם בוצינא קדישא, ואמר, בחבורה קדמאה אתמר הכי. תא חזי, פינחס קאים קמי דינא תקיפא דיצחק, וקם קמי פרצה, דכתיב פ) ויעמוד פינחס ויפלל ותעצר המגפה, בגין לאגנא עלייהו דישראל, ובגין דא כליל דא ודא בחושבנא, פינחס כמנין יצחק, והכא צריך לחדתא מלין.

תפ) פתח ואמר, אליהו רחימא דמלכא עלאה, חזא מ״ם מן ז מות טאס באוירא, חטף לה, ושתף לה עם ר״ח, דאיהו יצחק, ואיהו ח בחושבן פינחס, יאשתלים ט בה רמ״ח. לבתר חזא ו׳ מן מו״ת טס ברקיעא, וחטף ליה, ושוי ליה ברמ״ח, ואשתלים כ רומ״ח. ל הדא הוא דכתיב, ויקח רומח בידו.

תפא) ואיהו, במה יכיל לחטוף תרין אתוון אלין. בתרין רוחין מ דאשתמרו לעילא, דאשתתפו בפנחס. פנ״י ח״ס. בתרין פנים אלין, חס על ישראל דלא אתאבידו, בחילא *) דתרווייהו, וידקור את שניהם, בתרין אתוון מ״ו. והיינו בקנאו את קנאתי בתוכם.

מסורת הזהר

ע) (ישעיה כו) שמות מד צ״ג. פ) (תהלים קו) לעיל אות תס צ״ר.

חלופי גרסאות

פנחס ול״ג וגו׳. ו ל״ג קמי ; קמי דשכינתא. ז מן חמה. ח ל״ג בחושבן. ט ואתעביד. י ל״ג בה. כ מוסיף בה רומ״ח. ל ל״ג הה״ד ויקח רומח בידו. מ דאשתמרו.

הסולם

מאמר

וידקור את שניהם, בב׳ אותיות מ״ו. והיינו שכתוב, בקנאו את קנאתי בתוכם.

תעח) ולא עוד אלא וכו׳ ; ולא עוד אלא בשבני ישראל בגלות, נאמר עליהם מי מעכב שאור שבעסה. והרי העמידו בעלי המשנה, בזמן שהערב רב הם ראשים על ישראל, כביכול, כאלו העבירו הממשלה של הקב״ה, ובאו במשפטי הככבים ומזלות. ומשום זה בועקים ואומרים ה׳ אלקינו בעלונו אדונים זולתך.

תעט) ד״א פנחס וגו׳ ; פירוש אחר. פנחס וגו׳. קום מאור הקדוש. ופתח דברים לפני השכינה. קם המאור הקדוש, שהוא ר״ש, ואמר בחבור הראשון נאמר כך. בוא וראה, פנחס קם לפני דין החזק של יצחק, ועמד לפני פרצה, דהיינו שפרץ מגפה, שכתוב, ויעמוד פינחס ויפלל ותעצר המגפה. שעשה זה כדי להגן על ישראל. ומשום זה שוים זה

(דפו״י דף רל״ז ע״ב *) דף רל״ח ע״א)

מ׳ מן מות טאס באוירא

וזה בחשבון, כי פינחס הוא בחשבון יצחק. וכאן צריכים לחדש דברים.

תפ) פתח ואמר, אליהו וכו׳ ; פתח ואמר, אליהו, אהובו של מלך העליון, דהיינו פנחס, כי אליהו זה פנחס, ראה מם מן מות מעופפת באויר, חטפה וחבר אותה עם ר״ח, שהוא יצחק והוא בחשבון פינחס, ונשלם עם המ׳ הצירוף רמ״ח. אח״כ ראה הו׳ מן מות מעופפת ברקיע, וחטף אותה ושם אותה ברמח, ונשלם הצירוף רומ״ח, ז״ש, ויקח רומח בידו. (כבר נתבאר זה לעיל באות תס״ז ע״ש).

תפא) ואיהו במה יכיל וכו׳ ; והוא במה יכול לחטוף אלו ב׳ אותיות מ״ו. היינו בב׳ רוחות שנשתמרו לו למעלה, שנשתתפו בפנחס. שהם פני חס, בב׳ פנים אלו חס על ישראל שלא נאבדו בכח של שניהם זמרי וכזבי,

ואמאי

תפב) ואמאי אשתתף ביצחק. בגין דיצחק מסר גרמיה למיתה. ובגין דא אשתתף ליה נ ליצחק, למהוי ליה עזר. דמסטרא דתרין עיזלי דאיילתא, אשתתפי ביה אברהם ויעקב, דאברהם דרגיה חסד אשתתף בח"ס דפנח"ט. יעקב איהו פנ"י פ דפנחס בגין דאתמר ביה, צ) כאשר עבר את ע פניאל, פנ"י א"ל. בגין דכד עלמא איהו בדוחקא, ואית פ צדיק בעלמא מקני על ברית, אבהן אשתתפו ביה,

מסורת הזהר

צ) (בראשית לב) ב"א קל צ"ד ז"ח יד ט"ד ש"ז ש"י לה ט"א ש"ז תק"ח צח ט"ד שכ"ט קיד טא ש"כ.

חלופי גרסאות

נ ביצחק. ס אל. ע מוסיף פניאל שם המקום פנ"י. פ צרין.

הסולם

מאמר

תפב) **ואמאי אשתתף ביצחק** וכו': ולמה נשתתף פנחס ביצחק. הוא משום שיצחק מסר עצמו למיתה, ומשום זה נתחבר עם יצחק שיהיה לו עזר. כי מצד ב' עופרי האילות נשתתפו בו אברהם ויעקב, שאברהם שמדרגתו היא חסד נשתתף בח"ס דפינחס, יעקב הוא **פני** דפינחס, משום שנאמר בו, כאשר עבר את **פניאל**, שהוא אותיות **פני אל**. כי בשעה שהעולם הוא בצרה, ויש צדיק בעולם המקנא על ברית, מתחברים בו האבות. ובשצילם אמר משה, בצרת ישראל, זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדין. ובג' אותיות יה"ו מן אליהו, שה"ס אברהם יצחק יעקב, זכה לה' מן חנביא, שהיא מלכות, וזה הוא אליהו **ה' נביא**, ונשלם בו י"ה ו"ה.

פירוש הדברים. כבר ידעת שהמ' מן מות היא דינין דדכורא הבאים עם החכמה. והו' דמות, ה"ס יסוד המחבר המנעולא אל המ' ונעשה צירוף מות. כי המיתה באה ממנעולא. אמנם ו' דמות, היא ג"כ בחינת מנעולא, אלא שהיא בחינת דינין דנוקבא סתם, ואין המנעולא ניכר בה אלא **בת'**. אמנם כח הו' יפה לעורר את הת' שהיא מנעולא וע"כ היא בחינת יסוד לחבר המ' עם הת'. והנה הת' דמות אי אפשר לצרפה לקדושה, כי ה"ס המלכות שנגנזה. אמנם המ"ו שייכים לתקוני הקדושה. כי המ' שהיא דינים דדכורא, צריכים לשמירה על החכמה (כנ"ל אות תס"ז) והו', שהיא דינים דנוקבא, צריכים למעט בה הג"ר דשמאל שמהם כל החיות של הסטרא אחרא.

וז"ש (באות ת"פ) **חזא מ' מן מות** וכו' **ושתף לה עם ר"ח דאיהו יצחק** וכו'. כי ר"ח הוא חשבון יצחק, שיורה על החכמה שבקו שמאל, ששתף עמה המ' כדי לשמור את ר"ח שהיא החכמה מן החצונים והרשעים

(דפ"י דף רל"ח ע"א)

מ' מן מות טאס באוירא

כנ"ל. **ואשתלים בה רמ"ח, כי ר"ח עם מ' הם רמ"ח. לבתר חזא ו' מן מות** וכו', שהוא דינין דנוקבא הממעטים הג"ר דחכמה דשמאל, שהיא כל חיות החיצונים כנ"ל, **ואשתלים רומח**, שברומח הזה דקר את זמרי וכזבי, שלקח כל חיותם שהיא ג"ר דשמאל, שבו מתדבקים הסטרא אחרא וממנו הם חיים. וז"ש (באות תפ"א) **במה יכיל להטוף תרין אתוון אלין**, ששואל באיזה כח עקרם מן הס"א, דהיינו מן הצירוף מות שפעלו את המגפה, והחזירם אל הקדושה. ומשיב **בב' רוחין** וכו' **פני חם**, אשר **פנו**, ה"ס הרוח דקו האמצעי, שהוא **חטף המ'** והחזירה לאחור, עי"ז שהמשיך מוחין דפנים, שה"ס **פנו**, והו' נחטפה ע"י **חם** שה"ס קו ימין, ששם נכללה דינין דנוקבא שבו', זו, כדי להגביר כח הימין על השמאל, כי ו' זו ממעטת ג"ר דשמאל. וז"ש, **בתרין פנים אלין חם על ישראל דלא אתאבידו**, דהיינו בכח ב' הקוין ימין ואמצעי, שהמשיכו וחברו המ"ו ברח"ח. וז"ש **בחילא דתרוויהו**. כי שני הכחות צריכים, את המ' צריכים לשמירה. ואת הו' צריכים למיעוט הג"ר דשמאל שלא יתגברו עוד.

וז"ש (באות תפ"ב) **ואמאי אשתתף ביצחק**, ומשיב, **בגין דיצחק מסר גרמיה למיתה**, פירוש, שנעקד על המזבח, ששם נתמעט הג"ר דשמאל שלו (כנ"ל ויקרא אות ש"ד) והשיג הו"ק דחכמה, שה"ס מוחין דפנים. **ובגין דא אשתתף ליה ליצחק למהוי ליה עזר**. כי היה צריך להתלבש בו"ק דחכמה, שה"ס ר"ח דרומח, **דמסטרא דתרין עיזלי דאיילתא**, שה"ס דינין דדכורא ודינין דנוקבא השולטים באיילתא שה"ס המלכות (כנ"ל מצורע אות ס"א ס"ב) **אשתתפי ביה אברהם ויעקב**, שה"ס קו ימין וקו אמצעי, כנ"ל, **דאברהם דדרגיה חסד אשתתף בח"ס**

דפנחס

ובגינייהו אמר משה בדוחקא דישראל, ק זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך. ובתלת צ אתוון יה"ו מן אליהו, זכה ק לה' מן הנביא, ר ודא איהו אליהו, ה' נביא, ואשתלים ביה ידו"ד.

תפג) י' זוכה פנחס ביה, בגין דקני על ברית, זכה לברית. ותרין יודין אינון, יוד עלאה מן ידו"ד, דכרת בה לאברהם, בין י' אצבעות ש דידין. יו"ד זעירא איהי מן ת אדני, א דכרת בה בין י' אצבעאן דרגלין ואיהי את קדישא, דמתעטרא ברשימו עלאה.

תפד) ודא אתרשים תמיד לעלמין, איהי אות דשבת, אות דתפלין, אות דיומין טבין, אות דשדי דרשים ר) על מזוזות ביתך ובשעריך. למהוי בה רשימין ישראל ברצועייהו, בברית דלהון, ב דאינון בנוי דמטרוניתא, בנוי דהיכלא דמלכא

מסורת הזהר

ק) (שמות לב) שמות מד צ"ס. ר) (דברים ו) תרומה ריז אות תרסב ח"ג רסח. ת"ז תי"ב כה. תכ"ב סו. ז"ח פד ט"ג שמ"א.

חלופי גרסאות

צ אבהן. ק לה"י. ר ודא רזא אל הוי"ה נביא; ודא אל איהו אל הוי"ה. ש ל"ג דידין; ד' ידי"ן. ת הוי"ה. א ככרת ליה. ב ואינון.

הסולם

מאמר י' זוכה פנחס — י' דשדי

דפנחס, והוא שחטף את הו' דמות, כנ"ל, יעקב איהו פני דפנחס, והוא שחטף את המ' דמות, כנ"ל. ונמצא בזה שכל ג' הקוין נתלבשו בפינחס, כי פני חס, הם אברהם ויעקב, והחשבון ר"ח שבשמו הוא יצחק. וז"ש, בגין וכו' ואית צדיק בעלמא מקני על ברית אבהן אשתתפו ביה דהיינו ג' אבות. שה"ס ג' קוין כמו שנתלבשו בפנחס שקנא על ברית. ואלו ג' קוין ה"ס ג' אותיות יה"ו דהויה, המשפיעים אל ה' אחרונה דהויה, שבה נשלם שם הויה. וז"ש, ובתלת אתוון יה"ו מן אליהו, משום שאליהו שהוא פנחס זכה בג' קוין שה"ס יה"ו שנתחבר לשמו אליהו, זכה לה' מן הנביא, זכה ג"כ לה' אחרונה דהויה, שהיא מלכות ומצרפים הה' של הנביא אל אליהו, ודא איהו אליהו ה', נביא. ואשתלים ביה הויה, ונשלם בשמו י"ה ו"ה.

י' זוכה פנחס — י' דשדי

תפג) **י' זוכה פנחס וכו': הי' שזכה בה פנחס, שנכתב פינחס מלא, בי', הוא, משום שקנא על ברית, זכה לברית. כי י' הנוספת לו יורה על ברית. וב' יודין הן, י' עליונה, מן הויה, דכרת בה לאברהם ברית בין י' אצבעות הידים. וי' קטנה, היא מן אדני, שכרת בה ברית בין י' אצבעות הרגלים, והיא אות קדושה המתעטרת ברשימו העליונה.**

פירוש אות ברית כולל ב' דברים מילה

(דפו"י דף רל"ח ע"א)

ופריעה, שפירושם הסרת הערלה והמשכת המוחין. וז"ס הי' שזכה בה פינחס. ומפרש, ותרין יודין אינון, כי כמו שיש אות ברית למטה בעטרת יסוד, שה"ס קו אמצעי, כן יש אות ברית למעלה בג"ר בסוד הדעת שהוא קו האמצעי. דהיינו במסך דחירק שבו, הממעט את הג"ר דשמאל, שהיא בחינת מילה, ומיחד השמאל עם הימין ומתגלים המוחין דחב"ד שהם י"ה. שזו היא פריעה, שהוא אותיות פרע י"ה. וז"ס, י' עלאה מן הויה, דכרת בה לאברהם בין י' אצבעות דידין. שה"ס ברית הלשון, שהוא דעת. כי הידים הם חכמה ובינה, בסוד שאו ידיכם קדש, והלשון ה"ס הדעת, דהיינו קו האמצעי, שבו המסך דחירק, שה"ס אות ברית. וה"ס י' דהויה, שה"ס חכמה עליונה. י' זעירא איהי מן אדני, דכרת בה בין י' אצבען דרגלין, דהיינו עטרת יסוד, שה"ס קו האמצעי דרגלין, שהם נו"ה. שע"י מילה ופריעה מתגלה בו חכמה תתאה אל המלכות. ואיהי את קדישא דמתעטרא ברשימו עלאה, שה"ס העטרה המתעטרת על יסוד העליון, דהיינו על יסוד דז"א.

תפד) ודא אתרשים תמיד וכו'; וי' קטנה זו, מתרשמת תמיד לעולם, כלומר שהיא נרשמת בכל המדרגות של המוחין, שזולתה אין מתגלה שום מדרגה. היא אות שבת, אות תפלין, אות ימים טובים, אות

ג קדישא, ובאורייתא, אינון רשימין באת י' עלאה, דאינון בני מלכא עלאה, כמה דאוקמוה. והא אתמר ט) בנים אתם ליי' אלהיכם.

תפה) ואות יוד דשדי, איהו חוליא דשלשלת, על קודלא דשד יצר הרע, דלא לנזיק ליה לב"נ. דעליה אמר דוד, ח) הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי. איהו נחש, איהו כלב, איהו אריה. דעליה אמר דוד, יארוב במסתר כאריה בסכה. והנביא קרא ליה דוב, ההי"ד א) דוב אורב הוא לי ארי במסתרים. ב) נמשל כבהמות, נמשל לכל חיון מסאבן, דאינון דורסין, ד אתמתיל לכל ב"נ, כפום חובוי, והא אתמר.

תפו) והאי איהו כלב ונחש וחמור נוער, דמרכיבין עליה נפשא. ומיד דאשתמודע ההוא דרכיב עליה דאיהו חייבא, עליה כתיב, ג) ויפול רוכבו אחור. ורוזא דמלה, ד) כי יפול הנופל ממנו. ובגין דא אמר איוב, ה) לא נופל אנכי מכם. וצדיק דרכיב עליה, קשיר ליה בקשירו דרצועין דתפלין. אות תפלין דאיהו אות יוד. דשדי, חוליא על קדליה. ש דתפלין, שלשלת על קדליה.

תפז) וביה רכיב אליהו, וסליק לשמיא. ההי"ד, ו) ויעל אליהו בסערה השמים. וביה ז) ויען ידו"ד את איוב מן הסערה. ובגין דא, אוקמוה רבנן

מסורת הזהר

ט) (שם יד) לך נגד צ"ב. ח) (תהלים כב) לעיל אות ריח צ"א. א) (איכה ג). ב) (תהלים מט) ז"ח טז ט"ב שמ"ט ג) (בראשית מט) ויחי רכד צ"ב. ד) (דברים כב). ה) (איוב יב). ו) (מ"ב ב) ויגש כז צ"א. ז) (איוב לח) ז"ח עב ט"ד של"ת.

חלופי גרסאות

ג ל"ב קדישא. ד אתמשיל.

הסולם

מאמר י' דזכה פנחס — י' דשדי

דשדי הנרשמת על מזוזות ביתך ובשעריך, שה"ס הי' דשדי, ויהיו ישראל רשומים בה ברצועות שלהם, דהיינו בקשר תפלה של יד, שהוא בצורת י'. ובברית שלהם, דהיינו במילה, ויהיו רשומים בה, שהם בני המלכות, בני היכל המלך הקדוש, שהיא המלכות הנקראת היכל. דהיינו שיקבלו המוחין דחכמה תתאה, שהם נמשכים מן המלכות. וזה זוכים ע"י שמירת הברית. ובעסק התורה, הם רשומים באות י' העליונה דהוי"ה. דהיינו שזוכים לחכמה עלאה. שהם בני מלך העליון. כמו שהעמדנו. והנה נאמר, בנים אתם לה' אלקיכם. דהיינו בסוד שהם מקבלים מי' דהויה, שהיא מז"א, הנקרא הוי"ה.

תפה) ואות י' דשדי וכו': ואות י' של שדי, שהיא אות ברית, היא טבעת משלשלת על צואר השד, שהוא יצר הרע. כי שדי, הוא אותיות שד י', שלא יזיק לאדם. שעליו אמר דוד, הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי, כי היצר הרע, הוא נחש, הוא כלב הוא אריה, שעליו אמר דוד, יארב במסתר כאריה בסכה. והנביא קרא דוב, ז"ש, דוב אורב הוא לי ארי במסתרים. והוא נמשל כבהמות, דהיינו שנמשל לכל חיות הדורסות, שהן דורסות. ונמשל לכל אדם כפי עונותיו. שכפי העון, כך הוא נקרא, אריה או דוב וכו'. וכבר נתבאר.

תפו) והאי איהו כלב וכו': חה, היצר הרע, הוא כלב ונחש וחמור נוער, שמרכיבים עליו הנפש, ומיד שנודע שאותו הרוכב עליו הוא רשע, כתוב עליו, ויפול רוכבו אחור. וסו"ד הדבר, כי יפול הנופל ממנו. ומשום זה אמר איוב לא נופל אנכי מכם. והצדיק שרוכב עליו, קושרו בקשר של רצועות התפלין. אות תפלין, שהוא אות י' דשדי, היא טבעת על צואר. הש' דתפלין היא שלשלת על צואר.

תפז) וביה רכיב אליהו וכו': ובו רכב אליהו ועלה לשמים, ז"ש ויעל אליהו בסערה השמים. ובו, ויען ה' את איוב מן הסערה, ומשום

ה דמתניתא עליה, איזהו גבור הכובש את יצרו. ואית למאן דמתהדר ליה חמור, דלאו איהו ו מצטער רוכבו. ואלין אינון דמשתדלין בקל וחומר. ובגין דא אתמר באברהם, ז) ויחבש את חמורו. ובגיניה אתמר על משיח, ח) עני ורוכב על חמור.

תפח) ובגין ט דא י מן שד"י, דאיהו חולייא דשלשלת, מינה כ מפחדין כל שדין ומזיקין, ומיד דחזיין ליה במזוזות דתרעין, ברחין, דבה אתמר, ל) לאסור מלכיהם בזיקים ונכבדיהם בכבלי ברזל. כ"ש כד חזיין מ לה באות תפלין על ן דרועין, ורשימין בה באות ברית בבשריהון, נ) והזר הקרב יומת, לית זר, אלא יצר הרע, דדמיא לכל חיון ועופין דורסין.

מסורת הזהר

ז) (בראשית כב) ויצא קמה צ"א. ח) (זכריה ט) בשלח פב צ"ד ז"ח מו ט"ב של"ד פ ט"ד שי"ג. ל) (תהלים קמט). נ) (במדבר א) ב"א רעד צ"א.

חלופי גרסאות

ה דמתניתין ; דמתיבתא עלאה. ו מסתער ; מצטער ול"ג רוכבו. ז ל"ג דא. ח מפורזין. ט ליה. י דרועיהון.

הסולם

מאמר י דוכה פנחס — י דשדי

ומשום זה העמידו חכמי המשנה עליו, איזה גבור הכובש את יצרו. ויש למי שנעשה לו חמור, שאינו מצטער את רוכבו. ואלו הם המשתדלים בקל וחומר. ומשום זה נאמר באברהם, ויחבש את חמורו. ומשום זה נאמר על משיח, עני ורוכב על חמור.

ביאור הדברים. כי היצר הרע מקבל כחו להזיק ולהסית את האדם מקו שמאל. והרשע ע"י עונותיו מגביר כח השמאל על הימין, שנופל בזה לרשות היצה"ר המכונה בהרבה שמות לפי חומר החטא של האדם וז"ש (באות תפ"ה) **איהו נחש איהו כלב איהו אריה** וכו' **אתמתיל לכל בר נש כפום** חובוי כי לפי המין של העון שמחטיא לאדם, כך הוא נקרא. וז"ש, **ואות י' דשדי איהו חוליא דשלשלת על קודלא דשד יצר הרע.** כי הי' דשדי, ה"ס אות ברית, שה"ס קו האמצעי, שבו המסך דחירק הממעט את ג"ר דשמאל, שהן כל כחו של יצה"ר, וצדיק השומר ברית קושר אותו שלא יוכל להחטיאו. ודומה כמו **שמפיל** טבעת משלשלת על צוארו, ומושל עליו. **ש דתפלין שלשלת** וכו' שמורה על ג' קוין.

וז"ש (באות תפ"ו) **והאי איהו כלב** וכו' **דמרכיבין עליה נפשא,** כי ניתן יצר הרע לכל אדם, שיכבשו תחתיו וירכב עליו. וכל השלמות באה על ידי יצה"ר אם כובש אותו, כמ"ש חז"ל בכל לבבך, בשני יצריך ביצר טוב וביצר הרע. ונמצא שאם זוכה ורוכב על יצר הרע הוא זוכה לכל וז"ש (דפו"י דף רל"ח ע"א)

(באות תפ"ז) **וביה רכיב אליהו ופליק לשמיא** וכו', כי הסערה היא יצה"ר, **שכבשו** ורכב עליו וזכה לעלות לשמים. **וכן ויען ה' את איוב מן הסערה,** משום שזכה לכבוש את הסערה. **ובגין דא אוקמוה רבנן דמתניתא עליה איזהו גבור הכובש את יצרו.** כי אם כובש אותו זוכה לכל השלמות הנ"ל. **ואית למאן דמתהדר ליה חמור דלאו איהו מצטער רוכבו,** דהיינו מי שזוכה לכבשו בשיעור מסוים, נעשה לו היצה"ר חמור לרכוב עליו, והיצה"ר אינו מצערו עוד לעולם. **ואלין אינון דמשתדלין בקל וחומר** שעושים את מצות הקלות כמו החמורות. ואז נעשה להם היצר הרע חמור, כי וחומר, הוא אותיות חמור. **ובגין דא אתמר באברהם ויחבוש את חמורו** וכו' **עני ורוכב על חמור.** כי זכו לכבוש את היצה"ר עד שנעשה להם חמור לרכוב עליו, להביאם אל השלמות.

תפח) **ובגין דא יוד** וכו': **ומשום זה, י' מן שדי,** דהיינו אות ברית, **שהוא טבעת משלשלת,** שה"ס המסך שבקו האמצעי (כנ"ל בסמוך) ממנה מפחדים כל השדים והמזיקים, משנם שהוא ממעט הג"ר דשמאל שהוא כל חיותם, **ומיד שרואים** את **הי' דשדי, במזוזות** השערים **הם בורחים, כי בה, בי' דשדי,** נאמר, לאסור מלכיהם בזיקים ונכבדיהם בכבלי ברזל. כל שכן שהם בורחים, **כשריאים אותה** באות תפלין שעל הזרועות, דהיינו בקשר

תפט) ובגין דא, ל) זכור נא מי הוא נקי אבד, דא פנחס, דקני על ברית, ואתרשים ביה, דאיהו ברא דמלכא ומטרוניתא. קני במחשבה, כ וזכי לאת י׳ מן יהו״ה. וקני בעובדוי, וזכה לאות י׳ מן אדני. והאי איהו חכמה בראש. וחכמה בסוף. ובגין דאדם קדמאה הוה רשום בתרווייהו, אוקמוה עליה רבנן, דאיהו ראשון למחשבה, אחרון למעשה, אדהכי דאמר מלין אלין אתכסי מנייהו. אמר *) ל ר׳ אלעזר, זכאה חולקנא, דזכינא למשמע מלין מבני עלמא דאתי.

תצ) מ ובחבורא קדמאה. לכן אמר, באומאה עלך, אם הוא ברעותך, ואי לאו, אימא. ר׳ פנחס בן יאיר. ההוא טולא נ בטש בעינוי דר׳ ס אבא, וכי לא הוה ידע קב״ה, אי הוה ברעותיה, אם לאו. א״ל, אם ליה גלוי, מי גלוי לאחריני, ובג״ד לכן אמור.

תצא) ע ותו אתמר בחבורא קדמאה, מ) מכתם לדוד, סימנא פ דאחזיאו ליה לדוד, כד שדר צ ליואב לארם נהרים ולארם צובה לאגחא ק בהו קרבא. אמר רעיא מהימנא, שושן עדות: דא סהדותא דשכינתא, דאיהו שושן עדות. דאיהי

מסורת הזהר

ל) (איוב ד) לעיל אות לד צ״ט, אות עד צ״ד. מ) (תהלים ס) לעיל אות קצג צ״ו, אות שצג צ״כ.

חלופי גרסאות

כ זכי ול״ג מן וזכי עד וזכה. ל מוסיף ר׳ אלעזר לחבורי. מ ל״ג ובחבורא קדמאה. נ בעט. ס ל״ג אבא. ע ל״ג ותו אתמר בחבורא קדמאה. פ דאחזיו. צ יואב. ק ל״ג בהו.

הסולם

מאמר של תפלה של יד. והרשומים בה באות ברית בבשרם, נאמר עליהם, נהזר הקרב יומת. דהיינו היצר הרע שנקרא זר, יומת, שאין זר אלא היצר הרע, הדומה לכל החיות והעופות הדורסים. כנ״ל.

תפט) **ובגין דא זכור** וכו׳: ומשום זה, זכור נא מי הוא נקי אבד, זה הוא פנחס, שקנא על ברית, כי נקי הוא אותיות קני, ונרשם בו, שהוא בן המלך והמלכה. כי כשקנא במחשבה, זכה לאות י׳ דהויה, שה״ס חכמה עלאה, ונעשה בן המלך. וכשקנא במעשה זכה לאות י׳ מן אדני, שהיא חכמה תתאה, ונעשה בן המלכה. וזה הוא, חכמת בראש הצירוף יאהדונה״י שהיא י׳ דהוית, וחכמה בסוף הצירוף יאהדונה״י, שהיא י׳ דאדני. ומשום שאדם הראשון היה רשום בב׳ יודין אלו, העמידו עליו החכמים, שהוא ראשון למחשבה ואחרון למעשה. כי הוי״ה ה״ס מחשבה, ואדנ״י ה״ס מעשה. בתוך כך שאמר דברים אלו נעלם מהם. אמר ר׳ אלעזר, אשרי חלקנו שזכינו לשמוע דברים מבני עולם הבא.

תצ) **ובחבורא קדמאה, לכן** וכו׳:

(דפו״י דף רל״ח ע״א *) דף רל״ח ע״ב)

י׳ דזכה פנחס — דשדי

ובחבור הראשון. אמר **לכן אמר**, היינו שאמר הקב״ה למשה, בשבועה עליך, אם הוא ברצונך לומר לו הנני נותן לו את בריתי שלום, ואם אינו ברצונך לומר לו, אמור. כך אמר ר׳ פנחס בן יאיר. כי לכן הוא לשון שבועה. בא אותו הצל והכה בעיניו של ר׳ אבא, ואמר לו, וכי לא היה יודע הקב״ה אם ברצונו לומר לו או לא, עד שהיה צריך לומר לו על הספק, אם כך ואם כך, אמור. אמר לו אם להקב״ה גלוי מי יאמר, שגלוי לאחרים. וע״כ אמר לו כך, **לכן אמור**, כלפי האחרים.

ישראל אבריק דשכינתא

תצא) **ותו אתמר בחבורא** וכו׳: **ועד** באמר בחבור הראשון, למנצח על שושן עדות מכתם לדוד, סימן הראו לדוד בשושנה, שינצח המלחמה, כששלח את יואב לארם נהרים ולארם צובה לעשות עמהם מלחמה (כנ״ל אות שפ״ג). **אמר רעיא מהימנא, שושן עדות**, זה הוא עדות השכינה, שהיא נקראת שושן עדות, מפני שהיא עדות, שעומדת עלינו, ומעידה עלינו לפני המלך, ומדרגות עליונות

הקדושות

סהדותא דקיימא עלן, וסהידת עלן קמי מלכא, ודרגין עלאין קדישין ר בהדה, וסייעתא קדישא לתושבחתא. אמר ר״מ, שושן עדות דאינון סהדין על ישראל, דאינון אברים, ואיהי נשמתא עלייהו. איהו סייעתא ש דשמיא. דאתמר בה, ט ואתה תשמע השמים. ת איהי סיעתא א קדישתא, דאתמר עלה תניא דמסייע לך

תצב) ס) איתן מושבך ושים בסלע קנך. אית״ן: תני״א. תמן קנא דנשרא עלאה, ואיהי שכינתא. ועלה אתמר, ס) כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף, דאינון ב שוני הלכות ומשניות. וכל דבור ודבור דנפיק מפומוי ג דההוא תני״א, דאפיק ד בין לשמא דידוד, בין באורייתא, בין בצלותא, בין בברכה, בין בכל פקודא ופקודא, מה כתיב ביה. יפרוש כנפיו, ח ההוא נשרא ו דהוא דבור, דביה יהו״ה.

תצג) יקחהו ישאהו על אברתו, מאי על אברתו. על ההוא אבר ז דב״נ, דביה מצוה ידו״ד, אתקרי אבר דשכינתא. ובג״ד ישאהו על אברתו. ח ישאהו: כגון פ) ישא ידו״ד פניו אליך.

תצד) ומאי ושים בסלע קנך. אלא אמר דוד עליה, צ) יי׳ סלעי ומצודתי. אוף הכי ס תנא, דאיהו ביה הלכה תקיפא כסלע, דלית פטיש יכיל לפצצא י יתה בכל קושיין דעלמא. בהאי איהו מקננא נשרא, וכל תנאים אתקריאו קנים

מסורת הזהר

נ) (מ״א ח) משפטים קכט צ״כ ח״ב רעא: ח״ג רעה. שו: ת״ז תכ״ב סח: תנ״א פו: ז״ח י ט״ב ש״י תק״ח צד ט״א של״ב צח ט״ד ש״כ צט ט״א של״ז קג ט״ד ש״ד. ס) (במדבר כד) נח ע צ״ב. ע) (דברים לב) יתרו עב צ״כ. פ) (במדבר ו) באד״ר אות רצ צ״ש. להלן ח״ג רעא. צ) (ש״ב כב).

חלופי גרסאות

ר בהדי שושנה ול״ג מן בהדה עד דאינון ש ל״ג דשמיא. ת ל״ג איהי. א מוסיף קדישתא ומגה תלי״א. ב ששני. ג דהיינו. ד ביה הוי״ה לשמא. ה ל״ג מן ההוא עד סוף האות. ו ל״ג דהוא דבור. ז דההוא נשרא. ח ל״ג ישאהו. ט תנינא. י ל״ג יתה; יתיה.

הסולם

מאמר ישראל אברין דשכינתא

הקדושות עמה, והיא עזרה קדושה לנו לשבח בתשבחות. ע״כ נקראת שושן עדות. אמר רעיא מהימנא. היא נקראת שושן עדות, בשביל שהשכינה היא עדות על ישראל, שהם אברים שלה והיא נשמה עליהם. היא עזרה מן השמים, שכתוב בה ואתה תשמע השמים. היא סיוע קדוש, שנאמר עליה, **תניא** דמסייע לך. כי השכינה נקראת תניא.

תצב) **איתן מושבך** וגו׳: איתן מושבך ושים בסלע קנך. איתן הוא אותיות תניא, דהיינו משנה ובברייתא, **כי** שם במשנה ובברייתא, הוא הקן של נשר העליון, שהוא השכינה, ועליה נאמר, כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף, שהם שוני הלכות ומשניות הנקראים גוזליה. וכל דבור ודבור שיוצא מפיו של **תניא** ההוא, דהיינו מן שוני המשניות, שהוציא, בין לשם הוי״ה, בין בתורה, בין בתפלה, בין בברכה, בין בכל מצוה ומצוה, מה כתוב בה יפרוש כנפיו, אותו הנשר, שהוא דבור, דהיינו השכינה הנקראת דבור, דביה הויה, דהיינו ז״א שהוא קוק. אותו הנשר יפרוש כנפיו.

תצג) **יקחהו ישאהו על אברתו**: שואל, מהו על אברתו. ומשיב, היינו על אותו אבר של האדם שעשה בו מצוה של הוי״ה, נקרא אבר השכינה. ומשום זה, ישאהו על אברתו. ישאהו פירושו, כמו **ישא** ה׳ פניו אליך.

תצד) **ומאי ושים בסלע** וגו׳: ומהו ושים בסלע קנך. אלא אמר דוד על השכינה, ה׳ סלעי ומצודתי, אף כך התנא, דהיינו הלומד משנה, שיש בו הלכה חזקה כסלע, שאין פטיש יכול לפוצצה בכל הקושיות שבעולם, בזה מקנן הנשר, שהוא השכינה. וכל התנאים נקראים קנים של השכינה, ומשום זה, כי יקרא קן צפור לפניך, שהיא השכינה הנקראת צפור, דהיינו בדרך מקרה, פעם אחת, כאורח, וכבא למלון, שמזדמן לפי שעה במלון.

דילה. ובגין דא, ק) כי יקרא קן צפור לפניך, בארח מקרה, זמנא חדא כ כאושפיזא ואכסנאי, דאזדמן לפום שעתא בבי אושפיזיה.

תצה) ואית דאינון במתניתא דלהון דירה לשכינתא, ההי"ד ר) ושמרו בני ישראל את השבת וגו', לדורותם, לדרתם חסר, לשון דירה. ואית מארי משנה דתורתם אומנותם, דלא זזת שכינתא מנהון כל יומיהון. אבל אלין, כי יקרא קן צפור לפניך, בהון שכינתא בארח מקרה, זמנין שרייא עלייהו ואשתכחת עמהון, וזמנין לא אשתכחת עמהון.

תצו) ורזא דמלה, זמנין ש דאשתכחת עמהון, ת לא תקח האם. וזמנין א דלא אשתכחת עמהון, ב שלח תשלח את האם. אפרוחים אלין מארי משנה. או ביצים, מארי מקרא באלין דלא קבעין למודייהו, שלח תשלח את האם. אבל באלין דקבעין למודייהו, לא תקח האם על הבנים. ואית מארי הלכות, דדמיין לככביא, ההי"ד ש) ומצדיקי הרבים כככבים לעולם ועד. לאו כככבים, דאתמר בהון ת) וכל צבאם יבול. אלא כאינון ככביא דעלמא דאתי, דאינון לעולם ועד קיימי תדיר.

תצז) א) ויאמר אלהים נעשה אדם, בתר דאשלימו לעבידתייהו כל אומן ואומן, אמר לון קב"ה, אומנותא חדא אית לי למעבד, דיהא שותפא ע דכלנא. אתחברו כלכו כחדא, למעבד ביה כל אחד ואחד מחולקא דיליה, פ ואנא אשתתף עמכון, למיהב צ ליה מחולקא דילי. והיינו נעשה אדם בצלמנו כדמותנו. ואוקמוה

מסורת הזוהר

ק) (דברים כב) ויצא צו צ"ט. ר) (שמות לא) ב"ב רח צ"ב. ש) (דניאל יב) ב"א ז צ"א. ת) (נחמיה ט) ב"א שמ צ"ו. א) (בראשית א) בשלח סט צ"י.

חלופי גרסאות

כ ואושפיזא. ל דלא אשתכחת. מ ל"ב מן לא עד שלח; תשלח את האם ול"ג לא תקח האם. נ דאשתכחת. ס לא תקח האם על הבנים. ע לכלהו. פ ל"ג מן ואנא עד והיינו. צ ל"ב ליה.

הסולם

מאמר ישראל אברין דשכינתא

תצה) ואית דאינון במתניתא וכו': **ויש** תנאים דהיינו לומדי משנה, **שהם** במשנה **שלהם דירה** קבועה אל השכינה, ז"ש **ושמרו בני ישראל את השבת** וגו' **לדורותם. לדרתם חסר, הוא לשון דירה. ויש** בעלי משנה, **שתורתם אומנותם** שאין השכינה זזה מהם כל ימיהם. אבל אלו שהכתוב מדבר מהם, **כי יקרא קן צפור לפניך**, בהם השכינה בדרך מקרה, פעם שורה עליהם ונמצאת עמהם, ופעם אינה נמצאת עמהם.

תצו) ורזא דמלה זמנין וכו': וסוד הדבר, **פעמים שנמצאת עמהם** השכינה, נאמר **לא תקח האם** על הבנים אבל אינו משלח האם, שהיא השכינה. ופעמים שאינה נמצאת עמהם, נאמר, **שלח תשלח את האם**, כי אינו ראוי להמצא עמה. **אפרוחים, אלו** בעלי משנה,

(דפו"י דף רל"ח ע"ב)

או ביצים, אלו בעלי מקרא, **באלו שאינם** לומדים בקביעות, נאמר, **שלח תשלח את האם**, אבל באלו שלומדים בקביעות, נאמר **לא תקח האם על הבנים**. אבל אינו משלחה. **ויש** בעלי הלכות הדומים לככבים. ז"ש **ומצדיקי הרבים כככבים לעולם ועד. ואינם כככבים שנאמר בהם, וכל צבאם יבול**, אלא כאלו הככבים של עולם הבא, שהם עומדים תמיד לעולם ועד. וע"כ נאמר, כככבים לעולם ועד.

מאמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו

תצז) ויאמר אלקים נעשה אדם: אחר שהשלימו כל אומן ואומן את עבודתם. אמר להם הקב"ה אומנות אחת יש לי לעשות, שתהיה בה שותפות לכולנו. התחברו כלכם יחד

רבנן, דלית אדם אלא ישראל, ההי"ד ב) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם. אתם אדם, ולא עכו"ם. ובג"ד ג) ישמח ישראל בעושיו.

תצח) אמר בוצינא קדישא, ודאי ההוא ק תנא ר דאתטמר בסלע ש דחויא אמר דא, ת דכתיב ביה איתן מושבך א ושים בסלע קנך. דתלת אבהן ב נקראו איתנים, ורביעאה איתן מושבך. דביה מתישבא הלכה, דאתמר בה הלכה למשה מסיני. דאיהו אתפשט על שתין רבוא דישראל, ונהיר לון באורייתא, ג כשמשא דאתכסי בליליא, ונהיר לכל ככביא ומזלי. ולית ליליא אלא גלותא, ואיהי ז) שומר מה מלילה שומר מה מליל. ואתגליא ביממא, דאתמר ה) הבקר אור, ד בקר דאברהם, דאתמר ביה ו) ובקר וראיתם את כבוד יי'. ז) חי יי' שכבי עד הבקר.

תצט) אדהכי, הא רעיא מהימנא נפיק מההוא סלע, ואמר, בוצינא קדישא, מה מועיל לי לאתטמרא מקמך, דהא לא שבקנא אתר דלא עאלית לאתטמרא מנך, ולא אשכחנא, אי הכי לית לי לאתכסייא מנך.

תק) א"ל בוצינא קדישא, בתר דאמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, מאי ניהו דאמר לבתר ויברא אלהים את האדם בצלמו. א"ל, מה דאוקמוה על דא מארי מתניתין, דמנהון ה הוו אמרין יברא, ומנהון אמרין לא יברא, קב"ה ברא

מסורת הזהר

ב) (יחזקאל לד) שמות קיח צ"ב. ג) (תהלים קמט) ויקרא קלא צ"ק. ד) (ישעיה כא) ויקרא קכג צ"ר. ה) (בראשית מד) מקץ סא צ"ד. ו) (שמות טז). ז) (רות ג) משפטים קנב צ"ו.

חלופי גרסאות

ק ל"ג תנא. ר דאצטריך; דאתמר. ש חויא ול"ג אמר. ת ודכתיב. א ל"ג מן ושים עד דביה. ב אתקריאי. ג מוסיף כשמשא לסיהרא. ד אור. ה ל"ג הוא; נברא ומנהון לא נברא.

הסולם

מאמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו

יחד, לעשות בו כל אחד ואחד מחלקו, ואני אשתתף עמכם לתת לו מחלק שלי. והיינו שכתוב, נעשה אדם בצלמנו כדמותינו, והעמידו חכמים, שאין אדם אלא ישראל. ז"ש ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם, אתם אדם ולא עכו"ם. ומשום זה, ישמח ישראל בעושיו.

תצח) **אמר בוצינא קדישא וכו'**: אמר המאור הקדוש, שהוא ר' שמעון, ודאי אותו תנא שנסתתר בסלע של הנחש, אמר זה, שכתוב בו איתן מושבך ושים בסלע קנך. כי ג' אבות נקראים איתנים, והרביעי שהוא משה, איתן מושבך, שבו מתיישבת הלכה, שהיא השכינה, שנאמר בה, הלכה למשה מסיני. שהוא מתפשט על ששים רבוא ישראל, ומאיר להם בתורה כשמש המתכסה בלילה ומאיר לכל הככבים והמזלות. כן משה לולא היה מסתתר באותו סלע, לא היה יכול להאיר לישראל. ואין לילה אלא גלות. וזהו שומר מה מלילה שומר מה מליל. שסובב על הגלות. שאז משה מסתתר בסלע, ומתגלה ביום, בזמן הגאולה, שנאמר בו, הבקר אור, שהוא בקר דאברהם, שנאמר בו, ובקר וראיתם את כבוד ה'. חי ה' שכבי עד הבקר.

תצט) **אדהכי הא רעיא מהימנא וכו'**: בתוך כך, הנה יצא רעיא מהימנא מאותו הסלע. ונתגלה לר' שמעון. ואמר, מאור הקדוש, מה יצא לי מזה להסתתר מפניך, שהרי לא עזבתי מקום שלא נכנסתי בו להסתתר ממך, ולא מצאתי, שאוכל להסתתר בו ממך, אם כן, אין לי עוד להסתר ממך.

תק) **א"ל בוצינא קדישא וכו'**: א"ל המאור הקדוש לרעיא מהימנא, אחר שנאמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, מהו שאומר אחר כך, ויברא אלקים את האדם בצלמו. אמר לו מה שהעמידו על זה בעלי המשנה, ששאל למלאכים על בריאת האדם. ומהם

ליה, דכתיב ויברא אלהים את האדם בצלמו. אמר ליה, אי הכי *) איהו, לא יהיב חולקא ביה חד מנייהו, ולא אתעביד בדיוקנא דלהון, אלא באיקונין דמלכא בצלמו כדמותו, דאיהו צלם דמות תבניתו. אמר הכי אשתמודע.

תקא) אמר ח"ו. אלא אנא ו אמינא ז לך, דאתברי בכלא, ואשלטיה על כלא. ח ואי הוה יהיב כל חד ט ביה חולקיה, בזמניה דהוה כעסיה עליה, כל חד, הוה נטיל חולקיה מניה, י) כי במה נחשב הוא.

תקב) אלא קב"ה ברא ליה י בדיוקניה, דא מלכות קדישא, דאיהי תמונת כל. דבה אסתכל קב"ה, וברא עלמא, וכל בריין דברא בעלמא, וכלל בה עלאין ותתאין, בלא פרודא כלל, וכלל בה עשר ספירן, וכל שמהן וכנויין והויין. ועלת על כלא, דאיהו אדון על כלא, ולית אלהא בר מניה, ולא כ ישתכח ל בעלאין ותתאין פחות מינה. בגין דאיהי קשר דכלהו, שלימו דכלהו, לקיימא ביה מ) ומלכותו בכל משלה. ובגין דלא אשתכח עלת על כלא בעלאין ותתאין פחות מנה, אפילו בחד מנייהו, אתקריאת אמונת ישראל. ומסטרא דעלת על כלא, אתמר בה, נ) כי לא ראיתם כל תמונה, אבל מסטרא דשאר מ בריין. אתמר בה, ס) ותמונת יי' יביט.

תקג) אתא בוצינא קדישא ושאר חברייא, ואשתטחו קמיה, ואמרו, נ ודאי

מסורת הזהר

ז) (ישעיה ב) נח נב צ"א. ח) (תהלים קג) משפטים קמ צ"מ. ט) (דברים ד) בא ס צ"צ. י) (במדבר יב) משפטים קלא צ"ם.

חלופי גרסאות

ו אימא. ז ל"ג לך. ח דאי. ט ל"ג ביה. י מוסיף כל חד וחד בדיוקניה. כ אשתכח. ל עלאין ; בכל עלאין. מ עמין. נ ל"ג ודאי.

הסולם

מאמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו

שהיו אומרים יברא, ומהם אמרו לא יברא, והקב"ה ברא אותו, שכתוב, ויברא אלקים את האדם בצלמו, אמר לו אם כן הוא, לא נתן בו חלק אחד ממלאכים, ולא נעשה בצורה שלהם, אלא בצורה של המלך בצלמו כדמותו, שהוא צלם דמות תבניתו, בלבד. אמר, כך משמע מדבריך.

תקא) **אמר ח"ו אלא** וכו' ; אמר רעיא מהימנא, חס ושלום, לא אמרתי שאינו בלול מכל המלאכים והבריות, אלא אני אמרתי לך שנברא מכל המלאכים והבריות, והשליטו על כל הבריות. אלא אם היה נותן כל אחד ואחד חלקו אל האדם, היה נמצא שבזמן שהיה כועס עליו, היה כל אחד חוזר ולוקח חלקו ממנו. כי במה נחשב הוא.

תקב) **אלא קב"ה ברא** וכו' ; אלא הקב"ה ברא אותו בדמותו, שזו מלכות הקדושה הנקראת דמות, שהיא תמונת כל, שכל דרי

(דפו"י דף רל"ז ע"ב *) דף רל"ט ע"א)

בי"ע כלולים בה, ובה נסתכל הקב"ה וברא את העולם, ואת כל הבריות שברא בעולם, וכלל בה העליונים והתחתונים בלא פרוד כלל, וכלל בה עשר ספירות, וכל השמות, וכנוים, והויות. ועלת על כלא, שהוא אדון על הכל, ואין אלקים זולתו, אינו נמצא בעליונים ותחתונים פחות ממנה, משום שהיא קשר של כולם, ושלמות כולם, לקיים בו ומלכותו בכל משלה. ומשום שלא נמצאת עלה על הכל בעליונים ותחתונים אפילו באחד מהם, פחות ממנה. אם היא אינה נכללת בו. ונקראת אמונת ישראל, ומצד העלת על הכל נאמר בה, כי לא ראיתם כל תמונה. אבל מצד שהיא כוללת שאר הבריות, נאמר בה, ותמונת ה' יביט.

תקג) **אתא בוצינא קדישא** וכו' ; בא המאור הקדוש, ושאר החברים והשתטחו לפניו, ואמרו, ודאי, עתה אין מי שיוכל לקחת ממנו. מן האדם, חלקו כי אפילו אחד בעולם לא נתן בו חלק, אלא בורא העולם, עלת על הכל בלבד

כען לית מאן דיכיל למיטל מניה חולקיה, דלא יהיב ס ביה ע חולקא חד פ בעלמא, אלא בורא עלמין, עלת על כלא, וביה תליא ענשיה, או אגריה, ולא במלאך ושרף, ולא בשום בריה דעלמא. ובגין דא אוקמוה רבנן דמתניתין, המשתף שם שמים ודבר אחר, נעקר מן העולם. מיד דשמע מלין אלין צ דאר״ש בוצינא קדישא ק חדי ר״מ. וכל חברייא בריכו ליה, ואמרו, ר״מ, אי לא הוה אתי ב״נ בעלמא אלא למשמע דא דיי.

תקד) זכאה איהו, מאן דאשתדל בגלותא בתראה, למנדע לשכינתא, לאוקיר לה בכל פקודין, ולמסבל בגינה כמה דוחקין. כמה דאתמר, אגרא דכלה דוחקא. ל) ר וישכב במקום ההוא, אם יש כ״ב אותיות ש דאורייתא, איהי שכיבת עמיה.

תקה) מאן י״ש. חכמה ת מאין. דבאתר דשכינתא עלאה תמן, חכמה תמן. ובגינה אתמר, מ) להנחיל אוהבי יש. והיינו נ ועשה חסד לאלפים לאוהבי. מסטרא דאהבת חסד. ויש דאיהי חכמה לימינא, דהכי אוקמוה הרוצה להחכים ידרים. ובגין דא, להנחיל אוהבי יש.

מסורת הזהר

ל) (בראשית כח) ויצא א צ״ד. מ) (משלי ח) הפסה״ז נח צ״א. נ) (שמות כ) לעיל אות נב צ״ס. ת״ז תס״ט קב.

חלופי גרסאות

ס ליה. ע חולקיה. פ מעלמא. צ דאר״מ בוצינא קדישא חדא. ק חדא. ר שכיבת. ש דאורייתא ; איהי ול״ג מן דאורייתא עד דשכינתא ; ל״ג איהי ג״כ. ת ל״ג מאין ; מעין.

הסולם

מאמר מאן יש, חכמה

בלבד, ובו תלוי עונשו או שכרו, ולא במלאך ושרף ולא בשום בריה שבעולם. ומשום זה העמידו חכמי המשנה, המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם. מיד ששמע דברים אלו שאמר ר״ש מאור הקדוש, שמח רעיא מהימנא. וכן כל החברים ברכו אותו, את רע״מ, ואמרו, רעיא מהימנא, אם לא בא אדם לעולם אלא לשמוע זה, די לו.

תקד) **זכאה איהו מאן** וכו׳: אשרי הוא, מי שמשתדל בגלות האחרונה לדעת את השכינה, להוקיר אותה בכל המצוות, ולסבול בשבילה כמה דחקות, כמו שאמרו, שכר הכלה היא הדחק והצער (ברכות ו׳ ע״ב) כלומר, לפום צערא אגרא (אבות ה׳) **וישכב במקום ההוא.** וישכב, הוא אותיות, ויש כ״ב, שפירושו, **אם יש כ״ב** אותיות התורה, דהיינו שהוא שלם בתורה, השכינה שוכבת עמו.

(דפו״י דף רל״ט ע״א)

מאן יש, חכמה

תקה) **מאן יש, חכמה** וכו׳: שואל, מהו **יש.** ומשיב, הוא חכמה, שהיא יש מאין. כלומר שנמשכת מכתר שנקרא אין. שבמקום שיש שם שכינה העליונה שהיא בינה, יש שם חכמה. כי החכמה אינה נגלית אלא בבינה, ובשבילה נאמר להנחיל אוהבי יש, כי החכמה שבבינה, אינה מאירה אלא בחסד, והדבקים בחסד נקראים אוהבי ה׳, ורק המה יוכלו לנחול **יש,** שהיא חכמה, משום שיש להם חסד. והיינו, **ועשה חסד לאלפים לאוהבי, מצד אהבת חסד.** כי אלפים ה״ס חכמה, ועושה חסד להלביש את החכמה בחסדים. **ויש** שהוא **חכמה הוא לימין,** שאינה מאירה אלא בהתלבשות החסד שבימין, **כי כך העמידו, הרוצה להחכים ידרים. ומשום זה כתוב, להנחיל אוהבי יש.** מפני שיש להם חסד, שהוא ימין.

תקו) תא חזי ברזין סתימין, במדות דקב"ה, ההיא מדה א דמשתדלין בה, ודכרין בה, עלה אתמר, במדה שאדם מודד בה מודדין לו. ושבעין אנפין לאורייתא. והאי איהו ס) בכל המקום אשר אזכיר את שמי, תזכיר את שמי מבעי ליה. אלא בההיא מדה דאזכיר את שמי, בההיא מדה אבא אליך וברכתיך. ע"כ.

תקז) ע) על פי הגורל תחלק נחלתו בין רב למעט. ר' יהודה פתח ואמר, פ) ידעתי כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע וגו'. שלמה מלכא, דחכמתיה יתיר על כל בני עלמא, לא ידענא כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם, ואיהו אמר ידעתי, מה דלא ידע ב"נ אחרא.

תקח) אלא ודאי שלמה מלכא חכמתיה סלקא על כל בני עלמא, ומה דאיהו ידע לא ידעי כל שאר בני עלמא. ת"ח, שאר אומני דעלמא, כד איהו עביד עבידתא, אשגח ביה, ואסתכל זמנא ותרין זמנין ועביד ליה, ולבתר אוסיף עליה, או גרע מניה. וקב"ה לאו הכי, אפיק עבידתא ב לאמתו מתהו, דלית בה ממשות כלל, ואיהו ממש אתתקן כדקא יאות, ולא אצטריך לאוספא ולאגרעא מניה. בגין כך כתיב, צ) וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד.

תקט) תו כל אשר יעשה האלהים, לתקונא דעלמא, ודאי הוא יהיה לעולם.

מסורת הזהר

ס) (שם) במדבר ו צ"ס. ע) אמור סו צ"ס. פ) (קהלת ג) מקץ מג צ"א. צ) (בראשית א) ב"ב קיא צ"א.

חלופי גרסאות

א דמשתלים. ב ל"ג לאמתו.

הסולם

מאמר

תקו) **תא חזי ברזין** וכו': בוא וראה בסודות סתומים, במדות של הקב"ה שבאותה מדה שמשתדלים בה, ומזכירים אותה, נאמר עליה, **במדה שאדם מודד מודדין לו**, שמשפיעים לו באותה המדה שהזכיר. וע' פנים לתורה. בסוד ע' מדות, כי ז' מדות חג"ת נה"י"מ כל אחת כלולה מעשר והן ע'. שז"ס ע' פנים לתורה. וזהו **בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך**. והיה צריך לומר תזכיר את שמי. אלא הפירוש הוא באותה מדה שאני מזכיר את שמי, באותה מדה **אבא אליך וברכתיך**. (ע"כ רעיא מהימנא).

תקז) **על פי הגורל תחלק** וגו': ר' יהודה פתח ואמר, ידעתי כי כל אשר יעשה האלקים הוא יהיה לעולם עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע וגו'. שלמה המלך שחכמתו יתירה על כל בני העולם, איני יודע בעצמי כי כל אשר יעשה האלקים הוא יהיה לעולם, עד שהוא אמר ידעתי כי כל וגו' דהיינו שידע מה שאיש אחר אינו יודע.

(דפו"י דף רל"ט ע"א)

מאן יש, חכמה

תקח) **אלא ודאי שלמה** וכו': ומשיב, אלא ודאי שלמה המלך, חכמתו עלתה על כל בני העולם, ומה שהוא ידע, לא ידע אדם אחר. בוא וראה, שאר האומנים שבעולם כשהוא עושה מלאכה מביט ומסתכל בה פעם ושתי פעמים ועושה אותה, ואח"כ מוסיף עליה או גורע ממנה. והקב"ה אינו כן, הוא מוציא המלאכה לאמיתה מן תהו, שאין בו ממשות כלל, והיא מתתקנת כראוי ממש, שאינו צריך להוסיף ולגרוע ממנה. משום זה כתוב, וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. ועל זה אמר שלמה ידעתי וגו' עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע.

מאמר כל אשר יעשה האלקים הוא יהיה

תקט) **תו. כל אשר** וגו': עוד. כל אשר יעשה האלקים, היינו מה שיעשה לתקון העולם, ודאי הוא יהיה לעולם. אבל המזיקים והס"א יתבטלו בגמר התקון ואינם נצחיים. ר' יצחק אמר אם כן, מהו הפירוש, והאלקים

ר' יצחק אמר, אי הכי מהו והאלהים עשה שייראו מלפניו. אלא האי קרא ג הכי אוליפנא, והוא רזא עלאה בין חברנא, האי קרא הכי מבעי ליה, כי כל אשר עשה האלהים הוא יהיה לעולם, מהו כל אשר יעשה, ד והא כתיב מה שהיה כבר הוא ואשר להיות כבר היה, ואת אמרת כל אשר יעשה.

תקי) אלא מקרא אחרא אשתמע, כתיב ק) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו. ה יעשה, עשית מבעי ליה. ו למחכה לו, ז לך מבעי ליה. ח אלא אתר עלאה הוא, דנגיד ונפיק ואדליק בוצינין כלהו לכל עיבר, ואקרי עולם הבא. ומניה נפיק חד אילנא, *) לאתשקיא ט ולאתתקנא. והאי אילנא עלאה ויקירא הוא על כל שאר אילנין, והא אוקמוה. וההוא עולם הבא דנגיד ונפיק, אתקין ליה להאי אילנא תדיר, אשקי ליה, ומתקן ליה בעבידתיה, מעטר ליה בעטרין, לא פסיק מבועי מניה לעלם לעלמי עלמין.

תקיא) בההוא אילנא תליא מהימנותא, ביה שריא מכל שאר אילנין, קיומא דכלא ביה. ועל דא כתיב, כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם. ודאי הוא היה הוא הוה והוא יהא. עליו אין להוסיף, וממנו אין לגרוע. ועל דא באורייתא כתיב, י) לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו. דאילנא דא, דאורייתא הוא. ואתר דא כ אתקין האלהים תדיר. האלהים סתם, דא גבורה מאין סוף ומאין חקר. כד"א, ש) אין חקר לתבונתו, האלהים, ולא אלהים. וע"ד עשה יעשה תדיר, כמבוע דלא פסקן מימוי לדרי דרין.

מסורת הזהר

ק) (ישעיה סד) הקסה"ז ס צ"א. ר) (דברים יג). ש) (ישעיה מ).

חלופי גרסאות

ג ל"ג מן הכי עד הכי. ד ל"ג מן והא עד סוף האות. ה ל"ג יעשה. ו ל"ג למחכה לו לך מבעי ליה. ז מוסיף למחכה לך. ח אבל. ט ולתקנא. י הוה הוא הוי. כ אקרי.

הסולם

מאמר כל אשר יעשה האלקים הוא יהיה

עשה שייראו מלפניו. שמשמע שסובב על הס"א המפילים אימה על העולם. אלא מקרא זה למדנו כך, והוא סוד עליון בין החברים. מקרא זה כך היה צריך לומר, כי כל אשר עשה האלקים הוא יהיה לעולם, מהו כל אשר יעשה. והרי כתוב, מה שהיה כבר הוא ואשר להיות כבר היה, ואתה אומר, כל אשר יעשה.

תקי) **אלא מקרא אחרא וכו'**: ומשיב, אלא ממקרא אחר נבין זה. כתוב, עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו. אומר יעשה, עשית היה צריך לומר. אומר, למחכה לו, למחכה לך היה צריך לומר. ומשיב, אלא מקום עליון הוא הנמשך ויוצא ומדליק כל הנרות דהיינו כל הספירות דז"א ומלכות, לכל צד, הן לימין והן לשמאל. ונקרא עולם הבא, דהיינו בינה. וממנו יוצא אילן אחד, (דפו"י דף רל"ט ע"א *) דף רל"ט ע"ב)

שהוא ז"א, להשקות ולהתתקן. ואילן הזה עליון ויקר הוא על כל שאר אילנות, וכבר העמידוהו. ואותו עולם הבא, שהוא בינה, הנמשך ויוצא, מתקן אילן הזה תמיד, ומשקה אותו, דהיינו שמשפעת לו מוחין, ומתקן אותו במלאכתו, דהיינו שהבינה מתקנת את הכלים דז"א עם הכלים שלה כדי שיהיה ראוי לקבל ממנה המוחין (כנ"ל ב"א דף ז' ד"ה וכבר) ומעטר אותו בעטרות שה"ס ג"ר, והמבועים אינם נפסקים ממנו לעולם ולעולמי עולמים.

תקיא) **בההוא אילנא תליא וכו'**: באילן הזה, שהוא ז"א, תלויה האמונה, שהיא מלכות הנקראת אמונה. (כנ"ל ויקרא אות רע"ג) היא שורה בו מכל שאר האילנות, בסו"ה כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים. קיום הכל

תקיב) בגין כך כתיב, ל והאלהים עשה שיראו מלפניו. אתקין ליה להאי אילנא, בתקונא שלים, דאחיד לכל סטר עילא ותתא, בגין דייראו מלפניו. ולא יחלפון ליה בחלופא אחרא לדרי דרין.

תקיג) א״ר אבא, ודאי שפיר קא אמרת, אבל תו אית לאסתכלא, בקדמיתא יעשה, ולבתר מ והאלהים עשה, מה בין האי להאי. נ אלא ודאי יעשה ואתקין להאי אילנא, דלא פסקין מימוי לדרי דרין. ולבתר עשה, מהו עשה. ס אלא עשה האלהים אילנא אחרא לתתא מניה. ולא יעשה כהאי. דהאי אילנא תתאה, עביד ליה ואתקין ליה, ע בגין דמאן דיעול לאילנא עלאה, ייעול ברשו, וישכח לאילנא תתאה, וידחל למיעאל, אלא כדקא חזי.

תקיד) ת״ח, דהאי, נטיר פתחא הוא. ועל דא אקרי ת שומר ישראל ודא אילנא תתאה פ עשה, אתשקיא ומתזן מאילנא דלעילא. וע״ד לא כתיב יעשה, אלא עשה. מ״ט. שייראו מלפניו בני עלמא, ולא יקרבון ליה, אלא אינון דיתחזון לקרבא, ולא אחרא, ויסתמרון בני נשא ארחי דאורייתא, ולא יסטון לימינא ולשמאלא.

מסורת הזהר

ת) (תהלים קכא) בשלח מד צ״א.

חלופי גרסאות

ל ל״ג והאלקים. מ ל״ג והאלקים. נ מוסיף אלא תדיר. ס ל״ג אלא עשה. ע ל״ג בגין ; בגין ומאן. פ ל״ג עשה.

הסולם

מאמר הכל נמצא בו, להיותו קו האמצעי המקיים את הכל. וע״כ כתוב, **כל אשר יעשה האלקים הוא יהיה לעולם.** ודאי, הוא היה והוא הוה והוא יהיה. **עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע.** וע״כ כתוב בתורה, לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו. כי אילן זה הוא התורה. כי ז״א נקרא תורה. ומקום זה מתקן האלקים, שהוא בינה, תמיד. האלקים סתם הוא גבורה מאין סוף ואין חקר, דהיינו בינה שנקראת גבורה, בסו״ה, אני בינה לי גבורה. כמש״א, אין חקר לתבונתו, דהיינו להבינה שלו. וע״כ כתוב האלקים, ולא אלקים. כי אלקים בלי ה׳ הידיעה יורה על מלכות, וע״כ **עשה יעשה תמיד,** כמבוע שמימיו אינם פוסקים לדורי דורות.

כל אשר יעשה האלקים הוא יהיה

תקיב) **בגין כך כתיב** וכו׳: משום זה כתוב, והאלקים עשה שייראו מלפניו. שפירושו, **שהתקין לאותו אילן,** שהוא ז״א, **בתקון שלם עד שהוא אחוז לכל צד,** לימין ולשמאל, **למעלה ולמטה,** דהיינו בבינה ובמלכות, **כדי שייראו מלפניו ולא יחלפוהו בחלוף אחר לדורי דורות.**

תקיג) **א״ר אבא ודאי** וכו׳: אר״א ודאי יפה אמרת. אבל יש עוד להסתכל, שבתחילה אומר **יעשה,** ואח״כ אומר, והאלקים **עשה,** מה בין זה לזה. ומשיב, אלא ודאי **יעשה** ויתקן לאילן הזה, ז״א, שלא יפסקו מימיו לדורי דורות. משום שמימי הבינה אינם פוסקים לדורי דורות. להיותם נמשכים מאו״א עלאין, שזווגם לא פסיק לעלמין. ואח״כ שכתוב **עשה,** מהו עשה. **אלא עשה האלקים,** שהוא בינה, אילן אחר שהוא המלכות, למטה ממנו, ולא **יעשה** אותו כזה כמו ז״א. כלומר שהבינה לא תשפיע לו שפע דלא פסיק לעלמין שהוא חסדים מאו״א עלאין, כמו שמשפעת לז״א. וע״כ **כתוב בו עשה ולא יעשה. כי אילן התחתון הזה** שהוא מלכות, **עשה** אותו ותקן אותו בבחינת שמאל, שהוא דין, **כדי שמי שיכנס** לאילן העליון, שהוא ז״א, **יכנס ברשות** של אילן התחתון שהוא מלכות, וימצא את אילן התחתון ויפחד **לכנס** לאילן העליון אלא כראוי.

תקיד) **ת״ח דהאי נטיר** וכו׳: **בוא** וראה שזה, האילן התחתון שהוא מלכות, שומר הפתח הוא, דז״א, וע״כ נקראת, המלכות, שומר ישראל. ששומרת את ז״א הנקרא ישראל. וזה אילן **התחתון עשה** האלקים שהוא בינה,

(דפו״י דף רל״ט ע״ב)

תקטו) ת"ח, על האי אילנא דכל חילוי ביה שריא, אמר צ דוד, א) אתה תומיך גורלי. מהו גורלי. דא עדבא דאחיד ביה דוד מלכא. וע"ד, ע"פ הגורל כתיב. וכן הוא ע"פ יי'. וימת שם ע"פ יי'. הגורל ק כתיב. זכאה חולקהון דאינון דמשתדלין באורייתא יממא ולילי, וידעי ארחוי. ואינון אכלי בכל יומא מזונא עלאה. כד"א, ב) החכמה תחיה בעליה. דהא אורייתא דלעילא מאתר דא אתזן, והא אתמר עלייהו, ג) הנה עבדי יאכלו.

תקטז) רבי אבא פתח ואמר, ד) ויהי קול מעל לרקיע. דא קול דאחיד להאי רקיע, ואשתתף בהדיה. ודא הוא ה) זכר עשה לנפלאותיו. וההוא רקיעא קאים עלייהו, על אינון חיוון. ודא הוא דאברי בשני, ו) להבדיל בין מים למים.

תקיז) והא אוקמוה, דשבעה רקיעין לעילא לעילא. ודאי וילון אינו משמש,

מסורת הזהר

א) (תהלים טז). ב) (קהלת ז) בשלח קו צ"כ תק"ח קנ ט"ד ש"י"ז. ג) (ישעיה סה) פקודי רטז צ"ת.
ד) (יחזקאל א) ז"ח יב ט"ב של"ג יח ט"ד ש"כ. ה) (תהלים קיא). ו) (בראשית א) ב"א נו צ"א.

חלופי גרסאות

צ ל"ג דוד. ק מוסיף כתיב כן ביה ע"פ.

הסולם

מאמר

שיהיה נשקה וניזון מאילן העליון, שהוא ז"א. וע"כ לא כתוב יעשה אלא עשה, שעשה אותו לשומר, ושיהיה ניזון מז"א. מה הטעם עשהו לשומר. כדי שייראו מלפניו בני העולם ולא יקרבו אליו, אלא אלו שהם ראוים לקרב ולא אחרים, וישמרו בני אדם דרכי התורה ולא יטו ימין ושמאל אלא יהיו דבוקים בקו האמצעי.

מאמר על פי הגורל

תקטו) **ת"ח על האי וכו': בוא וראה,** על אילן הזה, מלכות, שכל הצבאות דבי"ע שורים בו, אמר דוד אתה תומיך גורלי. מהו גורלי. זהו הגורל שאחזו בו דוד. שהוא מלכות. וע"כ על פי הגורל כתוב. הרומז על מלכות שנקראת פה. וכן הוא, על פי ה'. שנאמר וימת שם על פי ה'. שהוא מלכות. וע"כ הגורל כתוב, עם ה' הידיעה, לרמז על מלכות. אשרי חלקיהם של אלו העוסקים בתורה יום ולילה ויודעים דרכיו. והם אוכלים בכל יום מזון עליון משפע החכמה, כש"א החכמה תחיה בעליה. כי התורה שלמעלה, שהיא ז"א, ניזונה ממקום זה, מחכמה. והנה נאמר עליהם, הנה עבדי יאכלו.

תקטז) **רבי אבא פתח וכו': ראי"פ** זאמר, ויהי קול מעל לרקיע, זהו קול. שהוא ז"א, שאחז ברקיע הזה, שהוא יסוד דז"א, (דפו"י דף רל"ט ע"ב)

על פי הגורל

ומשתתף עמו. וזהו זכר עשה לנפלאותיו. שהוא הרקיע שהוא יסוד, הנקרא זכר. ורקיע הזה עומד עליהם על אלו החיות, שנאמר עליהם, ויהי קול מעל לרקיע אשר על ראשם. וזה הוא הרקיע שנברא בשני דמעשה בראשית שנאמר בו, להבדיל בין מים למים. בין מים עליונים למים תחתונים. פירוש, החיות הם בבריאה, והרקיע ה"ס יסוד דז"א המסיים האצילות, שהוא על ראשי החיות שהוא הרקיע המבדיל בין אצילות, שהוא מים עליונים, ובין בריאה שהיא מים תחתונים. והמלכות דאצילות עומדת על רקיע הזה, שהוא יסוד דז"א, שה"ס וממעל לרקיע אשר על ראשם דמות כסא. וז"א הוא הינשב על הכסא, שז"ס, ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה. כי הויה, שהוא ז"א, במילוי אלפין, הוא בגימטריא אדם.

תקיז) **והא אוקמוה דשבעה וכו':** והעמידו, ששבעה רקיעים הם למעלה למעלה. כנגד חג"ת נהי"מ, שביסוד, ודאי וילון, שהוא כנגד המלכות שבו, אינו משמש כלום, כי המלכות אין לה משלה כלום אלא מה שז"א נותן לה. ועניים באחזים בה, וזה הוא סוד, שכתוב, **ובעניי הכיתותי לבית אלקי.** משום שדוד היה אחוז במלכות, שהיא עני כנ"ל, ע"כ אמר ובעניי. ורקיע הזה, וילון שהוא מלכות, מכניס שחרית ומוציא ערבית כי בלילה מוציאה המלכות צבאיה לכל הצדדים.

לימון

דהא לית ליה מדיליה, אלא מה דיהבין ליה. ומסכני ביה אתאחדו, דא הוא רזא דכתיב, ז) ובעניי הכינותי לבית אלהי. ודא מכניס שחרית ומוציא ערבית. דהא בליליא, אפיק חילוי לכל סטרין, ושלטא על אינון חיילין ואכלוסין. ובשחרית כניש לכלהו, ר ואעיל לנקבייהו, ולא שלטין. דהא בקר כליל כלהו. כד"א ח) להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות. והא אוקמוה.

תקיח) וקול אית על האי רקיע, מניה אתזן האי רקיע, בשעתא דהאי קול אתער, כלהו אכלוסין לא נטלין, ולית בהו רשו, אלא למיקם בדוכתייהו, ואקרבי חיליהון ומחכאן, להוא טיבו דנגיד להוא רקיע, ויתברכן בגיניה, וע"ד איהו מעל לרקיע אשר על ראשם.

תקיט) ת"ח ט וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא, כמראה אבן ספיר, דא אבן ישראל. ודא הוא רזא דכתיב, י) וגללו את האבן וגו'. חד אבן נחתא מלעילא, כד בעו ישראל למירת ארעא, וכתיב ביה גורל. ואיהו אמר, דא לפלניא, ודא לפלניא. ודא ת אבן הוא מתחות *) כרסייא דמלכא

מסורת הזהר

ז) (דה"א כב) משפטים קסד צ"ב. ח) (תהלים צב) ב"א שלה צ"ב. י) (בראשית כט) ויצא מה צ"ד.

חלופי גרסאות

ר מוסיף ואעיל לון. ש ה"ג הסלם ; רקיע רקיע אשר על אבן ספיר דמות כסא. ת ל"ג אבן.

הסולם

מאמר

לימין ולשמאל, ושולטת על אלו הצבאות והגדודים. כי אז היא ממשלת המלכות. ובשחרית היא אוספת לכל הצבאות שלה ומכניסתם לנקב שלהם, כלומר לבחינת נוקביות שלהם, ואינם שולטים. כי הבקר כולל כולם. כש"א, להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות. וכבר העמידוהו.

פירוש. המלכות נבנית מקו שמאל דבינה, שה"ס חכמה שבשמאל, וז"א ה"ס הימין דבינה שה"ס חסדים. וע"כ יש ב' ממשלות, כי בשעת שליטת השמאל בלי ימין, הוא חשך, כי אין החכמה יכולה להאיר בלי חסדים (כנ"ל ב"א דף מ"ד ד"ה נפיק) ולפיכך בשעת ממשלת המלכות שה"ס ממשלת השמאל הוא חשך ונקרא לילה. אבל אז הוא בכל תוקף ממשלתה, בסו"ה ותקם בעוד לילה, ושולטת על צבאותיה, דהיינו על המדרגות המתפשטות משמאל. וכנגד זה יש ממשלת היום, שהיא ז"א, שהוא ממשלת אור החסדים. אמנם ז"א כלול ג"כ מהארת החכמה שבמלכות, וז"ש, ובשחרית כניש לכלהו, כי אז מתבטל כח ממשלת המלכות והארת החכמה שלה, וע"כ ואעיל לנקבייהו ולא שלטין, כלומר שחוזרים לבחינת נוקביות, כי הארת החכמה מסתלקת מהם. דהא בקר כליל כלהו, כי הארת

(דפו"י דף רל"ט ע"ב *) דף ר"מ ע"א)

על פי הגורל

החכמה כלולה אז ביסוד דז"א הנקרא בקר, אבל אין אז שליטה אלא לחסדים.

תקיח) וקול אית על וכו' : וקול, שהוא ז"א, יש על רקיע הזה, שממנו ניזון רקיע הזה, כי היסוד מקבל מז"א. בשעה שקול הזה מתעורר, כל הצבאות אינם נוסעים, ואין בהם רשות אלא לעמוד במקומם. שזסו"ה ויהי קול מעל לרקיע אשר על ראשם בעמדם תרפנה כנפיהם, דהיינו שבעת שהקול מתעורר על ראשם אז הם עומדים במקומם, והצבאות מתקרבים ומחכים לאותו החסד הנמשך מן הקול, שהוא ז"א, אל אותו הרקיע, שהוא יסוד, ומתברכים בשבילו, דהיינו שמקבלים מן הרקיע. וע"כ הוא, ז"א, מעל לרקיע אשר על ראשם. והם אינם יכולים לקבל אלא מן הרקיע, שהוא יסוד.

תקיט) ת"ח וממעל לרקיע וגו' : בוא וראה. וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא. כמראה אבן ספיר, זהו אבן ישראל. שהיא המלכות. וזה הוא סוד שכתוב, וגללו את האבן וגו'. אבן אחת ירדה מלמעלה, שהיא מלכות, כשרצו ישראל לרשת את הארץ, וכתוב בו גורל. דהיינו על פי הגורל

נחתא. ודאי י) משם רועה אבן ישראל כתיב. ובגיני כך ע"פ הגורל ודאי תחלק נחלתו.

תקכ) רבי יצחק ורבי יהודה הוו אזלי מאושא ללוד, פגע בהו ר' אלעזר, רהטו אבתריה. אמרו, ודאי נרהיט אבתריה דשכינתא. עד דמטו לגביה, אמרו ודאי נשתתף בהדך, ונשמע מלה חדתא.

תקכא) פתח ואמר, כ) שמעו אלי רודפי צדק מבקשי וגו'. שמעו אלי רודפי צדק, אינון דאזלין בתר א מהימנותא, רודפי צדק, ודאי אינון מבקשי ה'. אי בעיתו למנדע מהימנותא, ולאחדא ב להאי צדק, לא תסתכלון בה בלחודהא כשאר בני עלמא, דגרמו מיתה לגרמייהו על דא. אבל ג) הביטו אל צור חוצבתם ואל מקבת בור נוקרתם. ג

תקכב) ד) צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי וגו'. כתיב נ) החפץ ליי' בעולות וזבחים כשמוע בקול יי' וגו'. לית רעותא דקב"ה, דיחוב בר נש, ועל חוביה יקריב קרבן. אלא קרבן דאיהו בלי חובה, דא איהו קרבן שלים, ואקרי שלמים, וקרבן תמיד אוף הכי, ואע"ג דמכפר על חובין.

תקכג) רבי אבא פתח, ס) זבחי אלהים רוח נשברה וגו'. האי קרא אוקמוה, דרעותא דקב"ה, לא אתרעי בקרבן דב"נ על חובוי, אלא רוח נשברה. ובני נשא

מסורת הזהר

י) (בראשית מט) ויחי קמג צ"ב. כ) (ישעיה נא) יתרו צא צ"ב. ל) (שם) שם. מ) ויצא קמג צ"א. נ) (ש"א טו) ס) (תהלים נא) מקץ לג צ"א.

חלופי גרסאות

א ל"ג מן מהימנותא עד מהימנותא. ב האי. ג בדפו"י כתבו כאן, ר' חייא הוה אזיל למחמי לר' אלעזר וכו' עד אשרי אדם עוז לו בך ושהוא תוספתא וכבר נדפסה בפרשת לך לך מן אות רצ"ז עד אות שי"ט (דף סט ע"א דפו"י).

הסולם

מאמר

הגורל (כנ"ל אות תקט"ו) והגורל היה אומר, חלק זה הוא לפלוני וזה לפלוני. ואבן הזאת **ירדה מתחת כסא המלך**. דהיינו מלכות שה"ס כסא דז"א. ודאי **משם רועה אבן ישראל כתוב**, שהיא אבן דז"א הנקרא ישראל. ומשום זה **על פי הגורל** שהוא מלכות **ודאי תחלק נחלתו**.

תקכ) **רבי יצחק ורבי** וכו': ר"י ור' יהודה היו הולכים מאושא ללוד. פגע בהם ר' אלעזר. רצו אחריו. אמרו ודאי נרוץ אחרי השכינה. כיון שהגיעו אליו, אמרו, ודאי נתחבר עמך ונשמע דבר חדש.

תקכא) **פתח ואמר שמעו** וגו': **פתח** ואמר, **שמעו אלי רודפי צדק מבקשי** וגו'. **שמעו אלי רודפי צדק**, היינו אלו ההולכים ורודפים אחר האמונה, שהיא מלכות הנקראת צדק, **שהם רודפי צדק ודאי, המה מבקשי ה'** ודאי. **אם אתם רוצים לדעת את האמונה**, ולהתאחז בצדק הזה, **לא תסתכלו בה בפני**

(דפו"י דף ר"מ ע"א)

על פי הגורל

עצמה, בלי ז"א, **כשאר בני העולם**. שמתדבקים במלכות בלי ז"א, שה"ס שמאל בלי ימין, **וגרמו בשביל זה מיתה לעצמם**, אבל **הביטו אל צור חוצבתם ואל מקבת בור נוקרתם**. דהיינו ליחד אותה עם ז"א, ואו"א.

מאמר הקרבנות

תקכב) **צו את בני ישראל** וגו': כתוב, **החפץ לה'** בעולות וזבחים כשמוע בקול ה' וגו'. אין רצונו של הקב"ה שאדם יחטא ויקריב קרבן על חטאו, אלא קרבן שהוא בלי עון, זה הוא קרבן שלם. ונקרא שלמים, וגם כן קרבן תמיד הוא שלם, ואע"פ שהתמיד מכפר על עונות, מ"מ הוא קרבן שלם.

תקכג) **ר' אבא פתח** וכו': ראע"פ, **זבחי אלקים רוח נשברה** וגו'. מקרא זה העמידו שרצון הקב"ה הוא, שאינו רוצה **שאדם** יביא קרבן על חטאו אלא רוצה **רוח נשברה. ובני אדם**

לא ידעי מאי קאמרי, והכי שמענא מבוצינא קדישא, דכד אתי ב"נ לאסתאבא בחובוי, אמשיך עליה רוח, מסטרא דמסאבא, ואתגאי על ב"נ, ושליט עליה לכל רעותא. וההוא סטרא מסאבא, אתגבר בחיליה ואתתקף, ושליט עליה לרעותיה. אתי ב"נ ושליט עליה לאתדכאה, ד מדכאין ליה.

תקכד) בזמנא דהוה בי מקדשא קיים, אקריב קרבניה, כל כפרה דיליה תלייא עליה, עד דאתחרט, ותבר להההוא רוח מגו גאותא דיליה, ומאיך ליה. ודא הוא תבירו, דההוא דרגא דמסאבא. וכד אתבר ההוא רוח מסאבא, וקריב קרבניה, דא איהו דאתקבל ברעוא כדקא יאות.

תקכה) ואי לא אתבר ההוא רוח, לאו קרבניה כלום, ולכלבי אתמסר, דהא קרבנא דא לאו דקב"ה, אלא מכלבי. ובג"כ זבחי אלהים כדקא יאות, ה הוא רוח נשברה, דיתבר ההוא רוחא מסאבא, ולא ישלוט. ועל דא מאן דיתבר ליה כדקא יאות, עליה כתיב, ו רוח הולך ולא ישוב. ליהוי ההוא גברא באבטחותא, דלא יתוב לגביה לעלמין. הדא הוא דכתיב, ולא ישוב. לב נשבר ונדכה. ההוא גברא דלא אתגאי, ולא אתענג בענוגין דעלמא, אלהים לא תבזה, ביקרא איהו לגביה.

תקכו) ז צו את בני ישראל. מאי צו. דא ע"ז. בגין דלא ייעול גרמיה לאסתאבא ברוח מסאבא, דאיהו ע"ז ממש.

תקכז) ר' אלעזר פתח. ח באתי לגני אחותי כלה וגו'. האי קרא אוקמוה,

מסורת הזהר

ו) (שם עח) ויצא קיד צ"ד. ז) לעיל אות תקכב צ"מ. ח) (שיר ה) ויצא קמד צ"כ.

חלופי גרסאות

ד ל"ג מדכאין ליה. ה ל"ג הוא.

הסולם

מאמר הקרבנות

אדם אינם יודעים מה שאומרים. וכך שמעתי מן המאור הקדוש, כשאדם בא להטמא בעוונותיו, הוא ממשיך עליו רוח מצד הטומאה, והרוח מתגאה על האדם, ושולט עליו לכל רצונו. וצד הטומאה ההוא, שהרוח נמשך ממנו, מתגבר בכחו ומתחזק ושולט עליו לרצוני. בא אדם ושולט עליו להטהר, מטהרין אותו מלמעלה.

תקכד) **בזמנא דהוה בי** וכו': בזמן שהיה בית המקדש קיים, החוטא מקריב קרבנו. כל כפרה שלו תלויה עליו, עד שמתחרט ומשבר לאותו רוח מצד הטומאה שמשך עליו בחטאו, מגאותו, ומשפילו. וזה הוא שבירה לאותה מדרגת הטומאה, שהרוח נמשך ממנה, וכשנשבר אותו רוח הטומאה, ומקריב קרבנו, זה הוא קרבן המקובל ברצון כראוי.

תקכה) **ואי לא אתבר** וכו': ואם אותו רוח הטומאה, אינו נשבר, אין קרבנו כלום, והוא נמסר לכלבים. כי קרבן זה אינו של הקב"ה אלא של הכלבים. ומשום זה **זבחי אלקים** כראוי, הוא **רוח נשברה**, שישבר אותו רוח הטומאה, ולא ישלוט. וע"כ, **מי** שמשברו כראוי, עליו כתוב, **רוח הולך ולא** ישוב. אותו איש יהיה בטוח שלא ישוב אליו לעולם. ז"ש **ולא ישוב. לב נשבר ונדכה**, אדם זה שאינו מתגאה ואינו מתענג בתענוגי העולם, **אלקים לא תבזה**, כי הוא בכבוד אצלו.

תקכו) **צו את בני ישראל**: **מהו צו**. זהו עבודה זרה (סנהדרין נ"ו:) דהייתו שלא יכניס עצמו להטמא ברוח הטומאה, שהוא עבודה זרה ממש.

תקכז) **ר' אלעזר פתח** וכו': ר"ש, באתי לגני אחותי כלה וגו'. מקרא זה העמידו. אבל יש כאן סודות בקרבן. והכל למדנו. אמר

(דפו"י דף ר"מ ע"א)

אבל ו אית סתרים בקרבנא הכא, וכלא אתמר. א"ל ר"ש, יאות הוא, ז דשרית מלה, ח וסתמת, אימא. אמר, בגין דחמינא בספרא דחנוך מלה, ואוליפנא. אמר, אימא ההיא מלה דחמית *) ושמעת.

תקכח) אמר כלא חד מלה, קב"ה אמר דא, באתי לגני, בגין דכל קרבנין דעלמא כד סלקין, כלהו עיילין לגו גנתא דעדן בקדמיתא, רזא דכ"י. והיאך בקדמיתא ושירותא דקרבנא, בשעתא דב"נ אודי חטאוי עלה, ט) ונכיסו וזריקו דדמיה על מדבחא.

תקכט) השתא אית לאסתכלא, היאך אינון רוחין קדישין אתהנון י מהאי. ומ"ט דקרבנא דבהמה, והא יתיר הוה · סגיא, לתברא ב"נ ההוא רוחא, ולאתבא בתיובתא מ"ט נכיסו דבהמה, ולאוקדא ליה בנורא דמדבחא.

תקל) אלא רזא הוא, בגין דאית בהמה כ דרביעא על אלף טורין, ואלף טורין אכלת בכל יומא, וכלהו אקרון ל) בהמות ל בהררי אלף. ועל דא תנינן, דאית בעירא אכיל בעירי. וממה הוו. מאשא. וכלהו לחיך לון ההיא בהמה בלחיכא חדא, ההי"ד ר) כי יי' אלהיך אש אכלה הוא אל קנא. וכל מיא דירדן, מ דאמלא בשית שנין, היא עבדת ליה גמיעה חדא, ההי"ד, ש) יבטח כי יגיח ירדן אל פיהו.

מסורת הזהר

ק) (תהלים נ). ר) (דברים ד) נח עה צ"ו. ש) (איוב מ).

חלופי גרסאות

ו שית סדרין דקרבנא. ז דשריא. ח נסתמת אמאי. ט מהאי טעמא ול"ג ומאי. י ל"ג סגיא. כ רביעא. ל ל"ג בהררי אלף. מ מלא.

דרך אמת ר) ושחיטת הקרבן וזריקתו.

הסולם

מאמר הקרבנות

לו ר' שמעון, יפה הוא שהתחלת הדברים, אבל סתמת אותם, שאמר וכלא אתמר. אמור, מה שידעת בקרבן. אמר, ר"א, משום שראיתי דבר בספרו של חנוך. ולמדתי. ע"כ אמרתי וכלא אתמר. אמר ר"ש, אמור אותו הדבר שראית ושמעת.

תקכח) **אמר כלא חד** וכו': אמר הכל דבר אחד הוא. הקב"ה אמר זה, באתי לגני, משום שכל הקרבנות שבעולם כשעולים למ"ן, כולם נכנסים בתחילה לגן עדן, שהוא סוד כנסת ישראל, שהוא המלכות. ואיך הוא בתחילה, והתחלת הקרבן, שאמרתי שנכנסים בתחילה לגן עדן. היינו בשעה שאדם מתודה חטאיו על הקרבן ובשעת שחיטה וזריקת הדם על המזבח, אז עולה הקרבן למ"ן לג"ע. ואז אמר קב"ה, שהוא ז"א, באתי לגני, שהוא ג"ע מלכות. כי המ"ן של הקרבן מעוררים הזווג.

(דפו"י דף ר"מ ע"א *) דף ר"מ ע"ב)

תקכט) **השתא אית לאסתכלא** וכו': עתה יש להסתכל איך אלו רוחות הקדושים נהנים מזה, מעליית מ"ן של הקרבן. ומהו הטעם שהקרבן הוא מבהמה, והרי היה חשוב יותר שישבור אדם אותו הרוח שהמשיך ע"י חטאו, ולשוב בתשובה, מהו הטעם, של השחיטה של הבהמה ושריפתה באש המזבח.

תקל) **אלא רזא הוא** וכו': ומשיב, אלא סוד הוא. משום שיש בהמה הרובצת על אלף הרים, שה"ס המלכות, שהיא בחינת הויה במילוי ההין שבגי' בהמה. ואלף הרים היא אוכלת בכל יום, וכולם, כל אלף ההרים, שה"ס מדרגות החכמה הנמשכות משמאל, כי החכמה מכונה אלף בסוד ואאלפך חכמה. נקראים, בהמות בהררי אלף. ועל זה למדנו, שיש בהמה שאוכלת בהמות. וממה הם הבהמות. הם מאש. וכולן לוחכת אותם בהמה הזו, שהיא המלכות בלחיכה אחת. ז"ש, כי ה' אלקיך אש אכלה הוא אל קנא. וכל המים

של

תקלא) סתרא דמלה, חמירא דכל הני, עקרא ויסודא להני בעירי דלתתא. נ בגין ס דרוחא מנייהו מתפשטא לתתא, ואתצייר ההוא רוחא לתתא בבעירי. וכד חב ב״נ, אייתי בעירא לקרבנא, וההוא רוחא דבעירא דא, סלקא ותב לאתריה, ע ומתפשט ההוא רוחא בכלהו. וכל אינון דזינא דא, מתקרבין ואתיין ואתהניין מההוא חלבא ודמא, דההוא לבושא דרוחא דא, דהא מסטרא דלהון הוה פ ההוא רוחא. וכלהון אתהנו ואתזנו, ואתעבדון סניגורין על ההוא ב״נ. ועאל דרך ושט, כמה דאתמר. ובג״כ קרבנא מן הבהמה.

תקלב) אר״ש, בריך ברי לקב״ה, עלך אתמר ת) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך. ישמח אביך, דלעילא. ואמך, דא כנסת ישראל. ותגל יולדתך, דא ברתיה דר׳ פנחס בן יאיר חסידא. אלעזר ברי אימא, הא קורבנא דבהמה, קרבנא דעופי מאי. דכתיב א) ואם מן העוף עולה קרבנו. א״ל, לא חמינא, אבל אסתכלנא מהאי מלה דבהמה, מלה דעופי. צ ולא אימא, בגין דלא חמינא, ועד כען לא שמענא.

תקלג) א״ל אלעזר, יאות אמרת. אבל רזא דקרבנין סתרין סגיאין תמן, ולא אתמסרו לגלאה, בר לזכאי קשוט, דרזא דמאריהון לא אתכסי מנייהו.

מסורת הזהר

ת) (משלי כג) ב״ב צב־צ״א. א) (ויקרא א) פקודי קטו צ״א.

חלופי גרסאות

נ מוסיף בגין דא. ס דרוחי דבעירי מנייהו אתפשטי. ע וכל אינון דזינא דא מתקרבין ומתפשט ההוא רוחא בכלהו. פ מוסיף בגין ההוא רוחא דלהון. צ מוסיף ולא אותרא ולא.

הסולם

מאמר

של הירדן, שהוא יסוד דז״א, שנתמלא בשש שנים. שהוא מקבל מחג״ת נה״י דז״א, הנקראים שש שנים, היא, המלכות, עושה אותם גמיעה אחת, דהיינו בליעה אחת. ז״ש, יבטח כי יגיח ירדן אל פיהו.

תקלא) פתרא דמלה חמירא וכו׳: סוד הדבר, כי משאור של כל אלו הבהמות בהררי אלף, שה״ס הארת חכמה שבשמאל, הוא עיקר ויסוד לאלו הבהמות שלמטה, משום שרוח מתפשט מהם למטה, ורוח הזה מצטייר למטה בבהמות, כלומר שנעשה לרוח הבהמה למטה. וכשאדם חוטא מביא בהמה לקרבן, ואותו הרוח של הבהמה עולה וחוזר למקומו, לבהמה העליונה, שהיא המלכות, ומתפשט רוח הזה בכל הבהמות שבהררי אלף הנ״ל. וכל אלו שהם ממין הזה, דהיינו הס״א הנמשכת משמאל, מתקרבים ובאים ונהנים מחלב ודם ההוא שהם הלבוש של רוח הזה (כמ״ש לעיל אות י״ג במראות הסולם עש״ה) כי מן הצד שלהם הוא רוח הזה, דהיינו מצד שמאל, וכולם נהנים ונזונים ונעשים מליצי יושר על אותו

(דפו״י דף ר״מ ע״ב)

הקרבנות

האדם. כי הקטגור נעשה סנגור (כנ״ל וירא אות שפ״ה) והמ״ן של הקרבן נכנס דרך ושט, כמו שלמדנו (כנ״ל במראות הסולם אות ז׳) ומשום זה בא הקרבן מן הבהמה.

תקלב) אר״ש בריך ברי וכו׳: א״ר שמעון ברוך בני להקב״ה, עליך נאמר ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך. ישמח אביך שלמעלה, שהוא ז״א, ואמך, היא כנסת ישראל שהיא המלכות. ותגל יולדתך, זו בתו של החסיד ר׳ פנחס בן יאיר, אמו של ר׳ אלעזר. אלעזר בני אמור, זה נכון בקרבן של בהמה, אבל קרבן העופות מה הטעם. שכתוב ואם מן העוף עולה קרבנו. אמר לו, לא ראיתי, אבל אני מסתכל מדבר שנאמר בבהמה לדברי העופות, ואיני אומר, משום שלא ראיתי ועד עתה לא שמעתי.

תקלג) א״ל אלעזר, יאות וכו׳: א״ל, אלעזר, יפה אמרת. אבל סוד הקרבנות הרבה סודות יש שם, ולא נמסרו לגלות חוץ מלצדיקי אמת, שסוד אדונם אינו נעלם מהם. הסוד של

הקרבנות

סתרא דקרבנין, דא איהו סתרא, לאינון ק חיון קדישין. ד' דיוקנין חקוקין בכסא, ודא איהו ר כורסייא דמלכא קדישא. פני שור. פני נשר. פני אריה. פני אדם. ש פני אדם דכליל לכלהו. וכל אנפין מסתכלין אלין לאלין, ואתכלילן אלין באלין, ומנייהו מתפשטן לכמה סטרין ורבוון, עילא ותתא, דלית לון שיעורא ומניינא וחשבון.

תקלד) פני שור, אתפשט לבעירי רוחא מניה, לארבעה זיינין, ואתכלילן בחד, ואלין אינון: פרים, וכבשים, ועתודים, ועזים. ואלין קיימין לקרבנא. ובגין דמנהון הוו, ת אינון חיילין קדישין דמתפשטי מההוא פני שור, מתקרבין ליסודא דלהון, ואתהנון מההוא יסודא ולבושא דלהון. ואי א לא דהוו להו יסודא ב דהאי עלמא, לא מתקרבין תמן.

תקלה) כגוונא דהוי נייחא לשכינתא קדישא, מרוחיהון דצדיקייא, ואתקריבת לקבלא רוחא דההוא זכאה, ואתהנאת מניה, בגין דמנה הוה ההוא ג רוח. כך אלין ד אתהנון מסטרא דיסודא דלהון, ואתהנון מההוא לבושא דמתקרבי ה ליה, דהא רוח מלבושא דרוחא דלהון הוה. ובג"כ אתהנון מנייהו.

תקלו) פני נשר אתפשט לעופא רוח מניה. ונשר בתרין סטרין ו איהו. ורזא דא ב ועוף יעופף, תרין רוחין. ובגין כך אתפשט ונחתא מימינא ומשמאלא ז קרבנא דעופי.

מסורת הזהר

ב) (בראשית א) ב"א שיג צ"א צ"ב.

חלופי גרסאות

ק מאנין. ר מוסיף כורסייא ופרנסא. ש ל"ג פני אדם. ת מאינון א לאו דהוי; לא תהוי. ב בהאי. ג ל"ג רוח. ד מתהנון מההוא לבושא דמתקרבי מסטרא דיסודא דלון דהא חלבא ודמא לבושא דרוחא. ה ל"ג ליה; ל"ג ליה דהא. ו איהו ימינא ומשמאלא ירזא דא ועוף יעופף ובג"כ תרין רוחי מתפשטי מניה ונחתי. ז וקרבנא.

הסולם

מאמר הקרבנות

הקרבנות זהו הסוד של אלו חיות הקדושות ד' צורות חקוקות בכסא, וזה הוא הכסא של המלך הקדוש, דהיינו המלכות שהיא כסא לז"א, שהם, פני שור פני נשר פני אריה פני אדם. פני אדם כולל כולם. כי אריה שור נשר ה"ס ג' קוין, ופני אדם היא המלכות המקבלת אותם, וע"כ כוללת את כולם. וכל ד' פנים מסתכלים אלו לאלו, ונכללים אלו באלו, ומהם מתפשטים לכמה צדדים, ורבבות, למעלה ולמטה, שאין להם שיעור ומנין וחשבון.

תקלד) **פני שור אתפשט** וכו': פני שור, שה"ס השמאל, מתפשט ממנו רוח לבהמות לארבעה מינים, שנכללים כאחד, ואלו הם, פרים וכבשים ועתודים ועזים. ואלו עומדים לקרבן. ומשום שהקרבן הוא מהם, אלו צבאות הקדושים המתפשטים מפני שור ההוא, מתקרבים ע"י הקרבן, אל היסוד שלהם, שהוא

(דפו"י דף ר"מ ע"ב)

הקרבנות

פני שור, ונהנים מאותו היסוד והלבוש שלהם. ואם לא שהיה בהם היסוד של עולם הזה, שהוא הקרבן העולה אליהם, לא היו מתקרבים שם, ליסוד שלהם, שהוא פני שור.

תקלה) **כגוונא דהוי נייחא** וכו': כמו שיש נחת אל השכינה הקדושה מן רוחות הצדיקים, העולים אליה למ"ן, והיא קרבה לקבל הרוח של הצדיק ונהנית ממנו, משום שאותו הרוח הוא נמשך ממנה. כך אלו הצבאות המתפשטים מפני שור, נהנים מצד היסוד שלהם שהוא פני שור, ונהנים מאותו הלבוש הנקרב ליסודם, שהוא הקרבן, כי הרוח של הקרבן הוא מן לבוש של הרוח שלהם. ומשום זה נהנים מהם.

תקלו) **פני נשר אתפשט** וכו': פני נשר מתפשט ממנו רוח לעופות, שהרוח שבעופות נמשך מפני נשר. ונשר הוא בב' צדדים הוא

בימין

תקלז) מכל סטר דכיא, לא אתקריב אלא יונה ותורים, דאינון בקשוט לזווגייהו, *) מכל שאר עופין. והם נרדפין, ולא רודפין. ומהימנא דא לדא, נוקבא לבר זוגו. וע"ד קרבנא מנייהו. ונחתי ומתקרבי אינון רוחין קדישין, ואתהניין מיסודא ועקרא דלהון.

תקלח) ואי תימא, היך אתפשט זעיר מהאי יונה, או ש) משפנינא דא, לכמה סטרין חיילין דלית לון שיעורא. או מן בעירא חדא אוף הכי. ת"ח. חד שרגא דקיק דליק, אתמלייא מניה כל עלמא. תו אעא דקיק, אדליק לרברבא.

תקלט) עד הכא קרבנא מתרין סטרין דחקיקין בכסא. השתא אית למשאל, ד' דיוקנין אינון, דחקוקין בכסא, מ"ט לית קרבנין מאחרנין. אלא ודאי מכלהו ט אית קרבנא. אריה חקוק בכורסייא, בשעתא דקרבנא שלים, אריה נחית ועאל באשא, ואכיל ואתהני מתמן. אדם חקוק בכורסייא, אדם עקרא דכלא, ומקריב תמן רוחיה ונשמתיה, ואדם עלאה אתהני מאדם תתאה, וכל זינא אתקריב לזיניה, ואתהני מניה מדיליה ממש, ומיסודא דיליה.

תקמ) ואי תימא, הא אריה דלית ליה יסודא לתתא בההוא קרבנא. אריה כליל בכלהו, דהא לימינא הוי, ובג"כ אכיל בכלהו, וכל שאר לא אכלין מזיניה, כ בגין דימינא הוא. הא כל ד' דיוקנין דחקוקין בכסא, מתקרבין

חלופי גרסאות

ח דליק. ס ל"ג אית. י מניה. כ ל"ג בגין.

דרך אמת ש) תרגום של תורים הוא שפנינא.

הסולם

מאמר

בימין ובשמאל, כי נשר הוא ת"ת, קו האמצעי הכולל ימין ושמאל. וז"ס ועוף יעופף, המורה על ב' רוחות. ומשום כך מתפשט ויורד קרבן העוף מימין ומשמאל. כי קרבן בהמה אינו אלא מפני שור, שהוא שמאל כנ"ל. וקרבן העוף הוא מפני נשר הכולל ב' הקוין.

תקלז) **מכל סטר דכיא** וכו': מכל צד הטהור שבעוף, לא נקרב אלא יונה ותורים, משום שהם באמת לבני זווגם יותר מכל שאר העופות. והם נרדפים ואינם רודפים, ונאמנים זה לזה, הנקבה לבן זוגה, וע"כ הקרבן מהם. ויורדים ומתקרבים אלו רוחות הקדושות, ונהנים מיסוד ועיקר שלהם. כנ"ל.

תקלח) **ואי תימא היך** וכו': ואם תאמר, איך נתפשט המעט העולה מן היונה או מן התור, לכמה צדדים וצבאות של מעלה שאין להם שיעור. או העולה מבהמה אחת, גם כן יש לשאול כן. ומשיב, בוא וראה. נר אחד דק דולק, כל העולם מתמלא אור ממנו. ועוד. עץ דק מדליק עץ הגדול. וכבר נתבאר ענין זה,

(דפו"י דף ר"מ ע"ב *) דף רמ"א ע"א)

על פי הגורל

איך העלאת מ"ן של האדם מזין כל העולמות עליונים, לעיל (במראות הסולם אות א' ולעיל בפלחה"ק אות קס"א).

תקלט) **עד הכא קרבנא** וכו': עד כאן נתבאר הקרבן, מב' צדדים החקוקים בכסא, דהיינו מפני שור, לבהמה. ומפני נשר לעוף. עתה יש לשאול, הרי ד' צורות הן, החקוקות בכסא, מהו הטעם שאין קרבן מצורות האחרות. ומשיב. אלא ודאי שיש קרבן מכולם. כי האריה החקוק בכסא, בשעה שהקרבן שלם, יורד האריה ונכנס באש, ואוכל ונהנה משם. והאדם החקוק בכסא, הנה אדם הוא עיקר הכל, ומקריב שם לפני אדם, שהוא מלכות, את רוחו ונשמתו, ואדם העליון נהנה מאדם התחתון. וכל מין קרב למינו, ונהנה ממנו משלו ממש, ומן היסוד שלו.

תקמ) **ואי תימא הא** וכו': ואם תאמר, הרי אריה אין לו יסוד למטה באותו קרבן. כי פני שור יש לו יסוד למטה, בבהמות. פני נשר יש לו יסוד למטה, בעופות. פני אדם יש

לקרבנא, ובג"כ הוי קרבנא שלים. וכד אתהנון ל מעקרא ויסודא דלהון, כדין נחת רוח לאדלקא בוצינין עלאין.

תקמא) כהני וליואי וישראלי, מ יהבי יסודא ועקרא לאינון דרגין עלאין דלהון. וכל דרגא יהיב ליסודיה ד' דיוקנין דכורסייא בקדמיתא. כדאמרן זינא לקבל זיניה, ומתקרבי אינון בקדמיתא זינא לזיניה. פני שור כלהו פנים דמתפשטן לאינון זינין כדקאמרן, כלהו מתקרבי לעקרא ויסודא דלהון. פני נשר, כדאמרן. פני אריה, כדאמרן. פני אדם, דמקריב רוחיה ונשמתיה מתקריב לגבי אדם עלאה.

תקמב) כהנא דמיחד שמא קדישא, מתקרב לגבי כהנא עלאה. ההוא דעאל לבית קדש הקדשים. ואתקריב דא, ואדליק בתקוניה בנהירו נ דאנפין, לקדמות כהנא דלתתא. ליואי די מנגני בחדוה, ההוא סטרא דלהון חדי, ואנהיר אנפין. ס ישראל ע דקריב, דקיימו על קרבנא בצלותא, דהא צלותא על כלא הוה. אתער לגבייהו ישראל פ סבא, צ סתמא קדישא, ואנהיר אנפין.

תקמג) כל זינא לזיניה, וכל מלה בתר יסודא דיליה אזלא ק ואתערו דרגין תתאין לדרגין עלאין, ואע"ג דכלהו מתערין, ר ואתערו דרגין דחקיקין בכסא,

חלופי גרסאות

ל מוסיף אתהנון מעקרא. מ אינון. נ דאתון. ס דישראל. ע דקיימו ול"ג דקריב; דקריב ול"ג דקיימו. פ עלאה. צ חוטמא. ק ואתער דרגין תתאין ועלאין. ר ל"ג ואתערו.

הסולם

מאמר הקרבנות

לו יסוד למטה, ברוח ונפש של אדם המקריב. אבל אריה אין לו שום יסוד למטה. ומשיב. **אריה כלול בכולם, כי הוא לימין** שהוא חסד, וחסד כולל את כולם. **ומשום זה הוא אוכל בכולם** שהם למטה ממנו, **וכל השאר** שור נשר אדם **אינם אוכלים ממינו, משום שהוא ימין** והוא גבוה מהם. **הרי שכל ד' צורות החקוקות בכסא מתקרבות אל הקרבן. ומשום זה הוא קרבן שלם. וכשהם נהגים מעיקר ומיסוד שלהם, אז יורד רוח להדליק נרות העליונים.** דהיינו שנעשה זווג ז"א ומלכות.

תקמא) **כהני וליואי וישראלי** וכו': כהנים לוים וישראלים נותנים יסוד ועיקר למדרגות עליונות שהם נמשכים מהן, וכל מדרגה נותנת ליסודה של מעלה. **בתחילה, ד' צורות הכסא, כמו שאמרנו** בדבור הסמוך, **שכל מין הוא כנגד מינו, והם מתקרבים תחילה מין למינו. פני שור, כל הפנים,** דהיינו הצבאות והמחנות, **המתפשטים לאלו המינים שאמרנו, כולם מתקרבים לעיקר ויסוד שלהם,** פני שור. וכן, **פני נשר כמו שאמרנו,** וכן **פני אריה כמו שאמרנו, וכן פני אדם המקריב, שרוחו ונשמתו נקרבים לאדם העליון,** שהוא מלכות.

(דפו"י דף רמ"א ע"א)

תקמב) **כהנא דמיחד שמא** וכו': **הכהן** המיחד על הקרבן **את השם** הקדוש, **נקרב לכהן העליון,** שהוא חסד דז"א, **אותו הנכנס לבית קדש הקדשים,** שהוא יסוד המלכות, **וזה מתקרב לה,** ומדליק נרות המלכות, **בתקונו בהארת הפנים, כנגד הכהן שלמטה** המקריב הקרבן. **הלויים. המנגנים בשמחה,** בהקרבת הקרבן, **אותו הצד שלהם,** שהוא גבורה דז"א, שמח, ומאיר פנים. **ישראל,** המקריבים, העומדים על הקרבן בתפלה, **כי התפלה היתה על כל הקרבנות,** מתעורר אליהם **ישראל סבא** המתום הקדוש, ומאיר פנים.

תקמג) **כל זינא לזיניה** וכו': **כל מין** נקרב אצל מינו, וכל דבר הולך אחר יסוד שלו שלמעלה, **המדרגות התחתונות מעוררות למדרגות העליונות,** ואע"פ שכולם מתעוררים, **והמדרגות החקוקות בכסא,** שהם ד' חיות, **מתעוררות להמדרגות שבארץ,** שהן היסוד שלהם, דהיינו פני שור לבהמות פני נשר לעופות כנ"ל, **וכן אלו מדרגות עליונות** הנסתרות שכולן מתעוררות ומתקרבות לסעודה של הקרבן, **ומתעדנים, אבל אין רשות לאחד**

מהם

לגבי דרגין דארעא, יסודא דלהון. ואינון דרגין עלאין דמטמרן, כלהו ש מתערי ומתקרבי לסעודתא, ומתעדני. אבל לית רשו לחד מנייהו למיכל, לא לדרגי עלאי, ולא לדרגי תתאי, ולמתהני שום הנאה, ולא לאושיט ידא בקרבנא, עד דמלכא עלאה אכיל ואתהני, ויהיב לון רשו.

תקמד) לבתר ת דיהב לון רשו, כל חד וחד אתהני א ואכיל. והיינו דכתיב ג) אריתי מורי עם בשמי, אלין אינון דרגין עלאין. מורי עם בשמי, אכלי ואתהני כדקא יאות. ב דא דרועא ימינא, בירכא שמאלא. אכלתי יערי עם דבשי, ג דא יעקב ברחל, דא אכילה כדקא יאות. שתיתי ייני עם חלבי, דא דרועא שמאלא, בירכא ימינא. הא כלהו ד דרגין עלאין, דאתהני בהו מלכא קדישא בקדמיתא. ודא מיכלא דיליה והנאה דיליה. עד הכא מיכלא דמלכא עלאה בקדמיתא.

מסורת הזוהר

ג) (שיר ה).

חלופי גרסאות

ש מתקרבי ול"ג מתערי. ת מוסיף כיון דיהב. א מוסיף ואכיל כדקא יאות. ב ל"ג דא דרועא ימינא בירכא שמאלא; והיינו דאמר ול"ג דא. ג ל"ג דא; מוסיף אכלי ואתהנו כדקא יאות עם דבשי דא. ד קרבנין.

הסולם

מאמר

מהם לאכול, לא למדרגות עליונות ולא למדרגות תחתונות, ולהנות שום הנאה, ולא להושיט יד אל הקרבן, עד שמלך העליון, שהוא ז"א, אכל ונהנה, ונותן להם רשות.

תקמד) **לבתר דיהב לון** וכו': **אחר** שנתן להם רשות כל אחד ואחד נהנה ואוכל. **והיינו שכתוב, אריתי מורי עם בשמי,** אלו **הם** מדרגות עליונות, דז"א, **מורי עם בשמי** אוכלים ונהנים כראוי, וזה יחוד זרוע הימין שהוא חסד, בירך שמאל, שהוא הוד. **אכלתי יערי עם דבשי,** זה יעקב ברחל, דהיינו היחוד דת"ת עם מלכות. זהו **אכילה כראוי.** כי רק כאן כתוב אכילה. **שתיתי ייני עם חלבי,** זהו **יחוד זרוע שמאל בירך הימין** דהיינו גבורה בנצח. **הרי כל המדרגות עליונות שנהנה מהם המלך הקדוש בתחילה.** וזהו **האכילה שלו והנאה שלו. עד כאן, מאכל מלך העליון תחילה.**

פירוש כי ג' מיני יחודים של חכמה וחסדים, חושב הכתוב. שהם יחוד הריח, ויחוד **האכילה, ויחוד השתיה. וכבר ידעת ההפרש בין ראש לגוף** (כנ"ל במראות הסולם אות ג'). **והנה יחוד הריח הוא בראש בחוטם ועיקרו חכמה, אמנם כיון שהוא הארת החכמה שבשמאל, אינו מקובל אלא ממטה למעלה, שה"ס נה"י דראש. וע"כ הריח, שה"ס שמאל שבו, ה"ס הוד,** ומתלבש **באור החסד דגוף.**

(דפו"י דף רמ"א ע"א)

הקרבנות

וז"ש, **מורי עם בשמי** וכו' **דא דרועא ימינא בירכא שמאלא. דהיינו חסד דגוף עם הוד** דראש. ויחוד האכילה הוא עיקרו חסדים, והוא בגוף. וה"ס יחוד הכולל של ז"א ומלכות. וז"ש, **אכלתי יערי עם דבשי דא יעקב ברחל,** דהיינו ז"א עם מלכות. **דא אכילה כדקא יאות,** כלומר שזהו זווג העיקרי של ז"א ומלכות. ויחוד השתיה הוא ג"כ בגוף, כמו האכילה, אלא שעיקרו חכמה דשמאל, והיינו דוקא שתיית היין, אבל שתית החלב הוא חסד. וכן המים. וז"ש, **שתיתי ייני עם חלבי דא דרועא שמאלא בירכא ימינא.** כי היין הוא שמאל דגוף, שהוא גבורה. והחלב הוא נצח של הגוף. ואל תתמה למה החסדים הם במדרגה נמוכה מן החכמה. כי בריח, החכמה בראש והחסדים בחסד דגוף. וכן בשתייה, **חחכמה** בגבורה, והחסדים בנצח. הוא, משום שהחכמה לא תוכל להיות עיקרית על החסד המלביש אותה, אלא אם כן, שהחסד הוא ממדרגה תחתונה ממנה. ולפיכך היחוד הוא, חכמה דהוד דראש עם חסד דגוף. וחכמה דגבורה דגוף עם החסד שבנצח דגוף. כי הימין שהוא החסד שהוא במדרגה אחת עם השמאל שהוא החכמה, הוא תמיד עליון וחשוב ממנו. כי החסד ה"ס כו"ח של המדרגה, והחכמה ה"ס בינה ותו"מ שחזרו להמדרגה. (כנ"ל ויקהל אות ק"ל בהסולם).

מכאן

תקמה) מכאן ולהלאה, יהיב רשו לד' דיוקנין דחקיקין בכורסייא, ולכל אינון דמתפשטן מנייהו, לאתהני ולמיכל. ה"ד, ה אכלו רעים שתו ושכרו דודים. אכלו רעים, אלין אינון ארבע דיוקנין דאמרן. שתו ושכרו דודים, כל אינון דמתפשטי מנייהו, וכלהו אכלי ומתפשטי, ואתהנון כדקא יאות, ואנהירו אנפין, ועלמין כלהו ו בחדוה, *) וכל חד וחד, בין דרגין עלאין, ובין דרגין תתאין, ביסודא דלהון מתקרבין ומתהנין. דא איהו רזא וסתרא דקרבנא כדקא חזי.

תקמו) אתו ר' אלעזר ור' אבא ושאר חברייא, ואשתטחו קמיה. א"ר אבא, אלמלא לא אתמסר אורייתא בטורא דסיני, אלא דאמר קב"ה, הא בר יוחאי אורייתא וסתרין דילי, דיי לעלמא. ווי כד תסתלק מן עלמא. מאן ינהיר בוצינין דאורייתא, כלא יתחשך מההוא יומא. דהא עד דייתי מלכא משיחא, לא ליהוי דרא כדרא דא, דר"ש שרי בגויה.

תקמז) אמר ר"ש, על רזא דא, אסיר ליה לב"נ לטעום כלום, עד דייכול מלכא עלאה, ומה איהו. צלותא. צלותא דב"נ, כגוונא דא, בקדמיתא, מזמנין לדיוקנין דחקיקין בכורסייא, על אינון בריין, דמתפשטי רוחין דלהון, על עופי ובעירי, לקרבנא בריין דרוחא דלהון יסודא בהאי עלמא מנייהו, והיינו ד) מה רבו מעשיך יי', ז דהא בריין דאתחזיין לקרבנא ח רוחא דילהון, מתפשט עלייהו ארבע דיוקנין, מזמנן על ט קרבנין אלין. והיינו דקאמרן, והאופנים וחיות הקדש, וכל אינון חיילין אחרנין דקא מתפשטי מנייהו.

מסורת הזהר

ד) (תהלים קד) תולדות ב צ"ג.

חלופי גרסאות

ה ל"ג אכלו רעים. ו בחדו. ז דא. ח דרוחא. ט בריין.

הסולם

מאמר

תקמה) **מכאן ולהלאה יהיב** וכו': מכאן ולהלאה נותן המלך שהוא ז"א, **רשות לד' צורות החקוקות בכסא, ולכל אלו המתפשטים** מהן, **להנות ולאכול.** ז"ש **אכלו רעים,** אלו הם ארבע צורות שאמרנו, אריה שור נשר אדם, **שתו וישכרו דודים,** היינו כל אלו המתפשטים מהם. וכולם אוכלים ומתפשטים ונהנים כראוי זפניהם מאירים. וכל העולמות הם בשמחה, יכל אחד ואחד, בין במדרגות עליונות ובין במדרגות תחתונות מתקרב אל יסוד שלו, דהיינו כל אחד אל הבחינה. שכנגדו, חסד לפני אריה, וגבורה לפני שור וכו'. ונהנים. זה הוא סוד וסתר של הקרבן כראוי.

תקמו) **אתו ר' אלעזר** וכו': **באו ר"א** זר' **אבא** ושאר **החברים** ונשתטחו לפניו, לפני ר"ש, **אמר ר' אבא, אם לא היתה נמסרת התורה**

(דפו"י דף רמ"א ע"א * דף רמ"א ע"ב)

הקרבנות

בהר סיני, **אלא שאמר הקב"ה, הנה בן יוחאי,** שימסור לכם **התורה** וסודות **שלי, היה די לעולם.** אוי כאשר תסתלק מן העולם, מי יאיר אז נרות התורה, הכל יהיה נחשך מיום ההוא. כי עד שיבא מלך המשיח לא יהיה דור, כדור הזה שר"ש שרוי בתוכו.

תקמז) **אמר ר"ש על** וכו': **אמר ר'** שמעון, **על סוד הזה** הנ"ל (שבאות תקמ"ד) **אסור לו לאדם לטעום כלום עד שיאכל מלך העליון.** ומה היא אכילתו. היא **תפלה.** שהיא במקום קרבן. **תפלתו של האדם היא כעין זה** שאמרנו למעלה בקרבן (מאות תקל"ג והלאה) **בתחילה מזמינים לד' צורות החקוקות בכסא** שהן ישרו **על אלו הבריות, על העופות והבהמות, שרוחות** של ד' החיות **מתפשטים עליהם שיהיו לקרבן,** שהם בריות שיסוד הרוח שלהם בעולם הזה הוא מהן, מד' החיות (כנ"ל אות תקל"ד **ותקל"ט**

תקמח) ולבתר כהנא רבא · דקא מייחד שמא קדישא, היינו אהבת עולם אהבתנו וכו׳. יחודא דקא מייחד, היינו ה) שמע ישראל י״י אלהינו י״י אחד. ולבתר ליואי, דקא מתערי לנגונא, היינו ו) והיה אם שמוע וגו׳, השמרו לכם פן יפתה וגו׳. דא נגונא דליואי, בגין כ לאתערא סטרא דא, בקורבנא דא. ולבתר ישראל, דא אמת ויציב ונכון, ישראל סבא דקיימא על קרבנא, ך דאיהי י׳ דרגין עלאין פנימאין דכלא, קיימא על פתורא.

תקמט) אבל לית רשו לחד מנייהו למיכל, ולאושיט ידא לקרבנא, עד דמלכא עלאה אכיל. והיינו ג׳ ראשונות, וג׳ אחרונות. כיון דאיהו אכיל, יהיב רשו לד׳ דיוקנין, ולכל אינון סטרין דמתפרשן מנייהו, למיכל.

תקנ) כדין אדם, דאיהו דיוקנא דכליל כל שאר מ דיוקנין, מאיך ח) ונפיל על אנפוי, ומסיר גרמיה ורוחיה לגבי אדם נ דלעילא, דקיימא על אינון דיוקנין, ס דכליל כל דיוקנין, לאתערא ליה עליה כדקא חזי, והיינו ז) אליך י״י נפשי אשא, ע לאתערא דיוקנין אחרנין, וכל אינון דמתפשטי מנייהו. פ והיינו ח) יביעו. ירננו. יאמרו. ידברו. צ וכלהו אכלין ואתהניין כל חד וחד כדקא חזי ליה.

מסורת הזהר

ה) (דברים ו) בא סז צ״ס. ו) (שם יא) הקסה״ז קפו צ״א תק״ח קיט ט״ד שכ״ט. ז) (תהלים כה) לך סז צ״א. ח) (שם קמה) הקסה״ז פט צ״א.

חלופי גרסאות

י ל״ג דקא. כ לאסתרא סתרא; לאתעדא סטרא. ל עלאה הא דרגין. מ ל״ג דיוקנין. נ דחקיק ול״ב דלעילא דקיימא. ס ל״ג דכליל כל דיוקנין. ע תלת. פ מוסיף תהלה לדוד והיינו. צ כלהו.

דרך אמת ח) תרומה קכט ע״א (דפו״י)

הסולם

מאמר הקרבנות

ותקל״ט) והיינו מה רבו מעשיך ה׳. כי הבריות שהרוח שלהם ראוי לקרבן, מתפשט עליהם ד׳ צורות שבכסא, המזומנים על קרבנות אלו. דהיינו שאנו אומרים, והאופנים וחיות הקודש, שה״ס ד׳ חיות שבכסא, וכל אלו צבאות אחרים המתפשטים מהן. שמקשרים בהן הרוח של בהמות ועופות הראוים להקרבה.

תקמח) **ולבתר כהנא רבא** וכו׳; ואח״כ **הכהן** הגדול המיחד שם הקדוש (כנ״ל בקרבן אות תקל״ב) והיינו, אהבת עולם אהבתנו וכו׳, שאהבה, ה״ס החסד מדתו של הכהן. **היחוד** שהכהן מיחד, **היינו שמע ישראל ה׳ אלקינו ה׳ אחד.** ואח״כ **הלוים** (כנ״ל אות תקל״ב) **שהם** מתעוררים לנגן, **והיינו והיה אם שמוע וגו׳ השמרו לכם פן יפתה וגו׳,** שפרשה זו היא כנגד השמאל שהוא גבורה, **שזה זמר הלוים,** כלומר שזמירות הלוים הן משמאל, **כדי לעורר** צד הזה, צד השמאל, **בקרבן הזה,** כלומר בהתפלה שהיא במקום קרבן. **ואח״כ ישראל** (כנ״ל אות תקל״ב) **והיינו אמת ויציב ונכון,**

(דסו״י דף רמ״א ע״ב)

הרומז על ישראל סבא העומד על הקרבן, שהוא עשר מדרגות עליונות פנימיות הכל דהיינו ע״ס הנמצא על השלחן. שהם, אמת ויציב ונכון וקים.

תקמט) **אבל לית רשו** וכו׳: אבל אין רשות לאחד מהם לאכול ולהושיט יד אל הקרבן, דהיינו התפלה, **עד** שמלך העליון, שהוא ז״א, **אוכל, והיינו ג׳ ראשונות וג׳ אחרונות** שבשמונה עשרה, ששם הוא זווג ז״א ומלכות. שה״ס אכילת המלך. **כיון שהוא אכל,** נותן **רשות, לד׳ צורות,** דהיינו ד׳ חיות שבכסא, **ולכל אלו הצדדים המתפשטים מהן, שיאכלו.**

תקנ) **כדין אדם דאיהו** וכו׳: **אז אדם,** שהוא צורה הכולל כל שאר הצורות, **משפיל** ונופל **על פניו ומוסר עצמו ורוחו אל אדם שלמעלה,** (כנ״ל בקרבן אות תקל״ט) **העומד** על אלו הצורות, הכולל כל הצורות, **שיתעורר אליו כראוי. והיינו** לומר, **אליך ה׳ נפשי אשא. לעורר צורות אחרות** וכל **המתפשטים מהן. והיינו שאומרים** בתהלה לדוד, **יביעו ירננו יאמרו**

תקנא) מכאן ולהלאה לימא ב״נ עאקו ק דלביה, הה״ד ס) יענך יי׳ ביום צרה. ר כעוברתא דיתבא בעאקו, לאתהפכא כלהון סניגורין עליה דב״נ. וע״ד כתיב י) אשרי העם שככה לו וגו׳.

תקנב) ר״ש הוה אזיל לטבריא, פגע ביה אליהו, א״ל שלמא עליה דמר. ש א״ל ר״ש, במאי קא עסיק קב״ה ברקיעא. א״ל בקרבנות עסיק, ואמר מלין חדתין משמך, זכאה אנת, ואתינא לאקדמא לך שלם, ומלה חדא בעינא למשאל מנך, לאסכמא. במתיבתא דרקיעא שאלתא שאילו, עלמא דאתי ליה ביה אכילה ושתיה, והא כתיב כ) באתי לגני אחותי כלה וגו׳, אכלתי יערי עם דבשי וגו׳. מאן דלית ביה אכילה ושתיה, איהו אמר אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי.

תקנג) אר״ש, וקב״ה מאי קא אתיב לון. א״ל, אמר קב״ה, הא בר יוחאי יימא. ואתינא למשאל מנך. אר״ש, כמה חביבו חבב קב״ה לכנסת ישראל, ומסגיאו דרחימו דרחים לה, שני עובדוי ממה דהוא עביד. ת דאע״ג דלאו אורחוי במיכלא ומשתייא, בגין א רחימותא, אכיל ושתה. הואיל ואתי לגבה, עביד רעותה. כלה עיילת לחופה, ובעת למיכל, לית דין דייכול חתנה בהדה, אע״ג דלאו ארחיה למעבד הכי. הה״ד באתי לגני אחותי כלה. הואיל ואתינא לגבה, ולמיעל בהדה לחופה, *) אכלתי יערי עם דבשי ב וגו׳.

מסורת הזהר

ס) (שם כ) משפטים קנ אות תעג ח״ג רמט: שז: ת״ז תכ״ב סז: ז״ח נו ט״ג שי״ח. י) (שם קמד) הקסה״ז נ צ״ג כ) (שיר ה) ויצא קמא צ״א.

חלופי גרסאות

ק דיליה; דיליה ביה. ר מוסיף עאקו כעוברתא. ש ל״ג א״ל ר״ש. ת ואע״ג. א רחימותיה. ב ל״ג וגו׳.

הסולם

מאמר

יאמרו ידברו. שסובב על הצורות המתפשטות מהן. וכולם אוכלים ונהנים מן התפלה כל אחד כראוי לו. (ועי׳ במראות הסולם לעיל שנתבאר באורך כל ענין עלית התפלה למ״ן ואין מתקבלת למעלה וכו׳ ואין צורך להאריך כאן).

תקנא) מכאן ולהלאה לימא וכו׳: מכאן ולהלאה יאמר אדם צרות לבו. ז״ש יענך ה׳ ביום צרה, כמו מעוברת היושבת בחבליה, כדי שכולם יתהפכו להיות מליצי יושר על האדם. וע״כ כתוב, אשרי העם שככה לו.

תקנב) ר״ש הוה אזיל וכו׳: ר׳ שמעון היה הולך. לטבריא, פגש בו אליהו. א״ל, שלום לאדוני. אמר לו ר״ש, במה עוסק הקב״ה ברקיע. אמר לו, בקרבנות הוא עוסק, ואימר דברים חדשים משמך, אשרי אתה. ובאתי להקדים לך שלום. ודבר אחד רציתי לשאול ממך שתיישב לי. בישיבה של הרקיע שאלו שאלה. עולם הבא אין בו אכילה ושתיה, והרי

(דפו״י דף רמ״א ע״ב *) דף רמ״ב ע״א)

הקרבנות

כתוב, באתי לגני אחותי כלה וגו׳ אכלתי יערי עם דבשי וגו׳. מי שאין בו אכילה ושתיה, הוא יאמר אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי.

תקנג) אר״ש וקב״ה מאי וכו׳: א״ר שמעון, והקב״ה מה השיב להם. אמר לו, הקב״ה אמר, הרי בן יוחאי יש, יאמר. ובאתי לשאול ממך. א״ר שמעון, כמה חביבות חיבב הקב״ה את כנסת ישראל ומרוב האהבה שאהב אותה, שינה מעשיו ממה שדרכו לעשות, כי אע״פ שאין דרכו באכילה ושתיה, עכ״ז בשביל אהבתה, אכל ושתה. כי כיון שבא אליה עשה רצונה. כלה הנכנסת לחופה, ורוצה לאכול, אינו דין שיאכל החתן שלה עמה, אע״פ שאין דרכו לעשות כך. ז״ש, באתי לגני אחותי כלה. כיון שבאתי אצלה ללכת עמה לחופה, אכלתי יערי עם דבשי וגו׳.

וילפינן

תקנד) וילפינן מדוד, דזמין לקב"ה, ושני עובדוי ממה דארחוי דקב"ה, זקב"ה קביל ועביד רעותיה. זמין למלכא ומטרוניתא בהדיה, הדא הוא דכתיב ע) קומה יי' למנוחתך אתה וארון עוזך. מלכא ומטרוניתא כחדא, בגין דלא לאפרשא לון, שני מאנין, ושני עובדין דמלכא.

תקנה) ההי"ד, מ) כהניך ילבשו צדק וחסידיך ירננו בעבור דוד וגו', כהניך ילבשו צדק, לוייך מבעי ליה, דהא צדק מסטרא דליואי ג איהו. וחסידיך ירננו, לוייך ירננו מבעי ליה, דהא רנה וזמרה בליואי נינהו, ואיהו שני ואמר, ד כהניך וחסידיך, דאינון מסטרא דימינא.

תקנו) א"ל קב"ה, דוד לאו אורח דילי הכי. אמר דוד, בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחך. תקונא דאנא תקינת, לא תשנה ליה. א"ל, דוד, הואיל זמינת לי, אית לי למעבד רעותך, ולאו רעותי. וילפינן מהאי, אורחא דעלמא, דמאן דמזמן לאחרא, ההוא דאתי לגביה, אית ליה למעבד רעותיה, אע"ג דלאו אורחיה בכך.

תקנז) כך נ) ויקח מאבני המקום וגו', הואיל ואתא חתן לגבי כלה, אע"ג דלאו אורחיה למשכב. אלא בכרים וכסתות, ואיהי יהבה ליה אבנין למשכב, כלא יקבל ברעותא דלבא. ההי"ד, וישכב במקום ההוא, על אינון אבנין, אע"ג דלאו ה אורחיה בכך.

תקנח) אוף נמי הכא, אכלתי יערי עם דבשי אע"ג דלאו ארחוי בכך, בגין

מסורת הזהר

ע) (תהלים קלב) ויצא כא צ"ב. מ) (שם) ויצא כב צ"א.
נ) (בראשית כח) ב"ב קלו צ"א.

חלופי גרסאות

ג נינהו. ד ל"ג כהניך. ה אורחוי.

הסולם

מאמר

תקנד) **וילפינן מדוד דזמין** וכו': ואנו למדים מדוד, שהזמין את הקב"ה, ושינה מעשיו ממה שהיה דרכו של הקב"ה, והקב"ה קיבל ועשה רצונו. כי הזמין המלך והמלכה עמו. ז"ש קומה ה' למנוחתיך אתה וארון עוזך. דהיינו המלך ומלכה יחד, וכדי שלא להפריד ביניהם שינה הכלים ושינה המעשים של המלך.

תקנה) **ההי"ד כהניך ילבשו** וגו': **זה** שכתוב, כהניך ילבשו צדק וחסידיך ירננו בעבור דוד וגו'. **כהניך** ילבשו צדק, **לוייך** ילבשו צדק היה צריך לומר כי צדק הוא מצד הלוים. דהיינו מלכות מבחינת השמאל נקראת צדק. ושמאל הוא בחינת הלוים. **וחסידיך ירננו**, לוייך ירננו היה צריך לומר, כי רינה זמרה הן מצד הלוים, דהיינו מצד שמאל, והוא שינה ואמר כהניך וחסידיך, שהם מצד ימין.

(דפו"י דף רמ"ב ע"א)

הקרבנות

תקנו) **א"ל קב"ה דוד** וכו': אמר לו הקב"ה, דוד, אין דרכי כך. אמר דוד, בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחך. התקון שאני תקנתי, לא תשנה אותו. אמר לו הקב"ה, דוד, כיון שהזמנת אותי יש לי לעשות רצונך, ולא רצוני. ולמדים מזה, דרך העולם, שמי שמזמן אחר, ההוא שבא אליו יש לו לעשות רצונו אע"פ שאין דרכו בכך.

תקנז) **כך ויקח מאבני המקום** וגו': כיון שבא החתן אל הכלה, כי יעקב ה"ס ת"ת, ומקום ה"ס מלכות, שת"ת ומלכות ה"ס חתן וכלה, אע"פ שאין דרכו לשכב **אלא בכרים** וכסתות, והיא נתנה לו אבנים לשכב עליהם, יקבל הכל ברצון הלב. ז"ש וישכב במקום ההוא, על אלו האבנים, אע"פ שאין דרכו בכך.

תקנח) **אוף נמי הכא** וכו': **אף כאן גם** כן, אכלתי יערי עם דבשי, אע"פ שאין דרכו בכך, עשה זה בשביל אהבת הכלה. ועם כל זה רק בבית של הכלה ולא במקום אחר. במקומו

אינו

דחימו דכלה. ועכ״ד בביתא דכלה ולא באתר אחרא. באתריה לא אכיל ולא שתי, באתר דילה אכיל ושתי. הה״ד, באתי לגני. מלאכין דשדר קב״ה לאברהם, לא אכלו ולא שתו באתרייהו, בגין אברהם אכלו ושתו. א״ל, ר׳. חייך, מלה דא בעי קב״ה למימר, ובגין דלא למחזק טיבו לגרמיה, קמי כנסת ישראל, סליק מלה לגרמך, זכאה אנת בעלמא, דמארך ו משתבח בך לעילא. ועלך כתיב, ס) צדיק מושל יראת אלהים.

תקנט) ע) את קרבני לחמי לאשי וגו׳, ר׳ יודאי אמר, בקרבנא אית עשן, ואית ריח, ואית ניחח. עשן : אינון מארי דרוגזא. דכתיב, פ) כי אז יעשן אף יי׳. אינון אתהנון מעשן. ועשן רוגזא, בחוטמא איהו. ריח : אינון דאקרון תפוחין. אמר ר׳ אבא, כתפוחים. הה״ד, צ) וריח אפיך כתפוחים.

תקס) ק) את הכבש אחד תעשה בבקר. מאי בבקר. דא בקר דאברהם. דכתיב, ר) וישכם אברהם בבקר. מנלן דהאי בקר דאברהם הוא. א״ר אלעזר, מהכא, ש) הבקר אור. בקר אור לא כתיב, אלא הבקר אור, ודא אור קדמאה, דברא קב״ה בעובדא דבראשית, וע״ד תעשה בבקר, בבקר דאשתמודעא. ולקבל

מסורת הזהר — חלופי גרסאות

ס) (ש״ב כג) הקסה״ז קלג צ״ג. ע) לעיל אות תקכב צ״מ. פ) (דברים כט) לעיל אות רג צ״ל ת״ז תע״ג קכב. צ) (שיר ז) לעיל אות רג צ״ג ח״ג רפג. רצד. ת״ז תי״ג כט. ק) חיי שרה עז צ״ב. ר) (בראשית כב) ויצא קמה צ״א. ש) (שם מד) לעיל אות תצח צ״ה.

הסולם

מאמר — הקרבנות

אינו אוכל ואינו שותה במקום שלה אוכל ושותה. ז״ש, באתי לגני. דהיינו גן עדן שהוא מקום של המלכות. וכן המלאכים ששלח הקב״ה אל אברהם לא אכלו ולא שתו במקומם, ובשביל אברהם אכלו ושתו. א״ל אליהו, רבי, חייך, דבר זה רצה הקב״ה לומר, וכדי שלא להחזיק טובה לעצמו לפני כנסת ישראל, העלה הדבר אליך. אשרי אתה בעולם, שרבונך משתבח בך למעלה. ועליך כתוב, צדיק מושל יראת אלקים.

פירוש המאמר. ז״א דבוק תמיד למעלה בבינה שה״ס עולם הבא, שאין בו אכילה ושתיה, כי אכילה ושתיה, ה״ס מוחין דחכמה מלובשים בחסדים (כנ״ל אות תקמ״ד) ונודע שאין החכמה מתגלה אלא במלכות ולא בשום ספירה אחרת שלמעלה ממנה (כנ״ל ב״א דף רע״ו ד״ה ועוד כמה) נמצא, שאין אכילה ושתיה אלא במלכות. וז״ש (באות תקנ״ג) **דאע״ג דלא אורחוי במיכלא ומשתייא**, כי אין מוחין דחכמה נגלים בז״א, אלא חסדים בלבד, **הואיל ואתי לגבה עביד רעותה**, כיון שבא ומתיחד עם המלכות הרי נכלל גם ז״א במוחין דאכילה ושתיה כמו

(דפו״י דף רמ״ב ע״א)

המלכות. וז״ש, (באות תקנ״ח) **ועכ״ד בביתא דכלה ולא באתר אחרא.** כי אין גילוי החכמה במקום אחר חוץ ממקומה. וז״ש **באתריה לא אכיל ולא שתי** וכו׳ שבמקום ז״א, אין המוחין דאכילה ושתיה נגלים.

תקנט) **את קרבני לחמי לאשי** וגו׳ : ר׳ יודאי אמר, בקרבן יש עשן, ויש ריח, ויש ניחח. עשן הם בעלי הרוגז, שכתוב, כי אז יעשן אף ה׳, והם בעלי הרוגז, **נהנים מעשן.** ועשן פירושו רוגז בחוטם (עי׳ לעיל אות ר״ג). **ריח הם אותם הנקראים תפוחים א״ר אבא כתפוחים,** ז״ש **וריח אפך כתפוחים.** (עי׳ באד״ר אות קע״א).

תקס) **את הכבש אחד תעשה בבקר :** מהו בבקר. זה הוא בקר של אברהם. דהיינו אור החסד. שכתוב, **וישכם אברהם בבקר.** מאין לנו שבקר הזה הוא של אברהם. א״ר אלעזר, מכאן, כי כתוב, הבקר אור. בקר אור לא כתוב, אלא הבקר אור עם ה׳ הידיעה, כי זה הוא אור הראשון שברא הקב״ה במעשה בראשית

בקר דאברהם, אתקריב קרבנא דא. קרבן דבין הערבים, דא יצחק, ולקבל ערב דיצחק אתקריב. מנלן. דכתיב ת) ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב. וערב דיצחק הוא, והא אוקימנא.

רעיא מהימנא

תקסא) פקודא דא להקריב מנחה בכל יום, ז ולהקריב קרבן מוסף שבת. ואבתריה להסדיר לחם ח הפנים ולבונה. וקרבן מוסף בראש חדש. בוצינא קדישא, בכל יומא צריך לשדורי דורונא למלכא בידא דמטרוניתא. אי איהי ברשו בעלה, צריך תוספת, כגון מוסף בשבת ובראש חדש, ומוסף דכל יומין טבין.

תקסב) דאיהי ט רשות היחיד דיליה ועמודא דאמצעיתא איהו בעלה דהאי רשות. ויעקב י דתקן צלותא דערבית, איהו דרגא דיליה כ דעמודא דאמצעיתא. בגין דא אוקמוה מארי ל מתניתין, תפלת ערבית רשות, דאף על גב מ דבגלותא דדומה ללילה, דשלטין תמן סמאל ונחש, וכל ממנן דאכלוסין דיליה, ושכינתא נחתת בגלותא עם ישראל, איהי ברשו דבעלה אשתכחת, הדא הוא דכתיב, נ) אני יי' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן.

תקסג) ובגין דא ב) ויפגע במקום, לית פגיעה, אלא פיוסא. כגון ג) אל

מסורת הזהר

ת) (שם כד) בא מה צ"א. א) (ישעיה מב) יתרו קד צ"ו. ב) (בראשית כח) ב"א קסו צ"ב. ג) (רות א) ת"ז תל"א עה: ז"ח עה ט"ג של"ד פב ט"ב של"ג.

חלופי גרסאות

ז ואבתריה: ל"ג ולהקריב מוסף שבת. ח ל"ג הפנים; מוסיף לחם הפנים. ט ברשות היחיד דילה. י תקן. כ עמודא. ל מוסיף מתניתין במתניתין. מ דגלותא.

הסולם

מאמר

בראשית. וע"כ כתוב, תעשה בבקר, דהיינו בבקר הידוע, כי כנגד בקר דאברהם נקרב קרבן הזה. קרבן של בין הערבים, הוא כנגד יצחק, ונקרב כנגד ערב דיצחק שהוא אור הגבורה שהיא דין, מאין לנו זה. שכתוב, ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב, שהוא ערב דיצחק. וכבר העמדנו.

רעיא מהימנא

תקסא) פקודא דא להקריב וכו': מצוה זו היא להקריב מנחה בכל יום, ולהקריב קרבן מוסף שבת. ואחריו, לסדר לחם הפנים, ולבונה, וקרבן מוסף בראש חדש. מאור קדוש. בכל יום צריכים לשלוח מתנה אל המלך, ז"א, בידי המלכה. ואם היא ברשות בעלה, דהיינו בזווג דגדלות עם ז"א, צריכים לתת תוספת, דהיינו המוסף בשבת, ובראש חדש והמוסף של כל הימים טובים.

תקסב) דאיהי רשות היחיד וכו': כי היא, המלכות, היא רשות היחיד שלו, של ז"א,

(דפו"י דף רמ"ב ע"א)

הקרבנות

ועמוד האמצעי, ז"א, הוא בעלה של רשות הזאת. ויעקב שתקן תפלת ערבית, המדרגה שלו היא של עמוד האמצעי, שהוא ז"א. משום זה העמידו בעלי המשנה, תפלת ערבית רשות, שהתפלה שהיא מלכות היא ברשות בעלה, שאע"פ שבגלות הדומה ללילה, שהוא זמן תפלת ערבית, ששולטים שם סמאל ונחש וכל הממונים של הגדודים שלו, והשכינה יורדת לגלות עם ישראל, עכ"ז היא נמצאת ברשות בעלה. ז"ש, אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן.

תקסג) ובגין דא ויפגע וכו': ומשום זה כתוב, ויפגע במקום. שאין פגיעה אלא פיוס והתרצות, כמו אל תפגעי בי. כנסת ישראל פייסה את ז"א שלא יזוז ממנה. כי הקב"ה, ז"א, הוא מקומו של עולם. מהו עולם. זו היא השכינה, כי תרגום עולם הוא עלמא, שהוא לשון עולמא, כש"א העלמה. דהיינו מלכות שהיא עלמה. ומה כתוב בו, וילן שם, שז"א נתפייס עמה ללון שם בגלות עם השכינה. ואם

תפגעי בי. נ כ"י ס פייסת ליה, דלא ע יזוז מינה, דקודשא בריך הוא איהו מקומו של עולם. מאי עולם. דא *) שכינתא. תרגום עולם, עלמא, לישנא דעולימא, כד"א העלמה. ומה כתיב ביה, ד) וילן שם, אתפייס עמה, למיבת תמן בגלותא עם שכינתא. ואי תימא דיעקב פייס לה, שפיר. ובגין דאיהי בכל ליליא, דאיהו גלותא, ברשו בעלה, אוקמוה תפלת ערבית רשות. ופירושא אחרינא, איהו תבן למיכל לבעירן חומריים בק"ו. נחתו מארי מתניתין, ואשתטחו קמיה, וחדי בהאי מלה, וקשרו לה בכמה קשרין דרזין סתימין. ואעטרו לה, וסליקו לה לגבי חברייא דאשתארו פ תמן.

תקסד) אמר רעיא מהימנא, בוצינא קדישא, בגין דא בשאר צלותין איהו חובה, דשטר חוב עלייהו, לסמכא צ לה בצדיק חי עלמין, דביה כל הסומך גאולה לתפלה, אינו נזוק בכל אותו יום. ובמאי סמיכת על יסוד. בדרועא ימינא. ה"ד, ה) חי י"י שכבי עד הבקר.

תקסה) כד מטי זמן צלותא דמנחה, בערב היא באה. ה"ד, ו) ותבא אליו היונה לעת ערב. בגין דמנחה שלוחה היא ק לאדוני, בגלותא דעשו, ז) והנה גם הוא אחרינו. ועוד לאדוני, ר דא איהו אדון כל הארץ, ודא צדיק, מתמן יוסף הצדיק, ח) בכר שורו ש הדר לו. דעתיד לנפקא מניה משיח בן אפרים. ובגיניה אתמר ט) והנה קמה אלמתי וגם נצבה והנה תסובינה אלמותיכם ותשתחוינה לאלומתי. ובצדיק, כל הכורע כורע בברוך.

מסורת הזהר

ד) (בראשית כח) ויצא א צ"ג. ה) (רות ג) משפטים קנב צ"ו. ו) (בראשית ח) שלח קנ צ"ס. ת"ז תכ"א נב: ת"ע קלו: תק"ח קב ט"א שמ"ב. ז) (שם לב). ח) (דברים לג) ויקרא עב צ"י. ט) (בראשית לז) מקץ מא צ"ב.

חלופי גרסאות

נ כי. ס פייס. ע יזני. פ ל"ג תמן. צ ליה. ק מוסיף לאדוני אדני מבעי ליה. ר מוסיף אדני [אדוני] לאדוני דא: דאיהו. ש ל"ג הדר לו.

הסולם

מאמר

תאמר אשר ויפגע במקום פירושו שיעקב פייס את המלכות (כנ"ל אות תקנ"ז) יפה הוא. אבל יש לפרש ג"כ, שהמלכות פייסא את יעקב, שהוא ז"א, שלא יזח ממנה בגלות כנ"ל. ומשום שהיא בכל לילה, שהיא בחינת גלות, ברשות בעלה, כנ"ל, העמידו תפלת ערבית רשות. שתפלה היא מלכות, ערבית היא גלות, שגם אז, המלכות ברשות בעלה. ופירוש אחר על תפלת ערבית רשות, דהיינו המפרש כפשוטו, שאין חובה להתפלל. הוא תבן למאכל בהמות חומריים, בקל וחומר. דהיינו קל להבין למי שהוא חומר גשמי. ולא לבעל שכל. ירדו בעלי המשנה ונשתטחו לפניו ושמחו בדבר הזה, וקשרו אותו בכמה קשרים של סודות סתומים. דהיינו שפרשו הדבר בכמה אפנים בסתרי תורה. והעטירו אותו, והעלוהו לשאר החברים שנשארו שם.

(דפו"י דף רמ"ב ע"א *) דף רמ"ב ע"ב)

הקרבנות

תקסד) **אמר רעיא מהימנא** וכו': ארע"מ, לר"ש, מאור קדוש, משום זה בשאר התפלות הוא חוב, כי שטר חוב הוא עליהם, לסמוך את המלכות בצדיק חי העולמים, שהוא יסוד. שבו אמרו, כל הסומך גאולה לתפלה אינו ניזוק בכל אותו היום. אשר גאולה היא יסוד ותפלה היא מלכות. ובמה היא נסמכת על יסוד, הייבו בזרוע ימין. שהוא חסד, ז"ש חי ה' שכבי עד הבקר. דהיינו עד שיאיר החסד הנקרא בקר (כנ"ל אות תק"ס).

תקסה) **כד מטי זמן** וכו': כשמגיע זמן תפלת המנחה, שה"ס בערב היא באה, דהיינו היחוד לפנות ערב. ז"ש, ותבא אליו היונה לעת ערב. כי היונה היא המלכות. משום שמנחה שלוחה לאדוני בגלות עשו. כי ערב ה"ס גלות. והנה גם הוא אחרינו. דהיינו

תקסו) **אמר בוצינא קדישא, רעיא מהימנא, בך אתמר** י) **ויקח משה את עצמות יוסף. בגין דגוף וברית חשבינן חד. ובג"ד עלך אתמר, והנה קמה אלומתי וגם נצבה. דכך תפלה מעומד. וכן כל הזוקף זוקף בשם. ובצדיק, כל הכורע כורע בברוך, והיינו ותשתחוינה לאלמתי. דאנת אחיד בימינא ובשמאלא, בגוף וברית. ולבתר תסתלק עלייהו לבינה, למפתח בה חמשין תרעין** ת **דחירו לישראל. לקיימא,** כ) **כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, ובג"ד צלותא דשחרית חובה, דערבית רשות.**

תקסז) **בערבית איהו השכיבנו, דשכיבת בין דרועי מלכא בגלותא. כד ייתי צפרא, פסח אחיד ביה** א **בימינא. אבל בדרועא שמאלא דיצחק, תשרי.** ל) **ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת, מן גלותא. ובגין דלא נפקי מסטרא דדינא, יעקב** מ) **שכל את ידיו, ושוי שור בימינא, אריה בשמאלא. ובג"ד** נ) **נאם**

מסורת הזהר

י) (שמות יג) ב"א קלז צ"ג. כ) (מיכה ז) **שמות** מב צ"ל. ל) (בראשית כד) חיי שרה נה צ"א. מ) (שם מח) להלן **אות** תרנא צ"ה. נ) (תהלים קי) ויחי רכא צ"ב.

חלופי גרסאות

ת **דחידו.** א **בימיניה.**

הסולם

מאמר

שז"א בא אחרינו לגאול אותה מו הגלות. **ועוד לאדוני, זהו, אדון כל הארץ, שזה צדיק,** דהיינו יסוד. **כי משם,** מבחינת הזווג המנחה שלעת ערב, נאמר על **יוסף הצדיק בכר שורו הדר לו.** כי יחוד המנחה הוא משליטת השמאל שנקרא ערב, וכיון שמנחה היא שלוחה לאדוני, ליסוד, שהוא יוסף, ע"כ נעשה גם יוסף בחינת בכור שור, שהוא קו שמאל. **שעתיד לצאת ממנו משיח בן אפרים.** כי משיח בן דוד הוא בחינת ימין, ומשיח בן אפרים הוא בחינת שמאל. **ובשבילו,** בשביל משיח בן אפרים, **נאמר, והנה קמה אלמתי וגם נצבה והנה תסובנה אלומותיכם ותשתחוינה לאלמתי.** כי משיח בן אפרים נקרא אלם בגלות. **ובצדיק אמרו, כל הכורע כורע בברוך.** וע"כ נאמר מצדו, ותשתחוינה לאלמתי, שהיא משיח.

תקסו) **אמר בוצינא קדישא** וכו': **אמר** המאור הקדוש, שהוא ר"ש, **רעיא מהימנא, בך נאמר, ויקח משה את עצמות יוסף. משום** שמשה הוא ת"ת, הנקרא גוף, ויוסף הוא יסוד, הנקרא ברית, **וגוף וברית אנו חושבים לאחד. ומשום זה נאמר עליך, והנה קמה אלמתי וגם נצבה** דהיינו המלכות הנקראת אל בגלות. **כי כך היא התפלה מעומד.** שהתפלה ה"ס מלכות. **וכן כל הזוקף זוקף בשם,** שהוא ת"ת דהיינו משה, וע"כ נאמר בו **קמה אלומתי. ובצדיק כל הכורע כורע בברוך** (כנ"ל אות (דפו"י דף רמ"ב ע"ב)

הקרבנות

ש"ו ע"ש) **והיינו ותשתחוינה לאלמתי. שמצד** ת"ת, הקימה למלכות, **ומצד** היסוד, ההשתחואה למלכות. **כי אתה אחוז בימין ובשמאל, בגוף וברית,** שהם ת"ת ויסוד והת"ת נוטה לימין, והיסוד נוטה לשמאל, **ואח"כ, תעלה עליהם אל הבינה, לפתוח בה חמשים שערי חרות לישראל.** דהיינו להמשיך מוחין הגדולים דחירות, **לקיים כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. ומשום זה, תפלת שחרית היא חובה,** ותפלת ערבית **היא רשות.**

פירוש. דהיינו **כמו שביאר** לעיל (אות תקס"ג) שתפלת ערבית רשות פירושו. **שהתפלה שהיא מלכות, בערבית שהיא בחינת גלות, היא ברשות בעלה. אבל אין חוב להמשיך לה חסדים, כי בגלות אי אפשר להמשיך חסדים,** כי אין אור החסדים נמשך רק ביום, **שהוא בחינת גאולה. אבל תפלת שחרית שהיא ביום חוב הוא להמשיך לה חסדים** ע"י היסוד (כנ"ל אות תקס"ד). **כי אז הוא זמן החסדים.**

תקסז) **בערבית איהו השכיבנו** וכו': **בתפלת ערבית** המלכות היא, **השכיבנו.** דהיינו **ששוכבת בין זרועות המלך בגלות.** שאין לה קימה אלא שוכבת. כי הלילה הוא בחינת גלות. **כשבא הבקר,** שהוא בחינת גאולה, חג הפסח שה"ס ימין דהיינו חסד דז"א, **אוחז בה בימין,** דהיינו שמשפיע לה חסדים. **אבל בזרוע שמאל**

יי׳ לאדוני שב לימיני, ב דא צדיק, לקבליה משיח בן יוסף, ואמר ליה שב לימיני, דרועא דאברהם, בגלותא ג דישמעאל, עד אשית אויביך הדום לרגליך.

תקסח) בההוא זמנא, יתער רוח יתירה תוספת על ישראל, ההי״ד ד) אשפוך את רוחי על כל בשר, ויהוי נייחא לישראל מאומין דעלמא, ה) ונוח מאויביהם. כגוונא דשבת, דאתוסף בב״נ נפש יתירה בשבת, ואית לון בה נייחא, אי בנפש יתירה אית לון נייחא, דאיהי נוקבא, כל שכן ברוחא דאיהו דכורא.

תקסט) ותנאים ואמוראים, נפש יתירה בשבת לכל ישראל כחדא, חד איהי. אבל לכל ב״נ, איהו כפום עובדוי. ואוליפנא מק״ו דתיובתא, דכל ישראל כחדא, בכל זמנא דחזרין כלהו, מתקבלי. ההי״ד, ו) כיי׳ אלהינו בכל קראנו אליו, דשם יי׳ מוכתר עלייהו בכתריה, דאיהו כתר עליון. והאי איהו נשמה יתירה דכל ישראל, בשבת ויומין טבין. ובג״ד תקינו בכל יומין, למחתם בשם ידוד, דאיהו חותם דכל ברכאן דצלותין, ולא אמרין מוסף בלא כתר. ובשבת, תקינו למימר במוסף, כתר יתנו לך יי׳ אלהינו.

מסורת הזהר

ד) (יואל ג) ת״ז תי״ח לו: ת״מ פ. ה) (אסתר ט) ח״ג רעו. ו) (דברים ד) וישלח נא צ״ב.

חלופי גרסאות

ב ל״ג דא. ג דישראל.

הסולם

מאמר נפש יתירה רוח יתירה נשמה יתירה

דז״א, שנקרא יצחק. שהוא בחינת תשרי, נאמר בו, ויהי הוא טרם כלה לדבר, והנה רבקה יוצאת מן גלותא. כי הגאולה באה מתקון צד השמאל, שהוא יצחק, וכדי שהמלכות לא תצא מן הגלות מצד הדין, כי השמאל הוא דין, ע״כ יעקב, שהוא ז״א, שכל את ידיו, ונתן שור, שהוא שמאל, בימין, שהוא חסד. ואריה, שהוא ימין, נתן בשמאל, שהוא דין. ומשום זה נאם ה׳ לאדוני שב לימיני, זהו צדיק שהוא יסוד, שהוא כנגד משיח בן יוסף, שהוא דין, (כנ״ל אות תקס״ה) ואמר לו שב לימיני, שהוא זרוע של אברהם שהוא חסד בזמן גלות ישמעאל, דהיינו מטעם שיעקב שכל את ידיו אמר לאדוני, שהוא השמאל של היסוד, שהוא משיח בן אפרים שהוא דין, שישב בימין, שהוא חסד, עד אשית אויביך הדום לרגליך.

מאמר נפש יתירה רוח יתירה נשמה יתירה

תקסט) בההוא זמנא יתער וכו׳: בזמן ההוא יעורר רוח יתירה, שהוא תוספת רוח, על ישראל. ז״ש אשפוך את רוחי על כל בשר. והיה מנוחה לישראל מאומות העולם, ונוח מאויביהם. שיהיה כמו בשבת, שמתוספת לאדם נפש יתירה בשבת, ויש לו בה מנוחה. יאם בנפש יתירה יש לנו מנוחה, שהיא נקבה, כל שכן ברוח, שיהיה לנו מנוחה, שהוא זכר.

תקסט) ותנאים ואמוראים נפש וכו׳: ותנאים ואמוראים, שמעו, נפש יתירה בשבת, שהיא לכל ישראל ביחד, היא אחת, שהיא סוד כתר, אבל לכל אדם היא כפי מעשיו, דהיינו לכל אחד ואחד לפי מדרגתו, ולמדנו זה בקל וחומר מתשובה, כי כל ישראל יחד, בכל זמן מתי שחוזרים בתשובה מתקבלים כולם. ז״ש, כה׳ אלקינו בכל קראנו אליו. שזה מטעם כי על כל ישראל יחד, שם הויה מוכתר עליהם בכתר שלו שהוא כתר עליון. וזה, כתר עליון, היא נשמה יתירה של כל ישראל יחד ביום השבת וימים טובים. ומשום זה התקינו בכל יום למחתם, דהיינו לסיים הברכה, בשם הויה, שהוא חותם כל ברכות התפלה, אבל אין אומרים מוסף בלי הארת הכתר, כי הכתר דשם הויה אינו מאיר בכל יום, וע״כ חותמים בהויה שהוא ז״א, ואין אומרים מוסף, שהוא הכתר דז״א. ובשבת התקינו לומר במוסף כתר יתנו לך ה׳ אלקינו. כי בשבת מאיר הכתר דז״א, וע״כ אומרים מוסף. וכתר זה דז״א, ה״ס הנשמה היתירה שמאירה לכלל ישראל ביחד. כנ״ל.

אבל

תקע) אבל לכל חד מישראל, הכי נחית ליה נפש יתירה, כפום דרגא דיליה. אי הוא חסיד, יהבין ליה נפש יתירה ד ממדת חסד, כפום דרגא דיליה. אי איהו ה גבור, ירא ו חטא, יהבין ליה נפש יתירה, ממדת גבורה. ואי איהו איש תם, יהבין ליה נפש יתירה, ממדת אמת. ונפש יתירה דא מלכות, דאיהי כלילא מעשר ספיראן, וכפום מדה דב"נ. אם נשיא ישראל, ז או חכם, או מבין בחכמה, או בתורה, דאתמר ביה, צ) להבין משל ומליצה. או בנביאים, או בכתובים. הכי יהבין ליה נפש יתירה, ח דאתקריאת כתר מלכות.

תקעא) ואי חכם, כמה ט דאוקימנא המחכים לכל אדם, דאתמר ק) כלם בחכמה עשית, יהבין ליה נפש יתירה מתמן. ואם הוא מבין דבר מתוך דבר • באורייתא, יהבין ליה נפש יתירה מבינה. ואם הוא חכם בנביאים ובכתובים, יהבין ליה נפש יתירה מנצח והוד. ואי איהו צדיק גמור כ דנטר אות ברית, אות שבת, אות יומין טבין, אות תפילין, יהבין ליה נפש יתירה מצדיק, ובכל אתר, נפש יתירה ממלכות.

תקעב) ואי איהו ב"נ מכל מדות אלין, יהבין ליה כתר בשם ידוד, כידוד *) אלהינו בכל קראנו אליו. אין קדוש כידוד. מעלמא דדכורא, דאיהו תפארת, מלך מוכתר בכתר עלאה, דבה ימלוך בשכינתיה, דאיהי נפש יתירה. ל וכתר נשמה יתירה, יהו"ה, רוח, דאתמר ר) אשפוך את רוחי על כל בשר, ואיהו כליל י' ספיראן

מסורת הזהר

צ) (משלי א). ק) (תהלים קד). ר) (יואל ג) ב"א רלה צ"ד.

חלופי גרסאות

ד ל"ג ממדת חסד ; ממדת חסד ול"ג כפום דרגא. דיליה. ה ל"ג גבור ; גבור ול"ג ירא חטא. ו שמים. ז מוסיף הוא או. ח ואתקריאת. ט דאוקמוה. י ל"ג באורייתא. כ מנטר. ל ל"ג וכתר נשמה יתירה ; ובתר.

מאמר ● הסולם

נפש יתירה רוח יתירה נשמה יתירה

תקע) **אבל לכל חד** וכו' : אבל לכל אחד מישראל, כך יורדת לו נפש היתירה, לפי מדרגתו. אם הוא חסיד נותנין לו נפש יתירה ממדת חסד כפי המדרגה שלו. אם הוא גבור ירא חטא נותנים לו נפש יתירה ממדת גבורה. ואם הוא איש תם, נותנים לו נפש יתירה ממדת אמת. כי נפש יתירה היא מלכות, והיא כלולה מעשר ספירות, וע"כ כפי המדה של האדם כך מקבל מן ספירה שבמלכות, דהיינו, אם הוא נשיא בישראל, או חכם, או מבין בחכמה, או בתורה שנאמר בה, להבין משל ומליצה. או בנביאים, או בכתובים. כך נותנים לו נפש יתירה, הנקראת כתר מלכות, אם הוא נשיא בישראל.

תקעא) **ואי חכם** וכו' : וממשיך לפרש דבריו. ואם הוא חכם, כמו שהעמדנו, איזהו חכם המחכים לכל אדם. שנאמר כולם בחכמה עשית. נותנים לו משם נפש יתירה. ואם הוא מבין דבר מתוך דבר בתורה, נותנים לו נפש יתירה מבינה. ואם הוא חכם בנביאים וכתובים, נותנים לו נפש יתירה מנצח והוד. ואם הוא צדיק גמור, השומר אות ברית אות שבת אות ימים טובים, אות תפלין, נותנים לו נפש יתירה מצדיק. שהוא יסוד. ובכל מקום נפש יתירה שהיחיד מקבל היא ממלכות. ואם אומרים שהוא יסוד, היינו יסוד שבמלכות, וכן בשאר ספירות.

תקעב) **ואי איהו ב"נ** וכו' : ואם הוא אדם שיש בו כל מדות אלו הנ"ל, הוא שקול ודומה לכל ישראל יחד (באות תקס"ט) נותנים לו כתר בשם הויה. בסו"ה, כהויה אלקינו בכל קראינו אליו, אין קדוש כהויה. שהכ' הקודמת להויה ה"ס כתר דז"א. שהוא נשמה יתירה מעולם הזכר, שהוא תפארת, ולא כנפש יתירה דיחיד, שהיא רק מספירות דמלכות. שהוא מלך מוכתר בכתר עליון מבינה, שבה ימלוך בשכינתו, שהיא נפש יתירה. וכתר הוא נשמה יתירה, המקובל מן הוי"ה, שהוא רוח, שנאמר בו, אשפוך את רוחי על כל בשר. ורוח הזה שהוא הויה כלול עשר ספירות

ממעלה

(דפו"י דף רמ"ב ע"ב *) דף רמ"ג ע"א)

מעילא לתתא, כגוונא דא: י' חכמה. ה' בינה. ו' כליל שית ספיראן, מחסד עד יסוד. ה' מלכות. כ' מן כידוד אלהינו, כתר על רישיה. והאי איהו נשמה דאתוספא ביום שבת.

תקעג) ובגין דעלת העלות, מופלא ומכוסה בהאי כתר, ואתפשט בשם יהוה בשבתות וימים טובים, לית שולטנותא לסמאל ולנחש ולכל ממנן דיליה, ולית מ ליה שלטנותא לגיהנם, נוקבא בישא דסמאל, ולא למשריין דיליה, כלהו מתטמרין מן קדם משרייתא דמלכא, כגוונא נ דיתטמרן אומין ס עכו"ם דעלמא, כד יתגלי משיחא, ה"ד ש) ובאו במערות צורים ת) ובנקיקי הסלעים.

תקעד) קמו תנאין ואמוראין, ואמרו, רעיא מהימנא, אנת הוא שקיל לכל ישראל, ממולא מכל מדות טבין, ודאי ע בך שרייא, ההוא דאתמר ביה, א) אין קדוש כידוד אלהינו. אנת כתר פ על כל חד וחד מישראל, כי אין בלתך ב"נ, דיהא כתר עלך, לא צ נשיא, ולא חכם, ולא מבין, ולא חסיד, ולא גבור, ולא תם, ולא נביא, ולא צדיק, ולא מלך. אנת הוא בדיוקנא דקב"ה, ברא בדיוקנא דאבוהי, כגוונא דישראל, דאתמר בהון, ב) בנים אתם ליי' אלהיכם. אשלים פקודין דמארך, דלית פקודין מאלין דילך, דלא ק יתעטר ביה קב"ה ושכינתיה ר עילא ותתא, בכתר עלאה, בכל מדה ומדה.

תקעה) פתח ואמר, תנאין ואמוראין, דכד הוה קרי לכלהו, לר"ש בכלל

מסורת הזוהר

ש) (ישעיה ב) וירא קכג צ"ב. ת) (שם ז). א) (ש"א ב) תוריע יג צ"י. ב) (דברים יד) לך נג צ"ב.

חלופי גרסאות

מ ל"ג ליה. נ דיתטמרו. ס ל"ג עכו"ם. ע כך ול"ג שרייא. פ לכל ול"ג על. צ משיח. ק יהא. ר ל"ג עילא ותתא.

הסולם

מאמר **נפש יתירה רוח יתירה נשמה יתירה**

ממעלה למטה, כעין זה, **ו'** היא חכמה, **ה' בינה. ו'** כוללת שש ספירות מחסד עד יסוד. **ה'** היא מלכות. והכ' מן **כהויה** אלקינו, היא **כתר** על ראש הויה. וזה הוא נשמה שנתוספת ביום **שבת** לכלל ישראל יחד או ליחיד שיש בו כל עשר מדות שבמלכות.

תקעג) **ובגין דעלת העלות** וכו': ומשום **שעלת העלות** מופלא ומכוסה בכתר הזה, **ובשבתות** וימים **טובים** הכתר מתפשט בשם הויה, ע"כ, אין ממשלה אז, לסמאל ונחש ולכל הממונים שלו, ואין ממשלה לגיהנם, **שהוא** נקבה **רעה** של סמאל, ולא למחנות שלו, כי כולם מתחבאים מלפני המחנות של **המלך**, כמו שיתחבאו אומות העולם עכו"ם, **כשיתגלה** המשיח, ז"ש, **ובאו במערות צורים. ובנקיקי הסלעים.**

תקעד) **קמו תנאים ואמוראים** וכו': **קמו התנאים והאמוראים**, ואמרו, רועה נאמן,

(דפו"י דף רמ"ג ע"א)

אתה הוא שקול כנגד כל ישראל ממולא מכל מדות טובות (הנ"ל באות תקע"ב) ודאי שבך שורה אותו שנאמר בו, אין קדוש **כהויה** אלקינו, דהיינו **הכ'** הקודמת להויה הרומזת על כתר הויה (כבאות תקע"ב) **אתה הוא כתר** על כל אחד ואחד מישראל, כי אין בלתך **אדם שיהיה כתר עליך, לא נשיא, לא חכם, לא מבין, לא חסיד, לא גבור, לא תם, לא נביא, לא צדיק, ולא מלך**, שהם ע"ס דמלכות, שמהם לוקחים כל אחד ואחד מישראל (כנ"ל אות תקע"א) **אתה הוא בצורת הקב"ה**, דהיינו ז"א שה"ס עולם הזכר כנ"ל, **הבן הוא בצורת אביו**. כי משה בן דז"א, כמו ישראל בכללם, **שנאמר בהם בנים אתם לה' אלקיכם. השלם** מצות אדונך, שאין מצוה מאלו המצות שלך, **שלא יתעטרו בה הקב"ה ושכינתו למעלה** ולמטה בכתר עליון, **בכל מדה ומדה.**

תקעה) **פתח ואמר תנאין** וכו': **פתח** רעיא מהימנא ואמר תנאים ואמוראים שמעו.

ומפרש

עמהון בכל זמנא, אמר לון, אנא ש משבחנא לכו, כפום נדיבות דלכון, דאתון בני נדיבים אברהם יצחק ויעקב. לית מאן דיכיל לשבחא לכון, אלא מרי עלמא, דאפילו אורייתא כלה עד אין סוף, בכו היא תליא. כגוונא דאתמר באורייתא. ג ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים, הכי שבח דילכו. אבל יתקיים בכו, מה דאתקיים ת בי, דחדינא ביקרא דאהרן אחי, כמה א דאוקמוה, הלב ששמח בגדולת אחיו, ילבש אורים ותומים.

תקעו) ותנאין ואמוראין, כל מוספין דשבתות וימים טובים, כל מוסף דאמרינן ביה כתר, מהכא אשתמודעין. וכל צלותין דישראל, ריחא דלהון, כריחא ד דמר ולבונה וכל אבקת רוכל, בשאר יומין. אבל בשבתות וימים טובים, חשיב עליה מכל מיני בשמים.

תקעז) בגין דביומין טבין, סלקין מכל אבקת רוכל, דאתמר ביה, ה ויאבק איש עמו. דצלותא דאיהי ב פגימה, אתאבק עמה סמאל, לאגחא ג עמה ד בההוא פגימו דעבירה, בההוא אבק דדא, ודא סליק עד שמיא.

תקעח) אבק דיעקב, לאולפא זכותא על צלותא, בכמה משריין ה דזכוון

מסורת הזהר

ג) (איוב יא) משפטים קיט צ"ו. ד) (שיר ג) הקסה"ז קלו צ"א. ה) (בראשית לב) ב"א של צ"ב.

חלופי גרסאות

ש משכחנא; דאשכחנא. ת ל"ג בי. א דאיקימנא. ב פגיעא. ג עמיה. ד ל"ג בההוא פגימו דעבירה; בההוא פגימו דההוא עביד קב"ה. ה דחובין.

הסולם

מאמר נפש יתירה רוח יתירה נשמה יתירה

ומפרש הזהר, שבכל פעם, שהיה רעיא מהימנא קורא לכל החברים ור' שמעון בכלל עמהם, בשם תנאים ואמוראים, אמר להם, אני משבח אתכם כפי הנדיבות שלכם, כי אתם בני נדיבים, שהם אברהם יצחק ויעקב. אין מי שיוכל לשבח אתכם אלא רבון העולם, כי אפילו התורה כולה עד אין סוף, תלויה בכם. כעין שנאמר בתורה, ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים, כך הוא השבח שלכם. אבל יתקיים בכם מה שנתקיים בי, ששמחתי בכבוד אהרן אחי, כמו שהעמדנו, אצל אהרן הלב ששמח בגדולת אחיו ילבש אורים ותומים.

תקעו) **ותנאין ואמוראין כל וכו':** ותנאים ואמוראים, שמעו, כל המוספים של שבתות וימים טובים, כל מוסף שאומרים בו כתר, מכאן הם נודעים, דהיינו מכתר דז"א, שנאמר בו אין קדוש כהויה (כנ"ל אות תקע"ב) וכל תפלות ישראל, הריח שלהם הוא, כריח של מר ולבונה וכל אבקת רוכל. וזהו בשאר הימים. אבל בשבתות וימים טובים, שאז מאיר הכתר דז"א כנ"ל, התפלה חשובה על הקב"ה מכל מיני בשמים. פירוש. כל מיני בשמים וריח ה"ס הארת חכמה דשמאל, והכתר המאיר

(דפו"י דף רמ"ג ע"א)

בשבתות יו"ט, ה"ס אור החסדים, אבל חשוב הרבה יותר מהבשמים המאירים בשאר הימים, שהם הארת חכמה.

תקעז) **בגין דביומין טבין וכו':** משום שבימים טובים התפלות נעלות וחשובות מכל אבקת רוכל, שנאמר בו באבקת רוכל ויאבק איש עמו. כי התפלה שהיא פגומה מתאבק עמה סמאל ללחום ולקטרג עמה באותו הפגם של עבירה שבתפלה, דהיינו באבק ההוא של התפלה הוא עולה ומקטרג, וזה עולה עד השמים.

מאמר צלותא דערבית

תקעח) **אבק דיעקב לאולפא וכו':** ויש ב' מיני אבק. כי האבק של יעקב, דהיינו המלחמה שלו, הוא ללמד זכות על התפלות בכמה מחנות של זכיות, שהם גדודים ומחנית שמתקבצים עמו ללמד זכות על התפלה. והאבק ממדרגת סמאל, עולה בכמה מחנות של חוב, ללמד חוב על התפלה. ותפלה זו של ערבית שנקראת סולם של יעקב שבה, והנה מלאכי אלקים

דאינון ו **חילין ומשריין, דמתכנשין עמיה, לאולפא זכו** ז **עלה. ואבק דרגא דסמאל, סליק בכמה משריין דחובין, לאולפא חובין עלה, ודא צלותא דערבית, דאקרי סלם דיעקב, דבה** ח **והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו. אלין דסלקין חובין, ונחתי זכוון תחותייהו, ואלין סלקין זכוון, ונחתין חובין תחותייהו. ומשפילין לון בכמה קרבין.**

תקעט) ט **דאינון מארי תריסין, במלחמתה של תורה, עד** י **דישתמע קרבא לטורין רברבין, דאינון אברהם יצחק ויעקב, ההי"ד,** יא **שמעו הרים את ריב יי'. ריב דצלותא. ריב דאורייתא. והאי קרבא דצלותא דערבית, עד עלות השחר.** יב **דרבן גמליאל אוקמה, עד עלות השחר. דתפלת ערבית זמנה כל הלילה, אלא דחכמים עבדו גדר עד חצות.**

תקפ) ובג"ד **ויאבק איש עמו עד עלות השחר, מאן שחר. צלותא דערבית. דשיעורה עד בקר דאברהם, דאיהי ארבע שעות** יג **וישכם אברהם בבקר. בריש**

מסורת הזהר

ו) (שם כח) ויצא כו צ"ו. ז) (מיכה ו) משפטים פט צ"ט. ח) (בראשית כב) תרומה רסו צ"ז.

חלופי גרסאות

ו חבילין. ז עמה. ח ל"ג מן דאינון עד דאינון. ט דאשתמודע. י ל"ג ריב. יב ורבן.

הסולם

מאמר צלותא דערבית

אלקים עולים ויורדים בו, אלו התפלות עולות כשהן חובות, ויורדות זכיות תחתיהן. כי מחנות מלמדי זכות של יעקב נתגברו על מחנות מלמדי חוב דסמאל, ואלו עולות כשהן זכיות ויורדות חובות תחתיהן. כי מחנות מלמדי חוב דסמאל נתגברו עליהן, שמחנות אלו, משפילים אותן בכמה מלחמות.

תקעט) דאינון מארי תריסין וכו': שהם המלמדים זכות, בעלי מגינים במלחמתה של תורה, עד שהמלחמה תהיה נשמעת להרים גדולים, שהם, אברהם יצחק ויעקב. ז"ש, **שמעו הרים את ריב ה'. ריב** של **תפלה**, ריב של תורה, דהיינו הריב של מלמדי זכות ושל מלמדי חוב, על התורה ותפלה של האדם. ומלחמה זו של תפלת ערבית היא עד עלות השחר. כי רבן גמליאל העמידה עד עלות השחר, כי תפלת ערבית זמנה כל הלילה, אלא שהחכמים עשו גדר, וקבעוה עד חצות.

תקפ) ובג"ד ויאבק איש וגו': ומשום זה, שתפלת ערבית זמנה עד עלות השחר. נאמר, ויאבק איש עמו עד עלות השחר. מהו שחר. זו היא תפלת ערבית דהיינו השכינה, ששיעורה עד בקר של אברהם, שזמנו הוא ד' שעות (ברכות כו.) **וישכם אברהם בבוקר,**

(דפו"י דף רמ"ג ע"א)

היינו בתחילת שעה ראשונה שבסוף השחר, שהוא נצח של יעקב, ששם למנצח על אילת השחר לקחת נקמה מסמאל שנגע בירך שמאל דיעקב שהוא הוד, שבו נאמר נתנני שוממה כל היום **דוה** שהוא אותיות **הוד. מצד ההוד**, שהוא אלף החמישי, נשאר בית המקדש חרב ויבש.

פירוש. המלכות מלבשת את ז"א מחזה ולמטה, ותופשת ד' ספירות נהי"מ דז"א. שהקו ימין של המלכות שהוא חכמה חסד נצח נעשה מנצח דז"א. והקו שמאל שלה שהוא, בינה גבורה והוד, נעשה מן הוד דז"א, וקו האמצעי שלה דעת ת"ת יסוד נעשה מיסוד ומלכות דז"א. וז"ש, **מאן שחר. צלותא דערבית.** דהיינו המלכות הנקראת תפלת ערבית היא נקראת שחר. שהוא מורה על דינים הבאים מגוון שחור. **דשיעורה עד בקר דאברהם, דאיהי ארבע שעות**, ששיעור המלכות הוא לקבל חסדים דז"א הנקרא אברהם, הוא ארבע ספירות דז"א נהי"מ, שמשם מקבלת השפע דז"א. **וישכם אברהם בבקר, היינו בריש שעתא קדמאה בסוף השחר דאיהו נצח דיעקב**, כי ארבע שעות הבוקר הם נהי"מ, ונמצאת שעה ראשונה היא נצח דז"א הנקרא יעקב.

ויש לדעת שעיקר אחיזה של סמאל הוא בהוד

שעתא קדמאה, בסוף השחר, ל דאיהו נצח יעקב, דתמן ט) למנצח על אילת השחר, לנטלא נוקמא מסמאל, דנגע בירך מ שמאלא דיעקב, דאיהו הוד, דביה אתמר י) נתנני שוממה כל היום דוה, הוד, מסטרא דהוד, אלף חמישאה, אשתארת בי מקדשא חרבה ויבשה.

תקפא) אמר ר״ש, דא הוד דילך רעיא מהימנא, דביה אנת חרב, מנבואה דילך משמאלא, ובגין דאנת כ) מוליך לימין משה דאיהו נצח, רישא דשחרין, ל) אילת אהבים, נ פתח דוד למנצח על אילת השחר, דביה ייתי מארי נצחן קרבייא. ובגין דנצח והוד תרין שחרין, אוקמוה במתניתין מאימתי קורין את שמע בשחרין, ולא אמר בשחר. אלא בשחרין תרין.

תקפב) ותרין משיחין יתעַרון לגבייהו, משיח בן דוד, לקבל נצח, ס ואתקשר בבקר דאברהם, ע הדא הוא דכתיב, מ) נעימות *) בימינך נצח. הוד בגבורה, דביה משיח בן אפרים אחיד. אנת באמצעיתא, פ דדרגא דילך תפארת, דאתקשר

מסורת הזהר

ט) (תהלים כב) שמות נ צ״ת. י) (איכה א) צו טז צ״ת. כ) (ישעיה סג) ב״א קצו צ״ב. ל) (משלי ה) ויקרא קכא צ״ע. מ) (תהלים טז) תרומה רנו צ״ל.

חלופי גרסאות

ל ל״ג דאיהו. מ יעקב דשמאלא. נ פתחת ול״ג דוד. ס מוסיף ואתקשר בקשר. ע ל״ג הדא הוא. פ דרגא.

הסולם

מאמר צלותא דערבית

בהוד, כי שם מקומו במלכות, כי חג״ת נ״ה הם כנגד כח״ב תו״מ, ונמצא המלכות היא הוד. אמנם בנצח שהוא ז״א, אין לו אחיזה כלל, רק בסוד בהדי הוצא לקי כרבא. כי ע״י עלית המלכות בבינה נתעלה אחיזתו של סמאל גם בנצח. אבל עליה זו של סמאל לאחוז גם בנצח אינה לטובתו ואדרבה, משם כל מפלתו, כי לעת גדלות שהמלכות חוזרת ויורדת מבינה, יוצאים הג״ר, המשפילים ומכניעים כל הסטרא אחרא (כנ״ל וארא אות ק״ט ק״י בהסולם) וז״ש, **דאיהו נצח דיעקב דתמן למנצח על אילת השחר, לנטלא נוקמא מסמאל דנגע בירך שמאלא דיעקב דאיהו הוד.** כי בנצח דז״א, שם הוא מקום הנצחון על הס״א, אחר שהיא עולה ונאחזת שמה. כנ״ל, אבל בירך שמאל שהוא הוד, שם נגע סמאל וכו׳, כי שם יש לו אחיזה באמת. וז״ש, **דביה אתמר נתנני שוממה כל היום דוה, הוד,** כי שם בהוד היא עצמותה של המלכות, שתקונה הוא באלף הז׳. וע״כ תופש החורבן מקצת מן אלף הרביעי, שהוא נצח, ומקצת מאלף הששי שהיא יסוד, משא״כ באלף החמישי שהוא הוד, **כל היום דוה,** שמראשו עד סופו הוא חרב ושמם. וז״ש, **מסטרא דהוד אלף חמישאה** וכו׳. **כי מצד הוד אין שום תקון כלל לפני גמר התקון. משא״כ בנצח ויסוד יש מקצת תקון כנ״ל.**

(דפו״י דף רמ״ג ע״א *) דף רמ״ג ע״ב)

מאמר משה וב׳ משיחין והקשת ומלכות

תקפא) **אמר ר״ש דא** וכו׳: א״ר שמעון, רעיא מהימנא, זה ההוד שלך, שבו אתה חרב מנבואה שלך בשמאל, ומשום שאתה, מוליך לימין משה, שהוא נצח, שהוא ראש השחרין, כי נצח והוד נקראים ב׳ שחרין, מחמת שהס״א נאחזת בשניהם, כנ״ל בסמוך, ונצח הוא ראש השחרין, ומצדו, נקראת המלכות **אילת אהבים.** וע״כ **פתח דוד למנצח על אילת השחר, כי בו,** בנצח, **יבאו אותם המנצחים מלחמות.** כי אי אפשר לנצח מלחמה עם הס״א, זולת בספירת הנצח כנ״ל בדבור הסמוך. ומשום שנצח והוד הם ב׳ שחרין, העמידו במשנה, מאימתי קורין את שמע בשחרין. ולא אמר בשחר, אלא בשחרין, תרין. שהכונה היא על נו״ה המאירים אל הנוקבא בב׳ שעות ראשונות של הבוקר, כנ״ל בדבור הסמוך. שהם נקראים שחרין.

תקפב) **ותרין משיחין יתעַרון** וכו׳: **וב׳ משיחים,** שהם באים מב׳ מלכיות, **יתעוררו להם,** לנצח והוד, **משיח בן דוד הוא כנגד נצח,**

ונקשר

בך עמודא דאמצעיתא. צ ויסוד חי עלמין בדרגא דילך. וחכמה בימין, הרוצה להחכים ידרים. ובינה לשמאלא, הרוצה להעשיר יצפין.

תקפג) איהי ק הקשת ר גבך, והאי איהו לבושא דשכינתא. לבושא דצדיק, דאתקרי ברית הקשת. ואיהו אות שבת, ואות י"ט, ואות תפילין, ואות ברית מילה. ואמר קב"ה, מאן דלאו איהו רשים בהאי אות, לא ייעול במראה דא, בחדר דא. והאי איהו מטה, דעמודא דאמצעיתא מטה ביה כלפי חסד לצדיקים גמורים, למיהב לון זכוון, בח"י ברכאן דצלותא. ומטה כלפי חובה לרשיעיא, למידן לון בגבורה לדינא, כפום עובדיהון. ובעמודא דאמצעיתא מאריך על בינונים. והאי איהו ש.

תקפד) תלת גוונין דקשת, אות ברית הקשת, בת יחידה, שבת מלכתא. ואית לה שית דרגין, תחות שולטנותא, דאינון ששת ימי המעשה, דכלילן במטטרון. דעלייהו אתמר, נ ששת ימים תעשה מעשיך. אבל בת יחידה, שבת לידוד, העושה בה מלאכה יומת.

תקפה) ידוד אתקרי ש באות ה'. ומסטרא דא, יד"ו לימינא. ת דאיהו ה'

מסורת הזהר

נ) (שמות כג) צו **כא צ"ב.**

חלופי גרסאות

צ ו' יסוד. ק קשת. ר כ"ג הסולם; גבה. ש את. ת ואיהו.

הסולם

מאמר **משה וב' משיחין והקשת ומלכות**

ונקשר בבוקר של **אברהם** שהוא חסד. כי מנצח דז"א, נמשך החסד למלכות (כבאות תק"ד) זהו שכתוב **נעימות בימינך נצח. הוד** נקשר **בגבורה, שבו**, בהוד, **אחוז משיח בן אפרים**, כי מהוד דז"א נמשכת הגבורה למלכות כנ"ל. **אתה**, משה רעיא מהימנא, **באמצע, כי המדרגה שלך היא ת"ת, כי עמוד האמצעי** שהוא ת"ת **נקשר בך, ויסוד חי עולמים הוא במדרגה שלך**, וע"כ הוא קו האמצעי בין ב' משיחים, שהם כנגד נצח והוד. כי היסוד הוא קו אמצעי דנו"ה. **וחכמה בימין הרוצה להחכים ידרים. ובינה היא לשמאל הרוצה להעשיר יצפין.** ונמצא שחכמה חסד נצח שהם בימין, מקבל משיח בן דוד מנצח דז"א. ובינה גבורה והוד, מקבל משיח בן אפרים מהוד דז"א. ומשה רבינו באמצעם מאיר להם דעת ת"ת יסוד המיחד ב' משיחים זב"ז (כנ"ל אות תק"פ).

תקפג) **איהי הקשת גבך** וכו': **היא**, המלכות, **קשת אצלך**, כי המלכות מקבלת ממנו **ג' גווני הקשת**, שה"ס ג' קוין. **וזו**, הקשת, **היא לבוש השכינה, ולבוש הצדיק**, שהוא יסוד, **הנקרא ברית הקשת. והוא, אות שבת ואות יו"ט ואות תפלין ואות ברית מילה. ואמר הקב"ה, מי שאינו רשום באות הזה, לא יכנס במראה זו בחדר זה** שהיא המלכות. **וזו**, המלכות, **היא מטה, שעמוד האמצעי**, שהוא ז"א, **מטה בה כלפי חסד** שה"ס קו ימין, **לצדיקים גמורים, לתת להם זכיות בח"י ברכות התפלה. ומטה כלפי חוב** שה"ס קו השמאל, **לרשעים, לדון אותם בגבורה, לדין, כפי מעשיהם. ובקו האמצעי מאריך על בינונים. וזה הוא ש'** שיש בה ג' ראשים כנגד ג' קוים אלו.

תקפד) **תלת גוונין דקשת** וכו': **שלשה צבעי הקשת**, לבן אדום ירוק, שה"ס ג' קוין, **הם אות ברית**, דהיינו יסוד. עצם **הקשת, היא בת יחידה שבת המלכה**, שהיא המלכות המקבלת ג' צבעי הקשת מן היסוד. **ויש לה**, למלכות, **שש מדרגות** חג"ת נה"י דמטטרון, **תחת ממשלתה, שהם ששת ימי המעשה הכלולים במטטרון, שעליהם נאמר, ששת ימים תעשה מעשיך. אבל בת יחידה**, שהיא המלכות דז"א, **שבת להוי"ה, העושה בה מלאכה יומת.**

תקפה) **הויה אתקרי באות** וכו': **הויה נקרא באות ה'**, כלומר שאות **ה'** משלמת השם הויה. כי ז"א הוא יהו"ה, וה' אחרונה היא מלכות

שלימו דיליה. והכי לכל סטרא בשית סטרין, ידו, דוי, ויד, יוד, דיו, ודי. אינון ח״י אתוון, דכלילן בצדיק חי עלמין. ואיהי רביעית ההין בכל סטרא.

תקפו) ואיהי ה״א, מסטרא א דשמא מפרש, יו״ד ה״א וא״ו. יו״ד בחסד, ה״א בגבורה, וא״ו בתפארת. כד שלטא האי ט״ל, אסרו חכמים ארבעים מלאכות חסר אחת. ב ואתקריאו אבות מלאכות, ע״ש דאינון לקבל אבהן, דשליט עלייהו ט״ל, דאיהו ארבעים חסר אחת.

תקפז) ג ובאלין ארבעים מלאכות חסר חד, לקה עשרה מלקיות לאדם. ועשרה לחוה. ועשרה לנחש. ותשעה לארעא. ובגין דט״ל שלטא, בשבת, דאיהו ה׳ אין לוקין בשבת. והאי ט״ל ד לאו איהו כט״ל דחול, מסטרא דעבד מטטרון. וארבעים מלאכות חסר אחת, הם הזורע והחורש וכו׳.

תקפח) סבא סבא, שכינתא אתקרי ארי״ץ דקב״ה. ההי״ד ה והארץ הדום רגלי. מסטרא דחסד אתקריאת מים. ומסטרא דגבורה אתקריאת אש. ומסטרא דעמודא דאמצעיתא אויר. ואיהי ארץ, קרקע לכלהו.

תקפט) ובגין דנשמתא אתפשטא בשכינתא, דאיהי שבת מלכתא, דאתמר בה ו) ומלכותו בכל משלה, משם איהי מלכות, דשלטנותהא על ארעא,

מסורת הזהר

ו) (ישעיה סו) יתרו קב צ״ש. ז) (תהלים קג) משפטים קמ צ״מ.

חלופי גרסאות

א ל״ג דשמא. ב מוסיף ובאלין מ׳ מלאכות חסר א׳ ואתקריאו. ג ל״ג מן ובאלין עד לקה. ד ל״ג לאו.

הסולם

מאמר משה וב׳ משיחין והקשת ומלכות

מלכות. ומצד זה לימין, יה״ו, שה׳ היא השלמות שלו. וכך בכל צד ששה קצוות של ז״א. נמצא הה׳ שלמות שלו. כי יש ששה צירופים של יה״ו בששה קצוות של ז״א, שהם יה״ו, הו״י, וי״ה. יו״ה הי״ו זה״י, שהם ח״י אותיות הכלולות בצדיק ח״י עולמים שהוא יסוד, והיא, המלכות, רביעית ההין בכל צד. כלומר שהמלכות היא אות רביעית, שהיא ה׳ אחרונה בכל צירוף וצירוף ששה צירופים הנ״ל. וע״כ נקראת רביעית ההין, רביעית, משום שהיא אות רביעית. ההין, משום שהיא ה׳.

תקפו) ואיהי הא מסטרא וכו׳: והיא, המלכות, היא הא במילוי אלף, מצד השם המפורש שהוא, יוד הא ואו. יוד היא בחסד, הא היא בגבורה, ואו בתפארת. והא אחרונה היא במלכות. כששולט ט״ל הזה, שהוא יוד הא ואו שהוא בגי׳ ט״ל, אסרו חכמים ארבעים מלאכות חסר אחת. ונקראים אבות מלאכות, על שם שהם כנגד האבות השולטים עליהם. דהיינו חג״ת הנקראים אבות, כי יוד הא ואו

(דפו״י דף רמ״ג ע״ב)

הם חג״ת, כנ״ל. שהם בגי׳ טל, שהוא ארבעים חסר אחת.

תקפו) ובאלין ארבעים מלאכות וכו׳: ובאלו ארבעים מלאכות חסר אחת, הנוהגות בימות החול, לקו, עשר מלקות לאדם, ועשר לחוה, ועשר לנחש ותשע לארץ. (מדרש תדשא פי״ח) שהם ל״ט קללות. ומשום ששולטים ט״ל, שהם יוד הא ואו, בשבת, שהיא הא, אין לוקין בשבת. כי ט״ל הזה אינו כט״ל מלאכות דחול, שהם מצד עבד מטטרון. וארבעים מלאכות חסר אחת, הם, הזורע והחורש וכו׳. (שבת עג.)

תקפח) סבא סבא שכינתא וכו׳: אמר רע״מ לר״ש, זקן זקן, השכינה נקראת ארץ של הקב״ה. ז״ש והארץ הדום רגלי, מצד החסד נקראת השכינה מים. ומצד הגבורה נקראת אש. ומצד עמוד האמצעי שהוא ת״ת, נקראת אויר. והיא עצמה נקראת ארץ, שהיא ארץ לכולם, דהיינו שמקבלת כולם.

תקפט) ובגין דנשמתא יתירה וכו׳: ומשום שהנשמה יתירה מתפשטת בהשכינה, שהיא שבת המלכה, שנאמר בה, ומלכותו בכל משלה, משם היא מלכות, שממשלתה

ועל אילנין ה וזרעין. ובגין דאילנא דחיי, דהיא נשמתא יתירה דבשבת, בה תולדין דילה, אית נייחא לארעא, דאיהי שכינתא.

תקצ) ובגין דשכינתא עלאה אתפשטת בארעא, דאתמר בה פ) פרה אדומה תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול, אסור לחרוש בשבת חרישה בשור. דאתמר צ) על גבי חרשו חורשים. ושכינתא תתאה איהי פרה אדומה מסטרא דגבורה. תמימה, מסטרא דחסד, דאיהו דרגא דאברהם, דאתמר ביה ק) התהלך לפני והיה תמים. אשר אין בה מום, מסטרא דעמודא דאמצעיתא. אשר לא עלה עליה עול, מסטרא דשכינתא עלאה דאיהי ר חירו, באתר דאיהי שלטא ש) והזר הקרב ת יומת, לית רשו לסטרא אחרא לשלטאה, לא שטן, ולא משחית, ולא מלאך המות, דאינון מסטרא דגיהנם.

תקצא) ובגין דא, ביומין דחול, אמרין ישראל, ת) והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו וגו'. בגין דביומין דחול, שכינתא תתאה אתלבשת באלין קליפין דמיתה דדינא. ח ובשבת אתפשטת מנייהו, בגין דאילנא דחיי דאיהו בן י"ד, יד"ו, אתחבר בה"א. בההוא זמנא נייחא אשתכחת ט להי"א, י וכל מה דאיהו כ תחותה, ולא צריך למימר ביה והוא רחום. ל ומאן אינון מ תחותה. ישראל. נ וכל אתר דישראל משתכחין, נטירו אשתכח ונייחא.

מסורת הזהר

פ) (במדבר יט) פקודי קד צ"א. צ) (תהלים קכט) חקת כו צ"ב. ק) (בראשית יז) בשלח קיט צ"י. ר) (במדבר א) לעיל אות תפח צ"כ. ש) (תהלים עח) ב"א קסה צ"ב.

חלופי גרסאות

ה מוסיף וזרעין וטורין ואבנין. ו חידו; מוסיף חירו לכלא חידו. ז ל"ג יומת. ח והשתא. ט לה; ל"ג להי"א. י ולכל מאן. כ תחותיה. ל ואין ול"ג ומאן אינון. מ תחות י'; תחותיה. נ מוסיף אלא וכל; ובכל.

הסולם

מאמר

על הארץ, ועל אילנות וזרעים. ומשום שעץ החיים שהוא ז"א הנשמה יתירה שבשבת (כנ"ל אות תקע"ב) בו הוא התולדות שלה, יש מנוחה לארץ שהיא השכינה. פירוש. כיון שבשבת מזדווגת המלכות עם עץ החיים, שהוא ז"א, ע"כ יש לה מנוחה, כי כל הקליפות נכנעות מחמת הארת הזווג הזה, ואין ממשלה בכל העולמות, חוץ מממשלתה.

תקצ) **ובגין דשכינתא עלאה** וכו': זמשום ששכינה העליונה, שהיא בינה, מתפשטת **בארץ**, שהיא המלכות, שנאמר בה, במלכות, **פרה אדומה תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול. אסור לחרוש בשבת חרישה בשור.** שנאמר, **על גבי חרשו חורשים** דהיינו הדינים דשמאל, כי ע"כ נאמר על המלכות אשר לא עלה עליה עול. **ושכינה התחתונה** שהיא מלכות, **היא פרה אדומה**

(דפו"י דף רמ"ג ע"ב)

משה וב' משיחין והקשת ומלכות

מצד הגבורה. תמימה, מצד החסד, **שהוא** מדרגת **אברהם**, שנאמר בו, **התהלך לפני והיה תמים.** הרי שהחסד, הוא תמים. **אשר אין בה מום** הוא מצד עמוד האמצעי, שהוא ת"ת. **אשר לא עלה עליה עול**, היא מצד שכינה העליונה, שהיא בינה, שהיא חירות, כי במקום שהיא שולטת, והזר הקרב יומת, שאין רשות לסטרא אחרא לשלוט, לא השטן, ולא משחית ולא מלאך המות, **שהם מצד גיהנם.**

תקצא) **ובגין דא ביומין** וכו': ומשום זה בימות החול, אומרים ישראל, והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו וגו'. משום שבימות החול השכינה התחתונה מתלבשת באלו הקליפות של מיתה ושל דין, ובשבת היא מתפשטת מהם, משום שעץ החיים שהוא בן י"ה, דהיינו שיש לו המוחין די"ה שהם חו"ב, הוא **יהו**, כי ז"א הוא **ו'** ויש לו מוחין **די"ה. והוא מתחבר** בשבת עם **ה'**, שהיא

תקצב) ובג"ד, אסור למחרש בארעא, ולמעבד בה גומות, דהוי כאילו עביד פגימו בארעא קדישא, דאיהי שכינתא. ואסור לאשתמשא בכלים דארעא בשבת. ואפילו לטלטל אבן. ס ולא כלי בעלמא. ע דיהוי נייחא לון בזכו דשכינתא דאתקריאת אבנא, דכתיב בה ת והאבן הזאת אשר שמתי מצבה, בצלותא. עמידה איהי לישראל, דבגינה אית לון פ קיומא בעלמא. ועליה אתמר, א משם רועה אבן ישראל. ב על אבן אחת שבעה עינים, ג אבן מאסו הבונים.

תקצג) ובג"ד ד ושמרו בני ישראל את השבת צ לעשות את השבת לדרתם ברית עולם. צריך לנטרא ק לה בדירתם, דלא יפקון מרה"י לרה"ר. והאי איהו דאוקמוה מארי מתניתין, יציאות השבת שתים שהן *) ארבע, ר הוצאה מרשות לרשות, והכנסה נמי יציאה קרי לה. ואינון סמאל ונחש, צריכין ישראל לנטרא לון, דלא ייעלון לדירה דשכינתא, דאיהי רשות היחיד. מאן רשות הרבים. חללה שפחה זונה נדה ש גויה, רשות דסמאל ונחש, ת ושבעין ממנן דעמין. ע"כ.

תקצד) פתח ואמר, ה באתי לגני וכו', א ובחבורא קדמאה, אריתי מורי

מסורת הזהר

ת) (בראשית כח) נח צז צ"ה. א) (שם מט) ויחי קמג צ"ב. ב) (זכריה ג) נשא קכו צ"ת. ג) (תהלים קיח) ב"א קיב צ"א. ד) (שמות לא) לעיל אות תצה צ"ר. ה) (שיר ה) לעיל אות שמח צ"ח ואות תקנב צ"כ.

חלופי גרסאות

ס מוסיף ולא מיני; ולא מדי אלא. ע דהוי פ קיימא לעלמא. צ ל"נ לעשות את השבת. ק ליה. ר ל"נ מן הוצאה עד ואינון. ש בת אל נכר. ת ושבעה. א בדפו"י כתבו עד חלבי חסד נדפס בפרשת ויקרא דף ג' ע"ב. (ואצלנו הוא בפרשת ויקרא מן אות ל"ב עד אות ל"ה).

הסולם

מאמר — משה וב' משיחין והקשת ומלכות

שהיא המלכות, בזמן ההוא נמצאת מנוחה אל החי' וכל מה שהוא מתחתיה, וע"כ אין צריך לומר בה והוא רחום. ומי המה מתחתיה, הוא ישראל. ובכל מקום שישראל נמצאים, נמצאות שמירה ומנוחה.

תקצב) **ובג"ד אסור למחרש וכו'**: ומשום זה אסור לחרוש בארץ ולעשות בה חפירות, כי הארץ רומזת על המלכות, ודומה כמו שעושה פגם בארץ הקדושה, שהיא השכינה. ואסור להשתמש בכלים של הארץ בשבת, ואפילו לטלטל אבן, ולא כלי בעלמא, שיהיו להם מנוחה בזכות השכינה הנקראת אבן, שכתוב בה, והאבן הזאת אשר שמתי מצבה, בתפלה. ונקראת מצבה, משום שהיא עמידה לישראל, שבשבילה יש לישראל קיום בעולם. ועליה נאמר משם רועה אבן ישראל. על אבן אחת שבעה עינים. אבן מאסו הבונים.

תקצג) **ובג"ד ושמרו בני וכו'**: ומשום זה, ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם. שצריכים לשמרה בדירתם, כי לדרתם היא לשון דירתם, שלא יצאו מרשות היחיד לרשות הרבים. וזהו שהעמידו בעלי המשנה, יציאות השבת שתים שהן ארבע דהיינו הוצאה מרשות לרשות. וגם הכנסה קורא יציאה. (שבת א.) ואלו סמאל ונחש, צריכים ישראל לשמור אותם שלא יכנסו לדירה של השכינה, שהיא רשות היחיד. מי הוא רשות הרבים. היא, חללה שפחה זונה נדה גויה, שהם רשות של סמאל ונחש וע' ממונים של העמים.

מאמר אריתי מורי — שתו ושכרו דודים

תקצד) **פתח ואמר וכו'**: פו"א באתי וכו': עי' בחל"ג. ובחיבור הראשון. אומר, אריתי מורי עם בשמי, היינו זרוע ימין בירך שמאל. אכלתי יערי עם דבשי, היינו יעקב ברחל. שתיתי ייני עם חלבי, היינו זרוע שמאל בירך ימין. ומפרש. זרוע ימין בירך שמאל, הם חסד עם הוד. יעקב ברחל, הם עמוד האמצעי שהוא ת"ת, עם מלכות. זרוע שמאל בירך ימין, היינו

(דפו"י דף רמ"ג ע"ב *) דף רמ"ד ע"א)

עם **בשמי, דרועא ימינא בירכא שמאלא. אכלתי יערי עם דבשי, יעקב ברחל. שתיתי ייני עם חלבי, דרועא שמאלא בירכא ימינא. דרועא ימינא בירכא שמאלא, אינון חסד עם הוד. יעקב ברחל, עמודא דאמצעיתא במלכות. דרועא שמאלא בירכא ימינא גבורה בנצח.**

תקצה) ואמאי שני מדות דיליה הכי. אלא רזא ב **דנימא הכא, דוד אמר הכא,** ו **כהניך ילבשו צדק וחסידיך ירננו. ואתמר התם, ולוייך מבעי ליה למימר. אמר קב"ה לאו ארח לשנות מדותי, אלא בתר דזמינת לי, אית לי למעבד רעותך. ומהכא אוליפנא, דבעל הבית דמזמין אפילו למלכא, אית ליה למעבד רעותיה. ובג"ד אוקמוה, כל מה שאומר לך בעל הבית עשה חוץ מצא. ועם כל דא דרזא דא שפיר איהו, הא כתיב** ז **אני יי' לא שניתי, ובכל קרבנין לא כתיב בהון אלא לידוד, איך יכיל למהוי דישני דרגין דשמיה בקרבנא.**

תקצו) אלא, אריתי מורי: יוצר אור. עם בשמי: אהבת עולם. אכלתי יערי: שמע ישראל. עם דבשי: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. שתיתי ייני: והיה אם שמוע, עד ויאמר. עם חלבי: מן ויאמר, עד אמת. אכלו רעים: ג' ראשונות, וג' אחרונות. שתו ושכרו דודים: שאר ברכאן דצלותא.

תקצז) ובחבורא קדמאה, סתרא דקרבנא, פרים וכבשים ועתודים ועזים, אינון, ג **ד' פני שור. פני נשר** ד **וגו', שתי תורים או שני בני יונה, וצריך לפרשא. אריה** ה **נחית לגבי שור, דאיהו שמאלא, לאתקשרא חסד בגבורה. אדם נחית**

מסורת הזוהר

ו) **(תהלים קלב) לעיל אות תקנה צ"מ.** ז) **(מלאכי ג) בשלח מט צ"ח.**

חלופי גרסאות

ב **דיימא.** ג **ל"ג ד'.** ד **ל"ג וגו'.** ה **ל"ג נחית.**

הסולם

מאמר — אריתי מורי — שתו ושכרו דודים

גבורה בנצח. ביאור הדברים הוא לעיל (באות תקמ"ד בהסולם).

תקצה) ואמאי שני מדות וכו': שואל, **ולמה שינה המדות שלו כך.** ומשיב, **אלא הסוד שנאמר כאן, הוא, כי דוד אמר כאן, כהניך ילבשו צדק וחסידיך ירננו. ולמדנו שם, ולוייך היה צריך לומר** (לעיל אות תקנ"ה) **אמר הקב"ה אין דרכי לשנות מדותי אלא אחר שהזמנת אותי, יש לי לעשות רצונך. ומכאן למדנו, שאפילו בעל הבית מזמין את המלך יש לו לעשות רצונו. ומשום זה העמידו כל מה שאומר לך בעל הבית עשה חוץ מצא. ועם כל זה, שסוד הזה יפה הוא, הרי כתוב, אני הויה לא שניתי. ובכל הקרבנות לא כתוב בהם אלא להויה, שאין בו שינוי, ואיך יכול להיות שישנה המדרגות של שמו בקרבן.**

תקצו) אלא אריתי מורי וגו': ומשיב, **אלא אריתי מורי זהו ברכת יוצר אור. עם**

(דפו"י דף רמ"ד ע"א)

בשמי, זהו אהבת עולם. אכלתי יערי, זהו שמע ישראל. עם דבשי, זהו, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. שתיתי ייני, זהו והיה אם שמוע עד ויאמר. עם חלבי מן ויאמר עד אמת. אכלו רעים זהו ג' ברכות ראשונות וג' ברכות אחרונות של שמונה עשרה. שתו ושכרו דודים, שאר ברכות התפלה.

תקצז) ובחבורא קדמאה פתרא וכו': **ובחבור הראשון אמר, סתר של הקרבן הוא, פרים וכבשים ועתודים ועזים, אלו הם ד' פנים של פני שור. פני נשר וגו', אלו הם שתי תורים או שני בני יונה** (כנ"ל אות תקל"ג) **וצריכים לבאר. אריה, שהוא חסד, יורד אל שור, שהוא שמאל, שהוא גבורה, כדי שיתקשר חסד בגבורה. דהיינו שיכללו זה מזה. אדם שהוא מלכות, יורד אל נשר, שהוא ת"ת, שהוא מדרגת יעקב, כדי שיזדווגו ת"ת ומלכות זב"ז. ומשום זה העמידו בעלי המשנה, יפיו**

לגבי נשר. דרגא דיעקב. ובג"ד אוקמוה מארי מתניתין, שופריה דיעקב שופריה דאדם קדמאה הוה. ומאן גרים לאסתלקא לאתקרי ישראל, דכתיב ח) לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל יהיה שמך, ו דיהוי ישראל עקר לאפרשא בינייהו. ע"כ. ז

תקצח) ט) ועשירית האיפה, אמאי. אלא עשירית האיפה, לקבל כ"י. דאיהי עשיראה דדרגין, ואצטריכא לאתייהבא בין תרין דרועין, ואיהי סלת נהמא, ואיהי נהמא. ובגין ח דאיהי נהמא, לא אתפקד על נהמא ט דחמשת מינין, דאיהי חטה, ושעורה, ושיפון וכו', ממנא דעלמא. ולא שוי ממנא עלייהו, אלא קב"ה בלחודוי.

תקצט) ובג"ד, מאן דמזלזל בנהמא, וזריק ליה בארעא, עניותא רדיף אבתריה. וחד ממנא אתפקד על דא, ואיהו רדיף אבתריה, למיהב ליה עניותא, ולא יפוק מן עלמא, עד דיצטריך לבריין. ועליה כתיב, י) נודד הוא ללחם איה. נודד הוא, ויהך מטלטל, וגלי מאתר לאתר, ללחם איה הוא. ולית *) מאן דישגח עליה, ה"ד איה. מאן דירחם עליה, בגין דלא ישכח.

מסורת הזהר

ח) (בראשית לב) תולדות עג צ"ה. ט) לעיל אות רמז רמז. רצז: י) (איוב טו) ח"ג רעב.

חלופי גרסאות

ו די יהוי. ז בדפו"י כתבו רמ"ז א' ובחבורא קדמאה סלת למנחה וכו'. ח דההוא. ט דשבעה.

הסולם

מאמר

של יעקב היה יפיו של אדם הראשון. ומי גרם להתעלות שיקרא ישראל. היינו הקב"ה, שכתוב לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל יהיה שמך, שפירושו, שיהיה ישראל עיקר להתפשט ביניהם.

פירוש. כי ז"א עיקרו חסדים, ומלכות עיקרה חכמה. וכשז"א מזדווג עם מלכות נכלל גם ז"א מחכמה. והארת החכמה נקראת יופי. וז"ש, **שופריה דיעקב שופריה דאדם קדמאה הוה**. שהחכמה של יעקב שהוא ז"א, באה ממלכות, שה"ס אדם הראשון. וה"ס פני אדם. אמנם כשהזווג הוא בבחינת זו"ן הגדולים, שאז נקרא ז"א ישראל, אין גילוי אז לחכמה דמלכות אלא החסדים של ז"א שולטים בשניהם, הן בו והן במלכות. וז"ש, **כי אם ישראל יהיה שמך דיהוי ישראל עקר לאפרשא בינייהו**, שבזווג ישראל עם מלכות שה"ס ז"א הגדול, אז ישראל, שהוא חסדים, עיקר השולט להתפשט ביניהם. ואין גילוי לחכמה דמלכות. (ע"כ רעיא מהימנא).

(דפו"י דף רמ"ד ע"א *) דף רמ"ד ע"ב)

מאן דמזלזל בפרורי דנהמא

תקצח) ועשירית האיפה: שואל למה עשירית האיפה. ומשיב, אלא עשירית האיפה היא כנגד כנסת ישראל, שהיא מדרגה עשירית, דהיינו מלכות, וצריכה שתנתן בין ב' זרועות, שהם חסד וגבורה דז"א, שתהיה נכללת מחכמה דשמאל וחסדים דימין. ואז היא סולת לחם, והיא לחם. ומשום שהמלכות ה"ס לחם, לא נתמנה ממונה בעולם על לחם של חמשת המינים, שהם חטה שעורה ושיפון וכו', ולא שם ממונה עליהם, אלא הקב"ה בלבדו.

תקצט) ובג"ד מאן דמזלזל וכו': ומשום זה, מי שמיקל בלחם, וזורקו לארץ, רודפת אחריו עניות. וממונה אחד נתמנה על זה, והוא רודף אחריו לתת לו עניות. ולא יצא מן העולם עד שיהיה נצרך לבריות. ועליו כתוב, **נודד הוא ללחם איה**. שפירושו, הוא נודד, וילך מטולטל וגולה ממקום למקום לחפש לחם, **איה** הוא, ואין מי שיביט עליו. ז"ש, **איה**. איה מי שירחם עליו, כי לא ימצא. (ע"כ זהר).

ובחבורא

תר) ובחבורא קדמאה אמר רעיא מהימנא, מאן דמזלזל בפרורין דנהמא. זריק לון באתר דלא אצטריך. האי כל שכן כ מאן דמזלזל בפירורין דמוחא. דאינון ל טפין דזרע, דזריק לון בארעא, דאתמר מ בהון כ) כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ. או דזריק לון בנדה, או בבת אל נכר, או בשפחה או בזונה. וכ״ש וכ״ש מאן דמזלזל בפירורין נ דנהמא דאורייתא, דאינון קוצי אתוון, ותגי אתוון, דאתמר עלייהו כל המשתמש בתגא חלף.

תרא) כ״ש מאן דמסר רזין דאורייתא, וסתרי קבלה, וסתרי מעשה בראשית, או סתרי אתוון דשמא מפרש, לאנשים דלאו אינון הגונים, דשליט עלייהו יצר הרע, אשה זונה, דאתמר ס עלה, ל) כי בעד אשה זונה עד ככר לחם. ולית לחם אלא ע כ״ב אתוון דאורייתא. ולית ככר, אלא פ אפילו הלכה אחת.

תרב) צ ובחבורא קדמאה, לא גלי רזא באלין פרורין, אלא בארח פשט, זלא *) יהיב בהון שיעורא. אבל אוקמוה מארי מתניתין, דשיעורא דפירורין כזית לפחות, כל שכן אי אינון כביצה. דמארי מתניתין דקדקו ק עלייהו, עד כזית עד כביצה לברכא עלייהו.

תרג) וארח רזא, א״ח הוא ט׳ פרורין, שלש לכל סטר, תלת ר מן ד׳,

מסורת הזהר

כ) (בראשית ג) נח יד צ״א. ל) (משלי ו).

חלופי גרסאות

* ל״ג ובחבורא קדמאה. כ ל״ג מאן. ל ל״ג טפין. מ ל״ג בהון. נ ל״ג דנהמא. ס ל״ג עלה. ע אורייתא זול״ג כ״ב אתוון דאורייתא. פ ל״ג אפילו. צ מוסיף ועוד רעיא מהימנא בחבורא קדמאה. ק ל״ג עלייהו. ר ל״ג מן.

הסולם

מאמר רעיא מהימנא

מאמר מאן דמזלזל בפרורי דנהמא

תר) **ובחבורא קדמאה אמר** וכו׳: ובחבור הראשון, אמר רעיא מהימנא. מי שמיקל בפרורים של לחם, וזורקם במקום שאינו צריך. וכל שכן זה, מי שמיקל בפרורי המוח, שהם טפות זרע שזורקם על הארץ, שנאמר בהם, כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ. או שזורקם בנדה, או בבת אל נכר, או בשפחה, או בזונה. וכל שכן וכל שכן, מי שמיקל בפרורי לחמה של תורה, שהם הסודות שבקוצי האותיות, וכתרי האותיות, שנאמר עליהם כל המשמש בתגא חלף (אבות פ״א מי״ד).

תרא) **כ״ש מאן דמסר** וכו׳: כל שכן, מי שמוסר סודות התורה, וסתרי קבלה, וסתרי מעשה בראשית, או סתרי אותיות של שם המפורש, לאנשים שאינם הגונים, ששולט עליהם יצר הרע, אשה זונה, שנאמר עליה, כי בעד אשה זונה עד ככר לחם. ואין לחם אלא כ״ב אותיות התורה. ואין כפר, אלא אפילו הלכה אחת.

(דפ״י דף רמ״ד ע״א *) דף רמ״ד ע״ב)

מאמר כזית וכביצה

תרג) **וארח רזא א״ח** וכו׳: ובדרך סוד. **א״ח** דאחד, הוא ט׳ פרורים, שלשה לכל צד. ועם שלשה מן **ד׳** דאחד, הם י״ב פרורים. הרביעית מן **ד׳** דאחד, היא שלמות להשלים בו עשרה, ולהשלים ד׳, שהם ד׳ אותיות **הויה**. מהו עשר. הם עשר אותיות שיש ביוד הא ואו הא. הקוץ של אות **ד׳** מן אחד שיעורו כזית. **הי׳** מן הויה, השיעור שלו היא כביצה (עי׳ פירושו להלן אות תרי״א).

פירוש. מבאר כאן, שאין שלמות אלא עם המלכות, וזולתה נחשב הכל רק לפרורים.

ונודע

ס תרין עשר. רביעית איהו שלימו, לאשלמא ביה עשר. ולאשלמא ד', דאינון ידוד. מאי עשר. אינון: יו"ד ה"א וא"ו ה"א. קוצא דאת ד' מן אחד, שיעורא כזית. י' מן ידוד, שיעורא דיליה כביצה.

תרד) איהי ד', שלימו דמרכבתא דאדם, ושלימו דארבע אנפין דאדם. ובג"ד, מ) ישא ידוד פניו אליך. ואוקמוה מארי מתניתין, והכתיב נ) אשר לא ישא פנים. אלא אמר הקב"ה, ולא אמרתי להם ס) ואכלת ושבעת, והם דקדקו ת עליהם, עד כזית א או עד כביצה, ואיך לא אשא להם פנים. ורבנן דמתניתין ואמוראין, כל תלמודא דלהון, על רזין דאורייתא סדרו ליה.

תרה) קם רעיא מהימנא, וסליק ידוי קמי קב"ה ושכינתיה, ואמר הכי, קב"ה יהא רעוא דילך, למיהב לון מזונא שלימתא, לתקנא לגבך, ולגבי מטרוניתא

מסורת הזהר

מ) (במדבר ו) נשא קסד אות רצ ריג קע ח"ג רלח: רמו. רעא: נ) (דברים י) משפטים קלח צ"ה. ס) (שם ח) ויגש יז צ"א.

חלופי גרסאות

ס תלת. ת ל"ג עליהם. א ל"ג או.

הסולם

מאמר כזית וכביצה

ונודע שעצם המלכות אינה מקבלת תקונה אלא לאחר גמר התקון, ובשתא אלפי שני אין עצם המלכות מתגלה כלל. שז"ס של המספר י"ב, האמור בכל מקום, שמורה על ג' קוין ומלכות המקבלתם, וכשהם כלולים זה מזה, נמצא שכל אחד מאלו הד' כלולים מג' קוין, והם במספר י"ב. ובאמת היו צריכים להיות ד' פעם ד' אלא משום שעצם המלכות המקבלת ג' הקוין גנוזה, ואינה באה בחשבון אלא הג' קוין שהיא מקבלת, וע"כ אין בכל אחד מאלו הארבע, שהם ג' קוין ומלכות, אלא ג' קוין בכל אחד מהם, ובחינת מלכות חסרה בכל אחד מהם, ואפילו במלכות עצמה אינה נגלית. וע"כ הם י"ב. אמנם יש כאן הארה כוללת מבחינת מלכות הממותקת בבינה, שנקראת מפתחא, אשר הארה זו משלמת אותם, כל זמן שלא נתתקנה עצם המלכות. אבל שלמות גמורה של המלכות תתגלה בגמר התקון.

וז"ש א"ח הוא ט' פרורין שלש לכל פטר, כי אחד בגי' י"ג, והם כנגד י"ג הנ"ל, וא"ח דאחד המורה על חג"ת דז"א שהם ג' קוין, וכשכלולים זמ"ז יש בכל אחד מהם ג' קוין, והם ט' קוין. והם נבחנים לפרורים, כי אין שלמות אלא על ידי חבורם עם המלכות. הרי שא"ח הוא ט' פרורים, ג' לכל קו. תלת מן ד' תרין עשר, כי גם המלכות שהיא ד' דאחד כלולה ג"כ מאותם ג' קוין, כנ"ל נמצא שהם ביחד י"ב. שה"ס מספר י"ב האמורים בכל מקום. רביעית איהו שלימו לאשלמא ביה

(דפו"י דף רמ"ד ע"ב)

עשר, כי ספירה רביעית שבאחד היא עצם המלכות שאינה מתגלה ממנה לפני גמר התקון רק הארה כוללת שנקראת מפתחא והיא המשלמת את ט' פרורים שבסוד א"ח דאחד שיהיו שלמים. וז"ש, ולאשלמא ד' דאינון הויה שהיא משלמת השם בן ד' שהוא ז"א. מאי עשר. אינון יוד הא ואו הא. שהויה במילוי אלפין רומזת לעשר ספירות שלמות הנשלמות עם המלכות כנ"ל. שזולתה ה"ס ט' פירורים. (וסוד כזית וכביצה יתבאר להלן אות תרי"א).

תרד) איהי ד' שלימו וכו': היא חיה הד' שה"ס פני אדם שהיא שלימות מרכבת אדם, שהוא ז"א, הנקרא אדם בסוד הויה דמילוי אלפין שבגי' אדם. והיא שלימות של ד' פנים שבפני אדם, כי פני אדם שהם מלכות יש לה ד' פנים אריה שור נשר אדם, והיא פנים הד' שה"ס מלכות שבמלכות. ומשום זה כתוב, ישא ד' פניו אליך. והעמידו בעלי המשנה, והרי כתוב אשר לא ישא פנים. אלא אמר הקב"ה, ולא אמרתי להם ואכלת ושבעת וברכת וגו' והם החמירו עליהם לברך, עד כזית ועד כביצה, ואיך לא אשא להם פנים. וחכמי המשנה והאמוראים כל התלמוד שלהם על סודות התורה סדרוהו.

תרה) קם רעיא מהימנא וכו': קם רע"מ, ונשא את ידיו לפני הקב"ה ושכינתו, ואמר כך. קב"ה, יהי הרצון שלך לתת לנו מזון שלם לתקן אליך, ואל המלכה העליונה

שהיא

עלאה עלמא דאתי, דאתמר ב עלה, ע) כי ליי׳ המלוכה ומושל בגוים. ולגבי מטרוניתא תניינא, דאתמר בה זמנא תניינא, פ) והיתה ליי׳ המלוכה. ג לתקנא פתורא שלימתא, מכל עדונין, ומכל מאכלין.

תרו) ואנא מזמן עמך, לכל מארי מתניתין, ולמארי מקרא, ולמארי תלמוד, וכ״ש למארי סתרי תורה דילך, כלה דילך, מטרוניתא קדישא דילך, עלאה ד ותתאה, וכלא ברשות דעלת כל עלאין, אדון כל האדונים, מלך על כל המלכים דעילא ותתא, דאיהו יחיד בלא תניינא, ולית את ונקודה דמשתתף בהדיה, ולא שנוי גוונין דאינשא. דאיהו מארי כל מפתחן, דרזין דהוויות, ה ושמהן וכנויין, וכל רזין גניזין דחכמתא, דתפתח לון כלהו ליקרא דילך, עלת על כל עלות. אנא מתחנן קדמך, דתפתח לון ליקרא דילך, דיקרא דילך איהו מאבי ואמי דשמיא, ו ואב דכל ישראל, ואם דלהון, דאתמר בה צ) ואל תטוש תורת אמך, ועמך לית שותפו דאם ז בעלמא.

תרז) קם זמנא תניינא, ואמר מארי מתניתין, נשמתין ורוחין ונפשין ח דלכון, אתערו כען ט כולהו, ואעברו שינתא מנכון, י דאיהי ודאי משנה, ארח

מסורת הזהר

ע) (תהלים כב). פ) (עובדיה א) תולדות סט צ״ג. צ) (משלי א) יתרו צח צ״ד.

חלופי גרסאות

ב עליה. ג ל״ג לתקנא. ד דילך תתאה. ה שמהן ובכנויין ובכל רזין דחכמתין. ו אב כל ישראל אם. ז עלמא. ח ל״ג דלכון. ט ל״ג כלהו ; כלכו. י דהא.

הסולם

מאמר

שהיא עולם הבא, דהיינו בינה. **שנאמר עליה, כי לה׳ המלוכה** ומושל בגוים, ואצל מלכה **השניה**, שהיא מלכות, **נאמר בה פעם שנית, והיתה לה׳ המלוכה.** ונתקן שלחן שלם מכל **מעדנים** ומכל **מאכלות.**

תרו) **ואנא מזמן עמך** וכו׳ ; ואני מזמין עמך לכל בעלי המשנה, ולבעלי מקרא, ולבעלי תלמוד, וכל שכן לבעלי סתרי תורה שלך, וכלה שלך שהיא המלכה הקדושה שלך, העליונה, שהיא בינה, והתחתונה שהיא מלכות. והכל **ברשות העלה שעל כל העליונים, האדון כל האדונים, המלך על כל המלכים שלמעלה ושלמטה. שהוא יחיד בלא שני, ואין אות ונקודה שתתחבר עמו, ולא שינוי גוונים הנוהג באיש. שהוא רבון של כל מפתחות הסודות של הויות ושמות וכנוים וכל סודות הגנוזים של החכמה, שתפתח אותם כולם אלינו, בשביל כבודך עלת על כל העלות. אני מתחנן לפניך שתפתח לנו לכבודך, כי הכבוד שלך, הוא מאבי ואמי דשמים,** דהיינו חכמה ובינה, **שהם** אבא ואמא של ז״א הנקרא

(דפו״י דף רמ״ד ע״ב)

כוונת וכביכול

שמים, **ואב של כל ישראל, שהוא** ז״א, **והאם שלהם**, שהיא המלכות, **שנאמר בה, ואל תטוש תורת אמך. ועמך, אין חיבור של איזה אם בעולם.**

תרז) **קם זמנא תניינא** וכו׳ ; קם פעם שנית ואמר, בעלי משנה, הנשמות והרוחות והנפשות שלכם התעוררו עתה כולכם, והעבירו השינה מכם, שהיא משנה ודאי דרך הפשט של עולם הזה, ואני לא עוררתי אתכם אלא בסודות עליונים של עולם הבא, שאתם בהם. ושם, הנה לא ינום ולא יישן.

פירוש. השינה באה מקו שמאל דבינה, המאיר בלי חסדים (כנ״ל אמור אות ע״ד) אבל שם בבינה אין השינה פועלת כלום ואינה משנה דבר, אלא כשהארת קו השמאל הזה נמשכת למלכות שם פועלת השינה ומשנה הכל, כלומר שמסתלקים הארת המוחין. וז״ש, **דאיהי ודאי משנה ארח פשט דהאי עלמא,** שהשינה הנמשכת מקו שמאל לעולם הזה, שהוא מלכות הנקראת עולם הזה, היא משנה הפשט, כלומר שמעלים הארת המוחין **דאנא**

פשט כ) דהאי עלמא. ל) דאנא לא אתערנא בכו, אלא ברזין עלאין דעלמא מ) דאתי, דאתון בהון ק) הנה לא ינום ולא יישן.

תרח) פתח ואמר, נ) הא אוקמוה מארי מתניתין, בעה"ב בוצע וארח מברך. ועוד אוקמוה, צריך לדקדק בה' מן המוציא. ותרין ההין ס) אינון, לקבל שתי הלחם. שתי ככרות דשבת. י', איהי כביצה לכל חד וחד. ומאן איהו בעה"ב דבוצע. דא ו'.

תרט) אדהכי, הא סבא דסבין קא נחית לגביה, ואמר, רעיא מהימנא חזור בך. דהא לחם איהו ו', שתי ככרות דיליה, כמה דאמרת אינון ה' ה'. ודאי ו' איהו לקבל יעקב. ה' ה' לקבל לאה ורחל. י', כביצה לכל חד.

תרי) א"ל, סבא סבא, והא בכמה אתרין אוקמוה, דיעקב איהו בעל הבית, ויוסף אורח, דדרגיה יסוד חי עלמין, כליל ח"י ברכאן דצלותא, ובגין דא אוקמוה עליה, ר) ברכות לראש צדיק. א"ל הכי הוא, וכלא קשוט. כל רזא באתריה, מה דאנא אמרית, ומה דאת אמרת. אבל ההוא דפליג נהמא מאן הוא.

תריא) א"ל, סבא אנת בדיוקניה, ודא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ודא אדם

מסורת הזהר

ק) (תהלים קכא) בשלח מד צ"א. ר) (משלי י) ב"ב רה צ"ב.

חלופי גרסאות

כ בעלמא ול"ג דהאי. ל דהא. מ ל"ג דאתי. נ מארי מתניתין הא אוקמוה. ס דאינון.

הסולם

מאמר כוזית וכביצה

לא אתערנא בכו אלא ברזין עלאין דעלמא דאתי דאתון בהון, שרע"מ עורר אותם להתעלות לעולם הבא ע"י סודות התורה שאמר, ושם בעולם הבא, שהוא בינה, נאמר הנה לא ינום ולא יישן. כי שם אין נוהגת שינה. כנ"ל.

תרח) **פתח ואמר הא** וכו': פו"א. הרי העמידו בעלי המשנה, בעל הבית בוצע וארח מברך. ועוד העמידו, שצריך לדקדק בה' של המוציא. **וכ' החין** של שם הויה, שהן בינה ומלכות, הן כנגד שני הלחם, שתי חלות של שבת. **י'** דהויה, **היא** פרוסת לחם **כביצה** שנותנים לכל **אחד** ואחד. **ומי הוא הבעל הבית שבוצע. זהו ו'** דהויה. ונרמזו כאן כל ד' אותיות הוי"ה.

תרט) **אדהכי הא סבא** וכו': **בתוך כך הנה סבא דסבין** שהוא חכמה עלאה ירד אצלו **ואמר, רעיא מהימנא חזור בך. כי לחם הוא ו'. שתי ככרות שלו, הוא** כמו שאמרת, **שהם ה' ה'.** ומפרש, **ודאי ו' היא כנגד יעקב** שהוא ז"א, **ה' ה' הן כנגד לאה ורחל.** וע"כ הלחם בכלל ה"ס **ו'** שהיא ז"א, שיש לו ב' זווגים, זווג אחד עם לאה, שהיא הנוקבא שלו מחזה ולמעלה, וזווג ב' עם רחל, שהיא הנוקבא שלו מחזה ולמטה. וע"כ הלחם מתחלק לב' ככרות. **י'** של הויה, ה"ס הפרוסה שנותנים לכל אחד ואחד, שהוא **כביצה לכל אחד.** כי ביצה ה"ס **י'** דהויה, שהיא חכמה, שהיא השפע הנמשך ע"י **הו'** וב' ההין דהויה.

תרי) **א"ל סבא סבא** וכו': **אמר לו, סבא סבא,** והרי בכמה מקומות **העמידו שיעקב הוא בעל הבית,** שהוא ז"א, **ויוסף, הוא אורח,** שמדרגתו יסוד חי העולמים, הכולל ח"י **ברכות** של התפלה, שמשום זה **העמידו עליו, וברכות לראש צדיק.** וע"כ אמרו בעל הבית שהוא ז"א בוצע, ואורח, שהוא יסוד, מברך. ואתה אומר, שז"א ה"ס לחם ולא בעל הבית. **א"ל,** הסבא, **כך הוא, והכל אמת. כל סוד הוא** במקומו, הן **מה שאני אמרתי,** והן **מה שאתה אמרת. אבל** לדברי, שז"א הוא לחם, א"כ הבוצע ומחלק הלחם מי הוא.

תריא) **א"ל, סבא, אנת** וכו': א"ל רעיא מהימנא, **סבא, אתה הוא בצורתו,** דהיינו שהסבא עצמו שה"ס חכמה, הוא צורת בעל הבית הבוצע, **שזהו יוד הא ואו הא,** שבגי' מ"ה, שה"ס חכמה, שהיא אותיות **כ"ח מ"ה,**

דמרכבתא עלאה, דאנפין דיליה יהוה. ובגין דא, ו' לחם, דאינון ה' ה'. ושיעורא דאוקמוה כזית וכביצה, הא אתמר כזית באן שמא משערין, דהא אוקמוה רבנן דאין עושין מצות חבילות, אוף הכי, לא יהבינן תרין שיעורין באת י', למהוי כזית וכביצה. אלא תרי אלפא ביתות אינון, אית י' ע עלאה, ואית י' פ זעירא, י' מן ידוד, צ עלאה. י' מן אדני, ק זעירא. ואלין תרין, חד בכזית, וחד בכביצה, ר ברזא דא יאהדונהי. אתא סבא ונשיק ליה.

תריב) אדהכי קם בוצינא קדישא, פתח ואמר, ודאי כען מתחברין ש) מה שמו ומה שם בנו, חדו חברייא ואמרו, זכאה הוא מאן דזכי למיכל מהאי נהמא, דאתמר ביה ת) לכו לחמו בלחמי. וזכאה נפשא, דאתמר ש בה א) מלחם אביה תאכל. ב) וכל זר לא יאכל בו. דקב"ה ביה אתמר, ג) הלא אב אחד לכלנו. ונפשא דאתעסקת באורייתא, מלחם אביה תאכל.

תריג) ומאן גרים לה דאכלת מלחם אביה. בגין דתבת בתיובתא

מסורת הזהר

ש) (משלי ל) ויצא סח צ"א. ת) (שם ט) ויצא קמח צ"ד. א) (ויקרא כב) משפטים ח צ"ם. ב) (שם) משפטים מג צ"ו. ג) (מלאכי ב) קדושים יג אית לט ה"ג רמו: תק"ח קיד ט"ג ש"ו.

חלופי גרסאות

ע רבבא. פ מוסיף תתאה זעירא. צ רבבא. ק מוסיף תתאה זעירא. ר ורזא. ש ל"ג בה.

הסולם

מאמר כזית וכביצה

שזה אדם, שבגי' מ"ה הוא של המרכבה העליונה, שהפנים שלו, דהיינו החכמה הוא הוי"ה במילוי אלפין שבגי' מ"ה. ומשום זה, ו' היא לחם שהן ב' ככרות ה' ח', והשיעור של השפע, שהעמידו כזית וכביצה, הנה למדנו, באיזה שם משערים כזית, דהיינו בי', אלא העמידו חכמים, שאין עושים מצות חבילות, אלא כל מצוה בפני עצמה, אף כך, אין אנו נותנים ב' שיעורים באות י', שכזית וכביצה יהיו שניהם י', אלא ב' אלפא ביתות הם, שאלף בית גדול הוא בבינה, ואלף בית קטן הוא במלכות. וע"כ יש י' עליונה ויש י' קטנה. י' שהיא י' דהויה, היא י' עליונה, שה"ס חכמה עלאה, וי' מן אדני, היא י' קטנה, שה"ס חכמה דשמאל. ואלו שתי יודין, אחת היא בכזית, דהיינו י' קטנה דאדני, ואחת היא בכביצה, דהיינו י' עליונה דהויה. שהן בסוד זה, י'אהדונהי', דהיינו השילוב של הוי' אדני, שי' ראשונה ה"ס כביצה וי' אחרונה ה"ס כזית. בא הסבא ונשקו.

פירוש בכל מדרגה נבחנים בה כח"ב תו"מ, וכן בז"א נבחנים כח"ב תו"מ. שסוד הויה פשוטה בן ד' אותיות היא כתר, וסוד הויה במילוי אלפין, ה"ס חכמה, והויה במילוי המילוי דאלפין ה"ס בינה. והויה במילוי אלפין ה"ס ת"ת. כי חכמה ות"ת שניהם שוים.

(דפ"י דף רמ"ד ע"ב)

והחשבון של הויה דמילוי אלפין ה"ס מלכות. (עי' בפנים נסיברות דף רצ"ט ד"ה אך) וז"ש, ודא יוד הא ואו הא, דהיינו מדרגת חכמה שבו"א. ולא מדרגת ת"ת שבו, וז"ש, ודא אדם דמרכבתא עלאה, שהוא ז"א. דאנפין דיליה הויה, שהפנים של אדם זה. דהיינו זהחכמה שנקראת פנים הוא הויה במילוי אלפין. ולאפוקי הת"ת שבו, שגם הוא באותו המילוי.

תריב) אדהכי קם בוצינא וכו': בתוך כך קם מאור הקדוש, שהוא ר"ש, פתח ואמר, עתה מתחברים מ"ה שמו ומ"ה שם בנו. כי חכמה ה"ס הויה במילוי אלפין שהוא מ"ה, ובנו דזכמה, שהוא ת"ת הוא ג"כ הויה במילוי מ"ה. כנ"ל בדבור הסמוך. ונמצא מ"ה שמו דחכמה, מ"ה שם בנו, שהוא ת"ת. והסבא שהוא חכמה, נתחבר עם רעיא מהימנא, שהוא ת"ת. שמחו החברים ואמרו, אשרי הוא מי שזכה לאכול מלחם הזה, שהוא ו' דהויה, שנאמר בו, לכו לחמו בלחמי. ואשרי הנפש שנאמר בה, מלחם אביה תאכל. וכל זר לא יאכל בו, כי הקב"ה נאמר בו, הלא אב אחד לכלנו. ונפש שעסקה בתורה מלחם אביה תאכל.

תריג) ומאן גרים לה וכו': ומי גרם לנפש שתאכל מלחם אביה. הוא משום שחזרה בתשובה

א ואתאחדת כנעוריה. הה"ד, ד) ושבה אל בית אביה כנעוריה, א כגון ה) וישוב לימי עלומיו. כגוונא דאילנא דקציצו ליה, ב ואתחדש בשרשוי. והאי איהו רזא, דמאן דמית בלא זרע.

תריד) ג ועוד אית רזא אחרא, דלבתר ייתי בגלגולא, ד ויתחדש כמלקדמין. והיינו אלמנה וגרושה, דאתתרכת מגנתא דעדן, ובגין דא אתקריאת גרושה, כגון ו) ויגרש את האדם. ומאן גרים לה. בגין דזרע אין לה, דמית בלא בנין. ושבה אל בית אביה כנעוריה, דתבת בהאי עלמא בההוא ה נער בן יבם, והיינו ושבה אל בית אביה כנעוריה. ולבתר דזכת ו לזרע מלחם אביה תאכל. וכל זר לא יאכל בו וגו'. ז) לא תהיה אשת המת החוצה, לאיש זר.

תרטו) ז אמר ר"מ, הלל ושמאי, דאתון, חד מסטרא דרחמי, וחד ח מסטרא ט דדינא, דאינון חסד י וגבורה, דרגין דאברהם ויצחק. ואתון מגזעייהו, אתכנשו הכא, כ אתון ותמנין תלמידים דהוו ליה להלל. ואוף הכי תלמידי בית שמאי, לסעודתא דמלכא.

תרטז) ל הא אוקמתון, אתון וחברייא ל דעמכון, מארי דהוראות, דאוקמתון, אין הבוצע רשאי למיכל, עד שיענו אמן מארי סעודתא, ולית מארי סעודתא רשאין למיכל, עד שיאכל הבוצע. ודאי כד בצע בעל הבית, ובצע לאינון מארי סעודתא, לאו לכלהו משער שעורא חדא, דלאו אורח אלין בוצעין, לבצוע

מסורת הזהר

ד) (ויקרא כב) לעיל אות תריב צ"א. ה) (איוב לג) וישב נד צ"ה. ו) (בראשית ג) ב"ב עו צ"א. ז) (דברים כה) ויצא סא צ"א.

חלופי גרסאות

ת ואתחדת. א ל"ג כגון. ב ואתאחדת שרשוי. ג מוסיף ועוד אתמר. ד ויחדש. ה ל"ג נער. ו ל"ג לזרע. ז ל"ג אמר ר"מ. ח בסטרא. ט דגבורה. י ופתח. כ ל"ג אתון. ל ל"ג דעמכון.

הסולם

מאמר כוית וכביצה

בתשובה ונתאחדה בהקב"ה כנעוריה. ז"ש **ושבה** אל בית אביה כנעוריה. שפירושו. כמו **וישוב** לימי עלומיו. כעין אילן שכרתו אותו ונתחדש בשרשיו. וזה הוא סוד למי שמת בלא בנים. שע"י יבום הוא מתגלגל, וחוזר ומתחדש.

תריד) **ועוד אית רזא** וכו': ועוד יש סוד אחר. כי המת בלא בנים יבא אח"כ בגלגול ומתחדש כבתחילה. והיינו **אלמנה וגרושה**, כי נפשו נתגרשה מגן עדן, ומשום זה נקראת גרושה, כמו, ויגרש את האדם. ומי גרם לה זה, משום **שזרע אין לה**, שמת בלא בנים. **ושבה אל בית אביה כנעוריה**, שחוזרת לעולם הזה, ומתגלגלת בנער ההוא בן היבם, **והיינו, ושבה אל בית אביה כנעוריה. ואחר שזכתה לזרע, מלחם אביה תאכל. וכל זר לא יאכל בו וגו'. והיינו** שכתוב, **לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר.** שאם לא תתיבם, תפול לאיש זר, שהוא הס"א.

תרטו) **אמר ר"מ הלל** וכו': **אמר רעיא מהימנא**, הלל ושמאי, שאתם, אחד מצד הרחמים, דהיינו הלל, ואחד מצד הדין דהיינו שמאי, שהם חסד וגבורה, כהמדרגות של אברהם ויצחק, ואתם מגזע שלהם, הקבצו כאן, אתם ושמונים תלמידים שהיו להלל, וגם כן תלמידי בית שמאי, הקבצו לסעודת המלך.

תרטז) **הא אוקמתון אתון** וכו': **הרי העמדתם**, אתם והחברים שעמכם בעלי הוראות, שהעמדתם, אין הבוצע יכול לאכול עד שיענו אמן בעלי הסעודה, ואין בעלי הסעודה מותרים לאכול, עד שיאכל הבוצע. ודאי כשבעל הבית בצע, ובצע לבעלי הסעודה, אינו משער שיעור אחד לכולם, כי אין דרכם של הבוצעים לבצוע בשוה, כי לפעמים נותן

כשוה, דלזמנין יהיב לדא כביצה, ולדא כזית. וכד שרנין אמן על האי בציעא, קדם דייכול בעל הבית, מחברין תרין שיעורין כחדא, בכזית וכביצה, יאהדונהי, [מ] אמן, דא לאו איהו על האכילה, אלא על הבציעה, לבתר [נ] דאינון שיעורין מצטרפין באמן, ייכול בעל הבית. והיינו [ס] אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי, ולבתר אכלו רעים שתו ושכרו דודים. אכלו רעים, מארי סעודתא. דיהון בנין בדיוקנא דאבוהון.

תריז) הא הכא לחם בשתי ככרות, ושיעורו כזית וכביצה. מאי ניהו לחם הפנים דפתורא דמלכא. אלא הא אוקמוה, דאית ליה תריסר אנפין. ומאי ניהו. אלא אינון ד' אנפי אריה. ד' אנפי שור. ד' אנפי נשר. ואינון [ס] יברכך ידוד. יאר ידוד. ישא ידוד.

תריח) ומנלן דלחם הפנים איהו מפתורא דמלכא. דכתיב, [י] וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ידוד. ז"ה: י"ב אנפין. ואוף הכי, מאן דאית ליה, בעי לתקנא ולסדרא על פתוריה, ארבע ככרות בכל סעודתא דשבת, לתלת סעודתי תריסר אנפין.

תריט) ואי תימא לאו אינון אלא שית מדאורייתא, משום לחם משנה.

מסורת הזהר

(שיר ה) לעיל אות תקנב צ"כ. [ט] (במדבר ו) ויחי רנו צ"ב. [י] (יחזקאל מא) תרומה קסב צ"ב.

חלופי גרסאות

[מ] דהאי אמן. [נ] אינון.

הסולם

מאמר כזית וכביצה

לזה כביצה ולזה כזית. וכשעונים אמן על בציעה זו קודם שיאכל בעל הבית, מחברים ב' שיעורים כזית וכביצה ביחד, אשר שיעור כביצה נמשך מי' דהויה ושיעור כזית נמשך מי' דאדני, כנ"ל, וע"כ חבור כזית וכביצה הוא סוד **יאהדונהי**, שה"ס אמן, כי אמן בגי' צ"א כנגד היחוד יאהדונ"הי ויחוד הזה אינו על האכילה אלא על הבציעה. וע"כ, אחר שאלו השיעורים כזית וכביצה מצטרפים ליחוד יאהדונה"י באמירת אמן, אז יאכל בעל הבית. והיינו אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי וגו', ואח"כ, אכלו רעים שתו ושכרו דודים. **אכלו רעים**, היינו בעלי הסעודה, שיהיו הבנים שהם בעלי הסעודה בצורת אביהם, שהוא בעל הבית הבוצע, שה"ס חכמה עלאה שנקרא אבא (כנ"ל תרי"א).

תריז) **הא הכא לחם** וכו': הרי כאן **לחם בשתי ככרות**, שלחם הוא **ו'** ב' ככרות **ה' ה'** ושיעורו של האכילה, היא **כזית וכביצה**, שה"ס יחוד יאהדונה"י כנ"ל. ושואל **מה הוא לחם הפנים** שעל שלחן המלך. דהיינו י"ב

(דפו"י דף רמ"ה ע"ב)

מאמר י"ב חלות

תריח) **ומנלן דלחם הפנים** וכו': ומאין לנו שלחם הפנים הוא משלחן המלך. כי כתוב, **זה**, השלחן אשר לפני הויה. **זה** בגימטריא י"ב פנים. ואף כך, מי שיש לו, צריך לתקן ולסדר על שלחנו ד' ככרות בכל סעודה של **שבת**, אשר לג' סעודות הם י"ב ככרות, שהם י"ב פנים.

תריט) **ואי תימא לאו** וכו': **ואם תאמר, שאינם אלא שש** חלות מן התורה, **משום לחם משנה** שצריכים בכל סעודה מג' סעודות, והן שש, ולא י"ב. ומשיב, **אלא אין אנו יכולים להזכיר** החלות הנערכות על שלחן בית המקדש. ומשיב. אלא הנה למדנו, שיש לו, ללחם שהוא ז"א, י"ב פנים, ומה הם. אלא הם, ד' פני אריה, ד' פני שור, ד' פני נשר. כי אריה שור נשר ה"ס ג' קוין, שבכל אחד חו"ג תו"מ, וד"פ ג' הם י"ב. וה"ס ג' הויות, **שהם יברכך הויה, יאר הויה, ישא הויה.** שבכל הויה ד' אותיות, וג"פ ד', הם י"ב אותיות.

אלא לא ניכול למדכר ו', בלא חבריה, ו' ו', שית מלעילא לתתא, ושית מלתתא לעילא. לקבל שית דרגין דכרסייא עלאה. ושית דרגין דכרסייא תתאה. שית באתכסייא. ושית באתגלייא. כ) הנסתרות לידו"ד אלהינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם.

תרכ) ולחמי תודה אינון מ' חלות, י' רקיקין. י' ס רבוכין. י' של חמץ. י' של מצה. הא אינון מ'. לקבל י' ע מן ידו"ד. ד' אנפי אדם. י' מן ידו"ד, ד' אנפי אריה. י' מן ידו"ד, ד' אנפי שור. י' מן ידו"ד, ד' אנפי נשר. האי איהו תקונא קדמאה דפתורא דמלכא, דאינון י' דברים דצריך בר נש לאנהגא בפתורא דשבת.

תרכא) חד, לתקנא פתורא כמאן דאכיל פ קמי מלכא. ה"ד זה השלחן אשר לפני ידו"ד. תניינא, נטילת ידים, עד שעורא דגזרו רבנן, צ דאינון חמש ק קשרין, דבהון י"ד פרקין. ואוף הכי י"ד פרקין אינון, דיד שמאלא. ואינון כ"ח פרקין. לקבלייהו כ"ח ידו"ד, ר דאינון כ"ח אתוון דקרא קדמאה דעובדא דבראשית. דאתמר בהון, ל) ועתה יגדל נא כח ידוד.

תרכב) ועשר אצבען, רמיזי לעשר אמירן דעובדא דבראשית. ובגין דא

מסורת הזהר

כ) (דברים כט) שלח אות מד צ"ה **ת"ז** תכ"ב סג: **תק"ח** קא ט"ב שמ"ג קכא ט"ג של"ב. ל) (במדבר יז) שלח אות פג צ"ג, לעיל אות קלד צ"ג **ת"ז** בהקדמה ד: טו: **ז"ח** מג ט"ד שכ"א.

חלופי גרסאות

ס רביכין: ע רכיבין. ע ל"ג מן. פ ל"ג קמי: קמיה. צ דהא. ק אצבען. ר באינון.

הסולם

מאמר להזכיר ו' בלי ו' חברתה, דהיינו ו"ו הנשמע במבטא, שזה יורה על שש ספירות חג"ת נה"י דאור ישר שממעלה למטה. ושש ספירות חג"ת נה"י דאור חוזר שממטה למעלה. והן כנגד שש מדרגות שבכסא העליון שמחזה ולמעלה דז"א, שהן חג"ת נה"י הכלולות בחג"ת. ושש מדרגות של כסא התחתון, שמחזה ולמטה דז"א, שהן חג"ת נה"י הכלולות בנה"י. שש של כסא העליון הן במכוסה, כי מחזה ולמעלה אין גילוי לחכמה. ושש שמחזה ולמטה הן בגלוי, כי מחזה ולמטה יש גילוי לחכמה. שז"ס, הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם. שמחזה דז"א ולמעלה הן נסתרות. ומחזה דז"א ולמטה הן נגלות.

מאמר עשרה דברים לאנהגא בפתורא דשבת

תרכ) ולחמי תודה אינון וכו': ולחמי תודה הם מ' חלות, יוד רקיקים, יוד רבוכים, יוד של חמץ, יוד של מצה (מנחות ע"ז:) הרי הם מ', כנגד ד' יודין שבד' הויות שבד' פנים, דהיינו כנגד י' דהויה דד' פני אדם, וכנגד י' דהויה דד' פני אריה, וכנגד י' דהויה דד' פני שור, וכנגד י' דהויה דד' פני נשר. וזה הוא תקון ראשון של שלחן המלך. כי הם עשרה דברים שצריך האדם לנהוג בשלחן של שבת.

תרכא) חד לתקנא פתורא וכו': תקון ראשון שבשלחן של שבת, הוא לתקן את השלחן כמי שאוכל לפני המלך. ז"ש, זה השלחן אשר לפני ה'. תקון השני, הוא נטילת ידים עד השיעור שגזרו חכמים, שהם חמשה קשרים, דהיינו ה' אצבעות שביד ימין, שבהן י"ד פרקים. שבכל אצבע ג' פרקים, ובאצבע אגודל ב' פרקים, הם י"ד. ואף כך הם י"ד פרקים ביד שמאל. וביחד הם כ"ח פרקים. ואלו כ"ח פרקים, כנגדם ה"ס כח הויה. שהם כ"ח אותיות של הכתוב הראשון שבמעשה בראשית, דהיינו בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, שיש בו כ"ח אותיות. שנאמר בהם ועתה יגדל נא כח הויה.

תרכב) ועשר אצבען רמיזי וכו': ועשר אצבעות רומזות לעשרה מאמרות שבמעשה בראשית. ומשום זה העמידו בעלי המשנה. מי שמיקל בנטילת ידים נעקר מן העולם. למה. הוא משום שיש בהם סוד עשרה מאמרות וכ"ת. אותיות, שבהם נברא העולם.

תליתאה

(דפרי"ז דף רמ"ה ע"א)

אוקמוה מארי מתניתין, מאן דמזלזל בנטילת ידים, נעקר מן העולם. אמאי. בגין דאית בהון רזא דעשר אמירן, וכ"ח אתוון, ש דבהון אתברי עלמא.

תרכג) תליתאה, כוס דברכה, דתקינו ביה עשרה דברים. הדחה. שטיפה. עטור. עטוף. חי. מלא. מקבלו בשתי ידיו. ונותנו בימין. ונותן עיניו בו. ומגביהו מן הקרקע טפח. ומשגרו במתנה לאנשי ביתו.

תרכד) ואורח רזא, ת כוס מ) מלא ברכת י"י. כוס בגי' אלהי"ם. ומתמן נשמתא, דאיהי על א שמיה כוס. הה"ד נ) כוס ישועות אשא. מאן ישועות. ה' אצבען. דאינון לקבל ה' ספירן דכוס. דאיהו אלהים חיים בינה *) מתפשטא בהון, לחמשין ב תרעין. ה' זמנין עשר. באת י', דאיהו י' דברים דתקינו רבנן בכוס, דאיהו אלהים ג חיים, ה' אתוון, בחשבן ה'.

תרכה) ד ואוקמוה בכוס, שצריך הדחה ושטיפה. הדחה מבחוץ, ושטיפה מבפנים. ורזא דמלה, שיהא תוכו כברו. מאן דזכי לנשמתא מהאי כוס, למהוי נשמתא דכיא מלגו ומלבר. ורזא דמלה, ס) וטהרו וקדשו, טהרה מבפנים, וקדושה מבחוץ. ומה כוס לאו טהרתיה וקדושתיה מלגו ומלבר בלא מיא. אוף הכי נשמתא, לאו טהרתה וקדושתה ה מלגו ומלבר בלא אורייתא. ובגין דא אמר רבן גמליאל, מי שאין תוכו כברו לא יכנס לבית המדרש. בגין דלאו איהו מסטרא דאילנא דחיי, אלא מעץ הדעת טוב ורע.

מסורת הזהר

מ) (דברים לג) ויחי קנח צ"ב תק"ח קטז ט"ד שכ"ו. נ) (תהלים קיז) ויחי רסט צ"ב. ס) (ויקרא טז) ת"ז תכ"ח עב: תמ"ז פד:

חלופי גרסאות

ש דבהו. ת כוס ביד ה' מלא ול"ג ברכת ה'; כוס מלא ברכה. א שמים. ב ל"ג תרעין. ג ל"ג חיים. ד ואמרו. ה ל"ג מלגו ומלבר.

הסולם

מאמר עשרה דברים לאנהגא בפתורא דשבת

תרכג) **תליתאה כוס דברכה** וכו': תקון השלישי הוא, כוס של ברכה, שהתקינו בו עשרה דברים, הדחה, שטיפה, עטור, עטוף, חי, מלא, מקבלו בב' ידיו, ונותנו בימין, ונותן עיניו בו, ומגביהו מן הקרקע טפח, ומשגרו במתנה לאנשי ביתו.

תרכד) **ואורח רזא כוס** וכו': ובדרך סוד, ה"ס כוס מלא ברכת ה'. כוס בגי' אלקים, שהוא בינה, והיינו מלכות המלבשת את הבינה (כלהלן אות תרל"ב) ומשם היא הנשמה הנקרא על שמו, כוס. ז"ש, כוס ישועות אשא. מהו ישועות. היינו ה' אצבעות, המחזיקות את הכוס, שהן כנגד ה' ספירות, חג"ת נה"י שבכוס, שהיא אלקים חיים, שהוא בינה, המתפשטת בה' ספירות לחמשים שערים, שהם ה' פעמים עשרה. דהיינו באות י' שהיא י' דברים שהתקינו חכמים בכוס, שהיא אלקים חיים, וה' אותיות אלקים, שהן בחשבון ה', י' פעמים ה' הם חמשים שערים.

תרכה) **ואוקמוה בכוס שצריך** וכו': והעמידו בכוס, שצריך הדחה ושטיפה, הדחה מבחוץ, ושטיפה מבפנים. וסוד הדבר שיהיה תוכו כברו, שהפנימיות וחיצוניות שבכוס תהיינה שוות, מי שזכה לנשמה מכוס הזו, שהיא בינה, צריכה הנשמה להיות נשמה טהורה מפנים ומבחוץ. וסוד הדבר, וטהרו וקדשו, טהרה מבפנים וקדושה מבחוץ. ופירושו של קדושה וטהרה הוא לעיל (תזריע דף מ"ה ד"ה אמנם) ומה כוס, אין טהרתה וקדושתה מבפנים ומבחוץ בלא מים, אף כך הנשמה אין טהרתה וקדושתה מבפנים ומבחוץ בלי תורה. ומשום זה אמר רבן גמליאל, מי שאין תוכו כברו לא יכנס לבית המדרש. משום שהוא אינו מצד עץ החיים, אלא מעץ הדעת טוב ורע. כי מי שחסר קדושה מבחוץ, או חסר טהרה מבפנים, הוא מעורב טוב ורע.

(דפו"י דף רמ"ה ע"א *) דף רמ"ה ע"ב)

עטור

תרכו) עטור, אוקמוה מעטרו בתלמידים. וארח רזא, ה' איהו כוס, מעטרו בתלמידים באת י', דאיהו עטרת על ה'. עטוף, צריך לאעטפא רישיה בגין דשכינתא על רישיה. ע) דהכי אוקמוה מארי מתניתין, אסור לתלמיד חכם למיהך ד' אמות בגלוי הראש. משום ע) מלא כל הארץ כבודו. כל שכן בברכה, ובאדכרת שמא קדישא, למהוי בגלוי הראש.

תרכז) דאת י' מן ידוד, איהי אתעטף באור, ואתעביד ו אויר. בגין דאת י' דאיהי חכמה באויר, ז והיינו אור דאתעטף ביה כד ברא עלמא, ההי"ד פ) עוטה אור כשלמה. והאי איהו צ) יהי אור ח יהי אויר. ואוקמוה מארי סתרי תורה, בטרם נתהווה כל דבר, נתהוו ט ההויות. ובגין דא יהי אור ויהי אור, דהוה מקדמת דנא.

מסורת הזהר

ע) (ישעיה ו) בא סא צ"ת. פ) (תהלים קד) ב"א רפ צ"ג. צ) (בראשית א) ב"א מ צ"ד.

חלופי גרסאות

ו מוסיף אויר והיינו אוירא דארץ ישראל מחכים. ז ל"ג מן והיינו עד והאי. ח י"ה. ט ההוויות.

הסולם

מאמר עשרה דברים לאנהגא בפתורא דשבת

תרכו) **עטור, אוקמוה מעטרו** וכו': **עטור**, הנאמר בכוס, **העמידוהו, מעטרו בתלמידים.** (ברכות נא.) **ובדרך סוד, ה' היא הכוס**, דהיינו בינה, **מעטרו בתלמידים**, באות **י' שהיא עטרה על ה'** (עי' עקב אות נ"ט) כי תלמידים מרבים וממשיכים חכמה. **עטוף**, הנאמר בכוס, **הוא שצריך לעטוף הראש**, דהיינו לכסותו, **בשביל שהשכינה היא על ראשו. כי כך העמידו בעלי המשנה, אסור לתלמיד חכם ללכת ד' אמות בגלוי הראש. משום שמלא כל הארץ כבודו. כל שכן בברכה ובהזכרת שם הקדוש**, שאסור להיות בגלוי הראש.

תרכז) **דאת י' מן** וכו': והטעם שאסור ללכת בגלוי הראש, הוא, **כי אות י' מן הויה**, שהיא חכמה, **היא נתעטפה באור ונעשתה אויר. משום שאות י' שהיא חכמה היא באויר. והיינו האור שנתעטף בו כשברא העולם**, ז"ש, **עוטה אור כשלמה. וזה הוא, יהי אור יהי אויר. והעמידו בעלי סתרי תורה, בטרם נתהווה כל דבר נתהוו ההויות. ומשום זה, יהי אור ויהי אור. הוא אור שהיה מקודם לכן.**

פירוש הי' דהויה, ה"ס **חכמה**, וה"ס **או"א עלאין**. וה' דהויה ה"ס **בינה וישסו"ת. ונודע שטרם כל התקון**, נעשה התקון של מיתוק המלכות בבינה, שה"ס נקודת החולם. **שעי"ז נתמעטה הבינה מאור הג"ר שלה ונעשתה לו"ק. וז"ס הי' שנכנסה אל האור ונעשה לאויר.** (כנ"ל ב"א דף מ"ד ד"ה בקע

ע"ש) ואח"כ **בגדלות חוזרת ויורדת הי' מן האויר, דהיינו שהמלכות יורדת מן הבינה והאור** חוזר למקומו (כנ"ל ב"א דף מ"ה ד"ה כד ע"ש) וזהו רק **בה' דהויה, שהיא ישסו"ת. אבל בי' דהויה, שהיא או"א עלאין אין הי' יוצאת מאויר לעולם** (כנ"ל ב"א דף רנ"א ד"ה נחית).

וז"ש, **דאת י' מן הויה איהי אתעטף באור ואתעביד אויר, כי הי' דהויה. שהיא או"א עלאין, עלתה המלכות בבינה שלהם.** שה"ס עלית **י' באור ונעשה אויר, שהיא** ו"ק הנקרא אויר ורוח. **וזה נבחן כמו אור הג"ר** דאו"א נתעטף, כלומר שנתכסה ונעלם. וז"ש **הה"ד עוטה אור כשלמה, כמו שהאור היה** מתכסה בשמלה. וז"ש, **והאי איהו יהי אור יהי אויר, כי תקון זה דעלית י' לאור, הוא** תקון זו"ן וביע, שיהיו ראוים לקבל אור. **כי אם לא נמתקה המלכות בבינה, לא היו ראוים** העולמות לקבל שום אור (כנ"ל ב"א דף ז' ד"ה וכבר) **ולפיכך תקון הא' כשנאמר יהי אור, היינו יהי אויר, דהיינו שהי' תכנס לאור ויהיה נעשה אויר. שאם לא כן אי אפשר שיהיה אור** בעולמות. וז"ש, **בטרם נתהוה כל דבר נתהוו ההויות.** שה"ס **הי' דהויה, ששם נשאר** תקון זה דעלית **הי' באויר.** וז"ש, **ובג"ד יהי אור ויהי אור, דהוה מקדמת דנא**, כלומר **אח"כ בגדלות שנאמר ויהי אור, אינו אור** חדש, **אלא אותו אור שנתמעט תחילה לאויר, הנה אח"כ ירדה הי' מאויר**, ועי"ז **חזר ונתגלה האור שמקודם לכן.** (עי' כל זה ב"א אות ל"ג)

תרכח) ח״י אוקמוה, חי מן החבית. וארח רזא, שכינתא עלאה איהי תמינאה ׳ דספיראן מתתא לעילא, ובגין דא אתקריאת ח׳, ואתמר כ בה ק) בחכמה יבנה בית. ל והיינו חבית : ח׳ בי״ת. ובגין דאיהי חיים, דכתיב ר) עץ חיים היא למחזיקים בה, יין מתמן איהו ח״י. ודא איהו יינא דאורייתא. מאן דאשתדל בה, אקרי ח״י. ועוד, צדיק ח״י. מ איהו חי מן החבית.

תרכט) יין אית מניה תרין גוונין, חוור וסומק. יין, ע׳ אנפין. הא ע״ב. ולקבל תרין גוונין דיין, איהי זכור ושמור דשבת, נ וע׳ תיבין ס דקדוש ויכל״ו, הא ע״ב.

תרל) מלא, ה״ד כוס ש) מלא ברכת יי׳. ואוף דאיהו מלא מיינא דאורייתא. בר נש הכי צריך למהוי שלים, כמד״א ת) איש תם : גבר שלים. כמו א) ויבא יעקב שלם, הכי צריך למהוי נשמתא שלימתא, ולא ע יהיה בה פגם, ב) דכל אשר בו מום לא יקרב. אוף הכי אלם פ עם י״ה, הוא אלהים, כחושבן צ כוס. איהו מלא, והפוך אלם ותמצא מלא. אימתי. כד אית תמן י״ה. והיינו ג) כי יד על כס י״ה. אדנ״י חושבניה ו״ה. עמודא דאמצעיתא מלא מן תרווייהו. ובגין דא שריא עליה אדם, דהוא שמא מפרש.

מסורת הזהר

ק) (משלי כד) ב״א רמא צ״ו. ר) (שם ג) ב״א רכט צ״א. ש) (דברים לג) לעיל אות תרכד צ״מ. ת) (בראשית כה) תולדות לד צ״ב. א) (שם לג) מקץ סד צ״ב. ב) (ויקרא כא) פקודי קד צ״ק. ג) (שמות יז) ב״א קצו צ״ב.

חלופי גרסאות

י ד׳ ספיראן. כ ל״ג בה. ל ל״ג והיינו. מ ל״ג איהו חי ; חיי. נ ע׳. ס דקדוש ע״ב ויכלו ע״ב. ע יהא ביה. פ כס עם י״ה ול״ג מן הוא עד איהו ; אלקים כחושבן כס עם י״ה. צ מוסיף כוס עם י״ה.

הסולם

מאמר

תרכח) **חי אוקמוה חי** וכו׳ : חי, הנאמר בכוס של ברכה, **העמידוהו, חי**, פירושו, **חי מן החבית.** דהיינו שלא יהיה מזוג במים שם. **ובדרך סוד**, השכינה העליונה, שהיא בינה, היא **ספירה שמינית** שבעשר ספירות, כשמתחילים לספור ממטה למעלה, ומשום זה נקראת **ח׳.** **ונאמר בה, בחכמה יבנה בית**, והיינו **חבית**, שהיא אותיות **ח׳ בי״ת.** שזה מורה, שהיין, שה״ס גבורה דז״א, יהיה נמשך מן הבינה, שנקראת חבית, ח׳ בי״ת. **ומשום שהבינה היא חיים שכתוב עץ חיים היא למחזיקים בה**, ע״כ היין הנמשך משם, מן הבינה, **הוא חי.** וזהו **ייגה של תורה, שמי שעוסק בה נקרא חי.** **ועוד, צדיק**, שהוא יסוד, נקרא **חי**, **והוא חי מן החבית**, שאורותיו נמשכים מן הבינה הנקראת חבית, כנ״ל.

תרכט) **יין אית מניה** וכו׳ : ביין יש בו

(דפו״י דף רמ״ה ע״ב)

ב׳ **צבעים** לבן ואדום. יין בגי׳ ע׳, שהוא ע׳ **פנים, הרי ע״ב.** שזה רומז שאורות השם ע״ב מאירים ביין. **וכנגד ב׳ צבעים שביין, הוא זכור ושמור של שבת**, שעם ע׳ **תיבות** שבויכלו **שבקידוש, הם ע״ב.**

תרל) **מלא, ה״ד כוס** וכו׳ : מלא, הנאמר בכוס של ברכה, ז״ש כוס **מלא** ברכת **ה׳. ואף הוא** צריך להיות **מלא** מיינה **של תורה.** **והאדם** כך צריך להיות **שלם**, כמש״א **איש תם**, שפירושו **איש שלם**, כמו **ויבא יעקב שלם**, הרי שיעקב נקרא שלם. **כך צריכה** הנשמה **להיות שלמה**, ולא **יהיה בה שום פגם**, כי כל **אשר בו מום לא יקרב. אף כך אלם עם יה**, **הוא** אותיות **אלקים. והוא כחשבון כוס**, דהיינו **פ״ו.** וע״כ, הכוס צריך **להיות מלא**, כי **הפוך המלה אלם ותמצא מלא. שהכוס** בגי׳ **מלא**

כי

תרלא) מקבלו בשתי ידיו, כגוונא דאורייתא, דהוה בתרין לוחין, ה' דברן ק בלוחא חדא, לקבל ה' ר אצבעאן דיד ימינא. וה' בלוחא תניינא, לקבל ה' אצבען דיד שמאלא. ואתייהיבו בימינא דהיינו ביד ימין. ובגין דא, שני לוחות אבנים הוריד בידו, ולא בידיו. והאי איהו דאסהיד קרא, ז) מימינו אש דת למו.

תרלב) ונותן עיניו בו, בגין ש דהאי כוס, דאיהו לקבל ארעא דישראל, דאתמר בה, ה) תמיד עיני יי' אלהיך בה. ועיינין דלעילא, אינון שבעין סנהדרין, ומשה ת ואהרן עלייהו. תרין עיינין עלאין. חד עין ימין, וחד עין שמאלא, ואינון ע"ב, כמנין ביין. והאי איהו רזא דנותן בכוס א עינו.

תרלג) ומגביהו מן הקרקע טפח, בגין דאת ה' איהי כוס, בעי לסלקא ב לה באת י', דאיהי טפח, דביה אתפתחת ה' בה' אצבעאן. ומשגרו לאנשי ביתו במתנה, בגין דיתברך דביתהו, דאיהי נפש, ג דאתמר ד בה ו) נפשנו יבשה אין כל, ואתברכת ואתעבידת פרין, ההי"ד ז) תדשא הארץ דשא.

תרלד) רביעאה, למהוי על פתוריה דברי תורה, דלא יתקיים ביה כגוונא

מסורת הזהר

ז) (דברים לג) ויצא ג צ"ה. ה) (שם יא) ויחי רע צ"א. ו) (במדבר יא). ז) (בראשית א) ב"א עט צ"א.

חלופי גרסאות

ק בלוחתא. ר ל"ג מן אצבען עד אצבען. ש דאיהו כוס לקבל; כוס איהו. ת ל"ג ואהרן. א מוסיף עינו בו. ב ל"ג לה. ג מוסיף בגין דאתמר. ד ל"ג בה.

הסולם

מאמר עשרה דברים לאנהגא בפתורא דשבת

י"ה. כי מתי הוא מלא, הוא כשיש שם י"ה. דהיינו כי יד על כס יה, שאין השם מלא, שהוא חסר ו"ה. אדני במספר קטן, הוא בחשבון ו"ה. עמוד האמצעי מלא מן שניהם, מן י"ה ומן ו"ה, ומשום זה שורה עליו השם אדם, שהוא שם המפורש, יוד הא ואו הא, שהוא בגי' אדם.

תרלא) מקבלו בשתי ידיו וכו'; מקבלו בשתי ידיו הנאמר בכוס של ברכה, היינו כמו התורה שהיתה בב' לוחות, חמשה דברות בלוח אחד כנגד ה' אצבעות שביד ימין. וה' דברות בלוח השני, כנגד ה' אצבעות דיד שמאל שנתנו בימין דהיינו ביד ימין, כלומר שה' דשמאל נכללו בה' דימין. ומשום זה, שני לוחות אבנים הוריד בידו כתוב, ולא בידיו. דהיינו רק ביד אחת שהיא ימין, וזה הוא שהעיד הכתוב, מימינו אש דת למו.

תרלב) ונותן עיניו בו וכו'; ונותן עיניו בו הנאמר בכוס של ברכה, הוא משום שכוס הזה, הוא כנגד ארץ ישראל, שהיא מלכות המלבשת את הבינה, שנאמר בה, תמיד עיני ה' אלקיך בה. והעינים של מעלה הן עין סנהדרין ומשה ואהרן עליהם, שהם ב' עינים העליונים, שהן חכמה ובינה, אחת עין ימנית ואחת עין שמאלית, והם ע"ב כמנין ביין, כי ע' סנהדרין הם כנגד חג"ת נה"י"מ שכל אחת כלולה מעשר. וחכמה ובינה עליהם שהם משה ואהרן. וזה הוא סוד ונותן עיניו בו, שימשיך חו"ב אל הכוס, שהיא מלכות. וז"ס, נותן בכוס עינו.

תרלג) ומגביהו מן הקרקע וכו': ומגביהו מן הקרקע טפח, הנאמר בכוס של ברכה, היינו כי אות ה' דהויה, היא כוס, וצריכים להעלותה לאות י' דהויה, שהיא נקראת טפח, שבו נפתחת הה' בה' אצבעות, שה"ס חמשים שערי בינה (כנ"ל אות תרכ"ד). ומשגרו לאנשי ביתו במתנה הנאמר בכוס של ברכה. היינו כדי שתתברך אשתו, שהיא סוד הנפש, שנאמר בה נפשינו יבשה אין כל ומתברכת ועושה פירות. ז"ש תדשא הארץ דשא.

תרלד) רביעאה, למהוי על וכו'; תקון הרביעי שבשלחן, הוא, שיהיה על שלחנו דברי

דעמי הארץ, דאתמר עלייהו ח) כי כל שלחנות מלאו קיא צואה. אבל בסתרי תורה אוקמוה, הרוצה להעשיר יצפין, יתן שלחן לצפון, הרי שלחן לשמאלא, דאיהו דין, בעי לקשרא ביה ימינא, דאיהו אורייתא, ה דאתיהיבת מתסד, דאיהו רחמי, ימין ה'.

תרלה) חמישאה, אוקמוה מארי מתניתין, דצריך להאריך על פתוריה, בגין עניים. ורזא דמלה, בגין דצדקה יאריך יומוי, דלא יתקצרון. כגוונא דאורייתא איהו אריכות ו יומין, בתרין עלמין, בעלמא דין ובעלמא דאתי ז לנשמתא. אוף הכי צדקה, איהי אריכות יומין ח לגופא, בתרין עלמין, ההי"ד ט) כי הוא חייך ואורך ימיך. כי הוא חייך בעולם הזה ואורך ימיך בעולם הבא. דעלמא דאתי לגופא *) י לתחיית המתים, דלבתר דייקום לא ימות. וכגוונא דעלמא דאתי יהא קיים, הכי עלמא דין יהא קיים.

תרלו) שתיתאה, שלא יהא גרגרן ובלען על פתוריה דמלכא, כגוונא דעשו דאמר יא) הלעיטני, יב ארח הלעטה, כ אלא בארח טחינה. אוף הכי, מאן דאפיק מלין דצלותין או דאורייתא מפומוי, בעי לאפקא לון בהטחנה שלמים, ולא בהלעטה חסרים. ולא עוד, אלא בגין סכנה דשמא יקדים קנה לושט.

תרלז) שביעאה, מים אחרונים. ואוקמוה, מים ראשונים ל מצוה. ואחרונים

מסורת הזהר

ח) (ישעיה כח) תרומה קסד צ"ב. ט) (דברים ל) לך קכ צ"ב. י) (בראשית כה) תולדות כח צ"י צי"א.

חלופי גרסאות

ה דמחסד אתייהיבת. ו מוסיף יומין דגופא. ז נשמתא. ח ל"ג לגופא. ט תחיית. י מוסיף ואמר ארח; בארח. כ ולא. ל ל"ג מצוה.

הסולם

מאמר עשרה דברים לאנהגא בפתורא דשבת

דברי תורה, שלא יתקיים בו, כמו בעמי הארץ, שנאמר עליהם, כי כל שלחנות מלאו קיא צואה. אבל בסתרי תורה העמידוהו, הרוצה להעשיר יצפין, שיתן השלחן לצד צפון, הרי שהשלחן הוא לשמאל, שהוא דין, ע"כ צריך לקשר בו ימין, שהוא התורה שניתנה מחסד, שהוא רחמים, שהוא ימין ה'.

תרלה) **חמישאה, אוקמוה מארי** וכו': תקון החמישי שבשלחן, העמידוהו בעלי המשנה, **שצריכים להאריך על שלחנו, בשביל העניים**, שיהנה אותם משלחנו. וסוד הדבר, כדי שהצדקה תאריך ימיו, שלא ימות בקוצר ימים, כעין התורה, שהיא אריכות ימים בשביל הנשמה בב' עולמות, בעולם הזה ובעולם הבא. אף כך צדקה היא אריכות ימים לגוף בב' עולמות. ז"ש, כי הוא חייך, כי הוא חייך ואורך ימיך. כי הוא חייך, בעולם הזה, ואורך ימיך בעולם הבא, שעולם הבא אל הגוף פירושו בתחיית המתים, שאחר שיקום לתחיית המתים לא

(דפו"י דף רמ"ה ע"ב *) דף רמ"ו ע"א)

ימות. וכמו שיתקיים בעולם הבא, כן יהיה קיים בעולם הזה.

תרלו) **שתיתיאה, שלא יהא** וכו': תקון הששי שלא יהיה זולל וסובא על שלחן המלך, כמו עשו שאמר, הלעיטני, בדרך הלעטה, אלא בדרך טחינה, שיהיה טוחן המאכל בשיניים. אף כך מי שמוציא דברי תפלה או דברי תורה מפיו, צריך להוציאם בטחינה שלמים, דהיינו שיעיין וישא ויתן בהם, הדומה לטחינה, ולא בהלעטה, שיהיו חסרים משלמותם. ולא עוד, אלא משום סכנה שלא יקדים קנה לושט. צריך לאכול בדרך טחינה, ולא בהלעטה.

תרלז) **שביעאה, מים אחרונים** וכו': תקון השביעי, הוא, מים אחרונים. והעמידוהו מים ראשונים מצוה, ואחרונים חובה, ומים אמצעים רשות. במים ראשונים צריך להגביה אצבעותיו, כדי שלא יחזרו המשקים לרדת, ויטמאו את הידים. ויש מן החכמים שאמרו שמים אחרונים הוא משום מלח סדומית שלא

תסמא

חובה. ואמצעיים רשות. מים ראשונים צריך לסלקא אצבען, בגין דלא יהדרון משקין ויטמאו את הידים. ואית מרבנן דאמרי, דאחרונים משום מלח סדומית. שלא תסמא את העינים. מ ואי הכי נ אפקין לון מחובא. וסתרי מילין, ס אלין ע דאמרו עלייהו חובה, ולאו ארח ארעא לסתרא גאונים מלין, פ אלא דאתקרי עלייהו, צ על פי התורה אשר יורוך.

תרלז) ולא עוד, אלא דאמרו עלייהו ג׳ קדושות, הדא הוא דכתיב, ק והתקדשתם והייתם קדושים. והתקדשתם אלו מים ראשונים. והייתם קדושים אלו מים אחרונים. כי קדוש, זה שמן ערב. אני יי׳, זו ברכה. ואמצעיים, בין גבינה לבשר. ובג״ד, והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני יי׳. זכאין עמא, דמאריהון ישוי לון לגביה.

תרלט) אוף הכי והתקדשתם, בשעת תשמיש. מים ראשונים דזרע בר נש, מצוה. אחרונים דנוקבא, חובא. ואמצעיים קא רמיז, וכגבינה תקפיאני. הדא הוא דכתיב, ר הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני. והאי איהו דקא רמיז, בין גבינה לבשר, דאתמר ביה ש עור ובשר תלבישני.

תרמ) תמינאה, לשלשה צריך כוס. אמאי. בינה איהי תליתאה מעשר ספיראן, מעילא לתתא. ובגין דא פחות משלשה לא צריך כוס. צ לשלשה צריך

מסורת הזוהר

כ) (דברים יז) לעיל אות תשצב צ״ג. ל) (ויקרא יא) ייצא עח צ״ג. מ) (איוב י) לעיל אות קסא צ״פ. נ) (שם) ב״א קנ צ״ג.

חלופי גרסאות

מ אפילו. נ מפקין ליה; אפקין ול״ג לון. ס דאלין. ע ל״ג דאמרו עלייהו חובה; דאמרי דחובה ול״ג עלייהו. פ מאלין דאמרי ול״ג אלא דאתקרי. צ דאמרי.

הסולם

מאמר עשרה דברים לאנהגא בפתורא דשבתא

תסמא את העינים, ואם כן הוציאו אותנו בזה מחוב, כי אין מים אחרונים אלא עצה טובה, שלא לסמא את העינים, ולא חובה. ויש סתרי דברים, באלו שאמרו על מים אחרונים חובה, ואין דרך העולם לסתור דברי גאונים, אלא שנקרא עליהם, על פי התורה אשר יורוך. (מן ואית מרבנן עד כאן, נראה שהוא גליון).

תרלח) **ולא עוד אלא** וכו׳: ולא עוד, אלא שאמרו עליהם, ג׳ קדושות. ז״ש **והתקדשתם והייתם קדושים. והתקדשתם**, אלו מים ראשונים. **והייתם קדושים**, אלו מים אחרונים. **כי קדוש**, זהו שמן ערב, להעביר הזוהמא מהאצבעות, **אני ה׳**, זו ברכה. ומים אמצעים היינו בין גבינה לבשר. ומשום זה, **והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ה׳. אשרי העם שאדונם ישום אותם אצלו.** שמדבק אותם בקדושתו.

תרלט) **אוף הכי והתקדשתם** וגו׳: **אף כך** יש לומר, והתקדשתם, היינו בעת תשמיש.

(דפו״י דף רמ״ו ע״א)

מים ראשונים שזורע הגבר הם מצוה. שמקיים מצות פריה ורביה. **אחרונים**, שהיא זרע הנקבה, **היא חוב**, כלומר, שזרע הזכר מחייב אותה להזריע. ומים אמצעיים, הרמז, וכגבינה **תקפיאני**, דהיינו הקב״ה, שמקפיא הזרע לבנין ולד, ז״ש, **הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני. וזה הוא הרמז** על מים אמצעים שבין **גבינה לבשר. שנאמר** בו, בהקב״ה, **עור ובשר תלבישני. פירוש. גבינה**, הוא לשון בנין. **בשר**, היינו שהקב״ה מהפך הזרע לבשר. שז״ס מים אמצעים. כלומר, שמים של הקב״ה הם אמצעים למיין דוכרין של הזכר ולמיין נוקבין של הנוקבא.

תרמ) **תמינאה, לשלשה צריך** וכו׳: תקון השמיני, הוא שלשלשה צריך כוס. למה. הוא משום שהכוס רומז על בינה, **ובינה היא ספירה שלישית מעשר ספירות**, כשמתחילים לספור ממעלה למטה, דהיינו כתר חכמה בינה. **ומשום זה פחות משלשה, לא צריך כוס. פירוש**

כוס, קא רמיז קדושה לך ישלשו. ולא עוד, אלא דאורייתא לא נחתא פחות מג', כהנים, לוים, ישראלים. תורה, נביאים, וכתובים. בירח תליתאי. ביום תליתאי. ודא בינה, יד"ו. ובגינה אתמר, שלש משמרות הו"י הלילה. מלכות ק ה' רביעית, עלה אתמר ארבעה משמרות הוי הלילה. וש' דתלת ענפין לקבל תלת משמרות. ו דארבע ענפין, לקבל ארבעה משמרות.

תרמא) תשיעאה, כוס של ברכה, רביעית לוג, ושיעורא דיליה, לקבל ה', רביעאה דשם ידו"ד. עשיראה, ר בעשרה אומר נברך לאלהינו. ושכינתא תתאה, איהי רביעית, ועשירית. רביעית לשם ידוד. עשירית לעשר ספירין. דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א. וכמה צריך ב"נ לנטרא גרמיה, דלא לזרוק מלין אלין באתר דלא אצטריך. כמו מאן דזריק נהמא. כ"ש מאן דזריק נהמא דאורייתא, לבר מפתוריה, דאיהי שכינתא. דאתמר בה, ס זה השלחן אשר לפני יי'. ע"כ.

תרמב) ש ובחבורא קדמאה, תלת אינון דגרמין ביש לגרמייהו. תרין בהאי עלמא, וחד בעלמא אחרא, ואלין אינון: מאן דלייט גרמיה, דתנינן חד ממנא אתפקד קמיה דב"נ, ובשעתא דלייט גרמיה ההוא ב"נ, ת האי ממנא, ושבעין אחרנין דממנן תחותיה, נטלין ההיא מלה, ואמרי אמן, וסלקי לה לעילא, ודיינין לה, ואיהו רדיף אבתריה, עד דעביד ליה, ואשלים ליה ההוא מלה.

מסורת הזהר

ס) (יחזקאל מא) לעיל אות תריח צ"י.

חלופי גרסאות

ק ל"ג ה'. ר לעשרה. ש ל"ג ובחבורא קדמאה. ת ההוא.

הסולם

מאמר עשרה דברים לאנהגא בפתורא דשבת

אחר. לשלשה צריך כוס, מרמז, על קדושה לך ישלשו. ולא עוד אלא שהתורה לא ירדה פחות מג', שהם, כהנים לוים וישראלים, תורה נביאים וכתובים, וניתנה בחודש השלישי וביום השלישי. ובינה זו יה"ו דהויה, שה"ס ג' קוין. ובשבילה אמרו שלש משמרות הוי הלילה. מלכות היא ה' רביעית, שהיא מקבלת כל ג' הקוין, ועליה אמרו ארבע משמרות הוי הלילה. כנגד ג' קוין ומלכות המקבלתם וש' עם ג' ענפים היא כנגד ג' משמרות. וש' עם ארבע ענפים היא כנגד ארבע משמרות.

תרמא) תשיעאה כוס של וכו': תקון התשיעי, הוא כוס של ברכה, שהוא רביעית לוג, שהשיעור שלו הוא כנגד ה', שהיא אות רביעית של שם הויה. תקון העשירי, הוא שבעשרה, אומר המברך נברך לאלקינו. והטעם, כי שכינה תחתונה שהיא המלכות, היא רביעית ועשירית. רביעית בשם הויה, ועשירית בעשר ספירות, שהן סוד עשר אותיות, יוד הא ואו הא. וע"כ צריכים עשרה להזכיר השם אלקינו. וכמה צריך האדם לשמור עצמו, שלא לזרוק דברים אלו במקום שאינו צריך כמו מי שזורק לחם, וכל שכן מי שזורק לחמה של תורה לחוץ משלחנו, שהוא השכינה, שנאמר בה זה השלחן אשר לפני ה'. (ע"כ רעיא מהימנא)

(דפו"י דף רמ"ו ע"א)

מאמר ג' אינון דגרמין ביש לגרמייהו

תרמב) ובחבורא קדמאה תלת וכו': ובחבור הראשון, אומר שלשה הם הגורמים רעה לעצמם. שנים הם בעולם הזה, ואחד בעולם האחר. ואלו הם מי שמקלל את עצמו. שלמדנו, ממונה אחד נתמנה לפני האדם, ובשעה שהאדם מקלל את עצמו, ממונה הזה ושבעים אחרים הממונים תחתיו, לוקחים מלה ההיא ואומרים אמן, ומעלים אותה למעלה ודנים אותו. וממונה ההוא רודף אחריו עד

תרמג) מאן לך רב ממשה, דאמר ע) ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת, ואמר לצורך, ואע"ג דקב"ה עביד רעותיה, עם כל דא לא אשתזיב מעונשא, והא אתמר דלא אדכר בפרשת א ואתה תצוה, ואתמחי מתמן. והא אוקמוה. מאן לן רב מדוד מלכא, דאמר פ) אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני אשמרה לפי מחסום בעוד רשע לנגדי, מאי בעוד רשע לנגדי. ההוא ממנא דאתפקד על דא, ונטיל ההיא מלה לאבאשא ליה לב"נ.

תרמד) וחד מאן דזריק נהמא, או פירורין דנהמא בארעא, וקא עביד ביה זלזולא, כמה דאתמר. הני תרי בהאי עלמא. וחד בההוא עלמא, מאן דאוקיד שרגא במוצאי שבת, עד לא מטו ישראל לקדושא דסדרא, בגין דקא מחלל שבתא, וגרים לנורא דגיהנם ב לאתוקדא, עד לא מטא *) זמניה.

תרמה) חד דוכתא אית בגיהנם, לאינון דקא מחללי שבתא. כיון דאיהו אוקיד שרגא עד לא מטא זמניה, חד ממנא אית בגיהנם במ"ש, ואוקיד בקדמיתא להההוא דוכתא, ואמר האי דוכתא דפלניא. וכל חייבין דגיהנם, מסייעי לאוקדא ההוא דוכתא. ההוא ממנא קארי ואמר, צ) הנה יי' מטלטלך טלטלה גבר ועטך עטה. חייבין דגיהנם אמרי, ק) כדור אל ארץ רחבת ידים שמה תמות וגו'. בגין דאיהו גרים לון לאתוקדא, עד לא מטא זמנייהו. הא לן תלתא, דגרמי ביש לגרמייהו, כמה דאתמר. ג

מסורת הזהר

ע) (שמות לב) נח סו צ"ה. פ) (תהלים לט) יתרו עט צ"ע. צ) (ישעיה כב) הקסה"ז קצו צ"א. ק) (שם) הקסה"ז קצו אות רנה.

חלופי גרסאור

א המשכן ול"ג אתה תצוה. ב מוסיף לאתוקדא בנורא. ג בדפו"י כתבו כאן שייך ר"מ שבסוף הספר סימן י"ב; אמר רעיא מהימנא דכותין אית בגיהנם וכו' עד כל אתון נדפס בויקרא מן אות רע"ד עד רפ"ו; ויחלום וגו' דא צלותא בהשמטות בראשית רסו: עד רסז.

הסולם

מאמר שעושה ומשלים לו הקללה של מלה ההיא שאמר.

תרמג) **מאן לן רב** וכו': מי גדול לנו ממשה, שאמר, ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת, שאמר זה לצורך ישראל, ואע"פ שהקב"ה עשה רצונו ומחל לישראל, עכ"ז, לא ניצל מעונש. והרי אמרו, שלא נזכר שמו בפרשת ואתה תצוה, ונמחה משם. וכבר העמידוהו. ומי לנו גדול מדוד המלך, שאמר, אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני אשמרה לפי מחסום בעוד רשע לנגדי. מהו בעוד רשע לנגדי. היינו אותו ממונה שנתמנה על זה שמקלל עצמו, **ולוקח מלה ההיא להזיק לאדם.** כנ"ל.

תרמד) **וחד מאן דזריק** וכו': ואחד, שעושה רעה לעצמו, הוא, מי שזורק לחם, או

(דפו"י דף רמ"ו ע"א *) דף רמ"ו ע"ב)

ג' אינון דגרמין ביש לגרמייהו

פירורי לחם, בארץ ועושה בו בזיון. כמו שלמדנו. (לעיל בהקסה"ז אות רנ"ד) **אלו** השנים מקבלים עונשם בעולם הזה. ואחד, עושה רעה לעצמו בעולם האחר, והוא מי שמדליק נר במוצאי שבת בטרם שמגיעים ישראל לקדושא דסדרא, דהיינו בואתה קדוש וכו' שאומרים במוצ"ש. והוא שנחשב למחלל שבת, כי גורם שאש של גיהנם יהיו נדלק קודם זמנו.

תרמה) **חד דוכתא אית** וכו': מקום אחד יש בגיהנם לאלו שמחללים שבת. כיון שהוא הדליק נר קודם זמנו, ממונה אחד יש בגיהנם במוצאי שבת ומדליק תחילה אותו מקום, ואומר מקום זה הוא של פלוני. וכל הרשעים שבגיהנם עוזרים לו להדליק אותו מקום. אותו הממונה קורא ואומר, הנה ה' מטלטלך

תרמו) ד"א ר) ויחלום והנה סלם, רעיא מהימנא, מה ד ל' אסתלק על כל אתוון, הכי ה את עתיד לאסתלקא על כל ברייז. בגין ו דאסתלק לשמא דיו"ד ה"י ואו"ו ה"י. דביה י"י, דחושבניה ל'. דבקדמיתא ז הוית בשם יו"ד ה"א ואו"ו ה"א, ח דאיהו יאאא, בי"ג מכילן דרחמן, דאינון אחד. כען תסתלק באל, דאיהו יאי. דתרין שמהן סהדין, הלא אל אחד בראנו. ט ה"ד, ש) הלא אב אחד לכלנו הלא אל אחד בראנו.

תרמז) ובג' י יודין אלין, יתקיים בך, ת) ירום ונשא וגבה מאד, כ במ"ה. ל דהכי סליק מא"ד, לחשבן אד"ם. ובהפוך אתוון, מאד הוא אדם. ירום: בארבע אנפין מ דאריה, נ דאינון א) יברכך ידו"ד. ונשא: בארבע אנפין דשור, דאינון ישא ידו"ד בשמאלא. וגבה מאד: יאר ידו"ד, באמצעיתא. ודא יוד הי ואו הי, ישא ידו"ד פניו אליך וישם לך שלום. רביעאה ידו"ד, ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם.

תרמח) מסטרא דימינא, ס אתקריאת אבן. וכמה אבנין מפולמין יקירין

מסורת הזהר

ר) (בראשית כח) ויצא כו צ"ה. ש) (מלאכי ב) לעיל אות תריב צ"ג. ת) (ישעיה נב) וישב טו צ"ב. א) (במדבר ו) לעיל אות תריז צ"ט.

חלופי גרסאות

ד לסלקא. ה אתעביד; את עביד. ו דתסתלק. ז הויתי. ח דאינון. ט ל"ג מן ההי"ד עד סוף האות. י יומין. כ וכמה. ל דאיהו. מ ל"ג דאריה. נ דאיהו. ס דאתקריאת.

הסולם

מאמר

מטלטלך טלטלה גבר ועטך עטה. הרשעים שבגיהנם אומרים, כדור אל ארץ רחבת ידים שמה תמות וגו'. משום שהוא גרם להם להדלק לפני זמנו. הרי לך ג' שגורמים רעה לעצמם. כמו שלמדנו.

מאמר ג' יודין שבהויה דמילוי ס"ג

תרמו) **ד"א ויחלום והנה** וכו': פירוש אחר, ויחלום והנה סולם. רעיא מהימנא, מה אות ל' עולה למעלה מכל האותיות, כי הל' רומזת על בינה, כך אתה עתיד להתעלות על כל הבריות. משום שעלית לשם, **יוד הי ואו הי**, שבג"ר ס"ג, שהוא בינה, שבו ג' יודין, י' ו' י' שבגי' ל'. כי תחילה היית בשם **יוד הא ואו הא** שבגי' מ"ה, שהוא ז"א, שבו **י' א' א'**, שבגי' י"ג, שהוא י"ג מדות הרחמים, שהוא בגי' **אחד**, ועתה עלית **באל** שהוא יי"י, שבמילוי ס"ג. ששני שמות אלו עדים, **הלא אל אחד** בראנו. כי יי"י שבמילוי הויה דס"ג הוא בגי' **אל**, **ו' א' א' א'** שבמילוי הויה דמ"ה הוא בגי' **אחד**. ז"ש **הלא אב אחד לכלנו הלא אל אחד** בראנו.

(דפו"י דף רמ"ו ע"ב)

ג' יודין שבהויה דמילוי ס"ג

תרמז) **ובג' יודין אלין** וכו': ובג' יודין אלו, בשם ס"ג, יתקיים בך, ירום ונשא וגבה **מאד**. וגבה מאד, היינו בהויה שבמילוי מ"ה, כי כך עולה **מאד** לחשבון אדם, שהוא מ"ה, ובהפוך אותיות **מאד**, הוא אדם. **ירום** הוא בד' פנים של אריה, שהוא חסד המתעלה לחכמה, שה"ס **יברכך הויה**. שה"ס הויה במילוי ע"ב, כזה, **יוד הי ויו הי** שהוא בגי' חסד. והוא חכמה דימין, **ונשא**, היינו בד' פנים דשור, שהוא גבורה המתעלה לבינה, שהם **ישא הויה** והוא בינה בשמאל. **וגבה מאד**, היינו **יאר הויה** שהוא ז"א, שהוא באמצע, והוא הויה שבמילוי מ"ה. ויוד הי ואו הי זה, שהוא הויה דס"ג, היינו, **ישא הויה פניו אליך וישם לך שלום**. הויה רביעית שהוא הויה במילוי ההין שבגי' נ"ב, שהוא מלכות, היינו, **ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם**. כי המלכות נקראת **שם**.

מאמר כשלהבת קשורה בגחלת

תקמח) **מסטרא דימינא אתקריאת** וכו': מצד ימין נקראת המלכות **אבן**. **וכמה אבנים**

אשתכחו ע מנה, דמנייהו מיא דאורייתא נפקין. ובגיניהון אתמר, אמר ר' עקיבא לתלמידיו כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים שמא תסתכנו בנפשכם. לא תימרון דאינון מים, מים ממש. פ משום ב) דובר שקרים לא יכון לנגד עיני. דאלין מים, דא אורייתא, דאתמר בה ג) ותורה אור. ובגין דהאי נהורא נביע צ במבועא דמיא, ד) אשר לא יכזבו מימיו, אתקרי מים.

תרמט) ומסטרא דשמאלא, האי אבן דאיהי י', אתקרי גחלת. ומתמן עשר ספירן כשלהבת קשורה בגחלת. ואית לה ד' גוונין, ק ועשרה אינון, יוד הא ואו הא. ידו"ד. ואיהי יד הגדולה בימינא, יד החזקה בשמאלא, עמודא דאמצעיתא, מתמן איהי יד רמה, כליל ממ"ב גוונין.

תרנ) ובגין דאיהי מסטרא דימינא ר אבן, ומסטרא דשמאלא גחלת, בה נטיל קב"ה נוקמא, ש מישמעאל ואדום, ת דאינון אישין נוכראין, ומים הזדונים. וממנן דלהון סמאל ונחש. סמאל אשא דגיהנם, ממונה על אומה א דעשו. נחש ממונה על אומה, ב דישמעאל ואיהו רהב דממנא על ג מיא.

מסורת הזהר

ב) (תהלים קא) אמור פט צ"ק. ג) (משלי ו) תרומה רלז צ"צ. ד) (ישעיה נח) משפטים יח צ"ס תק"ח קיב ט"א של"ב.

חלופי גרסאות

ע מנייהו. פ מוסיף אלא משום. צ ממבועא. ק ל"ב מעשרה; ל"ג מעשרה אינון; וי"ד. ר ל"ג אבן; מים. ש ל"ב מישמעאל ואדום; מישמעאלים ומבנוי דעשו דאינון מים הזדונים. ת ל"ג דאינון; [דאינון] מים הזדונים ואישין נוכראין; מים [במים] הזדונים ול"ג אישין נוכראין. א תדא. ב אחרת. ג ימא.

הסולם

מאמר כשלהבת קשורה בגחלת

אבנים מפולמין יקרים, דהיינו אבנים הנובעות מים (כנ"ל ב"א אות כ"ב) **נמצאים ממנה. שמהן יוצאים מים של תורה. ובשבילן למדנו, אמר ר"ע לתלמידיו, כשתגיעו לאבני שיש טהור, אל תאמרו מים מים, שמא תסתכנו בנפשכם.** שפירושו, **אל תאמרו שאלו מים** של המלכות **הם מים ממש**, דהיינו חסדים לבד, **משום, דובר שקרים לא יכון לנגד עיני, כי אלו מים שבמלכות הם תורה**, כלומר שנמשכים מז"א הנקרא תורה, שהוא כלול מחכמה וחסדים יחדיו, וע"כ ה"ס אור, ולא מים המורים על חסדים בלי חכמה, **כי נאמר בה, ותורה אור. ומשום שאור הזה נובע במבוע מים אשר לא יכזבו מימיו**, כי ז"א מקבל אור זה מאו"א עלאין אשר זורם לא פסיק לעלמין, ושם באו"א הוא חסדים, **ע"כ נקרא מים**, שהוא חסדים. אמנם כשהחסדים באים בז"א, נכללים גם מחכמה, ונקראים **אור**. שז"ס ותורה אור.

תרמט) **ומסטרא דשמאלא האי** וכו': ומצד שמאל נקראת אבן הזו, שהיא י' דהיינו מלכות, **בשם גחלת**. דהיינו מכח הדינים שבשמאל השורפים בה, **ומשם נקראות עשר הספירות כשלהבת הקשורה בגחלת**, ויש לה **ד' גוונין, והם עשרה, יוד הא ואו הא. הויה**. דהיינו ד' אותיות הויה פשוטה, ועשר אותיות של הויה במילוי. שביחד הם **יד** אותיות. **והיא יד הגדולה** מבחינת הימין שהוא חסד. **יד החזקה** מבחינת השמאל שהיא גבורה. ומבחינת **עמוד האמצעי, משם היא יד רמה**. ונמצאת **כלולה ממ"ב גוונים**. כי ג' פעמים **יד** הם מ"ב.

תרנ) **ובגין דאיהי מסטרא** וכו': **ומשום שמבחינת הימין היא אבן, ומבחינת השמאל היא גחלת**, לוקח עמה הקב"ה נקמה **מישמעאל ואדום**, הנמשכים מפסולת ימין ושמאל. **שהם אשים נכריות** של הס"א, **ומים הזדונים**. כי ישמעאל הוא מים זדונים ואדום הוא אשים נכריות. **והממונים שלהם הם סמאל ונחש. סמאל שהוא אש של הגיהנם הוא ממונה על האומה עשו. והנחש הוא ממונה על האומה ישמעאל, והוא המלאך רהב, הממונה על המים.**

ימינא

(דפו"י דף רמ"ו ע"ב)

תרנא) בימינא דאברהם, דדרגיה חסד, נטיל נוקמא מישמעאל, ד וממנא דיליה. ה ובשמאלא דיצחק, דדרגיה פחד, נטיל נוקמא מעשו, ו וממנא דיליה. בתרין משיחין, דאינון חד מימינא, משיח בן דוד. וחד משמאלא, משיח בן יוסף. ובדרגא דיעקב, דאיהי לקבליה, ברזא ה) דשכל את ז ידיו. אריה לשמאלא. שור לימינא, דישמעאל. בגין דיהודה גלה בעשו, אשתכח ימינא דקדושה, עם שמאלא דעשו. ושמאלא דקדושה עם ימינא מסאבא דישמעאל, ו) עד כי יבא שילה, רעיא מהימנא, ח בדרגיה תפארת ט ישראל, נטיל נוקמא מערב רב.

תרנב) בתלת דרגין אלין, י יפקוד כהנים לוים וישראלים, מן גלותא. ובהון נטיל נוקמא, כ מעשו וישמעאל וערב רב. כגוונא דערב רב מעורבין בעשו וישמעאל, הכי יעקב מעורב באברהם ויצחק, ערוב דתרווייהו. והכי מתערב שילה, עם משיח בן דוד ומשיח בן יוסף, ויהא שלשלת דתרווייהו, ל כההוא מ זמנא דחזא בלעם בנבואה דיליה, דהכי מתקשרי תרין משיחין ברעיא מהימנא, בתלת אבהן, בגלותא בתראה.

מסורת הזהר

ה) (בראשית מח) לעיל אות תקסז צ"מ. ו) (שם מט) ב"א רג צ"ד.
כ ל"ג מעשו וישמעאל ; מאומת דבני עשו וישמעאל. ל בההוא. מ ל"ג זמנא.

חלופי גרסאות

ד וממנן ; וממנא. ה ומשמאלא. ו וממנא. ז מוסיף ידיו כי מנשה הבכור. ח בדרגא. ט ל"ג ישראל. י יפקון.

הסולם

מאמר

תרנא) **בימינא דאברהם דדרגיה** וכו' : בימינו של **אברהם** שמדרגתו **חסד**, לוקח נקמה מישמעאל ומהממונה שלו. ובשמאלו של **יצחק**, שמדרגתו **פחד**, דהיינו גבורה, לוקח נקמה מעשו והממונה שלו. **על ידי** ב' משיחים, שהם אחד מימין, שהוא משיח בן דוד, ואחד משמאל, שהוא **משיח בן יוסף**. ובמדרגת **יעקב**, שהוא ת"ת, קו האמצעי, שהוא כנגדם, **בסוד ששכל את ידיו**, **האריה**, לשמאל שהוא כנגד עשו, והשור, לימין, שהוא כנגד **ישמעאל**, **נמצא משום שיהודה גלה בעשו**, **נמצא הימין דקדושה עם השמאל של עשו**. וכן בגלות ישמעאל, נמצא **השמאל דקדושה עם הימין הטמא של ישמעאל**. ולפי"ז נמצא משיח בן דוד שהוא ימין יקח נקמה מעשו. ומשיח בן יוסף שהוא שמאל יקח נקמה מישמעאל. **עד כי יבא שילה שהוא רעיא מהימנא**, דהיינו משה, כי שילה, הוא בג' משה, **שמדרגתו תפארת ישראל**, שהוא קו האמצעי, **הוא יקח נקמה מערב רב**. כי הערב רב כלולים מימין ושמאל דטומאה, וע"כ הקו האמצעי הכלול מימין ושמאל דקדושה **ינקום** בהם.

והטעם שיעקב שהוא קס האמצעי שכל את ידיו, תמצא לעיל (וארא אות ל"ד) **כי**

(דפו"י דף רמ"ו ע"ב)

כשלהבת קשורה בגחלת

קודם הכרעת קו האמצעי היה האש בימין, והמים בשמאל. ואחר הכרעת קו האמצעי באה האש בשמאל והמים בימין כמו שנתבאר שם.

תרנב) **בתלת דרגין אינון** וכו' : בשלש **מדרגות אלו**, ימין ושמאל ואמצע הנ"ל. **יפקוד כהנים לוים וישראלים מן הגלות**. שהם נמשכים מג' קוים אלו, **ובהם**, בג' קוין, **לוקח נקמה מעשו וישמעאל וערב רב. כי כמו שהערב רב מעורבים בעשו וישמעאל**, דהיינו שיש בהם מימין ומשמאל דטומאה, **כך יעקב**, שהוא קו האמצעי, **מעורב באברהם ויצחק**, שהם ימין ושמאל. **כי הוא ערוב של שניהם. וכך שילה**, שהוא משה שהוא ג"כ קו האמצעי, כנ"ל, **מתערב עם משיח בן דוד** שהוא ימין, ועם **משיח בן יוסף** שהוא שמאל, **והוא יהיה שלשלת** הכולל וקושר **את שניהם. כבאותו הזמן שראה בלעם בנבואה שלו**. דהיינו עד כי יבא שילה כנ"ל, **כי כך מתקשרים ב' המשיחים ברעיא מהימנא**, שה"ס **ג' אבות** דהיינו ג' קוין כנ"ל, **בגלות האחרון**. וע"כ יהיו בכחם לנצח ולהשמיד כל הקליפות, שהם כנגד ג' קוין דקדושה. כנ"ל.

פירוש. הגם שהגאולה תהיה על ידי ב' המשיחים

תרנג) **פתח ואמר,** ז) **לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל יי׳ אלהיו עמו ותרועת מלך בו. וכלא לקיימא קרא,** ח) **וברחמים גדולים אקבצך. בההוא זמנא מתברין קליפות, דהוו מסחרין לשכינתא. מיד אתגלייא אבנא חדא מתלת אבנין, דאינון סגולתא. דעלייהו אתמר,** ט) **ויהי בשלשים שנה, ואינון יי׳ ברביעי, אבנא רביעאה.** *) **בחמשה** נ **לחדש, אבנא חמשאה. לקבלייהו,** י) **ויקח דוד חמשה חלוקי אבנים מן הנחל. ואינון לקבלייהו חמש תיבין, דאינון שמע ישראל ידו״ד אלהינו ידו״ד.**

תרנד) כ) **ואני בתוך** ס **הגולה, דא שכינתא, בה קב״ה אחד. ו׳ בתוספת ואני, הוא נהר, צדיק חי עלמין.** ל) **ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, מאי עדן. דא בינה, נהר** ע **דנפיק מנה,** פ **דא ו׳, בן י״ה, דרגא דרעיא מהימנא, ור״מ, נפיק מאימא עלאה,** צ **ואתפשט בשית ספיראן עד צדיק, ומניה אשקי** ק **לגנתא, דאיהי שכינתא.**

מסורת הזהר

ז) (במדבר כג) ויחי ה צ״א. ח) (ישעיה נד) משפטים קכב צ״ל תק״ח קיג ט״ב ש״ח. ט) (יחזקאל א) הקסה״ז סב צ״א. י) (ש״א יז) להלן, פרשת עקב אות כז צ״ג ת״ז תכ״א סב. כ) (יחזקאל א). ל) (בראשית ב) ב״א ריא צ״א.

חלופי גרסאות

נ ל״ג לחדש. ס הגדולה. ע נפיק. פ ודא. צ ומתפשטן. ק מוסיף לגנתא דעדן.

הסולם

מאמר כשלהבת קשורה בגחלת

המשיחים מב״ד ומב״י, עם כל זה אי אפשר שהגאולה תהיה שלמה עד שתתגלה נשמת משה, שה״ס גילוי כל סודות התורה. ואז יוכלו ב׳ המשיחים לנצח כל הקליפות שבעולם. וז״ס שמשה כולל את ב׳ המשיחים, דהיינו גילוי נשמת משה, כולל הכל. וז״ס עד כי יבא שילה. כי אי אפשר להיות גאולה השלמה עד שיתגלה משה על ב׳ המשיחים.

תרנג) **פתח ואמר לא** וגו׳: פו״א, לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה׳ אלקיו עמו ותרועת מלך בו. וכל זה הוא לקיים הכתוב, וברחמים גדולים אקבצך. בזמן ההוא ישתברו הקליפות שהן מסבבות השכינה, מיד תתגלה אבן אחת, מג׳ אבנים, שהן סגולתא שה״ס המלכות שהיא נקודה עליונה דסגולתא (כמ״ש לקמן אות תרע״א ע״ש) שעל ג׳ נקודות אלו נאמר ויהי **בשלשים** שנה. וה״ס ג׳ יודין י׳ י׳ י׳, שכל נקודה היא י׳ וג׳ יודין בג׳ שלשים. **ברביעי,** הוא אבן רביעי, שהיא נצח. **מחמשה לחדש,** הוא אבן חמישי, שהיא הוד. **כנגדם, ויקח דוד חמשה חלוקי אבנים מן הנחל,** שה״ס חג״ת נ״ה הנלקחים מן היסוד והכולם יחד, הנקרא נחל. **וכנגדם הם חמש תיבות, שהן, שמע ישראל ה׳ אלקינו ה׳**

(דף״י דף רמ״ו ע״ב *) דף רמ״ז ע״א)

פירוש. כשהמלכות עולה לבינה ומקבלת שם מקו שמאל דבינה, היא נמצאת למעלה מחסד וגבורה דז״א. ואז היא נקודה עליונה דסגולתא, כזה. ∴. שהמלכות היא נקודה עליונה וב׳ נקודות חסד וגבורה דז״א הן מתחתיה. וכשהמלכות מקבלת מג׳ קוין דז״א, אז היא רביעית לחג״ת דז״א, דהיינו בבחינת נצח. וכשהמלכות היא מתחת ז״א, אז היא חמישית, דהיינו בחינת הוד ששם הסיום, בסוד אמא עד הוד אתפשטותה.

תרנד) **ואני בתוך הגולה:** זו היא השכינה, הנקראת **אני. בה** הקב״ה **אחד.** משום שז״א הוא א״ח דאחד, והשכינה היא **ד׳** דאחד. **הו׳ הנוספת על אני,** כי כתוב ואני. **היא הנהר,** שהוא **צדיק חי העולמים,** דהיינו יסוד. ומפרש דבריו. **ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. מהו עדן. זה הוא בינה.** הנהר היוצא מבינה שהיא עדן, הוא **ו׳ בן י״ה,** דהיינו ז״א, שהוא מדרגת **רעיא מהימנא. ורעיא מהימנא,** שהוא ז״א, יוצא מאמא עליונה, שה״ס עדן, ומתפשט בשש **ספירות** חג״ת נה״י, **עד הצדיק,** שהוא יסוד, **ומפנו,** מן היסוד, משקה **לגן, שהוא השכינה.** וע״כ **הו׳** של אני רומזת אל היסוד המשקה אותה.

תרנה) מאי כב"ר. כ', כתר. ב', בינה. ר ר', ראשית חכמה. כתר בימינא, חכמה בשמאלא, בינה באמצעיתא. רכב לעילא לעלת העלות. י ספיראן כלהו, אתכללו בנהר, דאיהו אתפשט עד צדיק, דאיהו ש כל, כליל כלא. ובגיניה אוקמוה, מ) אילנא רבא ותקיף, ומזון לכלא ביה. מניה תליא כלא. ת כד חמא שכינתא מגו קליפין, חזא עמה עשר ספירן. א ע"כ.

תרנו) סלת למנחה, לאעלאה להאי סלת, קמי מלכא עלאה למנחה. בין תרין דרועין.

רעיא מהימנא

תרנז) ב ובחבורא קדמאה, אמר רעיא מהימנא, מהאי אשתמודע, הני מילין סתימין אינון, וצריך למפתח לון קמי חברייא, אברהם יצחק דתקינו שחרית ומנחה, אתמר עלייהו, נ) אף ידי יסדה ארץ, דא יצחק. וימיני טפחה שמים, דא אברהם. דדרגין דלהון חסד ופחד. דאתמר עלייהו ס) נשבע יי' בימינו, ובזרוע עזו, אינון תרין דרועין דמלכא, דאיהו ידו"ד, עמודא דאמצעיתא. סלת דיליה, דא שכינתא תתאה, נהורא דיליה, סלת נקייה מסטרוי בלא פגימו דחשוכא, ובלא תערובת חשוכא כלל. ג דהכי אינון חשוכין עם נהורין, כבר קדם מוץ ותבן.

מסורת הזהר

מ) (דניאל ד). נ) (ישעיה מח) יתרו צ צ"ז. ס) (שם סב) ויצא ג צ"ג תק"ח קא ט"ג שכ"ג.

חלופי גרסאות

ר מוסיף ר' שכינתא. ש ל"ג כל. ת ל"ג מן כד עד סוף האות. א בדפו"י כתבו עיין רכו : ב ל"ג ובחבורא קדמאה. ג דהא.

הסולם

מאמר

תרנה) **מאי כב"ר דא** וכו': כתוב על נהר כבר, **מהו כבר.** ומשיב, **הכ'**, רומזת על **הכתר. הב'**, על **הבינה. הר'** על **ראשית חכמה. הכתר** הוא בימין, **החכמה** היא בשמאל, **הבינה** היא **באמצע. והם רכב למעלה לעלת העלות**, שהוא א"ס. כי כבר היא אותיות רכב. **כל עשר הספירות נכללו בנהר**, שהוא ז"א, שהוא מתפשט עד הצדיק, שהוא יסוד, שנקרא **כל**, משום שכולל **כל** בתוכו כל הספירות. **ובשבילו נאמר, אילנא רבא ותקיף ומזון לכלא ביה. ממנו תלוי הכל. כשראה** יחזקאל **השכינה** מתוך הקליפות, **ראה עמה עשר ספירות.**

מאמר סלת למנחה

תרנו) **סלת למנחה** וגו': כתוב **סלת למנחה, היינו להביא את הסלת הזו**, שהיא המלכות, **לפני מלך העליון, למנחה בין ב' זרועות.** כלומר שתהיה נכללת מב' זרועות, שהן חסד וגבורה, ימין ושמאל.

(דפו"י דף רמ"ז ע"א)

סלת למנחה

רעיא מהימנא

תרנז) **ובחבורא קדמאה אמר** וכו': **אר"מ. מזה**, ממה שאמר הזהר, סלת וכו' בין ב' דרועין, **יש להבין, אלו הדברים שהם סתומים, וצריכים לפתוח אותם לפני החברים. אברהם ויצחק, שהתקינו שחרית ומנחה**, נאמר **עליהם, אף ידי יסדה ארץ. זהו יצחק**, שהוא יד שמאל דז"א, **וימיני טפחה שמים, זה אברהם**, שהוא ימין דז"א, **שהמדרגות שלהם הן חסד ופחד, שנאמר עליהם נשבע ה' בימינו ובזרוע עזו**, שהם ב' זרועות המלך, שהוא הויה, דהיינו ז"א, **עמוד האמצעי. הסלת שלו, זו היא שכינה התחתונה**, דהיינו מלכות, **שהיא האור שלו**, דז"א, **והיא סלת נקיה מצדדיו, דהיינו** כשהיא דבוקה בימין ושמאל שבו, **בלא פגם של חשך, ובלא תערובת של חשך כלל. כי כך הוא אור כלפי חשך, כמו תבואה נקיה כלפי מוץ ותבן.**

וע"כ

תרנח) ובחוביהון דישראל, מתערבין חשוכין בנהורין, וכגוונא דדש ב״נ תבואה, ולבתר איהו בורר לה, כבורר אוכל מתוך פסולת. ד כך ישראל, צריך למעבד ברוחיהון, כד אתערב בהון ה חשוכין. ורזא דמלה, ע) זבחי אלהים רוח נשברה וגו׳. ו דבהכי אתבר חשוכא, דאיהו יצר הרע, דמכסי על רוחא, כמוץ דמכסה על חטה. או כענן, דמכסה על שמשא, ולא מנח ליה לאנהרא.

תרנט) ובזמנין דחשך, דאיהו יצה״ר, מכסה על יצר הטוב, דאיהו ז אור. איהו כמאן דתפיס בבית האסורין ח דיצה״ר. ואוף הכי, כד יצר הטוב איהו תפיס ברשו דיצה״ר, הכי אינון תפיסין חיילין דיצר הטוב, ברשו דחיילין דיצר הרע. ובזמנא דיתבר ב״נ רוחיה, בכל אברין דיליה, קדם ידו״ד, מה כתיב. פ) לאמר לאסורים צאו ולאשר בחשך הגלו.

תרס) אבל שכינתא איהי סלת נקייה, דלית חשוכא וקבלא יכיל לאתערבא בה. איהי כגפן, דלא מקבלא הרכבה ממין אחרא, דלאו איהי מינה. והאי ט סלת בין דרועי מלכא איהי יתבא, בלולה בשמן כתית. ע״כ.

תרסא) בלולה בשמן כתית, בשמן, בההוא שמן דנגיד ונפיק מלעילא. אר״ש, יאות אמרת. אבל מאי כתית. אלא רזא עלאה איהו. דכיון דאיהו שמן, מאי כתית. כ אלא רמז ל הוא דקא רמיז מ לשמשא בנוקבא, לאנגדא לגבה

מסורת הזהר

ע) (תהלים נא) לעיל אות תקכב צ״ס. פ) (ישעיה מט) ת״ז ת״ו כב.

חלופי גרסאות

ד הם. ה חשוכא. ו דהכי. ז בורר. ח דרוחא. ט איהי. י מוסיף ובחבורא קדמאה [ר״מ] בלולה. כ מוסיף אלא רזא עלאה. ל דקא הוא. מ ל״ג לשמשא בנוקבא.

הסולם

מאמר

וע״כ מכונה המלכות סלת, כשהיא נקיה מחושך.

תרנח) **ובחוביהון דישראל מתערבין** וכו׳: ובעוונותיהם של ישראל מתערבים חשכים באורות. וכמו האדם הדש תבואה, ואח״כ הוא בורר לה, את החטים מן מוץ ותבן כמי שבורר אוכל מתוך פסולת, כך ישראל, כשנתערב בהם חשכים, צריכים לעשות ולתקן את הרוח שלהם. וסוד הדבר, זבחי אלקים רוח נשברה וגו׳. כי בזה נשבר החושך, שהוא יצר הרע המכסה על הרוח, כמוץ המכסה על חטה, או כענן המכסה על השמש ואינו מניח לו להאיר.

תרנט) **ובזמנין דחשך דאיהו** וכו׳: ובזמן שהחושך, שהוא יצר הרע מכסה על יצר הטוב, שהוא אור, הוא כמי שאסור בבית האסורים של יצר הרע. ואף כך, כשיצר הטוב הוא אסור ברשות יצר הרע, כך הצבאות של יצר הטוב, אסורים ברשות הצבאות של יצר הרע. ובזמן שאדם משבר את רוחו בכל האברים שלו לפני הוי״ה, מה כתוב, לאמור לאסורים צאו ולאשר בחשך הגלו.

(דפו״י דף רמ״ז ע״א)

סלת למנחה

תרס) **אבל שכינתא איהי** וכו׳: אבל השכינה היא סלת נקיה, שאין חשך ואפלה יכולים להתערב בה. והיא כגפן שאינו מקבל הרכבה ממין אחר, שאינו מינה. וסלת הזה, יושבת בין זרועות המלך, שהם חו״ג, בלולה בשמן כתית. (ע״כ רעיא מהימנא)

מאמר בלולה בשמן כתית

תרסא) **בלולה בשמן כתית**: בשמן, היינו באותו שמן הנמשך ויוצא מלמעלה, מחכמה דימין. א״ר שמעון, יפה אמרת, אבל מהו כתית. ומשיב, אלא הוא סוד עליון, כי כיון שהוא שמן מהו כתית, אלא רמז הוא מרמז להזדווג בנוקבא, דהיינו במלכות, להמשיך אליה שמן כתית כראוי לה, מחכמה עליונה, שהוא אינו אלא כתית, כדי להוציא שמן מן הזיתים

נ שמן כתית כדקא יאות ס לה, לא הוי אלא כתית לאפקא ע מזיתים, דאינון שייפין דגופא, ולאמשכא ההוא נגידו מלעילא, בכל שייפא פ ושייפא.

תרסב) וצדיק איהו דכתיש *) כתישין, ואפיק מכל אינון שייפין עלאין, דאינון זיתין קדישין, משח רבו בתיאובתא שלים, לגבי נוקביה. ואי לא כתיש, לא יפוק ההוא משחא, אלא בלא תיאובתא דשייפין, וההוא נגידו, לא אתהני מניה נוקבא, ולא הוי כדקא יאות, עד דתהא צ בלולה מניה מכל שייפין. ק וע"ד בלולה בשמן כתית, ר לאתהנאה ולאתזנא מניה.

רעיא מהימנא

תרסג) **) אמר רעיא מהימנא, בוצינא קדישא, כמה מתיקין מילך, ודאי אתמר הכא, בלולה בשמן כתית. ואתמר התם, באורייתא דבע"פ, בלולה במקרא,

חלופי גרסאות

נ מוסיף שמן רבות. ס ליה. ע מזונין. פ מוסיף ושייפין לא הוי אלא כתית. צ כלולה. ק ל"ג וע"ד בלולה שמן כתית. ר מוסיף לאתהנאה מניה.

הסולם

מאמר בלולה בשמן כתית

הזיתים, שהם האברים של הגוף, דהיינו הספירות של ז"א המכונה גוף, ולהמשיך המשכה ההיא מלמעלה, מחכמה עלאה, בכל אבר ואבר.

תרסב) **וצדיק איהו דכתיש** וכו': וצדיק, שהוא יסוד, הוא הכותש כתישים, ומוציא מכל אלו אברים העליונים, מספירות דז"א, שהם זיתים קדושים, שמן המשחה, בתשוקה שלמה אל הנוקבא שהיא המלכות. ואם אינו כותש, לא יצא שמן ההוא אלא בלי תשוקת האברים, ומאותו המשכה לא תהנה הנוקבא, והשמן, שהוא אור החכמה, אינו כראוי עד שיהיה **בלול** מכל האברים. וע"כ כתוב בלולה בשמן כתית, כדי להנות ממנו ולהיות ניזון ממנו.

פירוש השמן, שהוא אור חכמה עליונה שבימין, אינו כראוי אלא עד שיהיה נכלל מכל הקוין, דהיינו ג' הקוין שמחזה ולמעלה דז"א וג' הקוין שמחזה ולמטה דז"א, ואין יחוד הקוין נעשה אלא ע"י מסך דחירק שבקו אמצעי (כנ"ל לך דף י"ג ד"ה ונתבאר) שז"ס **כתית**, כי הדינים דמסך דחירק כותשים את קו השמאל עד שיתחבר עם הימין, ויתיחדו ג' קוין זה בזה (כמ"ש שם). ועיקר נושא המסך דחירק דקו האמצעי, הוא היסוד, שהוא סיומו. וז"ש, **וצדיק איהו דכתיש כתישין**, דהיינו המעורר את המסך דחירק לכתוש בו את קו השמאל, **ואפיק מכל אינון שייפין עלאין דאינון זיתין קדישין** וכו', כי ע"י הכתישה דיסוד, מתיחדים כל האברים שלמעלה מחזה דז"א, שה"ס ג' קוין חג"ת, וכל האברים שלמטה מחזה דז"א, שה"ס ג' קוין נה"י, ונעשים כולם אחד, ונמשך מכולם יחד, **משח רבו בתיאובתא שלים לגבי נוקביה**, שאז הם ממשיכים שמן המשחה, שה"ס אור חכמה העליונה בתשוקה גדולה אל המלכות. וז"ש, **ואי לא כתיש לא יפוק ההוא משחא**. כי אם לא יעורר המסך דחירק לכתוש בו את קו השמאל, אז לא היה השמאל מתיחד עם הימין לעולם, ולא היה יוצא שמן השלם ע"י ג' קוין, אל המלכות. (כמ"ש שם)

רעיא מהימנא

תרסג) **אמר רעיא מהימנא** וכו': אר"מ, לר"ש, מאור קדוש, כמה הם מתוקים דבריך. ודאי נאמר כאן, **בלולה בשמן כתית**. ונאמר שם בתורה שבעל פה, שהיא **בלולה** במקרא במשנה ובתלמוד. ועוד יש סוד שני, בלולה בשמן כתית. ודאי שאין **התורה** בלולה במקרא במשנה ובתלמוד, אלא למי שסובל כמה יסורים בשבילה, כמו שהעמידו בעלי המשנה, שאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. ועוד אמרו, בזמן שאתה

(דפו"י דף רמ"ז ע"א *) דף רמ"ז ע"ב **) דף רמ"ז ע"א)

במשנה, בתלמוד. ועוד אית רזא תניינא, בלולה בשמן כתית. ודאי לאו אורייתא איהי בלולה. אלא למאן דסביל כמה מכתשין בגינה. כמה דאוקמוה מארי מתניתין, דלית אורייתא מתקיימת, אלא במי שממית גרמיה עלה. ועוד אמרו, בזמן שאתה מכתת רגליך ממדינה למדינה, תזכה לראות פני שכינה.

תרסד) ועוד בלולה בשמן *) כתית, דא ש הוא דמקיים פת במלח תאכל, ק) ומים במשורה תשתה. ועוד בלולה בשמן כתית, ה״ד, ר) והוא מחולל מפשעינו מדוכא מעונותינו. ועוד בלולה בשמן כתית, דא צדיק חי עלמין, דנגיד טפין קדישין, דאינון פירורין כזיתים, ממוחא עלאה, דאינון חד עשרון לקבל י׳. ושני עשרונים, י׳ י׳. ת ושלשה עשרונים לפר, י׳ י׳ י׳. ואינון עשרון לכבש, וב׳ עשרונים לאיל, ושלשה עשרונים לפר.

תרסה) א ורזא דמלה אמרו בתעניות, אין טפה יורדת ב מלמעלה, שאין עולין כנגדה טפיים. ואינון ברזא דא ג .׳. ורמיזו דלהון לקבל תלת מוחין. חד מוח הזכרון. תניינא מוח המחשבה. תליתאה מוח הדמיון. הדמיון והזכרון סלקין מן לבא, המחשבות נחתא ד עלייהו ללבא, ומקבלין ה לה עלייהו, כמלכא. בגין ו דהאי אדם דאיהו מחשבה, דרכיב ושליט על חיוא ז תליתאה, ח ונחית עלה לגבי תרין חיון, ופתחין גדפייהו לקבלא לה, כגון חולם על צרי, אתעביד סגולתא. ודא כתר עליון על חכמה ובינה.

תרסו) עשרון ושני עשרונים, רמיזין לתלת חיון דמרכבתא עלאה.

מסורת הזהר

ק) (יחזקאל ד). ר) (ישעיה נג) ויקהל קטו צ״כ.

חלופי גרסאות

ש ההוא. ת שלשה עשרונים י״א; ל״ג מן שלושה עד שלושה. א ל״ג כל האות. ב ל״ג מלמעלה. ג ה׳; י י י׳. ד על לבא; עלייהו לבא. ה ל״ג לה. ו ל״ג דהאי אדם. ז ל״ג תליתאה. ח ונחתין עליה.

הסולם

מאמר בלולה בשמן כתית

מכתת רגליך ממדינה למדינה ללמוד תורה, **תזכה לראות פני השכינה.**

תרסד) ועוד. בלולה בשמן וכו׳: **ועוד. בלולה בשמן כתית**, זה הוא המקיים פת **במלח תאכל ומים במשורה תשתה. ועוד. בלולה בשמן כתית**, ז״ש **והוא מחולל מפשעינו מדוכא מעונותינו. ועוד. בלולה בשמן כתית**, זה **צדיק חי העולמים**, שהוא יסוד, הממשיך טפות קדושות, **שהן פירורים כזיתים**, ממוח העליון, שהוא חכמה העליונה, **שהם עשרון אחד כנגד י׳. ושני עשרונים הם י׳ י׳. ושלשה עשרונים לפר הם י׳ י׳ י׳. והם עשרון לכבש**, וב׳ **עשרונים לאיל, ושלשה עשרונים לפר.**

תרסה) ורזא דמלה אמרו וכו׳: **וסוד הדבר. אמרו בתעניות, אין טפה יורדת מלמעלה שאין עולים כנגדה טפיים** מלמטה והם בסוד זה. .׳. והרמז שלהם הוא כנגד שלשה מוחין, אחד, מוח הזכרון, השני, מוח המחשבה, השלישי מוח הדמיון. הדמיון והזכרון עולים מן הלב, המחשבות יורדות עליהם ללב, והדמיון והזכרון מקבלים אותן, כמלך. משום שאדם הזה שהוא מחשבה, הרוכבת ושולטת על חיה הג׳. ויורדת עליה אל ב׳ חיות, הפותחות כנפיהן לקבל אותה. כמו חולם על צרי, שנעשה סגולתא. וזהו כתר עליון על תבמה ובינה. (מן ורזא דמלה עד כאן, נראה שגליון היה והמעתיקים הכניסוהו אל הספר).

תרסו) **עשרון ושני עשרונים** וכו׳: **עשרון ושני עשרונים** רומזים לג׳ חיות של מרכבה העליונה, שהן גדולה, שהיא חסד, גבורה ות״ת. **שלשה עשרונים** רומזים **לנצח** הוד יסוד. שבהם מרכבה השניה התחתונה.

(דפו״י דף רמ״ז ע״א *) דף רמ״ז ע״ב)

דאינון: גדולה, גבורה, תפארת. שלשה עשרונין, רמיזין: לנצח, הוד, יסוד. מרכבת המשנה. רביעית ההין: דא מלכות קדישא, ה' רביעאה מן שם ידו"ד. דאיהו ארבע אנפי אדם. ע"כ.

תרסז) רביעית ההין, רגלא רביעאה לכרסייא עלאה, ואיהו עולה תמיד לגביה בכל יומא ויומא, עד מחשבתא עלאה, דלית לה סוף. ובג"ד, עולה קא אתיא על הרהור הלב.

רעיא מהימנא

תרסח) מ ובחבורא קדמאה אמר, רעיא מהימנא, ההיא תגא דזרקא, איהי יוד, רביעית. אוף הכי בחיה דשמה אדם, דארבע אנפין, דיליה דאינון ידו"ד, מקף שופר הולך סגולתא. תלת חיון, כ דאינון תריסר שבטין. ע"כ.

תרסט) ל ובחבורא קדמאה, מ עולת תמיד, איהי רגל רביעאה לכרסייא עלאה, דא עולה תמיד בכל יום, מאינון יומין שית דבראשית. בשבת על חד תרין, בגין דיתוסף בה נהירו נ ושלימא כדקא יאות, והא אתמר.

חלופי גרסאות

ס ל"ג ובחבורא קדמאה. י דילה. כ דאית לון. ל ל"ג ובחבורא קדמאה. מ ל"ג מן עולת עד עולה. נ ושלימו.

הסולם

מאמר

רביעית ההין, זו היא מלכות הקדושה, שהיא **ה'**, אות **רביעית משם הוי"ה**, **שבה ד' פנים של אדם**. כי בחסד יש ד' פנים של אריה, ובגבורה ד' פנים של שור, ובת"ת ד' פנים של נשר, ובמלכות ד' פנים של אדם. (ע"כ רעיא מהימנא)

תרסז) **רביעית ההין**: היינו רגל הרביעי **אל כסא העליון**, שהיא בינה, שיש לה ד' רגלים שהם חג"ת דז"א, ומלכות. והמלכות **היא עולת תמיד אליו בכל יום ויום**, שהיא עולה **עד המחשבה העליונה** שאין לה סוף. וע"כ קרבן עולה **בא** על הרהור הלב. דהיינו על המחשבה.

רעיא מהימנא

תרסח) **ובחבורא קדמאה אמר** וכו': **ובחבור הראשון, אמר רעיא מהימנא, עטרה ההיא שנקראת זרקא, היא י'**, שהיא ספירה **רביעית** לחג"ת, דהיינו מלכות. ונקראת זרקא, משום שנזרקת עד מחשבה העליונה שאין לה סוף, כנ"ל בדבור הסמוך. **אף כך החיה ששמה אדם**, שהיא מלכות, **הארבעה פנים שלה, שהם** ד' אותיות הויה, **הם מקף שופר הולך סגולתא**, שהיא ג' חיות שהם י"ב שבטים.

זרקא מקף שופר הולך סגולתא

פירוש המלכות מבחינת עצמותה אינה ראויה לקבל אור העליון, אלא אחר שהיא עולה ונכללת בבינה, נעשית ראויה לקבל מוחין העליונים (כנ"ל ב"א דף ז' ד"ה וכבר) וז"ש, **אוף הכי בחיה דשמה אדם** וכו', **שהיא המלכות, מקף שופר הולך סגולתא** שזה יורה הסוד, שאחר שהמלכות **מקפת את הבינה הנקראת שופר אז הולכת** המלכות **לקבל סגולתא**, שה"ס **ג' חיון דאינון תריסר שבטין**. כי ג' חיות ה"ס ג' קוין, שבכל אחד מהם, יש חו"ג תו"מ, שהם י"ב. ולולא **מקף שופר**, דהיינו אם לא היתה משתוית אל הבינה הנקראת שופר, לא היתה **הולך סגולתא**, שלא היתה יכולה לקבל אלו המוחין הנקראים סגולתא. **מקף** פירושו כמו, אין מקיפין בבועי (חולין מ"ו:) **שפירושו סמיכה והשואה.**

תרסט) **עולת תמיד איהי** וכו': **עולת תמיד** היא רגל הרביעי **לכסא העליון**, דהיינו המלכות. זו עולה תמיד בכל יום מאלו ששת ימי **בראשית**, שהם חג"ת נה"י דז"א. **ובשבת, היא עולה כפלים, כדי שיתוסף בה אור ושלמות כראוי. וכבר למדנו.**

פירוש

(דפו"י דף רמ"ז ע"ב)

תרע) אמר רעיא מהימנא, ס מלכו. בשית ספירן איהי עולה תמיד לגבי ו, ע דאחיד בהון. בן י״ה, גניז בבינה. פ ובאן ספירה מאינון שית סליקת צ לגביה. ביומא תליתאה, דאקרי תפארת. ק דביום השבת אתוסף עמיה נפש יתירה, דאיהי בינה. ה׳ עלאה. ר אות בשבת, חכמה עלאה. מלך מעוטר בכתר, ובג״ד, ר בתפלת מוסף כתר יתנו לך.

תרעא) ובראשי חדשיכם, וכי כמה רישין איתי לה לסיהרא. אלא אינון תרין נקודין, ש כגוונא דא נקודה תתאה סיהרא, תרין רישין דילה, תרין נקודין דאינון ת עלה, סגול. בקדמיתא הוה כתר עלי תרי מלכין כגוונא דא, והות סגולתא. ולבתר דאמרת אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד, א״ל הקב״ה, לכי ומעטי את עצמך. ונחיתת לרגלוי דתרין מלכים, כגוונא דא והיינו סגול, מה דהות סגולתא, אתהדרת סגול.

חלופי גרסאות

ס מלכית. ע דאחדין. פ ומאן. צ ל״ג לגביה. ק ביום ר כתר יתנו לך בתפילת מוסף. ש ל״ג מן כגוונא עד דאינון. ת עלה דאינון; ל״ג עלה.

הסולם

מאמר — הביאו עלי כפרה

פירוש. בימות החול המלכות עולה עם ז״א עד ישסו״ת, דהיינו מדרגה אחת, וע״כ יש בימות החול עולת תמיד. ובשבת, עולה המלכות עם ז״א עד לאו״א עלאין, שהוא שתי מדרגות, שהוא כפלים מימות החול. וע״כ נתוסף קרבן מוסף על עולת תמיד.

רעיא מהימנא

תרע) **אמר רעיא מהימנא** וכו׳: אר״מ, המלכות, בשש ספירות היא עולה תמיד אל הו׳, שהיא ז״א, שאחוז בהן. בן י״ה, שהוא ז״א, שיש לו מוחין די״ה, הגנוז בבינה, ובאיזה ספירה מאלו שש ספירות שבמלכות, דהיינו ת״ת דמלכות הכוללת כל שש הספירות שלה, עולה אליו, לז״א. הוא, ביום השלישי, דהיינו בספירה שלישית שלו, הנקרא תפארת, הכלולה ג״כ מכל שש הספירות שלו. אבל חסר ג״ר. כי אע״פ שבשעת הקרבת הקרבן יש לו ו״ק דבינה שהם ישסו״ת, עכ״ז אינם נחשבים למוחין דג״ר ממש, כי ישסו״ת הוא ג״כ ו״ק דבינה. אבל ביום השבת נתוסף עמו נפש יתירה שהיא בינה דהיינו ה׳ עליונה דהויה, דהיינו שעולה עד או״א עלאין, שהם ג״ר דבינה, ואז יש לו ג״כ י׳ שהיא אות שבת, דהיינו חכמה עלאה, וגם המלך, שהוא ז״א, מעוטר בכתר, דהיינו כח״ב דבינה. ומשום זה בתפלת מוסף אומרים כתר יתנו לך.

(דפו״י דף רמ״ז ע״ב)

תרעא) **ובראשי חדשיכם**: שואל, וכי כמה ראשים יש לה ללבנה. שאתה אומר ובראשי חדשיכם. ומשיב, אלא הם ב׳ נקודות כעין זה, סגול ∴ שנקודה התחתונה היא הלבנה, דהיינו המלכות, ב׳ ראשים שלה, הם ב׳ נקודות שעליה מלמעלה ונקראות ביחד סגול. מתחילה היתה כתר על שני מלכים, שהם נצח והוד דז״א, כעין זה ∴ והיתה סגולתא שבטעמים, ואח״כ שאמרה אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד, וא״ל הקב״ה לכי ומעטי את עצמך, ירדה לרגליהם של אלו ב׳ מלכים, דהיינו למטה מנצח והוד, כעין זה ∴ והיינו סגול. ומה שהיתה סגולתא, נחזרת להיות סגול.

פירוש תחילה היתה המלכות למעלה מחזה דז״א, והיתה מלבשת קו שמאל דבינה, וחג״ת דז״א היו מלבישים קו ימין דבינה. ואז היתה בסוד ב׳ מאורות הגדולים, שהיתה גדולה כמו ז״א. וכיון שהיתה אז למעלה מחזה דז״א, נבחנה שהיא למעלה מנצח והוד דז״א. וע״כ נבחנים אז המלכות עם נצח והוד כמו סגולתא דטעמים, שנקודה אחת שהיא המלכות היא למעלה וב׳ נקודות נצח והוד דז״א הן מלמטה. שהמלכות היא כתר אליהם. אמנם לא היתה יכולה לעמוד במצב הזה משום חוסר חסדים, וע״כ קטרגה ואמרה אי אפשר לב׳ מלכים, דהיינו ז״א ומלכות, להשתמש בכתר אחד. אז נאמר לה לכי ומעטי

תרעב) **ורזא דמלה, לקבל תרין נקודין, דאינון תרין מלכים, קא רמיז פרים בני בקר שנים, ולקבל נקודה עטרה על רישייהו,** א **אמר, ואיל אחד,** ב **כמו כתר אחד.** ג **בתר דאמרת אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד, אזעירת גרמה אוף הכי, ושעיר עזים אחד לחטאת. איל דיצחק, אתהדר שעיר. אתהפך מרחמי לדינא, ואתזעיר.**

תרעג) **ובג"ד שעיר עזים אחד לחטאת, ולא** ד **אמר לעולה, למהוי כתר. ומנלן דאית** ה **ירידה בחטאת, שנאמר** ב) **וירד מעשות החטאת. ואמאי שתף עולה עם חטאת בירידה. אלא לאולפא, דעולה הות בקדמיתא מדת הרחמים, ולבתר אתהפכת לדינא בירידה, ואתקריאת חטאת, וכלא חד.**

תרעד) **ובגין דא, הביאו עלי** *) **כפרה, עלי הות סיהרא כתר ודאי, כגוונא דא** ו **.'. ולבתר אתמעיטת, ונחתת לרגלין** ז **דיליה, כגוונא דא** ח **.'. ובזמנא דא הביאו עלי כפרה,** ט **איתמר בה,** ג) **היא העולה, סליקת מרגלוי. דאתמר בה,**

מסורת הזהר

ב) **(ויקרא ט) בשלח פא צ"א.** ג) (ויקרא ו) **פקודי קיג צ"ע.**

חלופי גרסאות

א **א.** ב **איהו אחד בגין כתר ול"ג כמו.** ג **כתר.** ד **אחד.** ה **יחידה.** ו **ו';** ז **ז'.** ז **ל"ג דיליה;** ח **ח ו'.** ט **את דרכה ול"ג אתמר בה;** י **דאתמר.**

הסולם

מאמר **את עצמך שירדה אל מחזה ולמטה דז"א תחת נצח והוד. וזהו סוד סגול, שב' נקודות שהן נצח והוד הם מלמעלה, והמלכות היא הנקודה שמתחתיהם. כמ"ש כל זה היטב לעיל** (ב"א מאות ק"י עד קט"ו) **וז"ש, בקדמיתא הוה כתר עלי תרי מלכין וכו', דהיינו קודם המיעוט, שהיתה למעלה מחזה דז"א, ונמצאת שהיא כתר על נצח והוד דז"א, ולבתר דאמרת אי אפשר וכו' ונחיתת לרגלוי דתרין מלכים, דהיינו שירדה למטה מחזה תחת נצח והוד, מה דהות סגולתא אתהדרת סגול. שב' נקודות נו"ה הם מלמעלה והמלכות למטה תחתיהם.**

תרעב) **ורזא דמלה לקבל וכו';** וסוד **הדבר, כנגד ב' נקודות** שהן ב' מלכים, דהיינו נצח והוד דז"א, **רמז פרים בני בקר שנים, וכנגד הנקודה** שהיא **עטרה על ראשם** של שני הנקודות, **אמר ואיל אחד, כמו כתר שהוא אחד.** וזהו לפי הצורה דסגולתא, שהמלכות היא כתר על נו"ה, **ואחר שאמרה אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד, ומיעטה את עצמה,** נתמעט **גם כן, ושעיר עזים אחד לחטאת, כי האיל של יצחק,** שהוא הקו השמאלי דבינה, שהמלכות היתה מלבשת

(דפו"י דף רמ"ז ע"ב *) דף רמ"ח ע"א)

הביאו עלי כפרה אותו במצב הא', נתמעט **ונעשה שעיר. שנתהפך בה מרחמים לדין ונתמעט.** כי המקום שלמעלה מחזה דז"א היא רחמים, והמקום שלמטה מחזה דז"א הוא דין, וע"כ נתמעט מאיל לשעיר, המורה על דין.

תרעג) **ובג"ד שעיר עזים** וגו'; **ומשום** זה נאמר, **ושעיר עזים אחד לחטאת, ולא** אמר **לעולה** שפירושה שעולה להיות כתר על נו"ה. **ומאין לנו שיש ירידה בחטאת, שנאמר וירד מעשות החטאת. ולמה שתף העולה עם החטאת בירידה, אלא ללמד שהיתה מתחילה עולה, שהוא מדת הרחמים,** כלומר מחזה ולמעלה דז"א ששם מקום הרחמים, **ואח"כ נתהפכה לדין בירידה** למטה מחזה דז"א, ששם מקום דין, **ונקראת חטאת. והכל אחד.** שהן עולה והן חטאת ה"ס המלכות.

תרעד) **ובגין דא הביאו** וכו'; **ומשום** זה, אמר הקב"ה, שהוא ז"א, **הביאו עלי כפרה. כי עלי היתה הלבנה לכתר ודאי,** טרם המיעוט, דהיינו כתר ממעל לנצח והוד דז"א, **כעין** זה .'. , **ואח"כ נתמעטה וירדה לרגליו שלו,** דהיינו למטה מנו"ה הנקראים רגלים, **כעין** זה .'. . **ובזמן** זה **של הביאו עלי כפרה,** דהיינו בעת שמקריבים שעיר ראש חדש

לכפר

ז) והארץ הדום רגלי. למימר בה, השמים כסאי. והאי איהו רזא, ח) צדיק מושל יראת אלהים. דמהפך דינא לרחמי. ורזא דמלה, ט) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. כגוונא דא, דוד"י. ידוד.

תרעה) ועוד, כבש א' ושני כבשים בני שנה תמימים, י לקבל תלת ספירן. שבעה כבשים בני שנה, לקבל שבע ספירן. כ שבעה כבשים, אינון ז' יומין ל דסיהרא. בני שנה, בנוי דסיהרא, דאקרי שנה. דאיהי חדא מאינון שנים קדמוניות. ע"כ.

תרעו) ובראשי חדשיכם וגו'. מ) וכי כמה ראשין אינון לסיהרא. והא לית רישא לסיהרא, אלא שמשא, דאיהו רישא לגבה. אלא ראשי תרין בכל ירחא וירחא. ואינון יעקב ויוסף, מ דמתחדתי על סיהרא. וע"ד נ בעו לחדתא ס לה.

תרעז) פרים בני בקר שנים, ע אלין אינון דאמרה סיהרא, דהיך ישתמשון

מסורת הזהר

ז) (ישעיה סו) יתרו קב צ"ש. ח) (ש"ב כג) הקסה"ז קלג צ"ג. ט) (תהלים קיח) ב"א קיב צ"א.

חלופי גרסאות

י ל"ג מן לקבל עד לקבל. כ גורס מן שבעה עד סיף האות בתחילת אות תרע"ח אמר ר"מ ומוסיף ובחבורא קדמאה שבעה. ל ל"ג דסיהרא. מ דמחדתי. נ ל"ג בעו. ס מלה. ע אלא.

דרך אמת ח) מלת ראשיכם לשון רבים קשה לו ועיין ביאור מאמר זה בפרדס בשער מיעוט הירח

הסולם

מאמר סיהרא אועירת גרמה

לכפר על מיעוט הלבנה, **נאמר בה היא העולה, שהיא עולה מרגליו**, שנאמר אז בה, והארץ, שהיא המלכות, **הדום רגלי**, ועתה היא עולה להיות כסא לבינה, ביחד עם ז"א שנקרא שמים, **שיאמר בה, השמים כסאי.** כי השמים שהוא ז"א עם המלכות נעשים כסא לבינה. **וזה הוא סוד צדיק מושל יראת אלקים, שמהפך הדין לרחמים.** כי ע"י שעיר ר"ח ממשיכים לה חכמה וחסדים כדי שתוכל לחזור למחזה ולמעלה דז"א ששם מקום הרחמים. אמנם זה מועיל רק בשעת ההקרבה, ולא לאחר זה, כי אין תקון זה נשלם עד גמר התקון. **וסוד הדבר, אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. וכעין זה** יש צירוף ה"ו ה"י, שיורה על מדת הדין, ויש צירוף י"ה ו"ה, שמורה על מדת הרחמים. וההפרש הגדול בין מחזה ולמעלה למחזה ולמטה, עי' לעיל (ויגש דף י"א ד"ה ביאור).

תרעה) **ועוד כבש אחד** וכו': **ועוד. כבש אחד** ושני **כבשים בני שנה תמימים, הם** כנגד ג' ספירות ראשונות. **שבעה כבשים בני שנה, הם כנגד שבע ספירות** תחתונות. **שבעה כבשים הם** ז' ימים, דהיינו ז' ספירות, **של הלבנה** שהיא המלכות. **כי בני שנה,**

(דפו"י דף רמ"ח ע"א)

היינו **בניה של הלבנה הנקראת שנה. שהיא אחת מאלו שנים קדמוניות. פירוש. שהיא אחת מעשר ספירות הכוללות, שעתיק ואו"א, ה"ס כתר, ואו"א וישסו"ת ה"ס חכמה ובינה, וז"א ה"ס תפארת הכולל שש ספירות חג"ת נה"י, והאחרונה ה"ס המלכות. הרי שהמלכות היא אחת מע"ס הכוללות, שה"ס שנים קדמוניות.**

תרעו) **ובראשי חדשיכם** וגו': שואל, **וכי כמה ראשים יש ללבנה, והרי אין ראש ללבנה אלא השמש,** דהיינו ז"א, **שהוא ראש אליה.** ומשיב, **אלא יש ב' ראשים בכל חדש וחדש, והם יעקב ויוסף,** שהם ז"א ויסוד, **שמתחדשים** להאיר **ללבנה,** שהיא מלכות. וע"כ **צריכים לחדש אותה.** דהיינו בקרבנות.

תרעז) **פרים בני בקר שנים: אלו הם** שאמרה **הלבנה איך ישתמשו** ב' מלכים בכתר **אחד,** דהיינו שהם ז"א ומלכות מבחינת ב' מאורות הגדולים, שאחר כך **מיעטה עצמה תחתיהם,** דהיינו שירדה למטה מחזה דז"א. **ואיל אחד,** זהו איל של **יצחק,** שהוא גבורה. שואל, **וכי אברהם לאן הלך,** כלומר למה לא נזכר כאן מדת אברהם שהוא חסד. ומשיב, **אלא משום שנתעורר שם עשו, ומי הוא, הוא**

שעיר

בה כחדא, ואזעירת גרמה תחותייהו. ואיל אחד, דא איל דיצחק. וכי אברהם לאן אזיל. אלא בגין דאתער תמן עשו, אתכניש אברהם, דלא יחמי ליה, ומאן איהו שעיר פ דר״ח. יצחק, אשתכח תמן, דרחימו דיליה לגביה, כחמרא על דורדייה. יעקב אשתכח תמן, לתברא אנפוי. יוסף דאיהו צ שור דיליה, לגבי רחל.

ר ע י א מ ה י מ נ א

תרעח) ק אמר ר״מ, ודאי בני שנה אתקריאו על שם ר חמה, אימא קדישא, דאתמר בה פני משה כפני חמה. ש שנה אית בה שס״ה יומין, כחושבן ת שס״ה

חלופי גרסאות

פ מוסיף דר״ח ובגין דזמין לאתערא תמן עשו דאיהו שעיר אתכניש אברהם ולא אשתכח תמן ; ובדפו״י כתבו תרי נוסחי. צ שטן. ק מוסיף ובחבורא קדמאה אמר. ר מלכות ול״ג חמה ול״ג אימא ; מלכות אימא ; חמה ול״ג אימא. ש סיהרא דאקרי שנה דאית בה שנ״ה יומין כחשבן שנה. ת ל״ג שס״ה.

הסולם

מאמר

שעיר ר״ח, שיש בו חלק לס״א ונקרא שעיר כמו עשו איש שעיר, **ע״כ נאסף אברהם** שהוא אור **החסד**, **כדי שלא יראו אותו**. כלומר שלא **תהיה** יניקה לס״א מאור החסד. אבל **יצחק**, שהוא קו שמאל, **נמצא שם**, **משום שאהבתו היתה אליו כמו יין על שמריו**. כי עשו הוא פסולת קו השמאל, ואור השמאל נקרא יין, והפסולת שמרים. **יעקב**, שהוא ז״א, קו האמצעי, **נמצא שם כדי לשבר** פניו של עשו, כי קו האמצעי ממעט ג״ר דשמאל, שהוא פנים של עשו (כנ״ל לך דף י״ג ד״ה ונתבאר) **יוסף**, דהיינו יסוד, **שהוא השור** של ז״א, כלומר הנמשך מקו שמאל דז״א הנקרא שור, נמצא **אל רחל**. דהיינו להשפיע אל המלכות שנקראת רחל.

רעיא מהימנא

תרעח) **אמר רעיא מהימנא** וכו׳ : **אמר** רע״מ, ודאי נקראים הכבשים **בני שנה**, **על שם השמש**, **שהיא אמא קדישא**, דהיינו בינה, **שנאמר בה**, **פני משה כפני חמה**, דהיינו שיש לו ג״ר שה״ס פנים, מבינה הנקראת שמש. **שנה** יש בו שס״ה ימים, דהיינו עם עשרה ימים שמראש השנה עד יום הכפורים הם שס״ה. **שהם כחשבון** שס״ה **לא תעשה**, **והוא עד** לשמאל, **והוא אמא עלאה**. **הלבנה** שהיא המלכות, **היא** בימין, **כי הבת קשורה באבא**, **שהוא חסד** לימין. **והיא**, המלכות, **כלולה**

(דפו״י דף רמ״ח ע״א)

הויות באמצע

מרמ״ח מצות עשה. נמצאת הו׳, שהיא ז״א, **היא עם אמא לשמאל**, בסוד שס״ה מצות ל״ת, **והבת היא עם אבא לימין**, **שהוא חסד**. **וסוד הדבר**, **בחכמה יסד ארץ**. **בחכמה**, **היא אבא**, דהיינו חכמה דימין שהוא חסד, (כנ״ל אות ר״ד) **ארץ היא הבת**, דהיינו מלכות. הרי שהבת קשורה באבא. כונן שמים בתבונה, **כונן שמים**, **שהוא הבן**, דהיינו ז״א, **עם אמא שהיא תבונה**. וזה הוא הצירוף של השם **יהה״ו**. שה״ס הויות באמצע.

פירוש. כאן מפרש פירוש אחר **על שבעה כבשים** ממה שפירש לעיל (באות תרע״ה) ששם אומר שהם **שבע ספירות של הלבנה** וכאן אומר שהם כנגד **שבע ספירות של החמה**, שהיא ז״א. וז״ש **בני שנה אתקריאו על שם חמה**, **אימא קדישא**, דהיינו **על שם** ז״א שנקרא אור החמה המקבל מאמא קדישא, שמבחינת אור השמאל שז״א מקבל מאמא קדישא, הוא נקרא **חמה**. וז״ש **דאתמר בה**, **פני משה**, שהוא ז״א, **כפני חמה**, שאז כשמקבל מאמא נבחן פניו, **כאור השמש** בגבורתו. **שנה**, דהיינו שנת החמה **אית בה שס״ה יומין**, **כחושבן שס״ה לא תעשה**. כי שס״ה ל״ת ה״ס המוחין דשמאל. וז״ש **ואיהו ע״ד לשמאלא**. **המוחין מכונים עדן** ומכונים **עד**, ואומר, שמוחין דשס״ה ימות החמה, **הם עד לשמאלא**, דהיינו **הארת חכמה** שבשמאל, **אמא עלאה**, שהם נמשכים מאמא

עלאה

לא תעשה. ואיהו ע"ד לשמאלא. אימא עלאה, א סיהרא בימינא. ב אסורה ברתא לאבא דאיהו לימינא חסד. ואיהי כלילא מרמ"ח פקודין. אשתכח ו' עם אימא ג לשמאלא. ברתא עם אבא לימינא ד חסד. ורזא דמלה, ה) בחכמה יסד ארץ. חכמה אבא. ארץ ברתא. כונן שמים דאיהו ברא, עם אימא דאיהו תבונה, והאי איהו ידד"ו, הויות באמצע.

תרעט) ועוד ושעיר עזים אחד. ה תרין שעירין אינון, דאתמר עלייהו ט) ולקח את שני השעירים וגו' גורל אחד ליי' וגורל אחד לעזאזל. שעיר ליי', בגין מיעוט סיהרא, ואיהו שעיר אחד לידו"ד לחטאת. אחד : מסטרא דיחודא. אבל ו שעיר דעזאזל, לא כתיב ביה ז אחד, ח לא קרבן, ולא ט אשה, ולא עולה. אלא ושלח ביד איש עתי המדברה. ושלח, י כדאמר יעקב י) מנחה היא שלוחה לאדני לעשו. אוף הכי כ שוחד, לתברא רוגזא דסמא"ל, דלא יתקריב למקדשא לקטרגא.

מסורת הזהר

ח) (משלי ג) ב"ב קיג צ"ד. ט) (ויקרא טז). י) (בראשית לב).

הלופי גרסאות

א סהדא לימינא חוורא. ב אחורה. ג ל"ג לשמאלא. ד ל"ג דחסד ; מוסיף דחסד ואיהי כלילא מרמ"ח

פקודין אשתכח ו' עם אימא ברתא עם אבא לימינא. ה ותרין. ו בשעיר. ז ל"ג אחד לא. ח ולא. ט אשם.

י כד"א ול"ג כדאמר יעקב. כ שאר.

הסולם

מאמר

עלאה. ואלו שבעה כבשים בני שנה שמקריב הם כנגד ז' ספירות דז"א, שהם ממשיכים לו הארת החכמה שבשמאל דאמא. שה"ס בני שנה, משה"ה ימות החמה. שהם מוחין דשמאל דאמא. אבל **סיהרא**, שהיא מלכות, **אסורה ברתא לאבא דאיהו לימינא חסד**, שהמלכות קשורה במוחין דאבא, שהוא החכמה דימין, שהוא אור החסדים, כי החכמה עצמה שבה נגנזה ונסתמה ומאירה רק באור החסד כנ"ל (אות ר"ד. ע"ש) **ואיהי כלילא מרמ"ח פקודין**, שהם חסד. ונמצא שע"י הקרבן דר"ח מקבל כל אחד החסר לו. כי ז"א ממקורו הוא חסדים בלי חכמה, וע"כ מקבל עתה ע"י הקרבן חכמה דשמאל שהיא מאמא. והמלכות ממקורה היא חכמה דשמאל, וחסר לה רק חסדים, והיא מקבלת חסדים מאבא עלאה. וז"ש **אשתכח ו'**, שהיא ז"א, **עם אימא לשמאלא** שמקבל מאמא החכמה דשמאל, החסר לו. **ברתא עם אבא לימינא דחסד**, והבת נמצאת עם אבא, שהוא חכמה דימין, שהוא חסד, החסר לה. וז"ש, **והאי איהו יהה"ו** שה' תתאה שהיא מלכות היא אחר **הי'** שהיא אבא, וה' עליונה שהיא אמא היא קודם **הו'** שהיא ז"א. **הויות באמצע**, זהו נאמר בסוד ד' פרשיות התפלין, שה"ס הויה

(דפו"י דף רמ"ח ע"א)

הויות באמצע

כסדרה, **י'** היא קדש **ה'** עליונה, היא **והיה** כי יביאך, **ו'** היא שמע **ה'** תחתונה היא **והיה** אם שמוע. כמ"ש לעיל (בהקדמת ספר הזהר מאות רל"ח עד אות רמ"ב) אמנם מבחינת סדר הנ"ל דאבא יסד ברתא, נמצאות ב' פרשיות המתחילות **בהויות** דהיינו בוהיה, שהם **והיה** כי יביאך **והיה** אם שמוע שהם **באמצע**, כי ה"ס ב' ההין. וקדש שה"ס **י'** היא מתחילה. ושמע שה"ס **ו'** היא בסוף, דהיינו **בסדר יהה"ו.**

תרעט) ועוד ושעיר עזים וכו' : ועוד. ושעיר עזים אחד, כי ב' שעירים הם, שנאמר עליהם, ולקח את שני השעירים וגו' גורל אחד **לה'** וגורל אחד **לעזאזל**. השעיר שהוא **לה'** הוא כפרה על מיעוט הלבנה (כנ"ל אות תרע"ד) והוא שעיר **אחד לה' לחטאת**, וע"כ כתוב בו **אחד** משום שהוא מצד היחוד. אבל שעיר של עזאזל לא כתוב בו אחד, ולא קרבן, ולא אשה, ולא עולה. אלא **ושלח** ביד איש עתי המדברה. **ושלח**, הוא כמו שאמר יעקב, מנחה היא **שלוחה לאדני לעשו**. אף כך, השעיר לעזאזל הוא שוחד, **כדי** לשבר הכעס של סמאל שלא יקרב למקדש, לקטרג עליו. (כנ"ל פרשת נח אות ק"ד ק"ה)

לכלבא

תרפ) לכלבא דאיהו רעב, ומאן דבעי דלא נשיך ליה, יהיב ליה בשרא ל למיכל, או נהמא, וישקי ליה מיא. ורזא דמלה, כ) אם רעב שונאך האכילהו לחם וגו'. ובדא יתהדר רחימו דב"נ, דלא דיי דלא נשיך ליה בכמה יסורין, אלא אתהדר למהוי ליה סניגורא, ואתהדר רחימוי.

תרפא) ואמאי מ הוו שלחין ליה ביד איש עתי, פגים. בגין דסטרין אחרנין כלהו מארי מומין, ואתקריאו שעירים, דכתיב ס) ושעירים ירקדו שם. ואתמר נ בהון, מ) ולא יזבחו עוד את זבחיהם לשעירים. דעלייהו אתמר, נ) יזבחו לשדים לא אלוה. ובשעיר דא, אתפרש מכלא, ונושא כל חובין דישראל עליה, כד"א, ס) ונשא השעיר עליו את כל עונותם. ועוד, בתר דנטיל איהו ונשא. קב"ה נושא עון. ע) מאי בין נושא לנשא. נשא : מטולא. נושא : סליקו דמטולא. ע"כ.

תרפב) ס ושלשה עשרונים, תלת דרגין קדמאין דילה, דכל חד וחד עשר, כגוונא דלעילא עשרונים, חד מעשרה. ושעיר חטאת אחד, אמאי אקרי חטאת. בגין דאיהו חטאת, ומסטרא דחטאת ע הוא. א"ר אלעזר, והא פ כתיב ליי'. *) אלא ליי' אתקריב ודאי, דכתיב לכפר. לתברא אנפין, צ וכלא יתקריב למקדשא, ק אלא יהבי ר חולקא חדא לסמאל, ואכיל ליה, ולא ש אחיד בשאר קרבנין. ודא איהו לחודיה, דלא אשתתף אחרא עמיה למיכל ביה.

מסורת הזהר

כ) (משלי כה) פקודי רנה צ"ס. ל) (ישעיה יג). מ) (ויקרא יז) וישלח י צ"ג ז"ח עה ט"ד שמ"ח. נ) (דברים לב). ס) (ויקרא טז) תולדות טז צ"א. ע) (שמות לד) נשא קסא צ"ס.

חלופי גרסאות

ל לא גרסינן למיכל. מ ל"ג הה. נ לא גרסינן בהון. ס מוסיף ובתבורא קדמאה. ע ל"ג הוא. פ תנינן דכתיב. צ ולא. ק ל"ג אלא. ר דא חולקא ול"ג חדא. ש אכיל.

הסולם

מאמר

תרפ) **לכלבא דאיהו רעב** וכו': בדומה לכלב שהוא רעב, ומי שרוצה שלא ישך אותו, נותן לו בשר או לחם לאכול ומשקהו מים. וסוד הדבר, אם רעב שונאך האכילהו לחם וגו'. ובזה הוא נעשה אוהב אל האדם, שלא די שאינו נושך אותו, בכמה יסורים, אלא נתהפך להיות עליו מליץ יושר, ונעשה אוהבו (כנ"ל פרשת נח אות ק"ד ק"ה)

תרפא) **ואמאי הוו שלחין** וכו': שואל, ולמה שולחים את העזאזל ביד איש עתי בעל מום. ומשיב, משום שהסטרא אחרא כולו הם בעלי מומים, ונקראים שעירים. שכתוב, ושעירים ירקדו שם. ונאמר בהם, ולא יזבחו עוד את זבחיהם לשעירים, ועליהם נאמר, זבחו לשדים לא אלוה. ובשעיר הזה לעזאזל הוא סמאל, נפרד מכל, ונושא כל העבירות שבישראל עליו, כמש"א, ונשא השעיר עליו את כל עונותם. ועוד. אחר שלקח עזאזל את העונות, ונשא, היינו שהקב"ה נושא וסולח.

(דפו"י דף רמ"ח ע"א *) דף רמ"ה ע"ב

שעיר לעזאזל

הקב"ה נקרא **נושא** עון, ובשעיר לעזאזל כתוב **ונשא** השעיר עליו את כל עונותם, מהו ההפרש **בין נושא לנשא.** ומשיב, נשא היינו שנשא משא, נושא, פירושו הסתלקות המשא. דהיינו שמכפר העונות. כמ"ש כל זה לעיל (אחרי מות דף מ' ד"ה אמנם ע"ש) (ע"כ רעיא מהימנא)

תרפב) **ושלשה עשרונים:** היינו ג' מדרגות הראשונות שלה שהם כח"ב, **שכל אחת** מהן כלולה **מעשר כעין שלמעלה,** בז"א, **ועשרונים** פירושו, **אחד מעשרה.** כי המלכות היא אחת מע"ס של ז"א, וכל ספירה שלה בפרטות, היא אחת מעשר שכנגדה בז"א. וע"כ נקראות עשרונים. **ושעיר חטאת אחד.** שואל **למה נקרא חטאת.** ומשיב, משום שהוא חטאת, והוא מצד החטאת. כלומר, שיש בו חלק לסטרא אחרא, וע"כ הוא מצד החטא. א"ר אלעזר, **והרי כתוב לה'.** ואיך תאמר, שהוא מצד החטא. ומשיב. **אלא שנקרב לה' ודאי, שהרי כתוב לכפר.** דהיינו **לשבור פני** הסטרא אחרא

תרפג) ת איהו אתהני בגו סעודתא דמלכא בחולקא דא, ועל דא חדי, ואתפרש מישראל, ולא מקטרגא עלייהו. ואי לאו דהוה מיעוטא דסיהרא, לא א הוו יהבי ליה בסעודתא דמלכא כלום. וכי במיעוטא דסיהרא מאי קא עביד. אלא בגין דקריב ויניק, ונטיל חילא לעמיה, מגו סטר שמאלא דסיהרא, ואתתקף ביה. ובשעיר דא אתפרש מכלא, ואתהני בהאי. ובגין דקב"ה אזעיר לה לסיהרא, מקרבין ליה ב להאי שעיר, בגין דיתפרש מנה, ג ולא יתקריב למקדשא. וע"ד תנינן, הביאו עלי כפרה. עלי: ד בגיני, ה דאזעירת לה, בגין סבת דילי אתון צריכין דא.

תרפד) צ) ו ובראשי חדשיכם, אינון יעקב ויוסף. ק) אלה תולדות יעקב יוסף, ר דמחדתי על סיהרא. אשכחנא בספרא דחנוך דאמר, כמה דבראש חדש, דאתדכיאת סיהרא ח לאתקרבא בבעלה, אצטריך למיהב לסטרא אחרא חולקא ט חדא, בההוא זינא י דילה. אוף ה"נ אצטריכת לאתתא, כ בשעתא דאתדכיאת לאתקרבא בבעלה, למיהב חולקא חדא לס"א, בההוא זינא דיליה.

מסורת הזהר

צ) לעיל אות תרעא. ק) (בראשית לז) ב"א קלו צ"א.

ו מוסיף ובחבורא קדמאה; גם זה ר"מ. ז ל"ג דמחדתי. ח לקרבא. ט דא. י ל"ג דילה. כ למיהב חולקא חדא בההוא זינא בשעתא דאתדכת לאתקרבא בבעלה, ול"ג לס"א, ול"ג דיליה.

חלופי גרסאות

ת ל"ג איהו. א ל"ג הוה. ב לסמאל ול"ג להאי שעיר. ג ל"ג ולא יתקריב למקדשא. ד בגין. ה דאזערית.

הסולם

מאמר ובראשי חדשיכם

אחרא והכל יהיה נקרב למקדש, אלא שגם נותנים חלק אחד לסמאל ואוכל אותו, ומשום זה אינו נאחז בשאר הקרבנות, וקרבן זה בלבדו אוכל בו ולא נתחבר קרבן אחר עמו לאכול בו.

תרפג) **איהו אתהני בגו** וכו': הוא סמאל, נהנה מסעודת המלך בחלק זה שלוקח מן השעיר לחטאת, וע"כ הוא שמח ונפרד מישראל, ואינו מקטרג עליהם. ואם לא שהיה מיעוט הירח דהיינו המלכות (המבואר לעיל ב"א מאות ק"י עד קט"ו) לא היו נותנים לסמאל מסעודת המלך כלום. שואל, וכי מה הוא עושה במיעוט הירח. ומשיב, אלא משום שקרב ויונק ממקום החסרון שבמלכות ולוקח כח לעמו מצד השמאל של הלבנה, שהיא המלכות, ומתחזק בו, ובשעיר הזה, שנותנים לו ממנו חלק, הוא נפרד מכל ונהנה בזה. ומשום שהקב"ה מיעט את הלבנה, שאמר לה לכי ומעטי את עצמך (כמ"ש שם) לפיכך מקריבים שעיר הזה, כדי שסמאל יפרוש ממנה ולא יקרב אל המקדש, שהוא המלכות. וע"כ למדנו שהקב"ה אמר, הביאו **עלי** כפרה שמיעטתי את הירח, **עלי**, היינו בשבילי, שאני מיעטתי אותה, ומשום הסבה שלי, שמיעטתי אותה, **אתם צריכים** לזה. להקריב שעיר כדי להפרידו ממקום המיעוט של המלכות. (וביאור הדברים הוא לעיל פרשת נח אות ק"ג ק"ד)

רעיא מהימנא

תרפד) **ובראשי חדשיכם אינון** וכו': **ובראשי חדשיכם**, שכתוב לשון רבים, ובראשי, הם יעקב ויוסף, דהיינו ז"א ויסוד, שנאמר, אלה תולדות יעקב יוסף, המחדשים את הלבנה, שהיא המלכות, מצאתי בספרו של חנוך, שאמר, כמו שבראש חדש שנטהרה הלבנה, שהיא המלכות, לקרב לבעלה, ז"א (כמ"ש נח אות ק"ג ק"ד) **צריכים לתת חלק אחד לסטרא אחרא** (כמ"ש שם) מאותו המין של הסטרא אחרא, דהיינו שעיר, אף האשה בשעה שנטהרת לבעלה, צריכה גם כן לתת חלק אחד לסטרא אחרא, מאותו מין שלו.

תרפה) ומאן איהו. ההוא חולקא ל טופרהא בטנופא דלהון. מ וזעיר מריש דשערא, נ בגין דבעי לאסרקא רישא, ס ולאכרכא לון דא בדא, ולא יזיל אבתרה ההוא סטרא בישא, לאבאשא לה, ע ואתפרש מנה בכל סטרין. ומה תעביד, מההוא שערא וטופרין. לבתר דתכריך לון כחדא, אצטריך לאנחא לון באתר דלא עברין תמן בני נשא, או בגו חורין תתאין דחצרא, ותגניז לון תמן.

תרפו) ועוד ובראשי חדשיכם פ אמרו רבנן דמתניתין, דכד הוו מקדשין צ ירחין על פי בית דין, הוו משיאין משואות בראשי ההרים, והוו אמרין כזה ראה וקדש. לזמנין סהרא הות כגוונא דא ש. הוה מסתכלא לעילא ק בקרנהא. ולזמנא מסתכלא לתתא כגוונא דא ת. לזמנין מסתכלא במזרח, כגוונא דא כ. לזמנין למערב, כגוונא דא כ. לזמנין לדרום. ולזמנין לצפון. והאי איהו אסתכלותא ר דילה לשית סטרין, דכליל לון תפארת, דאיהו ו'. גדולה, גבורה, תפארת, נצח, והוד, יסוד.

תרפז) נקודא דנגיד ש עליה מלגו, היא חכמה. וההיא חוט דאסחר ת עלה, איהו כתר. וההיא נקודא א איהו לזמנין עטרה, ולזמנין כסא, למיתב עליה, לזמנין שרפרף להדום רגליו.

חלופי גרסאות

ל מוסיף טופרהא דאתתא. מ ומזעיר מריט משערעא. נ ל"ג בגין דבעי לאסרקא רישא: בגין דבעי לאסרק את רישא. ס ולאכברהא. ע ויתפרש. פ אוקמוה. צ ירחא. ק בקרנא. ר דילה. ש ל"ג עליה. ת להההוא ול"ג עלה איהו. א איהי.

הסולם

מאמר ובראשי חדשיכם

תרפה) **ומאן איהו ההוא וכו'**: ומה הוא אותו חלק, שהאשה צריכה לתת לס"א. הוא הצפרנים בטנופת שלהן, ומעט מראשי השערות, כי צריכה לסרוק את ראשה ולכרוך אותן זו בזו, לתת אותן לס"א, ולא ילך אחריה אותו צד הרע להזיק לה, ויהיה נפרד ממנה מכל הצדדים. ומה תעשה מאותן השערות והצפרנים. הוא, כי לאחר שכרכה אותן יחד. צריכה להניחן במקום שבני אדם אינם עוברים שם, או בתוך חורים תחתונים שבחצר, **ותצניע** אותן שם.

תרפו) **ועוד. ובראשי חדשיכם וכו'**: ועוד. **ובראשי חדשיכם**, אמרו חכמי המשנה, כשהיו מקדשים החדש על פי בית דין, היו משיאים משואות בראשי ההרים, (רה"ש כב:) והיו אומרים כזה ראה וקדש (רה"ש כ.) **לפעמים היתה הלבנה כעין זה ש**, שהיתה מסתכלת למעלה בקרניה. ולפעמים היתה מסתכלת למטה, כעין זה ת ולפעמים היתה מסתכלת למזרח כעין זה כ ולפעמים למערב, כעין זה כ ולפעמים לדרום ולפעמים לצפון. וזוהי הסתכלות שלה לששה צדדים שתפארת כולל אותם, שהוא ו' גדולה, שהם, גדולה גבורה תפארת נצח הוד יסוד. שגדולה שהיא חסד היא הסתכלותה לדרום. והסתכלותה לצפון היא גבורה. ולמזרח היא תפארת, ולמערב היא יסוד.

תרפז) **נקודה דנגיד עליה וכו'**: הנקודה **שנמשכת** בלבנה שהיא המלכות, מבפנים, היא חכמה. ואותו חוט המקיף את הלבנה. הוא כתר. ואותה הנקודה, בכללה, שהיא מלכות, **לפעמים היא עטרה**, לז"א, בסוד אשת חיל עטרת בעלה. ולפעמים היא כסא, לז"א, **לשבת** עליו, ולפעמים היא שרפרף להדום רגליו דז"א.

(דפו"י דף רמ"ח ע"ב) ואמאי

תרפח) ואמאי אתקריאת לבנה. על שם לבון ההלכה, דאיהי מלגו, ר) כל כבודה בת מלך פנימה. ובאשא דבינה דנחית עלה איהי מתלבנת. ורזא דמלה, ש) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו. ומאי דהות אדני דינא, סומקא בגבורה, דתמן בינה. אתלבנת ב) מסטרא דחסד, דתמן חכמה, ואתהדרת ידוד.

תרפט) ומה גרים לאתהפכא מדינא לרחמי צדיקים גמורים ג) דסיהרא מסטרא דעץ הדעת טוב ורע, איהי קליפא דיליה חשוכא, אם בהרת שחורה, היא יצר הרע, שפחה. ת) ושפלה איננה והיא כהה, ולית לה מדילה, אלא ההוא חוט דנהיר בה, דאיהו לוה ד) לה בליליא, דאיהי גלותא. ואתעבר מנה ביממא, דאיהו עלמא דאתי, דביה א) וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה.

תרצ) אבל סיהרא דעץ החיים, ההיא נקודה דלגו מנה, איהי כמבועא דלית ליה פסק, דכתיב בה, ב) וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו. ואתקריאת אילת אהבים מסטרא דחסד, דהיינו ג) אהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד. ותרין קרנין אית לה מן נהורא, כגוונא דא ש , לזמנין ד) האחת גבוה מן השנית, כגוונא דא ש , לזמנין קרנים אינון שוין ש . ע"כ.

מסורת הזהר

ר) (תהלים מה) צו י צ"כ. ש) (ישעיה א) שמות קיד צ"פ. ת) (ויקרא יג). א) (מלאכי ג) בשלח צג צ"ס.

חלופי גרסאות

ב דסיהרא ול"ג מסטרא. ג ל"ג דסיהרא ; ל"ג מסטרא. ד ליה.

ב) (ישעיה נח) משפטים יח צ"ס. ג) (ירמיה לא) שמות סא צ"צ. ד) (דניאל ח) ת"ז בהקדמה ט :

הסולם

מאמר

תרפח) **ואמאי אתקריאת לבנה** וכו': שואל, ולמה נקראת המלכות לבנה. ומשיב, **שהוא על שם לבון ההלכה**, דהיינו על שם החכמה דימין המלבנת את ההלכה, שהיא המלכות הנקראת הלכה. שהחכמה **היא מבפנים** המלכות, בסוד, כל כבודה בת מלך פנימה. **ובאש הבינה היורדת עליה היא מתלבנת.** וסוד הדבר, **אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו.** ומה שהיתה נקראת **אדני, דינא,** שהוא אותיות **דינא,** שהוא אדומה בגבורה, דהיינו בקו שמאל ששם בינה, היא מתלבנת מצד החסד ששם חכמה, וחוזרת לשם **חויה,** שהוא רחמים. **פירוש** מבינה מקבלת החכמה דשמאל, ומחכמה דימין מקבלת **חסדים,** ובכח שניהם היא מתלבנת, בסו"ה בשלג ילבינו.

תרפט) **ומה גרים לאתהפכא** וכו': ומה **גרם** למלכות **שתתהפך מדין לרחמים.** היינו **צדיקים הגמורים. כי הלבנה** שהיא המלכות שהיא **מצד עץ הדעת טוב ורע.** הקליפה שלה **היא חושך.** בסוד, **אם בהרת שחורה היא,** שהוא **היצר הרע,** שהוא **שפחה,** שנאמר עליה, ושפלה

(דפו"י דף רמ"ת ע"ב)

אילת השחר

איננה, כי היא כהה. והמלכות **אין לה** משלה, **אלא אותו החוט שמאיר בה,** שה"ס חוט של חכמה דשמאל בלי חסדים, שהוא עיקר בנינה, אבל אורו דק כחוט, מחמת שאינו יכול להאיר בלי חסדים. **שהוא מתלוה אליה בלילה,** שהוא **הגלות** בסו"ה ותקם בעוד לילה, **ונעבר** ממנה **ביום.** כי ביום הוא ממשלת החסדים דז"א, ואין החכמה דשמאל יכולה לשלוט ביום. שביום הוא אור החסד של **עולם הבא,** שהוא בינה, שבו, **וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה.**

תרצ) **אבל סיהרא דעץ החיים** וכו': **אבל הלבנה,** שהיא המלכות, **שמצד עץ החיים,** שהוא ז"א, **אותה נקודה הפנימיות שבה,** שה"ס חכמה דימין, שהוא חסד, **היא כמבוע שאין לו** הפסק, משום שנמשך מאו"א עלאין דרך ז"א, שהזווג שלהם לא פסיק לעלמין, **שכתוב בה, וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו, והיא נקראת אילת אהבים, מצד החסד** שהוא אהבה, דהיינו **שכתוב, אהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד.** הרי שאהבה ה"ס חסד. **ושתי**

קרנים

תרצא) ה ובחדש הראשון וגו'. רבי אבא פתח, ו כאיל תערוג על אפיקי מים כן נפשי תערוג אליך אלהים. האי קרא אוקמוה, ה ואע"ג דאית דכר ונוקבא, ו כולא חד. האי איל, איהו אקרי דכר. ואיהו אקרי נוקבא. ה"ד כאיל תערוג ולא כתיב יערוג. ז וכלא חד.

תרצב) ח אילת השחר מאי אילת השחר. אלא דא איהי חיה חדא רחמנית, דלית בכל חיון דעלמא רחמנית כוותה. בגין דבשעתא דדחיקת ט לה שעתא, ואצטריכת למזונא לה ולכל חיון. איהי אזלת למרחיק לארח רחיקא. י ואתיאת ואובילת מזונא. ולא בעאת למיכל, עד דתיתי ותתהדר לאתרהא. אמאי. בגין דיתכנשון לגבה שאר חיון, ותחלק לון מההוא מזונא. וכד אתת, מתכנשין לגבה כל שאר חיון, והיא קיימא באמצעיתא, ופלגת לכל חד וחד. וסימן, יא ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וגו'. וממה דפליגת לון, איהי שבעה, כאלו אכלה יתיר כ מיכלא ל מכלא.

תרצג) וכד ייתי צפרא דאקרי שחר. ייתי לה חבלים דגלותא. ובג"ד,

מסורת הזהר

ה) להלן אות תשה צ"ו. ו) (תהלים מב) בשלח נד צ"י. ז) (משלי לא) ויחי רסח צ"ה.

חלופי גרסאות

ה כתיב הכא איל וכתיב התם (שם כ"ב) אילת (כלא חד) בגין דאית דכר ואית נוקבא ול"ג מן ואע"ג עד סוף האות. ו ל"ג כלא חד. ז מוסיף וכתיב אילת השחר וכלא. ח ל"ג אילת השחר. ט ל"ג לה. י ל"ג ואתיאת. כ ל"ג מיכלא; מיכלא ול"ג מכלא. ל מוסיף מכלא אימתי פלוגת לון.

הסולם

מאמר

קרנים יש לה מן האור, כעין זה ש ולפעמים האחת גבוהה מן השנית כעין זה ש, ולפעמים הן שוות. (ע"כ רעיא מהימנא)

פירוש. הקרנים הם הארת נצח והוד דז"א וע"כ קרן הימין שהוא נצח, גבוהה מקרן השמאל שהוא הוד. וזסו"ה, האחת גבוה מן השנית. ונודע, שז"א ומלכות ה"ס נצח והוד, מחמת שמלבישים נצח והוד דא"א. ולפיכך, בעת שז"א ומלכות הם פנים בפנים בקומה שוה, גם נצח והוד דז"א הם בקומה שוה, ואין הנצח גבוה מן ההוד. ואז גם הקרנים של המלכות הן בקומה שוה, וז"ש לזמנין, קרנים אינון שוין. דהיינו בזמן שזו"ן בקומה שוה.

מאמר אילת השחר

תרצא) ובחדש הראשון וגו': ר' אבא פתח, כאיל תערוג על אפיקי מים כן נפשי תערוג אליך אלקים. מקרא זה העמידוהו. ואע"פ שיש בו לשון זכר ולשון נקבה, הכל אחד, כי איל זה נקרא בלשון זכר, והוא נקרא בלשון נקבה. ז"ש כאיל תערוג אשר תערוג הוא לשון נקבה, ולא כתוב יערוג בלשון זכר,

(דפר"י דף רמ"ט ע"א)

אילת השחר

כי הכל אחד הוא. דהיינו המלכות, אלא במצב הא' כשהיא עם ז"א, בסוד ב' מאורות הגדולים היא נקראת איל ובמצב הב' אחר שנתמעטה נקראת אילה.

תרצב) אילת השחר מאי וכו': כתוב, אילת השחר, מהו אילת השחר. ומשיב, אלא זו היא חיה אחת רחמנית שהיא המלכות, שאין בכל חיות העולם רחמנית כמוה, כי בשעה שהשעה דוחקת אותה, והיא צריכה למזון בעדה, ובעד כל החיות, שהן כל צבאות בי"ע. היא הולכת למרחוק, לדרך רחוק, ובאה ומוליכה מזון, ואינה רוצית לאכול עד שבאה וחוזרת למקומה. למה. כדי שתתקבצנה אצלה שאר החיות, ותחלק להם מאותו המזון. וכשבאה, מתקבצים אליה כל שאר החיות, והיא עומדת באמצע, ומחלקת לכל אחת ואחת. והסימן הוא, ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וגו'. וממה שהיא מחלקת להן, היא שבעה, כאלו אכלה יותר מאכל מכולן.

תרצג) וכד ייתי צפרא וכו': וכשיבא הבקר, הנקרא שחר. יבואו לה חבלי הגלות. ומשום זה היא נקראת אילת השחר. על שם שחרות

אתקריאת אילת השחר. על שם קדרותא דצפרא. דחבלים לה כיולדה. ההי"ד, ח) כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה וגו'. ט

תרצד) אימתי פלגת להון. כד צפרא בעי למיתי. בעוד דאיהי ליליא, וקדרותא סליקת לאנהרא. נ כד"א, ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וגו'. כיון דאנהיר צפרא, כלהו שבעין במזונא דילה.

תרצה) כדין, קלא חדא אתער באמצעיתא דרקיע, קארי בחיל ואמר, קריבין עולו לדוכתייכו. רחיקין. פוקו. כל חד וחד ליכנש לאתריה דאתחזי ליה. כיון ס דאנהיר שמשא, כל חד וחד אתכניש לאתריה. ההי"ד ע) תזרח השמש יאספון וגו'. ואיהי אזלת ביממא, ואתגליא בליליא. ופלגא בצפרא. ובג"כ אקרי, אילת השחר.

תרצו) לבתר ע אתתקפת כגיבר ואזלת, ואקרי איל. לאן אתר אזלת. אזלת שתין פרסי מההוא *) אתר דנפקא, ועאלת לגו טורא דחשוכא. פ אזלת בגו ההוא טורא דחשוכא, ארח לרגלה צ חויא חדא עקימא, ואזיל לרגלה. ואיהי סלקא מתמן, לגבי טורא דנהורא. כיון דמטת תמן, זמין לה קב"ה חויא אחרא, ונפיק ומקטרגא ק דא בדא, ואיהי אשתזיבת. ומתמן נטלת מזונא, ותבת לאתרה, בפלגות ליליא. ומפלגו ליליא, שריא לפלגא, עד דסליקת קדרותא דצפרא. כיון דאנהיר יממא, אזלת, ולא אתחזיאת, כמה דאתמר.

תרצז) ובשעתא דעלמא אצטריך למטרא, מתכנשין לגבה כל שאר חיון,

מסורת הזוהר

ח) (ישעיה כו) משפטים קנ צ"ס. ט) (תהלים קד).

חלופי גרסאות

ס בדפו"י כתבו אמר ר"מ בההוא זמנא וכו' שייך אח"ז. נ ל"ג מן כד"א עד כיון. ס דנהיר. ע אתתקף.

פ מוסיף ומתמן ארחת מזונא אזלת. צ דחוייא. ק ל"ג דא.

הסולם

מאמר שחרות שבבקר, שאז חבלים לה כיולדה. ז"ש, כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה וגו'.

תרצד) **אימתי פלגת להון** וכו': מתי היא מחלקת להן. הוא כשהבקר צריך לבא, בעוד שהוא לילה, והשחרות מסתלקת להאיר. כש"א ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וגו', כיון שהאיר הבקר, כבר כולן שבעות במזון שלה.

תרצה) **כדין קלא חדא** וכו': אז נתעורר קול אחד באמצע הרקיע, וקורא בכח ואומר, קרובים, הכנסו למקומכם. רחוקים, צאו. כל אחד ואחד יתאסף למקומו הראוי לו. כיון שהאיר השמש כל אחד ואחד נאסף למקומו. ז"ש, **תזרח השמש, יאספון** וגו'. והיא הולכת ביום ומתגלה בלילה, ומחלקת מזון בבוקר. ומשום זה נקראת **אילת השחר**.

(דפו"י דף רמ"ט ע"א *) דף רמ"ט ע"ב)

אילת השחר

תרצו) **לבתר אתתקפת כגיבר** וכו': לאחר זה, היא מתגברת כגבור והולכת. ונקראת איל. דהיינו בשם זכר. לאיזה מקום היא הולכת. ומשיב, היא הולכת ששים פרסאות מאותו המקום שיצאה משם, ונכנסת לתוך הר החושך. והולכת בתוך הר החושך, נחש אחד עקלתון מריח אחר רגליה, והולך לרגליה, והיא עולה משם אל הר האור. כיון שהגיעה שם, מזמין לה הקב"ה נחש אחר, ויוצא, ונלחמים זה בזה, והיא נצלת. ומשם, לוקחת מזון, וחוזרת למקומה בחצות לילה. ומחצות לילה והלאה מתחלת לחלק עד שעולה שחרית הבוקר. כיון שהאיר הבוקר הולכת לה ואינה נראית. כמו שלמדנו.

תרצז) **ובשעתא דעלמא** וכו': ובשעה שהעולם צריך לגשמים, מתאספים אליה כל

שאר

והיא סליקת א) לריש טורא רמאה, ואתעטפת רישהא בין ברכהא, וגעת גועה בתר גועה, וקב"ה שמע קלה, ואתמלי רחמין, וחס על עלמא. והיא נחתת מריש טורא, ורהטת, וטמירת גרמהא. וכל שאר חיותא אבתרהא רהטין, ולא משכחין לה. הה"ד, י) כאיל תערוג על אפיקי מים. מאי על אפיקי מים. על אפיקי מים מהנהו דאתיבשו, ועלמא צחי על מייא, כדין תערוג.

תרצח) בשעתא דאתעברת, אסתימת, כיון דמטא זמנא למילד, געאת ורמאת קלין, קלא בתר קלא, עד שבעין קלין, כחושבן תיבין כ) דיענך יי' ביום צרה, דאיהי שירתא דעוברתא דא. וקב"ה שמע לה, וזמין לגבה. כדין אפיק חד חויא רברבא, מגו טורי חשוך ר ואתי בין טורין, פומיה מלחכא בעפרא, מטי עד האי איל, ואתי ונשיך לה בההוא אתר, תרי זמני.

תרצט) זמנא קדמאה נפיק דמא, ואיהי לחיך. זמנא תניינא, נפיק מייא ושתו כל אינון בעירן די בטורייא, ואתפתחת ואולידת. וסימנך ל) ויך את הסלע במטהו פעמים. וכתיב ותשת העדה ובעירם.

תש) בההוא זמנא דקב"ה חס ש עלה על ת עובדא א דנחש דא. מה כתיב,

מסורת הזהר

י) (תהלים מב). כ) (שם כ) משפטים קנ אות תעג אחרי עד אות ריד לעיל אות תקנא צ"ט : ז"ח נו ט"ג שי"ת. ל) (במדבר כ) הקסה"ז פו צ"ו תק"ח צח ט"ב שי"א.

חלופי גרסאות

ר ואתייא. ש עליה. ת עוברתא. א דחיה.

דרך אמת א) להר גבוה ועיין מזה בפרשה בשלח דף נ"ב ע"ב.

הסולם

מאמר

שאר החיות. והיא עולה לראש הר גבוה, ועוטפת ראשה בין ברכיה, וצועקת צעקה אחר צעקה, והקב"ה שומע קולה, ומתמלא רחמים וחס על העולם. והיא יורדת מראש ההר, ורצה, ומסתרת את עצמה. וכל שאר החיות רצות אחריה, ואינן מוצאות אותה. ז"ש כאיל תערוג על אפיקי מים. מהו על אפיקי מים. היינו מאלו אפיקי מים שנתיבשו, והעולם צמא למים, אז תערוג.

תרצח) **בשעתא דאתעברת אסתימת** וכו': בשעה שהיא מתעברה היא נסתמת, וכשמגיעה שעתה ללדת, צועקת ומרימה קולות, קול אחר קול, עד ע' קולות, כחשבון התיבות של יענך ה' ביום צרה, שהוא שיר של מעוברת הזו. והקב"ה שומע אותה, ומזמין לה ישועתה. אז יוצא נחש אחד גדול מתוך הרי חושך, ובא בין ההרים, פיו מלחך בעפר, ומגיע עד איל הזה, ובא ונושך אותה באותו מקום ב' פעמים.

תרצט) **זמנא קדמאה נפיק** וכו': בפעם הראשונה יוצא דם ממנה והנחש לוחך. בפעם

(דפו"י דף רמ"ט ע"ב)

אילת השחר

השניה, יוצאים מים, ושותים כל אלו הבהמות שבהרים, והיא נפתחת ומולידה. והסימן שלך, ויך את הסלע במטהו פעמים, וכתוב, ותשת העדה ובעירם.

תש) **בההוא זמנא דקב"ה** וכו': באותו זמן שהקב"ה חס עליה על מעשה הנחש הזה, מה כתוב, קול ה' יחולל אילות ויחשוף יערות וגו'. **קול ה' יחולל אילות**, הם החבלים והכאבים לעורר אלו ע' הקולות, הנ"ל, מיד, ויחשוף יערות, היינו לעורר נחש ההוא, ולגלות אותה חיה ללכת ביניהם. **ובהיכלו**, מהו ובהיכלו. היינו בהיכלו של הקב"ה, שהוא המלכות, כל אלו ההמונים שבבי"ע פותחים ואומרים, **כבוד**. מהו כבוד. היינו ברוך כבוד ה' ממקומו. שהיא המלכות הנקראת כבוד ה'.

ביאור המאמר. הזהר מבאר לנו כאן ענין אחד עמוק של המלכות, ומבארו בד' בחינות. א) איך היא מחלקת מזונות מבחינת הארת חכמה לכל צבאיה. בסו"ה ותתן טרף לביתה וגו'. (והוא מאות תרצ"ב עד אות תרצ"ז). ב) סוד הזווג דחצות לילה וסדר התקונים שמקבלת. (והוא מאות תרצ"ב עד אות תרצ"ז).

ענין

מ) קול יי יחולל אילות ויחשוף יערות וגו', קול יי יחולל אילות, אינון חבלין

מסורת הזהר

מ) (תהלים כט) אחרי עג צ"ב.

מאמר	הסולם	אילת השחר
ג) **ענין פתיחת שפע המים שבמלכות שהוא חסדים.** (מאות תרצ"ז עד אות תרצ"ח). ד) **ענין לידת נשמות וסוד הכאת הסלע.** (הוא מאות תרצ"ח עד אות תש"א) **וכבר ידעת שז"א הי"ס ממשלת היום,** והי"ס ימין, שהוא ממשלת החסדים. והמלכות הי"ס ממשלת הלילה, שהי"ס שמאל, שהוא ממשלת החכמה שבשמאל. כמ"ש בכ"מ. ולפיכך המלכות ביום, שאין החכמה יכולה לשלוט, השעה דוחקתה ואין לה המזון שלה, שהי"ס אור החכמה שבשמאל. וז"ש (באות תרצ"ב) **בגין דבשעתא דדחיקת לה שעתא,** דהיינו בהמשך היום, שאין אז גילוי לאור החכמה שהיא המזון שלה ושל צבאותיה הנמשכים ממנו. **ואצטריכת למזונא לה ולכל חיון, כי צריכה להמשיך מזון שלה, איהו אזלת למרחיק לארח רחיקא,** כי אין החכמה מושפעת אלא עם דינין, וכל זמן שאינה מתלבשת בחסדים בסוד הזווג דקו אמצעי, נמשכים ממנה דינים קשים, כמ"ש בכ"מ, ודינים אלו המתגלים ע"י הופעתה נבחנים לרחוק ולרדך רחוקה. שזסו"ה **ותתצב אחותו מרחוק,** שאחותו רומזת על חכמה. וכן אמרתי אחכמה והיא **רחוקה** ממני. וזה היא **עגישית** תכף בתחילת הלילה, וע"כ מתפשט אז החשך על הארץ. כי הארת החכמה שבשמאל בלי ימין, הוא חושך (כנ"ל ב"א דף מ"ז ד"ה נפיק) אבל אז נמשך המזון שלה, שהוא הארת חכמה. וז"ש, **ואתיאת ואובילת מזונא,** שאז היא מביאה ומוליכה המזון, שהי"ס החכמה דשמאל. אבל אז בעת שממשיכה החכמה, היא נקפאת מרוב הדינים שבחכמה בלי חסדים, שפירושו שאינה יכולה להשפיע כלום, כמ"ש לעיל (ב"א דף רמ"ז ד"ה ימא דקאפו) וז"ש, **ולא בעאת למיכל עד דתיתי ותתהדר לאתרהא,** שאין המלכות רוצה להיות בבחינת שמאל בלי ימין במקום יציאת החכמה שהי"ס דרך רחוקה כנ"ל, עד שתחזור למקומה, שהוא בקו אמצעי דז"א, ששם יחוד השמאל עם הימין. שזהו מקומה התמידי, בין ב' דרועין דמלכא. **שואל אמאי,** למה היא צריכה לשוב למקומה, ומשיב, **בגין דיתכנשון לגבה שאר חיון ותחלק לון מההוא מזונא,** כי מטרם שבאה למקומה בקו האמצעי, אורותיה קפואים בה ואינה יכולה להשפיע כלום לשאר החיות, דהיינו **לצבאותיה הנמשכים ממנה.** אבל כשבאה למקומה, מתקבצים אליה **כל החיות** ומשפעת להם מאור החכמה. וז"ש, **וכד אתת** וכו' **והיא קיימא באמצעיתא,** דהיינו שעומדת בזווג עם קו האמצעי, **ופלגת לכל חד וחד,** כי אז כשהיא בקו אמצעי אורותיה נפתחים ויכולה לחלק לכל אחד ואחד. וקבלת הארת החכמה מכונה קימה, וז"ש, **ומימן, ותקם בעוד לילה,** דהיינו שמקבלת אז חכמה המכונה קימה, **ותתן טרף לביתה** וגו', דהיינו שמשפעת לכל צבאיה. ונודע שבעת שהחכמה מאירה בשמאל בלי ימין, היא מאירה בג"ר דחכמה. אבל אחר שקו אמצעי מיחד השמאל עם הימין נתמעטו הג"ר דחכמה דשמאל ואין החכמה דשמאל מאירה אלא בבחינת ממטה למעלה שה"ס ו"ק דחכמה. כנ"ל (ב"א דף ס' ד"ה מחלוקת). ונמצא שמטרם שבאה המלכות למקומה, שהוא קו האמצעי היתה מאירה בג"ר דחכמה דשמאל. ועתה כשבאה למקומה לקו האמצעי, נתמעטה לו"ק דחכמה. וז"ש, **וממה דפליגת לון איהי שבעה, כאלו אפלה יתיר מיכלא מכלא,** כלומר, אע"פ שנתמעטה עתה לקו אמצעי, בבחינת ו"ק דחכמה, ואינה יכולה לאכול, דהיינו לקבל ג"ר דחכמה, אין לה צער מזה, אלא להיפך כי ממה שיכולה עתה לחלק שפע החכמה לכל צבאותיה, היא שבעה יותר משאכלה **יתיר מיכלא מכלא,** דהיינו משאכלה הג"ר דחכמה. שהוא מאכל חשוב וגדול, והוא משום כי מקודם לכן, היו אורותיה קפואים ולא היתה יכולה להשפיע כלום, כנ"ל. משא"כ עתה, היא משפעת לכל צבאותיה. וז"ש (באות תרצ"ג) **וכד ייתי צפרא דאקרי שחר.** דהיינו כשצריך לבא השחר, שה"ס חצות לילה (כמ"ש לפנינו באות תרצ"ו) **ייתי לה חבלים דגלותא,** דהיינו הדינים של השמאל בלי ימין, שהם חבלי הגלות, ומשום זה היא באה למקומה לקו אמצעי בחצות לילה. כי אינה רוצה לעמוד בדינים האלו. **וכנ"ד אתקריאת אילת חשחר,** על שם השחרות של הבקר, כנ"ל, שיש לה חבלים כיולדה. כי סוד חבלי לידה הם ג"כ מדינים אלו דשליטת השמאל (כמ"ש להלן).	**תש**

(דפו"י דף רמ"ט ע"ב)

וצירין, לאתערא אינון שבעין קלין. מיד ויחשוף יערות, ב לאתערא ההוא נחש,

חלופי גרסאות

ב לאעברא.

הסולם

מאמר — אילת השחר

וז"ש (באות תרצ"ד) **אימתי** וכו' **כד צפרא בעי למיתי בעוד דאיהי ליליא וקדרותא סליקת לאנהרא**, דהיינו מחצות לילה עד הבוקר שאז הזמן שמשפעת חכמה לצבאות שלה (כמ"ש להלן באות תרצ"ו) אמנם אין הארת החכמה נשלמת אלא ע"י התלבשות בחסדים, שזמנם בממשלת היום, שהוא אור הבקר. וז"ש, **כיון דאנהיר צפרא**, דהיינו שמאיר אור החסד, הנקרא אור הבקר, **כלהו שבעין בכוונא דילה** כי אז מתלבשת החכמה בחסדים, ונשלמת.

וז"ש (באות תרצ"ה) **כדין קלא חדא אתער באמצעיתא דרקיע**, דהיינו קול מן קו האמצעי, שהוא ז"א, ששליטתו מתחילה עתה, **שהוא ממשלת היום**, דהיינו **חסדים. קארי בחיל ואמר, קריבין עולו לדוכתייכו. אותם** שנמשכים מימין, שהוא חסד נקראים **קרובים.** ע"כ אומר להם שיכנסו למקומם לקבל חסד, שעתה מתחילה השפעת החסד. **רחיקין פוקו**, אותם הנמשכים מקו שמאל, ששם השפעת החכמה, נקראים **רחוקים**, על שם החכמה שהיא רחוקה (כנ"ל בביאור אות תרצ"ב) ולהם אומר צאו, כי אין עתה השפעת החכמה שהרחוקים צריכים, כי ממשלת היום הוא. **כל חד וחד ליכנש לאתריה דאיתחזי ליה.** כל אחד יקבל לפי שורשו שבג' קוין. **כיון דאנהיר שמשא**, אחר שיצא השמש המושל ביום, **כל חד וחד אתכניש לאתריה**, כל אחד מתדבק בשורשו לקבל שפעו. **ואיהי אזלת ביממא**, כי המלכות הולכת לה ביום, שאין זמן השפעה שלה. **ואתגליא בליליא**, ששפע שלה שהוא חכמה דשמאל מתגלה רק בלילה. כנ"ל. **ופלגא בצפרא**, כלומר בזמן הכנת אור הבוקר, דהיינו מחצות עד **השחר. ובג"כ אקרי אילת השחר**, משום שזמן הארתה הוא בשחר, המתחיל מחצות. (כמ"ש להלן) אבל אחר שזרח השמש, הולכת לה. ואינה משפעת כלום כל היום מבחינת החכמה דשמאל המיוחדת לה. ואע"פ שמשפעת חסדים, אין זה נחשב לשפעה, אלא לשפע ז"א.

וז"ש (באות תרצ"ו) **לבתר**, דהיינו אחר שממשלת היום מסתיימת, **אתתקפת כגיבר ואזלת**, דהיינו שחוזרת ומתדבקת בקו שמאל שנקרא גבורה, והולכת. **לאן אתר אזלת. אזלת שתין פרסי מההוא אתר דנפקא.** דהיינו שעולה ממקומה שהוא בחינת מחזה ולמטה דז"א, אל מקום שמחזה ולמעלה דז"א, ששם מאיר קו שמאל מאמא, ויכולה להדבק בקו שמאל ולקבל חכמה. כי קו שמאל דאמא אינו מאיר בז"א, אלא עד נקודת החזה. ומחזה ולמטה דז"א, שהם נה"י כלולים ג"כ מחג"ת, ויש שם שש ספירות חג"ת נה"י, ומכונות שש פרסאות. וז"ש, **אזלת שתין פרסי מההוא אתר דנפקא**, דהיינו שהולכת ונפרדת מכל ששים פרסאות שמחזה ולמטה דז"א שהם חג"ת נה"י שכל אחת כלולה מעשר ספירות. ובאה למעלה מחזה דז"א ומתדבקת שם בהארת החכמה שבשמאל דאמא, וכיון שנתדבקה בשמאל לבד בלי ימין, הרי נתדבקה בחשך, כי שמאל בלי ימין הוא חשך (כנ"ל ב"א דף מ"ז ד"ה נפיק) וז"ש, **ועאלת לגו טורא דחשוכא**, כי קו שמאל בלי ימין, הוא הר החשך. **אזלת בגו ההוא טורא דחשוכא, ארח לרגלה חויא חדא עקימא ואזיל לרגלה**, בעוד שהיא הולכת בהר, החשך מריח אחריה נחש עקלתון והולך לרגלה שה"ס הדינים דנוקבא הנוספים על דינים דשמאל, עד שהמלכות אינה יכולה לסבול והיא חוזרת למקומה לקו האמצעי (כנ"ל בביאור אות תרצ"ג) וז"ש, **ואיהי סלקא מתמן לגבי טורא דנהורא** שע"כ היא עולה משם להר האור, שהוא ז"א. שהוא קו האמצעי. ונודע, שדינין דשמאל ודינין דנוקבא נוספים זע"ז ואין מי שיעמוד לפניהם. אמנם ע"י תקון קו האמצעי, הם מבטלים זה את זה להיותם ב' הפכים (כמ"ש באחרי מות דף ל"ט ד"ה וכבר, ובויקרא דף י"ט ד"ה פירוש, ובתזריע אות קנ"ג) וז"ש, **כיון דמטת תמן**, כיון שהמלכות הגיעה להר האור, שהוא קו האמצעי, **זמין לה קב"ה חויא אחרא**, דהיינו מדינים דשמאל, **ונפיק ומקטרגא דא בדא**, ונלחמים הדינים דשמאל עם הדינים דנוקבא להיותם הפכים זה לזה, וע"כ מבטלים זה את זה, **ואיהי אשתזיבת**. והמלכות נצולת מכל הדינים, הן מדינים דנוקבא והן מדינים דשמאל. **ותקונים אלו נעשים לה בחצות לילה.**

(דפו"י דף רמ"ט ע"ב)

ולאתגלייא ג ההיא חיה ביניהו למיהך. ובהיכלו, מאי ובהיכלו. בהיכלו דקב״ה,

חלופי גרסאות

ג ל״ג ההיא חיה.

הסולם

מאמר — אילת השחר

וז״ש **ומתמן**, מהר החשך, **ששם הארת החכמה, נטלת מזונא, ותבת לאתרה**, לקו האמצעי, כנ״ל, **בפלגות ליליא**. שאז הוא הזמן של כל התקונים הנ״ל. **ומפלגו ליליא שריא לפלגא**, כי אז מתדבקת בקו אמצעי, ואז האורות שלה נפתחים מקפיאתם, כנ״ל, וע״כ יכולה להשפיע ולחלק לכל צבאותיה. **עד דסליקת קדרותא דצפרא**, עד שמסתלקת שחרות הבוקר. **כיון דאנהיר יממא אזלת ולא אתחזיאת**, כי כשהאיר היום, מתחילה ממשלת ז״א שהוא חסדים, וממשלת המלכות שהיא חכמה הולכת לה ואינה נראית כל היום.

וז״ש (באות תרצ״ז) **ובשעתא דעלמא אצטריך למטרא**, היינו בשעה שהתחתונים בעונותיהם גורמים פרוד בין ז״א ומלכות, והמלכות אינה דבוקה בקו האמצעי, אז חוזרים האורות, שלה להיות נקפאים, ואין טל ומטר נמשך ממנה למטה. **מתכנשין לגבה כל שאר חיון**, דהיינו שתובעים שפע ממנה. **והיא סליקת לריש טורא רמאה**, דהיינו להר החשך הנ״ל שהוא קו שמאל בלי ימין, **ואתעטפת רישהא בין ברכהא**, דהיינו הג״ר שלה שנקראים **ראש**, ירדו להיות בחינת **ברכים**, שהוא אחורים ודינים. **וגעת גועה בתר גועה**, דהיינו מחמת החבלים, והדינים השורים שם. **וקב״ה שמע קלה** וכו׳, דהיינו שפותח הארת החסדים הנקראים מים. **והיא נחתת מריש טורא**, דהיינו שיורדת מקו השמאל, **ורהטת וטמירת גרמהא**, דהיינו מחמת שהקב״ה פתח שליטת החסדים, שה״ס **המים**, מסתתרת המלכות מבחינת הארת השמאל שבה, כמו שמסתתרת ביום. **וכל שאר חיותא אבתרהא רהטין ולא משכחין לה**, כי מחמת שנפתחה ממשלת החסדים לתת מים לעולם. ע״כ הארת החכמה שבמלכות אינה נמצאת. **הה״ד כאיל תערוג** וכו׳ **על אפיקי מים מהנהו דאתיבשו**, דהיינו בעת שנדבקה בשמאל, ואפיקי מים שלה נתייבשו, **ועלמא צחו על מויא, כדין תערוג**, כי אז היא תערוג אחר שפע המים, שהם החסדים, כמבואר.

וז״ש (באות תרצ״ח) **בשעתא דאתעברת אסתימת**. כי כשהמלכות מתעברת בנשמות הצדיקים, היא מקבלת ממנו מיין דוכרין, והיא מעלה מיין נוקבין, שמשניהם מתהוה הנשמה, ואז המלכות מעוררת הארת החכמה דשמאל לצורך הנשמה. וכיון שעוררה שליטת השמאל, הנה אורותיה חוזרים ונקפאים, כנ״ל. והיא נסתמת. ואין יוצא ממנה לתחתונים כלום. וז״ש, **בשעתא דאתעברת אסתימת**, דהיינו שאורותיה נקפאים בתוכה. **כיון דמטא זמנא למילד גענת ורמאת קלין**, וכו׳ מחמת שאינה יכולה ללדת כי הכל קפוא בה. וסוד **עין** קולות, רומזים על הדינים. שנמשכים מחכמה דשמאל, כי החכמה נקראת **עין**. **כדין אפיק חד חויא רברבא מגו טורי חשוך** וכו׳, היינו שהקב״ה מעורר עליה דינין דנוקבא מבחינת מסך דחירק, הממעט את הג״ר דשמאל, שזה נבחן כמו נשיכה, וז״ש, **מטי עד האי איל, ואתי ונשיך לה בההוא אתר תרי זמני**. כי ב׳ מינים דינים דנוקבא יש במסך דחירק, שה״ס מנעולא ומפתחא כדי למעט קו השמאל ליחדו עם הימין, שעיקר הכח הממעט הוא המנעולא, שהוא מסך דחירק מבחי׳ מלכות דצמצום א׳. אמנם כדי שתהיה ראויה לקבל עכ״פ ו״ק דחכמה צריכים לעורר עליה כח המסך דחירק מבחינת מפתחא שהיא דינים ממותקים בבינה (כמ״ש כל זה באורך לעיל לך דף י״ג ד״ה ונתבאר ע״ש) וז״ש **ונשיך לה** וכו׳ **תרי זמני**. מתחילה מדינים דמנעולא, ואח״כ מדינים דמפתחא. וז״ש (באות תקצ״ט) **זמנא קדמאה** שהוא מבחינת מסך דמנעולא, **נפיק דמא ואיהי לחיך**, דהיינו שמוציא ממנה האורות ולוחץ אותם, כלומר שאין בזה רק מיעוט הג״ר אבל אינה ראויה לקבל ולהשפיע אורות התקון שה״ס מים. כי המנעולא מסלק כל האורות במגעו (כמ״ש שם) ובכדי לתקנה שתהיה ראויה להשפעת המים היא צריכה לדינין דנוקבא מבחינת מפתחא, וז״ש. **זמנא תנינא**, שהיא נשיכת הדינים מבחי׳ דינים דמפתחא, **נפיק מויא ושתו** וכו׳, כי ע״י הנשיכה השניה דמפתחא קבלה תקונה להשפעת המים, שה״ס החסדים, וכן קבלה תקונה, שתוכל ללדת. כי נפתחה מסתימתה, וז״ש, **ואתפתחת ואולידת**. וז״ש, **ופימניך, ויך את הסלע במטהו פעמים**, שהוא ג״כ ע״י ב׳ מיני דינים הנ״ל דמנעולא ודמפתחא,

וכתוב

כל אינון אכלוסין, פתחין ואמרין כבוד. מאי כבוד. נ) ברוך כבוד יי' ממקומו.

רעיא מהימנא

תשא) *) ד ואי תימא דלע' תחיל ולב' שנין אולידת, בתר אלף ומאתן, כחושבן רע"ב. הא כתיב ס) בטרם תחיל ילדה. ורזא דמלה, ע) והיה טרם יקראו ואני אענה עוד ה וגו'. ומאי בטרם. אלא קדם דישתלימו, שבעין ו ותרין שנין, בתר אלף ומאתן, ז אינון חבלים דיולדה, יתגליין ב' משיחין בעלמא. ובההוא זמנא פ) ובהיכלו כלו אומר כבוד, והא אוקמוה צ) כבוד חכמים ינחלו.

תשב) בההיא שעתא, אלין מארי תורה יהון נכבדים. אלין דסבילו כמה חבלים וצירין כיולדה, והוו מבוזין בין עמי הארץ, יהון נכבדים. ומיד ק) יי' למבול ישב, לרשיעיא. אין מבול, אלא דינין דמבול. כגוונא דנפתחו ר) מעיינות תהום

מסורת הזהר

נ) (יחזקאל ג) ב"א קצד צ"ב. ס) (ישעיה סו) ויקהל קסב צ"ז. ע) (שם סה). פ) (תהלים כט). צ) (משלי ג) קדושים יא צ"י. ק) (תהלים כט) ב"ב רי צ"ב. ר) (בראשית ז) וירא קלב צ"א.

חלופי גרסאות

ד בדפו"י כתבו אמר ר"מ בההוא זמנא אלין מארי חכמתא וכו' עד יתעבר נחש מעלמא נדפס בפרשת אחרי מות דף ס"ז: ואחריו ימשך מ"ש בסמוך. ה יומא ול"ג וגו' ומאי. ו שנין ותרין. ז דאינון.

הסולם

מאמר

וכתוב, ותשת העדה ובעירם. והיה צריך פעמים מטעם הנ"ל כי המנעולא פועל למיעוט הג"ר דשמאל, אבל אינה ראויה עוד לשום אור מחמתו. וע"כ צריך למפתחא, שממנה נעשית לה בית קבול לאורות התקון (כמ"ש בפ' לך הנ"ל) שה"ס מים. וע"כ היה צריך להכאת הסלע פעמים. ותבין, כי הסלע ה"ס מלכות, והצמאון למים נעשה מחמת עוונות התחתונים שהטו את המלכות להתדבק בשמאל. וכדי להחזירה לקו אמצעי ותחזור ותתן מים, היה צריך משה, שה"ס קו האמצעי להכות במטהו פעמים, דהיינו במנעולא ובמפתחא, ואז **ותשת העדה ובעירם.**

וז"ש (באות ת"ש) **קול ה' יחולל אילות, אינון חבלין וצירין** וכו' שה"ס הדינים מחמת הדבקות בשמאל. **מיד ויחשוף יערות, לאתערא ההוא נחש,** היינו לעורר הדינים דנוקבא ממסך דחירק, **ולאתגליא החיה חיה בינייהו למיהך** שעי"ז מתגלה כח השפעה של המלכות לתחתונים, כנ"ל. ואז אומרים כל הצבאות **ברוך כבוד ה' ממקומו.**

רעיא מהימנא

תשא) ואי תימא דלע' וכו': (חסר תחילת המאמר) ואי תימא דלע' שנה **תחיל**

חלופי גרסאות

(דפו"י דף רמ"ט ע"ב * דף רמ"ט ע"א)

אילת השחר

חבלי לידה, ולב' שנים תוליד הגאולה, **אחר** אלף **ומאתים** לחורבן בית המקדש, כלומר, אחר אלף החמשי, שכולו חרבן, ועוד **מאתים** לאלף הששי, ועוד **ע'** שנה לחבלי לידה **וב'** שנים ללידה. שהוא **כחשבון רע"ב** לאלף הששי. הרי כתוב, **בטרם** תחיל ילדה. וסוד הדבר **והיה טרם יקראו ואני אענה עוד** וגו' **ומהו בטרם.** ומשיב, **אלא בטרם** שישלמו **ע' וב'** שנה **אחר אלף ומאתן,** כנ"ל, שאלו ע"ב שנה הן חבלי לידה, יתגלו ב' משיחין בעולם. ובעת ההיא, **ובהיכלו כולו אומר כבוד,** והרי העמידו, **כבוד חכמים ינחלו.** כלומר שבהיכלו כולו אומר **כבוד,** פירושו **כבוד** החכמים יהיה בהיכלו כולו.

תשב) **בההיא שעתא אלין** וכו': **בעת** ההיא, אלו בעלי תורה יהיו נכבדים, **אלו** שסבלו **כמה חבלים וצירים כיולדה, והיו** מבוזים **בין עמי הארץ, יהיו נכבדים. ומיד,** ה' **למבול ישב,** בשביל הרשעים, **אין מבול** אלא **דינים דמבול,** דהיינו, **כעין שנפתחו מעיינות תהום,** וארובות השמים נפתחו בימי המבול, **אף כך יתעוררו** אז **דינים עליהם,** על הרשעים, **למעלה ולמטה, עד שאין סוף ותכלית** אל הדינים שלהם, **וכל בזיון וקלון שעשו**

אומות

וארובות השמים נפתחו ביומי טופנא, אוף הכא יתערון דינין לגבייהו עילא ותתא, עד דלית סוף ותכלית, וכל בזויין וקלנא, דעבדו אומין ח עכו"ם דעלמא, לשם יהוה ולעמיה, ט וכמה חרופין דסבילו ישראל מנייהו על שם יי', מכלהו נטיל נוקמא קב"ה, ועל דא אתקרי, י) נוקם יי' ונוטר ובעל חמה לגבייהו.

תשג) ובחדש הראשון, מאן ראשון. דא ניסן. תמן אולידת ההיא חיה, לקיים מה דאוקמוה מארי מתניתין, בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל. וביו"ד דיליה, יא) ויאמר כי יד על כס יה, תמן אומי לאעברא מעלמא זרעא דעשו עמלקיים, בההוא זמנא יב) משכו וקחו לכם צאן למשפחותיכם ושחטו הפסח. משכו: יג) משך ידו את לוצצים.

תשד) בההוא זמנא, כה אמר יי לרועים הפושעים בי. ואומר, יד) ואל אדמת ישראל לא יבאו. ואלין אינון רועים דענא, פרנסי דרא. ובג"ד אתמר עלייהו, טו) הנה אנכי מפתיה והולכתיה המדברה. טז) ונשפטתי אתכם וגו', כאשר נשפטתי את אבותיכם דקטיל לון במכת חשך. יז ע"כ.

תשה) *) יח) ובחדש הראשון, מאן חדש הראשון. דא איהו חדש, דהאי חיה אתגלייא ביה ואתתקפת ביה, ונפקא לעלמא בארבעה עשר יום. בארבעה עשר,

מסורת הזהר

ח) (נחום א). ט) (צפוניה ג) ב"א קצז צ"ב. י) (שם יב) יא) בהשמטות רנו: ח"ב רעה: ז"ח לז ט"ב יב) (הושע ב). יג) (יחזקאל יג) נשא כו צ"י. יד) (הושע ב) להלן פרשת תצא אות כז צ"ב. טו) (יחזקאל כ). טז) לעיל תרצ"א צ"ה.

חלופי גרסאות

ח ל"ג עכו"ם. ט ולכמה. י בדפו"י כתבו ר' אלעזר אמר וכו' שהוא בהפך הדף.

הסולם

מאמר חג הפסח

אומות העולם עכו"ם לשם הויה ולעמו, וכמה חרפות שסבלו ישראל מהם על שם ה', מכולם יטול הקב"ה נקמה. וע"כ נקרא נוקם ה' ונוטר ובעל חימה, אליהם.

מאמר חג הפסח

תשג) **ובחדש הראשון:** שואל, מהו ראשון. ומשיב, זהו ניסן, ששם הולידה אותה החיה את אורות הגאולה, לקיים את שהעמידו בעלי המשנה, בניסן נגאלו ובניסן עתידים להגאל. וביו"ד שלו, שבסו"ה, ויאמר כי י"ד על כס יה, שם נשבע להעביר מן העולם את זרעו של עשו העמלקים. בעת ההיא משכו וקחו לכם צאן למשפחותיכם ושחטו הפסח. **משכו,** פירושו כמו משך ידו את לוצצים.

תשד) **בההוא זמנא כה וגו':** בעת ההיא, כה אמר ה' לרועים הפושעים בי. ואומר, ואל אדמת ישראל לא יבאו, ואלו הם רועי הצאן פרנסי הדור. ומשום זה נאמר עליהם,

(דפו"י דף רמ"ט ע"א *) דף רמ"ט ע"ב)

חג הפסח

הנה אנכי מפתיה והולכתיה המדברה. ונשפטתי אתכם וגו' כאשר נשפטתי את אבותיכם, הייני שהרגם במכת חשך. (ע"כ רעיא מהימנא)

תשה) **ובחדש הראשון:** שואל, מהו חדש הראשון. ומשיב, זהו חדש שחיה הזו שהיא המלכות, **מתגלית בו ומתחזקת בו,** ויוצאת לעולם דהיינו שיוצאת מסתימתה, בסו"ה, ויחשוף יערות (כנ"ל באות ת"ש) **ביו"ד יום. ביו"ד יום,** אלו הם שאר החיות, דהיינו חו"ג תו"מ דז"א, המאירים בתוך המלכות, שהם עשרה עשרה לכל צד, שחו"ג תו"מ הם ד' צדדים, בד' רוחות העולם, צפון, דרום, מזרח, ומערב, שכל אחד כלול מעשר ספירות, ואמרו בספרים הראשונים, שהיא המלכות היא י', וספירה אחת מחו"ג תו"מ הם לכל צד מד' צדדי העולם, והן ארבע עשר. כיון שאלו ארבע חו"ג תו"מ, מתחברים ומתתקנים עם אלו העשר שבמלכות מצד ימין, אז הוא י"ד בחודש, להתקין חיה הזו שהיא המלכות בתקוניה, בשמחה.

אלין שאר חיוותא, דאינון י׳ לכל סטר, בד׳ סטרין דעלמא. כ ובספרי קדמאי, איהו י׳, וחד לכל סטר לארבע סטרין, ואינון ארבע עשר. כיון דאינון ארבע, מתחבראן ומתתקנן עם אינון עשר דבסטרא דימינא, כדין י״ד, בחדוה ל לאתתקנא חיה דא בתקונהא.

תשו) ר׳ אלעזר אמר, ודאי הכי הוא. ות״ח, כתיב ז משכו וקחו לכם צאן וגו׳, מ משכו, מאי משכו. כמאן דמשיך מאתר אחרא, לאתר דא. משכו יומין עלאין לגבי יומין תתאין. יומין עלאין אינון שס״ו, *) כחושבן משכו. יומין תתאין, זמנין דאינון נ שנ״ה, ובזמנא, ס דאתנהרא סיהרא באשלמותא, סליקו למהוי אינון יומין שס״ה, כחושבן משכו חסר חד.

תשז) משכו יומין עלאין לגבי יומין תתאין, למהוי כלהו כחדא בחבורא חדא. ומאן משיך לון. אינון עשר דלסטר ימינא, דכתיב בעשור. בעשור, בעשרה מבעי ליה, מאי בעשור. אלא ט׳ אינון לכל סטר, ונקודה חדא דאזלא באמצעיתא.

כגוונא דא, א וההיא נקודה, אשלימת לעשר. וע״ד בעשור, כמה דאתמר ע זכור פ ושמור. לשמושא בעשרה, אינון יומין תשע, בההוא נקודה. צ לחדש הזה, יומין דלסטר ימינא, בגין לאתחברא זאת בזה, למהוי כלא חד.

תשח) ק ובזמנא דאינון ד׳ אתקשרו לד׳ סטרין ר בהדייהו. כדין אולידת ההוא

מסורת ההזר

ו) לעיל תרצא צ״ה. ז) (שמות יב) לעיל אות תשג צ״א. דאתנהרת א או כגוונא דא. ע שמור זכור. פ מוסיף ושמור ב׳. צ מוסיף בעשור לחדש. ק ובזמנא. ר מוסיף מתחברן בהדייהו.

חלופי גרסאות

כ ובסטרא קדמאה. ל לאתקנא סיהרא חיה. מ מוסיף משכו בחבורא קדמאה. נ שס״ד. ס דאתנהירת;

הסולם

מאמר חג הפסח

תשו) **ר׳ אלעזר אמר** וכו׳: ראי״א, ודאי כך הוא. ובוא וראה, כתוב, משכו וקחו לכם צאן וגו׳. משכו, מהו משכו. ומשיב, שפירושו הוא, כמי שמושך ממקום אחר למקום זה. דהיינו, משכו ימים עליונים, שהם ספירות דז״א, לימים תחתונים, לספירות דמלכות. ימים עליונים דז״א הם שס״ו כחשבון משכו. דהיינו שנה דימות החמה, שהוא ז״א. ימים התחתונים של המלכות, פעמים הם שנ״ה ימים בשנה, ובזמן שהלבנה, שהיא המלכות, מאירה במילואה, עולים הימים שלה להיות שס״ה ימים, כשנת החמה שהיא ז״א, שהוא כחשבון משכו, חסר אחד.

תשז) **משכו יומין עלאין** וכו׳: משכו ימים עליונים, דז״א, לימים תחתונים דמלכות, שיהיו כולם אחד, בחבור אחד. ומי מושך

(דפו״י דף רמ״ט ע״ב)

אותם, היינו אלו העשר, של המלכות כשהיא בצד ימין, דהיינו בחסד. שכתוב בעשור. דהיינו המלכות כשהיא בצד ימין. שואל, כתוב בעשור בעשרה היה צריך לומר, מהו בעשור. ומשיב, אלא תשע הם לכל צד, ונקודה אחת שהולכת באמצע כעין זה, ונקודה ההיא משלמת לעשר ספירות. וע״כ כתוב בעשור, כמו שכתוב, זכור שמור, דהיינו לשון מקור, כי בעשור פירושו, להשתמש בעשר באופן כזה שאלו תשעה ימים ישמשו בנקודה ההיא. לחדש חזה שהוא ניסן, הרומז לחסד להורות שאלו הימים שממשיכים יהיו לצד ימין שהוא חסד. כדי להבר זאת, שהיא המלכות בזה שהוא ז״א, שיהיה הכל אחד.

תשח) **ובזמנא דאינון ד׳** וכו׳: ובזמן שאלו ד׳ ימים שלאחר עשרה בחדש, מתקשרים לד׳

חיה וחויא אזיל ליה ובההוא זמנא מקדשין לעילא להאי חיה וקראן לה כבוד. וכדין אתקדש מועדא. מה דלא הוה עד השתא, וכען קראן לה כבוד, הדא הוא דכתיב ת) ובהיכלו כלו אומר כבוד.

ר ע י א מ ה י מ נ א

תשט) *) אמר רעיא מהימנא, מלין אלין סתימין, וצריך למפתח לון לגבי חברייא, דמאן דסתים לון גניזין דאורייתא, איהו מצער לון. דלרשיעייא נהורין דרזין, אתחזרן לון חשוכין. ואיהו מתלא לממונא דאיהו גניז, מאן דחפר ליה, עד דגלי ליה, ולאו איהו דיליה, אתהדר בסוכלתנותיה בחשוכא וקבלא. ולמאן ש דאיהו דיליה, נהיר ליה. ת ובג"ד, אית לב"נ לגלאה רזין סתימין דבאורייתא.

תשי) בעשור: ט' אינון לכל סטר, לקבל ט' ירחין דיולדה, כחושבן א"ח. מאן יולדת. ד' מן אחד. א"ח, איהו ט', לד' סטרין דאת ד', ואינון ארבעים. א"ח זכור, ד' שמור. הא ארבעין ותרין.

תשיא) אשתאר כבוד, דאתמר ביה בשכמל"ו. ואיהו כבוד ל"ב, ד' זמנין לכל סטר דאת ד', הרי ס"ד לד' סטרין, רנ"ו. ואוקמוה, כבוד לעילא, ל"ב לתתא.

מסורת הזהר

ת) (תהלים כט) לעיל אות תשא צ"ם.

חלופי גרסאות

ש ל"ג דאיהו. ת וכגון דא.

לד' צדדים דרום צפון מזרח מערב, שה"ס חו"ג תו"מ, ומתחברים עמהם, עם העשרה ימים, אז מולידה חיה ההיא, שהיא המלכות את אורות הגאולה (כנ"ל תש"ו) והנחש הולך לו. ובעת ההיא מקדשים למעלה אותה החיה, וקוראים אותה כבוד, ואז מתקדש החג. מה שלא היה עד עתה, כי עתה, בחג, קוראים אותה כבוד. ז"ש ובהיכלו כולו אומר כבוד (כנ"ל אות ת"ש).

תשט) אמר רעיא מהימנא וכו': אמר רע"מ, דברים אלו הנ"ל בדבור הסמוך, הם סתומים, וצריכים לפתוח אותם בשביל החברים, שמי שסותם להם סודות התורה הוא מצער אותם. שלרשעים, האורות של הסודות בעשו להם חושך. והוא דומה לכסף שהוא גנות, מי שהוא חופר עד שמגלה אותו, ואינו שלו, הוא מתהפך בשכלו לחשך ואפלה. ולמי שהוא שלו, הוא מאיר לו. ומשום זה, יש לו לאדם לגלות, סודות התורה הסתומים, לחברים.

תשי) בעשור, ט' אינון וכו': בעשור, היינו, כי ט' ספירות הן לכל צד, כנגד ט' חדשי הריון של היולדת. כחשבון אח מן אחד. מי היא היולדת. היא ד' מן אחד. אח הוא ט' ספירות לד' צדדים דאות ד', והם ארבעים, אח הוא כנגד זכור, שהוא ז"א. ד' היא כנגד שמור, שהיא המלכות. ועמהם הם ארבעים ושנים.

(דפו"י דף ר"נ ע"א *) דף רמ"ט ע"ב)

תשיא) אשתאר כבוד דאתמר וכו': נשאר כבוד, שנאמר בו ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. והוא כבוד ול"ב, שהם בגימ' ס"ד, ד' פעמים לכל צד, של הד', הרי ס"ד לד' צדדים, שהם בגי' רנ"ו. (כנ"ל אות של"ט) והעמידו, כבוד למעלה ולב למטה. ומשום זה מיחדים בכל יום ב' פעמים שמע ישראל, שאנו אומרים בהם ב' פעמים כבוד, שהם ס"ד. ועם ב' פעמים ד' ד' מן אחד, הרי ע"ב. הרי ד' דאחד שלימות של מ"ב שמות, ושלימות של ע"ב שמות. ומשום זה אומרים במזמור לדוד, מי זה מלך הכבוד ה' עזוז וגבור וגו'. ובפעם השניה מי הוא זה מלך הכבוד. ה' צבאות וגו'.

ביאור המאמר. יש ב' יחודים, יחודא עלאה ויחודא תתאה כמ"ש לעיל (בהקסה"ז מאות ר"ד עד אות ר"ח ע"ש ובהסולם) שיחוד העליון הוא, יקוו המים אל מקום אחד

זבג"ד *) מייחדין בכל יומא תרין זמנין, דאמרן בהו תרין זמנין כבוד, דאיהו ס"ד. ותרין זמנין ד' ד' מן אח"ד, הרי ע"ב. הרי ד' דאח"ד, שלימו דמ"ב שמהן. ושלימו דע"ב שמהן. ובג"ד אמרין במזמור לדוד ט) מי זה מלך הכבוד יי' עזוז וגבור. ובזמנא תנינא מי הוא זה מלך הכבוד. ע"כ.

תשיב) מאן א היכלו. דא היכל עלאה פנימאה, דתמן מתקדשא כלא. תמן ב מקדשין למאן דחזי לאתקדשא. היך מקדשין ליה בההוא היכלא. בקדמיתא אתפתחו תרעין, וחד מפתחא סתימא, ג אתקין ופתח תרעא חד, לסטר דרום,

מסורת הזהר

ט) (תהלים כד) ויקהל ט אות כג.

חלופי גרסאות

א מוסיף היכלו דא. ב מתקדשין. ג אתתקן.

הסולם

מאמר חג הפסח

ותראה היבשה, שתרגומו יתכנשון דרגין דתחות שמיא לאתאחדון ביה למהוי בשלימו בשית סטרין, שה"ס **א"ח** דאחד. **ותראה היבשה**, היינו לקשר במדרגות אלו דז"א שנתגלו, גם בחי' ד' דאחד הנק' **יבשה**, כשהיא מחזה ולמעלה, ששם היא סתומה וכל אורותיה קפואים. ויחוד הזה ה"ס יחוד דשש תיבות שמע ישראל וגו', שהוא מגלה החסדים לז"א. אבל הד' דאחד עוד לא קבלה תקונה, שהחכמה שבה תוכל להאיר, עד שנעשה יחוד התחתון, שה"ס תדשא הארץ דשא, שיחוד הזה נעשה בברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, ואז **מח דהוות יבשה** מחזה ולמעלה דז"א, ביחוד העליון, **עתה**, כשירדה מחזה ולמטה בבשכמל"ו, אתעבידת ארץ למעבד פירין ואיבין. כי מחזה ולמטה מתגלה החכמה שבד' דאחד, וכל הספירות דז"א שהם **אח** דאחד, מאירים בכל הצדדים **דד'** דאחד במילואם. (ע"ש, ועי' במראות הסולם שם מאות ה' עד אות ט')

וז"ש, **ט' אינון לכל סטר לקבל ט' ירחין דיולדה כהושבן א"ח**, דהיינו ביחוד העליון של שמע ישראל, הד' דאחד מקבלת מט' ספירות דז"א שה"ס **אח**, בבחינת עבור, שה"ס ט' ירחים, ט"ס. **מאן יולדת ד' מן אחד**, כלומר אח"כ כשנעשה יחוד התחתון שמחזה ולמטה, בבשכמל"ו, אז היא יולדת הט"ס, כלומר שמתגלים בה. אבל ביחוד העליון עוד ט"ס דז"א שהם **אה** דאחד מכוסים וסתומים בה כמו מעוברת. כי אז היא בבחינת יבשה כנ"ל. וז"ש, **אח איהי** וכו' **הא ארבעין ותרין**, שזה מרמז לשם מ"ב, כי מחזה ולמעלה דז"א ששם יחוד העליון, שולט שם מ"ב, שאורות החכמה מכוסים בשם הזה. ואחר

(דפו"י דף רמ"ט ע"ב *) דף ר"נ ע"א)

שנעשה יחוד הזה העליון, בסוד השם מ"ב, נשאר ליחד יחוד התחתון שמחזה ולמטה דז"א, בסוד בשכמל"ו. וז"ש (באות תשי"א) **אשתאר כבוד דאתמר ביה בשכמל"ו**, דהיינו שנשאר לנו עתה ליחד יחוד התחתון הזה, כדי שהד' דאחד תלד ותגלה הט"ס שקבלה לכל צד שלה ביחוד העליון. וז"ש, **ואיהי כבוד לב** שהיא נקראת כבוד, ומתגלים בה **ל"ב** נתיבות החכמה, **ד' זמנין** וכו' **רנ"ו**, שרומז לסוד רנ"ו כנפי החיות, ואוקמוה **כבוד לעילא ל"ב לתתא** שלמעלה מחזה נקראת המלכות כבוד, אמנם גילוי הכבוד, שהוא **ל"ב** נתיבות החכמה המתגלים ע"י המלכות, זה הוא רק מחזה ולמטה דז"א. בהיחוד דבשכמל"ו. וז"ש, **ובג"ד מייחדין וכו' הרי ע"ב**. שביחוד התחתון מרומז שם ע"ב, שה"ס השם, שהחכמה מתגלה בו. **הרי ד' דאחד שלימו דמ"ב שמהן ושלימו דע"ב שמהן**, דהיינו השלימות של זווג העליון שמחזה ולמעלה לשליטת החסדים, שה"ס השם מ"ב, והשלימות של הארת החכמה שמחזה ולמטה שה"ס השם ע"ב. שהוא יוצא מג' פסוקים ויסע ויבא ויט (כנ"ל בשלח אות קע"ג) וז"ש, **מי זה מלך הכבוד ה' עזוז וגבור** וכו' דהיינו כבוד לעילא ל"ב לתתא כנ"ל, שמלך הכבוד הא' הוא למעלה מחזה ששם המלכות נקראת כבוד בסוד השם מ"ב שאין שם גילוי ל"ב נתיבות החכמה. ומלך הכבוד הב' שכתוב בו ה' צבאות הוא מלך הכבוד, היינו הכבוד שלמטה מחזה שה"ס השם ע"ב, שיש בו גילוי חכמה. (ע"כ רע"מ.)

תשיב) **מאן היכלו דא** וכו': כתוב, ובהיכלו כולו אומר כבוד. שואל, **מי הוא היכלו**. ומשיב, זה היכל עליון הפנימי, ששם מתקדש הכל דהיינו בינה, שם מקדשים למי שראוי להתקדש

כדין עאל כהנא רבא בההוא פתחא, ואזדרז בהימיינוי, ותקונוי. ואתעטר בעטרא דקדושה ולביש חושנא ואפודא, ומעילא דשבעין זגין ד ורמונין, דאינון ג פעמון זהב ורמון. וציץ נזרא דקודשא על מצחיה, דאתקרי ציץ נזר הקדש, ה ואתקשט בד׳ בגדי זהב, ובד׳ בגדי לבן. ועל ההוא ציץ מ״ב אתוון ו מלהטן ביה, ומנצצן עליה, ונהיר כל ההוא היכלא בנהורין עלאין. ז

תשיג) אסתחר ההוא מפתחא, ופתח סטרא אחרא דבסטר צפון, כדין עאל לוי, מעשרא דיעקב, דאפריש לקב״ה. וכנור דעשר נימין עמיה, ואתעטר בעטרוי, וכדין אסתחר מפתחא, ופתח בההוא היכלא חד תרעא, ההוא תרעא דקיימא באמצעיתא, עמודא דלסטר מזרח *) עאל ואתעטר בשבעין עטרין, ואתעטר בארבע אתוון, דאינון ח תריסר. ואתעטר בגלופין דמאתן וע׳ אלף עלמין, ואתעטר בעטרין דסייפי עלמא עד סייפי עלמא, בכמה לבושי יקר, בכמה עטרין קדישין.

תשיד) אסתחר ההוא מפתחא, ופתח ליה כל תרעין גניזין, וכל תרעין

מסורת הזהר

*) (שמות כח).

חלופי גרסאות

ד מוסיף ורמונין עלייהו. ה ואתקשר. ו ל״ג מלהטן ביה ומנצצן עליה. ז בדפו״י כתבו ר״מ אסתחר ההוא היכלא וכו׳. ח דתליסר.

מאמר הסולם חג הפסח

להתקדש. איך מקדשים אותו ההיכל. ומשיב, בתחילה נפתחים השערים ע״י הדעת, שהיא ז״א, שבעת שליטת השמאל בבינה הוא עולה לבינה, ונעשה קו האמצעי שה״ס דעת המיחדת ימין ושמאל, שהם חכמה ובינה, זה בזה, ופותח שערי בינה, דהיינו שפותח הבינה מסתימת השמאל. וע״ז מקבל ממנה גם ז״א ג׳ קוין, כי כיון דתלת מחד נפקי, חד בתלת קיימא (כנ״ל ב״א דף רפ״ז ד״ה תלת) ומפרש דבריו, מפתח סתום אחד, דהיינו דעת, התקין ופתח שער אחד לצד דרום, שה״ס קו ימין, אז נכנס כהן גדול, שהוא חסד, בפתח ההוא, ומזדרז באבנט שלו, שה״ס המלכות, ותקוניו, דהיינו ד׳ בגדי כהן הדיוט, שהם מצנפת וכתונת ואבנט ומכנסים. שהם כנגד ד׳ אותיות אדני שהיא המלכות. ואח״כ מתעטר בעטרה של הקדושה, ולובש חשן ואפוד, ומעיל של ע׳ פעמונים ורמונים, שהם פעמון זהב ורמון. שה״ס המוחין דהארת החכמה הנמשכים מה׳ ראשונה דהויה, כנ״ל. וציץ, נזר הקודש על מצחו, שנקרא ציץ נזר הקדש, דהיינו י׳ דהויה. ונתקשט בד׳ בגדי זהב, וד׳ בגדי לבן שהם כנגד ח׳ אותיות, שבשמות הוי״ה אדני. ועל אותו הציץ מלהטות מ״ב אותיות, דהיינו השם מ״ב (כנ״ל תשי״א) ומתנוצצות עליו. וכל אותו ההיכל מאיר באורות עליונים.

(ודפו״י דף ר״נ ע״א *) דף ר״נ ע״ב)

תשיג) **אסתחר ההוא מפתחא** וכו׳: הסתובב מפתח ההוא, שה״ס הדעת כנ״ל, ופתח צד אחר של הבינה, שבצד צפון, אז נכנס לוי, שה״ס גבורה וקו שמאל, שהוא המעשר של יעקב שהפריש מבניו להקב״ה. ועמו כנור של עשרה נימין, שה״ס עשר ספירות דקו שמאל. ומתעטר בעטרותיו, דהיינו המוחין דג״ר שנקראים עטרות. ואז הסתובב שוב המפתח, ופתח שער אחד באותו ההיכל, אותו השער העומד באמצע, דהיינו העמוד שלצד מזרח, שהוא תפארת, קו האמצעי. הוא נכנס, דהיינו הת״ת, ונתעטר, באותו השער, בע׳ עטרות, שה״ס השם ע״ב. ונתעטר בארבע אותיות שהן י״ב. דהיינו בי״ב צירופים של ד׳ אותיות הויה, שה״ס חו״ג תו״מ שבכל אחד ג׳ קוין. ונתעטר בחקיקות של ר״ע אלף עולמות, דהיינו מקום הגילוי של הארת החכמה, שהוא מחזה ולמטה, והארת החכמה מכונה אלף, ושם ב׳ שלישי ת״ת שהם ע׳ ונצח והוד, שבכל אחת עשר ספירות, והם ר״ע ספירות. ונתעטר בעטרות המאירות מסוף העולם עד סופו. דהיינו במלכות הנקראת עולם. ובכמה לבושי יקר, ובכמה עטרות קדושות.

תשיד) **אסתחר ההוא מפתחא** וכו׳: שוב הסתובב אותו המפתח, שהוא הדעת כנ״ל, ופתח

דקדושין טמירין, ואתקדש בהו, וקיימא תמן כמלכא. מתברך בכמה ברכאן, מתעטר בכמה עטרין. כדין נפקי כלהו בחבורא חדא, מתעטרן בעטרייהו כדקא יאות. כיון דנפקי אתער ליה בקשוטוי.

תשטו) והאי חיה אתערא, ואזעירת גרמה, מגו רחימו דשירתא, היך אזערת גרמה מגו רחימו דשירתא, אזערת גרמה זעיר זעיר, עד דאתעבידת נקודה חדא. כיון דאיהי אזעירת ט גרמה, כדין כתיב, כ) וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי. בת לוי ודאי, מסטרא דשמאלא. היאך אחיד לה. אושיט שמאלא תחות רישה מגו חביבו.

תשטז) ואי תימא, כיון דאיהי נקודה חדא, איך יכיל לאחדא בנקודה זעירא. אלא לגבי עילא, כל מה דהוא מלה זעירא, דא תושבחתא, ודא עלוייא ורב ברבו עלאה. מיד כהנא רבא אתער לה, ואחיד לה, וחביק לה, דאלו הוות רברבא, לא יכלין לאחדא כלל. אבל כיון דאזעירת גרמה, ואיהי נקודה חדא, כדין אחדין בה, וסלקין לה לעילא, כיון דסלקין לה, ויתבא בין תרין סטרין אלין,

מסורת הזהר

כ) (שמות ב) שמות גד צ"ס.

חלופי גרסאות

ט מוסיף גרמה בשירתא.

הסולם

מאמר — חג הפסח

ופתח כל שערים הגנוזים, וכל שערים הקדושים הנסתרים, ומתקדש בהם, ז"א, ועומד שם כמלך. והיינו בבחינת המלכות שבקו אמצעי דבינה. מתברך שם בכמה ברכות, ומתעטר בכמה עטרות. אז יוצאים כולם מן הבינה למקומם בז"א, דהיינו החכמה ובינה דז"א מב' השערים שבדרום וצפון דבינה, וחצי הימני דדעת, משער האמצעי דבינה, וחצי השמאלי דדעת מן המלכות שבשער האמצעי, ויוצאים כולם בחיבור אחד, מתעטרים בעטרותיהם כראוי. כיון שיצאו מן הבינה למקום ז"א, הם מעוררים את הז"א שיתקשט בקשוטיו, דהיינו בד' מוחין הנ"ל.

תשטו) **והאי חיה, אתערא** וכו': וחיה זו דהיינו המלכות, שהיא במצב הא', ועודנה דבוקה בשמאל, מתעוררת וממעטת את עצמה מתוך אהבת השירה, דהיינו מחמת תשוקת החסדים, כי להיותה בשמאל בלי ימין יש לה חכמה בלי חסדים, שזה מסבב לה צער גדול, ומשתוקקת מאד אחר חסדים ומשום זה מיעטה את עצמה לבחינת למטה מחזה, כדי שתוכל לקבל ממנו חסדים (כנ"ל ב"א מאות ק"י עד אות קט"ו) ואיך היא ממעטת את עצמה. היינו כי מתוך אהבת השירה, ממעטת עצמה לאט לאט עד שנעשית נקודה אחת, תחת היסוד

(דפו"י דף ר"נ ע"ב)

מבחינת האורות, ומבחינת הכלים היא נקודה תחת החזה, כיון שהיא המעיטה את עצמה, אז כתוב וילך איש מבית לוי, שה"ס הקב"ה, ויקח את בת לוי, שהיא המלכות. בת לוי היא נקראת ודאי, כשהיא מצד שמאל. איך הוא אוחז אותה. הוא מושיט יד שמאל תחת ראשה מתוך אהבה. דהיינו שיד שמאל דז"א, נעשית לה לג"ר הנקרא ראש. שזסו"ה שמאלו תחת לראשי וגו'.

תשטו) **ואי תימא כיון** וכו': ואם תאמר כיון שהיא נקודה קטנה, עתה, איך יכול ז"א להתאחד בנקודה קטנה. ומשיב, אלא כלפי מעלה כל מה שהדבר הוא קטן זה הוא שבח וזו היא מעלה, והיא גדולה בגדלות העליון, כי כשהיא קטנה, מיד מתעורר לה הכהן הגדול, שהוא חסד דז"א, ואוחזה ומחבקה, ואלו היתה גדולה לא היו יכולים ז"א ומלכות להתאחד כלל, אבל כיון שהמעיטה את עצמה, והיא נקודה קטנה, אז אוחזים בה הספירות דז"א, ומעלים אותה למעלה, בין ב' זרועות דז"א שהם חו"ג, כיון שהעלוה ויושבת בין ב' הצדדים אלו, שהם חסד וגבורה, אז ההוא עמוד העומד באמצע, דהיינו ת"ת שהוא קו אמצעי, מתחבר עמה באהבת הנשיקין, באהבה של חיבור אחד. או, וישק יעקב, שהוא ז"א, לרחל, שהיא

כדין ההוא עמודא דקיימא באמצעיתא, אתחבר בהדה בחביבו דנשיקין, ברחימו דחבורא חדא. כדין ז) וישק יעקב לרחל, ברחימו דנשיקין מתדבקן דא בדא, בלא פרודא, עד דנקטא נפשא דענוגין כדקא יאות.

תשיז) בשעתא דנקטא נפשא דענוגין כדקא יאות, ובעיא לפקדא לחילהא, מתכנשין כלהו, וקריין לה מגו היכלא קדישא, כבוד כבוד כבוד. בהיכלא קדישא אבא ואמא, פתחי ואמרי מקודש מקודש. כדין ירחא אתקדש כדקא יאות. וכדין כתיב, ובחדש הראשון, ראשון ודאי, וע"ד משכו וגו'. וע"ד בעשור לחדש הזה, דאתחבר סיהרא בשמשא, ומה י דהות נקודה חדא, כד נחתא אתפשט זעיר זעיר, ואתמלייא, ואתעבידת ה', מלייא מכל סטרין, מתקדשא כדקא יאות.

ר ע י א מ ה י מ נ א

תשיח) *) כ אסתחר ההוא היכלא, ופתח תרעא אחרא דסטר ל דרום בשבעין

מסורת הזהר

ז) (בראשית כט) ב"ב פו צ"א.

חלופי גרסאות

י מוסיף דהות נקטא. כ אסתתם. ל צפ"ן.

הסולם

מאמר חג הפסח

שהיא המלכות, כי באהבה של הנשיקות, מתדבקים זה בזה בלי פרוד, עד שמקבלת נפש של תענוגים כראוי.

פירוש, כל זמן שהמלכות היא במצב הא', דהיינו בסוד ב' מאורות הגדולים, שאז שניהם מקבלים מן הבינה, שז"א מלביש קו ימין דבינה, שהוא חסדים והמלכות מלבשת קו שמאל דבינה, שהוא חכמה, הנה אז אין המלכות חפצה להתיחד עם ז"א ולקבל ממנו החסדים, שהיא רחקה ממנו כרחוק השמאל מן הימין. וכדי לקבל מז"א חסדים היתה צריכה למעט את עצמה לנקידה תחת יסוד דז"א, דהיינו למדרגה תחתונה מתחת ז"א, ואינה יכולה עוד לקבל מבינה, אלא מז"א, שהוא עליון שלה. וע"כ אז כשהיא נקודה תחתיו, מתיחדת עמו לאחד ומקבלת ממנו כל המוחין דגדלות. (כמ"ש כ"ז ב"א מאות ק"י עד אות קט"ו ע"ש) זז"ש, **כל מה דהוא מלה זעירא דא תושבחתא** וכו', **דאלו הוות רבבא לא יכלין לאחדא כלל, כי כל זמן שהמלכות היתה גדולה כז"א לא יכלו להתאחד, כי המלכות היתה עמו במחלוקת כמו קו ימין וקו שמאל מטרם שמיחדם קו האמצעי** (כנ"ל באדרא רבא אות רי"ד) **אבל כיון דאזעירת גרמה** וכו', שאז מתיחדת עם ז"א בנשיקין וזווג ומקבלת ממנו כל הגדלות.

תשיז) **בשעתא דנקטא נפשא** וכו': בשעה שלוקחת נפש של תענוגים כראוי, והיא (דפו"י דף ר"נ ע"ב/ ר"ס) דף ר"נ ע"א)

רוצה לפקוד צבאותיה, מתאספים כולם וקוראים לה כבוד כבוד כבוד מן ההיכל הקדוש דאו"א. ובהיכל הקדוש, אבא ואמא, דהיינו חכמה ובינה, **פותחים ואומרים מקודש מקודש.** כלומר שמשפיעים להמלכות מאורותיהם הנקראים קדש. **אז החדש** שהוא המלכות, **מתקדש כראוי. ואז כתוב, ובחדש הראשון. כי הוא ראשון ודאי.** כי מטרם זה, דהיינו כשהיתה דבוקה בשמאל בלי ימין, לא נחשב לה זה למציאות, מחמת שאורותיה קפואים ואינה יכולה להשפיע, אלא עתה, אחר שנתמעטה לנקודה וחזרה ונבנית ע"י או"א באורות דקדש, שתהיה מתחת למדרגת ז"א, נחשב זה למציאותה הראשונה. וע"כ כתוב עליה אז. ובחדש הראשון. ועל זה אוה"כ, **משכו** וקחו וגו', שפירושו שנמשיכו ימים עליונים דז"א אל המלכות, (כנ"ל אות תש"ו) וע"ז, כתוב, **בעשור לחדש הזה**, שפירושו, **שנתחברה הלבנה**, שהיא המלכות, **בשמש**, שהוא ז"א, דהיינו שתשע ספירות דז"א ישמשו ויאירו בהמלכות, (כנ"ל אות תש"ז) **ומה שהיתה נקודה אחת**, אחר המיעוט, **כשיורדת** מהיכל או"א, **מתפשטת** מעט מעט **ומתמלאת ונעשית ה'** אחרונה של הויה, **שמלאה שפע מכל ד' הצדדים ומתקדשת כראוי.**

רעיא מהימנא

תשיח) **אסתחר ההוא היכלא** וכו': חסר

ותרין עטרין. לבתר אפתח תרעא תליתאה, לסטר מזרח, ם בחמשין נהורין, דחמשין תרעין דבינה. לבתר אפתח תרעא אחרא דלסטר נ מערב, בע"ב עטרין, וכלהו רמ"ח בחושבן תיבין דפרשיין דק"ש. ומה דבקדמיתא ההיא ס חיה הות זעירא, בההוא ע זמנא אתרביאת, הדא הוא דכתיב, פ) מלא כל הארץ כבודו, דאיהו כבוד עלאה ותתאה.

תשיט) כד מטי לח"י עלמין, דביה ח"י ברכאן דצלותא, ופתח ביה צ) אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך. כדין עמודא דאמצעיתא, אתחבר בהדה בחביבו דנשיקין דשפוון, ואינון נצח והוד, דלשון איהו צדיק בינייהו. לשון למודים בההוא ף זמנא, ק) וישק יעקב לרחל, כדין קראן להההיא חיה, כבוד כבוד. אבא ואימא, מקודש מקודש. כדין ירחא אתקדשא כדקא יאות, כדין ובחדש הראשון ראשון ודאי.

תשכ) וכדין משכו. וע"ד בעשור לחדש הזה, דאתחבר סיהרא קדישא בשמשא. דאתמר ביה, ר) כי שמש ומגן יי' צ אלהים. ומה דהות נקודה ק זעירא, אתמלאת בסיהרא, וכדין איהי החדש מלא. *) וסיהרא ר אתמלייא מלא כל הארץ כבודו. בקדמיתא חסר, וכען בשלימו. ע"כ

מסורת הזהר

ע) (ישעיה ו) בא סא צ"ת. נ) (תהלים נא) משפטים קמא צ"ס. ס) (בראשית כט) לעיל אות תשטז צ"ל. ע) (תהלים פד) שמות ט צ"ת.

חלופי גרסאות

ם מוסיף בחמשין ותרין. נ צפון. ס ל"ג חיה. ע ל"ג זמנא. ף ל"ג זמנא. צ מוסיף אלקים צבאות. ק מוסיף זעירא כגונא דא ⊙. ר מוסיף אתמלייא כגונא דא ⊙.

הסולם

מאמר חג הפסח

חסר תחילת המאמר, הסתובב היכל ההוא, ופתח שער אחר שבצד דרום, דהיינו בקו ימין, בע"ב עטרות, שה"ס השם ע"ב המאיר בקו ימין. ואח"כ פותח שער ג' לצד מזרח, שהוא קו האמצעי, בחמשים אורות, של חמשים שערי בינה. לאחר כך פותח שער אחר של צד מערב, שהוא סוד המלכות בע"ב עטרות של השם ע"ב. ובכל הרמ"ח חסדים, שבחשבון התיבות שבפרשות דקריאת שמע, ומה שהחיה הזו, שהיא המלכות, היתה בתחילה קטנה, בעת ההיא. אחר שמקבלת ע"ב עטרות ורמ"ח חסדים, היא מתגדלת, ז"ש, מלא כל הארץ כבודו. שהיא כבוד עליון וכבוד תחתון, שכל זה המלכות מקבלת ביחוד דקריאת שמע (כנ"ל אות תשי"א ע"ש).

תשיט) כד מטי לח"י וכו': כשמגיע לח"י עולמות, שבו ח"י ברכות התפלה, דהיינו תפלת העמידה, שפותח אותה באדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך, אז עמוד האמצעי, שהוא ז"א, מתחבר עמה בחביבות נשיקות שפתים, שהם נצח והוד, והלשון הוא צדיק, דהיינו יסו"ד, ביניהם, שה"ס לשון למודים. בעת ההיא וישק יעקב שהוא ז"א, לרחל, שהיא מלכות. אז קוראים לאותה החיה, מלכות, כבוד כבוד. ואבא ואמא אומרים מקודש מקודש. דהיינו שאו"א משפיעים לה אורותיהם הנקראים קדש. (כנ"ל אות תשיז) ואז החדש, שהוא המלכות מתקדש כראוי. ואז נקראת ובחדש הראשון, ראשון ודאי. (כמ"ש שם)

תשכ) וכדין משכו, וע"ד וכו': ואז משכו, ימים עליונים דז"א אל המלכות (כנ"ל אות תש"ו) וע"כ כתוב בעשור לחדש הזה, שפירושו, שט' ימים דז"א יאירו אל המלכות (כנ"ל אות תש"ז) דהיינו שנתחברה הלבנה הקדושה, שהיא מלכות, בשמש, שהוא ז"א, שנאמר בו, כי שמש ומגן ה' אלקים וגו'. ומה שהיתה המלכות נקודה קטנה, היא נתמלאה כלבנה במילואה. ואז הוא החדש מלא, דהייני שהלבנה שהיא המלכות נתמלאה, והיא מלא כל הארץ כבודו. מתחילה היתה חסרה, ועתה היא בשלימות במילואה. (ע"כ רעיא מהימנא)

תשכא) ר' חייא פתח, בארבעה עשר יום לחדש פסח וגו'. אימרא דאיהו פסחא אמאי. ש אלא דחלא דמצראי, ואלהא דלהון, הוה אמרא. בגין דמצראי פלחין למזל טלה, ובג"כ פלחין לאימרא. ת"ח, כתיב פ) הן נזבח את תועבת מצרים. מאי תועבת מצרים. וכי על דשנאין ליה, כתיב תועבת מצרים. אלא דחלא דמצראי, ואלהא דילהון, אקרי תועבת מצרים. ת כמה דכתיב, צ) כתועבת הגוים, דחלא דשאר עמין.

תשכב) ת"ח חכמתא דיוסף, דכתיב ק) ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים, ואוליף לון למימר, א אנשי מקנה היו עבדיך. וכי מלכא דהוה שליט על כל ארעא, ואבא למלכא, עביד כדא, ועביד לאחוי ב וישנאון *) ג להון, ולא יחשבון ד להון. אלא ודאי תועבת מצרים, דחלא ואלהא דילהון אקרי הכי, וע"ד כתיב, ר) הן נזבח את תועבת מצרים.

תשכג) אמר יוסף, כל ש) מיטב מצרים היא ארץ רעמסס, וההיא ארעא אפרישו לדחלא דלהון, לרעיא ולמיהך בכל ענוגין דעלמא. וכל מצראי חשיבו לאינון דרעאן לדחליהון, כדחליהון. אעביד לאחי דירתון ההיא ארעא, ויסגדון לון מצראי, ויחשבון לון כדקא יאות. והיינו דכתיב ת) כי תועבת מצרים כל רועה צאן, מחשבין לון כדחליהון.

תשכד) א"ר יוסי, והא תנינן כמה דאתפרע קב"ה מאינון דפלחי לע"ז,

מסורת הזהר

פ) (שמות ח). צ) (דברים יח). ק) (בראשית מז). ר) (שמות ח) לעיל אות תשכא צ"פ. ש) (בראשית מז). שמות לג צ"ת. ת) (שם).

חלופי גרסאות

ש אלא בגין דכתיב ול"ג מן דחלא עד הן נזבח. ת וע"ד כתיב. א רועי צאן. ב דישמון. ג מוסיף להון תועבה. ד מוסיף להון למעבד להון רועי צאן.

הסולם

מאמר חג הפסח

תשכא) **ר' חייא פתח** וכו': רח"פ, בארבעה עשר יום לחדש פסח וגו'. שואל, שה לקרבן פסח למה. ומשיב, אלא, היראה של המצרים ואלהים שלהם היה שה, משום שהמצרים עובדים למזל טלה. ומשום זה עובדים לשה. בוא וראה, כתוב, הן נזבח את תועבת מצרים. מהו תועבת מצרים, וכי על ששונאים אותו, כתוב תועבת מצרים. אלא יראת המצרים ואלוה שלהם נקרא תועבת מצרים. כמ"ש, כתועבות הגוים, שפירושו היראה של הגוים.

תשכב) **ת"ח חכמתא דיוסף** וכו': בוא וראה חכמתו של יוסף, שכתוב, ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים, ולמד אותם לומר, אנשי מקנה היו עבדיך. וכי מלך שהיה שולט על הארץ, והוא אב אל המלך יעשה כזאת, שיעשה לאחיו שישנאו אותם המצרים ולא יחשבו אותם. אם אתה אומר, שתועבת מצרים כל רועה צאן, פירושו שנאת המצרים. אלא ודאי, תועבת מצרים, היראה והאלוה שלהם נקרא כך, וע"כ כתוב, הן נזבח את תועבת מצרים. דהיינו האלוה שלהם.

תשכג) **אמר יוסף, כל** וכו': **אמר יוסף כל מיטב מצרים היא ארץ רעמסס**, ואותה הארץ, הפרישו בשביל האלוה שלהם. דהיינו הצאן, שירעה וילך שם בכל תענוגי העולם. וכל המצרים החשיבו אלו שרועים את אלהיהם כמו אלהיהם, אמר, אעשה לאחי שירשו אותה ארץ, וישתחוו להם המצרים, ויחשבו אותם כראוי. והיינו שכתוב, כי תועבת מצרים כל רועה צאן. דהיינו שיחשבו אותם, משום זה, כאלהיהם.

תשכד) **אמר רבי יוסי** וכו': אר"י, והרי למדנו, כמו שהקב"ה נפרע מאלו העובדים עבודה זרה, כך הוא נפרע מעבודה זרה עצמה. ואם כן, איך עשה יוסף את אחיו עבודה זרה.

(דפו"י דף ר"נ ע"ב *) דף רנ"א ע"א)

שהמצרים

הכי אתפרע מע"ז ממש, וכי יוסף עביד לאחוי ע"ז. א"ל, לא עביד יוסף לאחוי ע"ז, אלא עביד לון לשלטאה על ע"ז דילהון, ולאכפיא ע"ז דילהון תחות ידייהו, ה ולרדאה לון במקל. ו אמר יוסף, אי ישלטון אחי על ע"ז דילהון, כ"ש דישלטון על גרמייהו, ובג"כ אותיב לון במיטב ארעא, ואשליט לון על כל ארעא.

תשכה) וע"ד אמרא דאיהו פסח אמאי. אלא דחלא דמצראי, ואלהא דילהון הוה אימרא. אמר קב"ה, מבעשור לחדש סיבו דחלא דילהון דמצראי, ותפשו ליה, ויהא אסור ותפיש בתפישה דילכון, יומא חד ותרין וג', וביומא ד', אפיקו ליה לדינא, ואתכנשו עליה.

תשכו) ובשעתא דמצראי הוו שמעין קל דחלא דילהון, דתפיש בתפישה דישראל, ולא יכלין לשזבא ליה, הוו בכאן, והוה קשיא עלייהו, כאילו גרמייהו ז אתעקידו לקטלא. אמר קב"ה, יהיה תפיש ברשותייכו, יומא בתר ח יומא, ארבעה יומין, בגין דיחמון יתיה תפיש, וביומא ד' אפיקו ליה לקטלא, וייחמון ליה מצראי היך אתון עבדין ביה דינא, ודא קשיא להו מן כל מכתשי דעבד לון קב"ה, אינון דינין דיעבדון בדחליהון.

תשכז) לבתר דיינין ליה *) בנורא, דכתיב א) פסילי אלהיהם תשרפון באש. אמר קב"ה, אל תאכלו ממנו נא. דלא יימרון ברעותא ט ובתיאובתא דדחלנא, אכלין ליה הכי. אלא אתקינו ליה צלי, ולא מבושל, דאלו מבושל יהא טמיר, ולא

מסורת הזהר

א) (דברים ז) שמות קא צ"ו.

חלופי גרסאות

ה ולדכאה. ו בדפו"י כתבו אמר ר"מ כגון בדף שקודם זה. ז עקידו. ח ל"ג יומא. ט ל"ג ובתיאובתא.

הסולם

מאמר חג הפסח

שהמצרים ישתחוו להם כמו לאלהיהם כנ"ל. אמר לו, לא עשה יוסף את אחיו עבודה זרה, אלא עשה אותם שישלטו על עבודה זרה של המצרים, ולהכניע הע"ז שלהם תחת ידי אחיו, ושיכוהו במקל. אמר יוסף, אם ישלטו אחי על ע"ז שלהם, כל שכן שישלטו עליהם עצמם, ומשום זה הושיבם במיטב הארץ, והשליטם על כל הארץ.

תשכה) **וע"ד אמרא דאיהו** וכו': וע"כ השה לפסח למה. (ששאל לעיל אות תשכ"א) אלא משום שהיראה של המצרים ואלוה שלהם, היה שה. אמר הקב"ה מבעשור לחדש קחו האלוה של המצרים, ותפשו אותו ויהיה אסור ותפוש בתפישה שלכם יום אחד ושנים ושלשה, וביום הרביעי הוציאוהו לדין, והתקבצו עליו.

תשכו) **ובשעתא דמצראי הוו** וכו': ובשעה שהמצרים היו שומעים קול יראתם, שהוא תפוש בתפישה של ישראל, ולא יכלו להצילו, היו בוכים, והיה קשה עליהם, כאילו הם עצמם נתעקדו לההרג. אמר הקב"ה יהיה תפוש ברשותכם יום אחר יום ארבעה ימים, כדי שיראו המצרים אותו כשהוא אסור, וביום הרביעי הוציאוהו להרגו, ויראו המצרים איך אתם עושים בו דין. וזה, דהיינו אלו הדינים שהיו עושים ביראתם, היו קשים להם יותר מכל המכות שהביא עליהם הקב"ה.

תשכז) **לבתר דיינין ליה** וכו': אחר כך דנים אותו באש, שכתוב, פסילי אלהיהם תשרפון באש. אמר הקב"ה אל תאכלו ממנו נא. שלא יאמרו המצרים, שברצון ותשוקה אל אלוה שלנו אוכלים אותו כך, בלתי נצלה כל צרכו, אלא התקינו אותו צלי. ולא מבושל, כי אלו יהיה מבושל, יהיה מכוסה בסיד תחת המים ולא יראו אותו, אלא התקון שלו הוא שיראו אותו כך כשהוא נשרף באש, משום שריחו מתפשט למרחוק.

יחמון ליה, אלא תקונא דיליה דיחמון ליה הכי מוקדא בנורא, בגין דריחיה נודף.

תשכח) ותו רישיה עליה כפוף על קרסולוי, דלא יימרון דחיה, או מלה אחרא הוא, אלא דישתמודעון ליה, דאיהו דחלא דלהון. ותו, דלא ייכלון ליה. בתיאובתא, אלא על שבעא, ארח קלנא ובזיון. ותו, עצם לא תשברו בו, אלא דיחמון גרמוי רמאן בשוקא, ולא ייכלון לשזבא ליה. וע"ד כתיב, י ב) ובאלהיהם עשה ה' שפטים. דינין סגיאין. תו ומקלכם בידכם, ולא חרבא ורומחא ושאר מאני קרבא.

תשכט) אמר ר' יהודה, הא אוקמוה, דמצראי פלחי למזל טלה, ובג"כ פלחין לאימרא. א"ר יוסי, אי הכי, טלה יפלחון, ולא אימרא. א"ל, כלא פלחין, אלא מזל טלה נחית וסליק בטלה ואימרא, ובג"כ פלחין לכלא. א"ל הכי שמענא, דכל בעירא כ רבא דחלא דלהון ל הוה, וע"ד קטיל קב"ה כל בכור בהמה. והא אתמר דאלין אינון דרגין דלעילא, דאקרון הכי.

תשל) א"ר אלעזר, כתיב ג כל מחמצת לא תאכלו, וכתיב ד לא יאכל חמץ. אלא דא דכר, ודא נוקבא. אר"ש, אלעזר ברי, בדא מ כתיב לא תאכלו, ובדא כתיב לא יאכל, נ אמאי ס לא כתיב לא תאכלו. אלא, נוקבא דאיהי אסטיאת ארחהא, באזהרה ודאי, דכר דאיהו אחיד בחוטא דדכיו יתיר, בבקשה. ע ועל דא כתיב, לא יאכל, לא תאכלו.

מסורת הזהר

ב) (במדבר לג) שמות קא צ"ה. ג) (שמות יב) בא מז אות קסו. ד) (שם יג) בא לו צ"ע.

חלופי גרסאות

י ל"ג ובאלהיהם עשה ה'. כ דצאן. ל הוא. מ בדפו"י כתבו זה שייך אחר קרבנה. נ אלא. ס ולא. ע ל"ב וע"ד כתיב.

הסולם

מאמר — חג הפסח

תשכח) **ותו רישיה עליה** וכו': ועוד. ראשו כפוף עליו על כרעיו, שלא יאמרו, שחיה או דבר אחר הוא, אלא שיכירו אותו שהוא האלוה שלהם. ועוד. שלא יאכלו אותו בתאוה, אלא על השובע, בדרך קלון ובזיון. ועוד. עצם לא תשברו בו, אלא שיראו עצמותיו מוטלות בשוק, ולא יוכלו להצילו. וע"כ כתוב, ובאלהיהם עשה ה' שפטים, דהיינו דינים רבים. ועוד. ומקלכם בידכם, ולא חרב ורומח ושאר כלי מלחמה. להראות, שאינכם יראים מפניהם.

תשכט) **אמר ר' יהודה** וכו': אר"י, הרי העמידו, שהמצרים היו עובדים למזל טלה, ומשום זה עבדו לשה. א"ר יוסי אם כן, לטלה היו צריכים לעבוד, דהיינו טלה קטן, ולא לשה. אמר לו, לכל היו עובדים, אלא מזל טלה יורד ועולה, פעם נראה כטלה, ופעם כשה גדול, ומשום זה היו עובדים לכל. אמר לו כך

ידפו"י דף רנ"א ע"ב)

תשל) **א"ר אלעזר כתיב** וכו': אר"א, **כתוב כל מחמצת** לא תאכלו. וכתוב לא יאכל **חמץ**. מהו השינוי בין מחמצת לחמץ. אלא זה, חמץ, הוא זכר, וזה, מחמצת היא נקבה. א"ר שמעון, אלעזר בני, בזה כתוב לא תאכלו ובזה כתוב, לא יאכל, למה לא כתוב גם בחמץ לא תאכלו. ומשיב, אלא הנקבה שהיא מקלקלת דרכיה ביותר, ודאי נאמר באזהרה, לא תאכלו, אבל הדכר דקליפות, שהוא נאחז בחוט של טהרה יותר מן הנקבה נאמר בבקשה, לא יאכל, ולא לשון אזהרה וצווי. וע"כ כתוב כאן לא יאכל וכאן לא תאכלו.

א"ל

תשלא) א"ל פ אבא, והא כתיב ה) לא תאכל עליו חמץ. א"ל, אסגי תבין יתירין צ ליקרא לקרבנא. אבל בקדמיתא בבקשה לא יאכל. ק אבל לבתר באזהרה, לא תאכלו, ר דהוא קשיא מתרווייהו. מחמצת מ"ט. בגין דריחא דמותא אית תמן. חמץ, דכר. מחמצת, נוקבא. ו) רגליה יורדות מות, ברישא וסיפא דתיבה, תשכח לה. ובגין דא מאן דאכיל חמץ בפסח, ש איהו אקדימת ליה מותא, ת ולינדע דמית הוא בעלמא דין, ובעלמא דאתי, דכתיב ז) ונכרתה הנפש ההיא.

תשלב) מצה אמאי א אתקריאת מצה. אלא הכי תנינן, שדי: בגין דאמר לעולמו די, דיאמר לצרותינו די. אוף הכי מצה, בגין ב דקא משדד דמברחת לכל סטרין בישין, ועביד קטטה ג בהו, כגוונא דשדי דמזוזה, דמבריח לשדים ומזיקים דתרעא, אוף הכי איהי מברחת לון מכל משכני קדושה, ועביד מריבה וקטטה בהו. ד כד"א, ח) מסה ומריבה. ע"ד כתיב מצה. והא מסה בסמך איהו. אלא תרגומו ה דמסה, איהו מצותא.

ר ע י א מ ה י מ נ א

תשלג) *) אמר רעיא מהימנא, כגון לישנא דאיהו מקל לכל אנשי ביתיה, ואיהו לישנא דאת ו, ואיהו מטה דביה עשר ו אותיות, ז וביה מחא קב"ה על ידוי

מסורת הזהר

ה) (דברים טז) בא מט צ"ת. ו) (משלי ה) ויקהל יב צ"ד. ז) (שמות יב) אחרי מות פג צ"ק. ח) (שם יז) אדרא רבא נו צ"ת.

חלופי גרסאות

פ מוסיף ר' אבא. צ ל"ג ליקרא; ל"ג לקרבנא. ק ל"ג אבל; ולבתר. ר ל"ג דהוא קשיא מתרווייהו. ש ל"ג איהו. ת ל"ג ולינדע דמית הוא. א ל"ג אתקריאת מצה. ב ל"ג דקא משדד. ג ל"ג בהו. ד ה"ד ול"ג כד"א מסה. ה דאיהו ול"ג דמסה. ו אותות. ז וביה ה'

הסולם

מאמר

תשלא) **א"ל, אבא והא וכו':** אמר לו, אבי, הרי כתוב לא תאכל עליו חמץ. הרי שגם בחמץ שהוא זכר דקליפה נאמר ג"כ לשון אזהרה. אמר לו, הרבה הכתוב מלים יתרות לכבוד הקרבן, ע"כ אמר לא תאכל. אבל בתחילה נאמר בחמץ. לשון בקשה, לא יאכל. אבל לאח"כ במחמצת, נאמר באזהרה, לא תאכלו, כי הנקבה דקליפות היא הקשה שבשניהם, שבדכר ונוקבא דקליפה. מהו הטעם שנקראת מחמצת. הוא משום שריח מות יש שם. חמץ רומז על דכר, וע"כ לא נרמז בו מות. מחמצת היא נקבה. וכתוב רגליה יורדות מות. ע"כ בראש המלה וסופה תמצא אותיות **מת**, כי ראש המלה היא **מ'** וסוף המלה **ת'**. ומשום זה מי שאוכל חמץ בפסח, היא, הנקבה, מקדמת לו המות, וידע, שהוא מת בעולם הזה ובעולם הבא. שכתוב, ונכרתה הנפש ההיא.

תשלב) **מצה אמאי אתקריאת וכו':** למה

(דפו"י דף רג"א ע"ב *) דף ר"נ ע"ב)

חג הפסח

נקראת מצה. אלא כך למדנו, שדי, פירושו, מי שאמר לעולמו די יאמר לצרותינו די. דהיינו שמבריח הדינים והצרות ממנו. **אף מצה כך**, משום שהיא מכריע ומכניע, דהיינו שמברחת לכל צדדים הרעים, ועושה מריבה בהם, כעין השם שדי של המזוזה, שמבריח לשדים ומזיקים שבשער. אף כך מצה היא מבריחה אותם מכל משכנות הקדושה, ועושה מריבה וקטטה בהם, כמש"א, **מסה ומריבה**. ע"כ כתוב השם **מצה**. שואל, והרי מסה היא עם סמך, ולא עם צ'. ומשיב, אלא תרגומו של מסה, היא מצותא. ע"כ נקרא מצה, עם צ'.

רעיא מהימנא

תשלג) **אמר רעיא מהימנא וכו':** אר"מ, כמו הלשון שהיא מקל לכל אנשי הבית (סובב על מה שאמר באות תשכ"ד ולרדאה לון במקל) כי מיסר אותם בלשונו, ודומה

עליהם

י מחאן. ובגין דכל מחאן הוו מסטרא דה' ה', ר' עקיבא אומר, מנין שכל מכה ומכה שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים היתה של חמש מכות וכו', אמור מעתה וכו'. ואת ה' סלקא באת י לחמשין מחאן, חמש זמנין חמשין, אינון ר"ן. ובג"ד, ועל הים לקו ר"ן מכות.

תשלד) ס אמר יוסף, כל מיטב ארץ מצרים רעמסס היא, והיא ארעא אפרישו לדחלן דלהון, לרעיא ולמיהך בכל ענוגין דעלמא. וכל מצראי חשיבון לאינון דרען *) לדחליהון, כדחליהון. ודא שאיל יוסף מפרעה, לשלטאה אחוי על דחלן דמצראי, דאתכפיין תחות ידיה, כעבדים בתר מלכיהון, למהוי כלהו מתכפיין תחות שם יי' מסטריהון, ולא שליט בעלמא אלא שם ידוד. ואתכפיין כל ממנן תחות ידיה.

תשלה) ולאחזאה לון, דאיהו עתיד לאיתפרעא מנהון, הה"ד, ס ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני ידוד. כד י מטעיין לבריין ועבדין גרמייהו אלוהות. ובגין דטלה ממנא דיליה, איהו רב על כל ממנן דאלהים אחרים, מני קב"ה לישראל, כ ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית, ואשליט לון עליה, ותפשי ליה תפיש בתפישה דלהון יומא ותרין ותלת. ולבתר דא אפיקו ליה לדינא לעיני כל מצראי, לאחזאה דאלהא דלהוו ברשו דישראל למעבד כ ביה דינא.

מסורת הזהר

ס) (שמות יב) שמות קא צ"ב. כ) (שם) בא מו צ"ד.

חלופי גרסאות

ח ל"ג וכו'. ס ועוד אמר ר' יוסי; ר' יוסף. י טעיין. כ ל"ג ביה.

עליהם כאלו מיסר אותם עם מקל. והלשון ה"ס אות ו', שהיא ז"א שנקרא הויה. והוא מטה שבו עשר אותיות, כי הויה במילוי היא עשר אותיות, יוד הא ואו הא. ובו הכה הקב"ה על ידו עשר מכות. ומשום שכל המכות היו מצד ה' ה' של השם הויה, ע"כ, ר' עקיבא אומר, מנין שכל מכה ומכה שהביא הקב"ה על המצרים במצרים היתה של חמש מכות וכו'. אמור מעתה וכו'. ואות ה' עולה באות ו' לחמשים מכות. וה' פעמים חמשים. הן ר"נ, ומשום זה ועל הים לקו ר"נ מכות.

תשלד) אמר יוסף כל וכו': אמר יוסף, כל מיטב ארץ מצרים הוא רעמסס. ואותה ארץ הפרישו לאלוה שלהם, לרעות וללכת בכל תענוגי העולם. וכל המצרים החשיבו את אלו שרועים את אלהיהם כמו אלהיהם. וזהו שבקש יוסף מפרעה את ארץ רעמסס לרעות צאנם,

(דפו"י דף ר"נ ע"ב *) דף רנ"א ע"א)

כדי להשליט אחיו על אלהי מצרים, שיהיו נכנעים תחת ידיהם כעבדים תחת מלכם, שיהיו כולם נכנעים תחת שם הויה מצדם, ולא ישלוט בעולם אלא שם הויה. ונכנעו כל השרים הממונים תחת ידו.

תשלה) ולאחזאה לון דאיהו וכו': ולהראותם, שהוא עתיד להפרע מהם, ז"ש, ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני ה'. משום שהם מטעים את הבריות ועושים עצמם אלהות. ומשום שהטלה, הממונה שלו גדול על כל הממונים של אלהים אחרים, צוה הקב"ה לישראל ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית, והשליטם עליו, ותפשו אותו תפוש בתפישה שלהם יום ושנים ושלשה, ולאחר זה הוציאוהו לדין לעיני כל מצרים, להראות, שאלוה שלהם הוא ברשות ישראל לעשות בו דין.

תשלו) בג"ד, כ) אל תאכלו ממנו נא ובשל מבושל במים כי אם צלי אש ראשו על כרעיו ועל קרבו, למהוי דן ל באש צלי, ומני לזרקא לגרמיה דיליה בשוקא בבזוי. ובג"ד, מ) ועצם לא תשברו בו. ומני ליומא ד', בתר דהוה תפיש ג' יומין קשור, למעבד ביה דינא. ודא קשיא לון מכל מכתשין דמחא לון קב"ה, על ידא דרעיא מהימנא. ולא עוד, אלא דמני דלא למיכל ליה בתיאובתא. ומיד דחמאן גרמוי בשוקא, ולא יכלין לשזבא ליה, דא קשיא לון מכלא. ולא עוד, אלא דאתמר בהו, נ) ומקלכם בידכם, ס לאתכפייא כל דחלן דמצראי, תחות ידייהו. ובגין ע דאינהו בכורות ממנן, כתיב פ) וי' הכה כל בכור.

תשלז) בתר כל דא כתיב, צ) לא יאכל חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני. וכתיב ב) ק) כל מחמצת לא תאכלו. אמרו רעיא מהימנא, אמאי מני דלא למיכל חמץ שבעת יומין, ולמיכל בהון מצה. ואמאי לא יאכל, ואמאי לא תאכלו. אלא ז' ככבי לכת ואינון: שצ"ם חנכ"ל. ואינון מסטרא דטוב ורע, נהורא דלגו מצה. קליפה דלבר חמץ. ואינון חמץ דכר מחמצת נוקבא.

תשלח) מצה דלגו שמורה. ואינון, ר) שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך. ס ואתמר עלייהו, *) ש) ושמרתם את המצות. מצה איהי שמורה לבעלה, דאיהו ר'. וביה אתעביד ת מצוה.

מסורת הזוהר

כ) (שמות יב) שמות קב צ"ז. ל) (שם) בא נה צ"ב.
מ) (שם) תרומה רצו צ"ר. נ) (שם) וישלח ז צ"ו.
ס) (דברים טז) לעיל אות תשלא צ"ה. ע) (שמות יב) לעיל אות תשל צ"ג. פ) (אסתר ב) להלן אות תשצד צ"ד. צ) (שמות יב) בא לז צ"ס.

חלופי גרסאות

ל מבושל במים וצלי ול"ג באש. מ לאכמייא. נ דאיהו בכור ורב דכל. ול"ג דאינהו בכורות. ס ל"ג ואתמר עלייהו. ע מצה.

דרך אמת ב) עיין בפרדס רמונים מהרמ"ק שער יז פרק ז.

הסולם

מאמר תג הפסח

תשלו) **בג"ד אל תאכלו וכו':** משום זה אל תאכלו ממנו נא ובשל במים כי אם צלי אש ראשו על כרעיו ועל קרבו, כדי שיהיה נדון באש צלי. וצוה להשליך עצמותיו בשוק בבזיון, משום זה, ועצם לא תשברו בו. וצוה על יום הרביעי, שלאחר שיהיה ג' ימים קשור, לעשות בו דין. וזה היה קשה להם מכל המכות שהכה אותם הקב"ה על ידי רועה הנאמן. ולא עוד, אלא שצוה שלא לאכלו בחשק, אלא על השובע. ומיד שרואים עצמותיו בשוק ואינם יכולים להצילו, קשה להם זה מכל. ולא עוד, אלא שנאמר בהם ומקלכם בידכם, להכניע כל אלהי מצרים תחת ידיהם. ומשום שאלהיהם הם בכורות ממונים, כתוב, וה' הכה כל בכור.

תשלז) **בתר כל דא וכו':** אחר כל זה כתוב, לא יאכל חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני. וכתוב, כל מחמצת לא תאכלו. אמר רעיא מהימנא, למה צוה שלא לאכול חמץ שבעת ימים ולאכול בהם מצה. ולמה פעם כתוב לא יאכל ופעם לא תאכלו. ומשיב, אלא ז' כוכבי לכת הם, והם שבתי צדק מאדים חמה נגה ככב לבנה, שהם ז"ס חג"ת נה"י"ם. שבכלים דאחורים דמלכות, והם מצד טוב ורע, שהאור שבפנים הוא מצה, והקליפה שמבחוץ היא חמץ. והם, חמץ זכר, ומחמצת היא נקבה. שהם זו"נ של אותו הקליפה שמבחוץ. ועל הדכר דקליפה שאינו כל כך חמור נאמר לא יאכל. ועל הנקבה דקליפה שהיא חמורה, נאמר לא תאכלו (כנ"ל אות תש"ך).

תשלח) **מצה דלגו שמורה וכו':** המצה שמבפנים ז' ככבי לכת הנ"ל, היא שמורה מן הקליפות, והן שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך, דהיינו הכלים דאחורים של המלכות דאצילות, שהחכמה מתלבשת בהם בעת גדלות המלכות, (כמ"ש לעיל ויקהל אות נ"ג עש"ה) ונאמר עליהם ושמרתם את המצות. מצה

(דפו"י דף רנ"א ע"א *) דף רנ"א ע"ב)

תשלט) פ ומאן דנטיר לה לגבי יה, צ דגניזין במ"ץ מן מצה, ואינון. י"ם ה"ץ. ומני קב"ה לברך לה שבע ברכות ק ליל פסח, דאינון שבע הנערות דילה, שצ"ם חנכ"ל. ומני ר לאעברא מנהון חמץ ומחמצת, דאינון ש ענגים חשוכין דמכסיין על נהורין, דשבעה ככבי לכת, דאתמר בהון ק) ותבאנה אל קרבנה ולא נודע כי באו אל קרבנה ומראיהן רע, חשוך כאשר בתחלה. דכל כך חשוכא דענגין דלהון, דלא יכלין נהורין לאנהרא להון, ובגין דא ולא נודע כי באו אל קרבנה. ע"כ.

תשמ) רבי שמעון פתח ואמר, ר) גער חית קנה עדת אבירים בעגלי עמים. גער חית, דא חיה דאתאחד בה ת עשו. קנה: תנינן, א דביומא דנסב שלמה מלכא בת פרעה, בא גבריאל, נעץ קנה בימא רבא, ועליה אתבני קרתא ב דרומי. מאי קנה. דא דכורא דהאי חיה *) בישא, דאית ליה סטרא זעירא באחדותא דקדושה. ודא איהו קנה, דנעיץ בימא רבא. ובג"כ איהי שלטא על

מסורת הזהר

ק) (בראשית מא) ב"ב מג צ"א. ר) (תהלים סח).

חלופי גרסאות

פ למאן. צ ל"ג דגניזין. ק בליל. ר לאתעברא. ש ל"ב ענגים. ת מוסיף עשו חייבא. א ל"ג מן דביומא עד נעץ. ב ל"ג דרומי; רבתי.

הסולם

מאמר

מצה היא שמורה, מן הקליפות, לבעלה, שהוא ו' דהיינו ז"א שה"ס ו' דהויה. ובו, עם הו', המצה נעשית מצוה.

תשלט) ומאן דנטיר לה וכו': ומי ששומר אותה אל י"ה הגנוזים במ"צ מן מצה, כי בחילוף הא"ב של א"ת ב"ש, הם י"מ ה"צ, שהמ' של מצה מתחלפת בי' והצ' דמצה מתחלפת על ה'. שז"ס י"ה הגנוזים במ"צ דמצה. וצוה הקב"ה לברך אותה את המלכות בשבע ברכות בליל פסח, שהן שבע הנערות שלה, דהיינו ז' כלים חג"ת נה"י דמלכות דאצילות מבחינת האחורים, כנ"ל, הנקראים, שבתי, צדק מאדים, חמה, נגה, ככב, לבנה, וצוה להעביר מהם הקליפות, שהם חמץ ומחמצת, שהם ענגים חשכים המכסים על האורות של ז' ככבי לכת, שנאמר בהם ותבאנה אל קרבנה ולא נודע כי באו אל קרבנה ומראיהן רע, חושך כאשר בתחילה. כי כל כך חזק החושך של ענגים שלהם, עד שהאורות שבז' ככבי לכת, אינם יכולים להאיר להם, ומשום זה, לא נודע כי באו אל קרבנה. (ע"כ רעיא מהימנא)

מאמר גער חית קנה

תשמ) רבי שמעון פתח וכו': רש"פ
(דפו"י דף רנ"א ע"ב *) דף רנ"ב ע"א)

גער חית קנה

ואמר, גער חית קנה עדת אבירים בעגלי עמים. גער חית, זו היא החיה שנתאחז בה עשו. קנה, היינו שלמדנו, שביום שלקח שלמה את בת פרעה, בא גבריאל ונעץ קנה בים, ועליו נבנתה עיר רומי. מהו קנה, זה הוא הזכר של אותה חיה רעה שנאחז בה עשו, שיש לו צד קטן באחדות הקדושה, וזה הוא הקנה שתקע גבריאל בים הגדול. ומשום זה היא שולטת על העולם ועל ממשלה זו כתוב, קנה וסוף קמלו. קנה הוא ממשלה וראש לכל המליכות. עוד. משום זה נקראת קנה, כי עתיד הקב"ה לשבר אותה, כמו קנה הזה.

פירוש. לילית וסמאל נקראים חית קנה. שהם זכר ונקבה דקליפה, ובהם נאחז עשו. וז"ש, גער חית, זו היא החיה שנתאחז בה עשו. קנה, היינו שלמדנו, שביום שלקח שלמה את בת פרעה, בא גבריאל ונעץ קנה בים, ועליו נבנתה עיר רומי. מהו קנה, זה הוא הזכר של אותה חיה רעה שנאחז בה עשו, שיש לו צד קטן באחדות הקדושה, וזה הוא הקנה שתקע גבריאל בים הגדול. ומשום זה היא שולטת על העולם ועל ממשלה זו כתוב, קנה וסוף קמלו. קנה הוא ממשלה וראש לכל המליכות. עוד. משום זה נקראת קנה, כי עתיד הקב"ה לשבר אותה, כמו קנה הזה.

עלמא, ועל שולטנו דא כתיב, ש) קנה וסוף קמלו. קנה, שולטנותא וראש לכל מלכוון. תו קנה, דזמין קב״ה לתברא ליה כקנה דא.

תשמא) ת״ח, במצרים איהי שלטא, ומנה נפקו כמה שלטנין לזנייהו, וכלא ברזא דחמץ, כיון דתבר לה קב״ה, אפיק חמץ ואעיל מצה. במה. בחוטא זעירא מכלא, תבר ח׳ ג חמץ, ואתעביד מצה. אינון אתוון. אלא דתבר ח׳ דהאי חיה, דאקרי חמץ. וע״ד אקרי חית קנה, דנוח לאתברא כקנה דא. במה אתבר. בחוטא זעירא כנימא, תבר ח׳ ואתעבר מאיתנה, והוה מצה. וע״ד כתיב, גער חית קנה, גער בה קב״ה, ד ואתבר ח׳ ה חמץ, ואתעביד ו ה׳.

תשמב) וזמין קב״ה. לתברא ליה להוא קנה, כגוונא דא, יתבר רגליה דק׳ מקנה, וישתאר הנה. ת) הנה יי׳ אלהים בחזק יבא וזרועו מושלה לו הנה שכרו

מסורת הזהר

ש) (ישעיה יט). ת) (ישעיה מ) שלח אות רצט צ״ק ת״ז בהשמטות ת״ב קלט.

חלופי גרסאות

ג מוסיף מן חמץ. ד ואתעבר ח׳ חמץ ואתאביד. ה מוסיף מן חמץ. ו מצה.

הסולם

מאמר — גער חית קנה

תשמא) **ת״ח במצרים איהי** וכו׳: בוא וראה, במצרים שולטת אותה חית קנה, וממנה יוצאים כמה ממשלות למיניהן, וכולם הם בסוד **חמץ**, כיון ששיבר אותה הקב״ה, הוציא חמץ והכניס מצה. במה שיבר. היינו בחוט דק וקטן מכל שיבר את **הח׳ דחמץ**, ונעשו אותיות מצה. והיינו ששיבר אות **ח׳** של חיה הזו הנקראת **חמץ**. וע״כ נקראת חית קנה, מפני שקל לשבור אותה כמו קנה זה. במה נשבר. היינו בחוט קטן כשערה שיבר את **הח׳** והעבירה מאיתנה ונעשית **מצה**. וע״כ כתוב, **גער חית קנה**, כי גער בה הקב״ה ונשברה **הח׳** של חמץ ונעשית **ח׳**.

תשמב) **וזמין קב״ה לתברא** וכו׳: ועתיד הקב״ה לשבור את קנה ההוא, כעין זה, דהיינו שישבור רגל הק׳ מן קנה, וישאר **הנה**. שז״ש, **הנה** ה׳ אלקים בחזק יבא וזרועו מושלה לו **הנה** שכרו אתו ופעולתו לפניו. מהו ופעולתו. היינו הפעולה שבק׳ ההיא, שישבור רגלה, והיא פעולה לפניו, כי הוא יעביר רגלו של הק׳ דקנה, ויהיה, **הנה**, ראשון לציון **הנה** הנם וגו׳.

פירוש. חית קנה ה״ס זכר ונקבה דקליפה הנאחזים בשמאל בלי ימין, וממשיכים החכמה דשמאל ממעלה למטה, ובזה נסתמים צנורות המלכות. כי הקנה שה״ס הזכר דקליפה נאחז במלכות, בסוד **נעץ קנה בימא רבא** כנ״ל. **חמץ** ה״ס **חיה**, דהיינו נוקבא דקליפה. וכדי לפתוח צנורות השפע שבמלכות צריכים לשבור הקנה והחיה דקליפה, המכסים אורות המלכות, דהיינו למעט הג״ר דשמאל, ולא תהיה לחית קנה יניקה מהם, ויהיו נפרדים מן המלכות, ואז נפתחים צנורות השפע שבמלכות. וזה נבחן ששיבר רגל **הח׳ דחמץ**, שהיא חית דקליפה כי שבירת נה״י דכלים גורמים העלם ג״ר דאורות, והחמץ חזר להיות מצה שמורה לבעלה, דהיינו ששפע החכמה לא יאיר בה, אלא בבחינת ו״ק דחכמה, דהיינו ממטה למעלה, שאז אין יניקה לחית קנה ושמורה לז״א בעלה. וכן נבחן שנשבר הרגל מן ק׳ דקנה, שהוא הזכר דקליפה הנעוץ במלכות. ומן **קנה** נעשה **הנה**. שהסו״ה **הנה שברו** אתו, כי אחר שנשברה רגל הק׳ מתגלה **שכר** הצדיקים.

וזה אמרו, **אלא דתבר ח׳ דהאי חית דאקרי חמץ**, דהיינו שמיעט הג״ר דשמאל, שבזה נשברה רגל **הח׳ דחמץ**. אמנם מיעוט הזה אפשר לעשות או ע״י גילוי מנעולא שהיא המלכות דמדת הדין, שהיא כח גדול הממעטה גם מו״ק דחכמה, דהיינו אפילו מהמשכת החכמה ממטה למעלה, ואפשר למעטה ע״י גילוי מפתחא, שאז מתמעטת החכמה רק מג״ר ונשארת בו״ק, כמ״ש לעיל (לך דף י״ג ד״ה ונתבאר ע״ש) וז״ש, **בחוטא זעירא מכלא תבר ח׳ חמץ**, דהיינו במפתחא שהיא מיעוט קטן, בה שבר **הח׳ דחמץ**, וע״כ **ואתעביד מצה אינון אתוון**, שאותיות **חמץ** נתהפכו **למצה**, כלומר, שנשאר בה ו״ק דחכמה הנקראת

(דפו״י דף רנ״ב ע״א)

אתו ופעולתו לפניו. מאי ופעולתו. דא ז פעל ח דההיא ק' דיתבר לה, ט ואיהי י פעולה לפניו, איהו יעבר כ רגליה, ויהא הנה א) ראשון לציון הנה הנם וגו'.

רעיא מהימנא

תשמג) *) רבי שמעון פתח ואמר, גער חית קנה עדת אבירים בעגלי עמים. גער חית קנה, דא ל קנה דאתאחד ביה עשו, דאיהי מ קרתא דרומי רבתא, דנעץ נ גבריאל קנה בימא ס רבא, ובנו עליה כרך גדול ע דרומי. קנה דחמץ. וכד ייתי פורקנא לישראל, יתבר ליה. **) ההי"ד גער חית קנה עדת. ומתעבר מיד חמץ מעלמא. מחמצת דיליה פ רומי. ויתגליא צ מצה בעלמא, דאיהי בי מקדשא דבית ראשון ובית שני.

תשמד) אמר ק ר"מ, דאינון לקבל בת עין ימין, ובת עין שמאל. ואינון ר לקבל ש רומי רבתי, רומי זעירא. לקבל תרין ענפין, דמכסיין על בת עינא ימינא ושמאלא. ואינון לקבל שאור וחמץ. ת ועד דאלין א יתבערון מעלמא ב בל יראה ובל ימצא חד מנייהו, בית ראשון ושני לא יתגליין בעלמא.

מסורת הזוהר

א) (ישעיה מא) מצורץ כא צ"ר.

חלופי גרסאות

ז סעולה דההוא חמץ. ח ל"ג דההיא. ט והההיא. י סעלה. כ רגלה. ל קינא. מ ל"ג קרתא דרומי; רומי רבתי דל"ג קרתא; קרתא רבתי. נ קינא ול"ג גבריאל; מיכאל. ס ל"ג רבא. ע ל"ג דרומי. פ ל"ג רומי; מוסיף רומי המרשעת; וכו'. צ ל"ג מצה. ק בוצינא קדישא. ר מוסיף לקבל (ליה) משנה; לחם משנה. ש בבל רבתי בבל זעירא. ת ועוד. א יתעברון. ב בבל.

הסולם

מאמר

הנקראת מצה. כיון שלא היה מיעוטו קשה מבחינת מנעולא. ויחד עם שבירת רגל של הח' דחמץ שהיא נקבה דקליפה, נשברה ג"כ הרגל דק' דקנה, שהוא הזכר דקליפה. וז"ש, כגוונא דא יתבר רגליה דק' מקנה וישתאר חנה, דהיינו שיפרד הקנה ממלכות והמלכות תשאר שמורה לבדה, כי המלכות נקראת חנה. וז"ש חנה ה' אלקים בחזק יבא וגו' חנה שכרו אתו ופעולתו לפניו. כי אחר שנשבר הקנה, ונפרד ממלכות אז נפתחו צנורות השפע שבמלכות ומתגלה שכר הצדיקים. שז"ס הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו. ושואל מאי ופעולתו, ומשיב, דא פעל דההיא ק' דיתבר לה, כי שבירת רגלה של הק' ה"ס ופעולתו לפניו. כי השכר ופעולת המיעוט דג"ר באים יחד. ואיהי פעולה לפניו, כלומר כי הג"ר נקרא פנים, ופעולת המיעוט הנעשה בג"ר נבחן לפעולה בפניו, וע"כ אומר הכתוב ופעולתו לפניו. ואז יקוים ראשון לציון וגו'.

תשמג) רבי שמעון פתח וכו': רש"פ זאמר, גער חית קנה עדת אבירים בעגלי

(דפו"י דף רנ"ב ע"א *) דף רנ"א ע"ב **) דף רנ"ב ע"א

ואסותא

גער חית קנה

עמים. גער חית קנה, זהו קנה שנאחז בה עשו, שהוא עיר רומי הגדולה, שנעץ גבריאל קנה בים הגדול, שהוא סוד, שהקנה נאחז במלכות הנקראת ים הגדול, ובנו עליה עיר גדולה רומי. שה"ס ממשלת עשו. והוא קנה הנקרא חמץ. וכשתבא הגאולה לישראל ישבר אותו הקנה. ז"ש גער חית קנה עדת. והחמץ שנמשך מקנה נעבר מיד מן העולם, עם המחמצת שלו דהיינו הנוקבא שלו, שהיא עיר רומי. ויתגלה המצה בעולם, שהיא בית המקדש, דבית ראשון ובית שני, שהם בינה ומלכות.

תשמד) אמר ר"מ דאינון וכו': אמר רעיא מהימנא, שהם, בית ראשון ובית שני, כנגד בת עין ימין ובת עין שמאל, והם כנגד רומי הגדולה ורומי הקטנה, כנגד ב' ענפים המכסים על בת עין, שבעין ימין ובעין שמאל, והם כנגד שאור וחמץ. וכל עוד שאלו לא יעברו מן העולם, בל יראה ובל ימצא אחד מהם, הבית ראשון והבית שני לא יוכלו להתגלות בעולם.

תשמה) ואסוותא דענגא עינא, דאחשיך לבת עינא ימין ושמאל, מה יהא אסוותא דלהון. נ מרה דעגלא. והיינו ב) שם ירעה עגל ושם ירבץ. שם ירעה עגל, דא משיח בן יוסף, דאתמר ד ביה ג) בכור שורו הדר לו. ושם ירבץ, דא משיח בן דוד. חד אעבר ה רומי רבתי. וחד אעבר ו רומי זעירתא. דמיכאל וגבריא"ל לקבלייהו אינון.

תשמו) ובגין דא ז ח', דאיהו ח חוטא זעירא, תבר ט לה, וייעול ה' באתרהא. דבקדמיתא קנה וסוף קמלו. קנה שלטנותא י דרומי, וסוף לכל מלכין, דעתיד קב"ה לתברא ליה. גער חית קנה, גער חיה בישא, ח' מן חמץ, ואתבר רגליה מן מחמצת, דאתמר כ בה ד) רגליה יורדות מות. ועוד גער חית קנה, יתבר רגל קוף מן קנה, וישתאר הנה. מיד הנה יי' אלהים בחזק יבא, ראשון לציון הנה הנם ולירושלם מבשר אתן. הנה: ס' בתר אלף ומאתן.

תשמז) ואמר בוצינא קדישא, ה) כל הנפש לבית יעקב ששים ושש. ששים, לאתערותא דמשיח ראשון. ושש, לאתערותא דמשיח שני. אשתארו ר' שנים לע"ב, לקיים בהו, ו) שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך ואספת את תבואתה, דאתמר ז) קדש ישראל ליי' ראשית תבואתה.

מסורת הזהר

ב) (שם כז). ג) (דברים לג) ויקרא עב צ"י. ד) (משלי ה) לעיל אות תשלא צ"ו. ה) (בראשית מו) וירא קמג צ"ב. ו) (ויקרא כה). ז) (ירמיה ב) משפטים מג צ"ט.

חלופי גרסאות

ג מדה. ד ל"ג ביה. ה ל"ג רומי. ו ל"ג רומי. ז ל"ג ח'. ח תוטרא. ט ליה; מוסיף לה ד'. י ל"ג דרומי. כ ביה.

הסולם

מאמר

תשמה) **ואסוותא דענגא עינא** וכו': והרפואה לעיני העין המחשיכים לבת עין של ימין ושמאל, מה יהיה הרפואה שלהם. היא **מרה** של עגל. והיינו, **שם ירעה עגל** ושם **ירבץ. שם ירעה עגל**, זהו משיח בן יוסף, **שנאמר בו**, בכור שורו הדר לו, שה"ס פני שור מהשמאל. ושם ירבץ, זהו משיח בן דוד. **אחד** מעביר רומי הגדולה שהוא משיח בן דוד. **ואחד** מעביר רומי הקטנה שהוא משיח בן יוסף. ומיכאל וגבריאל הם כנגדם. מיכאל כנגד משיח בן דוד וגבריאל כנגד משיח בן יוסף.

פירוש רומי הגדולה ורומי הקטנה הן **ב'** קליפות כנגד בינה ומלכות דקדושה, והן **ב'** עננים, ימין ושמאל, שהם זכר ונקבה, המחשיכים על אור החכמה הנמשך מבת עין. והם סוד חית קנה המובא לעיל בזהר (אות תשמ"א) שהם ממשיכים החכמה ממעלה למטה, וע"כ מכסים האורות של המלכות, והרפואה לזה היא למעט הג"ר דשמאל, כמ"ש שם. וז"ש, **מה יהא אסוותא דלהון מרה דעגלא כי המרה** ה"ס דינין דנוקבא הממעטים הג"ר דשמאל, (כנ"ל אות תי"ג ע"ש).

(דפו"י דף רנ"ב ע"א)

גער חית קנה

תשמו) **ובגין דא ח'** וכו': ומשום זה **ח'**, שהיא חוט דק משבר אותה ומביא **ח'** במקומה, ומתהפך החמץ להיות מצה (כנ"ל אות תשמ"א) שבתחילה קנה וסוף קמלו. **קנה** הוא ממשלת רומי, שהוא **סוף** לכל המלכים, שעתיד הקב"ה לשבור אותו. **גער חית קנה**, היינו גער חיה רעה, שהיא **ח'** של חמץ, ונשברה רגלה מן **ה ח'** דמחמצת, שנאמר בה **ורגליה יורדת מות. ועוד. גער חית קנה**, שישבר **רגל הק'** מן קנה וישאר **הנה. מיד. הנה ה' אלקים בחזק יבא**, וגו', **ראשון לציון הנה הנם ולירושלים מבשר אתן. הנה** בגימטריא **ששים**, דהיינו ששים **אחר אלף ומאתים**, יתקיימו הכתובים הנ"ל. כמ"ש לפנינו. (ביאור הדברים לעיל אות תשמ"ב ולהלן אות תשמ"ט).

מאמר ארבע גאולות

תשמז) **ואמר בוצינא קדישא** וכו': ואמר המאור הקדוש. **כל הנפש לבית יעקב ששים ושש. ששים הוא להתעוררות של משיח ראשון**

תשמח) **אם כן,** ב **מה כתיב לעיל** ח **רנו ליעקב שמחה. אלא ארבע** ם **גאולות עתידין למהוי, לקבל ארבע כוסות דפסח. בגין דישראל מפוזרין בארבע פנות עלמא, ואינון דיהון רחוקין** נ **מאומין, אקדימו לרנו.** ס **ותניינין, לשתין. ותליתאין, לשתין ושית. ורביעאין לע"ב.**

תשמט) **ופורקנין אלין, יהון בארבע חיון, בשם ידוד דרכיב עלייהו. הה"ד** ט **כי תרכב על סוסך מרכבותיך ישועה.** ע **דלקבלייהו, יתער לתתא ארבע דגלין, ותריסר שבטין. ברזא דידוד מלך, ידוד מלך,** י **ידוד ימלוך לעולם ועד. תריסר** פ **אתוון אינון, לקבל תריסר שבטין, וי"ב אנפין דתלת אבהן, דאתמר עלייהו האבות הן הן המרכבה. ואינון עשר שבטין, אלף שנין. תרין שבטין, מאתן שנין. ומי"ב אתוון, תליין ע"ב שמהן, דאינון ע"ב שנין, בתר אלף ומאתן.**

תשנ) **ואינון כ"ד, לכל חיה מתלת חיון. כ"ד רזא דיליה,** כ **וקרא זה**

מסורת הזהר

ח) (ירמיה לא) לעיל אות קצא צ"ב ואות שלט צ"ר ת"ז בהקדמה ז: תי"ג כח: ט) (חבקוק ג) צו כה צ"נ. י) (שמות טו) שלח אות ריא צ"ע. כ) (ישעיה ו) בא סא צ"ת.

חלופי גרסאות

ב **הא.** ג **גליות.** נ **ל"ג מאומין.** ס **ותניינן.** ע **לקבלייהו.** פ **אנפין.**

הסולם

מאמר — ארבע גאולות

ראשון, ושש הוא להתעוררות משיח שני נשארו שש שנים למספר ע"ב, שאז תהיה הגאולה, דהיינו אלף שנה, שהוא כל אלף החמישי, שכולו חרב, ורע"ב שנה לאלף הששי. (כנ"ל אות תש"א) **לקיים בהם ששׁ שנים תזרע שדך, וששׁ שנים תזמור כרמך,** דהיינו ב' פעמים שש אחר אלף ושששים, ואז **ואספת את תבואתה,** שיהיה קבוץ גלויות, כי ישראל נקראים תבואה, **שנאמר, קדש ישראל לה' ראשית תבואתה.**

תשמח) **אם כן מה כתיב** וכו': שואל, **אם כן,** שהגאולה תהיה לאלף רע"ב שנה, **מה כתוב למעלה, רנו ליעקב שמחה,** שמשמע שבשנת אלף רנ"ו תהיה הגאולה. ומשיב, **אלא ארבע גאולות עתידים להיות כנגד ארבע כוסות של פסח,** שה"ס חו"ב תו"מ, **משום שישראל מפוזרים בארבע רוחות העולם,** שה"ס חו"ב תו"מ, **ואלו שיהיו מאומות הרחוקות, מקדימים** להגאל לאלף רנ"ו. **והשניים** לאלף ומאתים **וששים, והשלישיים** לאלף **ומאתים וששים ושש. והרביעיים** לאלף **ומאתים** וע"ב.

תשמט) **ופורקנין אלין יהון** וכו': **זגאולות אלו תהיינה, בד' חיות** המרכבה, אריה שור נשר אדם, **בשם הוי"ה הרוכב עליהן. ז"ש, כי תרכב על סוסיך מרכבותיך ישועה. שכנגדם**

(דפו"י דף רנ"ב ע"א)

ארבע גאולות

יתעורר למטה ד' דגלים וי"ב שבטים בסוד ג' הויות, **הויה מלך, הויה מלך, הויה ימלוך לעולם ועד, שבהם** י"ב **אותיות, כנגד** י"ב **שבטים, וי"ב פנים שבג' אבות,** דהיינו ג' קוין חג"ת, **שנאמר עליהם האבות הן הן המרכבה.** כי ד' חיות הן במרכבה, פני אריה, ושור ונשר ואדם. ובכל אחד ג' קוין חג"ת, הם י"ב פנים. **ואלו עשרת השבטים,** רומזים **לאלף שנים. וב' שבטים** רומזים **למאתים שנה. ומי"ב אותיות** שבג' הויות, **תלוים ע"ב שמות.** כי אלו י"ב אותיות יש בכל ספירה מחג"ת נה"י דז"א, ונמצא שהם שש פעמים י"ב, שהם ע"ב. **שהם ע"ב שנים אחר אלף ומאתים** ומכאן הרמז, שאחר אלף ומאתים וע"ב שנה תהיה הגאולה כנ"ל. ודע שכל הקצין המובאים בזוהר, רומזים, שאז עת רצון לקבל תשובתם של ישראל. ואם ישובו יגאלו.

תשנ) **ואינון כ"ד לכל** וכו': **והם,** הע"ב שמות, **כ"ד לכל חיה מג' חיות,** חג"ת, כלומר אם תחלק הע"ב בשש ספירות חג"ת נה"י יש י"ב בכל ספירה כנ"ל, ואם תחלק השם ע"ב רק בג' ספירות חג"ת, הרי יש כ"ד בכל ספירה, שג' פעמים כ"ד הם ע"ב. **כ"ד, הסוד שלו הוא, וקרא זה אל זה ואמר,** שהם ג' כתות מלאכים שלכל אחת **כ"ד צורות,** שכתה אחת אומרת קדוש וכתה שניה אומרת

אל זה ואמר. ואינון תלת כתות, מן כ״ד צורות. כת אחת אומרת קדוש, וכת תניינא אומרת צ קדוש, וכת תליתאה אומרת קדוש. מיד אתער שמאלא במ״ב אתוון, דעבד דינא בעמלק.

תשנא) ל) כי יקרא קן צפור לפניך בדרך ק מארי מקרא. בכל עץ, מארי משנה. דאינון כאפרוחים, דמקננין בענפי אילנא. אית דאמרי, בכל עץ, ר אלין ישראל. *) דאתמר בהו, מ) כי כימי העץ ימי עמי. או על הארץ, אלין מארי ש תורה, דאתמר בהו, על הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל. אפרוחים: אלין פרחי כהונה. או ביצים: אלין דזן לון קב״ה מקרני ראמים ועד ביצי כנים. והאם רובצת על האפרוחים, בזמנא דהוו קרבין קרבנין. מה כתיב לא תקח האם על הבנים.

תשנב) חרב בי מקדשא, ובטלו קרבנין, מה כתיב, שלח תשלח את האם. ת וגלו הבנים, והיינו ואת הבנים תקח לך, מסטרא א דא׳ דאת ו׳, ב דאיהו עולם ארוך דאתמר ביה נ) למען ייטב לך והארכת ימים, לעולם שכלו ארוך.

תשנג) ובאתר דקרבנין, תקינו צלותין, ומצפצפין בקלין דשירין. בקול דק״ש, לגבי עמודא דאמצעיתא דאיהו לעילא. דהא אימא וברתא בגלותא, ומיד דנחית, קשרין ג לה בברתא, דאיהי יד כהה, למהוי קשיר ו׳ עם ה׳, בשית ספיראן. מיד מלחשין לגבי חכמה, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

מסורת הזהר

ל) (דברים כב) ויצא צו צ״ט ז״ח מז ט״ג שמ״ו ט״ד ש״א שי״ג עז ט״א שמ״ו שמ״ט ט״ב ש״א. מ) (ישעיה סה) ויחי עז צ״ב. נ) (דברים כב) ויצא צו צ״י.

חלופי גרסאות

צ ל״ג מן קדוש עד קדוש. ק במארי. ר ל״ג אלין. ש משנה. ת ל״ג וגלו הבנים והיינו; מוסיף ואת הבנים תקח לך וגלו. א ל״ג דא׳; דא. ב דהיינו. ג ליה.

הסולם

מאמר קן הצפור

תשנא) **כי יקרא קן** וגו׳: כי יקרא קן צפור לפניך **בדרך**. היינו בעלי מקרא. **בכל עץ**, היינו בעלי משנה, שהם כאפרוחים המקננים בענפי האילן. ויש אומרים **בכל עץ**, אלו הם ישראל, שנאמר בהם כימי העץ ימי עמי. **או על הארץ**, הם בעלי תורה, שנאמר בהם על הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל (אבות פ״ו) **אפרוחים**, אלו הם פרחי כהונה. **או ביצים**, אלו הם שמזין הקב״ה מקרני ראמים עד ביצי כנים, כלומר שכולל הכל מקטן ועד גדול. **והאם רובצת על האפרוחים**, היינו בזמן שהיו מקריבים קרבנות, אז מה כתוב, לא תקח האם על הבנים. כלומר, שלא תפריד חיבור האם שהיא השכינה, עם הבנים, שהם ישראל.

(דפו״י דף רנ״ב ע״א *) דף רנ״ב ע״ב)

תשנב) **חרב בי מקדשא** וכו׳: **חרב** בית המקדש, ונתבטלו הקרבנות, **מה כתוב, שלח תשלח את האם**, שהיא השכינה, **וגלו הבנים**, והיינו **ואת הבנים תקח לך**. כי בעלי קבלה נקראים **בנים**, שהם מצד **הא׳** שבמילוי **אות ואו** דשם הוי״ה, **שהוא עולם ארוך**, כי א׳ זו דמילוי ואו, נמשכת מבינה, שה״ס עולם הבא, שהוא עולם שכולו ארוך. **שנאמר בו, למען ייטב לך והארכת ימים, לעולם שכולו ארוך.**

תשנג) **ובאתר דקרבנין תקינו** וכו׳: ובגלות, **התקינו תפלה במקום הקרבנות, וישראל מצפצפים בקול השירים, בקול קריאת שמע**

תשנד) אח"ד כבו"ד, ד גי' מ"ה מן חכמה. דנחית ה ליה לגבי אמה, ומיד דנחית, קשרין ו ליה ז עמא בקשורא דתפילין דרישא. ובג"ד בארבע פרשיין דתפילין, קדש לי, חכמה. והיה ח כי יביאך, בינה. שמע ישראל תפארת, כליל ו' ספירן, בשית תיבין. והיה אם שמוע, מלכות, ט יד כהה. צלותא כתר כ' על רישיה, אין קדוש כידוד, דסנדלפון קושר כל צלותין, ועביד לון כתר.

תשנה) בההוא זמנא צריך לסדרא י פתורא לסעודתא דמלכא, ומשכנא ומנרתא וארונא ומדבחא, וכל מיני שמושא דביתא דמלכא. ולאו בתר פתורא אזלינן דלאו עובדא דקב"ה, כ דלא אזלינן אלא בתר פתורא דאיהו עובדי ידוי דקב"ה, דאיהו שכינתיה. משכן דיליה, פתורא דיליה, מנרתא דיליה, ארונא דיליה, מדבחא דיליה, איהי כלילא מכל מאני שמושא למלכא עלאה.

תשנו) ל אינהו אינון דמתקני חמרא מ ונהמא דמלכא עלאה, דאתמר בהו את קרבני לחמי לאשי, דלית לקרבא ליה לגביה אלא אלין דאתקריאו

חלופי גרסאות

ד ל"ג גי'. ה לה. ו לה. ז עמה. ח ל"ג כי יביאך. ט ויד. י מנורה. כ ל"ג דלא אזלינן. ל אנה; אנהו. מ ונהורא.

הסולם

מאמר

שמע, העולה אל עמוד האמצעי שהוא למעלה, דהיינו ז"א, כי האם והבת, שהם בינה ומלכות, הן בגלות, כי משום שהמלכות כלולה בבינה, נמצא בשיעור הזה גם הבינה בגלות, ומיד שיורד, ז"א, מקשרים אותו עם הבת, שהיא המלכות, שנקראת יד כהה, כדי לקשר הו' שהיא ז"א, עם ה', שהיא המלכות, בשש ספירות. כי בק"ש הוא המשכת ו"ק דגדלות לז"א ומלכות. מיד מלחשים אל החכמה, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. שה"ס יחוד המלכות, שנמשך לה אז שפע מן החכמה.

מאמר ד' פרשיות דתפלין וקריאת שמע

תשנד) אחד כבוד גי' וכו': אחד, שבשמע ישראל, וכבוד, שבבשכמל"ו, בגי' מ"ה מן חכמה. כי מוריד החכמה אל אמא, ומיד שיורדת החכמה לאמא, קושרים אותה העם בקשר תפלין של ראש. כי קשר תפלין של ראש ה"ס לאה, שה"ס יבשה, (כנ"ל בהקדסה"ז אות ר"ה ר"ו) שהיא המקבלת החכמה היורדת, בסו"ה וראית את אחורי. הסובב על קשר של תפלין דראש. ומשום זה, הארבע פרשיות של התפלין הן, קדש לי, היא חכמה. והיה כי יביאך, היא בינה. שמע ישראל, היא תפארת, שכולל שש ספירות בשש מלות של שמע ישראל. והיה אם שמוע,

(דפו"י דף רנ"ב ע"ב)

ד' פרשיות דתפלין וקריאת שמע

היא מלכות, הנקראת יד כהה. התפלה, היא כתר, דהיינו כתר על ראשו של ז"א, בסוד, אין קדוש כהויה, שהכ' רומזת על כתר (כנ"ל אות תקע"ב) כי סנדלפון קושר כל התפלות ועושה אותן כתר.

תשנה) בההוא זמנא צריך וכו': בזמן ההוא צריכים לערוך השלחן לסעודת המלך, ולסדר משכן ומנורה וארון ומזבח וכל מיני שימוש של בית המלך. ואין כונתינו לסתם שלחן שאינו מעשיו של הקב"ה, כי אין כונתינו אלא אחר שלחן שהוא מעשיו של הקב"ה, שהוא השכינה שלו. והשכינה היא משכן שלו, של ז"א, שלחן שלו, מנורה שלו, ארון שלו, מזבח שלו, כי היא, השכינה, כלולה מכל כלי תשמישו של מלך העליון. שהוא ז"א.

מאמר לחם הפנים דאינון י"ב פנים

תשנו) אינהו אינון דמתקני וכו': אלו שנקראים בנים, המכוונים כנ"ל, הם המתקנים יין ולחם של מלך העליון, ז"א, שנאמר בהם, את קרבני לחמי לאשי. כי אין להקריב אליו, אלא אלו הנקראים אשי ה' (שנתבאר לעיל אות תל"ט ע"ש) ומשום זה כתוב, את קרבני לחמי לאשי שעליו נאמר, לכו לחמו בלחמי. ונקראים לחם הפנים, שהם י"ב פנים, המרומזים

בג'

אשי יי׳. ובג״ד את קרבני לחמי לאשי. דעליה אתמר, ס) לכו לחמו בלחמי. ואתקרי לחם הפנים, דאינון י״ב אנפין, ע) יברכך יהוה, יאר יהוה, ישא יהוה, תריסר אנפין דתלת חיון.

תשנז) מאי לחם דאלין פנים. דא נהמא דאדם, דאיהו יו״ד ה״א ואי״ו ה״א. ואית ליה נהמא בארבע אנפין, דאינון ארבע אתוון ידוד. האי נהמא דפתורא דמלכא, איהו סלת נקיה.

תשנח) כבשן דיליה, דאופה ביה נ נהמא, שכינתא. תמן אתבשל ואשתלים. ס ובג״ד, אין בוצעין אלא מאתר דגמר בשולא. כגוונא דשלימו דפרי, איהו גמר בישולו. והאי איהו אדני, גמר ושלימו דידוד, דאיהו לחם הפנים. אדני, כבשן דיליה. דאיהי כבושה תחות בעלה. ובגינה אתמר, פ) והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו יי׳ באש ויעל עשנו כעשן הכבשן. ולא ככבשן דאש דהדיוט, אלא ככבשן, ע דביה כבש פ רחמיו לעמיה, צ כד מצלין ובעון בעותין, כן יכבשו רחמיך את כעסך. ק וביה כבשי דרחמנא למה לך.

מסורת הזהר

ס) (משלי ט) ויצא קמח צ״ה. ע) (במדבר ו) ויחי רנו צ״כ. פ) (שמות יט) ב״א רנו צ״א.

חלופי גרסאות

נ מוסיף נהמא דיליה. ס ל״ג ובג״ד. ע ל״ג דביה. פ רחמנו. צ ביה. ק ל״ג וביה.

הסולם

מאמר לחם הפנים דאינון י״ב פנים

בג׳ הויות, של יברכך הויה, יאר הויה, ישא הויה, שבהם י״ב אותיות כנגד י״ב פנים של ג׳ חיות, פירוש. כי ד׳ חיות הן, פני אריה, פני שור, פני אדם, וכשנכללות זו מזו, אין בכל חיה מד׳ החיות, אלא ג׳ חיות אריה שור נשר, שהם י״ב פנים, אבל פני אדם חסר מכל אחת מד׳ החיות, ואפילו בפני אדם עצמו, אין שם אלא אריה שור נשר, ופני אדם, שהוא בחינת עצמו אין שם. והטעם היא כי פני אדם ממש, שהם מלכות מבחינתה עצמה, שה״ס מנעולא, הסרה בהן, ואין בהן אלא מלכות דמפתחא, הממותקת בבינה, שהיא בחינת עטרת יסוד דז״א, ולא מלכות ממש (כנ״ל בהקסה״ז דף מ״ה ד״ה ההיא, ובדף ס״ז ד״ה גו) וע״כ היא בכלל נשר, שהוא ז״א, ופני אדם ממש, שהוא מלכות מבחינת עצמותה חסרה שמה. (עי׳ לעיל ב״ב דף קנ״ח ד״ה בארבעין)

תשנז) מאי לחם דאלין וכו׳: מהו הלחם של אלו י״ב פנים. זהו לחם של א״ם, שה״ס הויה במילוי אלפין כזה, יוד הא ואו הא, שהיא בגימטריא מ״ה, כחשבון אדם. והם י״ב בסוד ג׳ הויות, שפירושן ג׳ קוין שבכל קו הויה אחת, שהם י״ב אותיות כנ״ל. ויש

לו לחם שהם בארבעה פנים, שהם ארבע אותיות הויה, הכוללות י״ב פנים, כנ״ל. לחם הזה של שלחן המלך הוא סלת נקיה. שאין שם משהו ממוץ ותבן שה״ס דינים. פירוש. הלחם הוא י״ב פנים דז״א. והוא נערך על השלחן, שהוא המלכות, הנקראת שלחן המלך.

תשנח) כבשן דיליה דאופה וכו׳: הכבשן שלו שאופה שם הלחם, הוא השכינה ששם מתבשל ונגמר הלחם. ומשום זה, אין מתחילים לחתוך הלחם אלא ממקום שנגמר בישולו, דהיינו בדומה לשלמות הפרי שהוא בגמר בישולו, וזה הוא אדני, שהיא המלכות, שהיא גמר ושלמות של הויה, שהוא ז״א, שהוא לחם הפנים, דהיינו י״ב פנים הנ״ל, שהם בז״א. אדני, הוא הכבשן שלו, דז״א, המשלמת אותו. ונקראת כבשן, משום שהיא כבושה תחת בעלה. ובשבילה נאמר, והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה׳ באש ויעל עשנו כעשן הכבשן. ואין פירושו ככבשן האש של הדיוט, אלא ככבשן האש פירושו, שבו כובש רחמיו לעמו, כשמתפללים ומבקשים בקשות. כמו שאומרים כן יכבשו רחמיך את כעסך (ברכות ז׳) ובו אמרו, כבשי דרחמנא למה לך. שסודות הקב״ה, נקראים כבשי דרחמנא.

תשנט) ובנהמא ר דאורייתא, אית סלת דיהב ליה מלכא, לאינון דאתמר עלייהו, כל ישראל בני מלכים. מיכלא דצדיקייא. ואית נהמא דאורייתא, דאיהו פסולת, לאינון עבדין ושפחות, דבי מלכא. ובג"ד במטרוניתא אתמר צ) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה, דאינון מארי מתניתין. ובג"ד אתמר במיכלא דמלכא, ועשירית האיפה סולת ש ודאי, ת ודא יו"ד מן אדני, איהי עשירית. א ודא סלת ב דמיכלא דמלכא ג אשתכחת.

תשס) קום בוצינא קדישא, אנת ורבי אלעזר ברך, ד ורבי אבא, ורבי יהודה, ורבי יוסי, ורבי חייא, ורבי יודאי, ה לתקנא דורונא למלכא, ולקרבא כל אברין, דאינון ישראל, ו קרבנין לקב"ה ההוא דאתקרי נשמה, לגבי אברים שכינתא קדישתא, אש של גבוה. ז דאחיד בעצים, דאתקריאו עצי העולה, דאינון עץ החיים ועץ הדעת טוב ורע. עצי הקדש אתקריאו, אינון מארי תורה, דאתאחידת בהון אורייתא, דאתמר בה ק) הלא כה דברי כאש נאם יי'.

תשסא) ואתמר ח בה, עולה ליי', קרבן ליי', אשה ליי', ואתמר את קרבני לחמי לאשי. והא כתיב דלית לקרבא קרבן אלא ליי', מאי ניהו, את קרבני לחמי לאשי. אלא ט ארחא, דמאן דקריב דורונא, למקרב ליה למלכא, ולבתר איהו

מסורת הזהר

צ) משלי לא) ויחי רסח צ"ה. ק) (ירמיה כג) יתרו פט צ"ד.

ה מוסיף ור' אבא; ור' אלעזר. ו קרבין. ז דאחידן. ח ל"ג בה; בשכינתא. ט אורח למאן.

חלופי גרסאות

ד אית סלת דאורייתא. ש ל"ג ודאי. ת י"י ול"ג ודא י'. א ודאי. ב דהיכלא. ג ואשתבחת. ד ל"ג ור' אבא.

הסולם

מאמר לחם הפנים דאינון י"ב פנים

תשנט) **ובנהמא דאורייתא אית וכו':** זבלחמה של תורה יש סלת נקיה, שנותן אותו המלך לאלו שנאמר עליהם כל ישראל בני מלכים, דהיינו לאותם שנקראים בנים, שהוא מאכל צדיקים. ויש לחמה של תורה שהוא פסולת, שנותנים לעבדים ושפחות של בית המלך, המשמשים לסוסים ופרשים של בית המלך, (כלהלן אות תשס"ב) ומשום זה נאמר בהמלכה, ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה. שהם בעלי משנה. ומשום זה נאמר במאכל המלך, **ועשירית האיפה סלת,** סולת ודאי ועשירית האיפה היינו **י' מן אדני,** שהיא עשירית ודאי, וזו הסולת, נמצאת המאכל של המלך. כנ"ל.

תשס) **קום בוצינא קדישא וכו':** אמר רע"מ, קום מאור הקדוש, אתה ור' אלעזר בנך, ור' אבא, ור' יהודה, ור' יוסי, ור' חייא, ור' יודאי. לתקן מתנה אל המלך, הקב"ה, ולהקריב כל האברים, שהם ישראל, שיהיו קרבנות אל הקב"ה. והיינו אותן הנקראות נשמות

(דפו"י דף רנ"ב ע"ב)

ישראל, הן נקרבות אל האברים של שכינה הקדושה, דהיינו לספירות המלכות, שהיא נקראת, אש של גבוה. ואש הזו נאחזת בעצים הנקראים **עצי העולה,** שהם עץ החיים, שהוא ז"א, ועץ הדעת טוב ורע, שהוא המלכות. **עצי הקדש** נקראים, בעלי התורה, שהתורה נאחזת בהם, שנאמר בה הלא כה דברי כאש נאם ה'.

מאמר את קרבני לחמי לאשי

תשסא) **ואתמר בה עולה וכו':** ונאמר בה בהמלכות, עולה לה'. קרבן לה', אשה לה'. ונאמר, את קרבני לחמי לאשי, והרי כבר כתוב, שאין להקריב קרבן אלא לה', ומה היא, את קרבני לאשי. ומשיב. הדרך הוא, שמי שמקריב מתנה, מקריבה אל המלך, ואח"כ, המלך מחלק למי שרוצה. אף ישראל מקריבים התורה שהיא המלכות, אל הקב"ה, שהיא לחמו, והיא ייינו והיא בשר שלו. ונאמר בה בהתורה, שהיא מלכות, **עצם מעצמי ובשר מבשרי.** והיא בשר

פליג ליה, למאן דבעי. אוף הכי ישראל, מקריבין אורייתא לקב"ה, *) דאיהו לחמו, ואיהו יינו, ואיהו בשר דיליה, ואתמר בה, ר) עצם מעצמי ובשר מבשרי. בשר קדש, דאוקמוה עלה מארי מתיבתאן, בבשר היורד מן השמים עסקינן.

תשסב) קב"ה מאי עביד מההוא דורונא. כ למלכא דאכיל על פתורא. דקרבין על פתוריה מכל מין ומין, סלת, ובינוני, ופסולת. ואיהו פליג מפתוריה, לכל מארי סעודתא, לכל חד כדקא יאות, על ידי ממנן דיליה. ומההוא נהמא, דאיהו סלת, דמלכא אכיל, איהו מני למיהב לאינון דרחימין גביה. ה"ד, את קרבני לחמי לאשי ריח נחוחי. דהיינו ש) אשי יי' ונחלתו ל יאכלון האי מ איהו מסטרא דאילנא דחיי. אבל מסטרא דעץ הדעת טוב ורע, מני למיהב בינוני, למלאכים. ופסולת לשדין ומזיקין, דאינון משמשין לסוסוון ולפרשיין דמלכא.

תשסג) ואוף הכי נ דפרשין דמלכא, הוו מארי משנה, דאינון כמלאכים. ס משמשין לון שדים ע יהודאי, דאינון רשימין פ באות שדי, ואית שדין ומזיקין מסטרא דמסאבו, דאתקריאו שדים עכו"ם. ת) וזה לעומת זה עשה האלהים.

תשסד) ובגין דא אמרו מארי מתניתין, דאינון ג' מינין מינייהו, חד מין דלהון כמלאכי השרת. צ ומין תניינא, כבני אדם. ומין תליתאי, כבעירן. ואית

מסורת הזהר

ד) (בראשית ב) ב"א רח צ"ב. ש) (דברים יח) לעיל אות תכ"ט צ"ד. ת) (קהלת ז) שמות פה צ"ל.

חלופי גרסאות

* ל"ג ואיהו בשר דיליה. כ מוסיף מתל למלכא. ל מוסיף יאכלון ודא הוא ההוא דאתמר ביה (משלי ט) לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי. מ ל"ג איהו. נ ל"ג דפרשין דמלכא הוי. ס דמשמשין. ע דאינון יהודאי; ל"ג דאינון. פ באת י'. צ וחד ול"ג ומין תניינא.

הסולם

מאמר סולת קמח בינוני ופסולת

קדש, שבעלי הישיבה העמידו עליה, בבשר היורד משמים אנו מדברים. פירוש. שע"י הקרבן שישראל מקריבים, נקרבים הנשמות אל המלכות, בסוד מ"ן, והמלכות מתקרבת אל המלך, דהיינו שנעשה היחוד של ז"א ומלכות, ומהארת הזווג מחלק המלך לכל העולמות.

מאמר סולת קמח בינוני ופסולת

תשסב) **קב"ה מאי עביד וכו':** מה עושה הקב"ה ממתנה הזו, דהיינו מהארת הזווג שנעשה ע"י הקרבן. כנ"ל. הוא דומה למלך האוכל על שלחנו. שמקריבים על שלחנו מכל מין ומין: סלת, קמח בינוני, ופסולת. והוא מחלק משלחנו לכל היושבים בסעודה, ע"י הממונים שלו, לכל אחד כראוי לו. ולחם ההוא שהוא סלת, שהמלך אוכל, הוא מצוה לתת לאוהביו שהם אצלו. ש"ש, את קרבני לחמי לאשי ריח נחוח, דהיינו

(דפו"י דף רנ"ב ע"ב *) דף רנ"ג ע"א)

אשי ה' ונחלתו יאכלון. ומאכל זה הוא מצד עץ החיים. וע"כ הוא סלת נקיה בלי פסולת כלל. אבל מצד עץ הדעת טוב ורע, שיש בו פסולת, צוה לתת הבינוני אל המלאכים. והפסולת, נותן לשדים ומזיקים, שהם משמשים לסוסים ולפרשים של המלך.

תשסג) **ואוף הכי דפרשין וכו':** ואף כך, ניתן קמח בינוני הנ"ל, לפרשי המלך הם בעלי משנה, שהם כמלאכים. והמשמשים שלהם, הם שדים יהודים, שהם רשומים באות שדי דהיינו באותיות ש"ד מן שדי. ויש שדים ומזיקים מצד הטומאה, הנקראים שדים עכו"ם. כי זה לעומת זה עשה האלקים.

תשסד) **ובגין דא אמרו וכו':** ומשום זה אמרו בעלי המשנה, שאלו ג' מינים שמהם שמן השדים דיהודים מין אחד שלהם, הם כמלאכי השרת. ומין שני הוא כבני אדם. ומין שלישי הוא כבהמות. ויש מהם חכמים בתורה שבכתב.

בהון חכימין באורייתא דבכתב ודבעל פה. אתקרי יוסף שידא, על שם דאוליד ליה שד. ולאו למגנא אמרו מארי מתניתין, אם הרב דומה למלאך יי צבאות תורה יבקשו מפיהו. ואשמדאי מלכא, ק הוא וכל משפחתיה, הא אוקימנא דאינון שדין יהודאין, דאתכפיין באורייתא, ובשמהן דאורייתא.

תשסה) ובני אהרן, בגין דעריכו קרבנהון, בגין דא אתענשו, דכלהו קרבנין אע"ג דאתקריבו לגבי מלכא, איהו פליג לון לכל חד כדקא חזי. ונטל לחולקיה מה דאתחזי ליה. ע"כ.

חלופי גרסאות

ק הוה.

הסולם

מאמר סולת קמח בינוני ופסולת

שבכתב ושבעל פה. ואותו הנקרא יוסף השד, הוא על שם שהולידו שד. ולא לחנם אמרו בעלי משנה, אם הרב דומה למלאך ה' צבאות תורה יבקשו מפיהו. כי בעלי משנה דומים למלאכים (כנ"ל אות תשסג). ואשמדאי, מלך השדים, הוא וכל משפחתו, הרי העמדנו, שהם שדים יהודים, שנכנעו בתורה ובשמות התורה.

תשסה) **ובני אהרן בגין** וכו': ובני אהרן, משום שערכו הם את קרבנותיהם, משום זה נענשו. כי כל הקרבנות, אע"פ שנקרבים אל המלך, המלך מחלק אותם לכל אחד כראוי לו, ולוקח לחלקו מד' שראוי לו.

פירוש המאמו. לג' חלקים נחלקת שפע הקרבן. א) **סולת נקיה**, שה"ס שפע חסדים הנמשכים מז"א, שבחסדים אין שום אחיזה לקליפה וע"כ נקרא סולת הרומות שאין בה שום פסולת. ב) **קמח בינוני**, והוא הארת ו"ק דחכמה, הנמשכת ממלכות, שה"ס הארת החכמה ממטה למעלה. ג) **פסולת**, היינו הארת החכמה הנמשכת ממעלה למטה, שזה היה חטא עצה"ד.

וז"ש, **ואיהו פליג מפתוריה** וכו'. כי ישראל מקריבים הקרבן המזווג ז"א ומלכות, שמהארת הזווג יוצאים ג' מיני שפע הנ"ל, וז"א בעצמו מחלק אותם, **ומההוא נהמא דאיהו כלת דמלכא אכיל**. כי ז"א הוא בסוד כי חפץ חסד הוא, וע"כ אוכל הסולת שה"ס אור חסדים. **איהו מני למיהב לאינון דרחימין גביה**, שהוא מאכל האוהבים הדבוקים בחסד כמו ז"א, וז"ש, **האי איהו מפטרא דאילנא דחיי**, דהיינו מצד ז"א שנקרא עץ החיים. שממנו נמשכים שפע החסדים. **אבל מפטרא דעץ הדעת טוב ורע**, שהוא המלכות, שממנה נמשכת שפע החכמה. **מני למיהב בינוני למלאכין**, דהיינו קמח בינוני, שה"ס

(דפו"י דף רנ"ג ע"א)

ו"ק דחכמה, דהיינו המאירה ממטה למעלה. **ואוף הכי דפרשין דמלכא, חוו מארי משנה**, וכן בעלי המשנה, הדבוקים במלכות הנקראת משנה, מקבלים ג"כ קמח הבינוני. **ופסולת לשדין ומזיקין** וכו', והפסולת שה"ס המשכת החכמה ממעלה למטה, שהארה זו אסורה, ונבחנת לדם טמא, כנ"ל (אות שע"ט, במראות הסולם אות י"ב ע"ש) היא ניתנה לשדים ומזיקין. ואע"פ שגם הארה זו נמשכת ע"י ישראל המקריבים, אין זה נחשב להם לחטא. כי הארה זו יוצאת בהכרח (כנ"ל ב"א דף פ' ד"ה אמנם) והם אינם ממשיכים ואינם מחלקים אותה לצד הטומאה, שהם השדים ומזיקים, אלא ז"א הוא מחלק כך את השפע. אמנם בני אהרן, סדרו כל ג' המשכות הנ"ל בעצמם, ואפילו המשכה הג' האסורה, המשיכו ונתנו לשדים ומזיקין, וז"ש, **ובני אהרן בגין דעריכו קרבנהון**, משום שהם עצמם המשיכו וסדרו כל ג' המשכות הנ"ל וחלקו אותן, **בגין דא אתענשו**, משום זה נענשו, כי המשכה הג' שהמשיכו ממעלה למטה היא אסורה לישראל. כנ"ל. ואע"פ שבכל הקרבנות יוצאות הארות אלו לשדים ומזיקים אמנם הוא ע"י ז"א מלמעלה שהוא מחלקם כרצונו. וז"ש, **דכלהו קרבנין אע"ג דאתקריבו לגבי מלכא**, יוצאים אז כל ג' מיני הארות, סלת, קמח בינוני, ופסולת. אין בכאן איסור, משום **איהו פליג לון לכל חד כדקא חזי**, וכו'. כי ז"א מחלק ומסדר ג' מיני שפע ונותן מין הג' לשדים ומזיקים כרצונו. אבל ישראל מקריבי הקרבן אינם עושים בזה כלום. משא"כ בני אהרן הם בעצמם סדרו ג' מיני השפע, והם בעצמם חלקו אותם, ע"כ נענשו, משום ההמשכה דמין הג'. (ע"כ רעיא מהימנא).

וביום

תשסו) ר א) וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה וגו'. אמר רבי אבא, יום הבכורים, מאן יום. דא נהר היוצא מעדן, דאיהו יומא מאינון בכורין עלאין. ודא איהו דאורייתא תליא ביה, ואיהו אפיק כל רזין דאורייתא. ובגין דאיהו אילנא דחיי, פרי אילנין אצטריכו לאייתאה.

רעיא מהימנא

תשסז) וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה וגו'. רבי אבא אמר, יום הבכורים אינון בכורים עלאין דאורייתא. ההי"ד, ב) ראשית בכורי אדמתך תביא וגו'. אמר ר"מ, כגוונא דבכורים לאמהון, אוף הכי אתקריאו פירות בכורים, דפירות דאילנין, ג) כבכורה בתאנה, הכי ישראל קדמונים ובכורים לקב"ה, מכל אומין דעלמא, ההי"ד ד) קדש ישראל לידו"ד וגו'. ובג"ד אתמר בהון, ה) תביא בית יהוה אלהיך. ובגין דא אומין עכו"ם, דאתמר בהון ו) ויאכלו את ישראל בכל פה. יאשמו רעה תבא אליהם.

תשסח) אוף הכי ז) דכליל שית ספיראן, ואיהו בן י"ד, אתקרי בכ"ר.

מסורת הזהר

א) אמור נ צ"ת. ב) (שמות כג) משפטים קנת צ"מ. ג) (הושע ט) תרומה קי צ"ט. ד) (ירמיה ב) לעיל אות תשמז צ"ז. ה) (שמות כג) משפטים קנת צ"מ. ו) (ישעיה ט) תק"ח קד ט"א צ"ר.

חלופי גרסאות

ר מוסיף ובחבורא קדמאה וביום. ז ל"ג ו'.

הסולם

מאמר

מאמר חג השבועות

תשסו) **וביום הבכורים בהקריבכם** וגו': אמר רבי אבא, יום הבכורים, מי הוא יום. ומשיב, זהו נהר היוצא מעדן, דהיינו ז"א, שהוא יום מאלו בכורים העליונים שהם י"ה, או"א, הנקראים בכורים. וזה הוא שהתורה תלויה בו, דהיינו ז"א, והוא מוציא כל סודות התורה. ומשום שהוא עץ החיים, צריכים להביא פירות האילן.

רעיא מהימנא

תשסז) **וביום הבכורים בהקריבכם** וגו': ר' אבא אמר, יום הבכורים, הם בכורים עליונים של התורה, שהם או"א, ז"ש ראשית בכורי אדמתך תביא וגו'. אמר רעיא מהימנא, כמו בכורים לאמם, כן נקראים פירות בכורים של פירות אילנות, כבכורה בתאנה. כך ישראל שהם ראשונים ובכורים להקב"ה, מכל אומות

חג השבועות

העולם. ז"ש קדש ישראל לה' וגו'. ומשום זה נאמר בהם, בפירות בכורים הרומזים לישראל, תביא בית ה' אלקיך. דהיינו שיזכו לגאולה שלמה. ומשום זה אומות עכו"ם שנאמר בהם, ויאכלו את ישראל בכל פה, נאמר עליהם, כל אוכליו יאשמו רעה תבא אליהם.

תשסח) **אוף הכי** ז' וכו': **אף כך** ז', שהיא ז"א, הכולל שש ספירות, **והוא בן י"ה**, שהם או"א הנקראים בכורים, **נקרא בכ"ר. וכל הענפים היוצאים ממנו שבהם ראשים**, דהיינו המדרגות שיש בהן ג"ר המכונים ראש, נקראים בכורים. ו', היא נהר מאלו בכורים עליונים, שהוא ז"א, והייני הנהר היוצא מעדן, שהוא י"ה, וזה הוא שהתורה תלויה בו. וכשיוצא ומתגלה, יוצאים כל סודות התורה. ומשום שהוא עץ החיים, והוא התורה, זהו שכתוב, עץ חיים היא למחזיקים בה. והמצות של ז"א שהוא התורה, דומות לאבי פירות האילן, שצריכים להביא בית ה'.

וכל ענפין דנפקין מניה דבהון ראשין, ** ת אתקריאו בכורים. ו' איהו נהר, מאינון בכורים עלאין, והוא א נהר נפיק מעדן. ודא איהו דאורייתא תלייא ביה. וכד נפיק נפקי כל רזין דאורייתא, ובגין דאיהו אילנא דחיי אורייתא, ב הדא הוא דכתיב, ג) עץ חיים היא למחזיקים בה. ופקודין דילה דמיין לאיבא פרי דאילנין, אצטריכו לאייתאה.

תשסט) אמר רעיא מהימנא ג ואי תימרון אמאי בכורים, דלהון אתקריאו מנחה חדשה, משית ירחין לשית ירחין. ד ומבר נש דאתמר ביה ה) כי האדם עץ השדה לתשע ירחין, או לשבעה. ובעירא אוף הכי, ו) שבעת ימים יהיה תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה ליהוה, לקרבא קרבנא קדם יי. ועוד ספיראן, בהון שם יהוה, וכל כנויין דיליה, אמאי אתקריאו בשם חיון.

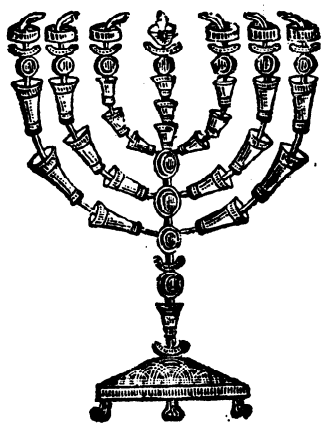
תשע) אלא מנחה חדשה ה בארח רזא, דא שכינתא. משית ירחין לשית ירחין, אינון שית ספיראן, דאתקריאו שנים קדמוניות לבריאת עלמא, דאינון

חלופי גרסאות

ת מוסיף כגוונא דא ז). א ל"ב נהר. ב חדא היא. ג ואין. ד ובר; ל"ג מן ומבר עד אי. ה מוסיף מנחה חדשה בארח.

מסורת הזוהר

** ז) (משלי ג) ב"א רכט צ"א.
ח) (דברים כ) בשלח צח צ"י.
ט) (ויקרא כב) תזריע ט צ"ג.

דרך אמת ז) צורת המנורת.

הסולם

מאמר חג השבועות

תשסט) **אמר רעיא מהימנא** וכו': אר"מ, ואם תאמר, למה הבכורים, שקוראים אותם מנחה חדשה, הם נמצאים באילן, ששה חדשים לששה חדשים, דהיינו בששה חדשי החורף והסתיו, שהם באילן כמו עובר במעי אמו, ומשעה שצומחים עד גמר בישולם הם ג"כ ששה חדשים. מהו הטעם שהם בששה חדשים. ואדם שנאמר בו כי האדם עץ השדה. מהו הטעם, שהוא בעיבור תשעה חדשים או שבעה. והבהמה נאמר בה ג"כ, שבעת ימים יהיה תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לה', דהייט להקריב קרבן לפני ה'. ומהו הטעם שצריכים שבעת ימים. ועוד. הספירות, שבהן שם הויה וכל הכנוים שלו. למה נקראות בשם חיות. דהיינו בשם אריה, שור, נשר, אדם.

תשע) **אלא מנחה חדשה** וכו': ומשיב. אלא מנחה חדשה בדרך סוד, פירושה השכינה. משש חדשים לשש חדשים, שהפירות בעבור האילן, הם שש ספירות חג"ת נה"י, הנקראים שנים קדמוניות לבריאת העולם, וה"ס שיתא אלפי שני שעומד העולם, ונקראים שנים מצד אמא עילונה, שהיא בינה, ומצד אמא תחתונה, שהיא המלכות, נקראים חדשים. ומשום ששש ספירות

(דפו"י דף רנ"ג ע"א)

שיתא אלפי שנין הוי עלמא, מסטרא דאימא עלאה. ומסטרא דאימא תתאה, אתקריאו ירחין. ובגין ז דקדמו לעלמא, וכל בריין, אתקריאו בכורים.

תשעא) ושכינתא מנחה חדשה, מסטרא דחיה, דאתמר בה י) ודמות פניהם פני אדם. ואיהו תשע לחשבון זעיר דחנוך. איהו בר נש *) דאתייליד לתשע ירחין דעוברא, דאיהי עשיראה. ז ובדא ח כליל מכלהו, ואתקרי בן בוכרא, על שם אות ברית, דאיהו י', טפה קדמאה דאתמשך מניה זרע יורה כחץ. דאיהו ו', ואיהו י', סליק על ט ו', כאיבא דסליק על ענפא דאילנא.

תשעב) ואע"ג דכמה ענפין אית באילנא, וכמה תאנים עלייהו, אינון ל דאקדימו בקדמיתא, אתקריאו בכורים. אלין אינון רישין דכלהו. כגוונא דלהון אתמר כ) שאו שערים ראשיכם. ך) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. מ) שאו את ראש כל עדת בני ישראל.

מסורת הזהר

י) (יחזקאל א) ב"א פה צ"א. כ) (תהלים כד) ב"א קעא צ"א. ך) (ישעיה מ) הקסה"ז ז צ"ת. מ) (במדבר א).

חלופי גרסאות

ז דאתקדמו. ח ובה. ט לי. י דאתקריאו ‡ דאתקדימו.

הסולם

מאמר חג השב"עות

ספירות קדמו לעולם ולכל הבריות, הן נקראות בכורים. וז"ס שפירות האילן הם בכורים בששה חדשים, דהיינו מזמן הצמיחה עד גמר בישולן. דהיינו כנגד חג"ת נה"י שמצד המלכות.

תשעא) **ושכינתא מנחה חדשה** וכו': והשכינה שהיא מנחה חדשה, מצד החיה שנאמר בה, **ודמות פניהם פני אדם.** הוא תשעה חדשי עיבור, כי אדם בגימטריא **תשעה** בחשבון קטן **רחנוך**, כי בסוד מספר קטן, שהוא במטטרון, הנקרא חנוך, חושבים כל האותיות רק במספר יחידות, **והמ'** יהיה רק ד' וכן **הת'** רק ד', וכו' כך, שלפי זה אדם בגי' תשעה, כי **א"ד** הם חמשה, ועם **הם'** שהוא ד', הם ט'. והוא **סוד האדם שנולד לתשעה חדשי עבור**, והאדם הנולד הוא **עשירי** להם. ובזה הוא כלול בכל עשר ספירות. והאדם נקרא **בן בכור**, על שם **אות ברית**, שהוא יסוד, שהוא **י'** על שם **טפה ראשונה שנמשך ממנו זרע יורה כחץ**, שהאדם נולד ממנה, וכל טפה נקראת **י'** מפני **שכוללת י'** ספירות. שהוא, היסוד, **הוא ו'**, והיא הטפה, היא **י'** העולה על **הו'**, שהוא יסוד, כמו פרי העולה על ענף האילן. וכיון שבי' ספירות יש ג"ר, שה"ס בכורים. ע"כ נקרא האדם בן בכור.

תשעב) **ואע"ג דכמה ענפין** וכו': (דפו"י דף רנ"ב ע"א י) דף רנ"ב ע"ב)

ואע"פ שכמה ענפים יש באילן, וכמה תאנים עליהם, אלו **שהקדימו** להתבשל **בתחילה** נקראים בכורים. אלו הם **הראשים** של **כולם**. וכמו הם נאמר, שאו שערים **ראשיכם**. שפירושו כמו, שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. וכן שאו **את ראש** כל עדת בני ישראל.

פירוש. כי אומר הטעם שהאדם נקרא בן בכור, משום שבא מטפת יסוד שה"ס **י'** שכלולה מעשר ספירות. שבכללן יש ג' ראשונות כח"ב, שהם נקראים בכורים. ולפי"ז צריכים כל בני אדם להיות בכורים, ולמה נקרא בכור רק בן ראשון, וכדי שלא יקשה לך זה, הוא אומר, **ואע"ג** וכו' **אינון דאקדימו בקדמיתא אתקריאו בכורים.** כי גלוי הג"ר, שנקראים בכורים, הוא רק על פרי ראשונה, ועל בן הראשון, ועל שאר בנים אין הג"ר נגלים אע"פ שהם נמשכים מן **י'**. וז"ש, **אלין אינון רישין דכלהו**, שהבן הראשון הוא הראש לכל הבאים אחריו, כלומר שעליו נגלו ג"ר הנקראים ראש, וממנו מאיר הראש לשאר בנים. ומביא ראיה שראש פירושו ג"ר, מהכתוב, שאו שערים **ראשיכם**, ששאו שבכאן פירושו ג"ר, כמו שאו מרום עיניכם וגו' שפירושו ג"ר, כי עיניכם ה"ס חכמה. וכן שאו **את ראש** כל עדת בני ישראל פירושו ג"ר. ועד"ז נקראים הבכורים ראשים, ע"ש הג"ר.

תשעג) שאו שערים ראשיכם. שערים אלין, אינון חמשין תרעין דבינה. דאיהי מתיבתא דלעילא. ושאו פתחי עולם, דמתיבתא תתאה, דכל מאן דאשתדל באורייתא לסוף מתנשא. הה"ד, ג אם נבלת בהתנשא. ואוקמוה מארי מתניתין, כל המנבל עצמו על דברי תורה, לסוף מתנשא, ויבא מלך הכבוד, ולית כבוד אלא תורה.

תשעד) מהכא, מאן דיליף אורייתא דאתקריאת כבוד, אקרי מלך. ולא תימא בההוא עלמא דאתי ולא יתיר, אלא מלך בתרין עלמין, בדיוקנא דמאריה. ובגין דא כפול פסוקא תרין זמנין, חד מי זה מלך הכבוד. תניינא מי הוא זה מלך הכבוד. שאו שערים ראשיכם, מאי ראשיכם תרין זמנין. אינון חיון דמרכבתא עלאה, וחיון דמרכבתא כ תתאה. ע"כ.

תשעה) רבי שמעון פתח קרא ואמר, שאו שערים ראשיכם וגו'. האי קרא אוקמוה ואתמר. אבל שאו שערים ראשיכם, אלין אינון תרעין עלאין, תרעין דסכלתנו עלאה. ואינון חמשין תרעין. ראשיכם, אינון ראשים מאן אינון. אלא, כל חד וחד, אית ליה רישא לאתפשטא ולמיעל דא בדא, ולאכללא דא בדא.

תשעו) אשכחנא בספרא דחנוך, שאו כ שערים, אלין אינון תרעין דלתתא מאבהן, ואינון תלתא בתראין. ראשיכם: אלין אינון ראשי אלפי ישראל, ואינון אבהן עלאי, ם ואינון ראשין דאינון תרעין. ובגין אלין דאינון אופנים, דסחרן

מסורת הזהר

ג (משלי ל).

חלופי גרסאות

כ מוסיף תתאה דאינון ראשיכם. ל מוסיף שערים ראשיכם. ם ל"ב ואינון; דאינון

הסולם

מאמר

תשעג) **שאו שערים ראשיכם**: שערים, אלו הם חמשים שערי בינה, שהם ישיבה של מעלה. **ושאו פתחי עולם**, היינו דישיבה התחתונה, שהיא המלכות. שכל מי שעוסק בתורה לסוף מתנשא. ז"ש אם נבלת בהתנשא. והעמידו בעלי המשנה, כל המנבל עצמו על דברי תורה לסוף הוא מתנשא. והיינו **ויבא מלך הכבוד**, שאין כבוד אלא תורה.

תשעד) **מהכא מאן דיליף** וכו': מכאן, מי שלומד תורה הנקראת כבוד, הוא נקרא מלך. כי כתוב, ויבא מלך הכבוד. ואל תאמר שהוא בעולם הבא ההוא ולא יותר, אלא הוא מלך בב' עולמות בצורת אדונו. ומשום זה נכפל הפסוק ב' פעמים, פעם אחת, מי זה מלך הכבוד, והשניה, מי הוא זה מלך הכבוד. שיורה על שני עולמות, בעולם הזה ובעולם הבא. **שאו שערים ראשיכם**, מהו ראשיכם ב' פעמים. ומשיב, אלו הם החיות דמרכבה

(דפו"י דף רנ"ג ע"ב)

חג השבועות

עליונה, שלמעלה מחזה דז"א. והחיות דמרכבה התחתונה, שבמלכות. (ע"כ רעיא מהימנא).

תשעה) **רבי שמעון פתח** וכו': רש"פ המקרא, ואמר, שאו שערים ראשיכם וגו'. מקרא הזה העמידו, ולמדנו. אבל, **שאו שערים ראשיכם**, אלו הם שערים עליונים, שערי התבונה העליונה, והם חמשים שערים. **ראשיכם**, אלו ראשים מי הם. ומשיב, אלא כל אחד ואחד דהיינו כל שער ושער יש לו ראש להתפשט ולהכנס זה בזה, ולהכלל זה בזה.

תשעו) **אשכחנא בספרא דחנוך** וכו': מצאתי בספרו של חנוך, **שאו שערים**, אלו הם השערים שלמטה מן האבות, דהיינו שלמטה מחג"ת הנקראים אבות, והם שלש ספירות אחרונות, שהן נצח הוד יסוד. **ראשיכם**, אלו הם ראשי אלפי ישראל, והם האבות העליונים שהם חג"ת הנעשים בגדלות חב"ד, והם הראשים של אלו השערים. **ובשביל** אלו נה"י שהם

האופנים

זנטלין לון על כתפייהו, אמרי שאו שערים ראשיכם, שאו למאן. לראשיכם. דאינון ראשין עלייכו, ושלטנין עלייכו. והנשאו פתחי עולם. אלין אמהן וארבע אינון דלתתא.

תשעז) ויבא מלך הכבוד, דא מלכא עלאה דכלא, דאיהו מלך מההוא כבוד, דנהיר לסיהרא, ומאן איהו. יי׳ צבאות. ויבא, לאן אתר. למיעל אורייתא בארונא, בחבורא חדא, כדקא יאות. וכיון דהאי עאל לאתריה, כדין אורייתא עאל בארונא. ואתחבר חבורא חדא, אורייתא עלאה, באורייתא *) דבעל פה, נ מתחברו ס לפרשא מילין סתימין.

תשעח) אימתי. בשבועותיכם. למניינא דאתון מונין. דבכל שעתא דישראל

חלופי גרסאות

נ מתחברן. ס לאפרשא.

הסולם

מאמר — חג השבועות

האופנים, המסבבים ונושאים אותם על כתפיהם, **אומרים שאו שערים ראשיכם**, שאו. את מי. **את ראשיכם**, שהם, החג״ת, ראשים עליכם ושולטים עליכם. **והנשאו פתחי עולם**, אלו **הם האמהות**, והן ארבע שלמטה, דהיינו חו״ג תו״מ שבמלכות. ששרה היא חסד, רבקה גבורה, לאה ת״ת, רחל מלכות.

פירוש. מחזה ולמעלה דז״א, שה״ס **חג״ת, הם בחסדים מכוסים מחכמה**. ומחזה ולמטה דז״א, שם מקום גילוי של החכמה, אבל חסרים מחסדים. ואין החכמה יכולה להאיר בלי חסדים, וכדי שז״א יזדווג עם המלכות צריכים מקודם הנה״י והחג״ת להכלל אלו מאלו, ואז יש בנה״י חכמה וחסדים יחדיו, ויכולים להאיר, ואז הם יכולים להשפיע אל המלכות. וכן החג״ת שהם חסדים נשלמים על ידי גילוי החכמה שבנה״י. ואז נבחן, שנה״י **הם שערים** לחג״ת, שאי אפשר לקבל הארת החסדים השלמה מן חג״ת דז״א מטרם שתתגלה החכמה בנה״י דז״א, כי זולתם נבחנים החסדים שבחג״ת בבחינת ו״ק בלי ראש. אבל אחר שנגלה החכמה בנה״י, וחג״ת ונה״י נכללו זה מזה, נבחנים החג״ת **לראשים**, כי נעשו על ידיהם לבחינת ג״ר הנקראים ראשים. באפן שנה״י הם **שערים** להעלות את החג״ת לבחינת ראשים.

וז״ש, **ובגין אלין, דאינון אופנים דמחרן זנטלין לון על כתפייהו**, כי נה״י דז״א נקראים אופנים, והם הנושאים על כתפיהם את החג״ת דז״א, כלומר שהם המנשאים אותם לבחינת **ראשים**. ומה שאומר **על כתפייהו**, רומז כמו

(זהר״י דף רנ״ג ע״ב *) דף רנ״ד ע״א)

הכתפים של אדם הנושאים את ראשו של אדם. כן נה״י מנשאים החג״ת לבחינת ראש. וז״ש, **אמרי שאו שערים ראשיכם** וכו׳, **דאינון ראשין עלייכו ושלטנין עלייכו**, שע״כ אנו אומרים אל נה״י, שאו שערים ראשיכם, שינשאו את החג״ת להיות ראשים. **ועלייכו** פירושו כמו בשבילכם, וז״ש, **דאינון עלייכו ושלטנין עלייכו**, כי בשבילכם הם ראשים ושליטים. דהיינו שמתגלה בהם הג״ר על ידכם, שהן מכונות ראש ושליט, ואז, **והנשאו פתחי עולם**, וכו׳, דהיינו שישפיע וינשא גם את המלכות.

תשעז) **ויבא מלך הכבוד**: זה הוא מלך העליון של כולם, דהיינו ז״א הכולל את חג״ת נה״י האלו, שהוא מלך מאותו הכבוד, כי מאיר ללבנה, שהיא המלכות, הנקראת כבוד. **ומאן איהו. הויה צבאות**, דהיינו ז״א, שנקרא כן. **ויבא**, שואל, לאיזה מקום יבא. ומשיב, **להביא** את התורה שהיא ז״א, בארון, שהוא מלכות, בחבור אחד כראוי. כי כיון שזה נכנס למקומו, דהיינו אחר שנזדווג ז״א במלכות, שהיא מקומו, אז נבחן, שהתורה שהיא בחינת ז״א, **נכנסה** בארון שהוא בחינת המלכות. **ונתחברו חיבור** אחד, התורה העליונה, שהיא בחינת ז״א, בתורה שבעל פה שהיא בחינת המלכות. כי מתחברים לפרש דברים סתומים. דהיינו לגלות סודות התורה לצדיקים.

תשעח) **אימתי. בשבועותיכם** וכו׳: שואל, מתי נעשה היחוד הזה. ומשיב, שעל זה כתוב

עבדין חושבנין לירחין וזמנין, קב״ה אתקין תיבה גו אינון רקיעין, ואעבר כרוזא, הא בני לתתא, קדשו ירחא, ע קדשו זמנא, אתקדשו כלכו לעילא. ועביד לכל חילי דבשמיא, דמתקדשין כחדא בעמא קדישא, וכלהו נטרי כחדא, נטירא חדא, ועל דא בשבועותיכם, פ למניינא דאתון מונין צ אינון שבע שבתות.

תשעט) וכדין משיך קב״ה, משיכו דשבע דרגין ק לתתא, בההוא דרגא דאתאחד ר בהו, באינון שבע שבתות. ואי תימא, והא שיתא אינון ולא יתיר. אלא כדין אימא יתבא על אפרוחין, ואשתכחת רביעא עלייהו. ואנן ש מפרחין לה, ונטלין אינון שית בנין. בההאי דרגא דלתתא, לקיימא דכתיב, ט) שלח תשלח את האם ואת הבנים וגו׳.

תשפ) רב המנונא סבא אמר, בהאי יומא, לא נטלין ישראל אלא חמש בנין, ואינון חמשה חומשי תורה. ואי תימא שית אינון. אלא שבע אינון, בחד צפר דאשכחת בין גדפהא דאימא. וישראל, ידעי למיצד צידא טבא, רבא ויקירא. מה עבדי. מפקי מתחות גדפהא דאמהא, ההוא צפורא, בלחישו דפומא מלחשו לגבה, לחישו בתר לחישו.

מסורת הזהר

ט) (דברים כב) לעיל אות תשנב צ״ב.

חליפי גרסאות

ע ל״ג קדשו. פ ל״ג למניינא. צ בשבע ול״ג אינון; באינון. ק דלעילא בההוא דרגא לתתא. ר ל״ג בהו. ש פרחין.

הסולם

מאמר שלח תשלח את האם

כתוב. וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה לה׳ **בשבועותיכם**, שפירושו, למספר שאתם סופרים. כי בכל זמן שישראל עושים חשבונות לחדשים וימים טובים, הקב״ה מתקן תיבה בתוך הרקיעים, דהיינו כמו התיבה לשליח צבור, ומעביר כרוז, הרי בני למטה קדשו החדש, קדשו היום טוב, התקדשו כלכם למעלה. ועושה שכל צבאות השמים יתקדשו כאחד עם עם הקדוש, וכלם שומרים שמירה אחת, באותו יום שקבעו ישראל למטה, ועל כן כתוב, בשבועותיכם, דהיינו למספר שאתם סופרים את אלו שבע שבתות.

מאמר שלח תשלח את האם

תשעט) **וכדין משיך קב״ה** וכו׳: ואז ממשיך הקב״ה המשכת שבע מדרגות למטה במדרגה ההיא, דהיינו במלכות, שמתאחדת בהם באלו שבע שבתות שה״ס חג״ת נהי״מ. **ואם תאמר, הרי שש מדרגות הן ולא יותר**, דהיינו חג״ת נה״י, שהרי המלכות היא המקבלת אותן, ואינה בחשבון. ומשיב, **אלא אז אמא**, דהיינו בינה, **יושבת על האפרוחים**, שהם חג״ת נהי״מ, **ונמצאת רובצת עליהם**, מפריחים את הבינה מהם ולוקחים אלו ששה בנים, שהם חג״ת נה״י, עם המדרגה שלמטה, שהיא מלכות, לקיים **מה שכתוב, שלח תשלח את האם**, שהיא בינה, **ואת הבנים**, שהם חג״ת נהי״מ, **תקח לך**. וע״כ אנו ממשיכים שבע שבתות, דהיינו גם המלכות. ואחר שהמשכנו גם את המלכות, אנו ממשיכים את חג״ת נה״י לכלול אותם בהמלכות.

מאמר ישראל ידעי למיצד צידא טבא

תשפ) **רב המנונא סבא** וכו׳: **רה״ס** אמר, ביום ההוא אין ישראל לוקחים אלא חמשה בנים, והם חמשה חומשי תורה, דהיינו חג״ת נ״ה דז״א, שהם חמשה חומשי דז״א שנקרא תורה. ואם תאמר הרי שש ספירות הן, כי יש גם יסוד. ומשיב, אלא באמת שבע הן, **עם צפור אחת** שהיא מלכות **הנמצאת בין כנפי אמא**, שהיא בינה. ומה שחשב תחילה רק ה׳ מדרגות שהן חג״ת נ״ה, הוא משום שעיקרם אינן אלא ה׳ מדרגות, ויסוד ומלכות, הם ב׳ כוללים של אותן ה׳ מדרגות, ואין בהם חידוש יותר. **וישראל יודעים לצוד ציד טוב גדול**

תשפא) וההוא צפורא ת דחייש לאינון לחישין, ולאינון קלין, דקא מלחשי לגבה. ואע"ג דאיהי תחות גדפי אמהא, זקיף רישא ואסתכלת לגבי ההוא לחישו דקלא, ופרחת לגבייהו, ונפקת מתחות גדפהא דאימא. כיון דישראל נטלי לה, אתקיפו בה, ולחשין לה, וקשרין לה בקשורא דלא תפרח ותזיל. מיד נטלי א לה ישראל בההוא קשורא, ואיהי בעאת למפרח ולמיזל, ולא יכילת למיזל לה.

תשפב) ובעוד ב דהיא קשירא בידייהו, אינון מלחשי בקליהון, ואיהי מצפצפא בהדייהו, *) ופרחת לעילא, ונחתת. ג וכל אינון בנין דתחות גדפי אמהון, כיון דשמעי ההוא צפצפא ד דאחתהון, ולחישו דההוא קלא, מיד נפקי מתחות גדפהא דאמהון, ופרחי לגבי ההוא ה צפורא, וישראל נטלי לון, ואחדי בהו. ואלמלא ההוא צפורא דקא אחדי בקדמיתא, אינון לא פרחי לגבייהו לעלמין, ולא יכלין ו לאחדא בהו.

תשפג) ז) היך צדין צידה דהאי צפרא קדישא. מתקנין לקמא מיכלא יקירא בחדווה, וכל ענוגין, ועאלין לבי כנשתא ולבי מדרשא, ומצפצפן לגבה בקל לחישו כדקא יאות. ואיהי דמטמרא תחות גדפהא דאימא, זקפת רישא, וחמאת פתורין מתקנן, וצפצופין לגבה כדקא יאות. נפקת ופרחת לגבייהו כמה דאתמר, ובה אחדין כל אינון בנין.

חלופי גרסאות

ת דרחים. א ל"ג בה. ב דאיהי ; דההוא. ג כל ; על כל. ד ל"ג דאחתהון. ה מוסיף צפורא דלא תיכול לאדבקא דהא כתיב שלח תשלח את האם וגו'. ו מוסיף לא לאחדא.

דרך אמת ה) השכינה נקראת מצד מטטרו"ן צפור קודש ובאם שאנו שוב מבקשים לצוד צפור זה אלינו שתשרה עמנו איך צדין אותו והשיב בפטפוטין וצפצוף תורה ומעשים טובים.

הסולם

מאמר ישראל ידעי למיצד צידא טבא

ויקר. מה עושים. הם מוציאים מתחת כנפי אמא אותה הצפור, שהיא מלכות, בלחש הפה שהם מלחשים לה, לחש אחר לחש, דהיינו ע"י הרבה תפלות.

תשפא) וההוא צפורא דחייש וכו' ; וצפור ההיא המרגשת אלו הלחשים, ואלו הקולות שמלחשים אליה, אע"פ שהיא תחת כנפי אמא, זוקפת ראשה, ומסתכלת אל לחש הקול, ופורחת אליהם, והיא יוצאת מתחת כנפי אמא. כיון שישראל לוקחים אותה, הם מחזיקים בה, ולוחשים לה, ומקשרים אותה בקשר שלא תפרח ותלך. מיד לוקחים אותה ישראל בקשר הזה, והצפור רוצה לפרוח וללכת מהם, ואינה יכולה ללכת.

תשפב) ובעוד דהיא קשירא וכו' ; ובעוד שהיא קשורה בידיהם, של ישראל, הם מלחשים בקולם, והיא מצפצפת עמהם, ופורחת למעלה, ויורדת. וכל אלו הבנים שהם תחת

(דפוי" דף רנ"ד ע"א *) דף רנ"ד ע"ב)

כנפי אמם, שהם חג"ת נה"י דז"א, כיון ששומעים צפצוף ההוא של אחותם, המלכות, והלחש של קול ההוא של ישראל, מיד יוצאים מתחת כנפי אמם, ופורחים אל צפור ההיא, שהיא המלכות, וישראל לוקחים אותם ומתאחדים בהם. ולולא אותה הצפור שבאחזו בה תחילה, הם, החג"ת נה"י, לא היו פורחים אליהם לעולם, ולא יכלו להתאחד בהם.

תשפג) היך צדין צידה וכו' ; איך צודים ציד של צפור הקדושה הזו. הוא, שמתקנים לפניה מאכל יקר בשמחה, וכל מיני תענוגים, ובאים לבית הכנסת ולבית המדרש, ומצפצפים אליה בקול לחשים כראוי. והיא, הצפור, שמסתתרת תחת כנפי אמא, זוקפת ראשה, ורואה שלחנות ערוכים, והצפצופים שאליה. דהיינו התפלות, כראוי, היא יוצאת, מתחת כנפי אמא, ופורחת אליהם, כמו שלמדנו, ובה נאחזים כל אלו הבנים, שהם חג"ת נה"י דז"א.

ומשלחין

תשפד) ומשלחין להההוא דרביעא עלייהו ואזלת. בגין דהא מן רקיעא שביעאה ולעילא, במכוסה ממך אל תדרוש. שלח ליה, דלא תיכול לאדבקה וע"ד כתיב, ע) שלח תשלח וגו'.

תשפה) מקרא קדש, ז דא קריאה וצפצופא, דעבדין להההוא צפרא קדישא בקדמיתא. וכיון דאחדין בה שאר יומין, אקרון מקראי קדש. האי צפרא אקרי קדש, דכתיב, כי קדש היא לכם. ובגין דאיהי קדש, איהי ח קראה לכולהו ואתיין לגבה. ובגין כך אקרון מקראי ט קדש.

תשפו) איהי קראה, וישראל מצפצפן בהדה, וקראן אוף הכי. ועל דא אינון

מסורת הזהר

ע) (דברים כב) לעיל אות תשנב צ"ב.

חלופי גרסאות

ז ל"ב דא. ח קרא להו. ט וקדש.

הסולם

מאמר ישראל ידעי למיצד צידא טבא

תשפד) **ומשלחין להההוא דרביעא** וכו': ומשלחים אותה שרובצת עליהם, דהיינו אמא, שהיא בינה, הרובצת על חג"ת נה"מ, **דהולכת לה.** משום שמרקיע השביעי, שהוא חסד, ולמעלה, דהיינו בג"ר, **במכוסה ממך אל תדרוש.** על כן **שלח אותה,** את האם, שהיא בינה, שהיא מג"ר, **כי לא תוכל להשיגה.** וע"כ **כתוב, שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך.** שפירושו, שתשלח את הבינה מלעיין בה, כי אין בה השגה, ואת הבנים, שהם חג"ת נה"מ, תקח לך, כי בהם יש השגה.

תשפה) **מקרא קדש דא** וכו': מקרא קודש, זה הוא, הקריאה וצפצוף דהיינו התפלות, שאנו עושים לצפור הקדושה ההיא, שהיא מלכות, **בתחילה,** ואח"כ כיון שנאחזים בה שאר הימים, חג"ת נה"י, **הם נקראים מקראי קדש,** לשון רבים. כי צפור הזה נקרא קדש, **שכתוב, כי קדש היא לכם,** שסובב על מלכות, ע"כ אומר היא, ומשום שהיא קדש, **היא קוראת לכולם,** לחג"ת נה"י, **ובאים אליה,** ומשום זה **הם נקראים מקראי קדש.**

תשפו) **איהי קראה וישראל** וכו': **היא** קראה, לחג"ת נה"י, וישראל מצפצפים עמה, **ואף הם קוראים,** וע"כ המה באים אליהם **ומתאחדים בהם.** משום זה כתוב, **אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אותם. מקראי קדש,** היינו על שם הצפצוף שלהם, ועל שם **אותה הצפור הקדושה,** שהיא קדש, **הקורא אותם.**

(דפרי"ז דף רנ"ד ע"ב)

ביאור המאמר. כי סו"ה והאם רובצת על הבנים, ה"ס הקטנות שאמא משפעת אל הבנים. כי תקון ראשון שהבינה מתקנת את זו"ן שהם חג"ת נה"מ, הוא העלאת המלכות אליה. שה"ס הבאת הי' באור הבינה ונעשה אויר, שאז מתמעטת הבינה מכח המלכות לו"ק חסר ג"ר, ואחריה מתמעטות כן כל המדרגות וכולן מקבלות ו"ק חסר ג"ר, מחמת עלית המלכות לבינה של כל המדרגות. והשפעה זו נק' האם רובצת על הבנים. כי אם לא היו זו"ן מקבלים הקטנות הזו מן הבינה לא היו ראוים לקבל שום מוחין. (כמ"ש ב"א דף ד' ד"ה וכבר). וע"כ נבחן זה, שחג"ת נה"י דז"א, וכן המלכות עלו תחת כנפי הבינה, ומקבלים כך את הקטנות שלהם. אמנם בזמנים ומועדים צריכים ישראל בכח תפלותיהם ותענוג יו"ט, להוריד המלכות והו"ק דז"א מן כנפי הבינה, ולהמשיך להם מוחין דגדלות מן הבינה.

וז"ש (באות תש"פ) **בחד צפרא דאשכחת בין גדפהא דאימא,** דהיינו המלכות המקבלת הקטנות מאמא, המכונה גדפהא דאמא, בסוד המלכות שעלתה לבינה, דהיינו הי' שנכנסה באור הבינה. ונעשה אויר. (כנ"ל ויצא אות י"ז) והמשכת הג"ר מן הבינה למלכות, מכונה ציד. **ויש ציד רע,** שז"ס **יודע ציד,** שכתוב בעשו הרשע, משום שהיה ממשיך הג"ר דשמאל, שאסור להמשיכם. **אבל ישראל יודעים לצוד ציד טוב.** שה"ס להמשיך ו"ק דחכמה המיוחדים

אתיין לגבייהו, ואחדי בהו. בגין כך פ) אלה מועדי יי מקראי קדש אשר תקראו אותם. מקראי קדש, בצפצופא דלהון, ובההוא צפרא קדישא קדש, דקרא לון.

מסורת הזהר

פ) (ויקרא כג) אמור לג צ"ם.

הסולם

מאמר ישראל ידעי למיצד צידא טבא

המיוחדים בימין בחסדים ע"י קו האמצעי. וז"ש, וישראל ידעי למיצד צידא טבא רבא ויקירא, כי הציד של ישראל ה"ס צידא טבא, ולא ציד רע מלא דינים כעשו, והוא רבא ויקירא, דהיינו שהוא מוחין דגדלות היקרים. והוא ע"י יחוד שמאל וימין בקו אמצעי, וע"י זווג ז"א ומלכות. וז"ש, מה עבדי וכו' מלחשו לגבה לחישו בתר לחישו, דהיינו שמעלים מיין נוקבין ע"י תפלותיהם להמשיך הארה עליונה להוציא הי' מאויר הבינה, ולהחזיר הג"ר לבינה, שתשפיע אותם אל המלכות, שתחילה יוצא הקו שמאל של הבינה בסוד נקודת השורק (כנ"ל ב"א ט"ו ד"ה והי'א) והמלכות מקבלת ממנו הארת החכמה דשמאל שנקראת ראש, וז"ש (באות תשפ"א) וההוא צפורא דחייש לאינון לחישין וכו' זקיף רישא, דהיינו שיוצאת מקטנות אמא, ומקבלת ג"ר דשמאל הנקרא ראש. וז"ש, ופרחת לגבייהו, ונפקת מתחות גדפהא דאימא, שיצאה מקטנות אמא, אבל לגדלות ממש עוד לא באה, להיותה בג"ר דשמאל, שהן מוחין דאחורים. וז"ש, פיון דישראל נטלי לה, אתקיפו בה, ולחשין לה, וקשרין לה בקשורא דלא תפרח ותזיל, כלומר שהם מעלים מ"ן ע"י תפלותיהם, בכדי למעט אותה מג"ר דשמאל, ע"י הגילוי דמסך דחירק. וז"ש אתקיפו בה, שהמסך דחירק הוא קשר שהמלכות תתקשר תחת היסוד דז"א, שז"ש וקשרין לה בקשורא דלא תפרח ותזיל, שלא תוכל לפרוח ולשוב לבחינת ג"ר דשמאל, שישראל אין להם חלק שם. וז"ש מיד נטלי לה ישראל בההוא קשורא, ואיהי בעאת למפרח ולמיזל ולא יכילת למיזל לה, כי המסך דחירק ממעט הג"ר דשמאל, באופן שאינה יכולה עוד לשוב אליהם (כנ"ל לך י"ג ד"ה ונתבאר), וז"ש ולא יכילת למיזל לה.

ואחר זה שהמלכות נתמעטה עד לנקודה תחת היסוד, צריכים להתעלותה להיכל או"א, שתבנה שם בנין חדש, שתהיה ראויה להזדווג עם ז"א פנים בפנים, שזסר"ה, ויבן ה' אלקים את הצלע וגו'. וז"ש (באות תשפ"ב) ובעוד דחיא קשירא בידויהו, דהיינו בעוד שהיא במיעוטה, אינון מלחשין בקליהון וכו' דהיינו שמעלים מ"ן ע"י תפלותיהם, ופרחת לעילא דהיינו שעולה להיכל או"א להבנות מחדש, ונחתת, ויורדת, כשהוא בגויה ומתוקנת להתחבר עם ז"א פנים בפנים. וז"ש, וכל אינון בנין דתתות גדפי אמהון, דהיינו ו"ק דז"א, שהם חג"ת נה"י, שהיו מקבלים קטנות הבינה, הנקראת גדפי אמהון, כנ"ל, כיון דשמעי ההוא צפצפא דאחתהון ולחישו דההוא קלא, דהיינו קול תפלות ישראל, והשירה של המלכות, שה"ס המ"ן שהם מעלים לז"א, נפקי מתחות גדפהא דאמהון, יוצאים גם הם מקטנות דאמא, ופרחי לגבי ההוא צפורא, והם פורחים ומתחברים עם המלכות פנים בפנים. וישראל נטלי לון, שמקבלים המוחין דז"א ומלכות, ואחדי בהו, ומתאחדים בהם. ואלמלא ההוא צפורא דקא אחדי בקדמיתא אינון לא פרחי לגבייהו לעלמין. כי החסדים מקובלים מז"א. והחכמה מקובלת מן המלכות ביחוד (כנ"ל ב"א דף רע"ו ד"ה ועוד כמה) וכל זמן שאין לישראל חכמה, נבחנים החסדים שמקבלים רק לבחינת ו"ק בלי ראש. ולפיכך מחויבים לקבל תחילה החכמה מן המלכות. ואח"כ יכולים לקבל החסדים דז"א שהם בחינת ג"ר. ונמצא שאלמלא ההוא צפורא דקא אחדי בקדמיתא, שאם לא היו מקבלים חכמה תחילה מצפור ההיא שהיא המלכות, אינון לא פרחי לגבייהו לעלמין, לא היו החג"ת נה"י דז"א פורחים לישראל לעולם. כי היו כך ו"ק בלי ראש.

ולא עוד, אלא מטרם שחג"ת נה"י דז"א מתיחדים עם המלכות, אין אפילו בהם עצמם בחינת חכמה, כי ז"א דבוק תמיד בג"ר דבינה, שהם חסדים מכוסים. ולפיכך אין הם נקראים מקראי קדש, אשר קדש פירושו ג"ר, אלא אחר שז"א מתיחד עם המלכות. וז"ש (באות תשפ"ה) ובגין דאיהי קדש, איהי קראה לכולהו. ואתיין לגבה, דהיינו שחג"ת נה"י דז"א מתיחדין עמה, ובגין כך אקרון מקראי קדש, שמשום שמתיחדים עם המלכות הם נקראים מקראי קדש, דהיינו שיש בהם ג"ר כנ"ל.

תשפז) · אמר רעיא מהימנא, מלין אלין, כמה סתימין אינון, למאן דלא ידע, וגליין למאן דידע בהו. ודאי ההוא צפורא איהו שכינתא. קן דילה, כ דא בי מקדשא. וישראל אינון אפרוחין, דאימא יתבא עלייהו. ההי"ד, צ והאם רובצת על האפרוחים, ואינון מארי משנה, דפרחין בפקודין דילה. או ביצים, אינון מארי מקרא.

תשפח) ובזמנא דחבו ישראל, ואתחריב בי מקדשא, מה כתיב. שלח תשלח את האם, ההי"ד, ק ובפשעיכם שלחה אמכם. ואינון מארי שיתא סדרי משנה כתיב בהו, ואת הבנים תקח לך. ל דאינון שית, מסטרא דשית בנין דתחות אימא מ עלאה, דאינון בשית תיבין דק"ש. או בשית סדרי משנה, אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשמים. וקשרין לון בקשרין דתפלין, על רישא ועל דרועא.

תשפט) ובמאי נטלין בנין נ בכמה צפצופין דקלין דק"ש. ולבתר לחשין

מסורת הזהר

צ) (דברים כב) ויצא צו צ"ט. ק) (ישעיה נ) ב"א קמח צ"א.

חלופי גרסאות

י מוסיף ובחבורא קדמאה אמר. כ ל"ג דא. ל דמסטרא דשית בנין [איגון שית]. מ ל"ג עלאה. נ מוסיף בכמה צלותין.

הסולם

מאמר

רעיא מהימנא
מאמר קן צפור

תשפז) **אמר רעיא מהימנא** וכו': דברים אלו, כמה סתומים הם למי שאינו יודע, והם גלוים למי שיודע אותם. ודאי **צפור** ההיא זו היא השכינה. הקן שלה היא בית המקדש, שעם שרתה השכינה. וישראל הם **האפרוחים** שהאם, שהיא השכינה, יושבת עליהם. ז"ש, **והאם רובצת** על האפרוחים, והם בעלי משנה, שפורחים במצותיה. **או ביצים**, הם בעלי מקרא.

תשפח) **ובזמנא דחבו ישראל** וכו': ובזמן שחטאו ישראל. ונחרב בית המקדש, מה כתוב, שלח תשלח את האם. שהיא השכינה. ז"ש ובפשעכם שלחה **אמכם**. ובאלו בעלי ששה סדרי משנה, כתוב בהם, ואת הבנים תקח לך. שהם ששה סדרים, מצד ששה הבנים, חג"ת נה"י, שהם תחת אמא עלאה, שהיא בינה, שהם מרומזים בשש מלות של קריאת שמע, או בששה סדרי משנה. אחד המרבה ואחד הממעיט, ובלבד שיכוין לבו לשמים. דהיינו ליחד את המלכות עם ז"א שנקרא שמים. וקושרים אותה בקשר של תפלין על הראש ועל הזרוע. (כמ"ש להלן באות תשפ"ט)

פירוש. **ביצים**, הם מארי מקרא, שה"ס

(דפו"י דף · רנ"ג ע"ב)

קן הצפור

אור הנפש. **אפרוחים**, הם מארי משנה, שה"ס אור הרוח. ועדיין הם בקטנות שחסרים ג"ר הנקראים גדלות. ובעלי קבלה ה"ס אור הגדלות ונקראים **בנים**. אמנם יש בחינת ו"ק דגדלות, שהוא כעין היחוד שבשש מלות דק"ש (כנ"ל תרומה אות קכ"ו ובהעלותך אות ג') ואלו יצאו מכלל אפרוחים, שהוא ו"ק בלי ראש, ולבחינת בנים ממש עוד לא באו, שהרי אין להם רק ו"ק דגדלות, וחסרים להם ג"ר דגדלות וגם הם נקראים בנים. וז"ש, **ואינון מארי שיתא סדרי משנה**, כתוב בהם ואת **הבנים תקח לך**, **דאינון שית מסטרא דשית בנין דתחות אמא עלאה**, דהיינו ו"ק דגדלות, שכבר אמא עלאה שורה עליהם, אלא רק מבחינת ו"ק. וז"ש, **דתחות אמא עלאה**. **דאינון בשית תיבין דקריאת שמע**, שו"ק דגדלות אלו נמשכים לז"א, בשש מלות של קריאת שמע. וכן **בשית סדרי משנה**. ונמצא שיש ב' בחינות במארי משנה, או בחינת רוח בלבד, שהיא קטנות, או בחינת ו"ק דגדלות. **ועליהם** אומר, **אחד המרבה**, שהוא ו"ק דגדלות, **ואחד הממעיט**, שהוא אור הרוח סתם, **ובלבד שיכוין לבו לשמים**. ליחוד המלכות עם ז"א שנקרא שמים.

תשפט) **ובמאי נטלין בנין** וכו': **ובמה** לוקחים הבנים. דהיינו הו"ק דגדלות הנ"ל. היינו **בכמה צפצופין** של קולות קריאת שמע.

שביחוד

בלחישו בצלותא דחשאי, לגבי אימא וברתא, ואינון ה' ה', ונחתין לגביה ו', בקשר דיליה דאיהו יו"ד. ושריא ה' עלאה, על ו', תפלין על רישיה. ה זעירא, נחת לגבי י', דאיהו קשר דה' עלאה, על ראש ו', ואיהו ו', קשר עמה בה' דיד כהה.

תשצ) ס ובג"ד, אפרוחים מסטרא דאת ו', כליל ו' סדרי משנה. או ביצים, אלין. מארי מקרא, דאתמר עלייהו, בן ה' שנים למקרא, ודא ה'. בנין מסטרא פ דבן י"ה, אלין *) מארי קבלה. עלייהו אתמר ר) לא תקח האם על הבנים.

תשצא) ומארי קבלה, אינון מארי תלמוד. ואתמר עלייהו, ש) ושננתם. ואוקמוה מארי מתניתין, אל תקרי ושננתם, אלא ושלשתם, דאינון שלי שבמקרא, שליש במשנה, שליש בתלמוד. ורזא דמלה, ת) כי יקרא קן צפור לפניך בדרך, במארי מקרא. א) ועשית מנורת זהב טהור. הא אוקמוה, ועשית מנורת, כלל. זהב, פרט. מקשה, צ כלל. וכמה מקראין מארי מתניתין, אינון מרבין וממעטין, כגון ריבה ומיעט. אוף הכי, מרבין, אל תקרי מה. אלא מאה. אוף הכי, אל תקרי ושננתם, אלא ושלשתם. ודרשינן מניה, שליש במקרא, שליש במשנה, שליש בתלמוד. כדאיתא בקדושין.

מסורת הזהר

ר) (דברים כב) ויצא צו צ"ט. ש) (שם ו) יתרו קמג צ"א. ת) (שם כב) לעיל אות תשנא צ"ל. א) (שמות כה) נח קיג צ"ב.

חלופי גרסאות

ס ובגין ול"ג דא. ע ל"ג או. פ דבין. צ מוסיף כלל ופרט.

הסולם

מאמר

שביחוד ק"ש ממשיכים ו"ק דגדלות כנ"ל. ולאחר כך מלחשים בלחש התפלה בחשאי, דהיינו בתפלת העמידה, אל האם, שהיא בינה, להמשיך הג"ר דגדלות, ואל הבת, שהיא מלכות. והן **ה' ה'**, כי אמא היא ה' ראשונה דהויה, וברתא היא ה' אחרונה. והן **יורדות אל הו'**, שהיא ז"א, בקשר שלו שהוא **י'** דהויה, דהיינו חכמה. **וה'** עליונה, שהיא בינה, שורה על **ו'** שהיא ז"א, שהוא סוד תפלין על ראשו, דהיינו המוחין דג"ר. **וה'** קטנה, שהיא מלכות, **יורדת אל הי'** דהויה, שהיא הקשר של ה' עליונה **שעל ראש הו'**. שז"ס אבא שהוא **י'** דהויה, יסד ברתא, שהיא המלכות. והוא **הו'**, שהוא ז"א, **קשור עמה בה'**, **דיד כהה**, דהיינו הקשר דתפלין של יד. באפן שה**י'** דהויה ה"ס הקשר דתפילין של ראש, שה"ס אמא על ראש **הו'**, והיא הקשר של תפילין של יד, שהיא המלכות, ביד כהה דז"א.

תשצ) **ובג"ד אפרוחים מפטרא** וכו': זמשום זה, **אפרוחים** הם מצד **אות ו'**, דהיינו אור הרוח, הכולל **ששה סדרי משנה**, שהם חג"ת נה"י. **או ביצים**, אלו הם בעלי מקרא, שהם בבחינת אור הנפש, שהיא מלכות, **ה'**

(דפו"י דף רנ"ג ע"ב *) דף רנ"ד ע"א)

קן הצפור

אחרונה דהויה. **שנאמר עליהם בן ה' שנים** למקרא, וזה הוא המלכות שהיא **ה'. בנים**, הם מצד בן י"ה, דהיינו ז"א שיש לו ג"ר מן י"ה, ואלו הם בעלי קבלה. **עליהם נאמר, לא תקח האם על הבנים.**

מאמר כלל משה

תשצא) **ומארי קבלה אינון** וכו': ובעלי קבלה הם בעלי תלמוד, **ונאמר עליהם, ושננתם**, והעמידו בעלי המשנה, **אל תקרי ושננתם**, אלא ושלשתם, שהם שליש במקרא, שליש במשנה, שליש בתלמוד. וסוד הדבר, כי יקרא קן צפור לפניך **בדרך** היינו בעלי מקרא, **בכל עץ** היינו בעלי משנה, **או על הארץ**, אלו הם בעלי תלמוד. (כנ"ל אות תשנ"א) דהיינו שליש במקרא שליש במשנה ושליש בתלמוד. ואין לתמוה על מה שמשנים המלה ושננתם לושלשתם כי על הכתוב, **ועשית מנורת זהב טהור**, הנה העמידו, ועשית מנורת, הוא כלל, זהב, הוא פרט, מקשה, הוא כלל. (ע' קדושין ל.) וכן כמה מקראות שבעלי המשנה מרבים וממעטים, כגון מה שאומרים **ריבה ומיעט**, וכן **מרבים** אות, ואומרים אל תקרי מה אלא מאה.

תשצב) אוף הכי, ב) ביום כלת משה, כלת דרשינן ק ביה. ר אי תימא דדרשינן לון מנהון. כיצד מאלפא ביתא, ולא מעצמן דאינון לית לון רשו, ש לאוספא, ולא למגרע ת אות א מניה, או לאחלפא את דא באת אחרא. הא כתיב כלות מלא באורייתא. מאן יהיב לון רשות למגרע אות מניה, דהוא ו', הא לא אית ב הכא מלה דאתחליף באלפא ביתא. אלא ג על אלין תיבין חסרין, דאינון מלאים. ומלאים, דאינון חסרים. ועל כל פירושין דיכלין למעבד לקשטא כלה בתכשיטין דילה, קב"ה מני למעבד, כמה דיימרון, ולמהוי מאמין לון, ה"ד ג על פי התורה אשר יורוך.

תשצג) לאומן דחתך מאני לבושין דמלכותא, ועבד מנהון חתיכן סגיאין, אינון דידעין אתרין דחסרין אלין חתיכות, או אלין דמשתארין, אינון מתקנין ד אינון לבושין, ושוין אינון חתיכות דאתוספן, באתר דמעוטין, וחתיכות דאינון מעטין, מוסיפין עלייהו, והאי איהו על פי התורה אשר יורוך.

תשצד) ואי תימא, אי כך הוא, מאי איהו דלזמנין טעי חד מנייהו, ויימא הדרי ביי. אלא עד דיעבדי הוראה מההיא מלה ה דחולקין עלה, יכיל ההוא דאקשי ו עלה, למימר הדרי ביי. דלא כל מפרקי תכשיטין דכלה, ידעין בחתיכות לאן אזלן, עד דיהא פסק ז על בורייה, פרוקין דהלכות על בורייהון.

מסורת הזהר

ב) (במדבר ז) שמות כב צ"ל. ג) (דברים יז).

חלופי גרסאות

ק מוסיף ביה כלת. ר אין. ש למגרע ולא לאוספא. ת ל"ג מן אות עד הא. א מוסיף מניה דהיא ו'. ב ל"ג הכא. ג ל"ג על. ד לון. ה ל"ג דחולקין עלה. ו עליה. ז עלייהו ול"ג על בורייה.

הסולם

מאמר כלת משה

כך כאן אנו אומרים, אל תקרי ושננתם אלא ושלשתם, ודרשינן ממנו, שליש במקרא שליש במשנה שליש בתלמוד, כמ"ש בקדושין (דף ל ע"א).

תשצב) אוף הכי ביום וכו'; אף כך, ביום כלות משה שאנו דורשים בו כלה של משה (לעיל אות רנ"ב) אם תאמר שאנו דורשים זה מהם, דהיינו מאותיות אלפא ביתא שבהמלה, אשר כלת היא אותיות כלה, ולא הוסיפו מעצמם, שהם אין להם רשות להוסיף או לגרוע אות ממנו, ולא להחליף אות זה באות אחר. אם כן, הרי כתוב בתורה כלות, מלא בו', מי נתן להם רשות לגרוע אות ממנו, שהיא ו' ולדרוש לשון כלת. שהרי אין כאן מלה להחליף בחלופי אלפא ביתות, כגון באי"ת ב"ש, אלא שגרעו הז' מן המלה, ודרשו כמו שהיה כתוב כלת בלי ו'. אלא שעל אלו מלות חסרות שדורשים כאלו היו מלאות, ומלות מלאות כאלו היו

(דפו" דף רנ"ד ע"א)

חסרות, ועל כל מיני פרושים שיכולים לעשות. לקשט הכלה, שהיא התורה, בתכשיטין שלה. צוה לנו הקב"ה לעשות כמו שיאמרו, ולהאמין אותם. ז"ש על פי התורה אשר יורוך.

תשצג) לאומן דחתך מאני וכו'; ודומה, לחייט שחתך לעשות לבושי מלכות, ועשה מהם חתיכות רבות, אלו שיודעים המקומות שחסרים אותן החתיכות ויודעים אותן החתיכות הנשארות, הם יכולים לעשות את הלבושים, כי משימים החתיכות שנתוספו, במקום שהן חסרות, וחתיכות שהן מועטות מוסיפים עליהם. וזה הוא, על פי התורה אשר יורוך.

תשצד) ואי תימא אי וכו'; ואם תאמר, אם כך הוא, מה הוא שלפעמים טועה אחד מהם, ואומר אני מתחרט. ומשיב. אלא מטרם שפוסק הוראה באותו דבר שחולקים בו, יכול אותו שמקשה עליו, לומר אני מתחרט. כי לא

כל

תשצה) מנורה, שבע בוצינין דילה, ז) את שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך. לקבל *) שי"ן דתלת ראשין ש. ושי"ן דארבע ראשין ת דתפילין IIII. ואינון לקבל ז' ברכאן דק"ש, דאינון בשחר מברך שתים לפניה ואחת לאחריה, ובערב מברך שתים לפניה ושתים לאחריה. לבתר, כהנא רבא ט בעבודה, דמשמש בכנפי מצוה, פעמונים ורמונים, אינון קשרין וחוליין וציץ תפילין, מתמן ואילך י) ועשית מזבח מקטר קטרת.

תשצו) פתח רעיא מהימנא, ואמר, כתיב בפרשתא דא, והקרבתם אשה עולה ליי'. ואוקמוה, דעולה לאשים. ובג"כ סמך עולה לאשה. כ ועוד אוקמוה, דלית עולה אתיא אלא על הרהור הלב.

תשצז) ל ודאי, כל קרבנין לא אתיין, אלא לכפרא. כל קרבנא וקרבנא, על כל אברין דב"נ, כפום ההוא חטא דההוא אבר. על טפין דמוחא, נ) עוגות מצות כי לא חמץ. אי זריק טפין קדמאין, קדם דאחמיצו, מ באתר דלאו דיליה. ועל אלין דאחמיצו, וזריק לון באתר דלא אצטריך, נ צריך לאייתאה עלייהו לחם חמץ, ואינון לחמי תודה הכי הוו, מנהון חמץ, ומנהון מצה.

תשצח) פרים מסטרא דדינא, כבשים ואילים ועתודים ועזים. בגין דאינון

מסורת הזהר

ז) (אסתר ב) מקץ ו צ"ג. ה) (שמות ל). ו) (שם יב) שמות יז צ"ה.

חלופי גרסאות

ז ל"ג דתפילין. ט ל"ג בעבודה. י ר"ש. כ וע"ה. ל והאי; דהאי. מ בתר נ ל"ג צריך.

הסולם

מאמר והקרבתם אשה עולה

כל המפרקים לעשות תכשיטי כלה יודעים לאן ההלכות החתיכות, מטרם שהפסק הוא על מכונו, ומטרם שהתירוצים של ההלכות הם על מכונם.

תשצה) **מנורה, שבע בוצינין וכו':** המנורה, שבעת הנרות שלה, ה"ס את שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך, (שנתבארו לעיל ויקהל אות נ"ג) שהן כנגד שין של ג' ראשים ש, ושין של ארבע ראשים ת שבתפילין. דהיינו כנגד ז' ראשים שבב' שינין. והם כנגד ז' ברכות דקריאת שמע, שהם בשחרית, מברך שתים לפניה ואחת לאחריה, ובערב מברך שתים לפניה ושתים לאחריה. לאח"כ כתוב המצוה, שכהן גדול בעבודה משמש בכנפי מצוה, שהם פעמונים ורמונים, שהם כמו הקשרים והחוליות שבציצית. והציץ, שהוא כמו תפילין. משם ואילך כתוב, ועשית מזבח מקטר קטרת.

מאמר והקרבתם אשה עולה

תצשו) **פתח רעיא מהימנא וכו':** (דפו"י דף רנ"ד ע"א *) דף רנ"ד ע"ב)

פרע"מ ואמר, כתוב בפרשה זו, והקרבתם אשה עולה לה'. והעמידו אשר עולה היא לאשים, שכולה נשרפת באש, ומשום זה סמך עולה לאשה. ועוד העמידו שאין עולה באה אלא על הרהור הלב.

תשצז) **ודאי כל קרבנין וכו':** ודאי כל הקרבנות אינם באים אלא לכפרה, כל קרבן וקרבן מכפר על כל אבר ואבר של האדם כפי החטא שחטא באותו אבר. על טפות המוח, דהיינו החטא של מוציא זרע לבטלה, מביא, עוגות מצות בי לא חמץ. דהיינו אם זרק טפות ראשונות, מטרם שהחמיצו במקום שאינו שלו, דהיינו בלי נקבה אסורה, שבה מחמיצים הטפות. ועל אלו שהחמיצו, שזרק אותם במקום שאינו צריך, דהיינו בנקבה האסורה לו, ששם מחמיצים הטפות. הוא צריך להביא עליהם לחם חמץ. ואלו לחמי תודה כך היו, מהם חמץ ומהם מצה.

תשצח) **פרים מסטרא דדינא וכו':** פרים הם מצד הדין. וכן כבשים ואילים ועתודים ועזים כולם הם מצד הדין, משום שהם פני שור

אנפי דשור, כלהו שחיטתן בצפון, וקבול דמן בכלי שרת בצפון. שחיטה וקבלה זוריקה כלם בצפון. לבסמא מדת הדין, דאתי לבית דין מסטרא דגבורה. בית דין הגדול מסטרא דגבורה, דתמן בינה. בית דין הקטן, מסטרא דמלכות. וכל אינון שופכי דמים למצוה, אינון מסטרא דגבורה.

תשצט) ומה דאוקמוה, עולת שבת בשבתו ולא בשבת אחרא, בגין דעבר יומו בטל קרבנו. דקרבן דוחה ס שבת, ואדליק אש בשבת, בגין ע דאיהו אשא קדושה. דכל אש ע דקרבנין איהו קדש, ושבת קדש, אחידן דא בדא.

תת) אבל אש דחול, אסיר לאחדא ליה בקדש, ובג"ד מני לון לישראל, ז) לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת. דהאי איהו כלאים פ דטוב ורע. ובשבת דשלטא צ אילנא דחיי, דלית ביה ק תערובת, ר וחולין דטהרה אסיר לערבא באש דקדושה. כל שכן חולין דטומאה, דאסיר לערבא לון בקדושה. אוף ש הכי כל קרבנין, אתקריאו בשר קדש. וכל קרבנין דכל מין, אית בהון חולין דטהרה, ואית בהון *) קדש ת וקדש הקדשים.

תתא) ורזא, דאית הפרש בין קדש לקדש, א ה"ד, ח) והבדילה הפרכת לכם בין הקודש ובין קדש הקדשים. אוף ב הכא אשות דקרבנין, לאו אינון שוין. דאש של גבוה מקודש מאש דקדש ג דלתתא. דאתקרי אש עצי הקדש, או אש בשר הקדש. ואשא דקודשא, ד אית ביה הפרשה לבין אש הדיוט. אף על גב

מסורת הזוהר

ז) (שמות לה) יתרו קכג צ"ד. ח) (שמות כו) ב"א קצב צ"ג.

חלופי גרסאות

ס מוסיף שבת ודוחה אש דשבת. ע וקרבנין. פ ל"ג דטוב ורע ; דטוב עם רע. צ ל"ג אילנא דחיי. ק מוסיף תערובת אסיר לאבערא [; לארבעא] ביה אש דחולין דהאי אש דחולין דטומאה ולא דחולין דטהרה. ר ל"ג וחולין דטהרה. ש ל"ג הכי. ת דקדש. א ל"ג הה"ד. ב ל"ג הכא ; הכי. ג ל"ג דלתתא. ד ביה הפרשה אית בין.

הסולם

מאמר

שור, שנאמר ופני שור מהשמאל, שהוא דין. כולם הם שחיטתם בצפון וקבול דמם בכלי שרת בצפון. שחיטה קבלה וזריקה כולם הם בצפון שהוא צד שמאל, כדי לבשם ולהמתיק מדת הדין, הבא לבית דין מצד הגבורה. בית דין הגדול, הוא מצד הגבורה ששם בינה, בית דין הקטן הוא מצד המלכות. וכל אלו שופכי דמים למצוה, הם מצד הגבורה.

תשצט) **ומה דאוקמוה עולת** וגו' ; ומה שהעמידו, עולת שבת בשבתו, ולא בשבת אחר הוא משום שעבר יומו בטל קרבנו, ואין להשלימו בשבת אחר. הקרבן דוחה שבת. ומדליק אש בשבת, הוא משום שהוא אש קדושה. שכל אש הקרבנות קדושה, היא קדושה, ושבת קדושה אחרות הן זו בזו.

תת) **אבל אש דחול** וכו' : אבל אש

(דפו"י דף רנ"ד ע"ב *) דף רנ"ה ע"א)

והקרבתם אשה עולה

של חול אסור לאחדו בקדש, דהיינו בשבת. ומשום זה צוה לישראל, לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת. כי זה הוא כלאים של טוב ורע, כי בשבת, שולט בו עץ החיים, שאין בו תערובת של טוב ורע. וחולין של טהרה אסור לערב באש דקדושה, כל שכן חולין של טומאה שאסור לערב אותם בקדושה. אף כך כל הקרבנות נקראים בשר קדש, וכל הקרבנות של כל מין, יש בהם חולין דטהרה, ויש בהם קדש, וקדש הקדשים.

תתא) **ורזא דאית הפרש** וכו' ; והסוד הוא, כי יש הפרש בין קדש לקדש, ז"ש, והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים. אף כאן, אשים של הקרבנות אינן שוות כי אש של גבוה יותר מקודש מאש הקדש שלמטה, שנקרא, אש עצי הקדש, או אש בשר הקדש. ואש הקדש יש בו הפרש לבין אש של הדיוט

המובא

דאוקמוה עליה, דמצוה להביא מן ההדיוט, אף על גב דאית אש דקודשא, דכל חד צריך לאתריה.

תתב) ה ישראל אמתילו להאי. דהא ישראל בכלל אתקריאו מלכים ו כמה דאוקמוה, כל ישראל בני מלכים. אבל כד הוו עאלין לבי מקדשא, כל ז חד שרייא באתריה, כדקא יאות ליה. אוף הכי כל קרבנין לאו אינון שוין, דאף על גב דבכולהו כתיב קרבן ליי׳, איהו פליג כלא כל חד וחד כדקא יאות. ורזא דא, אשתמודע בפרי החג, דהוו קריבין לון ישראל קדם יי׳.

תתג) ח אמר בוצינא קדישא, קום רעיא מהימנא ט משנתך, דאנת ואבהן ישני עפר י אתקרון, דעד כען הויתון משתדלין כ באורייתא, באינון ישנים במשנה, דאתמר בהון על הארץ תישן. וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה ליהוה. אתון ל אינון בכורים דשכינתא, ובעובדין דלכון, איהי אתחדשת בצלותין דאבהן מ בכל יומא. נ דאוקמוה מארי מתניתין, תפלות כנגד אבות תקנום. ובק״ש דאמר רעיא מהימנא שמע ישראל, ואוקמוה כל הקורא ק״ש בכל יום, כאלו הוא מקיים ס והגית בו יומם ולילה.

תתד) ודאי בצלותין דלכון, בקריאת שמע דלכון, ס שכינתא איהי אתחדשת

מסורת הזוהר

ס) (יהושע א) בשלח יב צ״ת.

חלופי גרסאות

ה ומתלא אמתילו ישראל קדמאי להאי רזא ישראל [בכלל] ול״ג מן ישראל עד אתקריאו. ו והדיוטים ול״ג מן כמה עד אבל. ז כת. ח ל״ג אמר בוצינא קדישא. ט מוסיף קום משנתך. י תתקרון. כ ל״ג באורייתא; באורייתא ול״ג באינון ישנים. ל בני. מ ובכל. נ בק״ש ול״ג מן דאוקמוה עד דאמר. ס מוסיף הא שכינתא.

הסולם

מאמר

המובא על המזבח, אע״פ שהעמידו עליה, שמצוה להביא אש מן ההדיוט, אע״פ שיש אש קדוש על המזבח. כי כל אחד צריך למקומו.

תתב) **ישראל אמתילו להאי וכו׳:** ישראל נמשלו לזה. כי ישראל בכלל נקראים מלכים, כמו שהעמידו, כל ישראל בני מלכים. אבל כשנכנסו לבית המקדש, כל אחד שרה במקומו כראוי לו הכהנים לבדם, ולוים לבדם, וישראל לבדם, אף כאן כל הקרבנות אינם שוין, אע״פ שכתוב בכולם קרבן לה׳. כי הוא הקב״ה מחלק הכל כל אחד ואחד כראוי לו. וסוד זה נודע בפרי החג שהיו ישראל מקריבים לפני ה׳. שהיה מחזק אותם לקיום ע׳ האומות.

מאמר וביום הבכורים

תתג) **אמר בוצינא קדישא וכו׳:** אמר (דפו״י דף רנ״ה ע״א)

וביום הבכורים

המאור הקדוש, שהוא ר׳ שמעון, קום רעיא רעיא מהימנא משנתך, כי אתה והאבות נקראים ישיני עפר, כי עד עתה הייתם עוסקים בתורה באלו ישנים במשנה, שנאמר בהם ועל הארץ תישן (אבות פ״ו). וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה לה׳. אתם הם בכורים של השכינה, ובמעשים שלכם השכינה מתחדשת בתפלות האבות בכל יום. שהעמידו בעלי המשנה, תפלות כנגד אבות תקנום. ובקריאת שמע. שאמר רעיא מהימנא, דהיינו משה רבינו, שמע ישראל, והעמידו, כל הקורא קריאת שמע בכל יום, כאלו הוא מקיים והגית בו יומם ולילה.

תתד) **ודאי בצלותא דלכון וכו׳:** ודאי בתפלה שלכם, ובקריאת שמע שלכם, השכינה מתחדשת לפני הקב״ה. ומשום זה נאמר, והקרבתם מנחה חדשה לה׳, דהיינו בתפלות שהן במקום קרבנות. ובאיזה קרבנות, שהם תפלות, היא מתחדשת. היינו **בשבועותיכם,**

דהייט

קמיה דקב״ה. ובג״ד, והקרבתם מנחה חדשה ליהוה. בצלותין דאינון באתר דקרבנין. באן קרבנין דצלותין איהי מתחדשת. בשבועותיכם. דהיינו שבועות, דביה מתן תורה, ואתקרי חמשים יום לעומר. וביה שבעה שבועות, מסטרא דההוא דאתמר ביה, כ) שבע ביום הללתיך, ואיהי מלכות ע כלה. כלילא משבע ספירן, כלילא בבינה, דאיהי אתפשטת בה׳ ספיראן לחמשין.

תתה) יסוד כל, כלול מאלין חמשין. כל״ה : כ״ל ה׳. כלילא מחמשים, כלהו נבלעים בגו חמשים, חכמה דאיהי, י׳ עלאה, מובלעת בגו חמשין. ה׳ זמנין עשר. ה׳ בינה. י׳ פ חכמה. עשר זמנין ה׳ היינו חמשין צ ובחושבן כ״ל. ובחושבן י״ם. ואיהו ים התורה. מקורא דיליה ק כתר, דלית ליה סוף. שאר ספיראן, אתקריאו על שמה שבעת ר ימים. ומלכות ים סוף, סוף דכל ימים.

תתו) ש ובג״ד ת דאינון חמשין שבע שבועות, מנחתם שלשה עשרונים, ושני עשרונים. חמש, א דאינון חמש זמנין עשר. הה״ד, ומנחתם סלת בלולה בשמן שלשה עשרונים לפר האחד ושני עשרונים לאיל האחד עשרון עשרון לכבש האחד לשבעת הכבשים. ושבעת הכבשים, לקבל כ שבע שבתות תמימות תהיינה. כל חד עם שית יומין דילה.

מסורת הזהר

כ) (תהלים קיט) תרומה קפו צ״א. כ) (ויקרא כג) תצוה כה צ״ט.

חלופי גרסאות

ע ל״ג כלה. פ מוסיף חכמה עשר. עשר. צ בחושבן. ק בתר. ר מוסיף ימים שביעי. ש ובגין. ת ל״ג דאינון חמשין. א ל״ג דאינון.

הסולם

מאמר

דהיינו שבועות, שבו מתן תורה, ונקרא חמשים יום לעומר, ובו שבעה שבועות, מצד אותו שנאמר בו שבע ביום הללתיך, שהיא מלכות שנקראת כלה, שהיא כלולה בשבע ספירות חג״ת נה״י״מ, וכלולה בבינה, והיא מתפשטת בה׳ ספירות, חג״ת נ״ה, לחמשים.

תתה) יסוד כל כלול וכו׳ : יסוד שנקרא כל, שבג׳ חמשים, כלול גם כן מאלו החמשים, שהם חג״ת נ״ה שכל אחת כלולה מעשר, והמלכות נקראת כלה, שהוא אותיות כל ה׳ דהיינו ה׳ ספירות הכלולות מחמשים. כולן נבלעות בתוך חמשים, חכמה שהיא י׳ עליונה, מובלעת תוך חמשים, כי ה׳ פעמים י׳ היא חמשים, כי ה׳ היא בינה, י׳ חכמה, ויש י״ה בחכמה, שמכפילים זו על זו והם חמשים, ויש י״ה בבינה, שמכפילים י׳ פעמים ה׳ והם חמשים. והיא בחשבון כל, כנ״ל, ובחשבון ים, כי הבינה נקראת ים, שהוא בחשבון חמשים, והוא ים התורה, שמבינה הנקראת

(דפו״י דף רנ״ה ע״א)

וביום הבכורים

ים, תצא התורה, שהיא ז״א. המקור שלה, היא כתר, שאין לו סוף. שאר ספירות שהם חג״ת נהי״מ, נקראים על שמה שבעת ימים. וים הוא בחשבון חמשים נמצא שבכל אחת יש חמשים. ומלכות נקראת ים סוף, על שם שהיא הסוף של כל הימים.

תתו) ובג״ד דאינון חמשין וכו׳ : ומשום זה שכל אחת משבע שבועות היא חמשים, כנ״ל, מנחתם שלשה עשרונים ושני עשרונים, שהם חמשה עשרונים שהם חמש פעמים עשר, כי כל עשרון הוא עשר וה׳ עשרונים הם חמשים. ז״ש, ומנחתם סלת בלולה בשמן שלשה עשרונים לפר האחד ושני עשרונים לאיל האחד עשרון עשרון לכבש האחד לשבעת הכבשים. ושבעת הכבשים הם כנגד שבע שבתות תמימות תהיינה. שהן שבע מלכיות, כי מלכות נקראת שבת, וכל אחת עם ששה ימים שלו, שהם חג״ת נה״י שהם בג׳ חמשים עם יום השבועות.

ובעשור

תתז) ובעשור לחודש השביעי, דאיהו תשרי. מקרא קדש יהיה לכם, דא יום הכפורים. דאיהו עשירי י', כליל מעשרת ימי תשובה. ותקינו ביה ה' צלותין, לחברא ב עם ה'. ג מאי מקרא קדש. לאפרשא ליה משאר יומין, דאית בהו פולחנא דחול. ד ובגין דא, כל מלאכת עבודה לא תעשו.

תתח) דיומין דאית בהון ה מלאכת חול, אינון מסטרא דעץ הדעת טוב ורע. דאתהפך ממטה לנחש, ומנחש למטה. לכל חד כפום עובדוי, ודא מטטרון מטה, נחש, סמאל. אבל בהאי יומא דאיהו ו יום הכפורים דאתקרי קדש, שלטא אילנא דחיי, דלא אשתתף עמיה שטן ופגע רע. ז ומסטריה ח לא יגורך רע. ובגין דא, ביה נייחין עבדין באילנא דחיי, ח וביה נפקן לחירות, ביה נפקי משלשליהון.

תתט) אינון דאית עלייהו גזר דין, בנדר ובשבועה, ובגין דא תקינו למימר ביה, כל נדרי ואיסרי כו', כולהון יהון שביתין ושביקין לא שרירין ולא קיימין. ובגין דא נדר דידו"ד, דאיהו תפארת. ושבועה דאדני, דאיהו מלכות. דעבדו

מסורת הזהר

י) (תהלים ה) ב"א ריח צ"ב.

חלופי גרסאות

ב מוסיף לה עם. ג מוסיף מאי מקרא קדש יהיה לכם דא יום הכפורים דאיהו עשירי י' כליל מעשרת ימי תשובה ותקינו בו ה' צלותין לחברא עם ה'. מאי. ד ל"ג מן ובגין עד אינון. ה מלאכה דחול. ו ר"ה. ז ולא ול"ג ומסטריה. ח מוסיף ואשתתפן גביה וביה.

הסולם

מאמר

מאמר יום הכפורים

יום הכפורים

תתז) **ובעשור לחדש השביעי:** שהוא תשרי, מקרא קדש יהיה לכם, זהו יום הכפורים, שהוא עשירי, שהוא י', שהוא כלול מעשרת ימי תשובה, והתקינו בו ה' תפלות, כדי לחבר הי' עם הה', דהיינו החכמה עם הבינה, מהו **מקרא קדש**. היינו להבדיל אותו משאר הימים שיש בהם עבודה של חול, ומשום זה **כל מלאכת עבודה לא תעשו.**

תתח) **דיומין דאית בהון** וכו': כי הימים שיש בהם מלאכת חול, הם מצד עץ הדעת טוב ורע, שנתהפך ממטה לנחש ומנחש למטה לכל אחד לפי מעשיו, ומטטרון זה הוא מטה, וסמאל, הוא נחש. אבל ביום הזה שהוא יום הכפורים הנקרא קדש, שולט בו עץ החיים, שאינו מתחבר עמו השטן ופגע רע, ומצדו לא יגורך רע, אלא כולו טוב. ומשום זה, בו בעץ החיים ינוחו העבדים, זבו הם יוצאים להירות, בו יוצאים מכבליהם.

פירוש. ימות החול הם חג"ת נה"י דמטטרון, הנמשך מצד עץ הדעת טוב ורע (דפו"י דף רנ"ה ע"א) שהוא המלכות וע"כ נוהג בימות החול טוב ורע, אם זכה, הוא דבוק במטטרון, הנקרא מטה. אם לא זכה, הוא דבוק בסמאל שהוא רע הנקרא נחש. וכן מתהפכת השליטה על האדם לפי מעשיו. שז"ס מטה המתהפך לנחש. כי המעשים מהפכים לו השליטה של טוב או רע. אבל ביוה"כ הנקרא קדש, שולט עץ החיים, שהוא ז"א, שכולו טוב ואין בו אחיזה לשטן וסמאל, והזוכה להתדבק ביוה"כ שה"ס עץ החיים, כבר יצא מכלל התהפכות ממטה לנחש, וזוכה להיות דבוק בו לנצחיות, ואין עוד לשום רע שליטה עליו. וזסו"ה, לא יגורך רע. הנאמר על הזוכה להדבק בעץ החיים. וז"ש, **וביה נפקן לחירות ביה נפקי משלשליהון.** כי אז נעשים בני חורין ממלחמת הטוב ורע, ויוצאים מכבלי הסטרא אחרא לנצחיות.

תתט) **אינון דאית עלייהו** וכו': **אותם** שיש עליהם גזר דין, בנדר ושבועה שלא לשנות הגזר דין, התקינו לומר משום זה, כל נדרי ואיסרי וכו' כולהון יהון שביתין ושביקין לא שרירין ולא קיימין, אלא שיתבטל גזר הדין

על גלותא דלהון, בחכמה ובינה יהון שביקין ושביתין לא שרירין ולא קיימין, מ) ונסלח לכל עדת בני ישראל. דחסד איהו מים. גבורה אש. תפארת אויר. ובגין נ דא אוקמוה מארי מתניתין, התר נדרים פורחים באויר.

תתי) ובגין דשבועה ממלכות, דאיהי לתתא מיניה. אוקמוה, נדרים על גבי שבועות עולים. ועוד אוקמוה, כל הנשבע כאילו נשבע במלך עצמו. וכל הנודר כאילו נודר בחיי המלך. · המלך עצמו, אדני. חיי המלך, ידו"ד. ובגין דא ס כי ידור נדר לידו"ד.

תתיא) ואוף הכי אית רזא אחרא, חיי *) המלך, חכמה. הה"ד ע) החכמה תחיה בעליה. כל הנודר ביהוה, דאיהו תפארת. כאילו נודר בחכמה, דאיהו יו"ד ה"א ואי"ו ה"א, חיי המלך. וכל הנשבע כ באדני, כאילו נשבע במלך עצמו. עצמו דא אימא עלאה, כאילו נשבע בה, דאיהי פ) עצם השמים לטוהר. מסטרא דחסד, צ) עצם מעצמי. ובשר מבשרי, מסטרא דגבורה, דא מלכות. ובחכמה דאיהי ק חיי תפארת, איהו סליק לאתקרי אדם, הה"ד ר) כתפארת אדם.

תתיב) ואתמר ביום הכפורים. ש) ועניתם את נפשותיכם. ת ובעשור לחדש

מסורת הזהר

מ) (במדבר טו). נ) (שם ל) ויקרא עז צ"י. ס) (קהלת ז) לעיל אות תקטו צ"ב. ע) (שמות כד) בשלח קל צ"ע. פ) (בראשית ב) לעיל אות תשסא צ"ר. צ) (ישעיה מד) משפטים קלו צ"ב. ק) (ויקרא טז) ספרא דצניעותא טר צ"מ.

חלופי גרסאות

מ דאתקינו. י דעצם המלך ול"ג עצמו. כ בהוי"ה. ל ל"ג חיי. ם מוסיף הה"ד ובעשור.

הסולם

מאמר יום הכפורים

הדין מעליהם. ומשום זה, הנדר, הוא בשם הויה, שהוא תפארת, והשבועה היא בשם אדני, שהיא מלכות, שהם גרמו בעונותיהם על הגלות שלהם. הנה על ידי חכמה ובינה יהיו נעזבים ומושבתים, לא יהיו חזקים ולא יתקיימו, ונסלח לכל עדת בני ישראל. החסד הוא מים, הגבורה היא אש, התפארת הוא אויר, וכיון שהנדרים הם בתפארת, שהוא אויר, ע"כ העמידו בעלי המשנה, התר נדרים פורחים באויר, שההתר מן חכמה ובינה פורח באויר שהוא תפארת ומבטל משם את הנדר.

תתי) ובגין דשבועה ממלכות וכו': ומשום שהשבועה היא ממלכות, שהיא למטה מנדר שהוא בתפארת, העמידו שנדרים עולים על השבועות, ועוד העמידו, כל הנשבע כאלו נשבע במלך עצמו, וכל הנודר כאלו נודר בחיי המלך. המלך עצמו, הוא אדנ"י שהיא מלכות. חיי המלך, הם הויה, שהוא ז"א, שממנו החיים אל המלך שהיא המלכות. ומשום זה כתוב, כי ידור נדר להויה, שהוא ז"א.

תתיא) ואוף הכי אית וכו': ואף כך,

(דפו"י דף רנ"ה ע"א *) דף רנ"ה ע"ב)

יש סוד אחר, חיי המלך הם חכמה, ז"ש החכמה תחיה בעליה. לפיכך, כל הנודר בהויה, שהוא תפארת, הוא כאלו נדר בחכמה דז"א, שהוא הויה במילוי אלפין כזה, יוד הא ואו הא, שהוא חיי המלך, שהוא חיי ז"א. וכל הנשבע באדני, הוא כאלו נשבע במלך עצמו. היינו, כי עצמו, היא אמא עילונה, דהיינו בינה, שדומה כאלו נשבע בה, שהיא עצם השמים לטהר. שהם המוחין של המלכות. כי מצד החסד נקראת המלכות עצם מעצמי. ומצד הגבורה נקראת המלכות ובשר מבשרי. ובחכמה שהיא חיי התפארת, דהיינו המוחין שלו, הוא, תפארת, עולה להקרא אדם, שהוא בגימטריא מ"ה כהויה במילוי אלפין הנ"ל, ז"ש, כתפארת אדם. כי תפארת נקרא אדם בזמן שיש לו המוחין דחכמה. שה"ס, שנקרא בהויה דאלפין שבגי' מ"ה.

תתיב) ואתמר ביום הכפורים וכו': ונאמר ביום הכפורים, ועניתם את נפשותיכם. וכן ובעשור לחדש השביעי הזה תענו את נפשותיכם. והתקינו בה, ה' עינוים, כדי שתתלבן

השביעי הזה תענו את נפשותיכם. תקינו ביה ה' ענויים, בגין דתתלבן ה' זעירא בה' עלאה, דאיהו ה' צלותין. לקיים בישראל, ר) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו. והאי איהו רזא דלשון של זהורית, בגין דכל חובין נ דישראל ס מטון לגבי מלכות. ותשובה דאיהי בינה, ע מלבנת לון. בגין דאתמר בה, פ) השוכן אתם בתוך טומאותם. וד' בגדי לבן, וד' בגדי זהב פ למלבש, יאהדונהי.

תתיג) ותקינו לתקוע שופר ביום הכפורים, לסלקא קול דאיהו ו', לחרות. דאתמר בה, ת) בכל צרתם לו צר, בא', ובו', קרי צ וכתיב. ק ועבודת ר יום הכפורים איהי באריכות, ואיהי כלילא מתלת דרגין, במחשבה דבור ומעשה.

תתיד) א) בחמשה עשר יום לחדש השביעי וגו', דאיהי תשרי, מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו וחגותם אותו חג ליי' שבעת ימים וגו'. פ בחמשה עשר, מסטרא די"ה. וחגותם אותו, דא אות ו', עמודא ת דאמצעיתא. שבעת ימים, מסטרא דבת שבע, דאיהי מלכות. אבהן, ורעיא מהימנא, א ואהרן, דוד ושלמה, ב הא אינון שבע, לקבל שבע ספיראן. אנא בעינא לתקנא לכון סכה, דאיהי אימא עלאה, לסככא ג עלייהו, כאמא על בנין.

מסורת הזוהר

ר) (ישעיה א) שמות קיד צ"ם. ש) (ויקרא טז) תצוה מב צ"ל. ת) (ישעיה סג) וירא קנג צ"ב. א) (ויקרא כג) אמור צד צ"ד.

חלופי גרסאות

נ בישראל. ס ממגן ; מטאן. ע מלכות. פ ל"ג למלבש. צ מוסיף וכתיב הכא. ק בעבודת. ר ל"ג יום הכפורים. פ ל"ג בחמשה עשר מסטרא די"ה. ת מוסיף דאמצעיתא, ח"ג חסד גבורה. א ל"ג ואהרן. ב ה' אתון. ג עלייכו.

הסולם

מאמר יום הכפורים

שתתלבן **ה'** הקטנה, שהיא מלכות, **בה'** עליונה שהיא בינה, שממנה נמשכים העינוים, דהיינו מקו שמאל שלה, שהם ה' תפלות, לקיים **בישראל, אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו.** וזה הוא סוד של לשון של זהורית, שהיא קושרים על פתח האולם מבפנים, וכיון שהגיע השעיר למדבר היה **מלבין.** (יומא סז.) משום שכל עונות בית ישראל מגיעים למלכות, והתשובה, שהיא בינה, **מלבנת אותם.** משום שכתוב בה, במלכות אני ה' השוכן אתם בתוך **טומאותם.** וד' **בגדי לבן** וד' **בגדי זהב,** ללבוש, ה"ס **יאהדונהי.** שהוא שילוב הוי"ה אדנ"י, כי ד' בגדי לבן ה"ס ד' אותיות הוי"ה. וד' בגדי זהב ה"ס ד' אותיות אדנ"י.

מאמר חג הסכות

תתיג) **ותקינו לתקוע שופר** וכו': **והתקינו לתקוע שופר ביום הכפורים, להעלות** קול, **שהוא ו'** דהויה, דהיינו ז"א, **לחרות,** שהוא בינה. **שנאמר בה, בכל צרתם לו צר.** אשר **לו** הוא **בא' ובו'** דהיינו **קרי וכתיב,** כי כתיב **נא'** וקרי **בו'. כי בכל צרתם** רומז על ה'

(דפו"י דף רנ"ה ע"ב)

תתיד) **בחמשה עשר יום** וגו': **בחמשה עשר יום לחדש השביעי** וגו' **שהוא תשרי, מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו וחגותם אותו חג לה' שבעת ימים** וגו'. **בחמשה עשר,** היינו מצד י"ה, שהם חכמה ובינה, **וחגותם אותו,** הוא אותיות **אות ו',** שהוא עמוד האמצעי דהיינו ז"א. **שבעת ימים,** היינו מצד בת שבע שהיא מלכות, שהיא **ה'** אחרונה. **האבות** שהם חג"ת, **ורעיא מהימנא,** שהוא נצח, **ואהרן,** שהוא הוד, **ודוד** שהוא מלכות, **ושלמה,** שהוא יסוד הנקרא

תתטו) ובגין ז' ספיראן אמר קרא, ב) כי בסכות הושבתי את בני ישראל, במפקנותהון מארעא דמצרים, בז' ענני כבוד. ד סוכה באת ו', איהו ברזא ה דתרין בנין, ידוד אדני. והכי סליק סו"ה בחושבן יאהדונהי. תרין כרובים, דהם ג) סוככים בכנפיהם על הכפורת ופניהם איש אל אחיו.

תתטז) ואית עשרה טפחים בכרובים מתתא לעילא, מרגליהון עד רישיהון, ומרישיהון ועד רגליהון, ושריין על טפח דאיהו י'. ועשרה ו עשרה מעילא לתתא, ומתתא לעילא, היינו יו"ד. ובג"כ, שיעורא דסכה אמרו רבנן, לא פחות מעשרה, ולא למעלה מעשרים. סכה העשויה ככבשן מסטרא ז דאימא, עלה אתמר, ד) והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו י' באש ויעל עשנו כעשן ח הכבשן. ט וכלא חד.

תתיז) ה) וסכה תהיה לצל יומם, י דסכך בעינן. וסכך אתעביד לצל. דאתמר ביה, ו) בצל שדי יתלונן. ולא בצל סכת הדיוט, דאגין על גופא משמשא. אלא צל לאגנא על נשמתא. ז) בצלו חמדתי וישבתי. ח) אשר אמרנו בצלו נחיה בגוים. צל עם ס', איהי צלם. דאתמר ביה, ט) אך בצלם יתהלך איש. ס' סתומה אית לה ארבעה דפנות.

מסורת הזהר

ב) (שם) ג) (שמות כה) אחרי מות י"ז צ"ק ד) (שם יט) לעיל אות תנש"ח צ"פ ה) (ישעיה ד) להלן אות תתכט צ"ש ת"ז בהקדמה ב: ו) (תהלים צא) ת"ז תכ"א גת. תסב צד: ז) (שיר ב) לך עב צ"א ח) (איכה ד) בחקותי י צ"נ. ט) (תהלים לט) ויחי מט צ"ב.

חלופי גרסאות

ד מוסיף סוכה אית באות ו' בסכות חסר ו' דאתמר בה בסכות תשבו שבעת ימים איהי אימא אבל סוכה. ה מוסיף דתיבין דתרין. ו טפחים. ז דגבורה. ח מוסיף הכבשן ואוקמוה מאי (יחוקאל א') והחיות רצוא ושוב כאור היוצא מפי הכבשן. ט וכל. י ל"ג דסכך בעינן וסכך אתעביד לצל.

הסולם

מאמר

שלום. הרי הם שבע כנגד שבע ספירות. אני רוצה לתקן לכם סוכה, שהיא אמא עליונה, שתסכך עליהם על שבע הספירות, כאם על הבנים.

תתטו) **ובגין ז' ספיראן** וכו': ומשום ז' הספירות, אמר הכתוב, כי בסכות הושבתי את בני ישראל בהוציאי אותם מארץ מצרים, דהיינו בז' ענני כבוד. שה"ס ז' ספירות. **סוכה** עם אות **ו'** היא בסוד ב' בנים, שבינה מסככת עליהם, שהם הויה אדני, דהיינו ז"א ומלכות, שכך עולה סוכה בחשבון **יאהדונה"י**, כי סוכה היא אותיות **כ"ו** שהיא בגי' הוי"ה, **ום"ה** שהיא בגי' אדני. והם סוד **ב' כרובים** שהם סוככים **בכנפיהם על הכפורת, ופניהם איש אל אחיו.** שה"ס ז"א ומלכות.

תתטז) **ואית עשרה טפחים** וכו': **ויש עשרה טפחים בכרובים**, שהם זו"ן, **ממטה למעלה**, דהיינו ע"ס דאור חוזר, **מרגליהם עד**

חג הסכות

ראשיהם, וע"ס דאור ישר **מראשיהם עד רגליהם**, ושורים על טפח, שה"ס **י'**. **ועשרה עשרה** שבהם **שממעלה למטה וממטה למעלה**, דהיינו ע"ס דאור ישר וע"ס דאור חוזר, **היינו יוד**, שהיא בגי' עשרים. **ומשום זה אמרו חכמים**, ששיעור סוכה לא פחות מעשרה ולא למעלה מעשרים. סוכה העשויה ככבשן היא מצד אמא, שהיא דין, **עליה נאמר**, והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה' באש ויעל עשנו כעשן הכבשן. והכל אחד.

תתיז) **וסכה תהיה לצל יומם**: היינו שצריכים לסכך. וסכך נעשה לצל, שנאמר בה, בצל שדי יתלונן, ולא בצל סוכת הדיוט המגין על הגוף משמש, אלא צל להגין על הנשמה. בסו"ה, **בצלו חמדתי וישבתי. אשר אמרנו בצלו נחיה בגוים. צל עם ס' הוא צלם**, שצל ה"ס הסכך, והם' ה"ס ארבע דפנות הסוכה. שנאמר בו **אך בצלם יתהלך איש. ס' סתומה** יש לה **ארבעה דפנות**. שה"ס ד' דפנות הסוכה.

תתיח) ומה דאוקמוה שתים כ כהלכתן ושלישית אפילו טפח. ולמ"ד שלשה כהלכתן ורביעית אפילו טפח. ואינון בגין דא, תרין, תלת, ארבע, הא תשע, טפח איהי עשיראה, לאשלמא כל חסרון. ובגין דא, שיעור סכה לא פחות מעשר, דאיהי מלכות, עשיראה דכל דרגין. ולא למעלה מעשרין, דאיהי כ', כתר עליון, דלא שלטא ביה עינא. כבוד עלאה, עליה אמר משה, י) הראני נא את כבודך. ואתיב ליה קב"ה, לא תוכל לראות את פני. ולית כבוד, ל בלא כ'.

תתיט) מ ובגין דא שערו מארי מתניתין לקבלייהו, סכה העשויה כמבוי, מסטרא דאת ב', כמין גא"ם, מסטרא דאת ג'. כמין צריף, מסטרא דאת ד'. ושבע אתוון אינון, בג"ד כפר"ת. כ', כבשן. ב', בורגנין. ושאר סכות. וכלהו רמיזי לגבי מארי מתניתין. ולית לארכא בהון.

תתכ) ואינון לקבלייהו שבעה שרגין דמנרתא, דאתמר בה נ כ) שבע ביום הללתיך. הכי ס) שבעה ושבעה מוצקות. הכי שבעה ספיראן כפולות. ושבעה יומי בראשית לתתא, שבעה לעילא, מ) אין כל חדש תחת השמש.

מסורת הזהר

י) (שמות לג) ת"ז תס"ט קטו. כ) (תהלים קיט) לעיל אות תתד צ"י. ל) (זכריה ד) מקץ עב צ"א מ) (קהלת א) לך קיז צ"א.

חלופי גרסאות

כ ל"ג מן כהלכתן עד כהלכתן. ל כלא; מוסיף אלא כלא מ ל"ג ובג"ד נ ל"ג שבע ביום הללתיך; ל"ג שבעה ושבעה מוצקות.

הסולם

מאמר חג הסכות

תתיח) **ומה דאוקמוה שתים** וכו'; ומה שהעמידו שתים כהלכתן ושלישית אפילו טפח. וכן למי שאומר שלשה כהלכתן ורביעית אפילו טפח, הם משום זה ג' שיעורים, שתים שלש ארבע, שהם ביחד תשע, ששתים, הם חו"ב. שלש, הם חג"ת. ארבע, הם נהי"מ. והטפח שאמרו בשתים ובשלש הוא העשירי, שהיא מלכות, המשלמת כל חסרון. ומשום זה שיעור סוכה לא פחות מעשר שהיא מלכות, שהיא העשירית של כל הספירות, ולא למעלה מעשרים, שהיא **כ'**, הרומזת על כתר עליון שאין העין שולטת בו. שאין שם השגה. כבוד עליון, עליו אמר משה, **הראני נא את כבודך.** והשיב לו הקב"ה, **לא תוכל לראות את פני. ואין כבוד בלא כ'.**

תתיט) **ובגין דא שערו** וכו'; ומשום **זה** שערו בעלי המשנה כנגדם, **סוכה העשויה כמבוי**, שהיא מצד **אות ב'**. וכמין גאם, שהיא מצד **אות ג'**. וכמין צריף שהיא מצד **אות ד'**. **ושבע אותיות הן בג"ד כפר"ת**, שהן הכפולות בדגש, הרומזות על ז"ס חג"ת נהי"מ על בחינת הדין שבהם, והם ראשי תיבות

(דפו"י דף רנ"ה ע"ב)

הרומזים על ז' סוכות הפסולות, מחמת הדין שבהם, **הכ'** רומזת על סוכה העשויה ככבשן, **הב'**, על סוכת בורגנין, ושאר האותיות על שאר סוכות הפסולות שכולן רמוזות אצל בעלי המשנה. כגון סכת שומרי פירות סוכת רועים, סוכת כותים. וכו' (סוכה ח' ע"ב) ואין להאריך בהם.

תתכ) **ואינון לקבלייהו שבעה** וכו'; והם כנגדם, דבג"ד כפר"ת, שבעה ככבי לכת. **והם דכר ונוקבא.** שבג"ד כפר"ת הרפויות הן בדכר, והדגושות הן בנוקבא. ומשום **זה נקראים** ז' כפולות, וכמו שבעה נרות המנורה, שה"ס ז"ס חג"ת נהי"מ. שנאמר בה, **שבע ביום הללתיך.** וכך נאמר שבעה ושבעה מוצקות, שה"ס ז' כפולות, שהם שבע אותיות רפויות, ושבע אותיות דגושות, **וכך שבע ספירות הן** כפולות, שיש בהם ז' של דין וז' של רחמים. **וכך שבעת ימי בראשית למטה**, דהיינו ז' ספירות דמלכות, שהן דגושות בדינים, **ושבע** למעלה, דהיינו ז"ס דז"א, שהן רפויות מדינים. שעל ז"ס שלמטה, נאמר, **אין כל חדש תחת השמש.** כי כל החידושים באים משמש, שהוא

ז"ס

תתכא) לולב דא צדיק. דדמי לחוט השדרה, דביה ח״י חוליין, לקבל ח״י נענועין דלולב. ואינון לקבל ח״י ברכאן דצלותא. לקבל שמנה עשר אזכרות, נ דהבו ליי׳ בני אלים. לקבל שמנה עשר אזכרות דק״ש. ונענוע לשית סיטרין, בחושבן ו׳. ס תלת נענועין בכל סטרא, אינון ח״י.

תתכב) ע לולב בימין, כליל ששה פ דאינון ג׳ *) הדסין, גדולה גבורה תפארת. ודמיין לתלת גווני עינא. צ ב׳ בדי ערבות, נצח והוד. ק ודמיין לתרין שפוון. לולב, ר יסוד, דומה לשדרה. ש דביה קיום דכל גרמין. ועליה אמר דוד, ס) כל עצמותי תאמרנה יי׳ מי כמוך. אתרוג, מלכות. דומה ללבא. דביה הרהורין.

תתכג) ונענועין דהלל, אינון משותפין ת בנענועין דנטילת לולב, ואינון ח״י באנא. ח״י ח״י, בהודו תחלה וסוף. ח״י דנטילת לולב, הרי ע״ב. ובגין דא לולב בחושבן ח״ס, וד׳ מינין דלולב, הא חסד, דרועא ימינא. ובגין דא תקינו לולב בימין, א לסטרא דחסד. אתרוג לסטרא דגבורה, לשמאלא לבא. ובגין דא אתרוג הדומה ללב, תקינו למהוי ביד שמאל. כמה דאוקמוה, לולב בימין, ואתרוג בשמאלו. אינון לקבל זכור ושמור. ומאן נטיל תרוייהו. עמודא דאמצעיתא. לולב ב בימיניה, ואתרוג ג בשמאליה.

מסורת הזהר

נ) (תהלים כט) ב״א קעג צ״ב. ס) (תהלים לה) תרומה צו צ״מ.

חלופי גרסאות

ס ותלת. ע מוסיף ו׳ לולב. פ מינין ; מנין. צ בערבות ול״ג ב׳ בדי ; ב׳ ערבות. ק ורמוזין. ר ל״ג יסוד. ש ל״ג דביה. ת לנענועין. א ל״ג לסטרא דחסד אתרוג. ב בימינא. ג בשמאלא.

הסולם

מאמר חג הסכות

ז״ס דז״א. ולא מתחת השמש, שהוא ז״ס דמלכות.

תתכא) לולב דא צדיק וכו׳ : לולב זה צדיק, שהוא יסוד, כי הלולב דומה לחוט השדרה, שיש בו ח״י טבעות, כנגד ח״י נענועים שבלולב. והם כנגד ח״י ברכות של תפלת העמידה, והם כנגד ח״י אזכרות, דהיינו שמות הויה, שבהבו לה׳ בני אלים. וכנגד ח״י אזכרות שבקריאת שמע. והנענוע של הלולב, הוא לששה צדדים, דרום, צפון, מזרח, מעלה, מטה, ומערב. שהוא בחשבון ששה, וג׳ נענועים לכל צד, הם בחשבון ח״י.

תתכב) לולב בימין כליל וכו׳ : הלולב נלקח ביד, ימין, וכלול ששה, שהם, ג׳ הדסים, כנגד גדולה גבורה תפארת, והם דומים לג׳ צבעים שבעין, שהם לבן אדום ירוק. ב׳ בדי ערבות הם, נצח והוד, ודומים לב׳ שפתיים. הלולב, הוא יסוד, ודומה לשדרה, שבו קיום

(דפו״י דף רנ״ה ע״ב *) דף רנ״ו ע״א)

כל העצמות, ועליו אמר דוד, כל עצמותי תאמרנה ה׳ מי כמוך. האתרוג הוא מלכות, ודומה ללב, שבו הרהורים.

תתכג) **ונענועין דהלל אינון וכו׳ :** והנענועים של הלל הם משותפים בנענועים של נטילת לולב, והם ח״י נענועים באנא ה׳ הושיעה נא, ח״י ח״י בהודו הראשון והאחרון, ח״י שבנטילת לולב, הרי ע״ב נענועים. ומשום זה לולב בחשבון ס״ח, ועם ד׳ מינים דלולב הוא בחשבון ע״ב, והוא בחשבון חסד, שהוא זרוע הימין. ומשום זה, התקינו, שהלולב יהיה בימין, לצד החסד, והאתרוג לצד הגבורה לשמאל, כנגד הלב. ומשום זה אתרוג הדומה ללב, התקינו שיהיה ביד שמאל. כמו שהעמידו, לולב בימין ואתרוג בשמאלו, והם כנגד זכור ושמור. ומי הוא הנוטל את שניהם. הלולב והאתרוג, הוא עמוד האמצעי, דהיינו ז״א. הלולב הוא בימינו ואתרוג בשמאלו.

תתכד) אתו אבהן, ירעיא מהימנא, ד ואהרן ודוד ושלמה, ובריכו ליה, ואמרו ליה, אנת בוצינא קדישא, וחברייא דילך דאינון שית, ה לקבל אינון ז׳. ואנת בוצינא קדישא נר מערבי באמצע, דכל שית ו נרות נהרין מנך. בכל חד אתמר ביה, ע) נר יי׳ נשמת אדם. ורעיא מהימנא נהיר בך, ואנת ז בחברייא דילך, וכלא חד, בלא פרודא כלל. ומתמן ואילך מתפשטין ענפין לכל מארי חכמתא, אשלים מלין ח דחבורא קדמאה דילך לאעטרא לון.

תתכה) פתח ט בוצינא קדישא י ואמר, פ) מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה וגו׳. מאי בוז. יומא תנייא, ויומא שתיתאה, ויומא שביעאה דסוכות. דבהון הוו מנסכים מים ויין.

תתכו) דשבע יומין דסוכות, בהון היו מקריבין ישראל שבעים פרים, לכפרא על שבעין ממנן, בגין דלא ישתאר עלמא חרוב מנייהו. הה״ד, ובחמשה עשר יום והקרבתם עולה אשה לריח ניחח לי״י פרים בני בקר שלשה עשר תמימים. וביום השני פרים י״ב. וביום השלישי י״א. וביום הרביעי עשרה. וביום החמישי פרים תשעה. וביום הששי פרים שמנה. וביום השביעי שבעה. וכלהו שבעין. כ ובכל ל יומא הוו חסרים. אמאי חסרים.

תתכז) אלא הכא קא רמיז, צ) ותנח התיבה בחדש השביעי. ומה התם בימי טופנא, ק) והמים הלכו הלוך וחסור. אוף הכי בתשרי, דאיהו ירחא שביעאה, דביה

מסורת הזהר

ע) (משלי כ) צו יח צ״ס פ) (שיר ח) ויתי רלד צ״א
צ) (בראשית ח) בהר ו צ״ס ק) (שם) ת״ז תי״ג כט.

חלופי גרסאות

ד ל״ג ואהרן. ה ל״ג לקבל. ו ל״ג נרות. ז רב חברייא ; רב בחברייא. ח ל״ג דחבורא קדמאה. ט ל״ג בוצינא קדישא. י מוסיף ואמר בחבורא קדמאה אתמר. כ ל״ב ובכל יומא הוו חסרים. ל יומי.

הסולם

מאמר חג הסכות

תתכד) **אתו אבהן** וכו׳ : באו האבות, ורעיא מהימנא, ואהרן דוד ושלמה (עי׳ לעיל אות תתי״ד) **ובריכו** אותו, את ר״ש, **ואמרו** אליו, **אתה מאור קדוש**, והחברים שלך שהם ששה, **כנגד אלו** ז׳ ספירות, **ואתה מאור הקדוש נר מערבי באמצע** של כל ששה **נרות** שהם מאירים ממך. **ובכל** אחד נאמר בו, **נר ה׳ נשמת אדם**. **ורעיא מהימנא מאיר בך, ואתה בהחברים** שלך וכולכם אחד בלא פרוד כלל. **ומשם ואילך מתפשטים ענפים**, דהיינו הארות, לכל בעלי החכמה. **השלם** הדברים, **של חבור הראשון שלך, לעטר אותם.**

תתכה) **פתח בוצינא קדישא** וכו׳ : פתח המאור הקדוש ואמר, **מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה** וגו׳ **בוז** יבוזו לו. **מהו בוז. הוא יום השני ויום הששי, ויום השביעי של סוכות, שבהם היו מנסכים יין ומים.**

(דפו״י דף רנ״ו ע״א)

תתכו) **דשבע יומין דסוכות** וכו׳ : כי שבעת ימים של סוכות, בהם היו מקריבים ישראל ע׳ פרים, לכפר על ע׳ שרים של ע׳ האומות, כדי שלא ישאר העולם חרוב מהם. ז״ש **ובחמשה עשר יום והקרבתם עולה אשה לריח ניחוח לה׳ פרים בני בקר שלשה עשר תמימים. וביום השני פרים י״ב, וביום השלישי י״א, וביום הרביעי יוד, וביום החמישי פרים תשעה, וביום הששי פרים שמונה, וביום השביעי שבעה. וכולם יחד הם שבעים פרים, ובכל יום היו מתמעטים.** שואל, **למה מתמעטים.**

תתכז) **אלא הכא קא רמיז** וכו׳ : ומשיב, אלא כאן מרמז הכתוב, **ותנח התיבה בחדש השביעי**, שהוא תשרי, **ומה שם בימי המבול, והמים הלכו הלוך וחסור**, אף כאן **בתשרי** שהוא חדש השביעי, שבו כמה מצות ראש השנה ויום הכפורים, סוכה לולב ואתרוג, ומינין של הלולב ושופר, הנה השכינה העליונה

כמה פקודין, ראש השנה ויום הכפורים, סכה ולולב אתרוג, מינין דלולב שופר. שכינתא עלאה שרייא על ישראל, דאיהי תשובה, סוכה. אתרוג, וקב"ה דאיהו לולב. מיד והמים היו הלוך וחסור, מתמעטין חובין דישראל, אוף הכי מתמעטין ממנן דאינון מלאכי חבלה, דממנן עלייהו, דדמיין למי טופנא. כמה דאוקמוה, עשה עברה אחת קנה לו קטיגור אחד. בההוא זמנא דמתמעטין חובין, מתמעטין פרים דלהון, מתמעטין ממנן דע' אומין, מתמעטין ע' אומין, מתמעט טובא דלהון.

תתכח) תיבת נח, מני קב"ה, לאעלא עמיה ד) שנים שנים שבעה שבעה מ זכר ונקבה, לקרבנא, לאגנא על נח, ועל כל אינון נ דעאלין עמיה ס לתיבה. אוף הכי אלין דמנטרין חגין וזמנין, דאינון ימים טובים, שנים שנים שבעה שבעה, שנים שנים תרין יומין דר"ה, ותרין יומין דשבועות, ובגין דאינון תרין מנייהו בספק, הא אית שני ימי הפורים באתרייהו. שבעה שבעה, ז' יומין דפסח, ז' יומין דסוכות. נח לקבל יום השבת, והאי איהו מכל החי.

תתכט) סכה קא אגינת עלייהו דישראל, ההי"ד ש) וסכה תהיה לצל יומם מחרב. סכה קא אגינת. מה תיבת נח לאגנא, אוף הכי סכה לאגנא. ועוד מכל החי, ח"י ברכאן דצלותא, ע מאינון פ ט' ט', ברכתא דמינין בה אשתלימו צ ספיראן מעילא לתתא, ומתתא לעילא. ואיהו לקבל נח.

מסורת הזהר

ד) (בראשית ז) ז"ח כ ט"ד ש"נ. ש) (ישעיה ד) לעיל אות תתיז צ"ה.

חלופי גרסאות

מ ל"ג זכר ונקבה. נ דעלאי ס ל"ג לתיבה ע ואינון פ ל"ג ט'.

הסולם

מאמר חג הסכות

שורה על ישראל, שהיא תשובה, דהיינו בינה הנקראת תשובה, שה"ס סוכה. ואתרוג שהוא מלכות, ולולב, שהוא הקב"ה, דהיינו ז"א. מיד והמים היו הלוך וחסור, שמתמעטים עונות ישראל, אף כך מתמעטים הממונים שהם מלאכי חבלה שממונים עליהם, על העונות, הדומים למי המבול. כמו שהעמידו, עשה עבירה אחת קנה לו קטיגור אחד. ובעת ההיא שמתמעטים העונות, מתמעטים הפרים שלהם, ומתמעטים הממונים של ע' אומות, ומתמעטים ע' אומות, ימתמעט הטוב שלהם.

תתכח) תיבת נח מני וכו': בתיבת נח, צוה הקב"ה, להכניס עמו שנים שנים שבעה שבעה זכר ונקבה, להיות לקרבן להגין על נח ועל כל אלו שנכנסו עמו לתיבה. אף כך, אלו השומרים חגים וזמנים, שהם ימים טובים, הם שנים שנים שבעה שבעה, שנים שנים הם ב' ימים דראש השנה וב' ימים דשבועות. ומשום שאלו השנים דשבועות הם מחמת ספק, הרי יש שני ימי הפורים במקומם. שבעה שבעה, הם, שבעת ימי הפסח, ושבעת ימי סוכות. נח הוא כנגד יום השבת. וזה הוא שכתוב מכל החי. כי שנים שנים ושבעה שבעה הם ביחד בחשבון ח"י.

תתכט) סכה קא אגינת וכו': הסוכה מגינה על ישראל, ז"ש, וסכה תהיה לצל יומם מחרב וגו'. הרי שהסוכה מגינה. מה תיבת נח היא להגין אף סוכה היא להגין. ועוד, מכל החי. הייני ח"י ברכות התפלה. מהן מתחלקות לתשע תשע ברכות, ועם ברכת המינים נשלמות יוד ספירות, שהיא משלמת לי', לט' הראשונות ולט' האחרונות. והם כנגד עשר ספירות דאור ישר שממעלה למטה, וע"ס דאור חוזר, שממטה למעלה. והוא כנגד נח. כלומר שח"י ברכות התפלה הם כנגד ח"י דנח, שהם שנים שנים שבעה שבעה שבגימטריא ח"י.

(דפו"י דף רנ"ו ע"א)

ועוד

תתל) ועוד מכל החי, שכינתא אגינת על אלין דנטרין י', אות שבת בתחומא דיליה, דאיהו ח' אלפים, צ תרין אלפין לכל ק צד. ועוד, מכל החי, אלין דנטרין ר' אות ברית, דאיהו בח' יומין, דאתמר עלייהו, ת) וביום השמיני ימול בשר ערלתו. ועוד, מכל החי, אלין דנטרין אות י', תפלין בתמנייא פרשיין.

תתלא) שכינתא דאיהי סוכה, אגינת עלייהו, ופרישת גדפאה עלייהו, כאמא על בנין, ובגין דא תקינו לברכא, הפורס סוכת שלום עלינו. ובגין דא בירחא שביעאה, דביה כל פקודין אלין, א) מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. עם ישראל באבוהון שבשמים. ולית מים ש רבים, אלא כל אומין וממנן דלהון. אם יתן איש, דאיהו סמאל, כל מה דאית ליה בעלמא דין, בגין *) דישתתף באלין פקודין עם ישראל, בוז יבוזו לו.

תתלב) וביום השמיני עצרת פר אחד איל אחד, הא אוקמוה מארי מתניתין, למלכא דזמין אושפיזין, לבתר דשלח לון, אמר לאלין בני ביתא דיליה, אנא ואתון נעביד סעודה קטנה. ומאי עצרת. ת כמד"א, ב) זה יעצור בעמי, ולית עצר אלא מלכות. מסטרא דשכינתא עלאה, עביד סעודתא רברבא, ומסטרא דמלכותא, סעודתא זעירא. ונוהגין א למעבד ישראל עמה חדוה, ואתקריאת שמחת תורה. ומעטרן לס"ת בכתר דיליה, רמז ס"ת לתפארת, שכינתא עטרת תפארת.

תתלג) אמר ר' אלעזר, אבא, אמאי מסטרא דאמא עלאה, זמין לכל ממנן

מסורת הזהר

ת) (ויקרא יב) תוריע יא צ"ה א) (שיר ח) לעיל אות תתכה צ"פ. ב) (ש"א ט).

חלופי גרסאות

צ ל"ג תרין אלפין. ק חד. ר ל"ג י'. ש ל"ג רבים. ת ל"ג כמד"א. א ישראל למעבד.

הסולם

מאמר

תתל) **ועוד מכל החי** וכו'; ועוד. מכל החי, היינו שהשכינה מגינה על אלו השומרים את הי' שהיא אות שבת. ובגבול שלו, שהוא ח' אלפים אמה, דהיינו ב' אלפים לכל צד. והי' דאות שבת וח' של הגבול, הם ח"י, ועוד. מכל החי. היינו אלו השומרים אות ברית שהוא י' שהוא לשמונת ימים שנאמר עליהם, וביום השמיני ימול בשר ערלתו. הי' דאות ברית והח' של ח' ימים הם ח"י, ועוד. מכל החי. אלו השומרים אות תפלין שהוא י', שבהם שמונה פרשיות, הרי הם ח"י.

תתלא) **שכינתא דאיהי סוכה** וכו'; השכינה שהיא הסוכה, מגינה עליהם ופורשת כנפיה עליהם כמו אם על הבנים. ומשום זה התקינו לברך הפורס סוכת שלום עלינו. ומשום זה, בחדש השביעי, שבו כל אלו המצות, מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה של ישראל שאביהם שבשמים. ואין מים רבים, אלא כל האומות והשרים שלהם. אם יתן איש, שזה

(דפו"י דף רנ"ו ע"א *) דף רנ"ו ע"ב)

חג הסכות

סמאל, כל מה שיש לו בעולם הזה, כדי שישתתף באלו המצות עם ישראל, בוז יבוזו לו.

מאמר שמיני העצרת

תתלב) **וביום השמיני עצרת** וגו'; וביום השמיני עצרת וגו'. פר אחד איל אחד. הרי העמידו בעלי המשנה, למלך שהזמין אורחים ולאחר ששלח אותם, אמר לבני ביתו, אני ואתם נעשה סעודה קטנה. ומהו עצרת. הוא כש"א, זה יעצור בעמי שאין עצר אלא מלכות. כי מצד שכינה עליונה, שהיא בינה עשה סעודה גדולה, ומצד המלכות עשה סעודה קטנה. ונוהגים ישראל לעשות עמה שמחה, ונקראת שמחת תורה. ומעטרים הספרי תורות בכתר שלהם. והרמז, שהספר תורה הוא תפארת, השכינה היא הכתר שלו דהיינו עטרת תפארת.

תתלג) **אמר רבי אלעזר** וכו'; אר"א, אבי, למה מצד אמא עליונה, שהיא בינה, הזמין לכל

דכל אומין, ומסטרא דשכינתא תתאה, לא זמין אלא לאומה יחידה, לקבל פר יחידה.

תתלד) אמר ליה ברי, שפיר שאילת. בגין דמלכות איהי רמיזא לברתא, דאיהי צנועה בבית אביה ואמה. ואיהי ארוסה ולא נשואה. לאו אורח ארעא, למיכל עם ב **אושפיזין. אבל אימא דהיא נשואה, אורח ארעא** ג **איהו בתר דמזמין בעלה אושפיזי, למיכל על פתורא עם בעלה. ואי אינון אושפיזין** ד **נכראין,** ה **לא אכלי עמהון, לא אבא, ולא אמא, וכל שכן ברתא. ובגין כך בסעודתא דשבעין ממנן, לא אשתתף למיכל עמהון, חד מן מארי מלכא, בגין דאינון נוכראין. אמר ליה ודאי כען אתיישבת מלה בלבאי, על בורייה.**

חלופי גרסאות

ב ארחין. ג מוסיף איהו. למיכל עם ארחי. ד שכיחין ה ל"ג לא אכלי עמהון.

הסולם

מאמר

לכל הממונים של כל האומות, דהיינו בע' פרים כנ"ל, **ומצד השכינה התחתונה לא הזמין אלא אומה יחידה, כנגד פר אחד.** שהיה צריך להיות בהיפך, שישראל יקבלו מאמא עלאה ושרי האומות מן המלכות.

תתלד) **אמר ליה ברי** וכו': אמר לו בני יפה שאלת. והוא. משום שמלכות רומזת לבת, שהיא צנועה בבית אביה ואמה, והיא ארוסה ולא נשואה, לכן אין דרך העולם, שתאכל עם אורחים. אבל אמא שהיא נשואה, הנה דרך העולם הוא, שאחר שבעלה הזמין אורחים, שהיא תאכל עם האורחים, על השלחן עם בעלה. ואם הם אורחים זרים, אין אוכלים עמהם, לא אבא ולא אמא וכל שכן הבת, שהיא מלכות. ומשום זה בסעודה של שבעים השרים לא נשתתף לאכול עמהם אף אחד מן בני ביתו של המלך, משום שהם נכרים. אמר לו. ודאי עתה נתישב הדבר על לבי על מכונו.

פירוש שיש כאן בסוכות ב' בחינות אורחים. כי יש אושפיזין של הסוכה שה"ס ז' מדות דקדושה, ויש ע' שרים המקבלים מע' פרים. ושניהם מקבלים מצד אמא עלאה, שהיא בינה ולא ממלכות. והוא מטעם, כי בינה היא נשואה לאבא שהוא חכמה. והיא בתכלית השלמות וע"כ דרכה לאכול עם האורחים שהם אושפיזין של הסוכה. אבל המלכות, היא ארוסה ולא נשואה. כי אע"פ שיש לה זווגים עם ז"א אינם מבחינת עצמותה, אלא מבחינת מה

(דפו"י דף רנ"ו ע"ב)

שמיני עצרת

ששואלת מאנין דאמא (כמ"ש בהקדמת ספר הזהר במאמר, אמא אוזיפת לברתא מאנהא דף כ' ד"ה ואמא) **ומבחינת עצמותה אינה נשואה כלל עד גמר התקון, שאז תתגלה בחינת עצמותה ותזדווג עם ז"א.** וע"כ אינה יכולה להשפיע לאורחים הקדושים ומכ"ש לאורחים הנכרים שהם ע' שרים. וז"ש **בגין דמלכות איהי רמיזא לברתא, דאיהי צנועה בבית אביה ואמה,** כי כל הכלים שלה הם מאבא ואמא, **ובחינתה עצמה** היא גנוזה וצנועה בפנימיות הכלים דאבא ואמא, דהיינו בבית או"א. **ואיהי ארוסה ולא נשואה,** כי אין לה זווג מבחינתה עצמה קודם גמר התקון. **לאו אורח ארעא למיכל עם אושפיזין,** כי היא צריכה להיות גנוזה ומכוסה בכלים דאמא, ולא להגלות. **אבל אמא** וכו', היא בתכלית השלמות, וכל השפע שיש בעולמות בשתא אלפי שבי ממנה באים. וע"כ היא מתגלית להאורחים. אמנם לע' שרים, אין אמא מתגלית להם, אלא נותנת להם קיומם בבחינת מה שהם מתמעטים והולכים. משום שהמה זרים ונכרים לקדושה. ורוצים להמשיך החכמה ממעלה למטה. וע"כ הם נדחים אחר ז' ימי סוכות, ואז עושה סעודה קטנה לבני ביתו מבחינת המלכות. ואע"פ שגם אז היא צנועה בכלים דאמא, עם כל זה כיון שמזווג הזה מקבלת גם עצמותה של המלכות את תקונה, ע"כ היא נקראת על שמה. ותוכן הדברים תבין ממה שנתבאר לעיל (צו דף מ"ג ד"ה פירוש עש"ה).

עולת

תתלה) עולת תמיד, דא שכינתא, דסליקת לעילא בההוא דרגא, דאתמר בה ערב ובוקר בכל יום תמיד, ז ואומרים פעמים שמע ישראל. ואיהי סליקת בעמודא דאמצעיתא, דאיהו תדיר עמה בלא פרודא ח כלל.

תתלו) ולאן סליקת. לאתר דאתגזרת מתמן, דאיהו אין סוף, ואיהו גבוה מכל ספיראן. ובג"ד ט אוקמוה. עולה כלה לגבוה סלקא. י וכד איהי סליקת, אחידן בה כל ספירן, ואינון סלקין עמה. ומאי סליקו דילה. לריח ניחח, למיהב ריחא טבא קדם יי', ולבתר אתמר בה, יא וירד מעשות החטאת והעולה. נחתת מליא כפרה מכל חובין דישראל.

תתלז) והא סליקו דילה איהו, בעמודא דאמצעיתא. אוף הכי נחיתו דילה איהו ביה, וכל חיילין כ דילה, ובגין דא אקרי סלם, דביה כל ל כנויין סלקין ונחתין, דאינון תליין מן ידוד. ובג"ד, כל קרבנין ועלוון אינון לידוד. ואתקריאת קרבן, על שם דאתקריבו בה כל כנויין לידוד.

תתלח) ובגין דא אתמר מ עלה, נ) קרבנו קערת כסף אחת. לית דרגא דאתקריב לגבי ידוד, פחות מנה. ולית צלותא ופקודא מכל פקודין דאוריית, וכל קרבנין ועלוון, דאינון לבר ס מנה. בכל דרגין דספיראן לא מתקבלן קדם ידוד, לבר ס מנה. ובגין דא אתמר עלה, ח) בזאת יבא אהרן אל הקדש. ובג"ד אמר נביא, ו) כי אם בזאת יתהלל המתהלל.

מסורת הזהר

ג) (ויקרא ט) בשלח פא צ"א. ד) (במדבר ז). ה) (ויקרא ט"ז) נח ק צ"א ו) (ירמיה ט) בהר יד צ"מ.

חלופי גרסאות

ז ל"ג בה. ז ואומרת ול"ג פעמים; ואומר. ח סליקת; כללא. ט ל"ג אוקמוה עולה; אוקמוה עלה. י ובה; כד כ דילה. ל הויין. מ עולה. נ מניה ס מניה.

הסולם

מאמר

מאמר ביאורי המלכות

ביאורי המלכות

תתלה) **עולת תמיד דא וכו'**: עולת תמיד היא השכינה, שהיא עולה תמיד במדרגה ההיא שנאמר בה ערב ובקר בכל יום תמיד, ואומרים פעמים שמע ישראל. והיא עולה בעמוד האמצעי, שהוא ז"א, שהוא תמיד עמה בלי פרוד כלל.

תתלו) **ולאן סליקת, לאתר וכו'**: ואיפה היא עולה. היינו אל המקום שנגזרה משם, שהוא אין סוף. ואז היא גבוהה מכל הספירות. ומשום זה העמידו עולה כולה לגבוה סלקא. זכשהיא עולה, נאחזות בה כל הספירות והן עולות עמה. ומהי העליה שלה לאין סוף. היינו לריח ניחח לתת ריח טוב לפני ה'. ואח"כ נאמר בה, וירד מעשות החטאת והעולה, דהיינו שיורדת מא"ס, מלאה כפרה על כל עונות ישראל.

(דפו"י דף רנ"ו ע"ב)

תתלו) **והא סליקו דילה וכו'**: והעליה שלה היא עם עמוד האמצעי, שהוא ז"א, אף כך הירידה שלה, ושל כל צבאיה, היא בו. ומשום זה נקראת סולם, כי בה כל הכינוים דהיינו כל המדרגות, עולים וירדים, שהם תלוים מן השם **הוי"ה** שהוא ז"א. ומשום זה כל הקרבנות והעולות הם להוי"ה. והיא נקראת קרבן, על שם שכל הכינוים מתקרבים בה אל **הויה**. שהוא ז"א.

תתלח) **ובגין דא אתמר וכו'**: ומשום זה נאמר עליה, קרבנו קערת כסף אחת. שהיא המלכות. כי אין מדרגה שתתקרב להויה, בלי המלכות. ואין תפלה ומצוה מכל מצות שבתורה, ומכל הקרבנות ועולות, שיהיו מחוץ למלכות. ובכל המדרגות שבספירות, אינן מתקבלות לפני הויה מחוץ ממנה. ומשום זה נאמר עליה, **בזאת**, שהיא המלכות, הנקראת, זאת, **יבא אהרן**

תתלט) איהי שלמים, שלימו דשמא דידוד, בכל דרגא ע ודרגא. איהי ה'. פ אדני. י' דידוד. צ איהי ה' מן אלהים. איהי ה' מן אהיה. י' מן שדי. סוף דכל הויה וכנוי. ובג"ד אתמר בה, ז) סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור. איהי סוף מעשר ספיראן, ק ים סוף. שלימו דעלאין ותתאין. איהו תרעא לאעלא לכל חכמתא, לכל כנוי והויה, ר ולאעלא בכל ספירה וספירה, ידיעה דכלא. ופחות מינה, לית רשו לשום בריה, לאשגחא לשום ידיעה בעולם. עלה אתמר, ח) זה השער ליי' צדיקים יבאו בו.

תתמ) איהו שם מ"ב אתוון, דבהון אתבריאו עלאין ש ותתאין. איהי אתקריאת עין מסטרא דימינא, ט) הנה עין ידוד אל יראיו. ואתקריאת אזן מסטרא דשמאלא, י) הטה אלהי אזנך ושמע. ואתקריאת ריח מסטרא דעמודא דאמצעיתא. ואתקריאת פה, מגרמה. הה"ד כ) פה אל פה אדבר בו.

תתמא) אתקריאת פקודא קדמאה אנכי, מסטרא דכתר, דאיהו אי"ן ת מאלהינו. אנכי ביה א כ', כתר. וביה אין. וכתר אתקרי מסטרא דאימא עלאה. דאדכר לגבה חמשין זמנין יציאת מצרים באורייתא. ואיהי ב"ת מן בראשית. דכלילא עשר אמירן, מסטרא דחכמה ב בת י', ל) בחכמה יסד ארץ. באבא יסד ברתא. ואיהו מ) נתיב לא ידעו עיט, דכליל ל"ב נתיבות, דאינון ל"ב אלהים

מסורת הזהר

ז) (קהלת יב) פקודי קטז צ"ב ח) (תהלים קיח) בשלח מג צ"ש. ט) (תהלים לג) אדרא רבא ס צ"י. י) (דניאל ט) אדרא רבא קיח צ"ס. כ) (במדבר יב) משפטים קלא צ"פ. ל) (משלי ג) ב"ב קיג צ"ד. מ) (איוב כח) ב"א רנב צ"א.

חלופי גרסאות

ע דרגא; דדרגא. פ דהוי"ה. צ ודא. ק ל"ג ים סוף. ר ולאעלאה. ש מוסיף ותתאין ואלין איגון אתוון [; אתוון אלין איגון] כגויין לאתוון דהויין דבהון אתבריאו עלאין. ת כאלהינו; מן כאלהינו. א ל"ג כ: ב כתיב ול"ג בת י'.

הסולם

מאמר

אחרן אל הקדש. ומשום זה אמר הנביא, כי אם בזאת יתהלל המתהלל.

תתלט) **איהי שלמים שליימו וכו':** היא, המלכות, נקראת שלמים, משום שהיא השלמות של שם הויה בכל מדרגה ומדרגה. היא ה' דהויה, היא אדני, היא י' דהויה, היא ה' של אלקים. היא ה' מן אהיה, היא י' מן שדי. היא סוף של כל הויה וכינוי. ומשום זה נאמר בה, סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא ואת מצותיו שמור. היא סוף מעשר ספירות, שנקראת ים סוף (כנ"ל אות תת"ה) היא שלמות העליונים ותחתונים, היא שער לכנס לכל חכמה, לכל כנוי והויה, ולכנס בכל ספירה וספירה, היא ידיעת הכל, וזולת ע"י המלכות אין רשות לשום בריה להסתכל בשום ידיעה שבעולם, עליה נאמר, זה השער לה' צדיקים יבואו בו.

תתמ) **איהו שם מ"ב וכו':** היא,

(דפו"י דף רנ"ו ע"ב)

ביאורי המלכות

המלכות, שם של מ"ב אותיות, דהיינו ד' אותיות הויה, ועשר אותיות המלוי, וכ"ח אותיות דמילוי המילוי, הם מ"ב אותיות. והמלכות ה"ס ההין אחרונות שבשם מ"ב, שבהם נבראו העליונים והתחתונים. היא נקראת עין מצד ימין, שהיא חכמה שבה, שכתוב, הנה עין ה' אל יראיו. ונקראת אזן מצד שמאל, שהיא בינה שבה, שכתוב, הטה אלהי אזנך ושמע. ונקראת ריח מצד עמוד האמצעי, שהוא ת"ת שבה, ונקראת פה מבחינת עצמה, שהיא מלכות. ז"ש פה אל פה אדבר בו.

תתמא) **אתקריאת פקודא קדמאה וכו':** היא נקראת מצוה ראשונה, **אנכי**, דהיינו תחילת גילוי אלקית, מצד הכתרשבה. שהוא **אין** מן **אלהינו**, כי הכתר נקרא אין, מטעם אפיסת ההשגה. **אנכי, בו כ'**, שהיא כתר ובו אותיות **אין**, וכתר נקראת מצד אמא עלאה, שנזכר

מסטרא דאימא עלאה, דאתקרי כבוד. וכד אתכלילן בברתא, אתקרי ל"ב. ובגין דא כבוד לעילא, ל"ב לתתא.

תתמב) וי' דברן אתייהיבו. חמש בלוחא חדא, וחמש בלוחא תניינא. ג איהי כליל לון, ה' מכתר עד גבורה. וה' מעמודא דאמצעיתא, עד *) ברתא. ואינון ה' ה'. וכי אית ז למללא בעשרה פיות. אלא כליל לון בבת יחידה י' ואתעבידו כלהו חדא. אוף הכי ו', אתקרי קול, ולא אשתמודעין ביה, עד דאשתתף ה עם דבור. ובגין דא, ט קול דברים אתם שומעים.

תתמג) איהי פקודא תניינא מסטרא דגבורה, יראה בחושבן. ורמיזא במלת בראשית, ירא בשת. ואוקמוה, מאן דלית ליה בשת פנים, ודאי דלא עמדו אבהתוי על טורא דסיני.

תתמד) איהי פקודא תליתאה, דאתקרי אהבת חסד. ו ה"ד ס אהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד. ורזא דמלה, ע זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך.

תתמה) ואיהי פקודא רביעאה, ז יחוד, מסטרא דעמודא דאמצעיתא, ח שמע

מסורת הזהר

ג) (דברים ד) וישב פב צ"ה תק"ח צז ט"ג שי"א. ד) (ירמיה לא) שמות סא צ"צ. ט) (שם ב) וירא

חלופי גרסאות

ג ל"ג איהי ד לאכללא ; לאתכללא. ה עד. ו ל"ג מן ה"ד עד אהבה. ז יסוד ח ל"ג שמע ישראל.

הסולם

מאמר

שנזכר לה חמשים פעמים יציאת מצרים בתורה. שהם כנגד חמשים שערי בינה. (כנ"ל יתרו אות שפט) וכתר של מלכות הוא בבינה. **והיא בת מן בראשית הכולל כל עשרה המאמרות** דמעשה בראשית. **ומצד החכמה היא, בת י',** כמ"ש **בחכמה יסד ארץ,** דהיינו **המלכות** שנקראת ארץ. **כי אבא,** שהוא חכמה, **יסד הבת,** שהיא המלכות, **והיא התניב שלא ידעו עיט,** הכולל ל"ב נתיבות, **שהם ל"ב שמות אלקים מצד אמא עלאה הנקראת כבוד. וכשנכללים בבת,** שהיא המלכות **נקראת המלכות לב. ומשום זה כבוד למעלה, לב למטה.** (כנ"ל אות תשי"א).

תתמב) ויוד דברן אתייהיבו וכו' : **ועשרת הדברות ניתנו חמש בלוח אחד, וחמש בלוח השני,** והמלכות כוללת אותן, **שהן חמש ספירות מכתר עד גבורה, וחמש ספירות מעמוד האמצעי** שהוא ת"ת **עד הבת** שהיא מלכות. **והן ב"פ ה' ה'.** שואל, אם עשרת הדברות הם מעשר ספירות, **וכי אפשר לדבר בעשרה פיות,** שכל ספירה תדבר בפה מיוחד שלה. **ומשיב, אלא שכלל כל עשרת הדברות בבת יחידה,** שהיא המלכות, **ונעשו כולן אחת. הרי** שעשרת

(דפו"י דף רנ"ו ע"א *) דף רנ"ז ע"א)

ביאורי המלכות

הדברות נכללו במלכות. **ואף כך הוא ו'** שהיא ת"ת, **הנקראת קול, שאין להשיג בו עד שמתחבר עם דבור,** שהוא מלכות. **ומשום זה** כתוב, **קול דברים אתם שומעים,** אשר קול רומז לז"א, ודברים למלכות.

תתמג) איהי פקודא תניינא וכו' : **היא,** המלכות, היא **מצוה שניה שמצד הגבורה, שהיא בחשבון יראה.** כי גבורה בגי' ר"ו כמו יראה. **והיא רמוזה במלה בראשית,** שהיא אותיות **ירא בשת. והעמידו, מי שאין לו בשת פנים, ודאי שלא עמדו אבותיו על הר סיני.**

תתמד) איהי פקודא תליתאה וכו' : **היא מצוה השלישית, הנקראת אהבת חסד.** ז"ש, **אהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד. אהבה,** שהיא המלכות, **כלולה מהאבות,** שנקרא בהם, **בכל, מכל, כל,** שהם המלכות הנקראת **כל.** שבאברהם נאמר, **וה' ברך את אברהם בכל.** וביצחק כתוב ואכל **מכל.** וביעקב כתוב, **יש לי כל.** וסוד הדבר, **זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך.** שזה נאמר על המלכות.

תתמה) ואיהי פקודא רביעאה וכו' : **והיא מצוה הרביעית, שהיא יחוד מצד עמוד האמצעי,** דהיינו היחוד **דשמע ישראל. והיא**

ישראל. ואיהי כ״ה אתוון, עמיה בשית תיבין, דאינון שמע ישראל. ס ובגינה אמר אברהם פ) נלכה עד כ״ה ונשתחוה. צ) כ״ה תאמר לבית יעקב.

תתמו) איהו א״ח, עמודא דאמצעיתא, ואיהי ד׳, שלימו דיחודא דיליה, לאשלמא ביה אחד. א״ח, כליל ט׳ ספיראן, ד׳ דאינון א׳ אין סוף. ח׳ תמניא ספיראן, מחכמה עד יסוד. ד׳ מלכות, קוצא דילה, בה אשתלימו לעשרה, דאינון יו״ד ה״א וא״ו ה״א. ד׳ כלילא מד׳ אתוון ידוד.

תתמז) פקודא חמישאה, ק) והגית בו יומם ולילה. איהי אורייתא דבכתב מסטרא דחסד. ואורייתא דבעל פה מסטרא דגבורה. דבהון חכמה ובינה. כמה דאוקמוה מארי מתניתין, הרוצה להחכים ידרים. להעשיר יצפין. ועמודא דאמצעיתא כליל תרווייהו, ובגין דא אתקרי שמים, כליל אש ומים, אש דגבורה, ומים דחסד.

תתמח) ובגין דא כתר, כ דאיהי כף, ר) עשרה עשרה הכף בשקל הקדש. דאינון יה״ה, תלת אתוון, אתעבידו כף, על ו׳. והיינו ש כנגד כתר תורה, ו׳ ס היינו ס״ת, נ כף עטרה על רישיה. וכלא ידו״ד, כ״ו בחושבן.

מסורת הזהר

פ) (בראשית כב) צ) (שמות יט) שמות נח צ״ב. ק) (יהושע א) בשלח יב צ״ת. ר) (במדבר ז) יתרו לד צ״נ.

חלופי גרסאות

ס ובגינה. כ דאיהי. כ מוסיף לכתר דאיהי. ל ל״ג כנגד. מ ס״ת היינו. נ כעטרא ול״ג כף.

הסולם

מאמר

כ״ה כ״ה אותיות עמו, עם ז״א, דהיינו כ״ה בשמע ישראל שהוא בז״א, וכ״ה בבשכמל״ן שהיא במלכות, **בשש מלות של שמע ישראל** שהוא שש ספירות דז״א. **ובשבילה אמר אברהם נלכה עד כ״ה ונשתחוה.** וכן **כ״ה תאמר לבית יעקב.**

תתמו) **איהו אח עמודא** וכו׳: הוא, ז״א, **אח** דאחד, שהוא עמוד האמצעי, והיא, המלכות, **ד׳** דאחד, היא **ההשלמה** של היחוד שלו, **להשלים בו** סוד **אחד. א״ח** דאחד, כולל **ט׳ ספירות** שהן, א׳ היא אין סוף דהיינו כתר. ושמונה ספירות מחכמה עד היסוד. **ד׳** דאחד, **היא מלכות, עם הקוץ** של **הד׳** הרומז ליסוד. **בה**, במלכות, **נשלמו לעשר ספירות** שהן עשר אותיות, יוד הא ואו הא. **הד׳** דאחד, **כלולה מד׳ אותיות הוי״ה.**

תתמז) **פקודא חמישאה והגית** וכו׳: מצוה החמשית, היא, והגית בו יומם ולילה. היא, המלכות, **תורה שבכתב מצד החסד, ותורה שבעל פה מצד הגבורה. שבהם חכמה ובינה.** כי בגדלות עולה החסד ונעשה חכמה, והגבורה

(דפו״י דף רנ״ז ע״א)

ביאורי המלכות

עולה ונעשית בינה. כמו שהעמידו בעלי המשנה, **הרוצה להחכים ידרים, להעשיר יצפין.** ואין עשיר אלא בדעת, ובבינה. **ועמוד האמצעי, שהוא ת״ת כולל את שניהם**, הימין והשמאל, **ומשום זה נקרא שמים**, שהוא כולל אש ומים, **אש היא גבורה, מים הם חסד.**

תתמח) **ובגין דא כתר** וכו׳: **ומשום זה, כתר שהוא כף. שה״ס עשרה עשרה הכף בשקל הקדש.** דהיינו עשר ספירות ממעלה למטה ועשר ספירות ממטה למעלה, **שהוא יה״ה** ג׳ אותיות, שנעשו כף, דהיינו כתר, **על ו׳** שהיא ז״א, **והיינו כנגד כתר תורה, כי ו׳ היא** ספר תורה, **והכף** שהיא יה״ה, **היא עטרה על ראשו. והכל** דהיינו **יה״ה** עם **ו׳, הוא הויה. שבחשבון כ״ו.** אשר **הכ׳** ה״ס כתר **על הו׳.**

פירוש. **כשהמלכות נעשית כתר על ז״א,** בסו״ה אשת חיל עטרת בעלה. **אז היא עולית לבינה, שה״ס י״ה, ועמה עצמה שהיא ה׳, ה״ס יה״ה. ונמצאות אלו ג׳ אותיות יה״ה כתר על ראש הו׳** שהיא ז״א. וז״ש, **ובגין דא כתר** וכו׳ **דאינון יה״ה תלת אתוון דהיינו י״ה שבבינה**

תתמט) פקודא שתיתאה, איהי תפלה של יד, בדרועא שמאלא. ומסטרא דגבורה ה' דיד כהה, מכתר ועד גבורה, ה' ספיראן, ואינון תפילין דרישא דעמודא דאמצעיתא. ואיהי קשר תלת רצועות, דאינון נצח הוד יסוד.

תתנ) ס ואיהי פקודא שביעאה, מצות ציצית, כליל תכלת ולבן, דינא ורחמי. בנורא, אשא חוורא לא אכיל. תכלא, אכיל ושצי, ש) ותאכל את העולה. חוור מימינא, תכלת משמאלא, עמודא דאמצעיתא, יחוד בין תרווייהו, ירוק. בגין דא אוקמוה מארי מתניתין, מאימתי קורין את שמע בשחרין משיכיר בין תכלת ללבן. ובגין דא תקינו פרשת ציצית, למקרי לה ביחודא.

תתנא) ואיהי פקודא תמינאה, מזוזה. שכינתא אתקריאת מזוזה, מסטרא דעמודא דאמצעיתא, דאתוון דידו"ד. ומסטרא דצדיק, רזא דברית, אתקרי שדי. שדי חותמא דמלכא, ע דאיהו ידוד.

תתנב) פקודא תשיעאה, שכינתא אתקריאת אות ברית, מסטרא דצדיק

מסורת הזהר

ש) (מ"א יח) ב"ב קנו צ"א.

חלופי גרסאות

ס דאיהי. ע ל"ג דאיהו.

הסולם

מאמר ביאורי המלכות

שבבינה, והמלכות עצמה שהיא ה' אתעבידו, בף, דהיינו כתר, על ו' שהיא ז"א. בסו"ה אשת חיל עטרת בעלה.

תתמט) **פקודא שתיתאה איהי וכו':** מצוה ששית של המלכות, היא תפלה של יד להניח בזרוע שמאל, שהיא גבורה, ומצד הגבורה היא הה' של יד כהה, שהיא המלכות. וע"כ צריכים להניח התפלה של יד שהיא המלכות בזרוע שמאל, שהיא גבורה דז"א. ומכתר עד ספירת הגבורה הם ה' ספירות, והם בחינת תפלין של ראש דעמוד האמצעי, שהוא ז"א. כי מכתר עד גבורה היא בחינת תפלין של ראש, שהם ז"א. ומגבורה ולמטה הם תפלין של יד, שהם המלכות. והיא, המלכות, היא קשר של ג' רצועות, שהן נצח הוד יסוד. דהיינו שהיא הקשר של ב' רצועות של ראש שהן נצח והוד, והיא הקשר של רצועה האחת של תפלין של יד שהיא יסוד. ונמצא שהיא קשר של ג' רצועות.

תתנ) **ואיהי פקודא שביעאה וכו':** והיא מצוה השביעית, שהיא מצות ציצית הכלולה תכלת ולבן, שהם דין ורחמים. באש של הנר, אש לבן אינו אוכל מה שתחתיו, כי הוא נאחז רק באש תכלא שמתחתיו. אבל אשא תכלא שבנר היא דבוקה בפתילה ובשמן והיא אוכלת ומכלה מה שתחתיו (כנ"ל ב"ב מאות (דפו"י דף רנ"ז ע"א)

רמ"ט עד אות רס"ח) כי אש לבנה היא חסד, ואש תכלת היא דין. ועל אש התכלת שהיא דין, נאמר ותאכל את העולה. כי הלבן הוא מימין והתכלת משמאל, עמוד האמצעי, הוא היחוד בין שניהם, בין ימין ושמאל, והוא ירוק. משום זה העמידו חכמים, מאימתי קוראים את שמע בשחרית. משיכיר בין תכלת ללבן. דהיינו משיבחין בין חסד לדין, כי הוא צריך ליחדם בקו אמצעי, שה"ס קריאת שמע. ומשום זה התקינו פרשת ציצית, לקראה ביחוד קריאת שמע משום שמצותה בלבן ותכלת, שצריכים ליחדם בק"ש.

תתנא) **ואיהי פקודא תמינאה וכו':** והיא מצוה שמינית, שהיא מזוזה, השכינה נקראת מזוזה מצד עמוד האמצעי דהיינו ז"א, שהוא אותיות הויה, ומצד הצדיק דהיינו יסוד, שהוא סוד ברית שנקרא שדי. שדי הוא חותם המלך שהוא הויה. וע"כ במזוזה יש הויה בפנים המזוזה, כנגד עמוד האמצעי, ושדי בחוץ למזוזה כנגד היסוד.

תתנב) **פקודא תשיעאה שכינתא וכו':** מצוה התשיעית היא, השכינה הנקראת אות ברית מצד צדיק יסוד עולם, שהוא יסוד, שכתוב, זאת אות הברית. זאת היא השכינה, והיא אות הברית. וכתוב, ביני וביו בני ישראל אות הוא לעולם כי ששת ימים עשה ה'

את

יסוד עולם. ת) זאת אות הברית. א) ביני, עמודא דאמצעיתא, ובין בני ישראל, נצח הוד. אות, דא צדיק. היא, דא שכינתא. כי ששת ימים עשה יי׳ את השמים, מכתר עד עמודא דאמצעיתא. דלית שית בכל אתר, אלא מסטרא דאת ו׳. ולית שביעי, אלא מסטרא דאת י׳, עטרה על רישיה חכמה עלאה. אות הוא. חכמה תתאה, אות היא.

תנגן) ותקינו למגזר לתמניא, דאינון ח׳, מן חכמה עד יסוד. לקבלא בהון י׳ זעירא, לסלקא לה עד כתר, למהוי עטרה על ראשיהון. ותקינו לשוויא פ לערלה במנא דעפרא, לקיים ב) ונחש עפר לחמו.

תתנד) פקודא עשיראה, ג) ושמרו בני ישראל את השבת. שכינתא אתקריאת שבת, צ מסטרא דתלת דרגין ק עלאין דאינון ש, ג׳ כתרין: כתר, חכמה, ובינה. ואיהי בת, רביעאה לון. שית יומין, מחסד עד יסוד, בהון תעשה ר מלאכה, בגין דבניינא מתחיל מחסד, ה״ד ד) עולם חסד יבנה. אבל מבינה ולעילא, ש איהי מנוחה וענג ושביתה לכל עובדא.

תתנה) פקודא חד סר, איהי אתקריאת צלותא דשחרית מנחה ערבית, מסטרא דתלת אבהן, ואיהי תפלת כ״ל פ״ה, לית כל, אלא צדיק דכתיב ה) כי

מסורת הזהר

ת) (בראשית ט) נח צב צ״ב. א) (שמות לא) ב״א רס צ״א ז״ח סד ט״ד של״ב תק״ח קיא ט״א ש״י ב) (ישעיה סה) פקודי רפז צ״מ. ג) (שמות לא) ב״ב רח צ״ג. ד) (תהלים פט) יתרו סה צ״פ. ה) (ד״ה א כט) ב״א רעה צ״ב.

חלופי גרסאות

פ ערלה במנא ועפרא. צ ל״ג מסטרא. ק לא גרסינן עלאין. ר ל״ג מלאכה. ש ל״ג איהי.

הסולם

מאמר

את השמים ואת הארץ וביום השביעי וגו׳. **ביני**, היינו בין עמוד האמצעי שהוא ז״א. **ובין בני ישראל**, היינו בין נצח והוד, המכונים בני ישראל. **אות**, זה צדיק, דהיינו יסוד. **היא**, זו השכינה. **כי ששת ימים עשה ה׳ את השמים**, היינו מכתר עד עמוד האמצעי, שהוא ת״ת, הוא שש ספירות כח״ב חג״ת. שאין שש **בכל מקום אלא מצד אות ו׳** שהיא ת״ת. אף כאו ששת ימים פירושו ת״ת, עם חמש ספירות שלפניו, שהוא כולל אותם. אבל מת״ת ולמטה כבר אינו בחינת ז״א, אלא בחינת המלכות. **ואין שביעי אלא מצד אות י׳** שהיא המלכות שהיא **עטרה על ראש** ז״א בסוד אשת חיל עטרת בעלה. ואז היא בבחינת **חכמה עלאה**. ונקראת, **אות הוא** לשון זכר. וכשהמלכות היא **חכמה תתאה**, נקראת אות היא, לשון נקבה. ולפיכך אות **הוא**, מנוקד עם חירק שהיא לשון נקבה, והכתיב הוא עם ו׳ שהוא לשון זכר.

תנגן) ותקינו למגזר לתמניא וכו׳: **והתקינו למול לשמונה, שהם שמונה ספירות מן חכמה עד יסוד, לקבל בהם י׳ הקטנה**, שהיא

(דפו״י דף רנ״ז ע״א)

ביאורי המלכות

המלכות, **להעלותה עד כתר, שתהיה עטרה על ראשם** של שמונה ספירות. **והתקינו לשום הערלה בכלי עם עפר, לקיים, ונחש עפר לחמו.**

תתנד) **פקודא עשיראה ושמרו** וגו׳: מצוה העשירית שבמלכות, **היא**, **ושמרו בני ישראל את השבת. השכינה** נקראת **שבת**, מצד **ג׳ מדרגית עליונות שהן ש׳**, הרומזת על ג׳ ספירות, **כתר חכמה בינה**. והמלכות, **היא בת**, **ורביעית להם. ששת ימים**, שהם שש ספירות **מחסד עד היסוד**, דהיינו חג״ת נה״י, **תעשה** בהם מלאכה, משום שבנין העולם מתחיל מחסד, ז״ש, **עולם חסד יבנה. אבל מבינה ולמעלה**, דהיינו בג״ר, **היא מנוחה וענג ושביתה מכל מלאכה.**

תתנה) **פקודא חד סר** וכו׳: **מצוה** הי״א שבמלכות, **היא נקראת תפלת שחרית מנחה וערבית, מצד ג׳ אבות**, שהם חג״ת. **והיא תפלת כל פה**, דהיינו המלכות הדבוקה ביסוד, כי **תפלת**, היא מלכות, **כל פה**, הוא יסוד.

כי

כל בשמים ובארץ, ותרגם יונתן בן עוזיאל, דאחיד בשמייא ובארעא. פ"ה כחושבן מילה. ת ומה ברית ביה א מתיחדין דכר ונוקבא דלתתא, אוף ביסוד, מתייחד חתן וכלה דלעילא, הוא חי עלמין כליל ח"י ברכאן, ההי"ד ה ברכות לראש צדיק.

תתנו) ובג"ד, כל הכורע כורע בברוך וכל הזוקף זוקף בשם. דא שכינתא, בשם דידו"ד, ביה צריך לזקפא שכינתא. ההיא דאתמר בה, ז נפלה לא תוסיף *) קום בתולת ישראל, ע"י דרגא אחרא, ובג"ד ח ביום ההוא אקים את סכת דוד הנופלת. ההוא דאתמר ביה, ט ידו"ד זוקף כפופים.

תתנז) פקודא תריסר, איהי אתקריאת חג המצות, וחג השבועות, וחג הסכות, מסטרא דג' אבהן. ור"ה מסטרא ב דילה, דינא דמלכותא דינא. ואית דיימא, פסח דרועא ימינא. שבועות, מתן תורה, דאתייהיבת במדברא, דאיהו ממנא עליה שור, מסטרא דגבורה. סכות י ויעקב נסע סכותה. פקודא תליסר, ק"ש.

תתנח) ואית למנדע, דאיהו אתקרי חכם ג בכל מיני חכמות. ומבין, בכל מיני - תבונות. וחסיד, בכל מיני חסדים. וגבור, בכל מיני גבורות. ויועץ, בכל

מסורת הזהר

ו) (משלי י) ב"ב רה צ"ב. ז) (עמוס ה). ח) (עמוס ט) שמות מב צ"י. ט) (תהלים קמו). י) (בראשית לג) וישלח לט צ"א.

חלופי גרסאות

ת ל"ג ומה. א מיחדין. ב דילה. ג ל"ג בכל מיני חכמות ומבין. ד מוסיף תבונות עד אין סוף

הסולם

מאמר

כי אין כל אלא צדיק, שהוא יסוד, שכתוב כי כל בשמים ובארץ, ותרגם יונתן בן עוזיאל, דאחיד בשמיא וארעא. דהיינו יסוד הנאחז בשמים וארץ, שהם ז"א ומלכות. פח היא כחשבון מילה. ומה ברית, בו מתיחדים דכר ונוקבא שלמטה, אף ביסוד מתיחד חתן וכלה שלמעלה, שהם ז"א ומלכות. היסוד, הוא ח"י עולמים, כי כולל ח"י ברכות שבתפלת העמידה, ז"ש ברכות לראש צדיק.

תתנו) ובג"ד כל הכורע וכו': ומשום זה כל הכורע כורע בברוך, שה"ס יסוד, וכל הזוקף זוקף בשם. זו היא השכינה בשם הויה, שבו צריכים לזקוף השכינה, אותה שנאמר בה, נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, מעצמה, אלא על ידי מדרגה אחרת שהיא הויה, דהיינו ז"א, ומשום זה, ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת. אותו שנאמר בו הויה זוקף כפופים. וע"כ כל הזוקף זוקף בשם.

תתנז) פקודא תריסר איהי וכו': מצוה שתים עשרה שבמלכות, היא נקראת חג המצות חג השבועות וחג הסוכות, מצד ג' אבות.

(ד"ר דף רנ"ז ע"א י' דף רנ"ז ע"ב)

ביאורי המלכות

שהם חג"ת, וראש השנה הוא מבחינתה עצמה של המלכות, שה"ס דינא דמלכותא דינא. ויש מי שאומר, שחג הפסח הוא זרוע ימין, דהיינו חסד. שבועות שהוא זמן מתן תורה שניתנה במדבר, שהממונה על המדבר הוא שור מצד הגבורה, ע"כ שבועות הוא גבורה. סוכות היא תפארת, שנאמר, ויעקב נסע סכותה. ויעקב הוא ת"ת. ובכל המקומות אומר, שפסח הוא חסד, וסוכות הוא גבורה, ושבועות הוא תפארת. מצוה י"ג שבמלכות, היא קריאת שמע.

מאמר ביאורי השמות הקדושים והכנוים

תתנח) ואית למנדע דאיהו וכו': ויש לדעת, שהאין סוף נקרא חכם בכל מיני חכמות, ומבין בכל מיני תבונות, וחסיד בכל מיני חסדים, וגבור בכל מיני גבורות, ויועץ בכל מיני עצות, וצדיק בכל מיני צדקות, ומלך בכל מיני מלכות, עד אין סוף ועד אין חקר. ובכל אלו המדרגות, באחד נקרא רחמן, ובאחד נקרא דיין, וכך בכמה מדרגות עד אין סוף. שואל, א"כ יש בו שינוי בין רחמן ובין דיין.

ומשיב

מיני עצות. וצדיק, בכל מיני צדקות. ומלך, ה בכל מיני ו מלכות. עד אין סוף. עד ז אין חקר. ובכל אלין דרגין, בחד אקרי רחמן. ובחד אקרי דיין. ח והכי בכמה דרגין, עד אין סוף. אי הכי שנוי איתי, בין רחמן לדיין. אלא קודם דברא עלמא, אתקרי הוא בכל אלין דרגין, על שם בריין דהוו עתידין להבראות, דאי ט לאו בריין דעלמא, אמאי אתקרי רחום דיין, אלא על שם בריין דעתידין.

תתנט) ובג"ד, כל שמהן, אינון כנויין דיליה. על שם עובדין דיליה. כגוונא דא, ברא נשמתא, בדיוקנא דיליה, דאתקריאת על שם פעולות דילה, בכל אבר ואבר דגופא, י דאתקרי עלמא זעירא. כגוונא דמארי עלמא, אתנהיג בכל בריין. ובכל כ דרא, כפום עובדוי. ל כך נשמתא, כפום עובדוי דכל אבר ואבר. ההוא אבר דעביד ביה פקודא, אתקרי נשמתא, מ לגבי חמלה וחסדא חנא ורחמי. ובההוא אבר דעביד ביה עבירה, אתקרי נשמתא נ לגבי, דינא וחימה וכעס. אבל לבר מן גופא, למאן תהא חמלה, או ס אכזריות.

תתס) אוף הכי מארי עלמא, קדם דברא ע עלמא, וברא בריין דיליה, למאן אתקרי רחום וחנון או דיין. אלא כל שמהן דיליה, אינון כנויין, ולא אתקרי בהון, אלא על שם בריין דעלמא. ובג"ד, כד מארי דרא פ אינון טבין, איהו אתקרי לגבייהו, יהו"ה במדת רחמים. וכד מארי דרא אינון חייבין, אתקרי אדנ"י במדת הדין. לכל דרא, ולכל ב"נ, כפום מדה דיליה. אבל לאו דאית ליה מדה ולא שם ידיע.

תתסא) כגוונא דספיראן, דכל ספירה אית לה שם ידיע, ומדה, וגבול,

חלופי גרסאות

ה כל ; על כל. ו ממלכות. ז כתר ול"ג אין חקר ; אין ול"ג חקר. ח מוסיף והכי אוקמוה. ט מוסיף לאו בכל. י אתקרי ; דאתקריאת. כ מוסיף דרא ודרא. ל ל"ג כך נשמתא כפום עובדוי. מ לגביה נ לגביה. ס אכזריות. ע ל"ג עלמא וברא ; עלמא ובריין ול"ג וברא בריין. פ ל"ג מן אינון עד אינון.

מאמר **הסולם** ביאורי השמות הקדושים

ומשיב. אלא קודם שברא העולם הוא נקרא בכל אלו המדרגות, על שם הבריות שהיו עתידות להבראות, ואם לא על שם בריות העולם, למה נקרא רחום דיין, שעל מי ירחם. אלא שנקרא כן על שם הבריות העתידות. אבל בו עצמו אין חס ושלום שינוי.

תתנט) **ובג"ד כל שמהן** וכו' ; ומשום זה, כל השמות הם כינוים שלו על שם מעשיו. כעין זה ברא נשמה בצורה שלו הנקראת על שם פעולותיה שבכל אבר ואבר של הגוף, הנקרא עולם קטן. כמו שרבון העולם נוהג בכל בריה ובכל דור כפי מעשיו, כך הנשמה היא כפי מעשיו של כל אבר ואבר. אבר ההוא שעושה בו מצוה, נקרא נשמה לחמלה וחסד וחן

(דפו"י דף רנ"ז ע"ב)

ורחמים הנפעלים בגופו. ובאבר ההוא שעושה בו עבירה, נקרא נשמה לדין וחימה וכעס. הנפעלים בגופו. אבל לחוץ מן הגוף, למי יהיה חמלה או אכזריות. מחמת מעשי הגוף.

תתס) **אוף הכי מארי** וכו' ; אף כך, רבון העולם, מקודם שברא העולם וברא הבריות שלו, למי נקרא רחום וחנון או דיין. אלא כל שמותיו הם כינוים, ולא נקרא בהם אלא על שם בריות העולם. ומשום זה כשבני הדור הם טובים הוא נקרא אליהם הוי"ה במדת רחמים. וכשבני הדור הם רשעים, הוא נקרא אליהם אדנ"י במדת הדין. כי לכל דור ולכל אדם נקרא לפי המדה שלו, אבל לא שיש לו מדה ידועה, ולא שם ידוע.

תתסא) **כגוונא דספיראן דכל** וכו' ; כעין

ותחום. ובאלין שמהן מארי עלמא איהו אתפשט, ואמליך בהון, ואתקרי בהון, ואתכסי בהון, ודר בהון, כנשמתא לגבי אברים דגופא. ומה רבון עלמין, לית ליה שם ידיע ולא אתר ידיע, אלא בכל סטרא שולטנותיה. אוף הכי לית לה לנשמתא שם ידיע, ולא אתר ידיע, בכל גופא אלא בכל סטר שולטנותיה, ולית אבר פנוי מנה.

תתסב) ובג"ד, צ לית לרשמא לה בחד אתר, ק דאי לאו ר הא חסר ש שולטנותא בשאר אברים. ולא לאתקרי לה בשמא חד, ת או בתרין, או בג'. למימר א דאיהי ב חכמה מבינה, ואית לה דעת, ולא יתיר. דאי עביד הכי, הא חסר לה משאר דרגין.

תתסג) כ"ש למארי עלמא, דלית לרשמא ליה באתר ידיע, או לאתקרי ג ליה בשמהן, או לשנאה ליה ד בהון, או ה לשלשא ליה כגון דרגא דמרכבתא, דאתמר בה קדושה לך ישלשו, דכל דרגין דכל מרכבות דיליה, אינון ו משולשים, כגון האבות הן הן המרכבה, דאינון דמות אריה שור נשר, דאינון מרכבה לאדם. דאתמר עליה, כ) ודמות פניהם פני אדם. ומסטרא דנוקבא, אינון שלטין על אדם, ונוקבא ז איהי מרכבה לגבייהו. ובג"ד אתמר ח עלה, קדושה לך ישלשו.

תתסד) ואוף הכי אתוון, דאינון אנפין דחיון, משולשין, כגוונא דא: יד"ו. הו"י. וה"י. ה' רביעאה, קדושה לך ישלשו. איהי שלמים דכלהו, לאשלמא

מסורת הזהר

כ) (יחזקאל א) ב"א פה צ"א.

חלופי גרסאות

צ מוסיף לית ליה. ק ואי לא. ר ל"ג הא. ש שלטנותה. ת ל"ב או. א בה שתהא. ב חכמהא או מבינה. ג ל"ב ליה. ד ל"ג בהון. ה לשלטאה. ו משלשים. ז דאיהו. ח ל"ב עלה.

הסולם

מאמר ביאורי השמות הקדושים

כעין הספירות, שכל ספירה יש לה שם ידוע, ומדה וגבול ותחום. ובאלו השמות מתפשט רבון העולם ומלך בהם, ונקרא בהם ומתכסה בהם ודר בהם כנשמה באברי הגוף. ומה רבון העולמים אין לו שם ידוע ולא מקום ידוע, אלא ממשלתו בכל צד שבעולם, אף כך אין לנשמה שם ידוע, ולא מקום ידוע בכל הגוף, אלא ממשלתה היא בכל צד, ואין אבר פנוי ממנה.

תתסב) **ובג"ד לית לרשמא** וכו': ומשום זה אין לציין את הנשמה במקום אחד שבגוף, שאם לא כן, אלא שתציין אותה במקום אחד, נמצא שחסר ממשלתה בשאר האברים. ואין לקראה בשם אחד או בשנים או בג', לומר שהיא חכמה ומבינה, ויש לה דעת, ולא יותר, שאם עושה כך נמצא שחסר לה שאר המדרגות.

תתסג) **כ"ש למארי עלמא** וכו': כל

(דפו"י דף רנ"ז ע"ב)

שכן לרבון העולם, שאין לציין אותו במקום ידוע, או לקראו בשם ידוע, או להכפיל, אותו בהם, או לשלש אותו בהם, דהיינו, המדרגה של המרכבה, שנאמר בה קדושה לך **ישלשו**. כי כל המדרגות של כל המרכבות שלו, הם משולשים, כמו, האבות הן הן המרכבה, שהם דמות אריה שור נשר. שהם מרכבה לאדם, שנאמר עליהם, ודמות פניהם פני אדם. ומצד הנוקבא, הם, אריה שור נשר, שולטים על אדם, שהוא שם הנוקבא, והנוקבא היא מרכבה. אל אריה שור נשר. ומשום זה נאמר עליה קדושה לך ישלשו.

תתסד) **ואוף הכי אתוון** וכו': ואף כך האותיות יה"ו שהן רומזות על פני החיות, אריה שור נשר, הן משולשים, כעין זה, יה"ו הו"י וה"י. **ה'** היא רביעית אליהם, וה"ס קדושה לך ישלשו כנ"ל, היא שלמים של כולם.

שמשלמר

ס בכלהו שם ידו"ד. אבל למאריה דכלא, לית · לשלשא ביה בשמהן, ולא באתוון, אלא איהו אתקרי בכל שמהן, ולית ליה שם ידיע. וכל שם ושם אסהיד עליה, דאיהו אדון כל עלמין. אסהיד עליה אדני.

תתסה) כ דאית ב"נ, דירית ג' מאה ועשר עלמין, ההי"ד, ל) להנחיל אוהבי יש. כפום דרגא דיליה, דאתקרי יש מאין. ודא חכמה עלאה. ואית ב"נ דלא ירית אלא עלמא חד, כפום דרגא דיליה, כמה דאוקמוה, כל ל צדיק וצדיק יש לו עולם בפני עצמו. והכי ירית עלמין כל ב"נ מישראל, כפום דרגא דיליה מ לעילא. אבל למארי עלמא, נ לית לרשמא ליה עלמין בחושבן, אלא ס אדון כל עלמין, ואדנ"י קא סהיד עליה.

תתסו) אוף הכי ע יהו"ה, מניה תלייא כל הויין, ואיהו וכל הויין דיליה, סהדין על מארי עלמא, דאיהו הוה קדם כל הויין. ואיהו בתוך כל הויה. פ ואיהו לאחר כל הויה. ודא רזא, דסהדין הויין עליה, היה, הוה, ויהיה.

תתסז) צ דינא, בהפוך אתוון אדנ"י. ובג"ד אמרו רז"ל, דינא דמלכותא דינא. שם א"ל סהיד על מארי דכלא, דלית יכולת לכל שם, והויה ודרגא. כל שכן לשאר בריין, פחות ק מניה. הדא הוא דכתיב, מ) כלא *) חשיבין וכמצבייה עביד בחיל שמיא ר וגו'. אלהי"ם, סעיד על אלהות דיליה, ש דאיהו אלהי"ם ואלהי האלהים, ואיהו אלוה על כלא, ולית אלוה עליה. צבאו"ת, סהיד עליה

מסורת הזהר

ל) (משלי ח) הקסה"ז נח צ"א מ) (דניאל ד) מקץ יב צ"ה.

פ ל"ג ואיהו לאחר כל הוי"ה צ ל"ג מן דינא עד שם. ק מינה. ר ל"ג וגו' ש דאית.

חלופי גרסאות

ס בהון ; מוסיף בכלהו בהו. י לשלטאה ; לשלטא. כ מוסיף ולית דידעין דאית. ל צדק וצדק. מ ל"ג לעילא נ מוסיף לית ליה. ס מוסיף אדני אדון. ע ל"ג הוי"ה

הסולם

מאמר

שמשלמת בכולם את שם הויה. אבל לרבון הכל, אין לשלש בו בשמות, ולא באותיות, אלא הוא נקרא בכל השמות ואין לו שם ידוע, וכל שם ושם מעיד עליו, שהוא אדון כל עולמים, והשם אדנ"י מעיד עליו.

תתסה) **דאית ב"נ דירית** וכו' ; ויש אדם שיורש ש"י עולמות. ז"ש להנחיל אוהבי **יש**, שהוא בגי' ש"י. שהוא לפי מדרגת החכמה שנקראת **יש** מאין. כי כתר נקרא **אין**, והחכמה **יש**, הנמשך מן **האין**. וזו היא חכמה עליונה. ויש אדם שאינו יורש אלא עולם אחד כפי המדרגה שלו, כמו שהעמידו, כל צדיק וצדיק יש לו עולם בפני עצמו. וכך כל אדם מישראל יורש עולמות לפי המדרגה שלו למעלה. אבל לרבון העולם, אין לרשום לו עולמות בחשבון, אלא הוא, אדון כל העולמות, והשם אדנ"י מעיד עליו.

(דפו"י דף רנ"ז ע"ב *) דף רנ"ת ע"א)

ביאורי השמות הקדושים

תתסו) **אוף הכי הויה** וכו' ; **אף כך** השם **הויה**, ממנו תלוים כל הויות, והוא וכל הויות שלו. מעידים על רבון העולם, שהוא היה קודם כל הויות, והוא בתוך כל הויות, והוא לאחר כל הויות. וז"ס, שהויות מעידים עליו, שהוא **היה הוה ויהיה**.

תתסז) **דינא בהפוך אתוון** וכו' ; **דינא בהפוך האותיות הוא אדני**. ומשום זה אמרו רבותינו ז"ל דינא דמלכותא דינא. השם **אל**, מעיד על רבון הכל, שאין יכולת לכל שם והויה ומדרגה, וכל שכן לשאר הבריות, חוץ ממנו. ז"ש, כלא חשיבין וכמצבייה עביד בחיל שמייא וגו'. **אלקים**, מעיד על אלקות שלו. שהוא האלקים ואלקי האלקים, והוא אלוה על הכל ואין אלוה עליו. **צבאות** מעיד עליו, כמ"ש **וכמצבייה עביד בחיל שמייא. שדי**, מעיד

כדכתיב, וכמצבייה עביד בחיל שמיא. שד״י, סהיד עליה, דכד ת איהו אמר לעולם א די עמד בתחומיה, ולא ב אתפשט יתיר. ואוף למיא ורוחא ואשא.

תתסח) ואוף הכי, כל הויה, ושם, סהדין עליה. דכד הוה איהו יחיד קודם דברא עלמא, אמאי הוה איהו צריך לאתקרי בשמהן אלין, או בשאר כנויין, כגון ג רחום וחנון ארך אפים וגו׳, דיין אמיץ חזק. וסגיאין בכל אינון שמהן ג וכנויין, אתקרי על שם כל עלמין וברייז דלהון, ד לאחזאה שולטנותיה עלייהו.

תתסט) אוף הכי נשמתא, על שולטנותא דכל אברים דגופא, אמתיל לה לגביה. לאו ה דאיהי ו אדמיא ליה איהי בעצמה, דהוא ברא לה, ולית ליה אלוד עליה דברא ליה. ועוד, נשמתא אית לה כמה שנויים ומקרים וסבות, דאתקריאו לה. מה דלאו הכי למארי כלא. ז ובג״ד היא ח אדמיא בשלטנותא ט דילה על כל אברי גופא, אבל לא במלה אחרא.

תתע) ועוד, שמע ישראל, שם ע׳ רבתי, ד׳ מן אח״ד. רבתי, היינו ע״ד, בין ש״ם מן שמע, א״ח מן אח״ד. י עד יי׳ בכם. ועל כל אחד כ ואחד דמיחד אותו בעולם. ועל כן אמר דוד, ל אנכי אשמח ביי׳, ש״מ מן שמע, א״ח מן אח״ד, הרי אשמח.

תתעא) ועוד. ד׳ רבתי, ד׳ בתי תפילין, דמנח להון א״ח, ואתעטר בהו,

מסורת הזהר

ג) (שמות לד) ויצא ק צ״ו. ל) (ש״א יב) לעיל אות תנג צ״ס. ע) (תהלים קד) לעיל אות תנד צ״ס.

חלופי גרסאות

ת ל״ג איהו. א דיעמוד. ב יתפשט. ג ל״ג וכנויין. ד לאתחזאה. ה איהי. ו דמיא; דאדמי. ז בגין דהיא. ח מוסיף אדמיא לגביה. ט דילה. י ל״ג רבתי. כ ל״ג ואחד.

הסולם

מאמר עליו, כשהוא אמר לעולם די, עמד העולם בגבולו ולא נתפשט יותר. ואף כך, למים ורוח ואש, אמר די.

תתסח) **ואוף הכי כל וכו׳:** ואף כך כל הויה וכל שם מעידים עליו. כי כשהיה יחיד קודם שברא העולם למה היה צריך להקרא בשמות אלו, או בשאר כינוים, כמו רחום וחנון ארך אפים וגו׳, דיין אמיץ חזק. ורבים הם בכל אלו השמות וכינוים, שנקראים על שם כל העולמות והבריות שבהם, להראות שממשלתו עליהם.

תתסט) **אוף הכי נשמתא וכו׳:** אף הנשמה כך, אשר מבחינת ממשלתה על כל אברי הגוף המשילה אליו, שכמו שהוא שולט על כל העולמות כך הנשמה שולטת על כל אברי הגוף, אבל לא שהנשמה דומה לו בעצמותה, שהרי הוא ברא אותה, והוא אין לו אלוה עליו שברא אותו. ועוד שהנשמה יש לה כמה שינוים ומקרים וסבות הקורים אותה, מה שאין כן

(דפו״י דף רנ״ח ע״א)

ביאורי השמות הקדושים לרבון הכל. ומשום זה, הנשמה דומה לו רק בממשלתה על כל אברי הגוף, אבל לא בדבר אחר.

מאמר ק״ש ותפלין

תתע) **ועוד. שמע ישראל וכו׳:** ועוד. שמע ישראל, הוא אותיות **שם, ע׳** גדולה, ועם **ד׳** גדולה **דאחד**, היינו **עד. בין ש״ם מן שמע**, שהוא המלכות הנקראת **שם. וא״ח מן אחד**, שהוא ז״א נמצאות אותיות **ע״ד** הגדולות, שה״ס **עד ה׳ בכם.** וכן הוא **עד. על כל אחד ואחד** המיחד אותו בעולם. וע״כ אמר דוד **אנכי אשמח** בה׳, **כי שם מן שמע**, שהוא המלכות, **וא״ח מן אחד** שהוא ז״א **הרי אשמח.** שה״ס היחוד דז״א ומלכות, מבחינת הגדלות. כי המלכות מבחינת הגדלות נקראת **שם.**

תתעא) **ועוד. ד׳ רבתי וכו׳:** ועוד. **ד׳** הגדולה דאחד, רומזת על **ד׳ בתים דתפלין שמנית**

ל ואינון פאר על רישיה. ואינון מ יהה"ו, נ י' עטרא על ה', דאיהי ברתא, והיינו ס) ידו"ד בחכמה יסד ארץ, אבא יסד ברתא. ה', אמא עלאה, עטרה על ו', פ דאיהו ברא, והיינו צ) כונן שמים בתבונה. באמא כונן ברא. והאי איהו ע דעולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה, אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם.

תתעב) וברתא איהי תפלה של יד, כה"ה. י' קשר דיליה. ה' עלאה אימא, תפלין דרישא על ראש תפארת. תפלין דיליה, כסדר ידו"ד, דאיהו קדש לי. פ והיה כי יבאך. שמע. והיה אם שמוע. אבל בעלמא דאתי, הויות באמצע, דאינון ה' ה'. ובג"ד אמר הנביא, ק) בזאת י"תהלל ה"מתהלל ה"שכל ו"ידוע אותי כי אני ידו"ד. ובג"ד אוקמוה מארי מתניתין, דאית ברישא אתר, לאנחא תרי צ זוגי דתפלי. ודא זכי לתרין פקודין, דאוקמוה עלייהו, לא כל אדם זוכה לשתי שולחנות.

תתעג) ק י' חכמה. ה' בינה. ו' עמודא דאמצעיתא. ה' מלכות קדישא. רישא דאתעטר בארבע אתוון, דא כתר ריהטא דרישא דאסחר לון, וכסי לון. אהבה חסד ק"ש, דשקילא לאורייתא, דאתייהיבת מימינא. תפלין עז, משמאלא

מסורת הזהר

פ) (משלי ג) ב"ב קיג צ"ד צ) (שם) שם ק) (ירמיה ט) לעיל אות תתלה צ"ו.

חלופי גרסאות

ל ואיהו; דאינון. מ הוי"ה. נ ועטרה ול"ג י'. ס ל"ג דאיהו ברא. ע מוסיף רזא דאוקמוה דעולם. פ שמע והיה אם שמוע והיה ול"ג והיה כי יביאך. צ תפלי ול"ג זוגי; זוגות של תפלי. ק כ"ג הסולם; מוסיף דאינון י'.

הסולם

מאמר

שמניח אותם א"ח, דאחד, שהוא ז"א, **ונתעטר בהם, והם פאר על ראשו.** והם סוד הצירוף **יה"הו. הי'**, שהיא חכמה, **היא עטרה על ה'** שהיא **הבת**, דהיינו מלכות. והיינו **ה' בחכמה** יסד **ארץ, שאבא** שה"ס חכמה, **יסד הבת**, שהיא מלכות, הנקראת ארץ **ה'** שניה של הצירוף יה"הו, **היא אמא עלאה, שהיא עטרה על ו' שהוא הבן**, דהיינו ז"א, **והיינו כונן שמים בתבונה.** שז"א הנקרא שמים, מקבל המוחין מתבונה, דהיינו אמא עלאה. **כי אמא כוננה הבן. וזהו שעולם הבא**, שהיא בינה, **אין בו לא אכילה ולא שתיה אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם.** דהיינו ז"א שיש לו עטרה בראשו מן הבינה הנקראת עולם הבא.

מאמר ב' סדרים של ד' פרשיות התפלין

תתעב) וברתא איהי תפלה וכו': **והבת**, דהיינו מלכות, **היא תפלה של יד כה"ה. י' היא קשר שלו. ה' עליונה, דהיינו אמא, היא תפלין של ראש על ראש התפארת. התפלין שלו**

(דפו"י דף רנ"ח ע"א)

ב' סדרים של ד' פרשיות התפלין

דהיינו המוחין שלו, **הוא כסדר י"ה ו"ה, שהוא קדש לי, י'**, **והיה כי יביאך** היא **ה'**, **שמע** היא **ו'**, **והיה אם שמוע**, היא **ה'** אחרונה. וסדר זה הוא לתפלין של ראש ז"א. **אבל בעולם הבא**, שהיא בינה, התפלין, שהם המוחין שמקבלת, **הסדר הוא, הויות באמצע, שהם ה' ה'.** דהיינו **י'** בתחילה שהוא קדש, **ו'** בסוף דהיינו שמע, והויות, **דהיינו והיה** כי יביאך, **והיה** אם שמוע, **ה' ה'**, באמצע. **ועל זה אמר הנביא, בזאת יתהלל המתהל השכל וידוע אותי כי אני ה'.** שהם כסדר הצירוף **יה"הו** (ועי' בהקדמת תקוני זהר דף ט' ע"ב) **ומשום זה העמידו בעלי המשנה, שיש מקום בראש להניח ב' זוגות תפלין. וזה זוכה לב' מצות. שהעמידו עליהם, לא כל אדם זוכה לב' שלחנות.**

תתעג) י' חכמה ה' בינה ו' וכו': הד' פרשיות דתפלין של ראש, **הי'** שהיא קדש, **היא חכמה. ה'** שהיא והיה כי יביאך, **היא בינה. ו'**, שהיא שמע, **היא עמוד האמצעי, ה'** שהיא והיה אם שמוע, **היא מלכות הקדושה. הראש הנעטר בד' אותיות אילו, הוא כתר, שהוא ההקף**

של

דגבורה. עמודא דאמצעיתא, כליל כלא, כנפי דמצוה, נצח והוד, תכלת ולבן. מזוזה ר רשים שדי, צדיק. ושכינתא תרעא דמזוזה, זה השער לידו״ד.

תתעד) ועוד ש תלת רצועות. ד׳ קשר של תפלין מאחוריו. ש י׳ קשר דתפלין דיד. ובגין דא שד״י מלבר, ידו״ד מלגו, דאיהי ד׳ פרשיין. ||| דד׳ ראשין, רמז לארבע בתי דתפלין. שדי אות דיליה, ת עולה מטטרון.

תתעה) ועוד. י׳ חכמה קדש לי. ה׳ בינה, והיה כי יביאך. ו׳ שמע, שית תיבין, רמיזא לשית ספירן, שית ענפין דאילנא, דכלל לון תפארת. ה׳ והיה אם שמוע מלכות. אלין אינון דרישא, דאיהו כתר, כ׳,ר אין קדוש כיי׳ כי אין בלתך.

תתעו) שדי, רמיז רצועי ובתי וקשרי דתפלין מלבר. אוף הכי במזוזה, ידו״ד מלגו, שד״י מלבר, ||| דארבע ראשין, עם ד׳, רמיז לד׳ בתי, ולקשר תפלין מאחור, ד׳ כפולה. א אוף הכי ש׳ כפולה, י׳ קשר דיד ב כהה, דאיהו ביתא חמישאה. ג ד׳ דשד״י, איהו מוחא, דאוקמוה עליה, במקום שמוחו של תינוק רופס בו. ודא תינוק יונק משדי אמו, שדי.

מסורת הזוהר

ר) (ש״א ב) ויקרא קט צ״ר.

חלופי גרסאות

ר ושם ש ל״ג י׳. ת ל״ג עולה. א ל״ג אוף הכי ש׳ כפולה. ב דבה ה׳ ג י׳.

הסולם

מאמר ב׳ סדרים של ד׳ פרשיות התפלין

של הראש, המקיף את התפלין שהם המוחין, ומכסה אותם. **קריאת שמע**, היא אהבה, חסד, השקולה לתורה שניתנה מימין. **התפלין**, נקראים **עז**, והם משמאל שהוא גבורה. עמוד האמצעי, שהוא תפארת, כולל הכל, שכולל חסד וגבורה. **כנפי מצוה**, שהם **ציצית**, **שבהם תכלת ולבן**, **הם נצח והוד**. **מזוזה**, שבה **רשום השם שדי**, **הוא צדיק**, דהיינו יסוד. **והשכינה היא השער** שבו המזוזה. שעליה כתוב, זה השער לה׳.

תתעד) **ועוד. ש׳ תלת** וכו׳: **ועוד ש׳** של ג׳ ראשים, היא ג׳ **רצועות**, ב׳ רצועות שבתפלין של ראש, ואחת של תפלין של יד. **ד׳ היא הקשר של תפילין** של ראש **שמאחוריו**. **י׳ היא הקשר של תפלין של יד**. שהם אותיות **שדי**. ומשום זה **שדי**, הוא מבחוץ על התפלין, **והויה**, **היא מבפנים** התפלין, **שהיא ד׳ פרשיות** שבהם. ||| של ד׳ **ראשים רומזת לארבעה בתים של התפלין**. **שדי**, **הוא אות שלו**. של ז״א, ועולה בגי׳ **מטטרון**.

תתעה) **ועוד. י׳ חכמה** וכו׳: **ועוד. י׳ חכמה**, **היא קדש לי. ה׳ בינה**, **היא והיה כי יביאך. ו׳**, **היא** שמע, שבו **שש מלות**, שמע ישראל ה׳ אלקינו ה׳ אחד, **הרומזת לשש ספירות**, שהם **ששה ענפים** של האילן, **שתפארת כולל אותם. ה׳** אחרונה, **היא והיה אם שמוע**, שהיא מלכות. **אלו הם** המוחין של **הראש**, שהראש, **הוא כתר**, שה״ס **כ׳**, בסו״ה **אין קדוש כהויה** וגו׳. שה**כ׳** של **כ**הויה, הוא כתר דז״א.

תתעו) **שדי רמיז רצועי** וכו׳: **שדי**, **רומז לרצועות ובתים וקשרי התפלין מבחוץ**. **כי ש׳** דשדי רומזת לג׳ רצועות ב׳ של ראש וא׳ של יד. **ד׳** דשדי רומזת לד׳ בתים דתפלין של ראש, וכן לקשר של **ד׳** שבאחורי הראש. **י׳** דשדי רומזת לקשר תפלין של יד. **אף כך המזוזה**, **הויה מבפנים והשם שדי מבחוץ**. **של ארבעה ראשים**, **עם הד׳** דשדי, **רומזים לד׳ בתים** ולקשר **של תפלין** דראש **מאחוריו**, שהוא בצורת **ד׳ כפולה**. **ואף כך ש׳ כפולה**. א׳ בצד ימין הבית, וא׳ בצד שמאל הבית. **י׳** דשדי **היא הקשר** של תפלין **דיד כהה**, **שהוא בית חמישי**. כלומר שד׳ בתים בתפלין של ראש, ובית חמישי בתפלין של יד. **ד׳ דשדי הוא המוח שהעמידו עליו**, **במקום שמוחו של תינוק** רופס בו, דהיינו שמתנענע. והוא תינוק יונק **משדי** אמו דהיינו מן שדי. **כי ד׳** רומזת על מוחין דג״ר דיניקה.

תתעז) תפלין דמארי עלמא, כתר. ומאי ניהו ד כתר דמארי עלמא. ידו״ד. דאיהו: ׳ חכמה. ה׳ בינה. ו׳ תפארת. כליל שית ספירין. ה׳ מלכות. ובג״ד ס) ומי כעמך כישראל ת) כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו, כיי׳ אלהינו בכל קראנו אליו. ארבע קראי, כלהו רשימין בכ׳, רזא דאת כ׳: ׳ ׳. דאיהי ׳ ׳ מן יאהדונהי, א) עשרה עשרה הכף בשקל הקדש, כ׳ מן כתר, כלילא מעשר ספיראן, ה כלילן מעילא לתתא, ומעשר ספיראן מתתא לעילא.

תתעח) ואלין אינון, ב) והמים אשר מעל השמים, מים עליונים זכרים, מים תחתונים נקבות. ועלייהו אמר ר׳ עקיבא ו לתלמידיו, כשתגיעו לאבני שיש טהור, אל תאמרו מים מים, שמא תסתכנו בנפשכם. דלאו אינון מים כמשמען. אלא איהו אור נובע. ובגין דא, אדמו למים ז נובעים. והאי נהורא לית ליה פסק, ולא קצוץ, ופרוד. ובגין דאינון מכתר, אתקריאן שאין להם סוף, דכתר אין סוף אתקרי. ע״כ.

תתעט) *) והקרבתם עולה לריח ניחח לי׳. ת״ח, בפסח כתיב, והקרבתם אשה עולה לי׳. והכא לא כתיב ח אשה, אלא והקרבתם עולה. מ״ט. יומא דא,

מסורת הזהר

ס) (ש״ב ז) שמות צב צ״ט ת) (דברים ד) וישלח נא צ״ב א) (במדבר ז) לעיל תתמה צ״ר ב) (תהלים קמח) פקודי עא צ״ו.

חלופי גרסאות

ד ל״ג כתר. ה ל״ג כלילן. ו ל״ג לתלמידיו. ז טבעיים. ח מוסיף אשה דהא ביומא דא אשה לא כתיב ביה.

הסולם

מאמר ב׳ סדרים של ד׳ פרשיות התפלין

תתעז) **תפלין דמארי עלמא** וכו׳: התפלין של רבון העולם הוא כתר. ומה הוא כתר של רבון העולם, הוא **הויה**. שהוא, **י׳ דהויה היא חכמה, ה׳ בינה, ו׳ היא תפארת הכולל שש ספירות** חג״ת נה״י, **ה׳** אחרונה היא **מלכות**. דהיינו עשר ספירות. **ומשום זה, ומי כעמך כישראל, כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו, בהויה אלקינו בכל קראינו אליו.** וכן הכתוב אין קדוש **בהויה** כנ״ל (אות תקע״ב) **ארבעה** פסוקים אלו כולם רשומים **בכ׳, והסוד של אות כ׳ היא י׳ י׳, שהוא י׳ י׳** מן חשילוב **יאהדונהי**, שבתחילה ושבסוף. שהס״ה, **עשרה עשרה הכף בשקל הקדש.** דהיינו **כף** מן כתר, **הכלולה מעשר ספירות**, כנ״ל, **הכלולות** מעשר ספירות דאור ישר, שהן ממעלה למטה. ומעשר ספירות דאור חוזר, שהן ממטה למעלה.

תתעח) **ואלין אינון והמים** וגו׳: ואלו **כ׳** ספירות דאור ישר ואור חוזר, **הם** סוד, **והמים אשר מעל השמים, שהם מים עליונים זכרים**, דהיינו הע״ס דאו״י, המים אשר מתחת לרקיע, **הם מים תחתונים נקבות**, דהיינו העשר **ספירות** דאור חוזר. **ועליהם אמר ר׳ עקיבא לתלמידיו כשתגיעו לאבני שיש טהור, אל תאמרו, מים מים, שמא תסתכנו בנפשכם.** שאין הם מים כמשמעם, דהיינו חסדים, אלא **הוא אור נובע**, דהיינו שהוא כלול ג״כ מחכמה הנקרא **אור**, ומבחינת החסדים הוא **נובע**, **ומשום זה נמשלו למים נובעים. ואור הזה** אין לו הפסק, ואין לו קצוץ, ולא פרוד. (ועי׳ לעיל אות תתס״ח) **ומשום שהוא מכתר, הם** נקראים מים שאין להם סוף, **כי הכתר נקרא אין סוף.**

(ע״כ רעיא מהימנא)

מאמר חג השבועות

תתעט) **והקרבתם עולה לריח** וגו׳: והקרבתם עולה לריח ניחח לה׳. **בוא וראה, בפסח כתוב, והקרבתם אשה עולה לה׳. וכאן לא כתוב אשה, אלא והקרבתם עולה. מהו הטעם. ומשיב, יום הזה, של חג השבועות, הוא יום שהכלה נכנסה לחופה.** דהיינו המלכות נכנסה לחופה עם ז״א. **וישראל** באו מן ספירת **ימי טהרה**, ימים ושבועות, **ונכללו ונכנסו בימי טהרה** אלו, שה״ס ז׳ ימים חג״ת נה״י״מ, **שבכל** אחת חג״ת נה״י״מ דהיינו **מ״ט יום. והיא,**

המלכות

יומא דעיילת כלה לחופה איהו. ס וישראל מנו יומין דדכיו. יומין ושבועין, ואתכלילו ועאלו ביומין דדכיו. והיא נפקת מכל סטרא בישא, ונטרת יומי דכיו כדקא חזי. ורזא דא, מלכא טעם בתולה טעים. בג"כ לא כתיב ביה אשה, דהא אחרא לא קריב למשכנא, והא אתרחק מתמן. וע"ד אשים לאד הכא, ולאו אצטריכו להכא, וישראל מרחקן אינון מן סטרא בישא. א"ר אבא, עדיין צריכין אנן לפתחא דא למפתח.

תתפ) אר"ש, ארימית ידי בצלו למאן דברא עלמא, י ורזא דא, אשכחן בספרי קדמאי, אשים אינון באמצעיתא, ואתיין בסטרא דא ובסטרא דא, אדבקו באילנא דדעת טוב ורע, אדבקן ברע, ואדבקן בטוב. ובג"כ, בשאר יומין כ כתיב בהו אשה עולה. אבל בהני יומא, דאילנא דחיי קיימא, ולא אחרא, לית אנן צריכין ל לאשה, ולא אצטריך למהוי תמן. ויומא דא, יומא דאילנא דחיי איהו, ולא דדעת טוב ורע. ובג"ד, והקרבתם עולה לריח ניחח ליי', מ ולא אשה ליי' עולה. ועולה, נ לשון עולה, כמה דאתמר, והא אתערנא מלי דפרים בני בקר, וכל ההוא קרבן.

תתפא) ד) ובחדש השביעי, כמה דאתמר, יומא דר"ה, דינא דכל עלמא,

מסורת הזהר

ד) ח"א רסא. בהשמטות.

חלופי גרסאות

ס גורס מן וישראל עד דדכיו לפני אמר ר' אבא בסוף האות. י ברזא דאשבחן. כ מוסיף כליל לאישים וכתיב. ל לאישים. מ ל"ג ולא. נ לשם.

הסולם

מאמר

המלכות, יצאה מכל הצד הרע, דהיינו שאין להם עוד אחיזה בה, ושמרה ימי טהרה כראוי, דהיינו מ"ט ימי הספירה, וז"ס מלכא טעם בתולה טעים. כלומר, שה"ס, בתולה ואיש לא ידעה, שסודו, שאגלאי מלתא, שלא היתה אחיזה בה לשום איש מסטרא אחרא. משום זה לא כתוב בו אשה, כי אחר לא קרב אל המשכן, שהוא המלכות, וכבר נתרחק צד האחר משם. וע"כ אין כאן אשים, ולא נצרכו כאן, כי ישראל נתרחקו מן צד הרע. אמר ר' אבא, עדיין אנו צריכים לפתוח הפתח כאן. פירוש, האשים, הם דינין (כנ"ל במראות הסולם אות ו' ז', ע"ש) וכיון שכאן כבר יצאה המלכות מכל הדינים שבה, על כן לא כתוב והקרבתם אשה עולה, אלא והקרבתם עולה סתם.

תתפ) אר"ש ארימית ידי וכו': א"ר שמעון הרימותי ידי בתפלה למי שברא העולם. וסוד זה מצאתי בספרים ראשונים. אשים, הם באמצע הטוב והרע, ובאים בצד זה ובצד זה, כי נדבקו בעץ הדעת טוב ורע, ע"כ נדבקו ברע ונדבקו בטוב, ומשום זה, בשאר ימים כתוב בהם אשה עולה, משום שיש בהם דינים

(דפו"י דף רנ"ח ע"ב)

חג השבועות

ואחיזה בעץ הדעת טו"ר. אבל באלו הימים שעץ החיים נמצא ולא אחר, דהיינו בשבועות, אין אנו צריכים לאשה ואינו צריך להיות שם. כי יום זה, דשבועות, הוא של עץ החיים ולא של עץ הדעת טוב ורע. ומשום זה כתוב, והקרבתם עולה לריח ניחח לה', ולא אשה לה' עולה. ועולה פירושו לשון עולה, שהוא עולה לגבוה, כמו שלמדנו. וכבר הערנו הדברים בפירוש של פרים בני בקר, וכל קרבן ההוא.

מאמר ראש השנה

תתפא) ובחדש השביעי כמה וכו': ובחדש השביעי באחד לחדש. היינו כמו שלמדנו כי יום של ראש השנה, הוא דינם של כל העולם, דין קשה ביום א'. ודין רפה, ביום ב'. שואל כתוב, ועשיתם עולה, והקרבתם היה צריך לומר כשאר כל הימים, מהו ועשיתם. ומשיב, אלא ביום זה, דראש השנה, כתוב, ועשה לי' מטעמים. שיצחק אמר לעשו, שהוא המקטרג, כמה מטעמים ותבשילים עושים ישראל באלו הימים, דהיינו במצות ובתפלה, בעוד שהמקטרג

הולך

דינא תקיפא, ודינא רפיא. ועשיתם עולה, והקרבתם מבעי ליה, כשאר כל יומין, מאי ועשיתם. אלא ביומא דא, ה) ועשה לי מטעמים כתיב. כמה מטעמים ותבשילים עבדו ישראל בהני יומי, בעוד דמקטרגא אזיל לפשפשא בחובין דעלמא. וע"ד לא כתיב והקרבתם, אלא ועשיתם עולה. ולא אשה עולה. וכן בכל שאר ס יומין, לא כתיב אשה, דלית לון חולקא בכל הני יומי. כ"ש בהאי יומא, ע דאנן עבדין מטעמים ותבשילים בלא דעתא דסטרא אחרא, דהא יצחק משדר ליה לצוד צידה דחובין דבני עלמא, ולאייתאה לגביה.

תתפב) ובעוד דאיהו אזיל, ישראל נטלי עיטא ברבקה, ועבדין כל אינון פולחנין, כל אינון צלותין, מזמני שופר ותקעין ליה, בגין לאתערא רחמי. והא אוקימנא, ו) ויבא לו יין וישת, פ דאתי מרחוק, מגו אתר דחמרא עתיקא, ושתי. ואטעים ליה, וחדי. ואחר כך מברך ליה בכמה ברכאן, צ ואעבר על חובוי. מה

מסורת הזהר

ה) בראשית כז) ת"ז תכ"א נא. ו) (בראשית כז) תולדות גו צ"א.

חלופי גרסאות

ס קרבנין. ע דאינון. פ דאכל. צ מוסיף ואעבר עלמא.

מאמר הסולם ראש השנה

הולך לחפש בעונות העולם. לעשות מהם מטעמים לקטרוג. וע"כ לא כתוב, והקרבתם, אלא ועשיתם עולה. דהיינו לעשות ולתקן מטעמים. ולא כתוב אשה עולה, וכן בכל שאר הימים שאין לסטרא אחרא חלק באלו הימים, לא כתוב אשה, כגון בשבועות כנ"ל בדבור הסמוך. וכן ביום הכפורים. כל שכן ביום הזה, שאנו עושים מטעמים ותבשילים בלי דעת הסטרא אחרא. שהרי יצחק שלח אותו, לצוד צידה של עונות בני העולם ולהביא אצלו.

פירוש. בכל הקרבנות נותנים חלק לסטרא אחרא (כנ"ל במראות הסולם אות ב/י"ג ע"ש) אבל ביום זה דראש השנה הוא להיפך, שעל ידי תקיעת שופר מבלבלים דעתו של השטן, שפירושו, שע"י תקיעת שופר מתבטלים ג"ר דשמאל שמשם חיות הסטרא אחרא. כי ברה"ש שולט מצב הא' של המלכות, וה"ס מה שיצחק, שהוא קו שמאל אמר לעשו וצידה לה ציד, שנתן לו רשות להמשיך הג"ר דשמאל, ולעורר כל הדינים הבאים עמו, שה"ס ויחרד יצחק חרדה גדולה. ודינים הללו מתחילים להתעורר בראש השנה, אמנם בתוך כך, אזיל ישראל נטלי עיטא ברבקה וכו' מזמני שופר ותקעין, כמ"ש להלן בדבור הסמוך. דהיינו שע"י תקיעת שופר מתמעטים הג"ר דשמאל שהם כל המוחין דס"א, וע"כ הס"א מתבלבל. ונמצא שלא עוד שאין לה חלק מקרבנות דראש השנה, כמו בשאר הקרבנות, אלא עוד שמפסיד כל אחיזתו ומתבלבל דעתו (עי' לעיל אמור מאות קפ"ז עד אות רכ"ד).

וז"ש, כל שכן בהאי יומא דאנן עבדין מטעמים ותבשילין בלא דעתא דסטרא אחרא, דהיינו לא לבד שאין נותנים לו חיות מן הקרבנות אלא עוד שמבלבלים דעתו, דהא יצחק משדר ליה לצוד צידה דחובין וכו', דהיינו מחמת שהוא מצב הא' דמלכות, שיצחק, שה"ס קו השמאל, יושב על כסא דין, ורוצה להגביר שליטתו, שולח את עשו לצוד ציד, שהוא שימשיך ג"ר משמאל, וכיון שנתן לו רשות, תיכף מתעוררים הדינים, שהם דנים כל העולם לכף חוב. וכמ"ש בדבור הסמוך ובעוד דאיהו אזיל, דהיינו מטרם שמספיק לגלות הדינים מג"ר דשמאל, מזמני שופר ותקעין ליה בגין לאתערא רחמי, כי ע"י תקיעת שופר מתבטלים הג"ר דשמאל והס"א אינו יכול להמשיכם, ומתבלבל דעתו, ובמקומם נמשכים מטעמים דיעקב, שהם רחמים.

תתפב) ובעוד דאיהו אזיל וכו: ובעוד שהוא הולך, ישראל לוקחים עצה מרבקה, ועושים כל אלו עבודות, וכל אלו התפלות, מזמינים שופר ותוקעים, כדי לעורר הרחמים. כמ"ש בדבור הסמוך. וכבר העמדנו, ויבא לו יין וישת, שבא מרחוק, מבינה, מאותו מקום שהיין ישן, שה"ס הארת חכמה דו"ק דשמאל אחר הביטול של ג"ר דשמאל, שזה מכונת

כתיב, ז) ויהי אך יצוא יצא יעקב ק ועשו אחיו בא מצדו, טעין מכמה טועני כמה דאתמר, והא אוקימנא מלה.

תתפג) ובג"כ איהו יומא דיבבא, וקרבנא איהו עולה. איל אחד, כמה דאתמר, בגין אילו דיצחק. ושעיר עזים אחד לחטאת, שוחד לסמאל ר לכפרה אנפוי, בההוא בכיה דאיהו בכי בהאי יומא, כיון דחמי דלא אתעביד רעותיה, והא למגנא צד צידה. כמה דאתמר. כגוונא דא יומא דכפורי, והא כתיב בפ' אמור.

תתפד) ובחמשה עשר יום וגו'. ר' אבא פתח, ח) ותנח התיבה בחדש השביעי וגו', ת"ח, כל הני יומין, אזלת אימא על בנייא, בגין דלא ישלוט סטרא אחרא עלייהו, ובגין לשזבא לון. כיון דאשתזיבו בנהא, והא יתבין בסכות, מתנטרין בנטורא. יומא קדמאה, ויומא תנינא, פקדת לון לישראל, למעבד סעודתא לממנן דשאר עמין, ואיהי לא שריא תמן. ביומא תליתאה, דאיהו י"ז לחדש, שריאת למשרי עלייהו. ההי"ד, ט ותנח התיבה בחדש השביעי בשבעה עשר יום לחדש על הרי אררט, טורין דכל לווטין ומרדין שראן בגווייהו.

תתפה) אמר רבי אלעזר, יומא קדמאה דחג, לא שריא עלייהו, ולא יומא

מסורת הזהר

ז) (בראשית כה) תולדות ע צ"ב. ח) (בראשית ח) לעיל אות תתכו.

חלופי גרסאות

ק טעים מכמה טעמי ול"ג ועשו אחיו בא מצדו. ר לתברא. ט ל"ג ותנח התיבה בחדש השביעי.

הסולם

מאמר חג הסוכות

אבא פתח, ותנח התיבה בחדש השביעי וגו', בוא וראה, כל אלו הימים מיום הכפורים עד סוכות, הולכת האם, שהיא השכינה, על הבנים, שהם ישראל, כדי שלא ישלוט הסטרא אחרא על ישראל, וכדי להצילם. כיון שנצלו הבנים ויושבים בסוכות הם נשמרים בשמירה של אמא, שהיא השכינה. ביום הראשון ויום השני של חג הסוכות, ציותה לישראל לעשות סעודה לממונים של שאר העמים. שהם ע' פרים, לע' שרים, והיא אינה שורית שם עמהם. ביום השלישי, שהוא י"ז לחדש, השכינה מתחלת לשרות עליהם. ז"ש ותנח התיבה בחדש השביעי בשבעה עשר יום לחדש על הרי אררט. אשר תיבה ה"ס השכינה, הרי אררט, היינו הרים שכל הקללות וכל העונשים שורים בתוכם, שהם הממונים של האומות.

תתפה) אמר רבי אלעזר וכו': אר"א, יום הראשון של חג אין המלכות שורה עליהם, על הממונים דע' אומות, ולא ביום השני, אלא ביום השלישי, שמוסיף וגורע, היא שורה עליהם, מוסיף אותיות וגורע קרבנות, שכתוב, עשתי עשר וגו', שזה ראוי לרע עין. כי ביום הראשון ויום השני הוא שמחה של הבנים, וישראל

מאמר

יין ישן. ושתה. והוטעם לו, ושמח. ואחר כך מברך אותו יצחק, שהוא קו השמאל, בכמה ברכות, ומעביר עוונותיו. כי הארת החכמה מכפרת העונות. מה כתוב, ויהי אך יצוא יצא יעקב ועשו אחיו בא מצדו. דהיינו שנושא עמו כמה משאות של עונות, כמו שלמדנו. זכבר העמדנו הדברים (לעיל אמור אות רי"ח רי"ט).

תתפג) ובג"כ איהו יומא וכו': ומשום זה הוא יום תרועה. והקרבן הוא עולה. איל אחד, היינו כמו שלמדנו שהוא משום אילו של יצחק. ושעיר עזים אחד לחטאת, שהוא שוחד לסמאל, כי מקרבן זה בלבד הוא מקבל איזה יניקה מבחינת ו"ק דחכמה. כדי לכפר פניו, על אותו הבכיה שבכה באותו יום, אחר שראה שלא נעשה רצונו, והוא צד ציד בחנם. כי נתבטלו הג"ר דשמאל שלו, שהם כל כחו כנ"ל. ומיעוט הג"ר נקרא בכייה. כמו שלמדנו. וכעין זה הוא ביום הכפורים. והרי זה כתוב בפרשת אמור (מאות רכ"ז עד אות רנ"ז).

מאמר חג הסוכות

תתפד) ובחמשה עשר יום וגו': ר'

(זפו"י דף רנ"ח ע"ב)

תניינא, ת אלא יומא תליתאה, דאוסיף וגרע א שריא עלייהו, אוסיף אתוון, וגרע קרבנין. דכתיב עשתי עשר וגו'. והכי אתחזי לרע עין, בגין דיומא קדמאה ויומא תניינא חדוה דבנהא, ואינון מפלגי עדאן לון. מיומא תליתאה ולהלאה, דאיהי שריא עלייהו, מה כתיב. י) והמים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי בעשירי באחד לחדש נראו ראשי ההרים *) והמים היו הלוך וחסור, אלין קרבנין, דאזלין ומתמעטין. וכמה דאינון מתמעטין, הכי נמי אתמעט טובא דלהון.

מסורת הזהר

י) (בראשית ח) לעיל אות תתכז צ"ק.

חלופי גרסאות

ת ולא. א ל"ג שריא.

הסולם

מאמר — חג הסכות

וישראל מחלקים להם, לממוני האומות, שלל. מיום השלישי והלאה, שהמלכות שורה עליהם, מה כתוב, והמים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי בעשירי באחד לחדש נראו ראשי ההרים. **והמים היו הלוך וחסור**, אלו הם הקרבנות שהולכים ומתמעטים. וכמו שהם מתמעטים כך מתמעט הטוב שלהם. **ומרדין** פירושו עונשים, מלשון מכות מרדות. **עדאן** פירושו שלל ומתנות, מלשון בבוקר יאכל עד.

פירוש. עיקר בנין המלכות הוא מקו שמאל שהוא הארת החכמה דשמאל, אמנם כשהיא שורה על ישראל היא בזווג עם ז"א, שה"ס קו האמצעי, שאז אין החכמה שבמלכות מאירה אלא ממטה למעלה. ועיקר הארתה היא מבחינת החסדים שמקבלת מז"א. אבל כשהמלכות שורה על אומות העולם והס"א, הוא להיפך, שאינה שורה עליהם, אלא כשהיא בפרוד מז"א, כי האומות והס"א אינם חפצים לקבל מקו אמצעי, שהוא ז"א, אלא מבחינת השמאל שבמלכות בלבד.

וז"ש, כל הני יומין אזלת אמא על בניא וכו', דהיינו המלכות כשהיא בזווג עם ז"א, שהוא קו אמצעי, **בגין דלא ישלוט סטרא אחרא עלייהו**, דהיינו שהס"א לא יעוררו אותם להמשיך החכמה ממעלה למטה מן המלכות, כדרך הסרא אחרא. **כיון דאשתזיבו בנהא דהא יתבין בסכות, מתנטרין** וכו' כיון שזכו לסוכה המה משומרים בשמירה עליונה שהס"א לא יוכל עוד לשלוט עליהם להסיתם למשוך השמאל ממעלה למטה. וע"כ **פקדת לון לישראל למעבד סעודתא לממנן דשאר עמין**, דהיינו שיקריבו ע' פרים, שה"ס המשכת הארת השמאל לשרי האומות ולסטרא אחרא **בשיעור חיותם** וקיומם בלבד, כי אין חיות וקיום לאומות ולסטרא אחרא, אלא מהארת השמאל בלבד. **ואיהי לא שרייא תמן**, כי אין המלכות שורה עליהם אלא אם כן כשהיא בפרוד מן ז"א, שאז היא מגבירה כח חיותם של הס"א. ולפיכך כדי שלא לתת להם תוספת חיות, אינה שורית עליהם. אלא ישראל בלבד ממשיכים להם חלקם מן הקרבנות, וישראל אין ממשיכים אלא הארת ממטה למעלה בלבד, שהוא כתקון קו האמצעי. שהארה זו באה בדרך ג' קוין, המאירים אל המלכות, שה"ס חו"ג תו"מ, ואחר שנכללים זה מזה, יש ג' קוין בכל אחד מחו"ג תו"מ, שהם י"ב, שה"ס י"ב פרים. ועם הכולל הם י"ג פרים. וז"ס י"ג פרים שהקריבו ביום א', וי"ב פרים שהקריבו ביום ב', שהם היו בבחינת המשכת החכמה בסוד ג' קוין ומלכות המקבלתם, שבהתכללם זה מזה הם סוד י"ב, ועם הכולל הם י"ג. וז"ש, **בגין דיומא קדמאה ויומא תניינא חדוה דבנהא, ואינון מפלגי עדאן לון**, כי ישראל הם המחלקים הארת השמאל לממוני האומות, וע"כ הם מחלקים להם בסוד המספר י"ג פרים ביום א' וי"ב פרים ביום ב', שה"ס התכללות ג' קוין והמלכות זה בזה. כדרך הארת קו האמצעי.

וז"ש **ביומא תליתאה** וכו' **שריאת למשרי עלייהו** וכו'. כי אחר שכבר קבלו מישראל כל מה שיכלו להאיר להם, שה"ס י"ב פרים. אז מתחלת המלכות לשרות על הממונים של האומות, כלומר שמכח ההארה שקבלו מי"ב פרים שבקדושה, שהיתה מקו האמצעי. הם מתגברים וממשיכים ממלכות בלבד, דהיינו מבחינתה עצמה שהיא שמאל בלי ימין, כדי שיוכלו להמשיך ממעלה למטה כחפצם. וז"ס שנצטוו אז ישראל להקריב **עשתי עשר** פרים. וז"ש, **אלא יומא תליתאה דאוסיף וגרע, שריא עלייהו, אוסיף אתוון וגרע קרבנין דכתיב עשתי עשר** וגו'. כי ביום א' וב' השפיעו ישראל עליהם מקדושה, בסוד **שתי עשר**, שהם סוד התכללות ג' קוין כנ"ל.

(דפו"י דף רנ"ח ע"ב *) דף רנ"ט ע"א)

תתפו) אר״ש, אלעזר, ת״ח, מיומא תניינא שריאו מייא לאתחזאה, כיון דשריאו מים, מיומא תליתאה איהי שרת עלייהו, ואינון מים לא הוו ידעי ב בבלאי, אמאי רשימין הכא, דהא טובא דישראל לא הוי באתר דמעוטא, אלא באתר דרבוייא. ובגין דאלין מיין דרשימין הכא אתמעטן, אתי קרא לאשמעינן דכתיב, והמים אינון דידיען ביומי דחג, אינון דרשימין גו קרבנין, דאינון טורי לווטין, היו הלוך וחסור טובא דלהון, ונגידו דאנגיד עלייהו, היו הלוך וחסור, ובגין דאינון מים דלהון הוא, לא אתחברן אתוון, דלא יתחבד טובא דלהון, אלא זעיר זעיר.

תתפז) אבל לישראל, דאינון מקב״ה, מה כתיב. ס ודורשי יי׳ לא יחסרו כל טוב. רישיה דקרא, כפירים רשו ורעבו, אלין ממנן דשאר עמין. ודורשי יי׳, אלין ישראל, לא יחסרו כל טוב, אלין אזלין ואסתלקו לעילא לעילא. ובג״כ,

מסורת הזהר

ס) (תהלים לד).

חלופי גרסאות

ב בכלא.

הסולם

מאמר ניסוך המים

אבל כשהתגברו למשוך מבחינת שמאל בלי ימין דהיינו ממלכות כשהיא בפרוד, אז הוסיפו עין רע על הארת שתי עשר פרים שקבלו ביום א׳ וב׳, ונעשה עשתי עשר, כי כשמוסיפים ע׳ על שתי עשר נעשה עשתי עשר. ונמצא דאופיף אתוון, שהוסיף ע׳, וגרע קרבנין, שכבר אין להם שתי עשר פרים אלא עשתי עשר פרים. וכן היו הולכים ומתמעטים עד שנפסקו לגמרי. וז״ש, מה כתיב, והמים היו הלוך וחסור וגו׳ אלין קרבנין דאזלין זמתמעטין וכו׳.

מאמר ניסוך המים

תתפו) אר״ש, אלעזר וכו׳: א״ר שמעון, אלעזר, בוא וראה. מיום השני התחילו המים להראות, דהיינו שהתחיל ניסוך המים על המזבח. שהיה ג״כ בשביל להמשיך חיות וקיום לס״א (כמ״ש להלאה באות תת״צ) ואם צמא השקהו מים אלין מים דרשימין הכא ביומי דחג. כיון שהתחילו המים, והס״א ועו״א קבלו השפע, אז נתגברו, כנ״ל בדבור הסמוך, ומיום השלישי המלכות שרתה עליהם, שהמשיכו אותה בפרוד מז״א, כנ״ל. ואלו המים, לא היו יודעים הבבלים, למה הם רשומים כאן בחג, כלומר שלא היו יודעים, שהם לתת קיום לאומות העולם, שהרי הטוב של ישראל אינו במקום המיעוט, דהיינו בפרי החג המתמעטים, אלא במקום הריבוי, ומשום שאלו

(דפו״י דף רנ״ט ע״א)

ניסוך המים

מים הרשומים כאן, מתמעטים, ביחד עם פרי החג, בא הכתוב להשמיענו, שכתוב, והמים דהיינו המים הידועים של ימי החג, אלו הרשומים בתוך הקרבנות, כי ביום השני כתוב בקרבנות ונסכיהם עם מ׳, ובששי, נאמר ונסכיה עם י׳, ובשביעי כתוב כמשפטם עם ם׳, הרי כאן מים, שמכאן רמז לניסוך המים מן התורה, (כמ״ש תענית ב:) שהם, הקרבנות, הרי קללות, היו הלוך וחסור, (כנ״ל אות תתפ״ד) והטוב שלהם, והשפע הנמשך עליהם היו הלוך וחסור. ומשום שאלו המים הם שלהם, של האומות וס״א, לא נתחברו האותיות מים שיהיו כתובים בתורה בפירוש. אלא הם מפוזרות, כי ם׳ היא בנסכיהם, והי׳ בונסכיה, והם׳ הסופית בכמשפטם כנ״ל. שהוא כדי שלא יתחבר הטוב שלהם, אלא יהיה מעט מעט.

תתפז) אבל לישראל דאינון וכו׳: אבל לישראל, שהם מהקב״ה, שהוא קו האמצעי, מה כתוב, ודורשי ה׳ לא יחסרו כל טוב. התחלת הכתוב הוא, כפירים רשו ורעבו, אלו הם הממונים של שאר העמים. ודורשי ה׳, אלו הם ישראל, לא יחסרו כל טוב, אלו הולכים ומתעלים למעלה למעלה. כי מעלין בקודש ואין מורידין. ומשום זה הטוב שלהם של האומות והס״א, שהם מים, היו הלוך וחסור עד חדש העשירי, שזה טבת, כי אז הם ימי הרעה. כי חדשי טבת שבט הם ימי דין ונקראים

טובא דלהון דאינון מים, היו הלוך וחסור. עד החדש העשירי. דא טבת, דהא כדין ימי הרעה הוו, ואתערת ההיא רעה ואתתקפת, וכלה קדישא לא אנהירת מגו שמשא, כדין נראו ראשי ההרים, אלין אינון הרי חשוכא, טורין דלוטין אתחזון ואתתקפו, ועבדין בישין בעלמא.

תתפח) ביומין אלין, אשה בהאי עולה, דהא כדין ג הני אשים אכלי חולקהון. שבעים פרים אלין, אינון לקבל שבעים ממנן, דשלטו על שבעין עמין. וסלקין ביומא קדמאה, ונחתי בכל יומא ויומא, ואקרון פרים מנגחין ביומין דלהון. ד אילם, ארביסר, ה תרין בכל יומא ו אינון י״ד ז יהו״ה. ידא דשליטא עלייהו ח תדיר, בכל יומא ויומא. אמרין בני שנה, מניינא דלהון ח״ץ.

תתפט) ואי תימא אי הכי, רע עין הוינן לגבייהו. אין, דהא כתיב, י כי גחלים אתה חותה על ראשו. אבל אנן לא יהבינן אלא בחדוותא, דלית ביומי שתא, חדוותא, כאלין יומין. ובגין דאנן יהבין בטוב לבא, ובחדוותא דרעותא, אתהפך עלייהו גחלים על רישיהון, גומרין מלהטן, דחדוותא דילן, עבדי לון ביש. י״ד, ט ע׳, וחץ. כך סלקין בחושבנא דילהון.

תתצ) וכל דא איתימא מאן יהיב כ לן לאקרבא עלייהו, דלמא אינון

מסורת הזהר

י) (משלי כה) תצוה מ צ״ו.

חלופי גרסאות

ג ל״ג הני אשים. ד אלם; מוסיף אילם חסר. ה ל״ג תרין בכל יומא. ו מוסיף אינון סימן. ז ה׳ ח תרין. ט ה׳, י אתמר. כ לון; ל״ג לן.

הסולם

מאמר

ימי הרעה (כמ״ש בזוהר חדש יתרו ל״ו ע״ב.) ורעה הזו מתעוררת ומתחזקת והכלה הקדושה, שהיא המלכות אינה מאירה מתוך השמש, דהיינו שהיא נפרדת מן השמש, שהוא ז״א, אז נראו ראשי ההרים אלו, שהם הדינים דשמאל הנמשכים עם פרי החג, שהם אלו הרי חשך והרי קללות, הנראים ומתחזקים ועושים רעות בעולם.

תתפח) **ביומין אלין אשה** וכו׳: בימים אלו, דחג הסוכות, כתוב אשה, בעולה הזו שבהם, דהיינו שכתוב, והקרבתם עולה **אשה** וגו׳. **כי אז אלו אשים** שהם הדינים (כנ״ל אות תתע״ט) אוכלים חלקיהם, ע׳ פרים אלו הם בנגד ע׳ ממונים השולטים על ע׳ אומות. ומספרם עולה ביום הראשון, ויורדים ומתמעטים בכל יום ויום. ונקראים פרים מנגחים בימים שלהם. אילים (יש כאן חסר, וצ״ל) שנים. כבשים בני שנה ארביסר. אילים **שנים בכל יום הם י״ד הויה.** כי ז׳ פעמים ב׳ הוא י״ד. והוא יד השולטת עליהם תמיד בכל יום ויום. כבשים בני שנה, המספר שלהם ח״צ. דהיינו ז׳ פעמים י״ד הם צ״ח.

(דפו״י דף רנ״ט ע״א)

ניסוך המים

תתפט) **ואי תימא אי** וכו׳: **ואם תאמר אם כן**, שאנו מקריבים י״ד אילים שתשלוט יד ה׳, **וח״ץ** כבשים, שזה סימן רע. שהיא כנגד צ״ח קללות שבתוכחה, וכן יפלח **כחץ** כבדם. הנה רע עין אנו אליהם, שאכול ושתה יאמר לו ולבו בל עמו. ומשיב **כן. כי כתוב**, אם רעב שונאך וגו׳, **כי גחלים אתה חותה על ראשו. אבל אנו אינגו נותנים אלא בשמחה, כי אין בימי השנה, שמחה, כמו בימים אלו** דסוכות, **ומשום שאנחנו נותנים בטוב לב ובשמחה ורצון, מתהפך** מתנותינו **אליהם לגחלים על ראשם, גחלים בוערות, שהשמחה שלנו עושה להם רע**, דהיינו י״ד אילים, ע׳ פרים, **ח״ץ** כבשים, **שכך עולה החשבון** של הקרבנות **שלהם.** כי הי״ד אילים יורה על י״ד הויה השולטת בהם. וע׳ פרים, שהולכים ומתמעטים, יורה שהטוב שלהם ילך ויתמעט. וח״ץ כבשים יורה על מספר צ״ח קללות להשרות בהם. או יפלח **כחץ** כבדם.

תתצ) **וכל דא איתימא** וכו׳: **וכל זה, אם תאמר, מי נותן אותנו להקריב עליהם**, על הממונים של ע׳ אומות, **אולי אינם רוצים**

לא בעאן כל דא. אלא לית חדווה לכל אינון ממנן, ל בכל אינון תורים אילים ואמרין כהני, בשעתא דישראל יהבי לון סעודתין מ אלין. ועם כל דא לא נ מתקרבו כלא, אלא לקב"ה בלחודוי, ואינון ס מתקרבי תמן, ואיהו פליג ע לון. ועל דא כתיב, פ) אם רעב שונאך האכילהו לחם, אלין אינון קרבנין דחג. ואם צמא השקהו מים, פ אלין מים דרשימין הכא ביומי דחג. צ וביומא תניינא, וביומא שתיתאה ושביעאה, וסימן נ) בו"ז יבוזו לו.

תתצא) מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, אלין אינון מים, די מנסכי ק ישראל, בחדוה ר וברחימו דקב"ה, דכתיב ס) ושאבתם מים בששון. ונהרות לא ישטפוה, אלין אינון נהרי דאפרסמונא דכיא, דכלהו דבקי ומתקשרי ברחימו דא. אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו, ש דא סמאל, באהבה דישראל, למהוי ליה חולקא בהדייהו, באינון מים דרשימין הכא ת בפרשתא, דכתיב א אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו, סימנא דאינון ב מים בו"ז, יבוזו לו ג ודאי, דהא כלהו אתחשיבו לגבן, חרש נשבר, דלית ליה תקנה לעלמין.

תתצב) מים דלהון אתפליגו ביומין בו"ז, אשתארו שאר יומין, דאינון

מסורת הזהר

ז) (משלי כה) פקודי רנה צ"ס נ) (שיר ח) ויחי רלד צ"א
ס) (ישעיה יב) ח"א בהשמטות רסא: לעיל בלק אות תקסו צ"כ.

חלופי גרסאות

ל לכל. מ אינון אלים; אינון אלין. נ מתקרב. ס מקרבי ול"ג תמן; מקרבי יתהון. ע יתהון. פ ל"ג אלין מים. צ ביומא. ק מוסיף ישראל בחג. ר ל"ג וברחימו דקב"ה. ש מוסיף איש דא. ת ל"ג מן בפרשתא עד בוז. א כלהון יקר נמצא ול"ג אם יתן איש כל הון ביתו באהבה. ב ל"ג מים. ג ל"ג ודאי.

הסולם

מאמר

כל זה. אלא אין שמחה לכל אלו הממונים, כמו בכל אלו הפרים ואילים וכבשים, בשעה שישראל נותנים להם סעודות אלו. ועם כל זה אין הכל נקרב אלא אל הקב"ה בלבד, והם, הממונים, מתקרבים שם, והקב"ה מחלק להם. ועל זה כתוב, אם רעב שונאך האכילהו לחם, אלו הם קרבנות החג. ואם צמא השקהו מים, אלו הם המים הרשומים כאן לנסכם בימי החג, ביום השני, וביום הששי וביום השביעי. והסימן בוז יבוזו לו. שהוא ראשי תיבות ב' ו' ז'.

תתצא) מים רבים וגו'; מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, אלו הם המים שישראל מנסכים בשמחה ובאהבת הקב"ה, שכתוב, ושאבתם מים בששון. ונהרות לא ישטפוה, אלו הם נהרות אפרסמון הטהור, דהיינו י"ח נהרות השפע הנמשכים מיסוד חבינה (כנ"ל שמות רנ"ז). שכולם דבקים

(דפו"י דף רנ"ט ע"א)

ניסוך המים

ומתקשרים באהבה זו, אם יתן איש את כל הון ביתו וגו', זה סמאל, באהבה, של ישראל, דהיינו שיהיה לו חלק עמהם באלו המים הכתובים כאן בפרשה, דהיינו, מה שכתוב אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז וגו', שהוא סימן של אלו המים שמנסכים אותו בימי בו"ז, דהיינו ביום ב' וביום ו' וביום ז'. יבוזו לו ודאי. כי כל ההון של סמאל נחשב לנו כמו חרש הנשבר, שאין לו תקנה לעולם.

תתצב) מים דלהון אתפליגו וכו'; ומפרש דבריו, מים שלהם, של סמא"ל והס"א והאומות, נתחלקו בימים בו"ז, נשארו שאר ימים, שהם שלישי רביעי חמישי, שאין בהם ניסוך המים, והסימן הוא חרש את חרשי האדמה, אשר חרש הוא ראשי תיבות חמישי רביעי שלישי, שבאותם הימים אין ניסוך המים.

ואי'

ד חמישי רביעי שלישי, וסימן, חר״ש את חרשי האדמה, ולית לון תקונא בהדן, ה ולא לעלמין. ואי תימא בוז יבוזו לו כתיב. התם ע) כי לא בזה ולא שקץ ענות.

תתצג) יומא קדמאה מאי עביד ליה. אלא לא אקרי ראשון, ולא אקרי אחד, אלא חמשה עשר סתם, בלא רשומא כלל. אבל שירותא דרשימו ו דמיין, מיום שני הוי. והכי אתחזי, בגין דלית טוב בשני, ובג״כ, לא רשים ראשון ולא אחד כלל, והוי בסתם, ושרי רשימו ז דיומין, ביום שני. ואתפלגו מים בבר״ז, ואשתארו ביומין חר״ש, כמה דאתמר, וכלא כדקא יאות.

תתצד) זכאה חולקהון דישראל, דידעי *) לאעלאה לגו ח מוחא דאגוזא. ובגין למיעאל לגו מוחא, מתברין קליפין אלין, ועאלין. מה כתיב לבתר כל

מסורת הזוהר

ע) (תהלים כב) וישלח יט צ״ב.

חלופי גרסאות

ד ג׳ ד׳ ה׳; נוטריקון חמישי; וסימן חמישי. ה ל״ג ולא. ו דיומין. ז ביומין. ח ל״ג מן מוחא עד מוחא.

הסולם

מאמר

ואין להם תקון עמנו, ולא לעולם. כי כמו שאין להם תקון בימים חר״ש, כן לא יהיה להם תקון לעולם. **ואם תאמר, בוז יבוזו לו כתוב,** ולפי הנ״ל היה צריך לומר **בוז** לא יבוזו לו, דהיינו שאינם רוצים בבו״ז, שהוא הון של סמאל. ומשיב, שכתוב **שם כי לא בזה** וגו׳. פי׳, שזהו רמז שישראל **אינם רוצים לותר על אהבה בשביל הארת ניסוך המים שבבו״ז,** שהוא הון הס״א, דהיינו שיש לסטרא אחרא חלק בהם. ויבוזו לו, אינו סובב על האור שבבוז, אלא כפשוטו שהם מבזים לו.

ופירוש הכתוב הוא. **מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה,** היינו מימי החכמה שעליהם כתוב ושאבתם מים בששון ממעייני הישועה. ואע״פ שהם חכמה אינם מכבים **את החסדים הנקראים אהבה.** וכמו כן, **ונהרות לא ישטפוה,** היינו נחלי אפרסמון, אע״פ שיש בהם הארת חכמה, עכ״ז אינם שוטפים את האהבה, דהיינו שאין ממעטים את החסדים. אבל אם יתן איש, שזה סמאל, **את כל הון ביתו** דהיינו כל האורות שיש לו **באהבה,** שתמורת ביטול האהבה. יתן לנו אורות ניסוך המים שבימים **בוז,** כי הארת המים שבבו״ז מתמעטת והולכת, וזה יורה שממעט האהבה, דהיינו החסדים, כי החכמה שיש בה חלק לסטרא אחרא, ממעטת תמיד החסדים, נמצא שהארת חכמה שלו מכבה את האהבה, עד שהחכמה תשאר בלי חסדים. ואז גם הארת החכמה נכבית כי אינה יכולה

(דפו״י דף רנ״ט ע״א *) דף רנ״ט ע״ב)

ניסוך המים

להאיר בלי חסדים (כנ״ל ב״א דף מ״ז ד״ה נפיק) **וע״כ יבוזו לו.** משא״כ הארת החכמה שישראל מקבלים, אין מכבים את החסדים שה״ס אהבה.

תתצג) יומא קדמאה מאי וכו׳: שואל, יום הראשון של החג, מה הוא עושה. כי חושב ימי **בו״ז** דחג לניסוך המים, וימי **חר״ש** דחג לימים פנוים מניסוך המים, ויום הראשון של החג אינו מזכיר כלום. ומשיב, שיום הראשון לא נקרא ראשון, ולא נקרא אחד, **אלא** שנקרא **חמשה עשר סתם. בלי** ציון מיוחד כלל, כי אין בו דבר מיוחד לציון. **אבל התחלת הציון של ניסוך המים הוא ביום** שני, וכך ראוי להיות, כיון שנותנים בו חלק לסטרא אחרא, ראוי להיות ביום שני, שלא נאמר בו כי טוב בשני. ומשום זה אינו מציין כלל יום ראשון, ולא אחד, והוא חמשה עשר סתם, **ותחילת** הציון והחידוש של הימים מתחיל **ביום שני. ומחלקים המים בימים בו״ז,** ונשארו פנוים בימים **חר״ש,** כמו שלמדנו, והכל כראוי.

תתצד) זכאה חולקהון דישראל וכו׳: **אשרי חלקם של ישראל, שיודעים לכנוס** לתוך מוח האגוז, כלומר שהקדושה היא כמו מוח האגוז שקליפות מסבבים אותו, **ובכדי** לכנוס לתוך המוח, הם משברים הקליפות האלו שמסבבים אותו, ונכנסים. מה כתוב.

לאחר

האי. ביום השמיני עצרת תהיה לכם. לבתר ט דתברו כל הני י קליפין, ותברו כ כמה גזיזין, וכמה נחשים קטלו, וכמה עקרבים דהוו לון באינון טורי דחשוכא, עד דאשכחו אתר דישובא, וקרתא קדישא, ל מקפא שורין סחור סחור, כדין עאלו לגבה, למעבד נייחא תמן, ולמחדי בה. והא אוקימנא מלה.

תתצה) ודא איהו עצרת, כנישו. אתר דמתכנש כלא לגבה. תהיה לכם, ולא לאחרא, למחדי אתון במאריכון, ואיהו ך בהדייכו. ועל דא כתיב, פ) שמחו ביי׳ וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב.

מסורת הזהר

פ) (תהלים לב) אמור קה צ״ל.

חלופי גרסאות

ט עאלו. י גזיזין ותברו קליפין. כ ל״ג כמה. ל בהדייהו. מ בדפו״י כתבו אמר ר״ש כל מאן דחדי זכו׳ עד שלא עשו חסד עם העניים נדפס בהקדמת בראשית דף י׳ ע״ב (והוא מן אות קע״ו עד אות ק״פ).

דרך אמת ו) חומות מוקפים.

הסולם

מאמר

לאחר כל זה. ביום השמיני עצרת תהיה לכם. כי אחר ששברו כל אלו הקליפות, ושברו כמה כחות, והרגו כמה נחשים וכמה עקרבים שהיו להם באלו הרי חשך, עד שמצאו מקום ישוב ועיר קדוש, שהיא המלכות הקדושה, מוקפת חומות סביב סביב, אז נכנסו אליה בשמיני עצרת, לעשות נחת לה שמה, ולשמוח בה. וכבר העמדנו הדבר (עי׳ לעיל אות ל״ג. דפו״י דף רנ״ט ע״ב)

ניסיך המים

כחות כמו תברא ר״ע לגזיזיה (סנהדרין ז׳).

תתצה) ודא איהו עצרת וכו׳: וזה הוא עצרת, שפירושו אסיפה, דהיינו המלכות, שהיא מקום שמתאסף הכל אצלה, כי היא בית קבול לכל האורות העליונים. תהיה לכם, היינו ולא לאחר, שאין לס״א חלק בו, אלא שאתם תשמחו באדונכם והוא עמכם. וע״ז כתוב, שמחו בה׳ וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב.

פרשת
ראשי המטות

א) א) א **וכל הטף בנשים אשר לא ידעו משכב זכר. תמן תנינן, א"ר יהודה, אין העולם מתנהג אלא בתרי גווני, דאתו מסטר אתתא דאשתכחת חכימת לבא. הה"ד,** ב) **וכל אשה חכמת לב בידיה טוו ויביאו מטוה את התכלת ואת הארגמן. ומאי מתיין. את התכלת ואת הארגמן, גווני דכלילן בגו גווני.**

ב) הדא הוא דכתיב, ג) **דרשה צמר ופשתים ותעש בחפץ כפיה. וכתיב בידיה טוו, מאי טוו. אמר רבי יהודה, טוו בדינא, טוו ברחמי. א"ר יצחק, אמאי אתקריא אשה. אמר ליה דכלילא בדינא, וכלילא ברחמי.**

ג) ת"ח, דא"ר אלעזר, כל אתתא בדינא אתקריא, עד דאטעמא טעמא דרחמי. דתניא, מסטרא דב"נ, אתי חוורא. ומסטרא דאתתא, אתי סומקא. טעמא ב **אתתא מחוורא, וחוורא עדיף.**

מסורת הזהר

א) ז"ח נו ט"ג שלי"ג עח ט"ב שכ"ה ב) (שמות לה) ז"ח נ: ט"ג שלי"ה ג) (משלי לא) תזריע ס צ"ב.

חלופי גרסאות

א בדפו"י ל"ג כל הפרשה. ב דאתתא.

הסולם

מאמר **אין העולם מתנהג אלא בתרין גוונין**

א) וכל הטף בנשים וגו': **שם למדנו, א"ר יהודה, אין העולם מתנהג אלא בב' גוונים,** שהם לבן ואדום, דהיינו חסדים וחכמה דשמאל, **הבאים מצד האשה הנמצאת חכמת לב,** ד"ש, **וכל אשה חכמת לב בידיה טוו ויביאו מטוה את התכלת ואת הארגמן. ומה מביאים.** אומר הכתוב, **את התכלת ואת הארגמן, שהם גוונים הכלולים בתוך גוונים.** כלומר, שעיקר הגוונים הם שנים, דהיינו לבן ואדום. וגווני תכלת וארגמן הם כלולים באלו ב' גוונים.

ב) הדא הוא דכתיב וכו': זהו שכתוב, **דרשה צמר ופשתים ותעש בחפץ כפיה,** שצמר היא ימין ורחמים, ופשתים הוא שמאל ודין. **וכתוב בידיה טוו. מהו טוו. אמר ר' יהודה טוו בדינא טוו ברחמי.** כלומר, שמשלבים הימין והשמאל זה בזה, והדינים שבשמאל נמתקים ברחמים שבימין. א"ר יצחק, **למה נקראת אשה,** שהוא לשון אש. **אמר לו הוא משום שכלולה בדין וכלולה ברחמים.** ע"כ נקראת אשה שהיא אותיות **אש ה',** אש ה' היא דין, **וה'** היא רחמים.

ג) ת"ח דא"ר אלעזר וכו': **בוא וראה שאמר ר"א, כל אשה נקראת דין,** כי שורשם מקו שמאל הוא, **עד שהיא טועמת טעם הרחמים,** דהיינו שנשאת לאיש, וזכר שורשו מקו ימין. שהוא חסד ורחמים. **שלמדנו מצד הגבר בא הלבן** שבולד, כגון העצמות וכו', שהוא רחמים. **ומצד האשה בא האדום** שבולד כגון הבשר והגידין האדומים וכו' שהוא **דין. וכשהאשה טועמת מלבן,** דהיינו שנשאת לאיש, **הלבן חשוב לה יותר,** אע"פ ששורשה הוא אדום.

(דפו"י דף רנ"ט ע"ב)

פרשת ראשי המטות

ד) ות"ח אמאי אסירן נשי שאר עמין, דידעי משכבי דכורא. משום דתנינן, אית ימינא, ואית שמאלא. ישראל, ושאר עמין. וג"ע, וגיהנם. עלמא דא, ועלמא דאתי. ישראל לקבלי דרחמי, ושאר עמין לקבלי דדינא. ותנן, אתתא דאטעמא טעמא דרחמי, רחמי נצחא. אתתא דטעמא טעמא דדינא, דינא בדינא אתדבקת, ועלייהו אתקרי [ד] והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה.

ה) ועל דא תנינן, הנבעלת לעכו"ם קשורה בו ככלב. מה כלבא תקיפא ברוחיה חציפא. אוף הכא דינא בדינא, חציפא בכלא. הנבעלת לישראל, תנינן, כתיב [ה] ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום. מ"ט. משום דנשמתא דישראל, אתייא מרוחא דאלהים חיים. דכתיב [ו] כי רוח מלפני יעטוף, משמע דכתיב מלפני. ובג"כ, אתתא דהיא בתולתא, ולא אתדבקת בדינא קשיא דשאר עמין, ואתדבקת בישראל, רחמי נצחא ואתכשרת.

ו) ות"ח, כתיב [ז] אמרתי עולם חסד יבנה. מאי חסד. הוא חד מכתרי עלאי דמלכא, דנשמתא דישראל קרא לה קב"ה חסד. על תנאי דיתבני, ולא ישתיצי חסד מעלמא. משמע דכתיב יבנה. בג"כ תנינן, מאן דשצי חסד מעלמא, אשתיצי הוא לעלמא דאתי. ועל דא כתיב, [ח] לא תהיה אשת המת החוצה, בגין למעבד חסד עם מיתא. ואתעביד בניינא, דכתיב [ט] עולם חסד יבנה.

מסורת הזהר

ד) (ישעיה נו) משפטים קסא צ"ח. ה) (דברים ד) ב"ב קו צ"א. ו) (ישעיה נז) משפטים לג צ"ר. ז) (תהלים פט) יתרו סה צ"ם. ח) (דברים כה) ויצא פא צ"א. ט) (תהלים פט) יתרו סה צ"ם.

הסולם

מאמר — אין העולם מתנהג אלא בתרין גוונין

ד) **ות"ח אמאי אסירן וכו':** ובוא וראה. למה אסורות נשים של שאר העמים תיודעים משכב זכר. הוא משום שלמדנו, יש ימין, שהוא חסד, ויש שמאל, שהוא דין. שהם ישראל ושאר העמים, וכן גן עדן בימין וגיהנם בשמאל, עולם הזה בשמאל ועולם הבא בימין. ישראל הם כנגד הרחמים שבימין, ושאר העמים הם כנגד הדין שבשמאל. ולמדנו, אשה שטעמה טעם הרחמים, דהיינו כשנשאת לישראל, הרחמים נוצחים את הדין, ונעשית רחמים. אשה שטעמה טעם הדין, דהיינו שנשאת לנכרי, שהוא דין כנ"ל, דין בדין נתדבק, הדין שבאשה נתדבק בדין שבנכרי. ועליהם נאמר, והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה.

ה) **ועל דא תנינן וכו':** ועל זה למדנו, הנבעלת לנכרי קשורה בו ככלב. מה כלב חזק ברוחו המחוצף, אף כך, הנשאת לנכרי, כשנתדבק דין בדין, היא חצופה מכל וכל. והנבעלת לישראל, למדנו, שכתוב עליה, ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום. מהי הטעם. הוא משום שהנשמה של ישראל בא מרוח אלקים חיים. שכתוב, כי רוח מלפני יעטוף, וזה משמע משכתוב מלפני. שפירושו, מקודם השכינה, דהיינו מז"א, שנקרא אלקים חיים. (כנ"ל תרומה אות תתכ"ב) ומשום זה אשה שהיא בתולה, ולא נתדבקה בדין קשה של שאר העמים, כנ"ל, ונתדבקה בישראל, שהוא רחמים, הרחמים נוצחים, ונתתקנת מן הדין שבה.

ו) **ות"ח כתיב אמרתי וגו':** ובוא וראה. כתוב, אמרתי עולם חסד יבנה. מהו חסד. ומשיב, הוא אחד מספירות עליונות של המלך, דהיינו ספירה עליונה מז"ס תחתונות. כי הקב"ה קרא לנשמת ישראל חסד, על תנאי שיבנה החסד, ולא יכלה החסד לעולם. זה משמע, משכתוב יבנה, שסובב על החסד שיבנה. משום זה למדנו, מי שמכלה חסד מן העולם יכלה הוא מעולם הבא. וע"כ כתוב. לא תהיה אשת המת החוצה. כדי לעשות חסד עם המת, והוא נעשה בנין. שכתוב, עולם חסד יבנה.

סליק פרשת מטות

(דפו"י דף רנ"ט ע"ב)